ཀུན་བཏུས་པོད། ༩

# ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

## ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།

## སྨད་ཆ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།
2019

ཀུན་བཏུས་པོད། ༨

# ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

## ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།
## སྨད་ཆ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།
2019

© Gaden Phodrang Trust
(Office of His Holiness the Dalai Lama)
All rights reserved
Compiled, edited and published under the
auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།
ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།
སྨད་ཆ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས། ༥༠༠༠
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

Series title: nang pa'i tshan rig dang lta grub kun btus, Vol. 4
Volume title: phyi nang gi lta grub kyi skor pod rgyas pa, Part 2

Compiled and edited by the Kuntue Committee

Classical Indian Thought – Buddhist Philosophy – Yogācāra -
- Madhyamaka - Two Truths - Self and No-self - Emptiness -
Buddhist Epistemology - Philosophy of Language

Nāgārjuna – Āryadeva – Maitreya – Asaṅga –Vasubhandu –
Bhāvya – Chandrakīrti – Dignāga – Dharmakīrti –
Dharmottara – Śāntarakṣita – Kamalaśila

ISBN 978-93-83091-64-5
Printed in New Delhi
2019

# ༄༅། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

## པོད་བཞི་པ།

## ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར།
## སྨད་ཆ།

སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲབ་ལམ་སྟོན་འོག་
ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།
2019

# དཀར་ཆག


## སྐབས་བཞི་པ། གཞིའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ།

༡ སྤྱི་བཤད། ........ 1

༢ རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

ཀ བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས། ........ 7

ཁ མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས། ........ 12

༣ རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་མཚན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྡུད་ཚུལ། ........ 17

༤ ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

ཀ བདེན་པ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་ངེས། ........ 27

ཁ བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དཔྱད་པ། ........ 36

ག རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར། ........ 44

ང ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ། ........ 57

ཅ བདེན་པ་གཉིས་བློས་རྟོགས་པའི་རིམ་པ། ........ 66

## སྐབས་ལྔ་པ། བདག་དང་བདག་མེད་པ་བརྟག་པ།

༡ སྤྱི་བཤད། ........ 69

༢ ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་པའི་ཚུལ།

ཀ གྲངས་ཅན་པས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་འདོད་ཚུལ། ........ 73

ཁ བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་བདག་འདོད་ཚུལ། ........ 79

ག དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ། ........ 90

ང རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ། ........ 95

ཅ གཅེར་བུ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ། ........ 100

༣ སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ།

ཀ རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པའི་ཚུལ། ........ 104

ཁ གནས་མའི་བུས་འདོད་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དགག་པ། ........ 113

ག རང་རྐྱ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པ། ........ 120

༤ བདག་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ།

ཀ བདག་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཐད་ཚུལ། ........ 126

ཁ ཐ་སྙད་དུ་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཚུལ། ........ 132

ག ཞར་བྱུང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ། ........ 142

# སྐབས་དྲུག་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ།

༡ སྤྱིར་བཤད་པ། ........ 155

༢ ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཤད་པ།

ཀ ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། ........ 159

ཁ ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་བརྟག་པ། ........ 172

༣ ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ།

ཀ གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཚུལ། ........ 178

ཁ དགག་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ། ........ 185

ག གཞན་དབང་ཀུནབཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ། ........ 191

༤ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

ཀ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ། ........ 202

ཁ གྲུབ་དོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པ། ········ 219

༥ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

ཀ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན། ········ 223

ཁ རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ། ········ 231

ག རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཚུལ། ········ 240

# སྐབས་བདུན་པ། དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༡ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

ཀ སྤྱི་བཤད། ········ 257

ཁ མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ། ········ 262

ག རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ། ········ 285

༢ དབུ་མ་པའི་བདེན་དངོས་འགོག་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གཞན་བཤད་པ།

ཀ སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ། ········ 300

ཁ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ། ········ 305

ག སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ། ········ 326

ང རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས། ········ 335

༣ སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གང་ཡིན་བརྟག་པ། ········ 337

༤ དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ། ········ 347

༥ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་

གཉིས་སུ་གནས་ཚུལ། ...... 361

༦ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པར་གྲུབ་པ།

ཀ སྤྱི་བཤད། ...... 383

ཁ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དང་གོ་དོན། ...... 384

ག རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། ...... 389

ང བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ། ...... 391

ཅ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ། ...... 399

# སྐབས་བརྒྱད་པ། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག

༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད། ...... 405

༢ ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་པ། ...... 414

༣ མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

ཀ སྤྱིར་བཤད་པ། ...... 430

ཁ མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། ...... 433

ག མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ། ...... 440

ང ཞར་བྱུང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། ...... 462

༤ རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ། ...... 468

༥ ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག ...... 474

༦ ཞར་བྱུང་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

ཀ། སྔོན་བཤད། …… 486
ཁ། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ། …… 487
ག། རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ། …… 492
ང༌། རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ། …… 497
༧ ཞར་བྱུང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐོར།
ཀ། སྔོན་བཤད། …… 502
ཁ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ། …… 505
ག། ཡིད་མངོན་ཚད་མ་འཇོག་ཚུལ། …… 507
ང༌། ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། …… 509

# སྐབས་དགུ་པ། སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ སྔོན་བཤད། …… 519
༢ སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དགོད་པ། …… 523
༣ སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ།
ཀ། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་སྒྲའི་དོན་རྣམས་དགག་པ། …… 529
ཁ། རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ། …… 540
༤ དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྒྲ་རྟོག་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་
གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ། …… 553
༥ སེལ་བ་སྒྲུབ་ལ་གཞན་གྱིས་གནོད་བྱེད་བཀོད་པ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།
ཀ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ། …… 569

ཁ སེལ་བ་མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གང་ཡིན་བརྟགས་ནས་དགག་པ། ..... 575
ག རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ། ..... 577
ང རྟགས་དང་། གྲངས་དང་། བྱ་ཚིག སྐུལ་ཚིག ཉེར་བསྒྱུར་སོགས་ལ་
བརྟགས་ནས་དགག་པ། ..... 579
ཅ གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རང་ལྡོག་ལ་སེལ་འཇུག་གིས་མ་ཁྱབ་པ། ..... 581
ཆ ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བསལ་བྱའི་གཞན་མེད་པས་སྒྲ་ལ་
རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པ། ..... 583
ཇ རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཐལ་བ། ..... 584
༨ ཕྱིས་ཀྱི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་སེལ་འཇོག་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ། ..... 590
༩ སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་བ། ..... 610
ལུང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་། ..... 617

# སྐབས་བཞི་པ། གཞིའི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་གཉིས་བཤད་པ།

## ༡ སྤྱི་བཤད།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྙིང་བསྡུས་རེ་བཤད་ཟིན་ནས་གླེགས་བམ་གཉིས་པ་འདིར་ལྟ་བའི་སྐོར་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་ཏེ་བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ལོགས་སུ་བཀོལ་ཏེ། གཙོ་ཆེར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དང་། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་འགྲེལ་པ་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྩ་འགྲེལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་བྱམས་ཆོས་དང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་

ས་སྟེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པ། སུམ་ཅུ་པ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྣ་འགྲེལ། བྱམས་ཆོས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཐེག་བསྡུས་འགྲེལ་པ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སོགས་ལྟ་སྟེགས་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་མའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལྟ་སྟེགས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་མ་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ་དཔྱད་པ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལ། ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི། སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་གཞིའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་སྟེ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མཛད་མ་མཛད་ལ་མ་ལྟོས་པར། སྤྱིར་གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཐ་མལ་པའི་བློ་ལ་སྣང་ཚུལ་དང་། གཞིའི་གནས་ཚུལ་དོན་ལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་གཉིས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་ལ་ཞལ་མཐུན་པར་སྣང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ཤེས་བྱ་ལ་སྡེ་ཚན་ཉེར་ལྔར་བྱས་ཏེ། དེ་རྣམས་ལས་གཙོ་བོ་སྟེ་རང་བཞིན་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་གཉིས་དོན་དམ་དུ་བདེན་པ་དང་། ལྷག་མ་ཉེར་གསུམ་ཀུན་རྫོབ་འཕྲུལ་པའི་སྣང་བར་བཤད་དེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་མངོན་པར་འགྱུར་བར་བཞེད། དེ་བཞིན་དུ་རིག་བྱེད་གསང་བ་པ་རྣམས་བདག་ཆེན་པོའམ་ཚངས་པ་སྟེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟག་པ་འབའ་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། གཉིས་སུ་སྣང་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་སྟེ། རྫས་དང་ཡོན་ཏན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག

ལས་དང་འདུ་བ་རྣམས་དོན་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆིག་གི་དོན་དྲུག་པོ་དེའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཛོག་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་འཛོག་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་བྱུང༌། དེ་ལྟ་ན་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཞལ་གཅིག་གྲག་ལྟ་བུར་གཞིའི་གནས་ལུགས་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། གནས་སྐབས་མཐོང་ཚུལ་ཙམ་མམ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཞིག་དང༌། དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཡོད་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་བཅས་གཉིས་སུ་འབྱེད་པར་མཛད།

དེ་ལྟ་ནའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱལ་དུ་འདོན་ཞིང༌། ཚུལ་དེ་གཞིའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲོམ་གཞི་ལྟ་བུར་མཛད་མཁན་ནི་སྤྱི་ར་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་དང༌། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཡིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་དབུ་མ་པ་རྣམས་གཞིའི་གནས་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྒྱལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་པ་ནི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་བྱུང་བ་ལ་ཡང་བརྟེན་ཏེ། དཔེར་ན་དཀོན་བརྩེགས་ཀྱི་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།

འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང༌། དོན་དམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང༌། དོན་དམ་པ་འདིར་ཟད་དོ། །དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་གཟིགས། རབ་ཏུ་མཁྱེན། ལེགས་པར་མཐོང་དུ་མཛད་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་

ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ།[1]

ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

འཇིག་རྟེན་མཁས་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །
ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལས་མ་གསན་རང་གིས་གཟིགས། །
དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་དང་དོན་དམ་སྟེ། །
བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།།[2]

ཞེས་དང་། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

གཞན་ཡང་བདེན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་གཉིས་པོ་གང་ཞེ་ན། གང་འདི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ནི། དུས་སུ་བདེན་པར་སྨྲ་བ་སྟེ། གང་འདི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་དང་། འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་། སྒྲ་དང་། བརྡས་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པའོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་། འདི་བརྗོད་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཅན། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེའི་རིགས་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་པས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་ཡང་མི་ལྟུང་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།།[3]

1 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༡༩༧
2 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༡༥༠
3 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༡༡

ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་བདག་མེད་པ་དྲིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས།

ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་ཡང་དག་བཤད།།
ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཚོས། །དོན་དམ་འཇིག་རྟེན་འདས་པའོ།།[4]

ཞེས་སོགས་མང་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །
བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།
འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །
དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་འོ།།

གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ།།
དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས།།
ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས།།
དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།།[5]

ཞེས་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གང་གསུངས་པ་རྣམས་བདེན་པ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་བསྟན་པ་དང་། གང་དག་དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

4 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༢

5 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤློ་ཀ ༡-༡༠ ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༨

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོན་དགོས་ལ། དོན་དམ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་པའི་གོ་འཕང་འཐོབ་མི་སྲིད་པ་སོགས་གསལ་བར་གསུངས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ལས།

བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག།
ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་རྨོངས་ཏེ།།
དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས།།
ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད།།[6]

ཅེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་།

ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་།།
དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ།།
དེ་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ།།
དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལོག་པས་ལམ་ངན་ཞུགས།།[7]

ཞེས་སོགས་བྱུང་། དེའི་ཕྱིར་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་ལས་ནི་གཞིའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ། བདེན་པ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་དཔྱད་པ། བློས་རྟོགས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་དུ་བརྗོད་ཏེ་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྲོལ་རྒྱས་པར་བྱུང་སྟེ། ཚུལ་འདི་གཤམ་དུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་

6 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློག ༣ ཤོག ༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༢༥༥
7 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློག ༡༠ ཤོག ༢༠༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག༥༢༡

ཀྱི་བདེན་གཉིས་འཆད་པའི་ཐད་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

## ༢ རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

### ཀ བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས།

དེ་ལ་ཐོག་མར་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཏེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཇོག་ཚུལ་རགས་ཙམ་བརྗོད་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

གང་ལ་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ།།
བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་នོ།།[8]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བའི་ཆོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོར་འཇོག་ཅིང་། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པའི་ཚེ་བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་ཞིང་། བུམ་པའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་བློས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་འཇིག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བའི་དོན་ཡང་ཐོ་བ་ལྟ་བུས་བཅོམ་པའམ་བློས་གཞིག་པའི་མཐར་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ཞིག་ནས་གཏན་མེད་པར་སོང་བ་ལ་བྱེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། བཏགས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། བུམ་ཆུ་སོགས་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་

---

8 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༤ ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག༤༣

བཤད་དོན་གསལ་ལས། "ཇི་ལྟར་གཞན་འཇིག་རྟེན་པས་འཛིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དམ་ཤེས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་དང་། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པས་འཛིན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །"[9] ཞེས་སོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་ལས། དབྱེ་ཚུལ་དང་པོ་བཅོམ་གཞིག་གི་སྒོ་ནས་བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དང་པོ་བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བུམ་པ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོམ་མི་ནུས་ཀྱང་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་དུ་རུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཏེ། དཔེར་ན། ཆུ་ལྟ་བུ་ཐོ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་ཡང་དེའི་ནང་གི་དྲི་རོ་སོགས་བསལ་མི་ནུས་ལ་བློས་དེའི་ཚོགས་པའི་ནང་གི་དྲི་རྡུལ་སོགས་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་བསལ་ན་ཆུ་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "འཇོམས་པས་འཇིག་པ་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་གོ །བློས་འཇིག་པ་ནི་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དག་སྟེ། བཅོམ་པས་རོ་ལ་སོགས་པ་བསལ་བར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[10] ཞེས་གསུངས། དེས་ན་བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། བློས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། བཅོམ་པས་འཇིག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

དབྱེ་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དང་པོ་དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ནི། དབྱིབས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་བུམ་པ་

---

9 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ངུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༣༩
10 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁྱུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༣༠༧

ལྷ་བུ་ལ་འདོད། གཉིས་པ་ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། ཆ་ཤས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྣེ་བུམ་པའི་ནང་གི་ཆུ་ལྷ་བུ་ལ་བྱེད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཀུན་རྫོབ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་གཉིས་སྨོས་སོ། །"[11] ཞེས་བྱུང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཚོགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། ཆུ་ལྷ་བུ་བློས་དྲི་རོ་སོགས་སོ་སོར་བསལ་བ་ཡོད་ཀྱང་བཅོམ་སྟེ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སོ་སོར་འབྲལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་དབྱིབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་མིན་ནོ།།

དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། བཅོམ་པས་འཇིག་པ་དང་བློས་འཇིག་པ་གཉིས་ཚོགས་ལྡན་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྷ་བུ། གཉིས་པ་རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། བུམ་པའི་ནང་གི་ཆུ་ལྷ་བུའི་རྩོམ་གཞི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སོགས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་འདོར་ཡང་བཅོམ་པས་འཇིག་མི་ནུས་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ལ་འཇོག་སྟེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

> རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཀུན་རྫོབ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའོ། །དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི། འཇིག་པ་ཡང་སྲིད་ལ་གཞན་སེལ་བ་ཡང་སྲིད་དོ། །རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་གཞན་སེལ་བ་ཁོ་ན་སྲིད་ཀྱི་འཇིག་པ

11 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀྱུ། གནས་བདུག་པ། ཤོག ༡༥༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༡༣༠༢

མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྫས་བརྒྱད་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྲལ་བར་ནི་མི་ནུས་སོ།།[12]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་ཅེས་པའི་གཞན་ནི་བུམ་པའི་རྩོམ་གཞིའི་གྱོ་མོ་ལྟ་བུའི་བུམ་པ་ལས་གཞན་དང་། དེའི་ནང་གི་ཆུ་ལྟ་བུ་རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་ཅེས་པའི་རྫས་གཞན་ནི་བུམ་ཆུ་གང་ལ་བརྟེན་སའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་སོགས་བུམ་ཆུའི་ཚོགས་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་འདོད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

ཡང་ན། བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཞེས་དཔེ་གཉིས་བཀོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་གྱོ་མོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པས་ཀུན་རྫོབ་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། ཆུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པས་རྫས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་នོ། །[13] ཞེས་སོ།།

བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བའི་ཆོས་སུ་དམིགས་པ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་དང་། མཚན་གཞི་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་འདུས་མ་བྱས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། གང་ལ་བཅོམ་ཡང་དེའི་བློ་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། བློས་ཆོས་གཞན་བསལ་ཀྱང་དེའི་བློ་འཇུག་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་རྡུལ་

12 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཅུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༡༣༢༣

13 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཆུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༡ ཤོག ༡༣༠༧

ཐ་རབ་ཏུ་བཅོམ་ཡང་རུང་། བློས་རོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་བསལ་ཀྱང་རུང་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་བློ་འཇུག་པ་ཉིད་དེ། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ།།[14]

ཞེས་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་།

ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་ཆོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་བལྟའོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བློས་བསལ་ནས་ཀྱང་ཚོར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་བློར་འགྱུར་བས་ཚོར་བ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱའོ།།[15]

ཞེས་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ལ་རྒྱུན་དང་ཆ་ཤས་ལྡན་ཡང་བཅོམ་པའམ་བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བསལ་བ་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མི་འདོར་བས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འདོད་པས། གཟུགས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་ཁྲ་གང་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། ཚོར་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་སྐད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རྫས་ཡོད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། རྟུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་སོགས་ཡུལ་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང་བདེན་པ་

14 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༨༩༥

15 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཆུ། གནས་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༥༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༣༠༦

ཞེས་བྱའོ། །མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། “དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དེ་ནི་བདེན་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །”[16] ཞེས་གསུངས།

དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། རྡུལ་ཕྲན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ།།

## ཁ མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས།

དེ་ལ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་འཇོག་ཚུལ་ཅམ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་ཡང་། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་དང་དབྱིབས་སོགས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འཇོག་པ་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

> དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་ཡིན།།
> གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད།།[17]

16 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཏུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༡༣༣༢

17 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣ ཤོག ༡༡༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨

ཅེས་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལས་ལྡོག་པ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོར་བཞག་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་དང་། བློ་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཚན་དུ་གནས་པར་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བཞེད། དེ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ནི་གོང་དུ་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་ལྟ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ། དོན་དམ་བདེན་པ། དངོས་པོ། རང་མཚན། མི་རྟག་པ། འདུས་བྱས། བྱས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། བློ་དོན་དམ་པ་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས། སྤྱི་མཚན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས། རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། དེ་ལྟར་ན་ལུགས་འདིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་བདེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའམ། རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་བདེན་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ན་བསམ་ངོའི་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་ན། །སྤྱི་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་བརྟགས།།[18]

ཞེས་ཞེན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ལ་སྣང་བའི་ཞེན་གྱི་དོན་སྤྱི་དེ་ཉིད། ཞེན་དུ་སྣང་བའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དོན་ལ་བདེན་པར་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་

18 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༧༠ ཤོག ༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༦

སྣང་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྟོག་པ་ལ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཡུལ་རང་མཚན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བརྗོད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་ནི་སྣང་བའི་བློ།།

གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིས། །གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་བྱེད་པ།།[19]

ཞེས་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་གསལ་གྱི་དོན་རྣམས་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ལྟ་བུ་དེ། ཤིང་གི་དོན་སྤྱི་བརྒྱུད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་ཤིང་རང་མཚན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་བློ་ཡིན་པས་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་ལུགས་འདིས་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྟག་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་ནུས་མེད་ན། །ས་བོན་སོགས་ནི་མྱུག་སོགས་ལ།།

ནུས་མཐོང་གལ་ཏེ་དེ་ཀུན་རྫོབ། །འདོད་ན་ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་འགྱུར།།[20]

ཞེས་སྐྱེ་བ་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ས་བོན་ལ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་འགལ་ལོ། གལ་ཏེ་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ

19 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༦༨ ཤོག ༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ཤོག ༢༧༥
20 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨

འདོད་ན། ས་བོན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མྱུ་གུ་བསྐྱེད་དམ་མི་བསྐྱེད། མི་བསྐྱེད་ན་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་འགྱུར་ལ། བསྐྱེད་ན་རྣམ་གཞག་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་མི་འཐད་ཅེས་མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་གི་རིགས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་རྫས་སུ་མེད་པར་བཞེད་པས། བྱེ་སྨྲ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

> མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ན་རེ་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫས་སུ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། དེ་ནི་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྫས་གཞན་དུ་ནི་མེད་དོ། །འོན་ཅི་ཞེ་ན། རེག་བྱ་མེད་པ་ཙམ་ནི་ནམ་མཁའ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་མུན་པའི་ནང་དག་ན་ཐོགས་པ་མ་རྙེད་ན་ནམ་མཁའོ་ཞེས་ཟེར་ཏོ། །ཕྲ་རྒྱས་དང་སྐྱེ་བ་སྐྱེས་པ་འགགས་ནས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་སྟེ་དཔེར་ན་བར་མ་དོར་འཆི་བའི་རིས་མཐུན་པ་ལྷག་མ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་ཟེར་རོ།།[21]

ཞེས་ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་རྣམས་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པར་མེད་དགག་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་བཅས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་བྱེ་སྨྲ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཞིག་ནི། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་དབྱེ་བས་ནི་ཁ་དོག་གི་རྣལ་གྱི་བཀོད་པ་མི་འདྲ་བར་འབྱུང་བ་

21 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༢༣༣

ལ་བརྟེན་ནས་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རྫས་ཡོད་དུ་མི་འདོད་ཅིང་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ན་རེ་དབྱིབས་ནི་རྫས་སུ་མེད་དེ། ཕྱོགས་གཅིག་གི་སྔོར་ཁ་དོག་ཕལ་ཆེར་བྱུང་བ་ལ་གཟུགས་རིང་པོ་ཞེས་འདོགས་པར་བྱེད། དེ་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ཉུང་ངུར་བྱུང་བ་ལ་ཐུང་ངུ་ཞེས་འདོགས་པར་བྱེད། ཕྱོགས་བཞིར་མང་པོར་བྱུང་བ་ལ་གྲུ་བཞི་ཞེས་འདོགས་པར་བྱེད། ཐམས་ཅད་དུ་མཉམ་པ་ན་ལྷམ་པ་ཞེས་འདོགས་པར་བྱེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །དཔེར་ན་མགལ་མེ་ཕྱོགས་གཞན་གཅིག་ཏུ་མྱུར་དུ་འདབས་ཆགས་པར་སྣང་བ་ནི་རིང་པོའི་སྣམ་དུ་ཤེས་ལ། ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་ན་ཟླུམ་པོའི་སྣམ་དུ་ཤེས་ཀྱི་དབྱིབས་རྫས་སུ་གཞན་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི། གཉིས་གཟུང་འགྱུར། མིག་གིས་མཐོང་ན་ཡང་རིང་པོའི་སྣམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་རེག་ན་ཡང་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་འདི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གཟུང་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།[22]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་བྱེ་སྨྲས་བཏགས་ཡོད་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་པ་དང་། རྫས་ཡོད་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འཛོག་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་རྟག་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་། འདུས་བྱས་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་ཡང་འདུས་མ་བྱས་གསུམ་སོགས་རྫས་ཡོད་དུ་མི་འདོད་དོ།།

22 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༡༤༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༩༡༣

# ༣ རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་མཚན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྦྱོད་ཚུལ།

སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་སྟེ་སེམས་ཙམ་པའི་རྩ་གཞུང་བྱམས་ཆོས་ཀྱི་ནང་ཚན་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལྟ་བུ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་སྐད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བྱུང་མོད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྔར་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སྐོད་ཆའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་སླས་ཟིན་པ་བཞིན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟེ། གཞན་གྱི་དབང་གི་རང་བཞིན་དང་། ཀུན་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་གཞིར་བཞག་མཛད་པར་སྣང་། དེ་ཡང་རགས་བཤད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་བྱུང་བ་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་དང་། དེ་དག་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་བློས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བཤད། དེ་ལྟ་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་གཞན་དབང་ཀུན་རྟོག་གི་བློ་ལྟ་བུ་བདེན་པར་ཡོད་ཅིང་། གཞན་དབང་དེ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མ་

གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྨྲའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན།།[23]

ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཐེག་བསྡུས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པ་དང་། ཉི་ཤུ་པ་རྒྱ་འགྲེལ་སོགས་སུ་འང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་གཙོ་བོར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནད་རྣམས་ནི་འོག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྦྱད་པའི་ཚེ། གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་སྟེ། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས།

འདི་དག་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུ་ན། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ།།

ཆོས་དང་དེ་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས། །ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་ཉིད་ཕྱིར་རོ།།[24]

ཞེས་དང་། བདེན་པ་ལ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། “འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཡུལ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལ་དགོངས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

23 སྡེ་དགེ། བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༢-༣ ཤོག ༤༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༠༢

24 སྡེ་དགེ། བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཤློ་ཀ ༢ ཤོག ༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༢༨

བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གསུངས་སོ། །"[25] ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་འཇོག མཚན་གཞི་ནི། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། "ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྫས་སུ་ཡོད། དོན་དམ་པར་ནི་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[26] ཞེས་གསུངས། ཐ་སྙད་བདེན་པ་དང་། རྫུན་པ་དང་། བསླུ་བའི་ཆོས་དང་། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ། ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ། བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་གསུམ་གྱི་ངོར་རམ་དེའི་དབང་གིས་བདེན་པའམ་ཡོད་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྟེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། "བརྗོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་དེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་བརྗོད་པར་འཇུག་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ཐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱལ་བར་བྱ་བའི་འབབ་སྟེགས་ལ་ཐང་པའི་འབབ་སྟེགས་ཞེས་བྱ་བ་དང་།"[27] ཞེས་འབྱུང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་སོགས་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཀུན་བཏགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གསུམ་ལ་འཇོག་གོ།

25 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི ལེའུར་བཅད་པ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༣༨

26 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི ལེའུར་བཅད་པ་བཞི་པ། ཤོག ༡༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༧༢

27 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི ལེའུར་བཅད་པ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༣༥

ཡང་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པས་ན་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་དུ་རྟོག་པའི་གཞན་དབང་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བརྗོད་པས་ན་བརྗོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་ཆོས་དང་། གཞན་དབང་གཉིས། ལུགས་འདིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་འདོད་པས། གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ནི། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་པས་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་ལ། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སོ།།

དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག རིགས་ཤེས་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་སུ་སོང་བ་ལ་འཇོག མཚན་གཞི་ནི། དཔེར་ན་གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། “རབ་འབྱོར། ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངས་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཅིང་།”[28]ཞེས་སོ། །ཡོངས་གྲུབ། སྟོང་པ་

28 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༥ ཤོག ༣༦

ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། མཚན་མ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཏེ། དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ།།
མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ།།[29]

ཞེས་བྱུང་། དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གཞི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚན་མ་འགོག་པའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་སྟེ། མཚན་མ་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ། འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དེ་ལ་དམིགས་པས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དབྱིངས་ཀྱི་དོན་ནི་རྒྱུའི་དོན་ཏོ།།[30]

ཞེས་འབྱུང་། དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ནི་དམ་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་དུ་བདེན་པས་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། "འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་དམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་སྟེ།

29 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༥ ཤོག ༤༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༣
30 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ལེའུ་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༡༠

དེའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པའོ། །"[31] ཞེས་སོ།།

དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པར་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བགྲངས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་བཅོ་ལྔ་པའི་ཐད་དུ་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚབ་ཏུ་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་བགྲངས་པ་དང་། དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མ་གཏོགས་འོག་ཏུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་གྱི་གསུང་ཚུལ་འགོད་པར་འགྱུར་བ་དང་འདྲ་བས་འདིར་མི་འགོད་དོ། །དགག་བྱ་བློ་ལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཡོད། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཇོག་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པས་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་ཡོད།

མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་འཆང་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར།

ཡོད་མིན་མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན།།
སྐྱེ་དང་འཇིག་མེད་འཕྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ།།
འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པའང་མེད།།
རྣམ་པར་དག་འགྱུར་དེ་ནི་དོན་དམ་མཚན།།[32]

31 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༣༣

32 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༧༥

ཞེས་པ་ལྟར། ༡ ཡོད་མིན་མེད་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། ༢ གཅིག་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་མཚན་ཉིད། ༣ སྐྱེ་འཇིག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། ༤ འཕེལ་འགྲིབ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད། ༥ རྣམ་པར་དག་པ་དང་རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་དག་གི་དོན་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ༡ དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་མིན་ལ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ༢ སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་མིན་ལ་ངོ་བོ་གཞན་མ་ཡིན་པ་དང་། ༣ སྐྱེ་འཇིག་མེད་པ་དང་། ༤ ཀུན་ཉོན་ཟད་པས་ཟད་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་བྱང་འཕེལ་བས་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་། ༥ རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མ་གདོད་མ་ནས་དག་པས་སླར་འདག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མས་འདག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་བློ་ཡུལ་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་གཞུང་དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ་ལས།

> གཉིས་མེད་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ། གཉིས་མེད་པའི་དོན་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ལྔས་ཡང་དག་པར་སྟོན་ཏོ། །ཀུན་བརྟགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་བརྟགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དག་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་གཅིག་པ་ཉིད་མེད་པས་དེ་བཞིན་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཁོ་ན་དང་གཞན་པ་ཉིད་མེད་པས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། འཇིག་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དག་འགག་པ་དང་སྐྱེ་བ་དང་དེ་བཞིན་གནས་པའི་ཕྱིར་

འབྲི་བར་ཡང་མི་འགྱུར། འཕེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །རང་བཞིན་གྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བ་མེད་དོ། །བློ་བུར་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་བྲལ་བས་རྣམ་པར་མ་དག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཉིས་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་ལྔ་པོ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།[33]

ཞེས་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང་། "དོན་དམ་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཐ་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་རོ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[34] ཞེས་དོན་དམ་བདེན་པ་མཚན་ཉིད་ལྔ་དང་ལྡན་ཚུལ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་དེ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བ་བྱུང་།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་གཉིས་མེད་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གེ་འབར་བར།

གཉིས་མེད་པ་ཡི་དངོས་པོ་ནི། །རིགས་པ་མ་ཡིན་འགལ་བའི་ཕྱིར། །ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་མེད་དངོས་སམ། །དེ་དངོས་ཡིན་པར་བརྟག་མི་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་ཏེ། གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་གཉིས་མེད་པ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ནི་ཇི་ལྟར་མེད་

33 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས། ཤོག ༡༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༡༧༡
34 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་སོ་བདུན་པ། ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༩༩

པ་ཡིན། ཅི་སྟེ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་འོ་ན་དེ་ལྟ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར་གཉིས་མེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཚིག་དང་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གཉིས་མེད་པའི་ཚུལ་ཁོ་ནར་རྟག་ཏུ་ངེས་པར་
གནས་པའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནམ་མཁའི་
མེ་ཏོག་མེད་པ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ནམ་
མཁའི་མེ་ཏོག་མེད་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མི་འདོད་ན་ནི་གཉིས་མེད་པ་དེ་
ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་པར་བརྟག་པར་མི་བྱའོ།།[35]

ཞེས་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་ལ། དངོས་མེད་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་མི་འཐད་ཅིང་། གལ་ཏེ་འཐད་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་མེད་པ་ཡང་
དངོས་པོར་སྟེ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པར་གསུངས།

ཡང་གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པར།

གྲུབ་ནི་དེ་ལ་སྔ་མ་པོ། །རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་།།[36]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡོངས་གྲུབ་ནི་གཞན་དབང་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་
དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཀུན་
བཏགས་དང་གཞན་གྱི་དབང་ལ་ལྟོས་ནས་དངོས་མེད་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བས། ཡོངས་གྲུབ་
དེ་ཉིད་དངོས་མེད་དང་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དོ་སྙམ་
ན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱོན་དེ་འཇུག་གོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། རྟོག་གེ་འབར་བར།

གལ་ཏེ་ཡང་དག་བརྟག་མེད་ཕྱིར། །དེ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་སྙམ་ན། །མཚན་གཞི་

35 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༨ ཤོག ༩༦༩

36 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༣༠- ༣༡ ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༧ ཤོག ༥

མཚན་ཉིད་རྣམ་གཞག་ལ། །དེ་ནི་མཚུངས་ཕྱིར་ལན་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་ཏེ། ཀུན་བརྟགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེར་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་། གང་གི་ཚེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་པ་བྱེད་པ་ན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཉིས་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་ཚེ་ན། གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་གཉིས་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ནི་ཇི་ལྟར་མེད་པ་ཡིན། ཅི་སྟེ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི། འོ་ན་དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགལ་བར་སྟོན་བསྟན་པ་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕ་རོལ་པོ་དག་གིས་སྨྲས་པའི་ལན་དེ་ནི་བཟང་པོ་མ་ཡིན་ནོ།།[37]

ཞེས་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དང་དེའི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པའི་ཚེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཁས་བླངས་པས། གོང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བདེན་གྲུབ་ཡིན་ན་དངོས་མེད་ཡིན་པར་འགལ་ལ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འགལ་བའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་པས། སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་འདེབས་པ་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་གནད་ཆེའོ།།

མདོར་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་སྐད་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མོད། རང་ལུགས་ཀྱིས་གཞིའི་གནས་ལུགས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་

37 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༩༥

སྒྲོམ་དང་ཇི་ལྟར་སྦྲེལ་དགོས་ཚུལ་ལ་མཐའ་ཆོད་པའི་བཤད་པ་མཛད་པ་མི་སྣང་བས། དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ཏེ་དགག་པ་མཛད་དོ།།

## ༩ ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ།

### ཀ བདེན་པ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་ངེས།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྟེང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྒྱལ་འདོན་མཛད་མཁན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ལའང་དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཞིབ་ཞིབ་པ་དུ་མ་ཡོད་མོད། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་དང་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས། འདིར་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་འགོད་པ་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་གང་ཞིག ཚད་མ་དེ་རང་ཉིད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་ཚད་མར་སོང་བའམ། ཡང་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློས་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དེ་ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། "དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་

པ་དེ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ།”[38] ཞེས་པ་ནས། “འདི་ལྟར་ཆོས་གང་དང་གང་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་གང་དང་གང་གིས་བརྗོད་པའི་ཆོས་དེ་དང་དེ་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་དེ་དང་དེས་མི་བརྗོད་པ་སྟེ།”[39] ཞེས་པའི་བར་དགག་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།” དོན་དམ་པ་ནི་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཡི་གེ་ལྟ་ཅི་སྨོས།”[40] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་གསལ་བར་གསུངས། དོན་དེ་རྣམས་ལ་དགོངས་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ།

གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ། །
རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མེད། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ། །[41]

ཞེས་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི། ༡ གང་ཟག་གཞན་གྱིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཙམ་ལས་ཤེས་མི་ནུས་པར་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། ༢ ཞི་བ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དང་། ༣ རྣམ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ་སྟེ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། ༤ རྣམ་རྟོག་མེད་པ་སྟེ་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་པའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བརྟག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ༥ དོན་ཐ་དད་པ་མེད་པ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པས་དོན་དམ་པར་དོན་སོ་སོར་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པར་གསུངས།

38 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༩༧
39 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༩༧
40 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༡༡
41 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཀློག ༡ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༦

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གེ་འབར་བར་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གསུང་ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་སྟེ། འདི་ལྟར།

རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ། །དགག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཞི་དང་སོ་སོ་རང་རིག་དང་། །རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་ཡི་གེ་མེད། །གཅིག་ཉིད་ཐ་དད་ཉིད་བྲལ་དང་། །མཁའ་ལྟར་དྲི་མེད་དེ་ཉིད་ལ། །འཇུག་པ་མེད་པས་འཇུག་པ་ཡི། །ཤེས་རབ་དོན་དམ་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་ཏེ། རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ་དགག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། ཐེར་ཟུག་དང་། ཆད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞི་བ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའོ། །སོ་སོ་རང་རིག་པ་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ནི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། །ཡི་གེ་མེད་པ་ནི་བརྗོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །གཅིག་པ་ཉིད་དང་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ནི། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་གཉིས་ཉིད་དང་གཉིས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །མཁའ་ལྟར་དྲི་མ་མེད་པ་ནི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་གྱི་རིམ་པ་དང་བྲལ་བ་ལྟར་དྲི་མ་མེད་པའོ། །ཇི་སྐད་སྨོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་མེད་པས་འཇུག་པ་ནི་སྣང་བ་མེད་ཅིང་འཇུག་པ་མེད་པ་ཉིད་དེའི་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ནི་དོན་དམ་པ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་མཐོང་བ་

མེད་པ་ནི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།[42]

ཞེས་སོ།།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་སོགས་དབུ་མའི་གཞུང་ཚད་ལྡན་མཐའ་དག་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ལས་འདས་ཚུལ་ནན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཞལ་མཐུན། ལྷག་པར་ཡང་གཞུང་དེ་དག་གི་ཁྲོད་ནས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་གི་གཞུང་ཚིག "དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །"[43] ཞེས་པའི་དོན་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོར་བརྟག་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད།

དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དམ་པ་ཞེས་པ་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱས་ནས། དེའི་རྟེན་དོན་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་དང་། གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་གནས་ཤིང་སྣང་ཚུལ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་བསླུ་བ་མ་ཡིན་པས་ན་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད། སྤྱིར་དོན་དམ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ལ་རྟོག་གེ་འབར་བར།

དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་ཏེ། བརྟག་པར་བྱ་བ་དང་གོ་བར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཆོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་གི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པ་ཞེས་བསྡུ་བ་ནི་དེ་དོན་ཡང་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའོ། །ཡང་ན་དམ་པའི་དོན་ཏེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པས་དམ་པའི་དོན་ཏོ། ཡང་ན་དོན་

42 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༡༩

43 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༧

དམ་པ་དང་མཐུན་པ་སྟེ་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤེས་རབ་ལ་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པས་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པའོ།།[44]

ཞེས་དོན་དམ་ཞེས་པ། ༡ རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་དོན་དང་། དོན་མཆོག་ཡིན་པས་དམ་པ་ཞེས་གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་དང་། ༢ ཡང་ན་དམ་པའི་དོན་ཏེ་དོན་དང་དམ་པ་གཉིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ། དམ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེས་རྙེད་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་འཇོག་པ་དང་། ༣ ཡང་དོན་དམ་རྟོགས་པ་སྟེ་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་ངོར་ཡོད་པས་ན་དོན་དམ་པ་དང་མཐུན་པས་དོན་དམ་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་ཚུལ་གསུམ་གསུངས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་ནི། "དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །"[45] ཞེས་རྟོག་གེ་འབར་བར་གོ་དོན་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཉིད་གཙོ་བོར་མཛད་པར་སྣང་།

དེ་ལྟ་ནའང་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དང་། ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དབུ་མ་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང་། ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་བས་ཡོད་པར་མི་འཐད་དོ།།

གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མའི་རྙེད་

44 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༩

45 སྡེ་བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉེར་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག༣༩༧

དོན་གང་ཞིག ཚད་མ་དེ་རང་ཉིད་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མར་སོང་བའམ། ཡང་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། “དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་སོ། །”[46] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་། ཡི་གེ་དང་། སྒྲ་དང་། བརྡས་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པའོ། །”[47] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་དེ་ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བདེན་པར་གསུངས། གནད་འདི་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་སུ།

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ།[48]

ཅེས་ཤིན་ཏུ་བསྡུས་ཤིང་གསལ་བར་བཀོད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རོ་གཅིག་པ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཇི་སྙེད་པ་ཞེས་ཀྱང་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་ཡང་། དོན་ལ་མི་བདེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་ལས།

གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་ཞིག་ལ།།
ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་འདོད།།

46 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༩༧
47 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༡༡
48 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ།ས། ཤློཀ ༣ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༢༥༥

དེས་ན་འདི་ཀུན་བདེན་པ་སྟེ།།
དམ་པའི་དོན་དུ་བདེན་མ་ཡིན།།[49] ཞེས་འབྱུང་།

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ནི། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་དངོས་རྣམས་ཡོད། །དོན་དམ་དུ་ནི་རང་བཞིན་མེད།།
རང་བཞིན་མེད་ལ་གང་ནོར་བ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན།།[50]

ཞེས་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ལ་འཇོག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དོད་སཾ་བྲི་ཏི་ཞེས་པའི་དོན་ལས་བརྩམས་ཏེ་གོ་དོན་གསུམ་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཀུན་ནས་སྒྲིབ་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། མི་ཤེས་པ་ནི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཀུན་ནས་འགེབས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཡང་ན་ཀུན་རྫོབ་ནི་བརྡ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དེ་ཡང་བརྗོད་པ་དང་། བརྗོད་བྱ་དང་། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།།[51]

ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་གོ་དོན་དང་པོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དེ་གནས་ལུགས་སྒྲིབ་བྱེད་དམ་འགེབས་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་

49 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཞློག ༡༥ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༢༥༦
50 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༩༣༤
51 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༡༦༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༤༦

ལ་བྱས་ནས། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་དེའི་ངོར་བདེན་པར་སྣང་བས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བཤད་ལ། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཚུལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དུ་གནས་པས་ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ལ་བྱས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་མིང་བརྟས་བཞག་ཙམ་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ།།

བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་སྣང་ཚུལ་ཙམ་དང་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ཚུལ་གཉིས་རེ་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་བློས་རྟོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ།[52] དེ་ཡང་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལས། "ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ།" ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྟན། སྤྱིར་གྲངས་ངེས་ཚུལ་ལ་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས། ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས། དགོས་པ་ཅན་གྱི་གྲངས་ངེས་སོགས་ཡོད་པ་ལས་སྐབས་འདིའི་གྲངས་ངེས་ནི་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་གྲངས་ངེས་ཡིན་པ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་བདེན་པ་གསུམ་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལས་རྟོགས་ནུས་ཤིང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་འཇུག་འགྲེལ་དུའང་། "དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་གཞན་གང་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་རིག་པར་བྱའོ །"[53] ཞེས་ས་བཅུ་པའི་མདོ་དང་

52 སྤྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཁ་ཅིག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞིར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་བདེན་པ་ཙམ་དབྱེ་གཞིར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་ཡུལ་དབྱེ་གཞིར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་མ་དཔྱད་པའི་ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞིར་འདོད་པ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞིར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ཁུངས་དང་འབྲེལ་ཞིང་། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་དང་ལྡན་པར་མཁས་པ་མང་པོས་བཞེད་དོ།།

53 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༥༦

བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་སོགས་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བདེན་པ་དང་། ཕྱེ་སྟེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པའི་མིང་ཅན་མང་དུ་གསུངས་པ་མཐའ་དག་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བར་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་ལས་མང་བ་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བསླུ་བའི་དོན་ཅན་དང་། མི་བསླུ་བའི་དོན་ཅན་གཉིས་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་པ་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཅོད་དགོས་ལ། གཅིག་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ན་ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་གཅོད་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།

> གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཕུང་པོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་ཅན་དང་ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྟ་བུའོ། །[54] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

54 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༣༢༣

## ཁ བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དཔྱད་པ།

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་བཞེད་པ་མཐུན་མོད། བདེན་པ་གཉིས་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་མཐུན་ཏེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རྫས་ཡོད་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་བཏགས་ཡོད་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས། བདེན་པ་གཉིས་པོ་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་འཇོག་པས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མཛད། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་སྟེ་རང་འབྲས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རང་འབྲས་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པས། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་འཇོག་པར་སྣང་། ཐེག་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་གཉིས་ནི། བདེན་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པས། དེ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་དུ་འདོན་པར་མཛད། ལྷག་པར་དུ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི། ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས། "གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །"[55] ཞེས་དང་། འོད་སྲུངས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། "འོད་སྲུངས། གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་

55 སྡེ་དགེ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན་སྣ་ཚོགས། ཀ ཤོག ༡༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༩༠༣

རྣམས་སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང་།"[56] ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་དེ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་པར་ནན་གྱིས་སྒྲུབ་པར་མཛད། ཚུལ་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་དུ་དཔེ་དང་བཅས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།།

ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་པ་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན།།

མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་ཇི་བཞིན་ནོ།།[57]

ཞེས་དོན་དམ་བདེན་པའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་སྟོང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་། སྟོང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་སྟོང་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ནི། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

བདེན་པ་གཉིས་གཞི་ཐ་དད་ལ་མི་བྱ་བར་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་རྟེན་པ་མཐོང་བའི་བློ་དང་ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་བློ་གཉིས་ཀྱིས་རྙེད་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས།།

དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར།།

ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ།།

---

56 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཚ། ལེའུ་ཞེ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༦༣

57 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད། ངི་། ཤོག ༤༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༡༥

མཐོང་བ་བརྟེན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས།།[58]

ཞེས་སྨྲ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་བློས་རྙེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་བློས་རྙེད་པའི་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་བཅས་གཉིས་རེ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་པ་གཉིས་འཇོག་པའི་ཚུལ་འདི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པར་ཡང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །གཞན་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་ཏོག་གིས་བློའི་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་རྫུན་པའི་སྟོབས་ལས་བདག་གི་ཡོད་པ་རྙེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དེ་གཉིས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །[59] ཞེས་སོ།།

འདིར་བདེན་པ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་ཚུལ་བརྟག་པའི་ཚེ་ངེས་དགོས་པའི་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་ན་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་བཞི་དང་། དེ་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་ནའང་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་བཞི་རེ་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་དང་པོ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་བཀོད་པའི་གནོད་བྱེད་བཞི་

58 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༢༣ ཤོག ༢༠༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༩
59 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༤༠

ལས་དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ་དགོངས་འགྲེལ་བློ་གྲོས་རྣམ་དག་གི་ལེ་ཨུ་ལས།

གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ན་བདེན་པ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དང་མ་བྲལ་བར་འགྱུར། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་བདེན་པ་མཐོང་བ་མཚན་མའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་འགྲོལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར། མཚན་མའི་འཆིང་བ་ལས་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་ན། གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་བར་འགྱུར།[60]

ཞེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་མཐོང་ཡང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དེ་ལ་ཞེན་པ་སྤང་མི་ནུས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བ་དང་། འཆིང་བ་ལས་དུས་ནམ་ཡང་གྲོལ་བ་མི་སྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ཡང་། དེས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །"[61] ཞེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། བུམ་པ་སོགས་ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་པ་དེ་བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པར་བུམ་སོགས་དེ་དག་ཆོས་བདག་གིས་མི་སྟོང་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

60 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེ་ཨུ་གསུམ་པ། ཤོག ༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༦

61 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེ་ཨུ་གསུམ་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༨

གནོད་བྱེད་གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཙམ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར།"[62] ཞེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་བུམ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མིན་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་བཞི་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དུས་གཅིག་ཏུ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །"[63] ཞེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དང་། དོན་དམ་པའི་ཆོས་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གཟིགས་དགོས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་དེ་དག་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལྟ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ན། ༡ གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་གཟུགས་བདེན་པར་ཞེན་པ་ལ་མི་གནོད་པར་ཐལ་ཏེ། དཔེར་ན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མས་མཚོ་ལ་མེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༢ གཟུགས་བདེན་སྟོང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་སྣམ་བུའི་གནས་ལུགས་མིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༣ གཟུགས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྲོས་པ་བཀག་ཙམ་གཟུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། དཔེར་ན་

62 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༩

63 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༩

བུམ་པ་སྣམ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༤ དེ་ཉིད་གཟིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟུགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་གཟིགས་ཤིང་བདེན་སྟོང་ལ་སོགས་སུ་གཟིགས་པར་ཐལ་ཏེ། དེས་གཟུགས་འདུས་བྱས་སུ་གཟིགས་ཤིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱང་ལ་སོགས་སུ་གཟིགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བཀོད་པའི་གནོད་བྱེད་བཞི་ལས་དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བློ་གྲོས་རྣམ་དག་གི་ལེའུ་ལས། "བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི་དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ནར་གྱུར་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་ཡང་འགྱུར།"[64] ཞེས་བདེན་གཉིས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟར་མཐོང་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་གཉིས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ན་ཇི་ལྟར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གཏོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་

64 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༨

ཀྱང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གནོགས་པར་འགྱུར་རོ། །"[65] ཞེས་བདེན་པ་གཉིས་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་བུམ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། དེའི་སྟེང་གི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "རྣལ་འབྱོར་པ་དག་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང་། ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གོང་དུ་དོན་དམ་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །"[66] ཞེས་རྣལ་འབྱོར་པས་བུམ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པ་བྱེད་མི་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡང་འབད་པ་བྱེད་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་བཞི་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "བློ་གྲོས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ན་ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱེ་བྲག་མེད་པ་དང་།"[67] ཞེས་བདེན་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྔོ་སེར་དང་དབྱིབས་སོགས་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟར

65 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༨
66 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༩
67 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཙ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༨

འདུས་བྱས་ལ་འང་དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གནོད་བྱེད་དེ་དག་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལྟ་བུའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ཅན་གཟུགས་དེ་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ན། ༡ སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་ཏེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གཟུགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༢ གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་ཐལ་ཏེ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ཆགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༣ རྣལ་འབྱོར་པས་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སོ་སྐྱེས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་བྱེད་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངང་གིས་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༤ གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པ་ལྟར་གཟུགས་ལ་ཡང་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་དགག་བྱ་བཀག་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་བསྡུས་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཐ་སྙད་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་

དཔྱོད་པའི་བློའི་རྣྙེད་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་ལས། དོན་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པར།

དམ་པའི་དོན་ནི་དེར་ཟད་དོ། །[68]

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་དམ་མམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་དང་། །ཡང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།

མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུར།།[69]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་བདེན་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།།

ག། རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་འདོན་མཛད་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་སྙེད་པའི་སྣང་ཚུལ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རོ་གཅིག་པའི་གནས་ལུགས་སུ་བཞེད་པས། སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ནང་གསེས་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་དབྱེ་མི་མཛད་པར་སྣང་། དེ་ལྟ་ནའང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། ཞི་བ་འཚོ་གསུམ་གྱི་གཞུང་དུ་དོན་དམ་ལ་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའམ། དངོས་དང་མཐུན་པའི་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་དུ་ཕྱེ་བའི་དོན་དང་ཕྱེ་བ་

68 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུམ། ཙ། ཤློ་ཀ ༨༤ ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༡
69 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུམ། ཙ། ཤློ་ཀ ༣༨ ཤོག ༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༩

སོ་སོའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ལ་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པས། འདིར་ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱིས་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་གཞུང་དགོངས་སུ་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བར།

ཁོ་ན་དོན་དམ་པ་ནི་གང་དག་བློ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པ་ནི་ཡི་གེའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དགག་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་གཅིག་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་སྤྲོས་པ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པར་འཇུག་པ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ།[70]

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དེས་མཛད་པར་བཤད་པའི་དབུ་མའི་དོན་བསྡུས་པ་ཞེས་པ་ལས།

དམ་པའི་དོན་ནི་སྤྲོས་བྲལ་ཏེ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱ།།
རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ནི་དོན་དམ་དང་། །རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་དོན་དམ་མོ།།
དང་པོ་དེ་ཡང་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དོན་དམ་དང་།།
སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་དོན་དམ་མོ། །མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་ལ་སོགས་པའི།།
གཏན་ཚིགས་བཞི་ཡི་རིགས་པ་དེ། །སྣང་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།།
སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་དོན་དམ་མོ། །སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ།།

70 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༦༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༥༣

དེ་ནི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི། །དམ་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ།།[71]

ཞེས་བྱུང་། གཞུང་དེས་སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། དེ་ལའང་ནང་གསེས་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་ལའང་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་དང་། སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་དོན་དམ་བཅས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཚུལ་གསུངས།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་དུ་ནི།
སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཕྱིར་འདོད།།
དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ནི་བཀག་མེད་གསལ།།
བཏགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡི། །བཀག་པ་བརྟགས་མིན་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།
དེ་བས་འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཡང་དག་དོན་ཡིན་ཡང་དག་མིན།།
ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཉིས་མེད་དེ། །དེ་ནི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཡིན།།
འཇམ་དཔལ་གྱིས་ནི་ཡང་དག་དྲིས། །རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་མི་གསུང་བཞུགས།།[72]

ཞེས་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡང་དག་པ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་མེད་པས་ན་དེ་བཀག་པའི་དངོས་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་གསལ་ཏེ། ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་བཀག་པ་ཇི་ལྟར་དུ་བཏགས་པ་མིན་པའི་དོན་དམ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་ཡང་དག་པར་རམ་དོན་དམ་པར་མེད་ཅིང་།

71 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ཤློཀ ༢-༦ ཤོག ༣༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༢
72 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༩-༡༡ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༦

དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་སྟེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་མེད་པར་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་ལས་ནི།

དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་ན།།
དངོས་པོ་གང་ཡང་གྲུབ་པ་མེད།།
དེ་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས།།
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་གསུངས།།
དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར།།
འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ།།
ཡང་དག་ཏུན་སྤྲོས་པ་ཡི།།
ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན།།[73]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ། "སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་།" ཞེས་དང་། "དོན་དམ་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པའོ། །སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། །"[74] ཞེས་བྱུང་ངོ་། །དྲངས་མ་ཐག་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལ་བརྟགས་ན། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པར་

73 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༦༩-༧༠ ཤོག ༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༩༠༡
74 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣༣ ཤོག ༩༨༧

གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་ཤེས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་དང་། དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་མོད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཞིབ་ཕྲའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་གྲུབ་བོ།།

ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་འགའ་ཞིག་དོན་དམ་ལ་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་དོན་དམ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་དངོས་མིན་པ་དང་། དོན་དམ་དངོས་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་། ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅིང་བློས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཏེ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་གིས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་བཞེད།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་འགྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ན། དོན་དམ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དེ་ལྟར་མཛད་པ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོས་ནས་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་རྣམ་དབྱེ་འཇོག་པ་མིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་མིན་པར་འཇོག་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཤུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་བསམ་བྱུང་གི་རིགས་ཤེས་ལྟ་བུ་ནི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་མ་བྲལ་མོད། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པར་འཇོག་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་འཕགས་

པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཐམས་བྱུང་སོགས་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པར་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།[75]

ཡང་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱི་གཞུང་དོན་ཡང་སོ་སོའི་སྐབས་དོན་ལ་བརྟག་པ་གནད་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་གསུངས་པ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དབུ་མ་པ་ལ་ཅི་སྟེ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ནུས་ན། མདོ་ལས་དོན་དམ་པ་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེས་དོགས་པ་ཕོང་ན་གནས་པ་བསུས་ཏེ། ལན་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇོག་པའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དོན་དམ་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་གསུངས་པ་ནི་འཕགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དགོངས་པའི་ཞིབ་ཆ་མཛད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ།[76] དབུ་མའི་དོན་བསྡུས་པར་གསུངས་པ་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བའི་གསུང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཤེས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དེ་ནི་གཙོ་བོར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་བཤད་པ་འགོག་པའི་གཞུང་དུ་སྣང་ལ། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་དོན་དམ་ཡིན་པར་འདོད་མོད། དེ་ནི་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས

75 ལམ་རིམ་ཆུང་བར་ (སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། རྗེའི་གསུང་འབུམ། ཕ། ཤོག ༢༠༩-བ།) གསལ་ལ། སོག་པོ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན་གྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་མོའི་གླུ་དབྱངས་ (གསུང་འབུམ། པོད། ཀ ཤོག ༧༩-ན།) སོགས་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་འབྱུང་།

76 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ཤློཀ ༡-༦ ཤོག ༣༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༢

སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དགག་བྱའི་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་བཀག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་མི་འཐད་ལ། དོན་དམ་པར་ནི་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་དྲི་མེད་གྲགས་པའི་མདོར་འཇམ་དཔལ་གྱིས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན་བྱང་སེམས་དྲི་མེད་གྲགས་པ་ཅང་མི་གསུང་བར་བཞུགས་པ་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ན།[77] དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད། རྣམ་རིག་པས་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ལྟར་མིན་པར་ཐ་སྙད་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པར་སྣང་།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་གསུང་ཚུལ་དེས་ནི། ཡང་དག་པར་ཏེ་དོན་དམ་པར་ནི་དངོས་པོ་གང་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་གསུངས་ལ། དེ་འདྲ་བའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པས་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་མོད། ཡང་དག་པར་ནི་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་དབེན་པར་གསུངས་པས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང་། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྣ་འགྲེལ་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གསུམ་དགོངས་པ་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་།།

གལ་ཏེ་དོན་དམ་ལ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཕྱེ་བ་དེ་དོན་དམ་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཚ་ནས་ཡིན་ན། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རོ་གཅིག་པ་དང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བའི་གནས་ལུགས་གཅིག་ཉིད་ལ་ནང་གསེས་མི་འདྲ

77 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༢༠- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༨༩

བའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བདེ་ལ། གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པར་ཡང་།

མྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་པུར། །
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ།།[78]

ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མྱང་འདས་དེ་ཉིད་བདེན་པ་གཅིག་པུར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བར་གསུངས་པ་དང་ཡང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ། ཅི་སྟེ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་བདེན་པ་མིན་ཟེར་ན་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་མིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར། ཡང་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པ་དང་། དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པ་བཅས་བདེན་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བས། དེ་གསུམ་གྱི་གཉིས་པ་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པ་ཞེས་པ་དེ་བདེན་གཉིས་གང་གིའང་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་གནོད་བྱེད་མང་པོ་འཇུག་པར་སྣང་བས་དོན་དམ་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི་མིན་པར་སྣང་ངོ་།།

སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནུས་པ་ལས་འདས་པར་དབུ་མ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྱི་མཚུངས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མོད། དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་

78 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༣༦ ཤོག ༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༨

སློབ་དཔོན་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་ནི་དོན་དམ་ལ་དངོས་བཏགས་སམ་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་གཏན་ནས་མི་འབྱུང་བའང་ཤེས་དགོས་ལ། སློབ་དཔོན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་དབྱེ་མི་མཛད་པ་དང་། ལེགས་ལྡན་སོགས་སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱིས་དོན་དམ་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དེ་གནད་འགག་གང་ཞིག་ལ་ཐུག་པ་ནི་དབུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པ་ལ་གལ་འགངས་ཅན་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་ཅིག་གོ།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་སྣ་ཚོགས་པའི་སྟེང་གི་དོན་དམ་བདེན་པ་རྣམས་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་པ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལྟར་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད་ཀྱང་། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དང་དགོས་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་དགག་བྱ་ཕྲ་རགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཙམ་མ་གཏོགས་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་སྣང་བས། འདིར་དཔེ་མཚོན་གྱི་ཆེད་དུ་དབུ་ཕར་གྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་དབྱེ་ཚུལ་འགོད་པ་ལ། ཐོག་མར་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀོཽ་ཤི་ཀ་ལས།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་

ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། མདོར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །[79] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི། ནང་དང་། ཕྱི་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་དང་། སྟོང་པ་དང་། ཆེན་པོ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་། དོར་བ་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུའོ། །[80] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་བསྡུས་པ་དང་། རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་དུ་དབྱེ་ཚུལ་གསུམ་འབྱུང་བ་ལས། ཐོག་མར་བསྡུས་པའི་དབྱེ་བ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར།།

79 སྡེ་དགེ བཀའ། ཤེར་ཕྱིན་སྣ་ཚོགས། ཀ ཤོག ༡༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༧༧

80 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཇ། སྐབས་དང་པོ། ཤོག ༤༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༣༨

ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས།།[81]

ཞེས་གསུངས།

རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། ༡ སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ནང་གི་མིག་སོགས་དྲུག་གི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༢ ཕྱིའི་ཆོས་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ༣ དབང་པོས་མ་བསྡུས་པས་ཕྱི་དང་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ནང་དུ་བཞག་པའི་དབང་རྟེན་ཁོག་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། ༤ སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༥ སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་བཅུའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། ༦ དོན་ནམ་དགོས་པ་མཆོག་མྱང་འདས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༧ རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། ༨ རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། ༩ རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༠ ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་འཁོར་བའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༡ ཡུལ་དུས་འགར་ཡང་དོར་མི་རུང་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༢ འདུས་བྱས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༣ ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༤ གཟུགས་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྣམས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ༡༥ ད་ལྟ་བ་རྣམས་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ཕན་ཆད་དུ་མི་དམིགས་པ་དང་།

81 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༧༩ ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༩

བྱུང་ཟིན་འདས་པ་རྣམས་ཞིག་ནས་མི་དམིགས་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་མ་འོངས་པ་རྣམས་མ་སྐྱེས་ནས་མི་དམིགས་པར་བཞག་པའི་དུས་གསུམ་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ༡༨ དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་དངོས་པོ་མེད་པར་བཞག་པའི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་བཅུ་དྲུག་ཡོད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

> དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སླར་ཡང་འདི་ཉིད་ནི། །གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕྱེ་སྟེ་རྣམ་མང་གསུངས། །བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་སླར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མང་པོར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ། སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། ། སླར་ཡང་བཞིར་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན། །ཇི་སྐད་དུ། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།[82]

ཞེས་གསུངས་སོ། །སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་།

82 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༣༥

རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཀའི་སྟོང་གཞི་ལ་སྟོང་ཉིད་འཇོག་ཀྱང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བས་ཟློས་སྐྱོན་མེད་དེ། སྔ་མ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་དོན་དམ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་གཤིས་སུ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པས་ཟློས་སྐྱོན་མེད་དོ།།

འབྲིང་དུ་དབྱེ་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་མདོར་བསྡུས་ན་སྟོང་ཉིད་བཞིར་འདུ་བས་དེ་བཞི་ནི། དངོས་པོ་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བློས་གསར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་སོ། །ཚུལ་དེ་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

> དེ་སྐད་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བསྟན་ནས། རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་། །དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོང་ངོ་། །རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ངོ་། །གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་གྱི་དངོས་པོས་སྟོང་ངོ་ཞེས་སླར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་བཞི་བསྟན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།།[83]

ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཟླས་དྲངས་ན་

83 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༣༨

རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །སྟོང་ཉིད་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཀའི་སྟོང་གཞི་ལ་སྟོང་ཉིད་འཇོག་པར་འདྲ་ཡང་། སྔ་མ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་ཁས་ལེན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་སྟེ། དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་ཡིན་པས་ཟློས་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།

## ང ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་མི་སྣང་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་དུའང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཡང་དག་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཁང་བཟང་གི་སྟེང་དུ་འཛེགས་པའི་ཐེམ་སྐས་སུ་མེད་མི་རུང་བར་གསུངས་ཤིང་། དེར་ཀུན་རྫོབ་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་ན་འདི་སྐད་དུ། "ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་སྟེ། རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འགྲོ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[84] ཞེས་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་དོན་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བཞག་པ་ལས། དེ་ལ་ནང་གསེས་ཡང་

84 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༧༤༣

དག་དང་ལོག་པའི་རྣམ་དབྱེ་གང་ཡང་མ་གསུངས། དེས་ན་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་སྤྱ་ཤོས་ཤིག་ནི་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ཡིན་པར་སྣང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ།

ཅེས་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་ཞིང་། དེ་ནས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དབྱེ་བ་སྟོན་པ་ན།

སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།།
ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས།།[85]

ཞེས་རང་སྣང་བའི་བློ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ནང་གསེས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུའང་།

ཤེས་པ་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདྲ་ཡང་། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་པ་ལ་སླུ་བ་དང་མི་སླུ་བ་ཡིན་པར་ངེས་པར་བྱས་ནས་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་དག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དངོས་སུ་ན་གཉིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཚུངས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ནི་རྣམ་པར་གནས་སོ། །དོན་བྱེད་པ་ལ་སླུ་བ་དང་མི་སླུ་བ་ཡང་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་ཁོ་ན་བཞིན་ཏེ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།[86]

85 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སཱ། ཤློ་ཀ ༡༣ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༣ ཤོག ༢༥༦
86 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སཱ། ཤོག ༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣༣ ཤོག ༢༦༩

ཞེས་ཡང་ལོག་གི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་རིམ་བཞིན་ཆུ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཆུར་སྣང་བ་དང་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལ་སྨིག་རྒྱུ་ཆུར་སྣང་བ་གཉིས་བཞག་ཅིང་། དང་པོ་ནི་བློ་ལ་ཆུར་སྣང་བ་བཞིན་ཆུའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཆུར་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཆུའི་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱ་དགོས་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་དོན་དམ་པར་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་ན་ཆུ་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་རང་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་བློ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་བདེན་པ་ཡིན་མོད། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་བདེན་གཉིས་ལས་གསུངས་ཏེ།

ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ། [87]

ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟ་ན་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་འཛོག་ན། རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲགས་པའི་ཆོས་དེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ། མཚན་གཞི་ནི། ཆུ་དང་། མེ་ལྟ་བུའོ། །རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲགས་པ་དེ། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ། མཚན་གཞི་ནི། གཟུགས་བརྙན་དང་། སྨིག་རྒྱུ། ཐག་ཆ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་

87 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློག ༣༡ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༨༣ ཤོག ༢༥༢

ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་དུ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་དོན་གྱིས་དབེན་པར་གསུངས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས།

> བཏགས་པའི་དོན་ནི་ཡང་དག་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་
> པར་སྣང་བ་དང་། གཙོ་བོ་དང་འབྱུང་བའི་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ།
> དེ་དག་གིས་དབེན་པའོ། །དངོས་པོ་ཙམ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་
> དུ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་
> ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་
> བྱིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མཐུན་པར་དོན་ཇི་སྙེད་རྒྱུ་ལས་སྣང་བ་དེ་ནི་
> ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་དང་མཐུན་
> པར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།[88]

ཞེས་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། རྣམ་རིག་པས་འདོད་པའི་རྣམ་ཤེས་བདེན་པ་དང་།
གྲངས་ཅན་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། རྒྱང་འཕེན་གྱིས་འདོད་པའི་འབྱུང་གྱུར་གྱི་ཤེས་
པ་ལྟ་བུ་གྲུབ་མཐས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ནི་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང་
མཐུན་པར་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མོད། རང་
ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་མཐུན་
པར་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། ཆུ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན་རང་མདོན་སུམ་དུ་
སྣང་བའི་བློ་ལ་ཆུ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བས། དེ་བློ་དེ་
ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཁས་མི་ལེན་པས། ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་

88 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༣ ཤོག ༢༦༦

ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ། དེ་ལྟ་ན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གྲགས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྲགས་པ་ལ་འཛོག་དགོས་སོ།།

མདོར་ན་གོང་དུ་དྲངས་པའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱི་གཞུང་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་དོན་བྱེད་པའི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ནི། ༡ བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའམ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དང་། ༢ དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། ༣ རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཅས་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པར་གསུངས་ལ། ཚུལ་འདི་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ཉམས་དགའ་ཞིང་།།
སྐྱེ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་པ།།
དོན་བྱེད་པ་དག་ནུས་རྣམས་ཀྱིས།།
རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་རྟོགས།།[89]

ཞེས་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་ཅིང་མ་བརྟགས་པ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་ངོ་གཅིག་པུར་བླང་དོར་གྱི་གཞིར་ཅི་དགར་འཛོག་པས་ཉམས་དགའ་བ། རང་རྒྱུ་ལས་ཐུར་མེད་གསར་དུ་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པར་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པས། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་

89 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༦༩ ཤོག ༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༣ ཤོག ༡༠༧

ཅན་དེ་ནི་ཤེས་བྱ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི། རང་ཅག་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་བཞེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པའམ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཁས་མི་ལེན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་མོད། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཆུ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་བཞེད་དོ། །ཚུལ་འདི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

མཐོང་བ་རྫུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ།།
དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ནོ།།
སྐྱོན་ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི།
དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད།།[90]

ཅེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འཛོག་མི་ནུས་པ་དེ། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལ་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་ཡོད། དཔེར་ན་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་དག་དང་། གཟུགས་ལྟ་བུ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡུལ་ཡང་དག་ཏུ་འཛོག་སྟེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་དབང་པོ་གསལ་བ་ཅན་ནི་རབ་རིབ་དང་

90 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༢༥ ཤོག ༢༠༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨༥

བྲལ་ཞིང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པས་ཉམས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པ་རྣམས་སོ། །"[91] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དྲུག་ཅར་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[92] ཞེས་གསུངས།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པར་འཛོག་ནུས་པ་དེ། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་པའི་ལོག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་དེའི་ཡུལ་གཉིས་ཡོད། དཔེར་ན་གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཅན་ལོག་པ་དང་། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལོག་པར་འཛོག་སྟེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་དབང་པོ་ལེགས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལོག་པར་ཤེས་པར་འདོད་དོ། །"[93] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །[94] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་

91 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ།ཤོག ༢༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༤༡
92 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༤༢
93 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག༦༤༡
94 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༦༤༢

པར་མཛད་པ་འདིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པར་འཛོག་མི་དགོས་ཏེ། གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་ལོག་གམ་བདེན་རྫུན་འབྱེད་པའི་མཚམས་སམ་ཚད་འཛིན་སའི་བློ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པའི་བློ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྫུན་པ་མཐོང་བའི་བློའམ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་བློ་དེའི་ངོར་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་འགྱུར་མི་དགོས། ཚུལ་འདི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས་དཔེའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། གྲོང་མི་གཉིས་ཤིག་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དོང་བ་ན་ལྷད་མོའི་ཕྱིར་ལྷ་ཁང་དུ་ཞུགས་ནས་རི་མོ་ལྟ་བར་བརྩམས་པ་དང་དེ་ན་གཅིག་གིས་སྨྲས་པ། ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་སྲིད་མེད་ཀྱི་བུའོ། །ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའོ། །ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སྨྲས་པ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལོག་པར་བཟུང་སྟེ། ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་ནི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའོ། །ལག་ན་འཁོར་ལོ་ཐོགས་པ་ནི་སྲིད་མེད་ཀྱི་བུའོ། །ཞེས་དེ་གཉིས་རྩོད་པ་ན་ཉེ་འཁོར་ན་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཞིག་འདུག་པའི་གན་དུ་དོང་སྟེ་ཕྱག་འཚལ་ནས་དེ་ལ་རང་རང་གི་བསམ་པ་སྨྲས་པ་དང་། དེས་གཅིག་ལ་ནི་ཁྱོད་ཟེར་བ་བདེན་ནོ། །ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ལ་ནི་མི་བདེན་ནོ། །ཞེས་གང་སྨྲས་ན། དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་དེས་ཇི་ལྟར་འདི་ན་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཡང་འགའ་ཡང་མེད་ལ། སྲིད་མེད་ཀྱི་བུ་ཡང་མེད་དེ། འདི་དག་ནི་རྩིག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རི་མོ་བྲིས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་ཤེས་མོད་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་འདི་ནི་བདེན་ནོ། །འདི་ནི་

མི་བདེན་ནོ།།[95]

ཞེས་རྩིག་པའི་ཤོགས་རིས་ལ་བྲིས་པའི་གཟུགས་ལག་ན་མདུང་རྩེ་གསུམ་པ་ཐོགས་པ་དེ་དོན་ལ་རི་མོ་ཡིན་མོད། དེ་ལྟ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའམ་ཁྱབ་འཇུག་གང་ཡིན་རྟོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བ་རྫུན་གྱི་ཚིག་ཏུ་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མ་པས་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུ་དང་སྨིག་རྒྱུ་གཉིས་ལ་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་ལ་དབུ་མ་པས་ཆུ་དེ་ཡང་དག་པའམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཐལ་བ་མི་འཇུག་པར་རྟོགས་ནུས་སོ།།

མདོར་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མི་བཞེད་པས། སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་རྟ་མཚན་ཉིད་པ་གཉིས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་ལྟོས་ན་མི་བདེན་པར་མཚུངས་པས་བདེན་རྫུན་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དུ་མེད་མོད། འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་ནས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱར་རུང་བ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཚོལ་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་འབའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བས། ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་ཚུལ་དེ་འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀར་འཇོག་ནུས་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ནི་རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་གཟུགས་བརྙན་དང་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཁོ་ནར་ངེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ལ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པར་སྣང་ངོ༌།།

95 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡༨ ཤོག ༢༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༥༣

## ཅ བདེན་པ་གཉིས་བློས་རྟོགས་པའི་རིམ་པ།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གནས་ན། གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་སྐྱེས་བུས་དེ་གཉིས་ལ་བློས་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་ན་གོང་དུ་དྲངས་པའི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞུང་།

ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས།།
དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར།།[96]

ཞེས་སོགས་དང་། དེ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོར།

ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་པ་ཡི།།
སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
དེ་ཉིད་ཁང་བཟངས་ཐོག་འཛེག་པ། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཐེམ་པའི་སྐས།།
མེད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་པ། །གང་གི་ཕྱིར་པ་དེ་ཕྱིར་རོ།།[97]

ཞེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར།

ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་།།
དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ།།[98]

ཞེས་སོགས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་མར་བྱུང་བ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་

96 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཀློག ༡༠ ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦
97 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཀློག ༡༢-༡༣ ཤོག ༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༩
98 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཀློག ༨༠ ཤོག ༢༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༨

པའི་དོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མེད་ཅིང་། ལྷག་པར་ལས་དང་པོ་པས་དཔེར་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་དང་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་དབུ་མའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། ཐོག་དུ་གང་གི་སྟེང་དུ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆོས་ཅན་ནང་གི་ཆོས་འཛིན་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ང་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་ཕྱིའི་ཆོས་སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུ་བློས་བཟུང་སྟེ་དེའི་སྟེང་དུ་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སྒྲུབ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་ན་བདེན་པར་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཐར་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དེ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་དགོས་པས། ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ཞིག་བློས་མ་བཟུང་བར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ངེས་པའི་ཐབས་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་ཐོག་ལ་དེ་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཁེགས་དགོས་པས། སྨྱུ་གུའི་སྟེང་གི་དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དགོས་ཏེ། གཞི་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་གཞི་དེ་ཤེས་བྱ་རྫུན་པ་སླུ་བའི་དོན་དུ་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ལ་ནི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་མ་ཁེགས་ན་གཞི་དེ་རྫུན་པར་འགྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་ལྟར་ཡང་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་རྒྱལ་དུ་བརྗོད་ཏེ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་སྤྲོ་རྟོག་དང་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་དམ་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པར་གྲོལ་བ་འཐོབ་མི་སྲིད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དམ་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་ལྟ

བྱུར་གསུངས་པ་སོགས་ཚིག་ཟིན་མི་འདྲ་བའང་བྱུང་བ་དང་། གཞན་ཡང་བདེན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་འབའ་ཞིག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་རྫུན་པ་མཐོང་བའི་བློའི་རྙེད་དོན་དུ་གྱུར་པས་ལོག་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་རྟ་མཚན་ཉིད་པ་གཉིས་ལ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལྟར་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས། ཚིག་ཟིན་ལ་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་གནད་ཀྱང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་ཕྲ་མོའི་ལམ་ནས་སྦྱུ་རེས་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་མཐོང་བས། འདིར་དེ་དག་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རགས་རིམ་ཙམ་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། ཞིབ་པར་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།། །།

# སྐབས་ལྔ་པ། བདག་དང་བདག་མེད་པ་བརྟག་པ།

## ༡ སྤྱི་བཤད།

ཕྱི་རོལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་བ་པོའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཅིག་འཛོག་དགོས་པ་ལ་འདོད་པ་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་ཕུང་པོའི་བདག་ཉིད་ཡིན། ཡང་ན་འཛོག་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་བྱ་དགོས་མིན་ལ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ལ། དེ་ཡང་རྟག་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཅེས་པ་ནི། ༡ སྐྱེ་འཇིག་མེད་པས་རྟག་པ་དང་། ༢ ཆ་ཤས་མེད་པས་གཅིག་པུ་བ། ༣ གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པས་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་ལ། ཕུང་པོ་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་རྟག་པ་དང་། དུ་མ་དང་། གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་དུ་གནས་པས། བདག་ཅེས་པ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་འདོད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་པས་ནི་དེ་འདྲའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་ཡོད་པ་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་འགོག་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་མེད་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འཛོག་པར་མཛད། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ལ་བདག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བདག་དང་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་འདི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཆོས་གལ་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩི་བའི་སྲོལ་བྱུང་།

དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་དཔེར་ན་སྔོན་གྱི་གྲངས་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོས་བདག་གི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་འོག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་ལ། འདིར་ནི་སྤྱིའི་ཚུལ་དུ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཐུན་མོང་དུ་བདག་ཅེས་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དུ་འདོད་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་དེ་དག་གི་བདག་རྟག་པ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་དྲན་པའི་རྟགས་སུ་སྣང་སྟེ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

བདག་ནི་རྟག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། སྐྱེ་བ་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུ་བྱེད་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པའི་ངང་ཅན་རྣམས་ལ་ནི་ཚེ་རབས་གཞན་དྲན་པར་མི་རིགས་སོ། །སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འཇིག་ལ། འདི་ནི་གཞན་དག་ཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། བདག་འདས་པའི་དུས་ན་སྐྱེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ་ཞེས་སྐྱེ་བ་དྲན་པར་མི་རིགས་སོ། །བདག་རྟག་པ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དྲན་པར་རིགས་སོ།།[99]

ཞེས་པ་ལྟར། ཚེ་སྔ་མའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་ཞིག་ཅིང་། ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོ་ནི་གསར་དུ་སྐྱེས་པས། དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་རྟག་པ་ཞིག་མ་བཞག་ན། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་བཤད།

དེ་ལྟ་བུའི་རྟག་པའི་བདག་དེ་ཉིད་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུར་འདོད་ཚུལ་ཡང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་སྐྱེས་བུ་རྒྱུར་འདོད་པ་དགག་པའི་ཐད་དུ། "གང་དག་འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་བདག་ནི་གཅིག་པུ་

99 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༨༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༡༥

ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ནམ་མཁའ་ཐ་དད་པར་ཉེ་བར་གདགས་པ་བཞིན་དུ། དུ་མ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས་པས་དེས་ན། དཔེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གནོད་པ་ཡང་མེད་ལ། དམ་བཅས་པའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ན།”[100] ཞེས་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་བཀོད་པའི་སྐབས་སུ་གསལ་བ་ལྟར། བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་དང་ཁང་པའི་ནམ་མཁའ་སོགས་རྟེན་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེའི་ནམ་མཁའ་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་སོ་སོར་མེད་པ་བཞིན་དུ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདག་དང་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བདག་སོགས་ཀྱང་ཆ་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མིན་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་མེད་ལ། རང་གི་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རྟག་པ་ཆ་མེད་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་དེ་ནི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་དུ་འཛོག་སྟེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཁས་མ་བླངས་ན། ལུས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་རྐང་ལག་བསྐུམ་པ་དང་བརྐྱང་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་པོ་སུ་ཞིག་ཡིན་པ་སྨྲ་དགོས་ལ། དཔེར་ན་ཁ་ལོ་སྒྱུར་མཁན་མེད་པའི་ཤིང་རྟ་ནི་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན་ཡིན་པས། ཤིང་རྟ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་ཁ་ལོ་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་གཡོ་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེད་མཁན་ནང་གི་སྐྱེས་བུ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཁས་བླང་དགོས་སོ་ཞེས་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “གལ་ཏེ་བདག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་གཡོ་བ་བསྐུམ་པ་དང་བརྐྱང་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇུག་པ་པོ་གང་ཞིག་འགྱུར། སྐྱེལ་བ་པོ་མེད་པའི་ཤིང་རྟའི་རྒྱུ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཤིང་རྟའི་སྐྱེལ་

100 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། བམ་པོ་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༩༣༣

བ་པོ་ལྷ་སྦྱིན་ལྟར་ལུས་ཀྱི་གཡོ་བའི་རྒྱུ་ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །"[101] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན་སྔོན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་དགེ་མི་དགེ་གསོག་པ་པོ་དང་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་ཞིག་མེད་ན། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆུད་ཟ་བར་འགྱུར་ལ། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་འཇིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་འགྱུར་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་བདག་ཏུ་མི་འཐད་པ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་ཁས་ལེན།

འོ་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོས་ཐད་ཀར་བཀོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ནི་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་ཅིང་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ནི། བདག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་འཇོག་དགོས་པས། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་གཙོ་བོར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་བཞིན། ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལྟ་བུའི་གཟུགས་ཅན་དུ་མེད་པར་ནང་གི་མྱོང་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མྱོང་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་མི་འཐད་ཅིང་། ཤེས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།

101 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༡༣

དེའི་ནང་ནས་ཀུང་ཡིད་ཤེས་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཡར་དེད་ན་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ཅིང་། ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་འཛོག་མི་ཐུས་པས་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ལའང་ཐོག་མ་འཛོག་མི་ཐུས་པར་བཞེད།

བདག་ལ་མཐའ་མའི་མཐའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་ལ་ནི། སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། མུ་སྟེགས་རྒྱང་འཕེན་པ་དང་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟ་བུས་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་བདག་ལའང་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པར་བཞེད་དོ།།

## ༢ ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་པའི་ཚུལ།

### ཀ གྲངས་ཅན་པས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་འདོད་ཚུལ།

དེ་ལ་སེར་སྐྱ་པའམ་གྲངས་ཅན་དུ་གྲགས་པའི་སྔོན་གྱི་མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། གོང་དུ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆར་གྲངས་ཅན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ནང་གསེས་བདག་ནི་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་སྟེ། རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། བྱ་བྱེད་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་གང་ཡང་མིན་པ། གཏན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་རྟག་པ། སྤྱི་གཙོ་བོས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཟ་བ་པོ། གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་དང་ལྡན་པའི་རྟག་དངོས་ཤིག་ལ་འདོད། དེ་ལྟ་ན་བདག་དང་། སྐྱེས་བུ། ཤེས་པ། རིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རིག་གི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་

རྟོག་གེ་འབར་བར།

> དེ་དག་ནི་བདག་སྟེ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་གྱུར་པ། མ་སྐྱེས་པ། རྟག་པ། མ་བྱས་པ། ཟ་བ་པོ། གཙོ་བོ། ཁྱབ་པ། བྱེད་པ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས་བཟློག་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་རྒྱུན་ཉེ་བར་རྟེན་ནས་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་སྙིང་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ། རྩོམ་པ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡུལ་ཅན་ནོ། །སྐྱེ་བ་དང་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པའོ། །རང་བཞིན་དང་འགྱུར་བ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟགས་མེད་པ། གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བ། དང་པོ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་མཐའ་མེད་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་སྐྱེས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།།[102]

ཞེས་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་གྱུར་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ། རྟག་པ། མ་བྱས་པ། ཟ་བ་པོ། གཙོ་བོ། ཁྱབ་པ། བྱེད་པ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ། མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ། རྟགས་མེད་པ་སྟེ་ཐིམ་པ་མེད་པ། ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བ། མཐའ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་བཤད། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་ཀྱང་། "གྲངས་ཅན་དག་ནི་བདག་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་ལས་གཞན་པ། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟ་བ་པོ་དང་། དག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་དང་། མི་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅིང་།"[103] ཞེས་བདག་དེ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གང་ཡང་མིན་པ་དང་། འབྲས་བུ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ། འབྲས་བུ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་

102 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༥༡

103 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༧༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༣༠༩

པ་པོ་ཡིན་པས་ཟ་བ་པོ། ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གསལ་བ་ཡིན་པས་དག་པ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ། ངོ་བོ་མི་འཇིག་པར་གནས་པས་མི་འགྱུར་བ། ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་སེམས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་གྲངས་ཅན་པས་འདོད་པའི་བདག་གི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན་སྔོམ་གྱི་ཚུལ་དུ།

ཟ་པོ་རྟག་དངོས་བྱེད་པོ་མིན་པའི་བདག།
ཡོན་ཏན་བྱ་མེད་མུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས།།[104]

ཞེས་མུ་སྟེགས་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་བདག་ཅེས་པ། ༡ བདེ་སྡུག་སོགས་ལ་སྤྱོད་པ་པོ་དང་། ༢ རྟག་པའི་དངོས་པོ། ༣ འབྲས་བུ་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མིན་པ། ༤ རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ༥ བྱེད་པ་པོ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་བྱ་བ་མེད་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

འདུས་པ་གཞན་དོན་ཕྱིར་ཡོན་ཏན།།
གསུམ་སོགས་ལྡོག་ཕྱིར་ལྷག་གནས་ཕྱིར།།
ཟ་བ་པོའི་ཕྱིར་གཅིག་པུའི་དོན།།
འཇུག་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པ་ཡིན།།[105]

104 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༢༡ ཤོག ༢༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག༥༣༢
105 གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཤློ་ཀ ༡༧ ཤོག ༤

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་ཆོས་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མལ་སྟན་བཞིན། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བས། མལ་སྟན་གྱིས་རང་ལས་གཞན་པའི་དོན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། མིག་སོགས་ཤེས་བྱ་ཉེར་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་རང་ལས་གཞན་པའི་དོན་བྱེད་པར་འགྱུར་ཅིང་། དོན་བྱ་ཡུལ་དེ་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པས་སྦྱོར་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱེད་པ་དང་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་རྟགས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་སོགས་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་ཡོད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་དོ། །
༢ ཡང་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་གསུམ་སོགས་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་དངོས་རྣམས་ནི་རྡུལ་མུན་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ་པ་ཅན་དང་། ཡུལ་དང་། གསལ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པའི་ལྟ་བ་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ༣ ལུས་སེམས་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷག་གནས་སེམས་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་པོ་གཞན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟ་ཁ་ལོ་བའི་དབང་གིས་ལས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། ༤ ཡང་མངར་སྐྱུར་ལ་སོགས་པའི་རོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཟ་བ་པོའམ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་གཞན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ༥ ཡང་གཟུགས་ཕུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཐ་དད་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། གཅིག་པུའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ལས་ཐར་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། ཐར་པའི་ཐབས་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྲུ་རིགས་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཞིང་ལས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལྔས་ནི་དངོས་བརྒྱུད་

ཅི་རིགས་ཀྱིས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

> འདིར་ཡང་ཚད་མ་དག་སྟོན་པ་ནི། གང་ཞིག་འདུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བཞིན་ནོ། །མིག་ལ་སོགས་པ་ཡང་བསགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཞན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཤུགས་ཀྱིས་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་བསམ་པའོ།།[106]

ཞེས་པ་ལྟར། མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན་དུ་འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མིག་སོགས་ཀྱིས་རང་ལས་གཞན་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རིག་གི་བདག་གམ་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡང་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

> སྐྱེ་དང་འཆི་བ་རྐྱེན་རྣམས་ནི། །སོ་སོར་ངེས་ཕྱིར་རིམ་འཇུག་ཕྱིར།།
> ཡོན་ཏན་གསུམ་ལས་ལྡོག་ཕྱིར་ཡང་། །སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ།།[107]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ འཇིག་རྟེན་འདིར་ཀུན་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལྟར་ས་ལས་རྩི་ཤིང་སྣ་ཚོགས་དང་། དྲོད་གཤེར་ལས་འབུ་སྲིན་སྣ་ཚོགས། སྒོང་ལས་བྱ་སྣ་ཚོགས། མངལ་ལས་མི་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས་སྐྱེ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༢ ཡང་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་འཆི་བའི་དུས་སོགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

106 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༥༣
107 དེབ། ཀློག ༡༨ ཤོག ༩

སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༣ ཡང་མི་ལ་སོགས་པ་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་ཕུང་པོ་མི་འདྲ་ཞིང་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡང་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༤ ཡང་སྐྱེས་བུ་སོ་སོར་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་རང་རང་གི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༥ ཡང་ལྷ་ལ་སྙིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གཞན་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། མི་ལ་རྡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གཞན་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། དུད་འགྲོར་མུན་པའི་ཡོན་ཏན་ཤས་ཆེ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གཞན་གཉིས་དེ་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ་ཡོན་ཏན་ལྡོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་སྟེ། རིགས་པ་ལྔས་སྐྱེས་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དོ།།

ལུགས་འདིས་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྔའི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པ་དང་མ་རྨོངས་པའི་སྒོ་ནས་བཅིངས་གྲོལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་དེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་དུ་གྲངས་ཅན་པའི་གཞུང་དྲངས་པ་ལས།

དེ་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལྔར་ཤེས་ན། །རལ་པའམ་མགོ་རེག་གཙུག་ཕུད་ཀྱིས།།
བསྟི་གནས་གང་དུ་དགའ་བ་དེར། །གྲོལ་འགྱུར་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད།།[108]

ཅེས་བྱུང་བ་ལྟར། བླ་མས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཐོས་བསམ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་ཞིག་རང་བཞིན་གཙོ་བོ་ལས་རྣམ་འགྱུར་འབྲས་བུ་རྣམས་སྤྲུལ་བར་བྱེད་ཀྱི། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བར་ངེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པ་ན། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷའི་མིག་བསྐྱེད་དེ་རང་བཞིན་ལ་དམིགས་པ་ན། བདག་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་ནས་

108 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། ༥༧ ཤོག ༡༧༣

རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་སུ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་རང་བཞིན་དེ་ཁ་སྐྱེངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་གི་རྣམ་འགྱུར་རྣམས་ཚུར་བསྡུས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་བློ་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མཐའ་དག་ཡོག་ནས། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་མེད་པ་དང་། བྱེད་པ་མེད་པར་གནས་པ་དེའི་ཚེ་ཐར་པའམ་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།།

## ཁ བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།

བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་བདག་གི་ངོ་བོ་འཛོག་པ་ན། བདག་ཅེས་པ་ལུས་དབང་བློ་གསུམ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྤྱི་ལ་ཁྱབ་པའི་རང་རྒྱ་བའི་རྫས་ཡོད་དང་། བློ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་པ་དང་། སྡང་བ་དང་། འབད་པ་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་སྟེ་ཡོན་ཏན་དགུའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ། ཡོན་ཏན་དེ་རྣམས་རང་ལ་འདུ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ། སེམས་མ་ཡིན་པའི་བེམ་པོའི་ངོ་བོ། རྟག་པ། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ། དགེ་མི་དགེའི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་གི་ཟ་བ་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། "དེ་བདག་གི་རྫས་ཉིད་དང་རྟག་པ་ཉིད་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ལྟར་ཤེས་པ་དགོས།"[109] ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "བྱེ་བྲག་པ་དག་ནི་བདག་ལུས་དང་། དབང་པོ་དང་། བློ་ལས་གཞན་པ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། སེམས་

109 མདོ་ཚན་དང་པོ། ལེའུ་དང་པོ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ།

པ་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་ལ།"[110] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་། བྱེ་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བདག་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སུ། "བདག་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ། རྟག་པ། བྱེད་པ་པོ། ཟ་བ་པོ། ཁྱབ་པ། བྱ་བ་མེད་པའོ། །"[111] ཞེས་བདག་དེ་འདུས་མ་བྱས་པས་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མི་འགྱུར་བས་རྟག་པ། ལས་དགེ་སྡིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་བྱེད་པ་པོ། དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཟ་བ་པོ། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན་ཁྱབ་པ། བྱེད་པ་པོ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་བྱ་བ་མེད་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་དྲུག་དང་ལྡན་པར་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པར་བདག་དེ་ཉིད་ཡོན་ཏན་དགུ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟར།

> འདི་ལྟ་སྟེ་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ནི། བློ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། འདོད་པ་དང་། སྡང་བ་དང་། འབད་པ་དང་། ཆོས་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བའི་ཤུགས་ཏེ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་སྣ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་བློ་ནི་ཡུལ་འཛིན་པའོ། །བདེ་བ་ནི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའོ། །སྡུག་བསྔལ་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པའོ། །འདོད་པ་ནི་འདོད་པར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའོ། །སྡང་བ་ནི་མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་ཉིད་དོ། །འབད་པ་ནི་དོན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་དེའི་མཐར་ཐུག་པར་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཉིད་དོ། །གང་ལས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་འགྲུབ་པ་དེ་ནི་ཆོས་

110 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༧༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༣༥༤

111 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༥༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༥༩༠

སོ། །དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་ཆོས་མ་ཡིན་པའོ། །ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་འདུ་བྱ་བའི་ཕྱུགས་སོ། །བདག་གི་ཡོན་ཏན་དགུ་པོ་དེ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་བདག་ལ་འདུ་ཞིང་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་དག་གིས་སྒྲུབ་པའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཚེ་སྐྱེས་བུ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པས་བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྩ་བ་དང་བཅས་པར་གཅོད་པ་དེའི་ཚེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་གནས་ཤིང་ཐར་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཟ་བ་པོ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་དང་། ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་སྨྲའོ། །ཁ་ཅིག་དག་ནི་བསྐུམ་པ་དང་། བརྐྱང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ཏོ། །[112] ཞེས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་བྱེ་རིགས་གཉིས་ཀྱི་བདག་གི་འདོད་ཚུལ་སྔོམ་དུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར།

གཞན་དག་ཀུན་ནི་འདིར་བདག་ཉིད།།
འདོད་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་གྱུར་པ།།
དེ་བཞིན་རྟག་དང་ཀུན་འཇུག་ཅན།།
རང་ཉིད་སེམས་མེད་ངོ་བོར་འདོད།།
དགེ་དང་མི་དགེའི་ལས་རྣམས་ཀྱི།།
བྱེད་པ་པོ་དང་དེ་འབྲས་ཀྱི།།
ཟ་བ་པོ་ཡིན་སེམས་འབྲེལ་ཕྱིར།།

112 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༥༤

སེམས་ཡིན་རང་གི་[113]ངོ་བོས་མིན།།
ཞེས་དང་རྫོམ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ།།
དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་བརྗོད།།
བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་རིག་པའི།།
འདུ་བ་ལས་ནི་ཟ་བ་པོ།།
དེ་ཡི་རིས་མཐུན་ཁྱད་པར་དང་།།
བློ་རྣམས་དང་ནི་ཚོར་བ་ནི།།
སྔར་མེད་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ཡིས།།
དེ་ལ་སྐྱེ་བར་མངོན་པར་བརྗོད།།
སྔར་བླངས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི།།
འཆི་བ་ཡིན་ཏེ་འཚོ་བ་ཡང་།།
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འདུས་བྱས་པའི།།
ལུས་བབས་ཡིད་དང་འབྲེལ་བ་འོ།།
ལུས་དང་མིག་སོགས་གནོད་པའི་ཕྱིར།།
འདི་ལ་འཚེ་བར་རྣམ་པར་བརྟག།
འདི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་ལའང་།།
ཟ་སྐད་འདི་ནི་ཐྲི་མེད་འདོད།།[114]

ཅེས་ཤློ་ཀ་དྲུག་གིས་བྱེ་རིགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་གི་ངོ་བོ་གསལ་བར་ངོས་འཛིན་མཛད། དེ་ལ་ཤློ་ཀ་དང་པོས་བདག་དེ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་

113 སྡེ་བསྟན་དུ་བཞིན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
114 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༨-༩ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༩

ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སེམས་མེད་ཡིན་པར་བསྟན་ལ། ཕྱོག་གཉིས་པས་བདག་དེ་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་མིན་མོད་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་པོ་སྟེ་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པས་སེམས་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱོག་གསུམ་པས་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་ཡིན་ཡང་ཡུལ་ཤེས་པ་དང་། འབད་པ་དང་། བྱེད་པོར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བདག་ལ་འདུ་ཞིང་འབྲེལ་བ་ལས་བདག་དེ་ཉིད་བྱེད་པ་པོར་བརྗོད་ལ། བདེ་སྡུག་སོགས་རིག་པའི་ཚོར་བ་དང་ལྡན་ཅིག་འདུ་བ་ལས་བདག་དེ་ཉིད་ཟ་བ་པོའམ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་དང་། ཕྱོག་བཞི་པས་རིས་མཐུན་པ་ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་དང་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་སྦྱར་མེད་པ་རྣམས་བདག་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་བདག་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱོག་ལྔ་པས་བདག་དེ་ལུས་དང་དབང་སོགས་སྦྱར་བླངས་པ་རྣམས་དང་བྲལ་བ་ལ་འཆི་བར་འཇོག་པ་དང་། བདག་དེ་ལུས་དང་། དབང་པོ་དང་། བློ་དང་། ཚོར་བ་རྣམས་དང་བཅས་ཤིང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡིད་དང་ལྡན་པའི་གནས་སྐབས་ནི་བདག་འཚོ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོག་དྲུག་པས་ནི། ལུས་སོགས་ལ་གནོད་པས་བདག་དེ་ལ་འཚེ་བར་བརྗོད་པ་སོགས་བདག་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་བྱེད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དག་སྐྱོན་མེད་དུ་སྦྱར་ཆོག་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་བདག་དེ་ཡོད་པར་གང་ལས་ཤེས་ཤེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། “༡ གྱེན་ཐུར་རྒྱུ་བའི་རླུང་དང་ ༢ འབྱེད་བཙུམ་ ༣ འཚོ་བ་ ༤ ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་ ༥ དབང་པོའི་རྣམ་འགྱུར་ ༦ བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་ ༧

འདོད་པ་སྡང་བ་རྟོལ་བ་བཅས་བདག་གི་རྟགས་སོ། །"[115] ཞེས་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བདུན་བཀོད་པར་སྣང་། དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་འགོད་ན། ༡ ལུས་གྱེན་དང་ཐུར་དུ་འགྲོ་བ་ན་རླུང་ཡང་གྱེན་དང་ཐུར་དུ་གཡོ་བའི་རླུང་གི་གཡོ་རྩོལ་བྱེད་པར་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རླུང་ལ་གཡོ་བ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༢ ཡང་རང་གི་ཁ་དང་མིག་སོགས་འབྱེད་པ་དང་བཙུམ་པའི་བྱ་བ་དུས་དང་ཚད་ངེས་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བྱ་བ་དེ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༣ ཡང་རང་ཉིད་བགྲེས་སྐྱོམ་གྱིས་གདུངས་པའི་ཚེ་བཟའ་བཏུང་གི་འཚོ་བ་འདོད་ནས་དེ་ལ་དང་གིས་འཇུག་པའི་རྟགས་ཀྱིས་འཚོ་བ་ལ་འཇུག་པར་སྐུལ་བ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༤ ཡང་རང་གི་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་པོ་རྣམས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་འཕྲོད་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༥ ཡང་དཔེར་ན་མིག་གི་དབང་པོས་ཀུ་ཤུ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཀུ་ཤུ་དེའི་རོ་ཞིམ་པོ་དྲན་ནས། ལྕེའི་དབང་པོས་མངར་སྐྱུར་སོགས་ཀྱི་རོ་མྱོང་བའི་རྣམ་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དབང་པོའི་འགྱུར་བ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༦ ཡང་རང་ཉིད་ལ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ༧ ཡང་རང་ཉིད་ལ་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་འདོད་ཀྱི་འདོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་སྡང་བ་དང་། བདེ་སྡུག་ལ་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་རྟོལ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་འདོད་པ་དང་སྡང་བ་དང་རྟོལ་བ་རྣམས་ལ་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་འགྲུབ་པར་

115 མདོ་ཚན། ༤ ཤོག ༡༩

བ་ཤད་དོ།།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ སྔོན་གྱི་བྱེ་རིགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་བདག་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཙོ་ཆེ་བ་རྣམས་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་ལས། རེ་ཞིག་ལུ་སྐེགས་རྣ་བ་མ་ཕྱུག་པས་སྨྲས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

ལུས་ལ་སོགས་ནི་ཐ་དད་པའི། །རིག་པར་བྱེད་པས་རིག་ཡིན་ཏེ།།

ཤེས་ཕྱིར་དེ་ལས་གཞན་པ་བཞིན།།[116]

ཞེས་པ་ལྟར། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལུས་དང་དབང་པོ་དང་བློ་ལས་ནི་ཐ་དད་པའི་རིག་པར་བྱེད་པ་ཞིག་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི། ༡ རྒྱུ་ལ་རག་ལས་ཤིང་སྐྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དང་། ༣ རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། ༤ ཤེན་ཏུ་སྤྱུར་བར་འཇིག་པ་དང་། ༥ འདུས་བྱས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དང་། ༦ ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་མདོར་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རིག་པར་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་བདག་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོའམ་ཤཾ་ཀ་ར་སྭ་མིན་གྱི་རིགས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

འདོད་པ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།།
དེ་དག་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ཉིད།།
དངོས་ཉིད་ཡིན་པས་འབྲས་ཉིད་ཕྱིར།།

116 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༩

གཟུགས་བཞིན།[117]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ། མདོར་ན་འདོད་པ་དང་སྡུང་བ་སོགས་ལ་རྫས་གཞན་བརྒྱུད་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་རྟེན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྟེན་དེ་ཡང་བདག་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་གསལ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

གཟུགས་སོགས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུང་།།
གཅིག་དང་དུ་མའི་མཚན་ཉིད་ཅན།།
ང་ཞེས་[118]བྱ་བའི་ཤེས་པ་དང་།།
དེ་དག་མཚམས་ནི་སྦྱོར་ཉིད་ཕྱིར།།
གར་མཁན་སྙིན་ལྕུགས་གཡོ་བ་ལ།།
མང་པོ་དག་གིས་ཤེས་པ་བཞིན།།
རྣམ་པ་གཞན་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ།།
རྒྱུ་མེད་པར་ནི་སྐྱེ་མི་འགྱུར།།[119]

ཞེས་པ་ལྟར། ལྟས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་དང་དུ་མ་རྣམས་ལ་ནི་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་དེ། བདག་གིས་མཐོང་ངོ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གར་མཁན་གྱི་སྙིན་མ་བསྐྱོད་

117 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློཀ ༨-༩ ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༩
118 སྡེ་བསྟན་དུ་ཤེས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
119 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༩

པ་གཅིག་པུ་ལྟད་མོར་ལྟ་བའི་སྐྱེས་བུ་དུ་མའི་ཤེས་པ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་སྟེ། མདོར་ན་གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་གི་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། རྒྱུ་དེ་ཡང་བདག་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བྱེ་རིགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣ་བ་མ་ཕུག་པ་སྟེ་ཨ་བིདྡྷ་ཀརྞའི་རིགས་པ་ནི།

རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་ཐམས་ཅད་ནི། །སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་ཐོག་མ་ཡི།།

ཤེས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱིས་རིག་སྟེ། །ཤེས་ཕྱིར་དེ་ཡི་རང་སོ་བཞིན།།

ཐག་རིང་ཡུལ་ན་གནས་གྱུར་པའི། །བདག་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།།

ལུས་ཅན་སོགས་ཕྱིར་བདག་ལུས་བཞིན།།[120]

ཞེས་དུས་གཞན་གྱི་ངའི་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་མའི་ལྟོ་ནས་བྱུང་མ་ཐག་པའི་དུས་ཀྱི་བདག་གི་དང་པོའི་རིག་པར་བྱེད་པ་དེས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ངའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་གི་དང་པོའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་དང་རྐང་པ་གསུམ་པོ་དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན་དཀའ་འགྲེལ་དུ།

ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཐམས་ཅད་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དང་པོ་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་དེའི་དང་པོ་ནི་དེའི་དང་པོའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་སྟོན་པ་ནི། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། ཡིད་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚེས་རིང་དུ་གནས་པ་རྣམས་ནི་ངའི་བདག་དང་ལྡན་ཅིག་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཅན་ཉིད་དང་། ཤུགས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་ཉིད་དང་། གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དང་། ཕན་ཚུན་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་དག་གི་ཕྱིར་ངའི་ལུས་པོ

120 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློཀ ༡༥-༡༦ ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༠

བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་སྟོན་པ་ནི་ཡུལ་ཐག་རིང་པོར་འཇུག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ།།[121]

ཞེས་སོ།།

བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་པྲ་ཤསྟ་པཱད་ནི་བདག་ལ་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་དང་ལྡན་པར་ཡང་བཤད་དེ། ༡ རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་བློ་དང་། ༢ འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདེ་བ། ༣ མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྡུག་བསྔལ། ༤ འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་རེ་བ་འཆའ་བའི་འདོད་པ། ༥ མི་འདོད་པའི་ཡུལ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་སྡང་བ། ༦ དོན་དེ་སྒྲུབ་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་འབད་པ། ༧ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པའི་ཆོས། ༨ མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་སྒྲུབ་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་པ། ༩ ཤེས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཤེས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འདུ་བྱ་བའི་ཤུགས་སམ་འདུ་བྱེད། ༡༠ གཅིག་བཅུ་སོགས་གྲངས་དང་། ༡༡ ཆེ་ཆུང་སོགས་ཚད། ༡༢ ཐ་དད་པའི་སོ་སོ་བ་ཉིད། ༡༣ ཕན་ཚུན་འཕྲད་པའི་འདུ་བ། ༡༤ ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བྲལ་བ་སྟེ་བཅུ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དེའི་བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་འགྲེལ་ཚིག་དོན་ཆོས་བསྡུས་པ་ལས། "དེའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ནི། བློ་བདེ་བ་སྡུག་བསྔལ་འདོད་པ་སྡང་བ་འབད་པ་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འདུ་བྱེད་གྲངས་ཚད་སོ་སོ་བ་ཉིད་འདུ་བ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་སོ། །"[122] ཞེས་སོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་དགུ་ནི་བདག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཕྱི་མ་ལྔ་ནི་བདག་གི་ཐུན་མོང་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤད་ལ། དེ་ལས་བློ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་པོ་དྲུག་ནི་རང་མྱོང་

121 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤོག ༡༩༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༠༨

122 པྲ་ཤསྟ་པཱད་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ཤོག་གྲངས ༥༤

བའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་པ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མིན་འབད་པ་སྟེ་གསུམ་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ཡང་བདག་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། རང་ལ་ཕན་འདོགས་པར་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གནོད་པ་སྐྱེལ་བར་འཇུག་པ་ན་རང་གི་སྤྱོད་བས་གྲུབ་པའི་རང་གི་བདག་དང་། རང་ལ་ཕན་གནོད་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ལ་ཡང་ཕན་འདོགས་པར་འཇུག་པ་དང་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་གནོད་སྐྱེལ་བར་འཇུག་པ་ན་གཞན་གྱི་སྤྱོད་བས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྱི་བདག་ཅིག་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་ནུས་པའི་གཞན་གྱི་བདག་ཅིག་སྟེ། བདག་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་དེ། བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ལས། "རང་གི་བདག་ལ་འཇུག་ལྡོག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་བ་ལས་གཞན་གྱི་བདག་ལའང་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་ནུས། "[123] ཞེས་སོ། །ཡང་བདག་ལ་ལུས་ཀྱི་ཁོང་དུ་གནས་ཏེ་མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དབང་པོ་དེ་དང་དེར་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་། དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་བ་པོ་དང་ངར་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ནང་གི་བདག་དང་། ལུས་དང་དབང་པོ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནང་གི་བདག་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཕྱིའི་བདག་གཉིས་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

ཨུ་ལྤེགས་ཅན་རྣམས་ནི་བདག་རྣམ་པ་གཉིས་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་
གི་བདག་དང་། ཕྱིའི་བདག་གོ །དེ་ལ་ནང་གི་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་
ལུས་ཀྱི་ཁོང་ན་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་། དེའི་དབང་པོའི་ཚོགས་དེ་དང་དེར་
རབ་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །ནང་གི་བྱེད་པའི་སྐྱེས་བུ་འགྲོ་བའི་ངར་འཛིན་

123 མདོ་ཚན། ༡༩ ལེའུ་དང་པོ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ།

པའི་རྒྱུ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་ཟ་བ་པོ་རྒྱུད་རེ་རེ་ཞིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དུ་མའི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བའོ། །ཕྱིའི་བདག་ནི་ལུས་དང་དབང་པོ་འདུས་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ནང་གི་བདག་ལ་ཕན་འདོགས་པའོ།།[124]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེས་ན་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་རྩ་བའི་འདོད་ཕྱོགས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར།

དེ་ལྟར་བདག་ནི་ཡོད་དང་རྟག །ཁྱབ་བྱེད་དུ་ནི་ངེས་ཡིན་ན།།
ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ། །ཞེས་བྱར་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[125]

ཞེས་དོན་བསྡུའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ལགས་སོ།།

## ག དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ།

དཔྱོད་པ་བས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། བདེ་སྡུག་སོ་སོའི་གནས་སྐབས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལྡོག་ཀྱང་། སེམས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དུས་ཀུན་ཏུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ། བློའི་ངོ་བོ་སེམས་པ་ཅན། རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ། རྫས་ཡན་གར་བ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན། ལས་དགེ་སྡིག་གི་བྱེད་པ་པོ། དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་ཞིག་ལ་བདག་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྦྲུལ་གཅིག་ཉིད་འཁྱིལ་བའི་གནས་སྐབས་ལོག་ནས་བརྒྱངས་པའི་གནས་སྐབས་

124 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༥༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༠༤
125 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༡༨ ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༠

སྲུ་འགྱུར་བ་སོགས་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ལྡོག་ན་ཡང་། གནས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་སྤྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ལོག་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ལྟར། བདག་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་ལྡོག་ན་ཡང་། བདག་ནི་དེ་དག་ལ་སེམས་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་དང་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་ངོ་བོས་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཚུལ་དེ་སྟོན་པར་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པར།

གཞན་དག་བདག་ནི་ལྡོག་པ་དང་། །རྗེས་འགྲོ་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ནི།།
སེམས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོད། །སེམས་པའི་བློ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཅན།།
དཔེར་ན་སྤྲུལ་འཁྱིལ་གནས་སྐབས་ན། །ལྡོག་ཅིང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ནི།།
དྲང་པོའི་གནས་སྐབས་བྱུང་ན་ཡང་། །སྤྲུལ་ཉིད་དུ་ནི་རྗེས་འཇུག་འགྱུར།།
དེ་བཞིན་བདག་ནི་རྟག་ཏུ་ནི། །སེམས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཡང་།།
ངོ་བོ་མ་ལུས་ལྡོག་པ་དང་། །ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའང་མིན།།[126]

ཞེས་བྱུང་། དེ་ཡང་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་གྲངས་ཅན་པས་བློ་བེམ་པོར་བྱས་ནས་བློ་དང་ཤེས་པ་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་ལུགས་ལ་བློ་དང་སེམས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བདག་དེ་སེམས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཛོག དེ་བཞིན་དུ་བདག་དེ་སངས་རྒྱས་པས་སྨྲས་པ་ལྟར་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ན་ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་པའི་ཉེས་པ་འཇུག་ལ། ཡང་བདག་དེ་རིགས་པ་ཅན་པས་བཤད་པ་ལྟར་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཡང་གནས་སྐབས་སོ་སོར་ལྡོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཟ་བ་པོ་ཡིན་པ་དང་མིན་པའི་

126 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡-༣ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༣

གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བས་མི་རིགས་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་བདག་དེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་པ་དང་ཡང་ལྡན་པར་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་བྱེད་པ་པོ་དང་ཟ་བ་པོ་ནི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཉིད་ཡིན་གྱི། གནས་སྐབས་རྣམས་མིན་པར་བཞེད། ཚུལ་འདི་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས།

དེ་ཕྱིར་གཉི་གདོར་ནས་ནི། །ལྡོག་དང་རྗེས་འཇུག་བདག་ཉིད་ཅན།།

སྐྱེས་བུ་ཞིག་ནི་ཁས་བླང་བྱ། །འཁྲིལ་བ་སོགས་ལ་སྦྲུལ་བཞིན་ནོ།།[127]

ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་ཡོད་པའི་ཚད་མའམ་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

རྣམ་པ་དེ་ལྟའི་སྐྱེས་བུ་འདི། །ངོ་ཤེས་པ་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།

རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །བདག་མེད་པ་ལ་རབ་ཏུ་གནོད།།[128]

ཅེས་ངས་འདི་སྔར་ཤེས་སོ། །ངས་འདི་ད་ལྟ་ཡང་རིག་གོ །ཞེས་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་པོ་དང་རིག་པ་པོ་ངོ་ཤེས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས། གོང་དུ་སྨྲས་པ་ལྟར་གྱི་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། སེམས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། རྟག་པ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཟ་བ་པོ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས

127 ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ། བདག་གི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༡ འདི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་དྲངས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༥༣༠

128 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༢ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༩ འདི་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ། བདག་གི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡༣༦ དང་དོན་མཐུན།

བདག་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་འཐད་རབ་ཏུ་གནོད་པར་འདོད།

ཡང་དེས་རིག་པོ་ཞེས་ཤེས་པ་པོ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་སྔ་གྲོལ་ཕྱི་གྲོལ་གཉིས་ཀ་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། གལ་ཏེ་དེས་རིག་པོ་སྣམ་པའི་བློའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་པོ་དེ་ལ་བདག་འགའ་ཞིག་འཇོག་གམ། སངས་རྒྱས་པས་བཤད་པའི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འཇོག དང་པོ་ལྟར་ན་གྲོལ་བ་གཉིས་ཀ་འཚམ་པ་སྟེ་མཐུན་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་མི་འཐད་པས་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཉིད་ལས།

བདག་རིག་བྱེད་དོ་ཞེས་བདག་བློས། །ཤེས་པ་པོ་ནི་རྟོགས་བྱེད་ན།།
གལ་ཏེ་དེ་ནི་འགའ་ཡིན་ནམ། །གཅིག་ཏུ་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་ཡིན།།
གཅིག་ཏུ་མི་རྟག་ཉིད་དུ་འགྱུར། །གལ་ཏེ་དེ་ཡུལ་བདག་ཡིན་ན།།
དེ་ཚེ་མ་ལུས་འཚམ་པར་འགྱུར། །སྐད་ཅིག་མ་ཡི་ཤེས་ཕྱོགས་ལ།།
ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་འབྲེལ་བར་དཀའ། །[129] ཞེས་སོ།།

དེ་ལ་འོ་ན་གལ་ཏེ་སེམས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བློའམ་སྐྱེས་བུ་རྟག་པ་གཅིག་པུ་ཡིན་ན། དེས་ཇི་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བློའམ་བདག་ནི་རྟག་པ་གཅིག་པུ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཡོངས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་ལན་ལ་དེ་ཉིད་ལས།

དཔེར་ན་མེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །རྟག་ཏུ་སྲེག་པར་བྱེད་ལས་ཅན།།
བསྲེག་བྱའི་དོན་ཉེ་གྱུར་པ་སྲེག །གཞན་དུ་མིན་གཞན་གྱི་ཚེ་ནའང་།།
དཔེར་ན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་དང་། །ཇི་ལྟར་ཤེལ་གྱི་ཛོ་དང་ནི།།

129 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༨

གང་ཞིག་ཁོ་ན་ཉེར་གྱུར་པ། །དེ་ཡི་རྣམ་པ་དེར་ཐོབ་བྱེད།།
དེ་བཞིན་རྟག་པའི་སེམས་ཉིད་ཀྱི། །སྐྱེས་བུ་ལུས་ལ་གནས་པ་རྣམས།།
དབང་པོས་བླངས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས། །འཛིན་བྱེད་འདི་ནི་ཁོ་བོའི་བློ།།[130]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དཔེར་ན་མེ་ནི་སྲེག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་རྟག་ཏུ་གནས་མོད། བསྲེག་བྱའི་དོན་གང་ཞིག་མེ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་སྲེག་པར་བྱེད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་སྲེག་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། དཔེ་གཞན་ཡང་མེ་ལོང་དུ་འང་གང་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་ཀྱི། གཟུགས་ཐམས་ཅད་མི་གསལ་བ་བཞིན་དུ། བདག་ཤེས་པ་རྟག་པ་ཡིན་མོད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་གྱུར་ཏེ་དབང་པོ་ལ་གཏད་པ་རྣམས་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱི། གཞན་རྣམས་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པས་འགལ་བའི་སྐྱོན་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་སོགས། མདོར་ན་ལུགས་འདིས་བདག་ཅེས་པ་ཤེས་པ་རྟག་པ་གཅིག་པུ་ཕུང་སོགས་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འཛིན་གོ།

དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་གོང་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་སྐོར་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་པ་བཞིན། བདག་ནི་བློའམ་སེམས་པའི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་ལ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་དྲི་མ་རྣམས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པར་འདོད་པས། སེམས་ཀྱི་ཉེས་པ་རྣམས་སེམས་ལས་གཏན་དུ་བྲལ་བ་མི་སྲིད་པས། ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ཁས་མི་ལེན། དེ་ལྟ་ནའང་རིག་བྱེད་ནས་བཤད་པའི་ཆོ་ག་དང་། མཆོད་སྦྱིན་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ངན་འགྲོའི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ལས་ཐར་བའི་ཞི་བའི་གོ་འཕང་ཙམ་ཞིག་ནི་འཐོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ནོ།།

130 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༣༣-༣༨ ཤོག ༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༣༥

ང རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།

དེ་ལ་རིག་བྱེད་མཐའ་པའམ་གསང་བ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་ལ། ས་སོགས་འབྱུང་བར་གྱུར་པའི་ངོ་བོ། ཤེས་པ་དང་། གཅིག་པུ་དང་། རྟག་པ་དང་། སྣོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ཐོག་མར་འབྱུང་སའི་གཞི་དང་། མཐའ་མར་འཐིམ་སའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཀུན་ཁྱབ་གཉིས་མེད་ཅིག་ཚངས་པའམ་བདག་གི་ངོ་བོར་འཛོག་གོ །འདོད་ཚུལ་དེ་སྟོན་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར།

ས་དང་མེ་ཆུ་ལ་སོགས་པར། །དེ་ཤེས་རྟག་པའི་འཇུག་པ་འདི།།

དེ་བདག་ཅན་ཉིད་བདག་ཡིན་ཞེས། །གཞན་དག་ཀྱང་ནི་རྗོད་པར་བྱེད།།[131]

ཅེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

གཞན་གཉིས་མེད་པར་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་གསང་བ་པ་རྣམས་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་གཞུང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་རྟག་པ་དང་། གཅིག་པུའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །གཞན་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གསང་བ་པར་སྨྲ་བ་དག་གོ ། [132] ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་གསང་བ་པ་འདིས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་ན་ས་སོགས་སྣང་བ་འདི་འཛོག་ཐུབ་ལ་མེད་ན་ས་སོགས་སྣང་བ་འཛོག་མི་ཐུབ་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་

131 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༣
132 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༢༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༧༡

པའི་སྣང་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་སོགས་ལོགས་སུ་མེད་པ་དང་། སྣང་བ་རང་མཚན་པ་དང་སྣང་བ་སྤྱི་མཚན་པ་གཉིས་སོ་སོར་མི་འཛོག་པས་ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་སྨྲའོ།།

བདག་དེས་སྟོང་བཅུད་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "གང་མི་ལ་སོགས་པ་འདས་པར་གྱུར་པ་དང་། ད་ལྟར་གྱུར་པ་མཐོང་བར་གྱུར་པའི་གཟུགས་དང་། གང་ཕྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་བུས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་གནས་པའམ། ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལ་འདིས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། "[133] ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཡི་གེ་ཨ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་པ་ལྟར། བདག་གམ་སྐྱེས་བུ་དེ་ནི་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་ཀུན་གྱི་དང་པོ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་ཨ་ཡིག་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་དོན་དང་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པ་ལྟར། ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དེ་དང་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་འཇིག་རྟེན་གཉིས་ཚངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པར་ཡང་བཞེད་དོ།།

བདག་དེ་ལ་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མི་ལྡན་ཡང་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

དེ་བཞིན་དུ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་རིམ་པས། གཅིག་པུ་ཀུན་ཁྱབ་རྟག་པ་སྟེ།།
ཚངས་མཆོག་འཆི་བ་མེད་པའི་གནས། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་གོམས་བྱས་ན།།
དེ་ནི་ཡང་སྲིད་ལེན་མི་འགྱུར། །ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་གཅིག་པུའོ། །འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་ཁྱབ་བོ། །
ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པའོ། །སྐྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་

133 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༧༩

པའི་ཕྱིར་ཚངས་པའོ། །ཕྱུལ་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པས་མཆོག་གོ །ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་
མེད་པའི་ཕྱིར་འཆི་བ་མེད་པའོ། །དམིགས་པའི་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གནས་
སོ། །རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱོར་བས་དམིགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
འདི་ལྟར་ངེས་པར་གོམས་པར་བྱས་པ་ན་འདི་ལྟ་བུའི་ཚངས་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོགས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་དེའི་ཡང་སྲིད་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ།།[134]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "འཇིག་པའི་སྔོན་རོལ་ནས་ཡོད་པའམ་གཉིད་ལོག་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུའམ། སྐྱོང་བར་བྱེད་པའམ། འགེངས་པར་བྱེད་པས་ན་སྐྱེས་བུའོ།།ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་ཐམས་ཅད་པས་ལྷག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།"[135] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྤྲོས་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་ནོ།།

བདག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "དེས་དེ་ལ་ཚངས་པའོ་ཞེས་ཚིག་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བདག་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་རོ། །"[136] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཚངས་པ་དང་། བདག་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། དབང་ཕྱུག་དང་། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་དང་། རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

བདག་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ ལས་ཉོན་གྱིས་བཅིངས་པའི་བདག་དང་། ༢ བཅིངས་པ་དེ་ལས་གྲོལ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་གཉིས་འདོད་དེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

134 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༧༩
135 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༧༢
136 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༦༢༠

རིག་བྱེད་སྨྲ་བས་བདག་དེ་ནི།།
རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད་བྱེད་དེ།།
ལུས་ཞེས་བྱ་བ་བཅིངས་བདག་དང་།།
མཆོག་ན་གནས་པ་གྲོལ་བའི་བདག།[137]

ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་བདག་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དབྱེ་བ་ནི་མེད་དེ། བདག་དེ་ཉིད་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་དང་རང་དབང་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

ཇི་ལྟར་བུམ་སོགས་ཐ་དད་ཀྱང་། །ས་ལ་ཐ་དད་འགའ་ཡང་མེད།།
དེ་བཞིན་ལུས་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་། །བདག་ལ་ཐ་དད་འགའ་ཡང་མེད།།[138]

ཅེས་དཔེར་ན་ས་ལས་བཟོས་པའི་བུམ་པ་དང་ཁམ་ཕོར་གཉིས་ལ་དབྱིབས་སོགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་སའི་རང་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ལྟར། ལས་ཉོན་གྱིས་བཅིངས་པའི་བདག་དང་བཅིངས་པ་དེ་ལས་གྲོལ་བའི་བདག་གཉིས་ལ་ཡན་ལག་སོགས་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་བདག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་དོ།།

མདོར་ན་རིག་བྱེད་གསང་བ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་རྣམས་རྫ་བུམ་ཐ་དད་པའི་ནང་གི་བར་སྣང་ལྟ་བུར་བཤད་ཅིང་། བུམ་པ་རྣམས་ཞིག་ན་བར་སྣང་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་ཐ་དད་པར་རྟོག་པའི་བློ་ནི་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་ལྟར། ཙ་བའི་འཁྲུལ་གཞི་གཉིས་མེད་དོན་དམ་པའི་

137 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༢༣ ཤོག ༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༦༧
138 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡༢ ཤོག ༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༦༦

ཤེས་པ་དེ་ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཐ་དད་པའི་གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་སྐྱེ་བས། རྟག་པའི་བདག་དེ་ནི་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ན་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ལྡོག་པ་བཞིན། ནམ་ཞིག་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་འཁྲུལ་གཞི་འོད་གསལ་གྱི་བདག་དེ་ལས་མ་རིག་པས་བྱས་པར་རྟོགས་ན། གཉིས་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་ལྡོག་སྟེ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་ནས་མི་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པ་སོགས། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་གནད་རྣམས་ལུགས་འདིའི་བདག་འདོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲའི་སློབ་དཔོན་གོ་ཊ་པ་དས།

ཇི་ལྟར་བྲིས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །ནམ་མཁའ་དྲི་མས་དྲི་ཅན་འགྱུར།།
དེ་བཞིན་མི་མཁས་རྣམས་ལ་ཡང་། །བདག་ནི་དྲི་མས་དྲི་ཅན་འགྱུར།།

ཇི་ལྟར་མུན་ཁུང་མ་རྟོགས་ཏེ།།
ཐག་པ་སྦྲུལ་གྱི་རྒྱུན་ལ་སོགས།།
དངོས་པོར་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ལྟར།།
དེ་བཞིན་བདག་ཀྱང་རྣམ་པར་བརྟགས།།

ཇི་ལྟར་ཐག་པ་ངེས་རྟོགས་ན། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྡོག་འགྱུར་ཏེ།།
ཐག་པ་གཅིག་ཉིད་གཉིས་མིན་པ། །དེ་ལྟར་བདག་ཀྱང་ངེས་པ་ཡིན།།[139]

ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པ་ལས་རྟོགས་ནུས་སོ།།

139 གོ་ཊ་པ་ད་ཀའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤློཀ ༨ དང་། ཤློཀ ༡༢-༡༨ ཚིགས་བཅད་འདི་དག་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༤༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག (༩༦༢) ཡང་དྲངས་འདུག

## ཅ གཅེར་བུ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ།

གཅེར་བུ་པས་བདག་འདོད་ཚུལ་ནི། མུ་སྟེགས་དཔྱོད་པ་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ལ་གནས་སྐབས་ཅན་ཐ་མི་དད་པ་རྟག་པ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འཛོག འདོད་ཚུལ་དེ་སྟོན་པ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར།

ཀྱུལ་དཔོག་པ་བཞིན་ཀྱུལ་བ་པ། །རྫས་དང་རྣམ་གྲངས་ངོ་བོ་ཡིས།།
ལྡོག་དང་རྗེས་འགྲོ་བདག་ཉིད་ཅན། །སྐྱེས་བུ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་སྨྲ།།[140]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

ཀྱུལ་བ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནམ་མཁའི་གོས་ཅན་དག་གོ །དེ་དག་ནི་འདི་སྐད་དུ། བདག་ནི་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྫས་ཀྱི་ངོ་བོས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ལ་གནས་སྐབས་ཅན་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ངོ་བོས་ནི་གནས་སྐབས་རེ་རེ་ལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ལོག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་སྨྲའོ། །བདག་གི་ཚུལ་གཉིས་པོ་འདི་ཡང་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བསྒྲུབ་པར་མི་བྱའོ། །འདི་ལྟར་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ཀྱང་གནས་སྐབས་པའི་བདག་ཉིད་གང་ཡིན་པའི་སེམས་པ་ཅན་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པ་དེ་ནི་རྫས་ཡིན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་ནི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་

140 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། བརྟག་པ་བཅུ་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༣༣

དག་ཀུང་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་བསམ་པའོ།།[141]

ཞེས་བདག་དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཚད་ཙམ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ངོ་བོ་རྟག་པས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་མི་རྟག་པས་གནས་སྐབས་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། སེམས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། གནས་སྐབས་དེ་དང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་བདག་ནི་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་དང་བྲལ་བས་ན་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དོ།།

ཡང་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་དང་སྲོག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་བདག་གི་ངོ་བོ་རྟག་པར་འདོད་ལ། སྲོག་གིས་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན། ལུས་ཇི་ཙམ་ཆེ་བ་དེ་ཙམ་དུ་བདག་ཆེ་བ་དང་ལུས་ཇི་ཙམ་ཆུང་དུར་སོང་བ་ན་བདག་ཀྱང་ཆུང་དུར་སོང་བར་འདོད་དེ། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།

ལུས་ཀྱི་ཚད་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་ཡིན་པས་ན།
ལུས་ཀྱི་ཚད་བཞིན་དུ་སྟེ། དེ་དང་ལྡན་པའོ། །དེ་ཡང་ཕྲ་རབ་ལ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་
རབ་ཡིན་ལ། ཆེན་པོ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །སྲོག་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ་ལུས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ལ། ལུས་དེ་ནི་དེའི་ཟ་མ་ཏོག་བཞིན་དུ་གནས་སོ། །དེས་
ན་འདི་ཞུམ་པར་གྱུར་ན། དེ་ཞུམ་པར་འགྱུར་ལ། འདི་རྒྱས་པར་གྱུར་ན་དེ་
རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཞུམ་པ་ནི་འདུས་པར་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་གང་ལ་
ཡོད་པ་དང་། རྒྱས་པ་ནི་བརྐྱང་བར་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་ནི་སྲོག་དང་། འཚོ་བ་
དང་། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ།[142]

141 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་པ། ཤོག ༢༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༥༨༣

142 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༥

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །མདོར་ན་ལུགས་འདིས་ནི་ཤེས་པ་དང་ལྟ་བ་དང་བདེ་བ་དང་མཐུ་སྟོབས་བཅས་བཞི་འདུས་པའི་སྲོག་བདག་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དུས་ཕྱིས་ཀྱི་གཅེར་བུ་པའི་མཁས་པ་ཐུབ་དབང་ཚད་མའི་རྒྱ་གཏེར་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་བསྡུས་པ་ལས་ནི།

ཉེ་སྦྱོར་བདག་ཉིད་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན།།
བྱེད་པོ་རང་ལུས་ཚད་ཅན་ཟ་བ་པོ།།
འཁོར་བ་པ་དང་གྲུབ་པ་གོང་འགྲོ་ཅན།།[143]

ཞེས་ལུགས་འདིས་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དང་། གཟུགས་ཅན་མིན་པ་དང་། རང་ལུས་ཀྱི་ཚད་དང་ལྡན་པ་དང་། ཟ་བ་པོ་དང་། འཁོར་བ་པ་དང་། གྲུབ་པ་དང་། གོང་དུ་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་རྣམས་བདག་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་ཚུལ་འབྱུང་། དེ་ལ་རྣམ་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་ལས་བདག་དང་གང་ཟག་གཉིས་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་ཀྱང་། སྤྱིར་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་ལ་རྣམ་དབྱེ་བགྲང་བའི་ཚེ་བདག་དང་གང་ཟག་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་ཞིང་། བདག་ནི་ཤེས་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་། གང་ཟག་ནི་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པ་སྲོག་དང་མི་ལྡན་པའི་སེམས་མེད་བེམ་པོའི་རྣམ་ཤིག་ལ་བཤད་དེ། གཅེར་བུ་པའི་གཞུང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མདོ་ལས།

རེག་བྱ་དང་ནི་རོ་དང་དྲི་ཁ་དོག།
ལྡན་པ་རྣམས་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་འོ།།”[144]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

143 ཤོག་གྲངས། ༢
144 ཏ་ཏྭ་སྒྲ་ཧི་ག་མ་སྭ་ཏུ་ལེ་ཙུ་ཉེར་གསུམ་པ། ཤོག ༥

ཡང་གང་ཟག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པའི་ཐད་དུ་འང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མདོ་ལས། “སྲོག་དང་། འཚེང་བ་དང་། ཤེ་བ་ཉིད། རིགས་པ་ཉིད། འདུས་གནས། དབྱེ་བ། གྲིབ་མ། ཐུན་པ། འོད། གསལ་བྱེད།”[145] ཅེས་སྲོ་སོགས་གང་ཟག་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གསུངས་པ་ལས་བདག་གང་ཟག་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས། “དེ་ནི་སྲོག་དང་། འཚོ་བ་དང་། བདག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྲོག་གམ། སྐྱེ་བའམ། གསོ་བའམ། གང་ཟག་གམ། སྐྱེས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །སྲོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཙེར་བུ་པའི་སྟོན་པ་དེ་སྐད་སྨྲ་བའོ། །”[146] ཞེས་བདག་དང་གང་ཟག་སོགས་རྣམས་གྲངས་སུ་འདོད་པར་བཤད།

ཡང་བདག་ལ་དབྱེ་བ་ཇི་ཡོད་ཀྱི་ཚུལ་ནི། མདོ་དང་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅེས་པའི་གཙེར་བུ་པའི་གཞུང་ལས་བདག་ལ་དབྱེ་བ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་འདི་ལྟར། “རྫས་ཀྱི་བདག་དང་། སྙིགས་མའི་བདག་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་བདག་དང་། ཐབས་བྱུང་གི་བདག་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་དང་། བལྟ་བའི་བདག་དང་། སྤྱོད་པའི་བདག་དང་། བརྩོན་བའི་བདག་བཅས་བརྒྱད་འདོད།”[147] ཅེས་བདག་ལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བརྒྱད་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལས་དང་པོ་རྫས་ཀྱི་བདག་དང་ལྷག་མ་དེ་དག་མིང་རྣམ་གྲངས་པའི་བདག་ཏུ་འདོད་དོ།།

145 མདོ་ཚན། ༣༩ཤོག ༡༣༩
146 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤོག ༣༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༨༩
147 ཨཱ་ཙཱརྱ་ས་མནྟ་ཤྲཱི་དེ་ཝེནྡྲ་མུ་ནི་ཇི་ཇཻན་ཏཏྟྭ་ཞེས་པར་ (ཤོག་གྲངས། ༨༥) ལུང་འདི་དྲངས་ཡོད།

## ༣ སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ།

### ཀ རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པའི་ཚུལ།

དེ་ལ་གོང་དུ་རགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལ་ཨ་ནཱཏྨ་བ་དིན་ཞེས་པ་སྟེ་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་ཆེས་སྔ་ས་ནས་གྲགས་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྡོམ་བཞི་སྟེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ཞི་བར་གསུངས་པ་[148]ལྟ་བུས་མཚོན་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པས། སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཅིག་མཚུངས་སུ་རྟག་དངོས་ཀྱི་བདག་མི་འདོད་པ་བརྗོད་མ་དགོས། དེ་ལྟ་ནའང་གནས་མའི་བུ་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་རང་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་པས། སྐབས་འགར་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱིས་དེ་དག་ལ་བདག་ཁས་བླངས་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པའང་ཡོད་པ་གཤམ་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། གང་ལྟར་སངས་རྒྱས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བདག་མེད་པར་ཞལ་གཅིག་གྲག་ཏུ་སྨྲ་མོད། གང་མེད་རྒྱུའམ་འགོག་རྒྱུའི་བདག་དེ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱུང་བ་བསྙོན་དུ་མེད་པས། འདིར་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ༡ རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པ་དང་། ༢ རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་འགོག་པ་དང་། ༣ རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་འགོག་པ་

148 ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཕ། ཤོག ༢༠༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༣༥

བཅས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །དེ་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་འགོག་པའི་རིགས་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ཕལ་མོ་ཆེར་བྱུང་བ་ལས་གྲགས་ཆེ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྟ་འགྲེལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ་རྣམས་དང་། གསུམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་འགོག་པའི་ཚུལ་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས་འདིར་གཞུང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ཏེ་དཔྱད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་འགོག་པ་ལ། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྟག་པ་རྐྱེན་ལ་མི་ལྟོས་པས་དེ་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་མི་སྐྱེད་པའི་བྱེད་ལས་གཉིས་ཡོད་མི་སྲིད་པ་དང་། བདག་རྟག་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་རྣམ་སྨིན་སྨྱོང་བ་པོ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཡན་གར་བ་གཅིག་བུ་བ་ཞིག་གཟུང་དུ་མེད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་འགོག་པར་མཛད། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་ལྷ་བུ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོད་ན། ཡང་ན་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་དགོས་པའམ། ཡང་ན་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་དེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བ་དང་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རང་དབང་བ་ཡིན་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུས་མཚོན། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གིས་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བདག་རྟག་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་འགོག་པར་

མཛད་དོ། །དེ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

 རྟག་པ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་།།
བྱེད་དང་མི་བྱེད་པ་དག་ནི། །འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་བྱེད་པ་འགལ།།
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའང་གཅིག་པར་འགྱུར།།[149]

ཞེས་རྟག་དངོས་ནི་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བྲལ་བས། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པ་དང་མི་སྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པ་འགལ་བས་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་བྱེད་པ་འཇུག་ན་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་དགོས་པར་ཐལ་བས་རྒྱུ་འབྲས་གཅིག་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འཕངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་མུ་སྟེགས་པ་ཁ་ཅིག་ལུས་ལ་སོགས་པས་མལ་ཆ་དང་སྟན་བཞིན་དུ་བདག་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བ་དེའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་ཅིང་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། རྟག་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་གང་གིས་ཀྱང་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་ལ། རྒྱུ་གང་ཞིག་གིས་འབྲས་བུ་གང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི། དེའི་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་མི་རུང་བས། ལུས་ལ་སོགས་པའང་བདག་རྟག་པ་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན། རི་བོ་གངས་ཅན་དང་རི་བོ་འབིགས་བྱེད་གཉིས་ཕན་ཚུན་གང་གིའང་ཕན་འདོགས་བྱེད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པར་མཛད་དེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "གང་ཞིག་གང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་ཕན་འདོགས་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གངས་ཅན་དང་འབིགས་བྱེད་དག་ལྟ་བུའོ། །ལུས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བདག་རྟག་པ་དང་གཅིག

149 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཀློག ༣༨༤ ཤོག ༡༡༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༩

ཕྱིའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མི་དམིགས་པའོ། །"[150] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལྟ་བས་ན་རྟག་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[151] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་នོ།།

ཡང་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་རྟག་པའི་བདག་ཅིག་མེད་ན་ལས་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ས་བོན་སོགས་ལ་རྟག་པའི་བདག་ཅིག་མེད་ནའང་དེ་དག་ལས་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། རྟག་པའི་བདག་ཅིག་མེད་ནའང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡང་ཆུད་ཟོས་སུ་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཕྱིའི་ས་བོན་སོགས་ཀྱང་ལུས་བཞིན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་རྟག་པའི་བདག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་གསོན་པོའི་ལུས་ལ་བདག་མེད་ན་སྲོག་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ལྷོག་ཁྱབ་རྒྱང་པ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིའི་བུམ་པ་སོགས་ལ་བདག་མེད་པས་ན་སྲོག་ཀྱང་མེད་པ་བཀོད་པ་དང་ནང་འགལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགག་པ་མཛད། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

ཇི་ལྟར་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་པོའི་བདག་མེད་ན་ཡང་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ནུས་པ་ངེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་དངོས་པོ་ལ་ཡང་འགྱུར་རོ། །ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ནི་ལུས་བཞིན་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྟེན་ཉིད་ཀྱི་བདག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གསོན་པོའི་ལུས་འདི་ནི་

150 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤོག ༢༠༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༣༥

151 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བདུན་པ། ཤོག ༢༠༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༣༨

བདག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་མི་འཐད་དེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་ལྡོག་པ་ན་སྒྲོག་ལ་སོགས་པ་ལྡོག་པར་མཐོང་ངོ་ཞེས་གྲགས་པའི་ལྡོག་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བདག་དང་བཅས་པར་གྱུར་ན།དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་གཏན་ཚིགས་འདི་ལྡོག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།[152]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཡང་ཨུ་ལཱུ་ཀ་པ་ཐམས་ཅད་པ་བ་ནམས་སྤྲུལ་འཕྲུལ་བ་དང་བརྒྱུད་པའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་ཡིན་ཡང་སྤྲུལ་གྱི་ངོ་བོ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། བདག་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་འདོད་ཐེར་བ་ལ། དཔེར་ན། སྤྲུལ་དེ་རྟག་པ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ་བཞིན་དུ། བདག་དེ་ཉིད་རྟག་པ་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ནའང་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པས། གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་འབྱུང་བའི་ཚོས་ཡིན་ན་ངེས་པར་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

གང་ཡང་སྤྲུལ་ལ་སོགས་པ་དཔེ་ཉིད་དུ་བླངས་པ་དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྲུལ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་བསྟན་པ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་སྐབས་གཞན་འབྱུང་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤྲུལ་ལ་ཡང་མི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་ཡང་འདི་སྐད་ཅིག་མ་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་གནས་སྐབས་གཞན་འབྱུང་བ་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། གནས་

152 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༨༩

སྐབས་གཞན་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གཞན་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།[153]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན་ན་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟག་པའི་བདག་དང་མི་རྟག་པའི་བདག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་བཞིན་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི། དཔེར་ན། གོང་བུ་འདིའི་རང་བཞིན་རྡོ་ཡིན་ཡང་གནས་སྐབས་ལུག་ཡིན་ཟེར་བ་དང་འདྲ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་།།

བདག་ཆ་མེད་གཅིག་པུ་བ་འགོག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་སོ་སོའི་ལུས་རེ་རེ་ལ་བདག་རེ་གནས་ཤིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆ་མེད་པས་པན་ཚུན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གྲོལ་ན་ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་ཐལ་བ་དང་། གཅིག་བཅིངས་ན་ཐམས་ཅད་བཅིངས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་གཅིག་གིས་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐོས་པར་ཐལ་བ་དང་། གཅིག་གིས་ཆོས་དང་མཐུན་པར་བསྒྲུབས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྒྲུབས་པར་ཐལ་བ་དང་། གཅིག་གིས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བསྒྲུབས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་བསྒྲུབས་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་འབྱུང་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སྨུན་པ་འཐིབས་པའི་གཞི་དེ་ག་རང་སྣང་བ་ཤར་བའི་གཞི་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཆར་བས་བརླན་པར་བྱས་པའི་གཞི་དེ་ག་རང་ཚ་བས་སྐེམ་པའི་གཞི་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་བཞིན་བདག་ཀྱང་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་པུ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

153 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༡༠༢ ཤོག ༥༩༩

གྲངས་ཅན་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་། མི་དང་དུད་འགྲོའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྐྱེས་བུ་གནས་ཤིང་སྐྱེས་བུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ལ། སྐྱེས་བུ་དེ་དག་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ན་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ལས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་སྙིང་སྟོབས་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ཡིད་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ནས་དེ་དག་ལས་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གྲོལ་བར་གྱུར་པ་ན་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་གྲོལ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་བུ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་བཅིངས་ནས་གནས་ལ། གཅིག་ཅིག་གྲོལ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ཐ་མི་དད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེས་བུ་གྲོལ་བར་མི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། གཞན་ཡང་། སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་དག །སྐྱོན་ནི་རྗེས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། །མ་མཐོང་ངེས་པ་མེད་པའང་ཡིན། །སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པ་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཅིག་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། །གཅིག་གིས་ཆོས་སྤྱད་པར་གྱུར་པ་ན་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཞིང་། གཅིག་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མ་མཐོང་བའི་ཐར་པ་ལ་ཡང་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཡུལ་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་མཁའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སྨུན་པ་དང་སྣང་བ་གཉིས་སམ། ཆར་འབབ་པ་དང་ཚ་བ་གཉིས་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ།།[154]

ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཆ་མེད་པའི་གཅིག་ཡིན་ན། ནམ་མཁའ་བཞིན་

154 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༨༧

དུ་བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་མི་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། བདེ་སྡུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "བདག་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ན་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཟ་བ་པོའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[155] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བདག་རང་དབང་བ་འགོག་པ་ནི། ཕུང་པོའི་ཆ་ཤས་སོགས་གང་ལ་ཡང་མ་ལྟོས་པའི་བདག་རང་དབང་བ་མེད་དེ། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་བཟུང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་བདག་ཡན་གར་བ་ཞིག་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བདག་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་བུམ་པ་མ་བཟུང་བར་ཀ་བ་ཡན་གར་དུ་འཛིན་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ན་དེ་འདྲ་གང་དུ་ཡང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །གཞན་དུ་འཐད་པ་ཉིད་མ་ཡིན།།
གལ་ཏེ་གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། །གཟུང་ཡོད་རིགས་ན་གཟུང་དུ་མེད།།[156]

ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་བདག་ཅེས་པ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཏེ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་འདོད་པ་ལ་བཞེད་པ་མཐུན་ལ། དེ་གསུམ་དཀྲུས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་འགོག་ཚུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བར་བྱུང་བ་འདིར་དོན་བསྡུའི་ཚུལ་དུ་དགོད་པར་

155 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠༢ ཤོག ༥༣༠
156 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བདུན་པ། ཤློ་ཀ ༢ ཤོག ༧༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༣

བྱའོ། །དེ་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

སུ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རེ་རེ་ལས་བདག་གང་ཞིག་སྨྲས་པ་དེ་ནི། མོ་གཤམ་བུ་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་བདག་ནི་ཡོད་མིན་ཞིང་། །འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟེན་དུའང་མི་རིགས་ལ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་མི་འདོད། །རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་བདག་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནོ། །འདི་ནི་ངར་འཛིན་པའི་ཡུལ་དུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ངར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་འདི་གཉིས་ཆར་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་ངར་འཛིན་པའི་རྟེན་ཉིད་དུ་མི་རིགས་པར་མ་ཟད་ཀྱི་གཞན་ཡང་། གང་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེའི་ཁྱད། །སུ་སྟེགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་བསྟན་དེ་ཀུན་ལ། །རང་གྲགས་མ་སྐྱེས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གནོད་པ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ཁྱད་ཀུན་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །དེ་ལ་གྲངས་ཅན་པའི་གཞུང་ལས་ནི་བདག་གི་ཁྱད་པར་རྟག་པ་དང་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་ཟ་བ་པོ་དང་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་བྱ་བ་མེད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་བདག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཞིང་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནས་བྱ་བ་མེད་པའི་བར་དུ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་ནི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པའི་གཞུང་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཕྱོགས་འདིས་ནི་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་སྐྱེས

པ་ཉིད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། མོ་གཤམ་གྱི་བུའི་དཔེས་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་དང་

ཁྱད་པར་བསལ་བར་རིག་པར་བྱ། །[157]

ཞེས་སོ། །

## ཁ གནས་མའི་བུས་འདོད་པའི་བརྗོད་མེད་ཀྱི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དགག་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་རང་སྡེ་གནས་མ་བུ་པ་སོགས་འགའ་ཞིག་གིས་རང་རྒྱུ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་གྲུབ་པའམ། རྟག་མི་རྟག་དང་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་བཞེད་ཅིང་། དེའི་གནད་ནི་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་ཏུ་འཛོག་ན་ཕྱི་རོལ་མུ་སྟེགས་པའི་ལུགས་ལྟར་རྟག་དངོས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་མ་བཟུང་བར་ཡང་བདག་དེ་ཡན་གར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་ན་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་དུ་མར་འགྱུར་བ་དང་། ཕུང་པོ་ཞིག་པ་ན་བདག་ཀྱང་འཇིག་པས་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཚེ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལས་བྱས་པ་ཆུད་ཟོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་ལུས་སྲོག་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེས་ཞུས་པ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལན་གང་ཡང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མ་ཟད། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན།

157 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩༠

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་འདོད་ལ། ལས་དགེ་མི་དགེའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་སོགས་ཡིན་པས་རྫས་ཡོད་དུ་འདོད་དོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

ད་ནི་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀུར་བ་དག་གིས་བརྟགས་པའི་གང་ཟག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་རྟག་མི་རྟག །ལ་སོགས་བརྗོད་མེད་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་འདོད། །རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ཤེས་བྱར་དེ་འདོད་ཅིང་། །དེ་ནི་ངར་འཛིན་གཞིར་ཡང་འདོད་པ་ཡིན། །དེ་ལ་རེ་ཞིག ཕུང་པོ་མ་གཏོགས་དེ་འཛིན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །གང་ཟག་ཕུང་པོ་དག་ལས་གཞན་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཕུང་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་དག་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་དོ། །ཇི་ལྟར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་དོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གིས་ཤེས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གང་ཟག་དེ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དང་ཟ་བ་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། བཅིངས་པ་དང་ཐར་པ་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་ཡང་འདོད་དོ།།[158]

ཞེས་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་།

མྱུ་སྟེགས་ལྟ་བར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར།།

158 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༠༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩༩

གང་ཟག་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན།།
དུ་མ་སོགས་འགྱུར་ཕྱིར་དེ་ཉིད།།
མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་བརྗོད་མེད་ལེགས།།[159]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གང་འགོག་རྒྱུའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་པ་ནི། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་ཡ་གྱལ་དང་རྒྱུན་གང་ལའང་བཏགས་པ་མིན་པའི་གང་ཟག་རང་དབང་བ་དེ་ཉིད་ལ་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་ལས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བཀོད་པ་ནི། གནས་མ་བུ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཟག་དེ་ཉིད་རང་རྐྱ་བའི་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དམ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད། དང་པོ་ལྟར་ན་བདག་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བས་སུ་སྐྱེགས་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་སྨྲས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ན་རང་ལུགས་དང་མཐུན་ནོ། །གལ་ཏེ་བདག་དེ་དེ་འདྲའི་རྫས་བཏགས་གང་ཡང་མིན་ལ། ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་དོན་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་གོ་སྙམ་དུ་འདོགས་པའི་དོན་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་འོ་མའི་ཚོགས་པའི་རྟུལ་རྫས་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་འོ་མར་འདོགས་ཤིང་། དེ་དག་ལས་འོ་མ་ལོགས་སུ་མེད་པ་བཞིན། ཕུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་བདག་མེད་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ནའང་ཕུང་པོ་

159 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༡༠༧ ཤོག ༣༩

རྣམས་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བདག་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཀག[160]

ཡང་གནས་མ་བུ་པས་དེ་ལ་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་འདོད་ནས། ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བདག་ཏུ་འདོགས་པ་ནི། དཔེར་ན། བུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་འདོགས་མི་ནུས་པས། བུད་ཤིང་རྒྱུར་བྱས་ནས་མེར་འདོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་ན་མེ་དང་བུད་ཤིང་གཉིས་ཀ་ཡང་རྟུལ་རྫས་བརྒྱད་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པ་ལྟར་གང་ཟག་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། བུད་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་སྐྱེ་བ་ལྟར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ན་ནི་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། མི་རྟག་པར་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། བུད་ཤིང་དང་མེ་གཉིས་དུས་སྔ་ཕྱི་བའི་གཞན་ཡིན་པ་ལྟར་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཀྱང་གཞན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་པའི་དོན་ཕུང་པོས་བདག་གི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་བྱས་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བུད་ཤིང་མེད་ན་མེ་མེད་པ་བཞིན་ཕུང་པོ་འདོར་བའི་ཚེ་བདག་འདོར་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་འགོག་པར་མཛད།[161]

ཡང་གནས་མ་བུ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་དེ་ཉིད་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བར་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ། གལ་ཏེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཤེས་ལ། བདག་དེ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། གཟུགས་ལས་གཞན་དུའང་བརྗོད་

160 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༢༢
161 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༢༡

དུ་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེར་ན། དེ་ལྟ་ན་བདག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འོ་མ་སོགས་ལའང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འོ་མ་ཤེས་ལ། འོ་མ་དེ་ཉིད་གཟུགས་སུའང་བརྗོད་དུ་མེད། གཟུགས་ལས་གཞན་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅེས་བཤད་ཆོག་པས། ཁྱེད་རང་གིས་ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་ན། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། ལྔ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཤེས་བྱ་ལ་བདག་ཁོ་ན་བཞག་པ་དང་འགལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེར་བ་ལ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན་སྒྲ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་གཞན་ཡིན་པར་འགྱུར་བས། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་གཞན་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཞེར་བ་དང་འགལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབང་ཤེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་འདྲ་ལ། དབང་ཤེས་ལྔ་སྤྱོད་ཡུལ་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས་ཀྱང་གནོད་པར་གསུངས།[162]

ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཅིག་ཁས་ལེན་ན་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་ལ། གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། བདག་ནི་ཆོས་ཡིན་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ལ། ཆོས་མ་ཡིན་པར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པས་མདོ་དེ་དང་མི་འགལ་ཞེར་བ་ལ། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་དེ་ཉིད་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་པའི་ལན་མཛད།[163]

162 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡༠
163 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡༡

ཡང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུངས་པའི་མདོ་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། དེ་ནི་བདག་ཏུ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་སོགས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་སྨྲར་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་བྱ། ཕུང་པོ་མ་ཡིན་པར་ཡང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཚུལ་གྱི་ལན་མཛད།[164]

གནས་མ་བུ་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ཁོ་ན་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་ན། མདོ་ལས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཁུར་དང་། ཁུར་འཁྱེར་བ་པོ་གང་ཟག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་སྔ་མ་ཁུར་དང་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཁུར་འཁྱེར་བ་པོར་གསུངས་པ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ལན་མཛད་ལ།[165] དེས་མཚོན་གནས་མ་བུ་པའི་འདོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ལ་བཏགས་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དུ་བསྒྲུབས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་ལས། "འོ་ན་གང་གནས་མའི་བུ་རྣམས་གང་ཟག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཇི་ལྟ་བུ། འདི་ནི་རེ་ཞིག་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཅི་དེ་དག་རྫས་སུ་འདོད་དམ། འོན་ཏེ་བཏགས་པར་འདོད།"[166] ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱས་པར་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་། "གང་ཕྱིར་གཟུགས་ལས་སེམས་བརྗོད་མེད་མི་རྟོགས། །"ཞེས་པ་ནས། "དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་དངོས་

164 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༡༡
165 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༩༠
166 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༧༧

ཆོས་དང་བྲལ་ཕྱིར། །"[167] ཞེས་པའི་བར་གྱི་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ཐད། བདག་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་ངེས་པར་གྲུབ་དགོས་པས་བརྗོད་མེད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་ནི། དཔེར་ན། གནས་མ་བུ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་དེ་ཉིད་གཟུགས་ལས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པའི་བརྗོད་མེད་དུ་མི་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་དང་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མེད་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱོད་རང་གིས་བུམ་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཡན་ལག་གཟུགས་སོགས་ལས་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། ཡང་བདག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་ན་དངོས་པོར་མེད་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། རྣམ་ཤེས་དངོས་པོ་ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་རང་ཉིད་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་སོགས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པར་མཐོང་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པའི་བདག་ལ་ཁྱད་ཆོས་དེ་མི་ལྡན་པས་ན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏེ་འགོག་པར་མཛད།

མདོར་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་ན་བརྗོད་མེད་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། བརྗོད་མེད་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པ་དང་། བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་ཁྱད་ཆོས་དང་མི་ལྡན་པས་དངོས་པོར་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དེ་འགོག་ཚུལ་

167 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༤༨-༡༤༩ ཤོག ༢༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༨

རྒྱུས་པར་འབྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་། གཞན་ཉིད་ལས་མི་འདའ་སྟེ། གོ་སྐབས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །"[168] ཞེས་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཕུང་པོ་ལས་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ངེས་པར་དུ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས། དེ་གང་རུང་ཡིན་པ་ལས་གོ་སྐབས་གཞན་མེད་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱང་ནང་ཕན་ཚུན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་ཅེས་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གོང་དུ་བགྲངས་པའི་དགག་བྱའི་བདག་གི་རིམ་པ་གསུམ་པ་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་རྣམ་ལྔའི་རིགས་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཤིང་རྟ་དཔེར་མཛད་དེ་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པས་མཐའ་བཅད་དེ་འགོག་པའི་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

ག རང་རྒྱུ་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པ།

སྤྱིར་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་འགོད་པས། རང་དབང་བའི་བདག་ཆོས་ཅན། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རི་བོང་རྭ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའི་

168 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༧༧

རིགས་པ་འདི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་འོག་ཏུ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་འགྱུར་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ། "བདག་དང་གཞན་སྨྲའི་དངོས་འདི་དག །"ཅེས་སོགས་གཅིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་མི་རྟག་ཅིང་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་བ་ཡིན་ན་རྟག་པ་དང་རང་དབང་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ནི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་པ་ལས། "བདག་མེད་པ་ཉིད་མཐོང་བ་སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཡིན་ཏེ། སྐད་ཅིག་མར་ཟད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མི་རྟག་པ་རིགས་པས་ངེས་པར་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུའི་གཞན་དབང་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེར་འཇིག་པ་ཅན་བྱེད་པ་མེད་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །"[169] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རྟགས་དེའི་ཟུར་གཉིས་པ་ཕུང་པོ་དང་རང་དབང་བའི་བདག་གཉིས་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། རང་དབང་བའི་བདག་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། དེར་ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། "བདག་ནི་གཟུགས

169 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༣༥༨

ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་དག་ལས་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་ན་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་གྲུབ་པ་ནི་གཟུགས་ལས་སེམས་ལྟར་གཟུང་བར་འགྱུར་ན། འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[170] ཞེས་བདག་ཕུང་གཉིས་གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་འདོད་ན། གཟུགས་ལས་སེམས་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ལྟར། བདག་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལས་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པར་དམིགས་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཛིན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩ་བའི་རྟགས་སྦྱོར་འདིའི་སྐབས་ཐེན་གྱི་ཆོས་ཅན་མེད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་དང་། དེར་སྣང་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ནས་ཞེས་འདོད་ཞུགས་ཤིང་། རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྒྲ་དོན་གྱི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། གང་ཟག་རང་རྒྱ་བ་ཆོས་ཅན་དུ་མ་བཟུང་ན་གང་ཟག་གི་བདག་རང་ལྡོག་ནས་མི་ཤེས་ཤིང་། ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དེར་སྣང་གི་སྒྲ་དོན་དང་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པས་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གཞི་གྲུབ་དགོས་ཀྱང་། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་གཞི་གྲུབ་པ་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་པའང་གལ་ཆེ།[171]

ཡང་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕུང་པོ་ལ་བརྟགས་པ་ཙམ་མིན་པའི་རང་

170 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༧༣

171 གཞན་སྟེང་བརྟགས་པའི་བདག་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནའང་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཉེས་པ་མེད་ཚུལ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་རྣམ་འགྲེལ་ཊཱི་ཀ་ཆེན་དུ་རྒྱས་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་བརྗེད་བྱང་གི་དབྱར་ཚུལ་འདི་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བའི་དགོངས་པར་གནས་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་པར་སྣང་།

དབང་བའི་ཚུལ་དུ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ཚད་མས་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འགོག་པར་མཛད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།

དངོས་པོ་ཡོད་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའམ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་དམིགས་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་སོ། །མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་སོ། །བདག་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་བདག་ནི་མེད་ཀྱི། སེམས་ཁོ་ན་ལ་བདག་ཏུ་འདོགས་པར་ཟད་དོ། །བདག་ཏུ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ནོར་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་བཞིན་នོ། །ཐག་པ་ཡང་ནོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བས་ལུས་དང་སེམས་ཉམ་ང་བ་མེད་པ་དང་འདྲའོ། །ཙམ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་བདག་གི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ནོར་བ་ཙམ་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི། བདག་ནི་མ་ཡིན་នོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།[172]

ཞེས་སྤྱིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་ནའང་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རང་རྒྱུད་པའི་གང་ཟག་གམ་བདག་ཡོད་ན་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གང་རུང་གིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་མེད་པས་ན། རང་རྒྱ་བའི་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་ཐག་པ་འཁྲིལ་བ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྟར་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་འཛིན་སྟངས་ནོར་བའི་བློར་གསུངས་སོ།།

172 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༡༨༤

ཡང་རིགས་པ་གཞན་ཞིག་ནི་འདི་ལྟར་ཏེ། ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་བདག་གིས་སྟོང་སྟེ། ཁྱོད་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་སྒོ་ནས་འཇིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་ར་བས་འགོག་པར་མཛད་ཅིང་། ཁྲབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་བདག་ཡིན་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཁྲབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། "དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ནས།"[173] ཞེས་སོ།།

གཞན་ཡང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཕྱིའི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདག་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་རྐྱ་བའི་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། བདག་གི་བར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རྐྱ་བའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ང་ཡི་བ་མེད་དོ། །འདི་ནི་ང་མ་ཡིན་པའོ། །འདི་ནི་ངའི་བདག་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་འདི་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། ཕྱིའི་དངོས་པོ་འདི་ནི་བདག་གི་མ་ཡིན་ནོ། །ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ནི་ང་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ངའི་བདག་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ལ་ནི་བདག་གི་

173 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཛ། སྐབས་ལྔ་པ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག༣༡༨

རྣམ་པ་དང་། ནང་ལ་ནི་བདག་དང་བདག་གི་རྣམ་པ་བཀག་གོ།[174]

ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཕྱི་ར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་པས་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་མོད། མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་དྲངས་པའི་མདོ་ལས་བདག་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཕྱིའི་དངོས་པོ་རང་དབང་བའི་བདག་གི་དབང་བསྒྱུར་བྱར་མ་གྲུབ་པས་ང་ཡི་བ་མེད་པ་དང་། ནང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པས་རང་དབང་བའི་ང་མ་ཡིན་པ་དང་། ནང་གི་ཕུང་པོ་གཞན་བཞི་རང་དབང་བའི་བདག་གི་དབང་བསྒྱུར་བྱར་མ་གྲུབ་པས་ངའི་བདག་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིའི་དངོས་པོ་ལ་ནི་ངར་མི་འཛིན་པས་དེ་ལ་ང་ཡི་བ་གཅིག་པུ་བཀག་པ་དང་། ནང་ལ་ནི་ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་ཀར་འཛིན་པ་སྲིད་པས་དེ་ལ་ང་དང་ང་ཡི་བ་གཉིས་ཀ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་དབང་བའམ་རང་རྐྱ་བའི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་ལས།

> སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་དབང་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །རང་དབང་མེད་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་བདག་མེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། དེ་ལྟར་རང་དབང་མེད་པའི་རྣམ་པས་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ།།[175]

ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷས་མཛད་པའི་སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་

---

174 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༥༩

175 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཛི། བམ་པོ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༡༤༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༩༦༥

བཤད་ལས་ཀྱང་།

> གལ་ཏེ་གང་ཟག་དག་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་འདོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་མི་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །མི་རྟག་པ་ལ་བདག་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་དོན་མེད་དེ་ལུས་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྟེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་མི་འདོད་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། །རྟག་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་བྱེད་པ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་ནུས་ཏེ། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།[176]

ཞེས་གང་ཟག་དེ་ཉིད་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེས་ན་ལུས་བཞིན་དུ་རང་དབང་བའི་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ལ། གལ་ཏེ་གང་ཟག་དེ་ཉིད་རྟག་པར་ཁས་ལེན་ན་རང་བཞིན་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པས་ལས་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོར་མི་འཐད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

# ༩ བདག་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།

## ཀ བདག་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འཐད་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་བདག་བཀག་པ་ལ། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་བདག་མེད་ན་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང་། བློས་ཡུལ་རིག་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ངོ་སྐམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པ་དང་། ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་འཛོག་མི་ཐུབ་པ་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇིག་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་འཛོག་ཏུ་མེད་པའི་

176 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཧི། ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༢༢

སྐྱོན་འཕེན་ཚུལ་ལན་དང་བཅས་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་འགྲེལ་གནས་དགུ་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ།[177] མདོར་ན་སློབ་དཔོན་དབུ་མའི་སེང་གེའི་ལྟ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་མདོར་བསྟུས་པ་ལས། "བྲམ་ཟེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་སྨྲས་པ། དེ་ལྟར་བདག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཤི་བའི་ལུས་ལ་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚོར་བ་མེད་པ་ལྟར། བདག་མེད་ན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ནམ་ཡང་གལ་འགྱུར།"[178] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ན་ཤི་ཟིན་པའི་ལུས་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་མེད་པ་ལྟར། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་བ་པོའི་གང་ཟག་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བས། ལས་འབྲས་རྒྱུད་ཐོས་སུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པ་དང་། གོང་དུ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་དོ་ཞེས་ཟེར།

དེ་ལ་སྤྱིར་བདག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་ཡུལ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་དང་། དགག་བྱའི་བདག་གཉིས་ལས། ང་འགྲོ། ང་འདུག ངས་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ང་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་ཡིན་ལ། ཕུང་པོ་སོགས་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པའི་ང་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ། ཁྱད་པར་དུ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་

177 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༩༡
178 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཨ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༧༠

ཏེ།"[179] ཞེས་པ་ལྟར། བདག་ཅེས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཏུ་བྱ་དགོས་པར་གསུངས། དེས་ན་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བདག་མེད་ཅེས་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་རྐྱ་བའི་བདག་གམ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱི་ར་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་དང་། འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པར་འདོད་པ་མིན་པས། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་བདག་དང་དགག་བྱའི་བདག་གཉིས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་ཆེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་མེད་ཀྱང་། གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་གང་ཟག་ཅིག་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པས། ལས་གསོག་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་སྨྲ་བར་མཛད།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི། སྨྲ་སྐྱེགས་པ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་ཟག་འཛོག་ཚུལ་ནི་རྟག་མཐར་ལྷུང་བས། སྨྲ་སྐྱེགས་པས་འདོད་པ་ལྟར་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་འདོད་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་གང་ཟག་ཅིག་འཛོག་ལ། དེ་ཉིད་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོར་ཁས་བླངས་པས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་དོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་

179 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༤༡

ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལྟར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་ཆད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་གྱི། རྒྱུ་མེད་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པ་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པ་བསལ་ནས་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་འདི་ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། བདག་ཏུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།"[180]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཆད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་དུ། བདག་གིས་ལས་འདི་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པས་ན། བདག་དེ་ཉིད་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་གཞན་དང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་པ་སོགས་སྐྱོན་གྱི་རིགས་རྣམས་བསལ་ནས། གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་དེ་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕུ་བ་དང་རང་དབང་བ་སོགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། གཏན་མེད་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཡན་ལག་འཁང་ལོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་ཀྱང་རྟག་པ་དང་གཅིག་ཕུ་བ་དང་རང་དབང་བ་སོགས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཁམས་

180 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༠༣

དྲུག་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རྣམས་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡིན་ལ། ཉེ་བར་བླང་བྱའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ལས་དང་། བདག་ནི་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

ཇི་ལྟར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་འདོགས་ཤིང་དེར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་དག་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་ལ་ཤིང་རྟ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། བདག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀུན་ཏུ་མི་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཁམས་དྲུག་དང་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནི་བདག་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་བདག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་དག་ཤིང་རྟའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་བདག་གི་ཉེ་བར་ལེན་པའོ་ཞེས་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འདི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིའི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡང་ཤིང་རྟ་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །[181] ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

> ཉོན་མོངས་ལས་དང་ལུས་རྣམས་དང་། །བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་དག།
> དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང་། །སྨིག་རྒྱུ་རྨི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན།།[182]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བདག་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་

181 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༠༧- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༠༩

182 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་བདུན་པ། ཀློག ༡ ཤོག ༧༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༦༩

ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོ་འཇོག་རུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཆགས་སོགས་དང་དེའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ལས་དང་། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་དང་། བྱེད་པ་པོ་བདག་དང་། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་གདན་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་དཔེར་ན། སྔང་ཡང་མི་བདེན་པ་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་དང་སྒྱིག་རྒྱུ་དང་རྨི་ལམ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པར་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་དོ།།

མདོར་ན་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་ལས་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་འདོད་པར་མཚུངས་པས། བདག་མེད་ན་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོ་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་པ་ལ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་བྱའི་བདག་དང་བདེ་སྡུག་མྱོང་བ་པོའི་བདག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྩོད་སྤོང་བྱེད་ལ། སྤྱིར་ལས་ཞེས་པ་ཀུན་སློང་གི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གིས་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གསར་པ་ཞིག་བསྒྲུབས་པ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ཀརྨ་ཞེས་བྱ། ལས་ཞེས་པ་ནི་བྱ་བའི་རང་བཞིན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་གི་མཛོད་འགྲེལ་མདོ་དང་མཐུན་པ་ལས། "བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལས་སོ། །"[183] ཞེས་འབྱུང་། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་གཡོ་འགུལ་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་དེས་རང་གི་སེམས་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་བཞག་ནས། དེ་དག་གིས་མ་འོངས་པར་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་འབྱིན་པར་འདོད་དོ།།

183 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་བཞི་པ། ཤོག ༡༦༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༡༡༠༣

## ཁ ཐ་སྙད་དུ་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ།

འོ་ན་བདག་མེད་པར་སྨྲ་བའི་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅེ་ན། སྤྱིར་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལ་འཛོག་ཅིང་། གང་ཟག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ། བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། གསོ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ཤེད་བུ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། "མདོ་སྡེ་གང་དག་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། གསོ་བ་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ཤེད་བུ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། ཚོར་བ་པོ་དང་།"[184] ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ཡང་ལྷས་སྦྱིན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ང་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ངའི་ཆ་དུ་མ་འཛོག་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། དགེ་སློང་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། དགེ་སློང་ཡིན་པའི་ཆ་སོགས་སོ་སོར་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བས། ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན། གང་ཟག་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འཛོག་དགོས། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་མིའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དང་། དུད་འགྲོའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུད་འགྲོ། མི་ལའང་ཕོ་དང་མོ། ཆེན་པོ་དང་ཆུང་བ། མཁས་པ་དང་བླུན་པོ་སོགས་གང་ཚོགས་རྒྱུའི་ཕུང་པོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་འཛོག་དགོས་སོ།།

184 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༧༥

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་འཇོག་མཚམས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཐལ་ཆེས་ན་རྟག་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་ལ། དགག་ཕྱོགས་ཐལ་ཆེས་ན་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོ་འཇོག་མི་ནུས་པས་ཆད་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་བར་མཐོང་ནས། རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་འཇོག་མཚམས་རེ་རིགས་པ་དང་ལུང་ལ་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་འཇོག་པར་བྱེད་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྟེན་སའི་ལུང་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པར་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་དྲངས་པར།

ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ།།
བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར།།
དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས།།
ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་འོ།།[185]

ཞེས་པའི་མདོ་ཚིག་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་པར་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། མདོ་འདིའི་ཚིག་གི་ནུས་པ་འདོན་ལུགས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཤེས་ཏེ། དོན་སྨྲ་ཐལ་ཆེར་གྱིས་ཕུང་པོ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཕུང་པོ་ནི་ཡ་གྱལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་བྱེད་ཅིང་། སྤྱིར་ཡ་གྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་

185 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩༣ ཚིགས་བཅད་འདི་བོད་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༨ ལོར་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ནླམ་ཤཱནྟ་ཏེ་པླ་ཊི་དང་ཨར་ཏ་མཐོ་སློབ་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་བཟང་རྡོ་རྗེ་རབ་གླིང་གཉིས་ཀྱིས་པླ་ལིའི་དཔེ་ལས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་རྡོ་རྗེ་མོའི་མདོ་ཞེས་པར། (ཨར་ཏ་དེབ་གཟུགས། རྡོ་རྗེ་མོའི་མདོ། ཤོག ༢༩(༡) ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །ཤིང་རྟ་མིང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་སེམས་ཅན་ལ། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་ཚིག་རིས་ཅུང་མི་འདྲ་བར་འབྱུང་ལ། འགྱུར་འདི་ལྟར་ན་ཚིགས་བཅད་འདི་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་མ་རྡོ་རྗེ་མོས་བདུད་སྡིག་ཏོ་ཅན་ལ་སྨྲས་པ་དང་། བསྟན་འགྱུར་ཁྲོད་ཀྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་གཞན་གྱི་སྐོར་མ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས་སུ་ཚིགས་བཅད་འདི་དགྲ་བཅོམ་མ་བྲག་གིས་བདུད་ལ་སྨྲས་པར་གསུངས་ཀྱང་དེ་གཉིས་འགྱུར་ཁྱད་ཙམ་ལས་གང་ཟག་ལོགས་པ་ནི་མིན་པར་སེམས།

ཚོགས་པ་འཛོག་པས་ཕུང་པོའི་ཚོགས་ཙམ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་གོང་གི་ལུང་དེའི་དོན་དུ་འདོད་ལ་དེ་ཡང་། “ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་འོ། །” ཞེས་པ་འདིས་གསལ་བར་བསྟན་པར་སྨྲའོ།།

རང་སྡེ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི། གང་ཟག་གི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་གང་ཟག་རྟེན་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལས་ལོགས་སུ་རྟེན་རྒྱུ་མེད་པས་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་བཙལ་ན་རྟེན་དགོས་པ། “ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས་” ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེའི་ནང་ནས་བཙལ་བའི་ཚེ་གཞན་རྣམས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འཛོག་དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས། མདོ་ལས་གང་ཟག་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་པར་གསུངས་པས། འཛོག་བྱེད་གཞན་ཞིག་དགོས་པ་ཤུགས་ལ་ཐོན་ཅིང་། དེ་ཡང་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་འཛོག་མི་ནུས་པས་ཡུལ་གྱི་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་གནོད་མེད་ཅིག་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་འཛོག་དགོས། འོན་ཀྱང་བློ་གནོད་མེད་དེ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་མི་ལྟོས་ན་མིའི་ཕུང་སོགས་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་གདགས་གཞིར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་མདོ་ལས་“ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས་”ཞེས་པ་དེ་ལ་དགག་ཕྱོགས་ནས་འཛོག་བྱེད་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་གཞི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་དེའི་གདགས་གཞིར་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པས་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་དང་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཤིང་རྟར་འཇོག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་། གདགས་གཞི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་མིང་ཙམ་ཞིག་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇོག་རུང་བ་ལྟར། གང་ཟག་ཅེས་པ་ཡང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོའི་གསེབ་ནས་གང་ཟག་ཡིན་པ་ཞིག་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ལ། ཡང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་ཞིག་ནས་ཀྱང་གང་ཟག་ཡིན་པ་ཞིག་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུ་རྐྱེན་དང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དང་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱི་ང་ཙམ་ཞིག་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

ཕུང་ལས་གཞན་མིན་ཕུང་པོའི་ངོ་བོ་མིན།།
ཕུང་པོ་རྟེན་མིན་འདི་ནི་དེ་ལྡན་མིན།།
འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།
ཤིང་རྟ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་མིན།།
གཞན་མིན་མ་ཡིན་དེ་ལྡན་ཡང་མིན་ཞིང་།།
ཡན་ལག་ལ་མིན་ཡན་ལག་དག་དེར་མིན།།
འདུས་པ་ཙམ་མིན་དབྱིབས་མིན་ཇི་བཞིན་ནོ།།[186]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལགས་སོ།།

དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་གང་ཟག་བཏགས་ཡོད་དང་དེའི་མཚན་གཞིར་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་

186 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༥༠-༡༥༡ ཤོག ༢༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༩

བྱུའི་གང་ཟག་རྫས་ཡོད་ཅིག་ཁས་ལེན་ལ། དེ་དག་གིས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་འཛོག་པའི་ཚེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ནང་ཚན་མང་པོས་བཀུར་པ་ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་ཙམ་དང་། ཁ་ཅིག་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་དང་། ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་པུ་དང་། ཁ་ཅིག་བརྗོད་མེད་ཀྱི་བདག་དང་། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པས་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་དང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སེམས་གཉིས་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། སེམས་ཙམ་པ་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་འདོད་ལ། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག

ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་རེ་རེ་ནས་གང་ཟག་ཡིན་མི་ཟེར་བར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་གསོག་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བ་པོ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཀུན་ཏུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འཁོར་བར་འཁོར་བ་པོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིག་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་གོ །མང་པོས་བཀུར་པའི་ནང་ཚན་སྲུང་བ་པས་སེམས་གཅིག་པུ་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

གཞན་དག་ནི་སེམས་ལ་བདག་གོ་ཞེས་འདོད་དེ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་སུ་ཞིག་མགོན་དུ་འགྱུར། །བདག་ཉིད་ལེགས་པར་ཐུལ་བས་ནི། །མཁས་པས་མཐོ་རིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་སེམས་ཉིད་ལ་བདག་གི་སྒྲར་གསུངས་སོ། །འདི་གང་ལས་ཤེ་ན། ཕུང་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། མདོ་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་སེམས་འདུལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་འདུལ་བ་ནི་ལེགས་པ་སྟེ། །

> སེམས་ཐུལ་བས་ནི་བདེ་བ་འདྲེན། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ངར་འཛིན་པའི་གཞི་སེམས་ལ་བདག་ཅེས་གདགས་སོ་ཞེའོ།།[187]

ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །མང་པོས་བཀུར་བའི་ནང་ཚན་ས་སྐྱོག་གི་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་པས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

> ཕྱོགས་འདི་ནི་རང་གི་སྡེ་པ་འཕགས་པ་མང་པོས་བཀུར་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་བདག་ལྟའི་རྟེན་དུ་ཕུང་པོ་ནི། །ལྔ་ཆར་ཡང་འདོད་ཁ་ཅིག་སེམས་གཅིག་འདོད། །ཁ་ཅིག་དག་ནི་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་དམིགས་པར་འདོད་ཅིང་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདི་ཡང་དེ་ལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་དགེ་སྦྱོང་ངམ་བྲམ་ཟེ་གང་སུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བ་དེ་དག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ལྟའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །[188] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཉིད་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་ཚུལ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་ལས། "བདག་ཏུ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་འདི་ནི་ཕུང་པོའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[189] ཞེས་

187 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༨༣

188 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༤༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༨༢

189 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༨༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༨༧༦

འབྱུང་། རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཐ་མའི་སེམས་ནི་སེམས་གཞན་དང་།།
མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་འགལ་ཅི་ཡོད།།[190]

ཅེས་མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་བརྗོད་སྐབས་ཕུང་པོ་ལྔའི་ནང་ནས་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་པོ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པར་གསུངས་པས། དེ་ཉིད་བདག་དང་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞིར་འདོད་པར་གསལ་ལོ།།

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། བདག་ཅེས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལེན་མཁན་ཞིག་ལ་བྱེད་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལེན་པས་ན། རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འཛོག་གོ །ཞེས་རྣམ་ཤེས་བདག་ཡིན་པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་སྨྲ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་བདག་གི་སྒྲ་དངོས་སུ་འདོགས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡང་སྲིད་པ་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ། །"[191] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་བསྒོ་བར་བྱ་བ་དང་། སྒོ་བར་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་རྟག་པ་ནི་མི་འཐད་པས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཞིང་མི་རྟག་ལ། དེ་ལྟ་བུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་འགྲོ་བ་ལེན་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པའི་ཚིག་

190 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཀློག ༩༥ ཤོག ༡༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༡ ཤོག ༡༨༨༠
191 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༠༠

གི་ཚུལ་གྱིས་ན་རྒྱུན་ཉིད་ཀྱིས་གང་ཟག་གཅིག་གོ །"[192] ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་ཕྱིར་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བྱེད་གཅིག་མཚུངས་སུ་འགོད་དོ།།

ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཟག་ཏུ་ཁས་ལེན་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་འཆིའི་རྟེན་ལ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་དགོས་ཤིང་། ཚོགས་དྲུག་ནི་རྣམ་ཤེས་རགས་ཤིང་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་མེད་པས་སྐྱེ་བ་ལེན་བྱེད་དང་བག་ཆགས་བསྒོ་གཞིར་མི་འཐད་ལ། བག་ཆགས་ཀྱི་རྟེན་གཞན་ཡང་མེད་ཅིང་། ཀུན་གཞི་མི་འདོད་ན་དགེ་མི་དགེའི་ས་བོན་ཐམས་ཅད་ཆུད་ཟོས་སུ་འགྱུར་བར་བསམས་ནས། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལས་ལོགས་སུ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་སེམས་དང་དགེ་སྡིག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད། དེ་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

ཀུན་གཞི་ཡིད་ཀྱི་བདག་ཡིན་ཏེ། །ཤེས་པ་ཉིད་ནི་བདག་གི་ཡིན།།[193]

ཞེས་ཀུན་གཞི་དེ་ཉིད་ཉོན་ཡིད་ཀྱིས་དངོས་སྨ་དུ་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དྲུག་ལྟ་བུ་བདག་གི་བར་ཞེན་པའི་གཞི་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "བློ་གྲོས་ཡངས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེས་ལུས་འདི་བཟུང་ཞིང་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[194] ཞེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས་སུ་

192 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཆ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༩༡༠
193 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་དགུ་པ། ཤོག ༡༤༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༨༨༤
194 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༢༤

གསུངས་པས་ཀྱང་དེ་བདག་དང་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་གོ །ལུགས་འདིས་ཀུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་བཀོད་པ་རྣམས་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་སོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ང་ཙམ་བདག་ཏུ་འཛོག་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ང་ཙམ་ཞིག་ཐ་སྙད་དུ་བདག་ཏུ་བརྗོད། དེ་ཡང་གང་ཟག་ཅེས་པ་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་འདི་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུའང་མེད་ལ། རང་སྡེ་འོག་མས་བཤད་པ་ལྟར་ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཚུལ་ནི། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

> དགེ་སློང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་ནི་བདག་མ་ཡིན་ནོ། །བདག་གི་ནང་ན་གཟུགས་མེད་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ནང་ན་ཡང་བདག་མེད་པ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། །དགེ་སློང་མུ་སྟེགས་ཅན་ལ་སོགས་པས་བདག་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་སྤངས་པའི་ཕ་རོལ་ན་བདག་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་མེད་དོ།།[195]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "རིགས་ཀྱི་བུ་དེའི་ཚེ་ན་དགེ་སློང་མང་པོ་ཚད་མེད་པ་སྟོང་གིས་ལྔ་ཕུང་འདི་ལ་བདག་དང་བདག་གི་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །"[196] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

འོ་ན་གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བྱ་ཞེ་ན། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་ཤིང་རྟར་གཞག་ཏུ་མི་རུང་ཡང་གདགས་

195 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཏ། བམ་པོ་ཞེ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨༧༡
196 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཏ། བམ་པོ་ཞེ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ཤོག ༨༧༡

གཞི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་མིང་ཙམ་ཞིག་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་རྟ་འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱ་རུང་བ་ལྟར། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བ་ན་ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་བདག་གི་མཚན་གཞིར་འཇོག་རྒྱུ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཅིང་། ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཞིག་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་ཡང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། བདག་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲའོ།།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ང་འགྲོ་ང་བསྡད་ཅེས་པ་ལྟར་གྱི་བྱ་བྱེད་རྣམས་བསྙོན་མེད་དུ་འཇོག་ཐུས་པས་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཞིར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་ཞིག་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན།།
རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་དོན་སྐྱེས་བུ་གང་།།
སྐྱེས་བུ་ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་བ།།
དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ལའང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན།།[197]

ཞེས་སྐྱེས་བུ་སྟེ་གང་ཟག་ནི་ཁམས་དྲུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཁམས་རེ་རེ་བ་དང་། འདུས་པ་དང་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་བའི་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

197 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༢༨ ཤོག ༡༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༣༩༥

### ག ཞར་བྱུང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཤད་པ།

སྤྱིར་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་སྐྱེ་བ་དང་། ཚེ་འདིའི་ལུས་རྟེན་ཞིག་པའི་རྗེས་སུ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ཡོད་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པ་མ་གཏོགས་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་གཅིག་མཐུན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། རྒྱང་འཕེན་པས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ནས་འདི་དང་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ནི་ཚེ་འདིའི་འབྱུང་བ་ཙམ་ལས་བྱུང་བར་འདོད། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཕལ་མོ་ཆེས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་འདོད་པར་མཚུངས་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་ལེན་པ་པོའི་སྐྱེས་བུ་དང་། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པ་མང་ཞིང་། ལ་ལས་མི་ནས་མི་དང་ལྷ་ནས་ལྷར་སྐྱེ་བ་ཙམ་ལས་ལྷ་མི་ཕན་ཚུན་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཙམ་ལས་སྔ་མ་མེད་པར་འདོད་པའང་ཡོད་པར་སྣང་།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བ་དང་། དབང་ཕྱུག་རྟག་པའམ་ཤེས་པ་རྟག་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། རྒྱུད་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་བཀག་སྟེ། རྟེན་གཟུགས་ཕུང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པ་དང་། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་རང་རང་གི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སླར་ཡང་ལུས་རྟེན་གསར་པ་ཞིག་ལེན་པར་འདོད། སྐྱེ་

བ་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་ནི་ནང་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་ཧ་ཅང་གལ་གནད་ཆེ་ཞིང་། ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་མང་པོ་ཞིག་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་གཞིར་བྱས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་མདོ་ལས་སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས། རྣམ་ཤེས་རྒྱུན་ཆད་པ་མེད་པར་ཚེ་འདིའི་ལུས་རྟེན་དོར་རྗེས་ཕྱི་མའི་ལུས་རྟེན་ལ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་དཔེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་འདིར་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་དུ་འགོད་པ་ལ། དེ་ཡང་མདོ་ལས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་དཔེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། ༡ དཔེར་ན། དགེ་རྒན་གྱིས་ཡི་གེ་ངག་ཐོག་ནས་བསླབས་པ་དེ་སློབ་མས་བློ་ལ་བཟུང་ནས་ཡི་གེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པའི་ཚེ། དགེ་རྒན་གྱི་ངག་དེ། སློབ་མའི་ངག་གི་ངོ་བོར་འཕོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དགེ་རྒན་གྱིས་ཡང་བསྐྱར་ཡི་གེ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་སྐྱོན་དང་། སློབ་མས་ཡི་གེ་སླུས་པ་དེ། དགེ་རྒན་གྱི་ངག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡང་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དེ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐབས། འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་འགྱུར་བར་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཕོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་རྟག་པར་འགྱུར་བས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མི་འགྲོ་བའི་སྐྱོན་དང་། སྐྱེ་བ་རྗེས་མའི་རྣམ་ཤེས་དེ་འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཡང་མི་འབྱུང་སྟེ། འབྱུང་ན་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དགེ་རྒན་གྱིས་ཡི་གེ་བསླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་མའི་ཡི་གེ་ཀློག་པའི་ངག་འབྱུང་བ་ལྟར། འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་ངོ་། །དཔེ་ལྟག་མ་བདུན་ནི། ༢ མར་མེ་སྔ་མ་ལས་མར་མེ་ཕྱི་མ་

དང་། ༣ མེ་ལོང་ལས་གཟུགས་བརྙན། ༤ ཐེལ་ཙེ་ལས་ཡོག་ངོས་སུ་ཐེལ་ཙེའི་རི་མོ། ༥ མེ་ཤེལ་ལས་མེ། ༦ ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ། ༧ སྐྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་འགྲམ་ཆུ་ལྡང་བ་དང་། ༨ སྒྲ་གྲགས་པ་ལས་བྲག་ཅའི་སྒྲ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རེ་རེ་བཞིན་འཆི་ཁའི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་མཚམས་སྦྱོར་བར་དཔེ་དོན་སྦྱར་ཏེ་ཤེས་དགོས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་ཚེ་འཕོ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་འདི་ལྟར།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཚེ་འཕོས་ནས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དེ་དེ་ལྟར་རྟག་པ་ཡང་མི་འགྱུར། ཆད་པ་ཡང་མ་ལགས། རྒྱུ་མེད་པ་ཡང་མ་ལགས། བྱེད་པ་པོས་ཀྱང་མ་བྱས། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཡང་འགྲུབ་པ་དེ་རྟོགས་པར་དཀའ་ན་འདི་ལ་མཐུན་པའི་དཔེ་འདི་མཆིས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། ཀྱེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། འདི་ལ་མཐུན་པའི་དཔེ་བརྒྱད་ཡོད་དོ། །བླ་མས་ཁ་ཏོན་བརྗོད་པ་སློབ་མས་ཤེས་པའི་དཔེ་དང་། མར་མེ་ལས་མར་མེ་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། མེ་ལོང་ལས་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། རྒྱ་ལས་རྒྱའི་འབུར་དང་རི་མོ་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། མེ་ཤེལ་ལས་མེ་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་དང་། སྐྱུར་ཞེས་བརྗོད་པས་འགྲམ་ཆུ་ལྡང་བའི་དཔེ་དང་། བྲག་ཅའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་དཔེས་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། ཀྱེ་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། དཔེ་བརྒྱད་པོ་འདི་དག་གི་སྔ་མ་སྔ་མས་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡང་ཡོད་པ་ནི་རྟག་པ་འཕོ་བ་མ་ཡིན་པའི་དཔེའོ། །ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ནི་སྔ་མ་སྔ་མ་རྣམས་ལས་འབྱུང་བས་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་དཔེ་དང་། ཆད་པ་འགག་པ་མ་

ཡིན་པའི་དཔེར།།[198]

ཞེས་གསུངས་སོ།།

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ལ། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་དང་། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་མོད་གཙོ་ཆེ་བ་འགའ་སྨོས་ན། ༡ ཉེར་ལེན་སྔོན་སོང་དང་། ༢ རྒྱུ་རིགས་མཐུན་པ་སྔོན་སོང་། ༣ གོམས་པ་སྔོན་སོང་། ༤ སྦྱོང་བ་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པའོ། །༡ ཉེར་ལེན་སྔོན་སོང་གི་རིགས་པ་འདི་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་རྒྱུ་ལ་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་དེ་ལ་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་རེ་ཡོད་དགོས་ཤིང་། རྫ་བུམ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རྫ་བུམ་གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་རུང་གི་འཇིམ་པ་ནི་རྫ་བུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་དང་། རྫ་མཁན་དང་རྫ་བུམ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རྣམས་རྫ་བུམ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཡང་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་རང་གི་ཉེར་ལེན་པ་མའི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཕ་མ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ལས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ལུས་འདི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་དཔྱད་པ་ན་རྫས་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་དེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

གང་ཚེ་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང་། །ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་སྣང་མིན་པ།།

198 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ས། ཤོག ༡༥༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༤༢༤

དེ་ཚེ་གཅིག་ལ་ཡང་རྒྱས་པར། །མཐོང་ནས་གང་ལ་འཛིགས་མི་འགྱུར།།[199]

ཞེས་འབྱུང་།

དེ་བཞིན་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་ལ་ཡང་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་རྣམ་ཤེས་སྔ་མ་ཞིག་མེད་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་མིན་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར། [200]

ཞེས་འབྱུང་། གཞུང་འདིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་རྒྱུན་མིན་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ན་རྣམ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི་མིན་ཏེ། དེའི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ས་བོན་ཡང་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ནང་གི་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམ་ཤེས་དང་རང་བཞིན་ཆེས་མི་མཐུན་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དུ་མི་རུང་ཚུལ་ནི། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

འབྱུང་བ་རྣམས་ལས་བློ་གྲོས་ནི། །མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་ཇི་ལྟར་འབྱུང་།།[201]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་དང་འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་སེམས་མེད་པ་རྣམས་ལས་

199 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཀློག ༡༠ ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༩༨

200 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཀློག ༡༦༥ ཤོག ༡༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༡༥

201 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཀློག ༣༠༥ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༨

རང་དང་མཚན་ཉིད་ཆེས་མི་མཐུན་པའི་བློ་མི་འབྱུང་བར་འདོད་དོ།།

མདོར་ན་ཕྱིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལ་འབྱུང་བ་དང་། འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་སྔ་མ་སོགས་ཡར་དེད་ན་གཟུགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་དགོས་པ་བཞིན། ནང་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་ལ་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མ་དང་། དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མ་སོགས་ཡར་དེད་ན་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་གཏུག་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་རིགས་པ་དངོས་ནི། བྱིས་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཉེར་ལེན་རིག་པ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས།

> དེ་ཕྱིར་ཐོག་མའི་རྣམ་ཤེས་ནི།།
> རང་གི་ཉེར་ལེན་སྟོབས་ལས་བྱུང་།།
> རྣམ་ཤེས་ཉིད་སོགས་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས།།
> ད་ལྟར་བ་[202]ཡིན་རྣམ་ཤེས་བཞིན།།[203]

ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

༢ སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ཡོད་པ་རྒྱུ་རིགས་མཐུན་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་རང་གི་རིགས་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ས་བོན་ཆ་བ་ལས་འབྲས་བུ་ཆ་བ་དང་ས་བོན་མངར་བ་ལས་འབྲས་བུ་མངར་བ་འབྱུང་བ་དང་། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་དང་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་འབྱུང་

202 སྡེ་བསྟན་དུ་མ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།

203 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༤༠ ཤོག ༦༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༢༡

གི་ཕན་ཚུན་ལྡོག་སྟེ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་དེས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

ས་བོན་ཚ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །འབྲས་བུ་ཚ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།
ས་བོན་མངར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །འབྲས་བུ་མངར་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།[204]

ཞེས་སོ། །རིགས་པ་ནི། ཐ་མལ་པ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་བ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དྭངས་པ་ལའང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། །འབྱུང་རྒྱུ་དབང་པོ་བློ་དག་ནི།།
རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་མེད་ཅན། །ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མིན།།[205]

ཞེས་འབྱུང་། གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་ན། གཟུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཤིག་གཟུགས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་མྱོང་ཙམ་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་འགྲོ་དགོས་པས་རང་བཞིན་མཚུངས་པའི་རྒྱུལ་གྱི་རིགས་དེ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྲོ་ལ། འགའ་ཞིག་མི་འགྲོ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པས་གཟུགས་ཅན་ཀུན་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་དབང་སོགས་རང་རིགས་ལ།།
ལྟོས་པ་མེད་པར་འབྱུང་ཡིན་ན།།

204 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཅ། ལེའུ་ཉེར་བདུན་པ། ཤོག ༡༨༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༥༡༣
205 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༣༥ ཤོག ༡༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣

ཇི་ལྟར་གཅིག་ནི་ཡོངས་འགྱུར་བཞིན།།
ཀུན་འགྱུར་ཁྱད་པར་མེད་ཕྱིར་རོ།།[206]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༣ སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གོམས་པ་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི། བྱིས་པ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསལ་ཞིང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། ཡང་འགའ་ཞིག་ཆགས་སྡང་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱང་སྔོན་གྱི་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། རང་ཉིད་གོམས་པ་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་རང་གི་ངང་གིས་ཆེས་གསལ་བར་སྐྱེ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གོམས་ལས་འདོད་ཆགས་སོགས་གསལ་བ།།
མཐོང་ཕྱིར།[207] ཞེས་སོ།།

དེས་ན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་སེམས་ལ་རབ་ཏུ་འབད་ཀྱང་ཤུགས་ཆུང་ལ་རྒྱུན་ཐུང་དུ་ལས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ཆགས་སོགས་བཀག་ཀྱང་ཤུགས་དྲག་ལ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བ་རང་གི་སྦྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི། ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམས་སུ་ཆགས་སོགས་གོམས་འདྲིས་ཆེ་བ་དང་། དགེ་སོགས་གོམས་འདྲིས་ཤིན་ཏུ་ཞན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

༤ སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སྦྱོང་བ་སྔོན་སོང་གིས་སྒྲུབ་པ་ནི། སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་དྲན་ཏེ་གནས་དང་ཡོ་བྱད་གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་འཁྲུལ་མེད་དུ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་མཁན་

206 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༣༨ ཤོག ༡༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣
207 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡༥༨ ཤོག ༡༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༣

གནའ་དུས་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དེང་དུས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་མང་པོར་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྫུན་སྨྲས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། རྫོངས་དད་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པའི་དཔྱོད་ཚུལ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་ཡིན། དེས་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་ཕྱི་མར་འཕོས་པ་ཞིག་མེད་ན་དེ་ལྟར་འཁྲུལ་མེད་དུ་དྲན་པ་རྣམས་ཡོང་མི་ཐུབ་པས། སྔོན་བཙམ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་གྲུབ་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ།།

དྲན་པའི་ཚུལ་ལ་དང་པོ་ཉིད་ནས་དྲན་པ་དང་། དང་པོ་མི་དྲན་ཡང་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་གནས་དང་ཡོ་བྱད་སོགས་མཐོང་བ་ན་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་བློ་བུར་དུ་དྲན་པའང་ཡོད། བྱིས་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཞིག་གིས་ལོ་ལྔ་དྲུག་ལ་སོན་ཚེ་རིམ་གྱིས་བརྗེད་འགྲོ་བ་ཡིན། རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་དྲན་ཚུལ་དེ་ནི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུས་གང་ཟག་གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཤིང་དྲན་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཏེ། དྲན་པ་སྐྱེས་པ་ན་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ད་ལྟ་གསོན་པོར་གནས་པའི་མི་གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་སྔར་མཐོང་ཐོས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ཕྱིས་དྲན་པ་ལྟར་དྲན་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའི་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས།

བསམ་གཏན་གོམས་བྱས་དྲན་པ་གསལ་བ་ཡིས།།
ཚེ་རབས་དྲན་པའང་དེ་དང་དེ་ན་ཡོད།།
འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔོགས།།[208]

ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་།

འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཚེ་རབས་དྲན་པ་གང་དག་གིས་ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམ་པ་དུ་མ་དྲན་པར་བྱེད་པ་དག་དང་། ཁ་ཅིག་ཕ་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་པ་དག་དང་

208 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། ཧུ། སྐྱེས་རབས་ཉེར་དགུ་པ། ཤོག ༡༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༢༦༥

མ་མ་ཐུབ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་ཐ་དད་པ་དག་སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་སྤྱོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ནི་སྔོན་གོམས་པ་ཉིད་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ང་ཚད་པར་བྱའོ།།[209]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་འདོད་ཚུལ་ཕྱོགས་སྔར་བཀོད་དེ། དེ་ལ་རྩོད་ལན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་འདིར་མདོར་བསྡུས་ཙམ་འགོད་པ་ལ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཁ་ཅིག་ནི་སྐྱེ་བའི་སྔ་རོལ་འཆི་བའི་འོག་རོལ་ཏུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱུན་རྣམ་པར་འཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་སྨྲའོ། །དེས་ནི་ཡང་དག་པར་སྨྲས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཐ་མི་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དག་ལས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་དམིགས་བཞིན་པའི་ལུས་དེ་དག་ལས་བསམ་པ་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ན་ཡང་རྣམ་པར་མ་ཆད་པའམ། མཐའ་སྤྱོད་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་གནས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དང་པོ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཐོབ་ནས་ཕྱིས་རྣམ་ཤེས་སྔ་མའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དུས་ཙུང་ཟད་ཅིག་རྗེས་སུ་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཡིན་དུ་ཚུག་པ་དེ་ལྟན་ཡང་མའི་

---

209 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༨༠

བློ་ལས་བྱུའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ཏུ་མ་གྲུབ་བོ།།[210]

ཞེས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མི་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ཞིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པས། ཐོག་མཐའ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་མཐའ་མེད་དུ་གནས་པ་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ལུས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་ནའང་དང་པོར་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྐྱེས་ནས་ཕྱིས་སུ་རྒྱུན་ཙམ་ཟད་ཅིག་གནས་ནས་འཇིག་པར་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། ཡང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་སྔ་མ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཤིག་དགོས་པར་ཁས་ལེན་ནའང་རང་གི་མའི་ཤེས་པ་ལས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་ཚོག་གོ་ཞེས་པའི་འདོད་ཚུལ་བསྟན།

འདོད་ཚུལ་དེ་དག་དགག་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། "འདིའི་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བསལ་བའི་ཞེན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ལུས་ལས་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཐོག་མར་གང་སྨྲ་བ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།"[211] ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྩོད་ལན་གྱི་གཞུང་དེའི་དོན་ཙམ་ཟད་གོ་སླ་བར་བརྗོད་ན། མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཚེ་བདེ་སྡུག་མྱོང་བའི་ཚོར་བ་ནི་མཐོང་བཞིན་པའི་གཟུགས་ལས་ལོགས་སུ་འཇོག་དགོས་ལ། མྱོང་བ་དེས་དྲངས་པའི་བདེ་སྡུག་མྱོང་ངོ་སྙམ་པའི་ཡིད་བློས་མྱོང་བ་དེ་ཉིད་འཛིན་པའི་ངོ་བོར་ངེས་པས་ན། ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མཐོང་བཞིན་པའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལས་

210 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ཤོག ༨༨༩
211 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ཤོག ༨༧༠

འོགས་སུ་འཇོག་དགོས་པ་ལྟར་ལུས་ལས་ཀྱང་ཐ་དད་དུ་འཇོག་དགོས་པ་དང་།[212] ཡང་དཔེར་ན་དུ་བ་འཕྱུར་བའི་སྐད་ཅིག་དང་པོ་རང་གི་ཉེར་ལེན་མེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་ཕོན་ལས་སྐྱེས་པ་ལྟར། ཞེས་པའང་ཐོག་མར་རང་གི་ཉེར་ལེན་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཕྱིས་སུ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕོན་ལས་རྒྱུན་མཐུད་ནས་གནས་པར་སྨྲ་བ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མར་མེ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་མེ་དང་སྡོང་བུ་སོགས་ལས་སྐྱེས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱང་སྡོང་བུ་དང་མེ་སོགས་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའང་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་མིག་དབང་དང་། བར་གྱི་སྣང་བ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཟུགས་ལ་ལྟ་འདོད་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་རྣམས་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པས་དུ་བ་འབྱུང་ཚུལ་དང་མི་འདྲའོ།།[213]

དེ་བཞིན་དུ་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་པོ་སྣང་བའི་ཡིད་བློ་རྟོག་པའང་དེ་འདྲའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་བཞི་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ནོ། །གལ་ཏེ་བློ་གཞན་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནའང་མའི་བློ་ལས་བུའི་བློ་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་དེའང་མི་འཐད་དེ། བུའི་བློ་ནི་སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་དང་དམན་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། མའི་བློ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་བུའི་བློ་བཟང་ངན་མའི་བློ་བཟང་ངན་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།[214]

212 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༨༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༦༧༠
213 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༨༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༦༧༡
214 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༦༧༨

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སེམས་དེ་ཚེ་འདིའི་སེམས་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བ་བཞིན་དུ། འཆི་ཁ་མའི་སེམས་ཀྱང་སེམས་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ངེས་པས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མཐའ་འགྲུབ་པར་འདོད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཐ་མ་ཡི་ནི་སེམས་རྣམས་ཀུན། །མཚམས་སྦྱོར་མེད་པ་མིན་དེའི་ཕྱིར།།[215]

ཞེས་གསུངས། རིགས་པ་ནི། ཐ་མལ་པ་འཆི་ཁ་མའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རིག་པ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་ཏེ། ཆགས་ཅན་གྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་རིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། “གང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་ཉེ་བར་བླང་བར་བྱ་བའི་སེམས་གཞན་བསྐྱེད་པར་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། སྔར་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་བཞིན་ནོ། །འཆི་བའི་སེམས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོ། །”[216] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།། །།

215 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༩༥ ཤོག ༡༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༠
216 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། བརྟག་པ་ཉེར་དགུ་པ། ཤོག ༡༠༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༢༣༥

# སྐབས་དྲུག་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ།

## ༡ སྤྱིར་བཤད་པ།

གོང་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ། སྤྱིར་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ། ད་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའམ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་མཉམ་དུ་བཀྲལ་བའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་དེ་མི་འཐད་པར་གཟིགས་ནས། རང་ལུགས་ལ་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཅས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་དུ་བཀྲལ་བའི་སྒྲོལ་བརྗོད་ཚུལ་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་འདི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་སློབ་

དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ས་སྡེ་ལྔ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ་སོགས་མཛད།

དེ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དབུར་སྟོན་གྱི་ཚུལ་དུ།
ཤེས་བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་དེར་འཇུག་དང་།།
དེ་ཡི་རྒྱུ་འབྲས་དེ་རབ་དབྱེ་བ་དང་།།
བསླབ་པ་གསུམ་དང་དེ་འབྲས་སྤངས་པ་དང་།།
ཡེ་ཤེས་ཐེག་པ་མཆོག་གྱུར་ཁྱད་པར་འཕགས།།[217]

ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེའི་ནང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་མ་བསྟན་པའི་དོན་གལ་ཆེ་བ་བཅུ་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས། སློབ་དཔོན་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་། མཐར་ཐུག་གྲོལ་བའི་འབྲས་བུ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་རགས་ཙམ་དཔོག་ན་ཡང་དོན་བཅུ་ལས། དང་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་ནི་ཀུན་གཞི་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིའམ་རྟ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཤེས་བྱའི་གནས་ཞེས་སྨོས་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཀུན་གཞིས་བརྟེན་པ་ས་བོན་གྱི་ཀུན་གཞིའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་། ས་བོན་གྱི་ཆ་དེ་སད་སྟོབས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་ཞིང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ནི། ཀུན་བཏགས་དང་། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ལ་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ནི། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་།

217 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༥

དེ་ཉིད་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའམ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་དང་། སྟོང་གཞི་དེ་ཉིད་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་དེས་སྟོང་ཙམ་གྱི་ཆ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །བཞི་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་དེའི་རྒྱུ་འབྲས་ནི། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཕལ་པ་རྣམས་རྒྱུ་དང་ཁྱད་པར་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་ལ་བྱ་ཞིང་། ལྔ་པ་དེའི་རབ་དབྱེ་ཞེས་པ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིན་དྲུག་སྒོམ་པའི་རབ་དབྱེ་སྟེ་བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བཅུ་ལ་བྱའོ། །དོན་དྲུག་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་བར་བསླབ་པ་གསུམ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་གསུམ་མོ། །དགུ་པ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་། བཅུ་པ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཏེ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་གོ།

དེ་ལྟ་བུའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་གནད་ནི། ཇི་སྐད་དུ་ཐེག་བསྡུས་ལས།

> ཅིའི་ཕྱིར་གནས་བཅུ་པོ་འདི་དག་གི་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་བསྟན་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་རེ་ཞིག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་མཁས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའི་ཉེས་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་ལ་མཁས་པ་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་མཚན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་རྟོགས་པར་བྱ་སྟེ། དེས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་ལས་སེམས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ཤེས་བྱའི་

མཚན་ཉིད་རྟོགས་ནས་ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྟོན་སྤྲོ་བ་ཅན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་རྟོགས་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དེ་དག་ས་བཅུ་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་སྟེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་གསུམ་པོ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་བྱ་སྟེ། གནས་བཅུ་པོ་དེ་དག་གི་གོ་རིམས་ནི་དེ་ལྟར་བསྟན་ཏོ། །[218] ཞེས་སོ།།

གོང་དུ་བཀོད་པའི་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དོན་བཅུ་ལས་ལྟ་གྲུབ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བ་ནི་དང་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞི་དང་། གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་གསུམ་དང་། གསུམ་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་གསུམ་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆའི་ནང་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཐད་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་དོན་གཉིས་པ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པར་འདོད་དོ།།

218 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༧༨ ཤོག ༥

## ༢ ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཤད་པ།

### ཀ ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།

སྤྱིར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལྟ་བུའི་མདོ་གཞན་གྱི་ནང་དུའང་བྱུང་སོད། གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་བྱས་ཚུལ་ས་སྡེའི་ཁོངས་སུ་བཞུགས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ཤེས་ན་གཞུང་གི་སྤྱི་སྒྲོམ་བློ་ལ་འཆར་བ་ལ་ཕན་ངེས་པས། དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

> དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞུ་བ་ཞུས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བགྱི་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཇི་ཙམ་གྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ལགས།” ཞེས་པ་ནས། “ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མཁས་པ་ཁྱོད་ལ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་

པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཇི་ཙམ་དུ་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་ཕྱིར། མིང་དང་བརྡས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་མིང་དང་བརྡར་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གང་ཡིན་པའོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་སྟེ།[219]

ཞེས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱས་པར་ཁུངས་སུ་དྲངས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་སྐྱོན་ཆགས་པ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དེ་ཉིད་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་མཚན་མ་སྐྲ་ཤད་འཛིངས་པའམ། སྦྲང་མའམ། ཏིལ་གྱི་འབྲུའམ། སྔོན་པོའི་མཚན་མའམ། སེར་པོའི་མཚན་མའམ། དམར་པོའི་མཚན་མའམ། དཀར་པོའི་མཚན་མ་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྐྱེས་བུ་གང་ཟག་དེ་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་མིག་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་སྐྱོན་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་ན། མིག་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ནོར་བའི་

219 སྡེ་དགེ བཀའ། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བཅོ་བརྒྱད། ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༧༥

སྤྱོད་ཡུལ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ།།[220]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གསུམ་དཔེ་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་བསྟན། དེ་དག་གི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ནས་འཆད་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །"[221]ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ལ་ཀུན་བཏགས་དང་། གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་གཞིའི་རྣམ་གཞག་མཛད་དོ། །མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཡང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བར།

> ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཇི་ཙམ་དུ་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་ཕྱིར་མིང་དང་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། རྐྱེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། མཚན་མ་དང་། གནས་ངན་ལེན་གྱི་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་།[222]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་གཞིའམ་གདགས་གཞི་གཞན་དབང་ལ་འདོགས་བྱེད་མིང་དང་བརྡས་བཏགས་པའམ་བཞག་པ་ཙམ་དེ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་ཉིད་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འབྱུང་བའི་འདུས་

220 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བཅོ་བརྒྱད། ཤོག ༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་ན། དེབ། ༧༨ ཤོག ༤༧༥

221 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༡༤༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༨༧༠

222 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༤༧

བྱས་དེ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དང་། རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའམ་དེའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གསུངས། ཐེག་བསྡུས་སུ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ། ཀུན་བཏགས་འདོགས་བྱེད་ཀུན་རྟོག་དང་། ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་དང་། ཇི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བཅས་སོ་སོར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་གང་ཡིན། ཀུན་ཏུ་བརྟག་པ་ནི་ཅི་ཞིག ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གང་ཞེ་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་གྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་རང་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྱུང་བའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་གིས་འབྱུང་སྟེ། ཐམས་ཅད་དུ་རྟོག་པས་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བས་ན་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟག་པར་བྱ་བའོ། །རྣམ་པ་གང་དུ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ།།[223]

ཞེས་དང་། དེ་ཡང་ཀུན་རྟོག་གིས་གཞན་དབང་ལ་ཇི་ལྟར་ཀུན་བཏགས་པའི་ཚུལ་ནི། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཀུན་ཏུ་རྟོག་པས་ཇི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཅིང་དམིགས་པ་གང་དང་། མཚན་མར་འཛིན་པ་གང་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་དང་། ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་གང་དང་། ཐ་སྙད་གང་དང་། སྒྲོ་འདོགས་པ་གང་གིས་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ཅེ་ན། མིང་གིས་དམིགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་དེར་མཚན་མར་འཛིན་པ་

223 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༣༩

དང་། ལྟ་བས་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་བཞི་པོ་དག་གིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང་། མེད་པའི་དོན་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པས་ཀུན་ཏུ་རྟོག་གོ།[224]

ཞེས་མིང་གི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་སྟེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་མཚན་མར་བཟུང་བའི་དོན་དེ་ལ་ལྟ་བས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་། མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་འདོད་པ་ན་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང་། ལྟ་བའམ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཐ་སྙད་བཞིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དང་། མེད་པའི་དོན་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྲུལ་གྱི་མིང་ལ་དམིགས་ནས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་གྱི་མཚན་མ་འཕྲིལ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མར་འཛིན་ཅིང་། དེ་ལ་སྦྲུལ་མེད་བཞིན་དུ་སྦྲུལ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་ནས་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྦྲུལ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མཚུངས་སོ།།

རང་བཞིན་གསུམ་པོ་དེ་མཚན་གཞི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་སྦྱར་ན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་སའི་གཞིའམ་དེའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་གཞན་དབང་དང་། གཞི་དེ་འཛིན་པའི་བློ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་། དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན། གཞི་

224 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༩

གཟུགས་དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བློ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའམ། དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་ཞེན་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས།

རྣམ་པར་རིག་པ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་རྟོག་པས་བསྡུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ནོར་བའི་དོན་སྣང་བའི་གནས་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་དོན་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་དོན་ཉིད་དུ་སྣང་བའོ། །དེ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་ལ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་གཏན་མེད་པ་ཉིད་དོ།།[225]

ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཞི་གཞན་དབང་དང་། གཞི་དེར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཀུན་བཏགས་དང་། གཞི་དེ་གང་དུ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གསལ་བར་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་གསུམ་དོན་དམ་པའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན།།
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ།།[226]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། གཞི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། གཟུགས་ཉིད་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ

225 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༣༢༡
226 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༢ ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༥༠༢

གཉིས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོངས་གྲུབ་འདི་ཉིད་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་ལ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །འོན་གཞན་དབང་གཟུགས་ལྟ་བུ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ། དེའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་ཡོད་པས་དེས་བསྒྲིབས་པས་ན་གཟུགས་སོགས་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་མི་ནུས་པར་བཤད་དོ། །

མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་ཡོད་ན། དེ་དག་གི་སྟེང་ནས་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་འཛོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ཉིད་ལས།

སྟོང་པ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་མིན། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཐམས་ཅད་བཤད།།

ཡོད་པས་མེད་པས་ཡོད་པས་ན། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།[227]

ཞེས་ཁྱད་གཞི་གཞན་དབང་ལ་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པས་མི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཆོས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པའོ། །གཟུགས་སོགས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། ཁྱད་གཞི་གཞན་དབང་དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཅིང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཡོངས་གྲུབ་ལའང་ཁྱད་གཞི

227 སྡེ་དགེ། བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༥༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༠༢

གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཞེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ནི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ཞེས་བྱའི་རང་བཞིན་གསུམ་པོ་སོ་སོར་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེ་ཡང་ཐེག་བསྡུས་ལས།

ཆོས་རྣམས་མེད་ལ་དམིགས་པ་དང་།།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་མེད་རྣམ་དག།
སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་མེད་འདྲ་དང་།།
དེ་བཞིན་མཁའ་འདྲར་ཞེས་པར་བྱ།།[228]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀུན་བཏགས་ནི། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྤྲུལ་བའི་ཚེ་སྤྱི་ར་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་གི་ཆོས་སུ་མེད་ཀྱང་མིག་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་པ་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེར་སྣང་བའམ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་འདྲ་བའོ། །གཞན་དབང་ནི། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་རྫས་སོགས་ཀྱི་མཐུས་རྡེའུ་ཤིང་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་རྟ་གླང་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་གཞན་དབང་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་ནམ་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོར་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པའི་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པའོ། །ཡོངས་གྲུབ་ནི། སྤྱི་ར་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པས་སྤྲིན་ལ་སོགས་པས་བསྒྲིབས་པར་མ་གྱུར་ཀྱང་དེ་དང་བྲལ་བ་ན་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་བཞིན། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱི་དྲི་མས་དག་ཅིང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀུན་ལ་

228 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༩༩

ཁྱབ་པས་ན་དཔེ་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ།།

ཅེ་བྲག་ཏུ་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་རང་འཛིན་ཤེས་པའི་ངོར་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པ་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་བརྒྱད་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། ༡ ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ན་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་བློའི་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མ་ལ་རྟ་གླང་མེད་ཀྱང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ༢ སྨིག་རྒྱུ་གཡོ་བ་ན་དེར་ཆུ་མེད་ཀྱང་ཆུར་འཛིན་གྱི་བློ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སོགས་མེད་ཀྱང་དེར་འཛིན་གྱི་བློ་འབྱུང་བ་དང་། ༣ རྨི་ལམ་དུ་གཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ཟས་གོས་སོགས་ཉེར་མཁོའི་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་དང་། ༤ མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་ལས་བྱད་བཞིན་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་གཉིས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ལས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བ་དང་། ༥ མིག་ཡོར་ལ་དོན་དེ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་དང་། ༦ བྲག་ཅ་ལ་སྒྲ་དངོས་དེ་མེད་བཞིན་དུ་ཉན་བའི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ལྟར་ངག་གི་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ༧ ཆུ་དྭངས་ཤིང་གསལ་བའི་ནང་དུ་ཟླ་བ་མེད་བཞིན་དུ་དེའི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་ལྟར་མཉམ་པར་གཞག་པའི་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དེས་དམིགས་པ་དང་། ༨ སྤྲུལ་པར་དོན་དེ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ

ལྟར་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མེད་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དཔེ་དོན་སྦྱོར་ཚུལ་ཡང་ཐེག་བསྡུས་ལས།

> གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅིའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་སྨོས་པའི་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུར་བསྟན་ཅེ་ན། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་ནོར་བ་ཉིད་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་གཞན་དག་ཇི་ལྟར་ནོར་བ་ཉིད་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་གཞན་དག་འདི་སྙམ་དུ་དོན་མེད་པ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གི་སོམ་ཉི་ཟ་བ་དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དོན་མེད་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་དམིགས་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དོན་མེད་ན་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པའི་ཉེར་བར་སྤྱོད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དོན་མེད་ན་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དོན་མེད་ན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་མིག་ཡོར་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དོན་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་བརྗོད་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་བྲག་ཅ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དོན་མེད་ན་ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་འབྱུང་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། །དོན་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྣམས་སེམས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བསམས་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་དུ་སོམ་ཉི་ཟ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་

སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་བསྟན་ཏོ།།[229]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་གཉིས་སུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་གནད་དང་། མཚན་ཉིད་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སུམ་ཅུ་པར་གསུངས་པ་སྙོམ་ཆེན་པོར་སྣང་ཞིང་། ཁོང་གི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱིས་སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པར་རྒྱ་བ་བཀོད་དེ་བཤད་པ་མཛད་པ་བློ་ལ་འཆར་བདེ་བས་འདིར་འགོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

གལ་ཏེ་འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་མདོ་དང་མི་འགལ་ཏེ། མདོ་སྡེ་དག་ལས་ནི་ཀུན་བརྟགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པར་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །ནང་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མཐའ་ཡས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་བརྟགས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་སྟེ། ཐ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་འདིར་གཏན་ཚིགས་སྨོས་པ་ནི། དེ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །རྣམ་པར་བརྟགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་འདི་ལྟར་རང་

229 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༩༦

བཞིན་མེད་པས་མེད་པའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་དངོས་པོ་དེ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་སྟེ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་གཅིག་དང་དེ་མེད་པ་ལ་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དུ་མ་འཇུག་པ་མ་མཐོང་སྟེ། དངོས་པོ་གཅིག་པའམ། དེ་མེད་པ་ལ་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པ་དུ་མའི་རང་བཞིན་མི་རུང་ངོ་། །དེ་བས་ན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་ཉིད་དེ། དོན་དེ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་ལས་ཀྱང་རབ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཀུན་བརྟགས་པའི་འོག་ཏུ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་བསྟན་ཏོ། །རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་དེས་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བརྗོད་པའི་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ནི། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་པ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་བྱ་བས་གཞན་གྱི་དབང་སྟེ། སྐྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་སྟེ། བདག་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་སྐྱེ་བ་བྱ་བར་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་གྱི་དབང་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། གྲུབ་ནི་དེ་ལ་སྔར་མ་པོ། །རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །མི་འགྱུར་བས་ཡོངས་སུ

གྲུབ་པའོ། །དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ངོ་། །སྔ་མ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པ་ཉིད་དོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོར་ཀུན་བརྟགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་དེ་ལ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་བརྟགས་པས་ཀུན་བརྟགས་ཞེས་བྱའོ། །གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དེ་དང་གཞན་གྱི་དབང་དེ་རྟག་ཏུ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་གཏན་དུ་བྲལ་བ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །གཞན་མིན་གཞན་པ་མིན་པ་མིན། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གྱི་དབང་དང་རྟག་ཏུ་བྲལ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་སྟེ། བྲལ་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཆོས་ཉིད་ཆོས་ལས་གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པར་མི་རུང་ངོ་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་དེ་དེའི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དབང་ལས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཞན་གྱི་དབང་ལས་གཞན་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་གོ་ཀུན་བརྟགས་པས་གཞན་གྱི་དབང་སྟོང་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྟེ་གཞན་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱི་དབང་བཞིན་དུ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་དབང་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་འདྲའོ། །མི་རྟག་ལ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །གཞན་དང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་གི་ལྷག་མའོ། །དཔེར་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་དང་། བདག་མེད་པ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་མ་ཡིན་

པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལས་མི་རྟག་པ་ཉིད་གཞན་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་གོ་འདུ་བྱེད་རྣམས་མི་རྟག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྟེ་གཞན་མ་ཡིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞིག་ནས་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མི་རྟག་པ་ཉིད་བཞིན་នོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལའང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །[230] ཞེས་སོ།།

ཁ ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་བརྟག་པ།

ཞེས་བྱའི་རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གོང་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པའི་གཞུང་དྲངས་པར་ཡང་རགས་ཙམ་ཞིག་གསལ་ལ། དེའི་སྐོར་གྱི་བརྟག་པ་ཁ་གསལ་བ་ནི་ཐེག་བསྡུས་སུ་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་ཚུལ་ཅི་ཐ་དད་པ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐ་དད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་ན་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་དབང་ངོ་། །རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་ན་དེ་ཉིད་ཀུན་བརྟགས་པའོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་ན་དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའོ། །གང་གིས་ན་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་གང་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དབང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྱུང་བའི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ཕྱིར་རོ། །གང་གིས་དེ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་གང་ཞེ་ན། ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་

230 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡༨༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༩༩༠

གིས་དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གྲངས་གང་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཀུན་
ཏུ་བརྟགས་པ་དེ་ལྟར་དེ་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།[231]

ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་བཤད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཚུལ་ནི། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་གཞན་དབང་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནམ་རྟེན་ཡིན་པ་དང་། འདིས་གཟུགས་སོགས་ལ་ཀུན་ཏུ་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་ལ་ཀུན་རྟོག་གིས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་ཐེག་བསྡུས་བཤད་སྦྱར་ལས་གསུངས།[232]

འོ་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་ཐ་དད་མིན་པར་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། ཐེག་བསྡུས་ལས།

གལ་ཏེ་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་[233]གསུམ་
ཡིན་དུ་ཟིན་ན། འོ་ན་ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་མེད་པར་མི་འགྱུར་
ཞེ་ན། རྣམ་གྲངས་གང་གིས་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པ་དེས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་
མ་ཡིན། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་གང་གིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་

231 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༩

232 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༥༩༣

233 སྡེ་བསྟན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པ་ཕྱི་མ་མི་འདུག་ཀྱང་པེ་ཅིན་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས།

པ་ཡིན་པ་དེས་གཞན་གྱི་དབང་མ་ཡིན། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་གང་གིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་གཞན་གྱི་དབང་མ་ཡིན། ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།[234]

ཞེས་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་གྲངས་གང་གིས་སོ་སོར་འཛོག་པའི་རྣམ་གྲངས་དེས་སོ་སོར་གནས་པ་ནི། དཔེར་ན་རྣམ་གྲངས་གང་གིས་གཞན་དབང་དུ་འཛོག་པའི་རྣམ་གྲངས་དེས་དེ་ཀུན་བརྟགས་མ་ཡིན་པར་འགྲུབ་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་ཐ་དད་དུ་འཛོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཡང་བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་བཤད་སྦྱར་ལས་འདི་ལྟར། "ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[235] ཞེས་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ལས། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་ཀུན་བཏགས་དེར་མེད་པ་ཡིན་པས་གཅིག་པར་མི་རུང་ལ། གཞན་དབང་དང་དེའི་སྟེང་གི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱང་རང་གཞིན་གྱི་དྲི་མས་དག་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པས་གཅིག་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་ཐེག་བསྡུས་སུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་དང་སྦྱར་ཏེ། གཞན་དབང་ལ་ཀུན་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཀུན་ཉོན་གྱི་

234 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༩༩
235 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༣༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༥༩༣

ཆོས་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཇི་ལྟར་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་མ་དག་པའི་ཀུན་རྟོག་གིས་དམིགས་པའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཆ་ནས་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཆར་གཏོགས་ལ། ཡང་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་གནས་ལུགས་ཡོངས་གྲུབ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མངོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་ཆ་ནས་རྣམ་བྱང་གི་ཆར་གཏོགས་པས། གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་པར་བློ་ལ་འཆར་ཤིན་ཏུ་བདེ་བའི་དཔེ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལས་དགོངས་ཏེ། ཚངས་པས་ཞུས་པ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འཁོར་བ་ཡང་མི་དམིགས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མི་དམིགས་ཞེས་བསྟན་ཞེ་ན། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་བྱེ་བྲག་མེད་པ་ལས་དགོངས་ནས་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཆས་ནི་འཁོར་བའོ། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ཆས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་ནི་གསུམ་སྟེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། དེ་གཉི་གའི་ཆར་གཏོགས་པའོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གང་གསུངས་པ་ཅི་ལས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་ཤེ་ན། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆར་གཏོགས་པའོ། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆར་གཏོགས་པའོ། །གཞན་གྱི་དབང་དེ་ཉིད་ནི་དེ་གཉི་གའི་ཆར་གཏོགས་པ་

སྟེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །དོན་འདི་ལ་དཔེ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དཔེ་ནི་ས་ཁོང་ན་གསེར་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་ཁོང་ན་གསེར་ཡོད་པ་ལ་ནི་སའི་ཁམས་དང་ས་དང་གསེར་དང་གསུམ་དམིགས་སོ། །དེ་ལ་སའི་ཁམས་ལ་ནི་མེད་པའི་ས་དམིགས་ལ། ཡོད་པའི་གསེར་ནི་མི་དམིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་མེས་རེག་ན་ས་ནི་མི་སྣང་ལ་གསེར་ནི་སྣང་ངོ་། །སའི་ཁམས་ནི་སར་སྣང་བ་ལ་ལོག་པར་སྣང་ངོ་། །གསེར་དུ་སྣང་བ་ན་དེ་བཞིན་དུ་སྣང་ངོ་། །དེ་བས་ན་སའི་ཁམས་ནི་གཉི་གའི་ཆར་གཏོགས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རིག་པ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་མ་རེག་པ་ན། རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྣང་གི །ཡང་དག་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ནི་མི་སྣང་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་རེག་པ་ན། རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྣང་གི ལོག་པར་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ནི་མི་སྣང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་རྣམ་པར་རིག་པས་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ནི་གཉི་གའི་ཆར་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་ཁོང་ན་གསེར་ཡོད་པ་ལ་སའི་ཁམས་བཞིན་ནོ།།[236]ཞེས་སོ།།

འདིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྩ་བར་བཞག་སྟེ་སྨྲས་མོད། སྤྱིར་ལུགས་འདིར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་གཞུང་གཞན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་སུམ་ཅུ་པ་དང་། རང་བཞིན་གསུམ་

236 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤློག ༡༡ ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༥༧

བསྟན་པ་སོགས་སུ་འང་བྱུང་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསུང་ཚུལ་ནང་ཕན་ཚུན་ཅུང་མི་འདྲ་བའང་སྣང་མོད། རྩ་བའི་དགོངས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱུང་བ་གོང་དུ་བཀོད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་། དེ་ཡང་ལུགས་འདིར་གཟུང་འཛིན་གྱི་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་གཞན་སྡེ་རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་རྟག་པ་བ་ཞིག་འདོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་དེ་ཐུ་སྟེགས་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདག་ཏུ་འགྱུར་རམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་འོང་བར་མཐོང་ནས། མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པར། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟ་ནའང་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

དམིགས་པ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །མི་དམིགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་སྐྱེ།།
མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སུ། །མི་དམིགས་པ་ནི་རབ་ཏུ་སྐྱེ།།[237]

ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པར།

རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་མི་དམིགས་པ་སྐྱེའོ། །དོན་མི་དམིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པ་སྐྱེ་སྟེ། དེ་ལྟར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དག་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་འཇུག་གོ །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དམིགས་པ་ནི། །མི་དམིགས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ། །དམིགས་པར་བྱ་བའི་དོན་མེད་ན་དམིགས་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་དམིགས་

237 སྡེ་དགེ། བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཤློ་ཀ ༧ ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༦༠༣

པ་དང་། །མི་དམིགས་མཉམ་པར་ཤེས་པར་བྱ། །དམིགས་པ་ནི་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་དམིགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་སྣང་བས་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།[238]

ཞེས་ཚིག་ཟིན་ལ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁེགས་པའི་རྗེས་སུ་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མི་དམིགས་པ་སྟེ་ཁེགས་དགོས་པས། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་བདེན་པར་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་གྲུབ་མཐའི་རྩ་བའི་ཁས་ལེན་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པས། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དེའི་དོན་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ངོར་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་མཉམ་ལ་བཤད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།

## ༣ ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ།

### ཀ གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་ཚུལ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་དག་གཅིག་གམ་ཐ་དད་བརྟགས་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ནི། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་ལུགས་འདིས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དབུས་མཐར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །[239] དེ་ལྟ་ན་ལུགས་འདིའི་དེ་

238 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༦

239 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༥ ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༥༠༣

ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་འཛོག་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ། ལུགས་འདིས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཤེས་པ་གནད་ཆེ་བས། འདིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །མཚན་ཉིད་དང་ནི་རྣམ་གྲངས་དང་།།
དེ་ཡི་དོན་དང་དབྱེ་བ་དང་། །སྒྲུབ་པ་དག་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ།།[240]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་དང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། རྣམ་གྲངས་དེའི་དོན་དང་། དབྱེ་བ། དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

གཉིས་དངོས་མེད་དང་དངོས་མེད་པའི།།
དངོས་པོ་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།[241]

ཞེས་པ་ལྟར། ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོས་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་ངོ་བོར་བཤད། དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་གོ་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ།།[242]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཅིང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས།

240 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༢ ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༠༣
241 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༢ ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༠༣
242 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༤༠༩

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་དག །དེ་ནི་དྲི་བཅས་དྲི་མ་མེད། །[243]

ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲི་བཅས་དང་དྲི་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་དང་ཕྱིའི་ཆོས་སོགས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཡུལ་ཐ་དད་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ལའང་བཅུ་དྲུག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལྟར་འབྱེད་པའང་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་དྲི་མ་དག་པར་བྱ་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་རྒྱས་པར་གོང་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

དེ་དག་གི་དོན་བསྡུའི་ཚུལ་དུ་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པར།

དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དགག་པའི་བདག་ཉིད་དོ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མིང་གཞན་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །རྣམ་གྲངས་དང་མཐུན་པ་རྣམ་གྲངས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་ཏོ། །ནམ་མཁའ་ལྟར་ཐ་མི་དད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཀུང་གློ་བུར་གྱི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཐྲད་པ་དང་། བྲལ་བའི་དུས་ཐ་དད་པས་དབྱེ་བའོ། །གཞན་ཡང་གང་ཟག་དང་ཆོས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཐ་དད་པས་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་གོ །སྒྲུབ་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པའོ།།[244]

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་བྱམས་ཆོས་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་

243 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༥ ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༠༣
244 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། བི། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༥༥༠

གྱིས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཐེག་བསྡུས་ལས།

རྣམ་པར་དག་པ་བཞི་བརྟེན་ནས། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་བསྟན་པ་ཡིན།།

དག་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་དང་། །དྲི་མ་མེད་དང་ལམ་དང་དམིགས།།[245]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་བཞི་སྟེ། རང་བཞིན་དང་། དྲི་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། ལམ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། དམིགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡོངས་གྲུབ་བསྟན། དང་པོ་རང་བཞིན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་ཀུན་གྱི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་རོ་གཅིག་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྱིས་སྟོང་པས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བདེན་པའི་མཐར་ཐུག་པས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློའི་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང་། ཞིང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་ཀུན་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ཉིད་སྒྲིབ་གཉིས་སོགས་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། གསུམ་པ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་ལམ་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང་། བཞི་པ་ནི་གང་ལ་དམིགས་ཏེ་ཐོས་སོགས་བྱས་པས་ལམ་དེ་དག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་གསུང་རབ་རྣམས་དམིགས་པ་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་གཉིས་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག

245 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༦ ཤོག ༩༦

པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ལ།[246] དང་པོ་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཡོངས་གྲུབ་དངོས་མིན་ནོ།།

རྣམ་དག་སྟེ་རྣམ་བྱང་བཞི་པོ་དེའི་སྒོ་ནས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་མ་བསྡུས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་ནི། །བསྟན་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་བརྟེན།།

བརྟགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་བོ།།

མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་སྟེ།།

སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས། །གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན།།

རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།[247]

ཞེས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཚིག་གིས་ཀུན་བཏགས་ལ་རང་མཚན་འགོག་པ་དང་། སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་ཀྱི་དཔེས་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པ་དང་། རྣམ་བྱང་བཞི་སྟོན་པའི་མདོས་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ། གང་ལ་དམིགས་ན་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པར་བྱེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཚ་ནས་བཤད་དོ།།

གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། ཐེག་བསྡུས་ལས།

246 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༤༩

247 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། པ། ཀློག ༣༨ ཤོག ༣༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༣༢༩

གཞན་དབང་ལ་ནི་བརྟགས་པ་མེད། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་ན་ཡོད།།
དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་གཉི་ག་ཡང་། །མི་དམིགས་དམིགས་པ་མཉམ་པ་ཡིན།།[248]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་མ་མཐོང་བ་ལ་ནི་ཀུན་བཏགས་དམིགས་ཤིང་ཡོངས་གྲུབ་མི་དམིགས་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་ནི་ཀུན་བཏགས་མི་དམིགས་ཤིང་། ཡོངས་གྲུབ་དམིགས་པ་དུས་མཉམ་པར་གསུངས་སོ།།

སྤྱི་ར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཞན་རྒྱས་པར་མ་བཤད་ཀྱང་། གོང་དུ་ལན་དུ་མར་བརྗོད་ཟིན་པ་ལྟར། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱང་ས་དང་བསྡུ་བ་དང་ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་སུ་འཛིན་པ་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དབུ་མའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་རིགས་པ་དུ་མས་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ།།

དེས་ན་ལུགས་འདིར་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་

248 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༥༧

བར་གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་ལ་ལྟོས་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི་ཆོས་དེ་དང་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏ་སྒྲོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གནས་སུ་མིང་བཏ་སྒྲུར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་ཡིན། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོན་པོ་དེ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་བློའི་ཡུལ་དུ་སོང་བ་ནི་མིང་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་སོང་བ་མ་གཏོགས། དེ་དག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་སྔོན་པོ་རང་གི་ངོས་ནས་སྒྲ་བློའི་ཡུལ་དུ་སོང་ན་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པ་ཡིན། ཆོས་བདག་དེ་ལ་ངོ་བོ་ལ་ཐ་སྙད་སྒྲོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་པར་ལ་ཐ་སྙད་སྒྲོར་བའི་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་རེ་འཇོག

དེ་ལས་གཞན་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་སྣང་ཆ་ཙམ་མིན་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་རྒྱུང་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་དེ། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཚད་ཡིན། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེའི་གཟུང་བྱའི་སྔོན་པོ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་མ་ཡིན་པར་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་ནས་རྫུལ་དུ་མ་འདུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དགག་བྱར་གྲུབ་དགོས་སོ།།

## ཁ དགག་བྱའི་སྒྲོ་འདོགས་ངོས་གཟུང་བ།

དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱང་ས་ལས། "དེ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་སྤངས་པ་དང་། ཡང་དག་པ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་སྤངས་པ་ཡོད་དོ། །"[249] ཞེས་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། གཞན་དབང་དེ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དེར་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པར་གསུངས།

དེ་ལྟ་བུའི་སྤང་བྱའི་སྒྲོ་སྐུར་གཉིས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་རང་ཉིད་རྗོད་བྱེད་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་། དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའང་ཡིན་ཞིང་། གཞན་དབང་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྐུར་འདེབས་དང་། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་དང་། དེ་ཉིད་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའང་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་

249 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༤༢

ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། འདོགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་པ་འདེབས་ཤིང་།[250]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་གཞན་དབང་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྒྲོ་འདོགས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་དེར་མེད་པར་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་བསྟན་ཅིང་། གཞན་དབང་ལ་དེ་ལྟར་ལྟ་བ་སྒྲོ་སྐུར་དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡོངས་གྲུབ་ལའང་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "དེ་ལ་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་མཐའ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །"ཞེས་དང་། "སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་མེད་དོ་ཞེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།"[251] ཞེས་པ་ལྟར། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་དེ་དག་ཁ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་ལྟ་བ་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་མེད་དོ་ཞེས་འཛིན་པ་དང་སྨྲ་བ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་བཏགས་ཡོད་པར་ལྟ་བ་ཞེས་པའང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་ལྟ་བ་དང་སྨྲ་བ་ལས་

250 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༨༩

251 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༩༧༠

ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ལྟ་བ་དང་སྨྲ་བ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས།

> མངོན་པར་རྟོགས་པ་དེ་དག་མིང་གང་དང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་གང་གིས་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ་འོན་ཏེ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཐ་སྙད་ལས་ནི་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དོན་དམ་པར་ནི་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།[252]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གྱི་སྒྲུར་འདེབས་ཀྱི་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནར་ཡོད་པས་ཀུན་བཏགས་ཉིད་ཡིན་ལ། གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ནི་གྲུབ་མཐར་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལའང་ཡོད་པས་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བྱིས་པ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ལ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་བརྟགས་པའི་སྒོ་ནས་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་མཛད་དེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "དེ་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང་བརྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ།"[253] ཞེས་པས་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་ལྔའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པར་དངོས་པོ་གཟུགས་སོགས་ལྟ་བུ་ལ་གཟུགས་ཞེས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཞེན་

252 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་སོ་གཅིག་པ། ཤོག ༣༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༦༢༥
253 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༢༩༣

གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྟན་ཏོ།།

དེ་དག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དང་པོ་ཐྲིས་ལན་གྱིས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གྲུབ་མཐར་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ན། གཟུགས་ཞེས་པ་གང་ཡིན་ཐྲིས་པ་ན། གཟུགས་ནི་ནང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་སྣང་བ་དེའོ་ཞེས་ལན་མི་འདེབས་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་གཟུགས་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་སོགས་སྔོ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་དེ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུར་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟ་གླང་ཞེས་བརྗོད་སྒྲོ་བའི་དོན་རྟ་གླང་དེ་གང་ཡིན་ཐྲིས་པ་ན། སྔགས་རྫས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་དེའོ་ཞེས་མི་ཟེར་བར། མདུན་ན་ཡོད་པའི་རྟ་གླང་འདིའོ་ཞེས་རྡེའུ་ཤིང་རང་གི་ངོས་ནས་རྟ་གླང་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ལན་འདེབས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "འདི་ལྟར་འདིའི་དངོས་པོ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་ཐྲིས་ན། ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་ཀྱི། མིང་གཟུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པར་མི་བྱེད་པ་དང་།"[254] ཞེས་སོགས་བྱུང་ངོ་།།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གྲུབ་མཐའ་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་སོགས་སྔོ་རྟོག་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། དེས་གཟུགས་

254 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༩༣

སོགས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་འཚོལ་བ་ན་སྒྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་འཚོལ་གྱི། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞིར་བཟུང་ནས་འཚོལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མའི་སྤྱགས་རྫས་ཀྱིས་བསླད་དེ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུས་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་འཚོལ་བ་ན་དེ་རྟ་གླང་ངོ་སྣམ་དུ་འཚོལ་གྱི། དེ་སྒྱུ་མས་སྤྲུལ་པའི་རྟ་གླང་ངོ་སྙམ་དུ་མི་འཚོལ་བ་བཞིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "གཞན་ཡང་གཅིག་པུ་དབེན་པར་སོང་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ལ་ཞུགས་པ་ན། དངོས་པོ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་ཡིན་གྱི། མིང་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང་།"[255] ཞེས་སོགས་སོ།།

གསུམ་པ་དགའ་སྟུག་འདྲེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཡོད་དེ། དེས་གཟུགས་སོགས་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བརྟགས་པའི་ཚེ་གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་དེ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ལ། མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གཟུགས་ཡིན་པར་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་སྣང་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུས་རང་གིས་མཐོང་བའི་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དེ་ལས་རྟ་གླང་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་ཞིང་། མིག་འཕྲུལ་ཙམ་རྟ་གླང་དུ་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གཞན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་མཚན་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ། མ་རྙེད་པ་ན་མི་དགའ་ལ། མིང་གཟུགས་ཡིན་པར་ཡོངས་

255 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༩༨

སྤྱི་ཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཚེ། མ་རྟེན་པ་ནི་མི་དགའ་བ་མེད་པ་དང་།"[256] ཞེས་སོགས་སོ།།

བཞི་པ་བྱིས་པས་ཞེན་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྐྱེས་བུ་ཕལ་པས་མིང་དང་བརྡ་གང་ལ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་དོན་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། མིང་གང་གིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་སོགས་གཅིག་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེས་གཞན་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་སོ་སོའི་དོན་ཐ་དད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞིང་། མིང་དེ་དག་གིས་བརྡ་གང་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་སྣང་ཚོད་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་སྦྱོར་བས། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་ཞེན་པ་ནི། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུས། རྫིའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་ཀྱང་དེར་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་མིང་གང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན།"[257] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ལྔ་པ་བག་ཆགས་ཀྱིས་བཅིངས་པས་མངོན་ཞེན་རིག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུར་གཟུགས་སོགས་སྤྲ་རྟོག་གི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མཚན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ལ་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ཡོད་པའི་སྐྱེས་བུར་སྒྱུ་མའི་རྫས་སྔགས་ཀྱིས་མིག་བསླད་པ་

256 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༩༨

257 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༩༨

ལས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བ་བཞིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "གཞན་ཡང་བྱིས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མཚན་མ་ལ་བརྗོད་པས་བཅིངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིང་ཇི་ལྟ་བ་དང་། བརྗོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ།"[258] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨྲས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྟའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བོ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་ཞེན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་འཕེལ་ལ། དེ་ལས་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྐྱེས་ཏེ་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་བྱང་ས་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།[259]

## ག གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་དེ་དག་འགོག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཁེགས་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་སུ་མ་ཟད། གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་རྣམས་ཀྱང་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པར་ཐེག་བསྡུས་དང་། བྱང་ས། བསྡུ་བ་སོགས་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་

258 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༩༥
259 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༩༠

གཏན་ལ་ཕབ་བོ།།

དེ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་སྣང་བ་དང་། འཇུག་གཞི་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཐལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་སྣང་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན། དེ་ནི་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྲུབ་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་དུ་བརྟགས་པ་ན། སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་པ་དང་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་ངོས་ནས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་སྟེ། བྱང་ས་ལས། "གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་[260]གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་ཡིན་པ་དང་།"[261] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དགག་བྱའི་ཆོས་བདག་དང་། དེ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་འཇོག་ན། འོ་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་དང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དེ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་གམ། གཟུགས་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག དང་པོ་ལྟར་ན། གཞན་དབང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

260 སྡེ་དགེར་རྣམས་ལ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།
261 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༣ ཤོག ༥༨༩

དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་སྒྲུབ་མི་དགོས་པ་དང་། དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་མི་རུང་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་གམ། དེའི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག སྔ་མ་ལྟར་ན། གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་པས་མི་འཐད་དོ། །གཞན་ཡང་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དོན་མི་ཚང་བས། དེ་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་ཇི་ལྟར་རིགས་ཤེ་ན།

དེའི་ལན་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་འདེབས་པ་ལ། ༡ དབང་ཤེས་གཅིག་ལའང་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་དང་། ༢ སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་ཕྱི་དོན་དུ་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཚུལ། ༣ དེ་ལ་སྔོ་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་དང་དེར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར། ༤ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་དགག་བྱའི་སྐབས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་མི་འདྲ་ཚུལ། ༥ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ། ༦ མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་སོགས་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བས་དེ་རྣམས་རིམ་པར་བཤད་པར་བྱའོ།།

༡ དབང་ཤེས་གཅིག་ལའང་བག་ཆགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྔོན་པོ་རིགས་མཐུན་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་ཞིང་། སྔོན་པོ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པར་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་དང་། སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞིར་མིང་བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན། དེས་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་བ་ལའང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་དང་། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། མིང་བརྡས་ཡོད་པར་འཛོག་མི་ནུས་པའི་རྟོག་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་སོགས་དུ་མ་ཡོད། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་སྣང་ཚུལ་དང་། བག་ཆགས་ལའང་ནང་གསེས་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་དང་། མངོན་བརྗོད་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་། བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་སོགས་ཡོད་ཚུལ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆའི་ནང་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་ཟིན།

༢ སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བར་མ་ཟད། སྔོན་པོ་སྣང་ཆེ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྣང་བས་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྔོན་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཡིད་ཀྱིས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས། དེའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཡིན་ནོ་

ཞེས་ལན་འདེབས་ཤིང་། དེ་འདྲའི་ལན་འདེབས་པའི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པའང་མིག་ཤེས་དེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བློ་ལྡན་སྐྱེས་ལ་གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་ཙམ་གྱི་རྣམ་པར་མི་འཆར་བར། སྒྲ་རྟོག་གིས་བཞག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་གཞིར་སོང་བར་འཆར་གྱི་ཡོད།

༣ སྔོ་སོགས་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་དང་དེར་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ནི། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ལ་གཟུགས་སོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ནི་དེ་མིང་བརྡའི་གཞིར་ཡོད་ཙམ་གྱི་དོན་དང་། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་དང་། སྔོན་པོའི་སྣམ་དུ་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞིར་མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ནི། མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ནོ།།

༤ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་དགག་བྱའི་སྐབས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་མི་འདྲ་ཚུལ་ནི། སྔ་མ་ནི་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་སློ་ནས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་སོང་བར་སྣང་ཞིང་། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཀྱང་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཞེན་ནས་གཟུགས་ལ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ཞེན་པའི་གཞིར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན།

༥ གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པ་དང་། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་གཏན་ནས་མི་འདྲ་ཚུལ་ནི། གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་ལ། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གིས་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་སོང་བ་ལས་དངོས་དབང་གིས་དེར་མ་སོང་བ་ནི། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན།

༦ མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་སྔོན་པོ་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཞིང་། དེས་དྲངས་པའི་རྟོག་པས་དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་འདོད། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་དངོས་མེད་ཡིན་ཟེར་ཡང་བུམ་སོགས་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད།

དེས་ན་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་ནི། ཐེག་བསྡུས་དང་། བྱང་ས། བསྡུ་བ་གསུམ་ལས་རིགས་པ་གསུམ་གསུམ་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་ཐེག་བསྡུས་ལས། "མིང་གི་སྔ་རོལ་ན་བློ་མེད་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགལ་བ་དང་། མིང་མང་པོས་བདག་མང་པོར་འགལ་བ་དང་། མིང་ངེས་པ་མེད་པས་བདག་འདྲེས་པར་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

རོ། །"[262] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ༡ བདག་ཉིད་འགལ་བའི་རིགས་པ་དང་། ༢ བདག་མང་འགལ་བའི་རིགས་པ་དང་། ༣ བདག་འབྲེལ་འགལ་བའི་རིགས་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྟོ་ཕྱིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་མ་བཏགས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ལྟོ་ཕྱིར་བ་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ལྟོ་ཕྱིར་བ་དེ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན། འཇུག་གཞི་དེར་ལྟོ་ཕྱིར་བའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས། དེ་གྲུབ་ན་ལྟོ་ཕྱིར་བ་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་དགོས། དེ་ཡོད་ན་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡང་བརྡ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་མ་སྦྱར་བར་ཡང་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་ཡོད། འདིས་ནི་འོག་གི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་སྐབས་མིང་མང་པོ་དང་མིང་གཅིག་པ་གཉིས་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་འགལ་ཚུལ་ཡང་ཤེས་དགོས།

གཉིས་པ་ནི། བསྟན་འཛིན་ཅེས་པའི་བུ་གཅིག་ལ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་གོང་དུ་ཚེ་རིང་ཞེས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་རྗེས་བསྟན་འཛིན་ཅེས་པའི་མིང་གཉིས་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་བུ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚེ་རིང་དང་བསྟན་འཛིན་སོགས་མིང་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་རིགས་ཉེར་སྦས་དང་། བྲམ་ཟེ་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཆོས་

262 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༩༩

ཅན། ཁྱོད་གཉིས་ཉེར་སྦྱས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱུད་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་བྱང་སར་ཡང་རིགས་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ལས། དང་པོ་དོན་གཅིག་ཉིད་ངོ་བོ་དུ་མར་ཐལ་བས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱང་ས་ལས། "གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང་། དངོས་པོ་གང་ལ་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་དེ་དག་དང་དངོས་པོ་དེ་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་གཅིག་བུ་དང་། དངོས་པོ་གཅིག་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་འགྱུར་བར་རིགས་སོ། །"[263] ཞེས་སོ། །དེའི་དོན་ཐལ་ངག་ཏུ་བཀོད་ན། ལྷའི་དབང་པོ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དུ་མར་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྷ་དབང་དང་གྲོང་འཇོམས་ལ་སོགས་པའི་མིང་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཐལ་ངག་དེས་འཕངས་པའི་དོན་རྟགས་སྦྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་འགོད་ན། ལྷའི་དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིང་དུ་མ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་དུ་མར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་མིང་མ་བཏགས་པའི་ཚེ་དོན་དེ་མེད་པར་ཐལ་བས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐུར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་རྣམས་འདོགས་པའི་ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ན། དེ་ལྟ་ན་ཇི་དངོས་པོ

263 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༨༢

སྔར་བྱུང་ལ། ཕྱིས་དེ་ལ་དགའ་མགུར་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་ན་ནི། འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་འདོགས་པའི་ཚིག་གིས་ཉེ་བར་མ་བཏགས་པའི་ཚེ། ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ།།"[264] ཞེས་སོ། །དེའི་དོན་ཐལ་ངག་ཏུ་འགོད་ན། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། སྔར་ཡོད་ལ་ཕྱིས་མིང་འདོགས་པ་ན་ཁྱོད་ལ་ཤིང་ཞེས་མ་བཏགས་པའི་ཚེ་ཁྱོད་ཤིང་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྟོག་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ལ། མིང་ནི་དེའི་སྐབས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་རྟགས་སྦྱོར་དུ་འགོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤིང་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤིང་ཞེས་མིང་མ་བཏགས་པའི་དུས་སུའང་ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་པར་ཐལ་བས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བཏགས་པས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། བྱང་ས་ལས།

> གལ་ཏེ་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་ནས། གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་གདགས་པའི་ཚིག་གིས་བསྡུས་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་ན་ཡང་། དེ་ལྟ་ན་ནི་གཟུགས་ཞེས་འདོགས་པའི་ཚིག་ཉེ་བར་འདོགས་པ་དེ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་དང་། གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བློ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་ན་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་བས་ན་གཏན་ཚིགས་འདི་དང་། རིགས་པ་འདིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་

264 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༤༣

བྱེད།།[265]

ཞེས་བྱུང་། དེའི་དོན་ནི། གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་གང་ལ་ཡང་གཟུགས་ཞེས་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ཁུའང་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྒྲུབ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཞེས་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གཟུགས་ཞེས་ཐ་སྙད་མ་སྦྱར་བར་དེར་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

མདོར་ན་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སོགས་དགག་བྱ་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྒྲུབས་པ་འདིས་མཚོན་ནས་ཆོས་ཀུན་ལའང་སྦྱར་དགོས་པ་སློབ་དཔོན་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་རྣམ་བཤད་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལྟར་ན་སྐྱོན་གསུམ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ཡང་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་ཚིག་གིས་བསྟུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །"[266] ཞེས་སོ།།

བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གསུམ་གསུངས་ཀྱང་རིགས་པ་གཉིས་ནི་ཐེག་བསྡུས་དང་བྱང་ས་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བྱུང་བ་དང་མཐུན་ཏེ། བསྡུ་བའི་རིགས་པ་དང་པོ་དང་། ཐེག་

265 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༤༣

266 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༦༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༧༧༧

བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་དང་པོ་དང་། བྱུང་སའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་རྣམས་འདྲ་ལ། བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་། ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་པ་དང་། བྱུང་སའི་རིགས་པ་དང་པོ་རྣམས་འདྲ་བས་དེ་དག་འདིར་ཡོགས་སུ་འགོད་མི་དགོས་ཤིང་། བསྡུ་བའི་རིགས་པ་གསུམ་པ་བྱུང་ས་དང་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བས་འདིར་ཡོགས་སུ་འགོད་ན། ལྷོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པ་སྔ་རྟོག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་བསྡུ་བ་ལས། "དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པར་མི་རུང་ངོ། །"[267] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན། སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་སྒོ་འཛིན་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་གྲུབ་ན་སྔོན་པོ་དེ་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པ་གྲུབ་པས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་བསྡུས་དང་བསྡུ་བ་དང་བྱུང་ས་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་སྔ་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཚུལ་འདི་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་སྤྱིའི་ལུགས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དོན་ཚང་ངོ།།

267 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༢༢༡

# ༩ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

## ཀ གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ།

གོང་དུ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་གཞུང་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། ཡང་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྟེང་ནས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་དབང་མངོན་ལས་རྫས་ཐ་དད་དམ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་མ་གྲུབ་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་དེ་གཙོ་བོར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་ཕྱི་མ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་འཆར་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་སྣང་ཆ་ཙམ་མིན་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དང་རྒྱང་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་ཆོས་བདག་གམ་ལུགས་འདིའི་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཚད་ཡིན། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པ་ལས།

འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་ཙམ་ཉིད། །ཡོད་པ་མ་ཡིན་དོན་སྣང་ཕྱིར།།

དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་དག་གིས། །སྐྲ་ཟླ་ལ་སོགས་མེད་མཐོང་བཞིན།།[268]

ཞེས་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་རྣམ་པར་རིག་པའམ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟུལ་ཕྲན་བསགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནའང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་བ་ནི། དཔེར་ན། དོན་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་ནའང་མིག་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་ཅན་དག་གི་ངོར་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ཞེས་པ་བློ་ལ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་ལོགས་སུ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རྫོམ་གཞིར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཤིག་ལ་འདོད། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་ནི་སྒྲུབ་བས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཡོད་ཚུལ་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། དཔེར་ན། རགས་པའི་གཟུགས་ས་རྡོ་ལྟ་བུ་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསིལ་ཏེ་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་བ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྟུལ་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟུལ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་ད་དུང་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་མིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའམ་ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ན་རྒྱ་ཐིགས་ཕྲ་མོ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་ཕྱེ་ནས་ནམ་ཡང་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་

268 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ཤློཀ ༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༨

པ་མེད་པར་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར། ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ལ་བློས་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇོག་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་ནས་རྩོམ་གཞི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད།

འོན་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཞེས་པ། སྤྱིར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་དམ། རྟོག་པ་དང་དེའི་གཟུང་བྱ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་དེའི་གཟུང་བྱ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཙམ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཤེས་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་སོ། །རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡང་མི་འཐད་ལ། གསུམ་པ་ཡང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་གཟུང་བྱ་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱན་པོ་བརྡ་ལ་བྱང་བས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་མངོན་སུམ་དང་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སྔོ་སོགས་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་འཇོག་དགོས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "སྔོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན། །གང་གི་ཕྱིར་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་ཡང་སྔོན་པོ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་នོ། །"[269] ཞེས་འབྱུང་། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་

269 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༩༥

པ་ཞེས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "གཞན་ནི་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་མི་འབྲལ་བར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི་ཐ་སྙད་ལ་མི་སློབ་པ་ལ་བསྟོས་ནས་འདིར་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །"[270] ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱུན་བརྟན་ཅིང་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་། འཕྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་གནོད་པ་མ་བྱུས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དགག་བྱ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དངོས་བཤད་པ་ལ། ༡ ཐེག་བསྡུས་སུ་བཀོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང་། ༢ རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ། ༣ དམིགས་བརྟག་ཏུ་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༤ ཉི་ཤུ་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༥ རྣམ་འགྲེལ་དུ་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ༦ ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་ཡོད།

དང་པོ། ཐེག་བསྡུས་སུ་བཀོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་ནི། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། "ཇི་ལྟར་ན་དོན་སྣང་བཞིན་དུ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་དུ་བལྟ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཤེས་པས་ནི། དཔེར་ན་ཡི་དྭགས་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། མི་དང་ལྷ་རྣམས་

270 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༥

ཀྱིས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐ་དད་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་།”[271] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ནང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། མི་དང་དུད་འགྲོ་སོགས་འགྲོ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟན་གཤེར་ཡོར་བ་གང་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་མཐོང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་བ་བཞིན་དོན་ལ་ཡང་བརྟན་གཤེར་ཡོར་བ་གང་པོ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་ནི། དཔེར་ན། ཆུ་ཀླུང་ལ་དུད་འགྲོ་ཉ་ལ་སོགས་པས་གནས་ཀྱི་བློ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བཏུང་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས་ཆུ་ཀླུང་དེ་ཉིད་གནས་ཁང་དང་བཏུང་བ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་ཕྱིན་རང་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ན། དབང་མངོན་དེ་ལ་དོན་གཟུགས་སོགས་རང་ངོས་ནས་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་ཅིང་། དེ་འཛིན་དབང་མངོན་ཡང་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་དགོས་པས། དབང་མངོན་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དགྲ་གཉེན་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་བལྟ་བྱའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་ཡང་ལྟ་བ་པོ་གཉིས་ལ་འདོད་མི་འདོད་སོ་སོའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ན་བལྟ་བྱའི་དོན་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀར་གྲུབ་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཟས་ཞིམ་མི་ཞིམ་ཞེས་པ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་ན། མི་གཅིག་ལ་ཞིམ་པོ་ཡིན་པའི་ཟས་དེ། མི་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞིམ་པོ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། མི་གཅིག་ལ་མི་ཞིམ་པ་ཡིན་ན་མི་གཞན་ལའང་མི་ཞིམ་པ་ཡིན་དགོས་པས། གཞི་གང་དུ་གང་ཟག་གང་དང་གང་གིས་ཅི་མཐོང་ཡང་མཐོང་ཚུལ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ།།

271 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༣༨

ཡང་ན་ཟས་ཞིམ་མི་ཞིམ་ལ་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འབྱུང་བ་བཞིན་སྣང་གཞིའི་ཟས་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཞིམ་མི་ཞིམ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཟས་ཞིམ་མི་ཞིམ་ཞེས་པ་གང་ཟག་སོ་སོའི་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་པ་མ་གཏོགས་བློའི་སྣང་ཚུལ་དང་མ་འབྲེས་པར་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མེད་པར་འདོད་དོ།།

གཉིས་པ། ཐེག་བསྡུས་སུ་བཀོད་པའི་རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་ནི། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

འདས་སོགས་དེ་བཞིན་རྨི་ལམ་དང་།།
གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ཡང་།།
དམིགས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས།།
དེ་ལ་དམིགས་པར་རུང་ཕྱིར་རོ།།[272]

ཞེས་པ་ལྟར། སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ཕྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། འདས་མ་འོངས་དགའ་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་བློ་ལ་སྣང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཁང་མིག་ཆུང་ངུའི་ནང་དུ་གླང་པོ་ཆེའི་ཁྲུ་འཁྲིགས་པ་མེད་ཀྱང་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དང་། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་མེད་ཀྱང་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དང་། ས་གཞིར་གང་རུས་ཀྱིས་གང་བ་མེད་ཀྱང་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ས་གཞི་གང་རུས་ཀྱིས་གང་བར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་པ་ནི། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་གཉིས་ལ་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ

272 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢

རིགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་ངོ་།།

གསུམ་པ། དམིགས་བརྟག་ལས་གསུངས་པའི་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་རྣམས་རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཚུལ། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་དམིགས་པ་བརྟག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། "ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བས་ཕྱོགས་འདི་ལ་ཡང་བ་ཁོལ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འདུས་པའི་རྣམ་པ་དག་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུར་འདོད་དོ། །དེ་དག་འདི་སྐད་ཅེས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལ་ནི་འདུས་པའི་རྣམ་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །"[273] ཞེས་མདོ་སྡེ་པས་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འདོད་པར་གསུངས།

དེ་འགོག་པ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ལ། འོ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཕྱི་དོན་རགས་པ་ཡང་དེའི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དབང་མཛོན་གྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དེ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མིག་དབང་དེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྡུལ་རགས་པའམ་འདུས་པ་དབང་མཛོན་གྱི་གཟུང་དོན་དུ་མི་རུང་སྟེ། རྡུལ་འདུས་པ་དེ་ཉིད་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་ཡིན་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འགོག་པར་མཛད། མདོ་སྡེ་པས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་དང་གཟུང་དོན་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་

273 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༡༥༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༧༩

དག་ནི་དམིགས་བརྟག་ལས།

དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི།།
དེར་མི་སྣང་ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན།།
གང་ལྟར་སྣང་དེ་དེ་ལས་མིན། །རྫས་སུ་མེད་ཕྱིར་ཟླ་གཉིས་བཞིན།།[274]

ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ། ཉི་ཤུ་པ་ལས་གསུངས་པའི་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་གྱི་ཆུང་ཤོས་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཡང་བརྟགས་ན་ཆ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་བཅས་དྲུག་གིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་པར་ཐལ། དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་ལ་ལྷོ་ནུབ་སོགས་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཤར་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གོ་སར་ཕྱོགས་གཞན་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རྡུལ་ཕྲན་དྲུག་པོའི་གོ་ས་འདྲེས་པའི་སྐྱོན་དང་། གོ་ས་འདྲེས་པ་ཡིན་ན་རྡུལ་ཕྲན་རི་ཙམ་བསགས་པའི་གོང་བུ་དག་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་དང་ཚད་མཉམ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཉི་ཤུ་པ་ལས།

དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར།།
དྲུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུ་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར།།[275]

ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ།།

274 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གློག ༡-༢ ཤོག ༨༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༠
275 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། གློག ༡༢-༡༣ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༩

ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་ནང་ནས་རྟུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་སྟེ། ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་གཞན་སྡེ་རྣམས། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཆུང་དུ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་འགྲུབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྫོམ་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྟུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་བཞེད་པ་ལ་ཐུག་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཙམ་ཞིག་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དང་པོའི་ནང་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཉི་ཤུ་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་རྟུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་བཀོད་པ་རྣམས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་འགངས་ཆེ་བས་འདིར་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པའི་གཞུང་རྒྱས་པར་འགོད་དོ། །དེ་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་ལྟར། དེ་ནི་གཅིག་ནའང་ཡུལ་མིན་ལ། །ཕྲ་རབ་རྟུལ་དུ་དུ་མའང་མིན། །དེ་དག་འདུས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །འདི་ལྟར་རྟུལ་ཕྲན་མི་འགྲུབ་ཕྱིར། །ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། གང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་ཡིན་དུ་ཟིན་ན་དེ་ནི་གཅིག་པུ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་བརྟགས་པའི་ལྟ་བུའམ། རྟུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མའམ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ཉིད་འདུས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྲང་ན། གཅིག་པུ་དེ་ནི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆ་ཤས་རྣམས་ལས་གཞན་པ་ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་གང་ལའང་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུ་མའང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟུལ་ཕྲ་རབ་སོ་སོ་ལ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་འདུས་པ་ཡང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟུལ་ཕྲ་རབ་རྫས་གཅིག་ཏུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇི་ལྟར་མི་འགྲུབ་ཅེ་ན་འདི་ལྟར། དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཚ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར། །ཕྱོགས་དྲུག་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྦྱར་ན་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། གཅིག་གི་གོ་གང་ཡིན་པ་དེར་གཞན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དྲུག་པོ་དག་ཀྱང་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུ་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར། །ཇི་སྟེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དུ་དྲུག་པོ་རྣམས་ཀྱི་གོ་ཡང་ཡིན་ན་ནི་དེས་ན་ཐམས་ཅད་གོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་གོང་བུ་ཐམས་ཅད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་གོང་བུ་གང་ཡང་སྣང་བར་མི་འགྱུར་རོ།།

ཁ་ཆེའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཉེས་པ་འདི་འབྱུང་དུ་འོང་ངོ་ཞེས་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་མ་ཡིན་གྱི། འདུས་པ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་སྦྱོར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་དུ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདུས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་རྣམས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྡུལ་ཕྲན་སྦྱོར་བ་མེད་ན་ནི། །དེ་འདུས་ཡོད་པ་དེ་གང་གིས། །སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟེགས་སོ། །ཆ་ཤས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །དེ་སྦྱོར་མི་འགྲུབ་མ་ཟེར་ཅིག ཇི་སྟེ་འདུས་པ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་མི་སྦྱོར་རོ་ཞེ་ན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་མ་ཟེར་ཅིག འདུས་པ་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཡང་སྦྱོར་བར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྫས་གཅིག་པུ་མི་འགྲུབ་བོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་སྦྱོར་བར་འདོད་ཀྱང་རུང་མི་འདོད་ཀྱང་རུང་སྟེ། གང་ལ་ཕྱོགས་ཆ་ཐ་དད་ཡོད། །དེ་ནི་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་ངོ་། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཡང་གཞན་པ་ནས་འོག་གི་ཆའི་བར་དུ་ཡང་གཞན་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐ་དད་ན་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ

རབ་གཅིག་ཕྱུར་ཇི་ལྟར་རུང་།

གྲིབ་དང་སྒྲིབ་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐ་དད་པ་མེད་ན་ནི་ཉི་མ་ཤར་བའི་ཚེ་ངོས་གཞན་ན་ནི་གྲིབ་མ་འབབ་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ནི་གང་དུ་ཉི་མ་མི་འབབ་པའི་ཕྱོགས་གཞན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཐ་དད་པར་མི་འདོད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་གྱིས་སྒྲིབ་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གང་ལ་ཡང་ཆ་ཤས་གཞན་མེད་ན་གང་དུ་འོང་བའི་ཕྱོགས་ལ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐོགས་པར་འགྱུར། ཐོགས་པ་མེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་གོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གྲིབ་མ་དང་སྒྲིབ་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་མ་ཡིན་ཡང་། ཅི་གོང་བུའི་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་མི་འདོད་དམ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལ་གོང་བུ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དམ་ཞེ་ན་དེ་དག་དེའི་ཡིན། སྨྲས་པ། ཡིན་ནོ། །གོང་བུ་གཞན་མིན་དེ་དེའི་མིན། །གལ་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལས་གོང་བུ་གཞན་མ་ཡིན་ན་དེ་དག་དེའི་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་འདི་ནི་གནས་པའི་ཁྱད་པར་ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་མ་བཀག་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེའམ། འདུས་པ་ཞེས་བསམ་པ་འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན། མིག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དང་། །སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དོ། །གང་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་དེ་ཅི་རྫས་གཅིག་པུ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་དུ་མ་ཞིག་ཅེས་དེ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེ་ན། དུ་མའི་ངེས་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གཅིག་ན་རིམ་གྱིས་འགྲོ་བ་མེད། །ཟིན་དང་མ་ཟིན་ཅིག་ཅར་མེད། །རིས་

ཆད་དུ་མར་གནས་པ་དང་། །མིག་གིས་མི་སོད་ཐྲ་བའང་མེད། །གལ་ཏེ་མིག་གི་ཡུལ་སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རིས་སུ་མ་ཆད་དེ་རྫས་གཅིག་པར་རྟོགས་ན་ས་ལ་རིམ་གྱིས་འགྲོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གོམ་པ་གཅིག་བོར་བས་ཐམས་ཅད་དུ་སོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུ་རོལ་གྱི་ཆ་ཐེན་ལ་ཕ་རོལ་གྱི་ཆ་མ་ཐེན་པ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཐེན་པ་དང་མ་ཐེན་པ་དེ་མི་རིགས་སོ།།

གླང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་ལ་སོགས་པའི་རིས་སུ་ཆད་པ་དུ་མ་གཅིག་ན་འདུག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཅིག་གང་ན་འདུག་པ་དེ་ཉིད་ན་གཞན་ཡང་འདུག་ན་དེ་དག་རིས་སུ་ཆད་པར་ཇི་ལྟར་རུང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་གང་ནོན་པ་དང་མ་ནོན་པ་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་ཇི་ལྟར་རུང་སྟེ། བར་ན་དེ་དག་གིས་སྟོང་པ་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྫས་གཞན་ཁོ་ནར་རྟོག་གི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ན་གོ །ཆུའི་སྐྱེ་བོ་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀུང་ཆེན་པོ་དག་དང་གཟུགས་མཚུངས་པས་མིག་གིས་མི་སོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ངེས་པར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐ་དད་པར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་གཅིག་ཏུ་མི་འགྲུབ་བོ། །དེ་མ་གྲུབ་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་སྟེ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །[276] ཞེས་སོ།།

ལྔ་པ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ལ་སེམས་ཙམ་པས། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པར་བློ་གང་གིས་རིག་ཅེས་དྲིས་པའི་ཚེ། སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་རིག་ཅིང་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གང་

276 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༩

ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་རིག་ཅེས་ལན་བཏབ་པ་ལ། སྔོ་སེར་སོགས་རིག་པའི་བློ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིག་པ་ཡིན་ཞེས་སླར་ཡང་དྲིས་པས། བློ་དེ་ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཕྱི་དོན་རིག་པར་འཇོག་ཅེས་སྨྲས། དེ་ལྟ་ན་དེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱང་ཟླ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པས་དབང་ཤེས་དེས་ཀྱང་ཟླ་གཉིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ།།

དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཐྲུལ་བར་འགྱུར།།[277]

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དྲི་ལན་དང་པོ་འཆད་པ་ལ། "དོན་རིག་གང་ཡིན་"ཞེས་པས་དྲི་བ་དང་། "སོ་སོར་རིག །མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ། །"ཞེས་པས་ལན་འཆད་ལ། དྲི་ལན་གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། "དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །"ཞེས་པས་དྲི་བ་དང་། "དེ་འདྲ་ལས་ཡིན།"ཞེས་པས་ལན་འཆད་དོ།།

དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། བློ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། ཕྱི་དོན་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ་ཞེས་པ་ལ། དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་པ་ཅན་མིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། འོ་ན་སྔོ་འཛིན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སྔོ་འཛིན་སྔ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བས།

277 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༣༠ ཤོག ༡༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨

དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་བཀག་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཡིན་ཡང་འབྲེལ་ཅན་དེ་ཡིན་པས། །དེ་སྤྱོད་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད།།

སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནུས་མ་ཡིན།།

ཞེས་དང་།

དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་། །གལ་ཏེ་སྤྱོད་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།།

ཞེས་དང་།

དོན་མཚུངས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས།།

མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་སྤྱོད་འགྱུར།།[278]

ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པ་བཞིན་སྟོན་ནོ།།

དྲུག་པ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟར་སྨྲ་བར་བྱེད་དེ། སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པ་ལས། "འདི་ལྟར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་སྤྲངས་ནས། དང་པོར་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་སྣང་བ་དམིགས་ཀྱི། ཡང་ཕྱོགས་བཅུར་བལྟས་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་དམིགས་པ་ནི་མེད་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་ན། ཇི་ལྟར་ན་མ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན། །"[279] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕྱི་དོན་འདོད་པ་དག་གིས་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པ

278 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༢༢ ཤོག ༡༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨
279 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༧༥༣

སོ་སོར་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱི། ཕྱོགས་བཅུར་ཇི་ལྟར་བལྟས་ཀྱང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་མེད་པས། དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པའི་ངེས་པ་ཉིད་མེད་ན། ཇི་ལྟར་ན་ངེས་པ་མེད་པ་ཞིག་ངེས་པ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེས་པའི་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་། དམིགས་པ་ནི་ཚད་མས་དམིགས་པ་དང་། ངེས་པ་ནི་ཁྱབ་པ་སྟེ། མདོར་ན་དུས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པའོ། །དེའི་དོན་ཡང་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཚད་མས་དམིགས་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མས་ནམ་དམིགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡང་རང་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་པས་ཁྱབ་ལ། སྔོ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་རིག་གིས་ནམ་དམིགས་པའི་ཚེ། སྔོན་པོ་ཡང་སྔོ་འཛིན་ཚད་མས་དམིགས་པས་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དེས་ན་རྫས་ཐ་དད་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྔོ་སེར་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདིས་ནི་ཡུལ་ཅན་མེད་ན་ཡུལ་མེད་དགོས་པར་བཤད་པས་ཡུལ་གྲུབ་པ་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་འགོད་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་སྤྱོད་འགྱུར་བའི།།
ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་གིས་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།[280]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རྫས་གཞན་གྱིས་

280 དགེ་སྡེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༤༧ ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༠

སྟོང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །རྟགས་དེའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ལ། ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་གཉིས།

དང་པོ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་འབྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས། །མེད་པར་ཐ་དད་མཐོང་བ་བཞིན།།[281]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་པས་ཟླ་བ་གཉིས་གསལ་བར་མཐོང་ཡང་ཟླ་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སྔོ་སེར་ཐ་དད་དག་ལ་ནི། །སྔོང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།[282]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཆོས་དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་ཆོས་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྔོ་སེར་ལྟ་བུའི་རྫས་ཐ་དད་རྣམས་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྟ་བའི་རྟགས་དེའི་མཐུན་དཔེ་དང་མི་མཐུན་དཔེ་སོ་སོར་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའོ།།

གཉིས་པ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྣང་བ་མེད་པར་དོན་འགའ་འམ། །དོན་མེད་པ་ཡི་སྣང་བ་ཡང་།།

སྣང་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བ།།[283]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་སྣང་མིག་ཤེས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ཏེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་རང་རིག་གིས་སྣང་བ་མེད་པ་དེའི་ཚེ། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དོན་སྔོན་པོ་སྣང་བ་ནམ་ཡང་མེད་ཅིང་། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་དོན་

281 དགེ་སྡེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༥༥ ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠
282 དགེ་སྡེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༥༥ ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༩༧ ཤོག ༥༦༠
283 དགེ་སྡེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༥༩ ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠

སྔོན་པོ་སྤྱོད་བ་མེད་པའི་ཚེ། སྤྱོད་བ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱང་རང་རིག་གིས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་མ་མཐོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
དེ་ཕྱིར་ཤེས་དུས་སྣང་བ་ཡི། །དོན་ནི་ཤེས་ལས་གཞན་མིན་པ།།
བཟློག་པར་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད།།[284]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་དེ་དག་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་རང་གི་དུས་ན་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ནི་ཚད་མས་བཟློག་པར་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ།།

གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལས་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྡུལ་ཆ་མེད་དངོས་སུ་འགོག་ཅིང་ཕྱི་དོན་བརྒྱུད་ནས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ། གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་རིགས་པ་དུ་མས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་བཀག་ནས། ཡང་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། སད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་སྟོང་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཡིན་

284 དགེ་སྡེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༩༠ ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༠

པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་ཤེས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སད་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པའི་རྫུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། ཀུན་བྱུང་གི་གཞི་གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་བྱུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་མེད་ན་དེའི་རྟེན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྡུས་སྤྲུལ་གྱི་སྦྲུའི་གོས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་ཕྱི་དོན་མེད་ཅིང་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རིགས་པ་གསུམ་འགོད་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལྟར་ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ལ་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་མང་དུ་བསྟན་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་རྩ་བའི་གྲུབ་མཐའོ།།

## ཁ གྲུབ་དོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པ།

གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གྲུབ་དོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། གོང་དུ་བཀོད་པའི་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་ཤེས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་སྐྱེ་བའི་རིགས་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དང་། གོང་དུ་མ་བཀོད་ཀྱང་ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བའམ་འབད་ཀྱང་མི་གྲོལ་བར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དང་། ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་

ནས། ཕྱི་དོན་མེད་པར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་སེམས་ཙམ་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཤེས་པས་ནི་དཔེར་ན་ཡི་དྭགས་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། མི་དང་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཐ་དད་པ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དམིགས་པས་ནི། དཔེར་ན་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། རྨི་ལམ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། འབད་པ་མེད་པར་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཤེས་པས་ནི་དོན་ཡོད་ན་དོན་དུ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབད་པ་མེད་པར་དེ་ཁོ་ན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཤེས་པས་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་བསམ་གཏན་པ་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་མོས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་དོན་དེ་དག་སྣང་བ་དང་། ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ལ་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟོན་པ་རྣམས་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་དོན་སྣང་བ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་དེ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་དོན་ཐམས་ཅད་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་དོན་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །[285] ཞེས་སོ།།

285 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢

འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ན་ཞེས་པའི་ཆོས་བཞི་ནི། ༡ རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་དང་། ༢ དམིགས་པ་མེད་པའམ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དམིགས་པ། ༣ ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་འབད་པ་མེད་པར་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཤེས་པ། ༤ རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཡིན་པ་དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །ཤེས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ནི། ༡ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་བསམ་གཏན་སོགས་ཐོབ་པའི་སེམས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་སྤྲུལ་བ་དང་། ༢ ཞི་གནས་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་རང་གང་དུ་མོས་པ་ལྟར་ས་ཆུར་སྣང་བ་སོགས་དང་། ༣ འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་ཕྱི་དོན་གྱི་སྣང་བ་མེད་པས་ན། གཟུགས་སོགས་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཅིང་བདེན་པར་ཡང་ཡོད་པའོ།།

ཡང་གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པས་ནི། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་གྱི་རྫོམ་གཞིར་འདོད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་མི་སྣང་ནས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་དང་། དེ་དག་གིས་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་འདུས་པ་རྣམས་སྣང་ཡང་རྫས་སུ་མེད་ནས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་རང་གི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བས། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྫོམ་གཞིར་འདོད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་དམིགས་རྐྱེན་དང་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པར་སེམས་ཙམ་པའི་སྤྱོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་བཞེད་དེ། དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གཉིས་ཀར་ཡང་། །བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ངོ་། །ཡན་ལག་གཅིག་མ་ཚང་བའི་

ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནི་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[286] ཞེས་སོ།།

ཡང་སྣང་བ་བཀོད་པ་ལྟར་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པས་ནི། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱའི་སྔོན་པོ་དེ་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་དེ་ཡང་རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱི་སྤྱོད་བྱེད་མིན་ཞིང་། མངོན་སུམ་གྱིས་སོ་སོར་རིག་པར་བྱ་བའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ནི་རིག་བྱེད་མངོན་སུམ་དེའི་བདག་ཉིད་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པར་སེམས་ཙམ་པའི་སྲོལ་འཛིན་ཆེན་པོ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བཞེད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཡི་སྤྱོད་དེ་བདག་ཉིད་དེ། །དེ་ཡང་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་མིན།།

མངོན་སུམ་སོ་སོ་རིག་བྱ་ཡིན། །དེ་ཡི་དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཡིན། །[287] ཞེས་གསུངས་སོ།།

མདོར་ན་སེམས་ཙམ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བཀག་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པའི་སློབ་དཔོན་གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞེད་པས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གྲུབ་དོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།།

286 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༣༣

287 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥

# ༥ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ།

## ཀ རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན།

དེ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཕྱི་དོན་རིགས་པ་དུ་མས་བཀག་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་སྨྲ་ལ། རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དོན་དེའི་སྒོ་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རང་བཞིན་གསུམ་ལ་འཇུག་པར་བཤད། དེ་ཡང་ལུགས་འདི་ལྟར་ན་དཔེར་ན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་ཡིན་པ་མེད་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་བཞིན་དུ། ཁམས་གསུམ་པོའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིའི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་གང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་ཉིད་ཆོས་དེ་དང་དེར་སྣང་བ་ཙམ་མ་གཏོགས། གནས་ཚུལ་ལ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་ནས་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྣང་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཁམས་གསུམ་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། མདོ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་པ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སེམས་དང་ཡིད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པའོ། །སེམས་དེ་ཡང་འདིར་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་བཅས་པར་དགོངས་པའོ། །ཙམ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་པ་ནི་དོན་དགག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་དོན་དུ་སྣང་བ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་སྐྲ་

ཟླ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་བཞིན་ཏེ། དོན་གང་ཡང་མེད་དོ།།[288]

ཞེས་སོ། །གཞུང་འདིས་ནི་གཟུགས་དང་དེ་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་ན། གང་ཟག་ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱིས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ལྟ་བའི་ཚེ། བལྟ་བྱའི་བུམ་པ་དེ་ལྟ་བ་པོ་གཉིས་ཀའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནམ། རེ་རེ་བའི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྫས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་དེ་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་མིག་ཤེས་དང་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་བུམ་པ་དེ་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་མ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་བུམ་པ་དེ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱིས་བུམ་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ། གཅིག་ལ་སྣང་བའི་ཆ་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་སྣང་ཡང་བུམ་པ་ཙམ་བལྟ་བྱ་ཐུན་མོང་བར་འཇོག་པ་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བརྗོད་པའི་ཆ་དེ་མཆོད་སྦྱིན་གྱིས་བརྗོད་པ་མིན་ཡང་། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་དེ་གཉིས་ཀ་ཐུན་མོང་གིས་བརྗོད་པར་འཇོག་པ་མི་འགལ་ཞིང་། དེ་གཉིས་སོ་སོ་ནས་བརྗོད་པའི་ཚིག་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཚིག་ཀྱང་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ལྷས་སྦྱིན་དང་མཆོད་སྦྱིན་གཉིས་རང་རང་གི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བུམ་པ་ནི་རང་རང་གི་མིག་ཤེས་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་མོད་ཀྱང་མིག་

288 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༡༣

ཤེས་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པ་ལ་བལྟས་པའི་ཚེ་ཕ་རོལ་ནས་ཚུར་བུམ་པའི་སྣང་བ་ཤར་བ་དེ། བུམ་པ་དངོས་མིན་པར་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་ཆ་ཀུན་བཏགས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བུམ་པ་དངོས་ནི་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་ལྟ་བུར་ཤར་བ་དེ་ག་ཡང་མིན་ཞིང་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་གྱི་གླང་པོ་ནི་གང་དུ་སྣང་བའི་གཞི་དེར་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གླང་པོ་ཞིག་ཀྱང་མིན་ལ། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མིན་མོད། འོན་ཀྱང་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེས་པའི་སྣང་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས། གལ་ཏེ་ལྟས་སྨྲིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཚོད་སྦྱིན་གྱི་སེམས་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་མཚོད་སྦྱིན་གྱི་སེམས་དེ་ཚད་མ་དེ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དཔེར་ན། སྨྲ་བ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་སོགས་ནི་སྨྲ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པས། དེ་དག་ཉན་པ་པོའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པས་ན། ཉན་པ་པོས་སྨྲ་བ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ལས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་དཔོག་པའང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས། ཉན་པ་པོས་སྨྲ་བ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་དངོས་སུ་མ་དམིགས་ཀྱང་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཉན་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྣང་བ་ལས་ཕ་རོལ་སྨྲ་བ་པོའི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་རྟོགས་པ་ཡིན་པས། རང་གཞན་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་མི་འཐད་པ

སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པར་འདོད།

དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཕྱི་དོན་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་པོའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ཉན་པ་པོ་རང་ཉིད་ལ་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་སུ་སྣང་བར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་རྒྱུད་གཞན་གྱི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་ནི་རྒྱུད་གཞན་པ་དེའི་བག་ཆགས་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་རང་ཉིད་ལ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་སྣང་དུ་མི་རུང་ཡང་། རང་ཉིད་ཀྱི་ངག་སྨྲ་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་གཡོ་བ་ལས་རང་ཉིད་ཀྱི་ངག་སྨྲ་བའི་བྱ་བ་བྱུང་ཞིང་། ངག་སྨྲ་བའི་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་གི་སེམས་རྟོགས་ནུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཀྱང་ངག་སྨྲ་བ་ཀུན་སློང་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་དགོས་པར་ཐག་ཆོད་པའི་དབང་གིས་ཉན་པ་པོ་རང་གི་ཤེས་པ་ལ་ཕ་རོལ་པོའི་ངག་གི་བྱ་བ་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ཞིང་། དེ་ལ་ཕ་རོལ་པོའི་ངག་གི་བྱ་བར་ཐ་སྙད་བཏགས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ལས་ཕ་རོལ་པོའི་སེམས་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་ལས།

རང་ལུས་བློ་སྔོན་འགྲོ་བ་ཡི།།
བྱ་བ་མཐོང་ནས་གཞན་ལ་དེ།།
འཛིན་ཕྱིར་གལ་ཏེ་བློ་ཤེས་འགྱུར།།
སེམས་ཙམ་ལ་ཡང་ཚུལ་འདི་མཚུངས།།[289]

ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ནི། ༡ ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་

289 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ཤོག ༣༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༩༤༧

པ་དང་། ༢ རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་ནམ་གཞུང་བ་ཡུལ་དང་ལྡ་བའམ་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྣང་བ་དང་། ༣ རི་མོ་སྣ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་ཚེ་ན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆ་གཅིག་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་པ་དང་ཆ་གཅིག་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པར་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལུས་དང་ལུས་ཅན་དང་ཟ་བ་པོའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། དེས་སྤྱད་པར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། དེ་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་སྣང་བྱེད་ཀྱི་བློ་དེ་དངོས་མ་ཡིན་ཡང་། དེའི་སྣང་བ་ལས་ལོགས་སུ་རྒྱང་ཆད་དུ་མེད་པའམ་བློ་དེ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་བློ་དེའི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་རིག་པ་འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། མདོར་བསྡུ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཏེ། དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ནི་དོན་མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྟ་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྣ་ཚོགས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བས་ནི་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།"[290] ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཤད་ན། དཔེར་ན། རྨི་ལམ་ན་མིར་སྣང་བ་དེ་སེམས་མ་ཡིན་ཡང་། སེམས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འང་མེད་པར་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེའི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་དང་། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཞེས་པ་མེ་ལོང་དུ་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་ན་དེ་མེ་ལོང་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་འང་མ་གྲུབ་པས། མེ་ལོང་དུ་བྱད་བཞིན་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཤར་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ལྟ་བུ

290 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༣༥

ཡིན། དེས་ན་རྣམ་རིག་ཙམ་ཞེས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་མམ་རྣམ་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས་རིག་ཅེས་པ་གང་གིས་རིག་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་མི་གོ་བར་གང་རིག་པ་བློའི་སྣང་བ་ལ་གོ་འོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་རིག་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཀྱི་རྣམ་རིག་སོགས་རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་བཤད་ཅིང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་རྟག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཉེ་བར་སྤྱོད་བྱའི་རྣམ་རིག་ཏུ་འདུ་བས། རྣམ་རིག་བཅོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཏུ་མ་འདུས་པའི་ཆོས་མེད། དེ་དག་རེ་རེའི་གྲངས་འདྲེན་དང་མཚན་གཞི་བག་ཆགས་གང་དང་གང་སད་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་རིག་གང་དང་གང་གྲུབ་ཚུལ་ཁུངས་བཅས་ཙུང་ཞིབ་ཚགས་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆའི་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཐད་དུ་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཙམ་པ་ཞེས་པ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཀྱིས་གང་བཟོས་དང་། སེམས་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་མི་འདོད་པ་ལ་ཟེར་བ་མིན་གྱི། འགྲོ་བ་རང་རང་གི་བློ་ངོར་ན་བདེ་སྡུག་དང་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་འདི་དག་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའམ། སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལས། སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་མ་བསྡད་པར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་མི་འདོད་པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་ཐེག་བསྡུས་ལས།

> རྣམ་པར་རིག་པ་འདི་དག་ནི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་དཔེ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ནི་དཔེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ན་དོན་མེད་པར་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་། ཁང་ཁྱིམ་དང་། ནགས་ཚལ་དང་། ས་དང་རི་ལ་སོགས་པའི་དོན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་

གི་དེ་ན་དོན་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དཔེ་འདིས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།།[291]

ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “ས་བོན་དང་སྣང་བ་ལ་དགོངས་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པ་སྐད་དུ་གསུངས་ཀྱི། དེ་དག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་གུད་ན་ཡོད་པར་ནི་མ་གསུངས་སོ། །”[292] ཞེས་གསུངས།

གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་ན་རང་ཉིད་རྫས་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་ཅིག་ལ་ཐུག་དགོས་ཀྱང་། ཆ་མེད་བསགས་པས་གོང་བུ་འགྲུབ་ཐབས་མེད་པས། བུམ་པ་གྲུབ་ཚུལ་འཇོག་མི་ཐུབ། དེས་ན་བུམ་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ལ་བུམ་པའི་སྣང་བ་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་བུམ་པ་ཡིན་ལ། བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པ་མིན་པར། ནང་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དང་། མིག་ཤེས་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པས། བུམ་པ་དེ་ནང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་དང་། ཤེས་པའམ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། ཐ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་གྱིས་ཡི་གེའི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་སྔར་ལས་ཆེ་བར་མཐོང་བའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་རྣམས་ཚུར་ཕྱོགས་ཐ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་གྱི་ངོས་ལ་ཡོད་པར་མི་སྣང་བར་ཕར་ཕྱོགས་ཤོག་བུའི་ངོས་ནས་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་པར་སྣང་ཡང་། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་བའི་ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཤོག་བུའི་ངོས་ནས་ཚུར་གཏད་པ་ཡིན་ན། ཆེ་ཤེལ་ཡོད་མེད་སུས་བལྟས་ཀྱང་ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲ་མཐོང་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་མཐོང་། དེས་ན་

291 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཟི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༣༢

292 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༤༩༥

ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་ནི་ཆེ་ཤེལ་དང་རྒྱང་ཆད་དུ་མེད་པར་ཆེ་ཤེལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཤེས་ཐུབ་པ་བཞིན་ནོ།།

གཟུགས་སོགས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་ངེས་པར་རང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་མི་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ན། དེའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པ་དང་བྱས་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་ལ། དེ་དག་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཞིང་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་དགོས་ཀྱང་། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཁས་ལེན་ན། དེ་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིང་ཙམ་ལ་རྩོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྣང་བའི་གཟུགས་སོགས་འདི་ཉིད་ལ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ལུགས་འདི་ལ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་མེད་ན། ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཇིག་པར་འགྱུར་བས་མི་འཐད་པ་ནི། ཐེག་བསྡུས་ལས། “ཅིའི་ཕྱིར་ལེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། ལུས་ཅན་ཉེ་བར་ལེན་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཚེ་ཇི་སྲིད་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་གི་བར་དུ་དེས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་པོ་དག་མ་ཞིག་པར་ཉེ་བར་བཟུང་བ་དང་།”[293] ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམ་བཤད་དུ།[294] ཀུན་གཞི་

293 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༦

294 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཆི། ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༣༠

རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་མིང་གཟུགས་འགྲུབ་པར་བཤད་པའི་མིང་ནི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་། གཟུགས་ནི་འབྱུང་བ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གཟུགས་ལ་བཤད་ཅིང་། དེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་མེད་ཀྱང་ཁམས་གཞན་གཉིས་ན་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཁས་ལེན་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་སྣང་ཞིང་། ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་ཤེས་བྱ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པར་ནང་ཤེས་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནོ།།

## ཁ རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ།

ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་རིག་ཙམ་ཡིན་པའི་སྟེང་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པས་སྤྱིར་ཡོད་མེད་ནི་ཚད་མས་དམིགས་མ་དམིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ལ། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ནི་མཆོག་ཡིན་ཞིང་། གལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པ་ཁྱོད་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གདན་ནས་མེད་ན། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འདི་ནི་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་བློ་འབྱུང་བ་ནི་རྨི་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་རྟ་གླང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། དུས་ནམ་ཞིག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཚེ། མདོ་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དེ་འགགས་ནས་མི་སྣང་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་འདོད་མི་རིགས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

ཚད་མའི་དབང་གིས་ན་ཡོད་དམ་མེད་པ་དམིགས་ཀྱིས་དབྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་ནི་མཆོག་ཡིན་ནོ། ། དོན་དེ་མེད་ན་འདི་ནི་བདག་གི་མངོན་སུམ་མོ་སྙམ་པའི་བློ་འདི་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་བློ་ནི་རྨི་སོགས་བཞིན། །དོན་མེད་པར་ཡང་ཞེས་སྦྱར་བསྟན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཡང་གང་ཚེ་དེ་ཡི་ཚེ། །ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེ་མི་སྣང་ན། །དེ་ནི་མངོན་སུམ་ཇི་ལྟར་འདོད། །གང་གི་ཚེ་ཡུལ་འདི་ཉིད་ནི་བདག་གི་མངོན་སུམ་མོ་སྙམ་དུ་མངོན་གྱི་བློ་དེ་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེ་མི་སྣང་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་བཅད་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེའི་ཚེ་འགགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་པར་ཡང་སྐད་ཅིག་མར་སྨྲ་བས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་ཇི་ལྟར་འདོད། དེ་ལྟར་ན་དེའི་ཚེ་གཟུགས་དང་རོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་འགགས་ཟིན་ཏོ། །[295] ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་མཐོང་བར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་མཐོང་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། གལ་ཏེ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་མ་ཡིན་ན། སྣང་བ་དེ་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་ལ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྱུང་བས་ཡུལ་ངེས་པ་དང་། དུས་རེས་འགར་འབྱུང་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྱུང་བས་དུས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར། ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་དགོས་པས་ཡུལ་དང་དུས་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཡང་དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་ངེས་པ་མེད་པར་སྣང་ལ་གཞན་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་མི་སྣང་བ་

295 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༣

ལྟར། སྣང་བ་དེ་ཡུལ་འགའ་དང་དུས་རེས་འགའ་ན་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་འབྱུང་ལ་འགའ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་མེད་པར་མི་འབྱུང་བས་སེམས་ངེས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར། སེམས་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་པ་ཅན་དུ་འབྱུང་དགོས་པས་སེམས་ཀྱང་ངེས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། ཡང་མིག་ནད་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་ཤ་སྦྲང་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན། བཅིང་བ་དང་ཟ་བ་དང་སྐྱུག་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ་མིག་ནད་མེད་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་བཅིང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་རྨི་ལམ་དུ་སྣང་བའི་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དང་བགོ་བ་དང་དུག་དང་མཚོན་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན། ཟས་དང་སྐོམ་དང་གྲང་བ་སྐྱོབ་པ་དང་གསོད་པ་དང་གཏུབ་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ་གཉིད་སད་པ་ལ་སྣང་བའི་བཟའ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཟས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ་གྲོང་ཁྱེར་དངོས་གནས་པས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པས་བྱ་བ་བྱེད་པ་ངེས་པའང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

འདིར་འདི་སྐད་ཅེས་བརྒལ་ཏེ། གལ་ཏེ་རྣམ་རིག་དོན་མིན་ན། །ཡུལ་དང་དུས་ལ་ངེས་མེད་ཅིང་། །སེམས་ཀྱང་ངེས་མེད་མ་ཡིན་ལ། །བྱ་བ་བྱེད་པའང་མི་རིགས་འགྱུར། །ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་འབྱུང་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་ལས་མ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་ལར་འབྱུང་ལ་ཐམས་ཅད་ན་མ་ཡིན། ཡུལ་དེ་ཉིད་ན་ཡང་རེས་འགའ་འབྱུང་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཡིན། ཡུལ་དང་དུས་དེ་ན་འཁོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ལ་ངེས་པ

མེད་པ་འབྱུང་ལ་འགལ་ཙམ་ལ་མ་ཡིན། དེ་ལྟར་རབ་རིབ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ལ་སྐྲ་ལ་སོགས་པ་སྣང་གི་གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་གང་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་ལ་སོགས་པས་སྐྲ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་དག་གིས་ནི་བྱེད། རྨི་ལམ་ན་མཐོང་བའི་བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དང་བགོ་བ་དང་དུག་དང་མཚོན་ལ་སོགས་པས་ཟས་དང་སྐོམ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་དག་གིས་ནི་བྱེད། དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ལ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་དག་གིས་ནི་བྱེད། འདི་དག་དོན་མེད་པར་མེད་དུ་འདྲ་ན་ཡུལ་དང་དུས་ངེས་པ་དང་། སེམས་ངེས་པ་མེད་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པ་འདི་དག་ཀྱང་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།[296] ཞེས་སོ།།

དེའི་ལན་དུ་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་ལས་མ་ཡིན་ན་ཡང་། ཡུལ་ངེས་པ་དང་དུས་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་ཆད་མས་འགྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ནང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྨི་ལམ་ལ་གྲོང་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་སྣང་ལ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་བས་ཡུལ་ངེས་པ་དང་། དུས་རེས་འགར་སྣང་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་བས་དུས་ངེས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སྣང་བའི་སེམས་ཀྱང་ངེས་པ་མེད་པར་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལས་ཅན་གྱི་ཡི་དྭགས་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མཚུངས་པའི་ཡི་དྭགས་འགའ་ཞིག་གིས་ཆུ་ཀླུང་ལ་རྣག་གིས་གང་བར་མཐོང་བ་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མཚུངས་པ་ལ་ལས་གཅིན་སོགས་

296 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༧༧ ཤོག ༡༣

ཀྱིས་གང་བར་མཐོང་སྟེ་ཡི་དྭགས་ཀྱི་སེམས་ལ་ངེས་པ་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་མིག་ནད་མེད་པ་ལ་སྣང་བའི་སྐྲ་དང་སྦྲང་བུ་སོགས་ཀྱིས་བཅིང་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གཉིད་སད་པ་ལ་སྣང་བའི་བཟའ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཟས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། གྲོང་ཁྱེར་དངོས་གནས་པས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འཇོག་ནུང་སྟེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་དོན་བུད་མེད་དང་ཕྲད་པ་མེད་ཀྱང་ཕྲད་པ་ལྟར་སྣང་ནས་ཁུ་བ་ཕྱུང་བ་དང་། གཙན་གཟན་སྟག་དང་གཟིག་དང་དོམ་སོགས་དང་ཕྲད་པ་མེད་ཀྱང་ཕྲད་པ་ལྟར་སྣང་སྟེ་སྐྲག་པའི་གནོད་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ངེས་འགྱུབ་སྟེ། །རྨི་འདྲའོ། །རྨི་ལམ་དུ་རྨིས་པ་དང་མཚུངས་པས་ན་རྨི་འདྲའོ། །ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་ན་ཡང་དོན་མེད་པར་ཡུལ་ལ་ལ་ན་གྲོང་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཐེ་དག་སྣང་ལ་ཐམས་ཅད་ན་མ་ཡིན་ཡུལ་དེ་ཉིད་ན་ཡང་རེས་འགའ་སྣང་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཡིན་པས་དོན་མེད་པར་ཡང་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་འགྲུབ་བོ། །སེམས་ཀྱང་ངེས་པ་མེད། །ཡི་དྭགས་བཞིན་ཏེ། གྲུབ་ཅེས་བྱ་བར་བསྐྱེགས་སོ། །ཡི་དྭགས་རྣམས་ཀྱི་དང་མཚུངས་པས་ན་ཡི་དྭགས་བཞིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་འགྲུབ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཀླུང་ལ་རྣག་ལ་སོགས་མཐོང་བཞིན། །རྣག་གིས་གང་བའི་ཀླུང་ནི་རྣག་གི་ཀླུང་སྟེ། མར་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ། །ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མཚུངས་པ་ལ་གནས་པའི་ཡི་དྭགས་རྣམས་ནི་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་མཚུངས་པར་ཀླུང་རྣག་གིས་གང་བར་མཐོང་སྟེ། གཅིག་འགའ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རྣག་གིས་གང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཅིན་

> དང་། ངན་སྐྱུགས་དང་། མེ་མ་མུར་དང་། མཆིལ་མ་དང་། སྣབས་ཀྱིས་གང་བ་དང་། དབྱིག་པ་དང་། རལ་གྲི་ཐོགས་པའི་མི་དག་གིས་སྲུང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ། སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟའོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་མེད་པར་ཡང་རྣམ་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ངེས་པ་མེད་པར་འགྲུབ་བོ། །བྱ་བྱེད་རྨི་ལམ་གནོད་པ་འདྲ། །གྲུབ་ཅེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དཔེར་ན་རྨི་ལམ་ན་གཉིས་ཀྱིས་གཉིས་ཁྲད་པ་མེད་པར་ཡང་ཁུ་བ་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྨི་ལམ་གྱི་གནོད་པའོ། །དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་དཔེ་གཞན་དང་གཞན་དག་གིས་ཡུལ་དང་དུས་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་འགྲུབ་བོ། །[297] ཞེས་གསུངས།

ཡང་སེམས་ཙམ་པས་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཡུལ་ངེས་པ་སོགས་བཞི་འཇོག་ཙུང་ཞིང་གཟུགས་སོགས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་རྒྱུད་ཆད་དུ་མ་གྲུབ་པར་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཁས་བླངས་པར། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་འདི་རྣམས་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ན། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་བློས་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་སམ་མི་ཤེས། གལ་ཏེ་མི་ཤེས་ན། གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་བློ་ཞེས་བརྗོད་མི་རིགས་ལ། གལ་ཏེ་ཤེས་ན་ཡང་དེའི་ཚེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་རྫས་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བས་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་བློས་གཞན་གྱི་སེམས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ནུས། གལ་ཏེ་གཞན་གྱི་སེམས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པའི་དཔེར་རང་གི་སེམས་ཤེས་པའི་བློས་རང་གི་སེམས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པ་འགོད་ན། རང་གི་སེམས་ཤེས་པའི་བློ་དེས་ཀྱང་རང་གི་སེམས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་མ་ཤེས་ཞེས་བརྩད་པ་ལ། སེམས་

---

297 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༣

ཙམ་པས་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་བུམ་པ་དང་མདོག་འདྲ་བའི་སྣམ་བུས་བུམ་པ་གཡོགས་པའི་ཚེ། ཕྱིའི་གཡོག་བྱེད་སྣམ་བུ་མཐོང་བ་ལ་བུམ་པ་མཐོང་བར་བཞག་པ་ལྟར། རང་དང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པའི་བློས་ཀྱང་། རིམ་པ་བཞིན་དུ་རང་དང་གཞན་གྱི་སེམས་གཟུང་བའི་ཆ་ཤེས་པ་ལ་རང་དང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་པར་བཞག་པ་ལས། རང་དང་གཞན་གྱི་སེམས་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་ཤིང་། རང་དང་གཞན་གྱི་སེམས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་གིས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ལ་རྫས་གཞན་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་རྗོད་པ་སྤོང་བར་བྱེད་དེ། ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

གལ་ཏེ་འདི་དག་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ན་གཞན་གྱི་སེམས་རིག་པས་ཅི་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་སམ་འོན་ཏེ་མི་ཤེས་ཤེ་ན། འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ། གལ་ཏེ་མི་ཤེས་ན་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་ཅི་སྐད་དུ་བྱ། ཇི་སྟེ་ཤེས་ན་ཡང་། གཞན་སེམས་རིག་པས་ཤེས་པ་ནི། །དོན་བཞིན་མ་ཡིན་ཇི་ལྟར་དཔེར། །རང་སེམས་ཤེས་པས། དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྤྱོད་ཡུལ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་ཕྱིར། །ཇི་ལྟར་དེ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་དེས་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉི་ག་ཡང་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར

རོ། །[298] ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་ཁང་མིག་ཆུང་དུར་གླང་པོའི་ཁྲུ་འཁྲིགས་པ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་སད་པའི་ཚེ་ན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པར་ཡོད་ཀྱང་མ་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱིར། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ཡུལ་ཕྱི་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རྨི་ལམ་དང་མི་མཚུངས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་གཟུགས་སོགས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྨི་ལམ་དུ་གླང་པོ་སོགས་མཐོང་བའི་ཤེས་པའི་དོན་མེད་པར་མ་སད་བར་དུ་ཤེས་མི་ནུས་པ་ལྟར། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ལ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་གཉིད་ཀྱིས་མྱོས་པའི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་རྨི་ལམ་རྨི་མཁན་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཞིང་། བག་ཆགས་ངན་པའི་གཉིད་ཀྱིས་མྱོས་པ་མ་སད་ཀྱི་བར་དུ་སྣང་བ་འཁྲུལ་བའི་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། ནམ་ཞིག་བག་ཆགས་ངན་པ་དེའི་གཉེན་པོ་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་བག་ཆགས་ངན་པའི་གཉིད་སད་པ་ན། ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པས་རྨི་ལམ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེས་ལན་སྨྲ་བར་ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

298 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༥

> དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཡུལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་གཉིད་ཀྱིས་མ་ལོག་པའི་ཚེ་ན་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་དེ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་རང་རང་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་རིགས་ན། དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་དོན་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། འདི་ལྟར། རྨི་ལམ་མཐོང་བ་ཡུལ་མེད་པར། །མ་སད་བར་དུ་རྟོགས་མ་ཡིན། །དེ་ལྟར་ལོག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པའི་འཇིག་རྟེན་ནི་རྨི་ལམ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་མཐོང་ཏེ། མ་སད་ཀྱི་བར་དུ་དེ་མེད་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། གང་གི་ཚེ་དེའི་གཉེན་པོ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས་སད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ཡུལ་མེད་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་དེ་དེ་ནི་མཚུངས་སོ། །[299] ཞེས་སོ།།

ཡང་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་གཉིད་མ་ལོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡང་ཡུལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པ་ཡིན་ན། གཉིད་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཆེ་ཆུང་ཅིའི་ཕྱིར་འདྲ་བར་མི་འགྱུར། ཡང་གཉིད་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་ལེགས་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཡང་ཆེ་ཆུང་ཅིའི་ཕྱིར་འདྲ་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། སེམས་ཙམ་པས་ཡུལ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་འདྲ་ན་ཡང་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་

299 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༢༣

བྱ་བ་ལེགས་པ་དང་མི་ལེགས་པ་གཉིས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། ཀུན་སློང་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པའི་སེམས་ཀྱིས་བྱས་ལ། གཉིད་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལེགས་པ་དང་མི་ལེགས་པ་གཉིས་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་ཞིང་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པའི་སེམས་ཀྱིས་མ་བྱས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་བཟང་ངན་གཉིས་དང་མ་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་བཟང་ངན་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་ཆུང་མི་མཚུངས་ཞེས་ལན་འདེབས་ཏེ། ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པའི་དོན་མེད་པ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་གཉིད་ཀྱིས་མ་ལོག་པའི་ཡང་དེ་ལྟ་ན་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པ་ན་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་ལ་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་འདྲ་བར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར། སེམས་ནི་གཉིད་ཀྱིས་ནོན་པས་ན། །དེ་ཕྱིར་རྨི་དང་འབྲས་མི་མཚུངས། །དེ་ནི་འདིར་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[300] ཞེས་གསུངས་སོ།།

ག རྣམ་རིག་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་གྲོལ་བ་ཐོབ་ཚུལ།

དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་གྲོལ་བ་འཐོབ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། གལ་ཏེ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དང་། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་བརྗོད་པ་ལ་གང་ཟག་གཞན་སྒྲོར་བར་བྱེད་ཅེས་གསུངས་ཤེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་དུ་མེད་ན། ཇི་ལྟ

300 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༣༥

པ་བཞིན་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་གཞན་དག་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཤད་པ་དང་ཇི་ལྟ་བཞིན་ཐོས་པར་ཡང་བྱེད་མི་ནུས་ལ། དེ་ལྟར་ཚིག་གིས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བརྗོད་པ་དང་རྣ་བས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཐོས་པ་མེད་ན། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་མི་ནུས་པས། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཐོས་པ་དང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་ཡང་གདུལ་བྱ་གཞན་སྒྲོར་བར་བྱེད་དགོས་ཀྱང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་གང་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། གང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གནས་སམ་དམིགས་པ་སྤྲོས་པའི་དངོས་པོ་ ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ༢ ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ༣ འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་སྟེ་གཞིའི་དངོས་པོ་གསུམ་དང་། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་འབྱུང་བར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་བརྗོད་པ་སྒྲོར་བར་བྱེད་ཅེ་ན། འདི་ལྟར་བརྗོད་པ་མེད་ན་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ་གཞན་དག་ལ་བསྙད་པ་དང་། ཐོས་པར་བྱེད་ཀྱང་མི་ནུས་ལ། ཚིག་དང་ཐོས་པ་མེད་ན་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཤེས་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་བས་ན་ཐོས་པ་དང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྗོད་པར་ཡང་སྒྲོར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པས་གཞི་དེ་ལས་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དངོས་པོ་གསུམ་སྐྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་འབྱུང་བར་འགྱུར་

ཏེ།[301] ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལས། ༡ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༢ ཁྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༣ རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་གནས་སམ་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ལ། ༤ བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༥ བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ལས་རིམ་པ་བཞིན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ལས་གཞན་པའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞིང་། ༦ སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༧ མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༨ དེ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམས་འབྱུང་ངོ་། །མདོར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པོ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གནས་སམ་དམིགས་པ་སྤྲོས་པའི་དངོས་པོ་ ༡ གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ༢ ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་སོགས་དང་། ༣ འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་སྟེ་དངོས་པོ་གསུམ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྲོས་པའི་དངོས་པོས་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་གཞི་བྱེད་ཅིང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་རྣམས་ཀྱི་གཞི་བྱེད་ལ། ཆགས་

301 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༧༣ ཤོག ༥༩༠

སོགས་གསུམ་པོས་རང་རང་གི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་དང་འཁོར་བའི་སྐྱེ་རྒ་ན་འཆིས་མཚོན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་བྱེད་པས་གཞི་གསུམ་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་ནུས་ཏེ། བྱང་ས་ལས།

རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེས་དངོས་པོ་གསུམ་པོ་གང་དག་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་གནས་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤྲོས་པའི་དམིགས་པའི་དངོས་པོ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་བཏགས་པར་སྐྱེད་དོ། །དངོས་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོས་པར་བྱེད་ན། མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ། མིང་གི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བརྗོད་པས་ཡོངས་སུ་བསྒོས[302]པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོ་རྣམ་པ་དུ་མ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདི་གཉིས་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་དང་། ང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་བ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པ་སྐྱེད་དོ། །དེ་ལ་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། དེ་གཉི་ག་ལས་བཟློག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་ཅི་རིགས་པར་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམས་སྐྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་འདི་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པར་

302 སྡེ་བསྟན་དུ་བསྒོམས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཁུ་རེ་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས།

རྟོག་པའི་གནས་སྤྱོས་པའི་དངོས་པོ་དང་། ལྟ་བ་དང་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམས་དང་། དངོས་པོ་འདི་གསུམ་སྐྱེད་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ནི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་བརྟེན་ནོ། །འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྡང་དང་། གཏི་མུག་རྣམས་བརྟེན་ཏོ། གཞི་གསུམ་པོ་འདི་དག་གིས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་མ་ལུས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །[303]ཞེས་སོ།།

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གནས་སྤྱོས་པའི་དངོས་པོ་སོགས་གཞི་གསུམ་པོ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་མདོར་བསྡུས་ན། ༡ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ༢ བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་བསྟན་པ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། འདས་པ་དང་འདས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་མ་འོངས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན། ༣ རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག

303 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༩༧

པ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་གྱི་བྱང་སའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས། “མང་པོ་གཅིག་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།”[304] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། སྐྱེ་བ་པོ་དང་། ཁྱིམ་དང་། དམག་དང་། ནགས་ཚལ་དང་། ཟས་དང་། སྐོམ་དང་། བཞོན་པ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་མིང་མི་འདྲ་བའི་བརྡ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་གཞི་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ་ཚོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན།[305] ༤ བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ༥ བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། བྱང་སའི་འགྲེལ་པ་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་ལས། “རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ལ་བདག་དང་བདག་གི་རྣམ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་བདག་དང་བདག་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །”[306] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རིམ་བཞིན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་དང་ཉེ་བར་བླང་བྱ་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་བདག་ཏུའམ་བདག་གིར་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ༦ སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། མཛེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ༧ མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། མི་མཛེས་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ༨ སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི། མཛེས་མི་མཛེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་གང་དུ་ཡང་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་བར་

304 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཝི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༧༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༧༨༥

305 རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས་དེབ་གཟུགས་ཤོག་གྲངས། ༤༣༤ ན་གསལ་བ་ལྟར་སྤྱིར་བྱང་སའི་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་དོན་ལ་བོད་འགྲེལ་རྣམས་སུ་བཤད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པར་སྣང་།

306 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཝི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༧༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༧༨༣

མར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཞིག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་ས་ལས།

དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་འདི་ནི་གཟུགས་ཅན་ནོ། །འདི་ནི་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་བསྟན་དུ་ཡོད་པའོ། །འདི་ནི་བསྟན་དུ་མེད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་། དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པའི་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བ་ཚད་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྲོག་དང་། སྐྱེ་བ་པོའི་མིང་གི་བརྡ་དང་ལྡན་པ། ཁྱིམ་དང་། དམག་དང་། ནགས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཟས་དང་། སྐོམ་དང་། བཞོན་པ་དང་། གོས་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ལ་དེ་དག་གི་མིང་གི་བརྡ་དང་ལྡན་ལ། ཆོས་མང་པོ་བསྡུས་པ་དག་ལ་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །བདག་གོ་སྙམ་པ་དང་། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། དངོས་པོ་གང་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་མཐུན་པར་བཅས་

པ་གང་ལ་ཡུན་རིང་པོ་ནས་བདག་ཏུའམ། བདག་གིར་འདྲིས་ཤིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལ་གོམས་པས་ལོག་པར་འཛིན་ཅིང་འདྲིས་པ་དེ་ལས་རང་གི་ལྟ་བའི་གནས་དང་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། འབྱུང་བ་ལོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདག་གོ་སྙམ་པ་དང་། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། མཛེས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། མི་མཛེས་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །སྡུག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་གཉིས་ག་ལས་བཟློག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ན། མཛེས་པ་དང་། མི་མཛེས་པ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དེ་གཉིས་ལ་མ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ།[307] ཞེས་གསུངས།

བྱང་སའི་ལུང་འདིས་ནི་སྤྱིའི་ཚ་ནས་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ། རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་། བདག་གོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། བདག་གི་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། མི་སྡུག་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ། དེ་གཉི་ག་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཏུ་བསྟན་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་གཞི་བྱེད་པས། གཞི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ་ཐོག་མ་

307 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༥༩༢

དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་གཉིས་སུ་བྱས་ཏེ་བར་དང་། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་གསུམ་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་མར་བསྟན་པར་སྣང་ངོ༎

དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློར་ཧ་ལྟར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་བཞི་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་ཤིང་། ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་བཞི་ལས། ༡ མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི། མིང་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འཇུག་ཚུལ་དཔྱོད་པ་དང་། ༢ དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི། དོན་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལྟ་བུ་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཚུལ་དཔྱོད་པ་དང་།༣ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཙམ་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བུམ་པ་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཚུལ་དཔྱོད་པ་དང་། ༤ བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཚུལ་དཔྱོད་པ་ཞིག་གོ།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ལས། ༡ མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། མིང་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དོན་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་མི་འཇུག་དཔྱད་མཐར་དེ་ལྟར་མི་འཇུག་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱིར་

འཛིན་རྟེན་ན་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བརྡ་འཕྲོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་མིང་དེ་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་ཡོད་མོད། གལ་ཏེ་མིང་དེ་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་ཙམ་ཡང་མེད་ན། སྐྱེ་བོ་སུས་ཀྱང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་ལ་གཟུགས་སོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པར་མི་ཤེས་ལ། དེ་ཙམ་ཡང་མ་ཤེས་ན། དོན་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་ཞེན་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། སྒྲོ་འདོགས་དང་ཞེན་པ་མེད་ན། གཉེན་པོ་དང་མ་ཞེན་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲོ་འདོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་ཞེན་པ་དང་མ་ཞེན་པ་ཡང་མེད་ན། དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

༢ དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། དོན་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་མཐར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དང་། ༣ ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། གཟུགས་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཙམ་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་མཐར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འདིས་ནི། གཟུགས་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཙམ་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་ཞེས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་སྤྲུལ་པ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་། བྲག་ཅ་དང་། མིག་ཡོར་དང་། ཆུ་ཟླ་དང་། རྨི་ལམ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་ངོ་།།

༩ བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་དེ་མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་མཐར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་དེ། མིང་དང་དོན་དང་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་གཏན་ནས་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཞིས་འགྱུར་ཏེ། ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་རྣམ་པ་བཞི་གང་ཞེ་ན། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །དེ་ལ་མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མིང་ལ་མིང་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་སྟེ། དེས་མིང་དང་། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་དང་། འབྲེལ་པར་ཡང་མཐོང་ལ། མིང་དང་དངོས་པོ་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་དོ།།

ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་གང་ཞེ་ན། མིང་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དངོས་པོ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའོ། །མིང་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་མིང་ལ་མིང་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་བཙལ་ནས། མིང་དེ་ལ་འདི་ལྟར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་ཏེ། འདི་ལྟར་མིང་འདི་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པར་འཇོག་སྟེ། འདི་ལྟར་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དོན་དང་། ལྟ་བའི་དོན་དང་། ཉེ་བར་འདོགས་པའི་དོན་དུའོ། །གལ་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་དུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་རྣམ་པར་མི་འཇོག་ན་ནི། སུས་ཀྱང་དངོས་པོ་དེ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །མི་ཤེས་ན་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་མངོན་པར་ཞེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་ན་བརྗོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གིས་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་མིང་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

དངོས་པོ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་བཙལ་ནས། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་མ་འབྲེལ་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མཐོང་སྟེ། འདི་ནི་དངོས་པོ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་

པ་གཉིས་པའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་བཙལ་ནས། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་དེས་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྣང་བར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅིང་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། དེས་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྤྲུལ་པ་དང་། གཟུགས་བརྙན་དང་། བྲག་ཅ་དང་། མིག་ཡོར་དང་། ཆུ་ཟླ་དང་། རྨི་ལམ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་མཐོང་སྟེ། དེར་སྣང་བ་ནི་དེའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཐོང་ན་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དོན་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གསུམ་པའོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཚོལ་བར་གྱུར་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་བཙལ་ནས། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མིང་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་རྣམས་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་དུ་མཐོང་ལ། དངོས་པོ་དེ་ཡང་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །[308] ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་དུས་ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ། དངོས་བརྒྱད་

308 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཝི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༩༨

ཅེ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ལོག་ཤེས་སུ་ཤེས་པ་ན། ཕྱིས་སུ་རྣམ་རྟོག་བརྒྱད་ཀྱི་རྟེན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་དེ་དག་གི་མཐུན་པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་། རྟེན་ནམ་རྒྱུ་དང་། མཐུན་པའི་དམིགས་པ་དེ་རྣམས་མི་འབྱུང་བས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཀྱང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྣམ་རྟོག་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་འགོག་པ་ནི། སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དང་། ག་བ་དང་། ན་བ་དང་། འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་འགོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་གོ་སྐབས་འགོག་པ་ནི། རྒྱུ་ཉོན་མོངས་དང་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་པར་བྱང་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

གང་གི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཞི་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ན། ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་གྱུར་པས་ཕྱི་མ་ལ་དེའི་རྟེན་དང་དེའི་དམིགས་པ་སྤྲོས་པར་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་བས་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེའི་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །སྤྲོས་པ་འགོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་སུ་སྨྲ་དན་ལས་

འདས་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །[309] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་ཀུན་བཏུས་དང་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ་གོང་དུ་བྲངས་པའི་བྱང་ས་དང་དོན་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་ཚུལ་འདིར་དྲངས་ནས་འགྲེལ་བཤད་ཅུང་ཟད་བྱས་ཏེ། སྔར་གྱི་བྱང་སའི་ཤེས་འཚོལ་བཞིའི་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་ལ།

མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཚུལ་འཚོལ་བ་དེ་ལ་མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཞེས་བྱ། དབྱེ་ན། མིང་གི་ཚོགས་དང་། ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཚོགས་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་དེ་ལྟར་འཚོལ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མིང་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་མིང་གི་ཚོགས་དང་། ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོག་པའོ། །"[310] ཞེས་གསུངས།

དོན་དེ་མིང་དེ་འཇུག་པའི་གཞིར་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཚུལ་འཚོལ་བ་དེ་ལ་དོན་ནམ་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོག་པའོ། །"[311] ཞེས་གསུངས།

དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་དེ་མིང་དེ་འཇུག་པའི་གཞིར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་དེའི་

309 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཡི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༩༧

310 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༢༥༨

311 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༧༦ ཤོག ༢༥༨

གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཚུལ་འཚོལ་བ་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་བརྗོད་པ་དང་། བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའོ། །"[312] ཞེས་གསུངས།

དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་མིང་དེ་འཇུག་པའི་གཞིར་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དེའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ཚུལ་འཚོལ་བ་དེ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའོ།།"[313] ཞེས་གསུངས།

དེ་དག་སླར་ཡང་དཔེ་དང་སྦྱར་ཏེ་བརྗོད་ན། མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་པར་མདོན་པར་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པས་བར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཚོལ་བ་དང་། དོན་ཡོངས་སུ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ལྟོ་ལྡིར་བ་དེ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་གཞི་དེར་ལྟོ་ལྡིར་བའི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཚོལ་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་མིང་བཏགས་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཚོལ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། བུམ་

312 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༥༨

313 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༣༥༩

པ་འདི་སྐྱེ་འོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་མིང་བཏགས་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཚུལ་འཆོལ་བའོ། །འཆོལ་བ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡིད་དཔྱོད། ཚད་མ། བཅད་ཤེས་བཅས་གསུམ་རེ་ཡོད།

མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། མིང་ཡོངས་སུ་འཚོལ་བས་ཇི་ལྟར་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ལ་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེས་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་རིགས་འདྲ་སྟེ། འཚོལ་བ་བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་གྱི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་རྟོགས་པའི་མིང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་རང་གི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཙམ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་སྡོད་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། དོན་དེ་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་མིང་བཏགས་པ་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་སྡོད་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཚོལ་བ་བཞི་དང་ཤེས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དང་རྟོག་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་རྟོག་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་ཤིང་། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་ཡང་ལོག་ཤེས་སུ་ཤེས་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་མཐུན་པའི་དམིགས་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་མི་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་རྣམ་རྟོག་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་བཀག་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཕྲ་རགས་ལས་གྲོལ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ།། །།

# སྐབས་བདུན་པ། དབུ་མ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

## ༡ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ།

### ཀ སྤྱི་བཤད།

དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་ལ། གོང་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་བཞིན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ངེས་པའི་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གནས་པར་གཟིགས་ཤིང་། བདེན་དངོས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕྱུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་དང་། གཞན་སྡེས་བདག་དང་དུས་སོགས་བདེན་པའི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའི་སྒོ་ནས་བཀག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་

རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་རྒྱལ་དུ་བསྙོན་ཏེ་བསྒྲུབས་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་ནི་ནང་གི་ཀུན་སློང་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། ཉོན་མོངས་དེ་དག་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཚུལ་མིན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ནི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པ་ནི། མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ་སོགས་ཏེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་ཤུགས་དྲག་སྐྱེ་བའི་སྐབས་སུ་ཆགས་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། ནམ་ཞིག་མི་དེ་དང་མ་མཐུན་པའི་དབང་གིས་དགྲར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྔར་གྱི་ཆགས་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དགྲ་དང་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མི་དེ་པོ་རང་གི་ངོས་ནས་འགྱུར་བ་སོང་མེད་ཀྱང་། མི་དེ་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་རེ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་ཚད་ལས་བརྒལ་བར་བཟང་ངན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཆགས་སྡང་གི་བློ་ཤུགས་དྲག་སྐྱེས་ཏེ། ལས་སྣ་ཚོགས་བསགས་པའི་དབང་གིས་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། བདེན་འཛིན་དེའི་འཛིན་ཚུལ་དང་འགལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་པའི་བློ་ལ་གོམས་འདྲིས་བསྐྱེན་ཏེ་གོམས་པ་འཕེལ་བ་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་པ་དེ་དག་འགག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་སྣ

ཚོགས་ཀྱི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་གཉིས་ལྟག་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་ཏེ་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་རློངས་པའི་གཉིས་ལྟག་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཉོན་མོངས་དང་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། མ་རིག་པ་ཟད་ན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཞི་བའི་བློ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་། ཡལ་ག་ཕྲའུ་ཐམས་ཅད་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞི་བའི་བློ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ཞི་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །"[314]

ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་ལས་སྤྲོས་པ་ནི།།
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར།།[315]

ཞེས་དང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས།

མཆོག་ཏུ་སེམས་ནི་སྦྱོང་བྱེད་པའི། །ཆོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན།།[316]

ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་།

ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ།།

314 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཀ ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༨༣༩
315 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༥ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༦
316 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤློ་ཀ ཤོག ༦༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༤༠

གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་གྱུར་ཏེ།།
དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།།
གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར།།[317]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །འདིར་གཏི་མུག་ཅེས་པ་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་རང་ཉིད་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟོད་པ་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ང་ལ་བསྟོད་པ་བྱས་སོ་སྙམ་པ་སོགས་ང་ཞེས་པའི་ལིང་ལིང་པོ་ཞིག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དེ་ཡོད་པས་རང་གཞན་རིས་སུ་བཅད་དེ་རང་ཕྱོགས་ལ་ཕན་བཏགས་པའམ་རང་གི་ཡིད་དང་མཐུན་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་། རང་ཕྱོགས་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པའམ་རང་གི་ཡིད་དང་མི་མཐུན་པ་གཞན་ལ་སྡང་བའམ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཚུལ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །སྐྱོན་རྣམས་ནི་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་བ་དང་ན་བ་དང་འཆི་བ་དང་མྱ་ངན་ལ་སོགས་པ་དག་གོ །དེ་དག་ནི་མ་ལུས་པར་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ལས་བྱུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མདོ་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྩ་བ་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་ཀུན་འབྱུང་བ་ཅན་དག་གོ་ཞེས་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱུ་ཅན་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་མ་སྤངས་པ་རྣམས་ལ་འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། མ་ལུས་པའི་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་

317 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༠ ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༢ ཤོག ༢༥༨

བའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ནོ།།[318]

ཞེས་གསལ་བར་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་པའི་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུས་ཞེ་སྡང་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། འདོད་ཆགས་ཀྱང་གནས་སྐབས་མགོ་གནོན་པ་ཙམ་ལས་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོར་གསུངས་པའི་བྱམས་པ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། ཞེ་སྡང་ཡང་གནས་སྐབས་མགོ་གནོན་པ་ཙམ་ལས་རྩ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། དེས་ང་རྒྱལ་སོགས་ལའང་རིགས་འགྲེ། དེས་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་གི་རྩ་བ་གཉིས་འཛིན་ཡིན་ལ། གཉིས་བདེན་འཛིན་ཟད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མ་ཟད། རྩ་བ་བཅད་ན་ཡལ་ག་སྐམ་འགྲོ་བ་བཞིན་གཉིས་བདེན་འཛིན་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་བཅོམ་པས་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་འདི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེར་ནི་འདོད་ཆགས་བསལ་བར་བྱ་ཕྱིར་གསུངས་པས་ཞེ་སྡང་ཟད་པར་བྱེད་མི་འགྱུར། །ཞེ་སྡང་བསལ་བར་བྱ་ཕྱིར་གསུངས་པས་ཀྱང་ནི་འདོད་ཆགས་ཟད་པར་བྱེད་འགྱུར་མིན། །གང་ཕྱིར་ང་རྒྱལ་སོགས་ཟད་བྱ་ཕྱིར་གསུངས་པ་དེས་ཀྱང་དྲི་མ་གཞན་མི་འཛོམས། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཆེས་[319]ཁྱབ་མ་ཡིན་གསུང་

318 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༢༨
319 སྡེ་བསྟན་དུ་ཆོས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

དེ་དག་དང་དེ་དག་དོན་ཆེན་མིན། །གཏི་མུག་ཟད་པར་བྱ་ཕྱིར་གསུངས་པ་
གང་ཡིན་དེས་ནི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་འཇོམས། །ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་གཏི་
མུག་ལ་ནི་ཡང་དག་བརྟེན་པར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད།།[320]ཅེས་སོ།།

## ཁ མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེར་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་འགག་སོགས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེའི་གནད་ནི་རང་ཅག་ལ་ཀུན་ལྡན་དུ་ཕན་གནོད་དང་འབྲེལ་བའི་རིགས་ནི་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་སའི་གཞི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་པས། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པའི་འཁྲུལ་གཞི་ཆེ་ཞིང་། འབྲས་བུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རིགས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་བམ་སྙམ་པའི་འཁྲུལ་གཞི་ཆུང་བས་ན། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་བདེན་དངོས་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནན་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་མཛད། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

320 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤༠

འདུས་བྱས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས། །འདུས་མ་བྱས་ནི་ཇི་ལྟར་འགྲུབ།།[321]

ཅེས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ཉིད་རྩལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་དུ། "སྐྱེ་བ་བཀག་པས་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་སླ་བར་དགོངས་ཤིང་ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དགག་པ་རྩོམ་པ་མཛད་དོ། །"[322] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་སླ་བར་དགོངས་ནས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་ཐོག་མར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་།

བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།།
གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན།།
དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་།།
སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།[323]

ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆོས་རྣམས་མཐའ་བཞི་སྟེ། བདག་དང་། གཞན་དང་། བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་མཛད་ལ། གཞུང་དེས་རྟགས་དང་ཆོས་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པར་གསུངས།

སྤྱིར་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། རྒྱུ་ཡོད་པ་ལ་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་ཐ་དད་ཡིན་

321 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློཀ ༣༣ ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༣
322 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༠
323 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

པའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ཕྱིན་མཐའ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་ལ། མཐའ་བཞི་པོ་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་ཁེགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་གནད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བའི་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དག་གི་ལུགས་ལ་འང་། འབྲས་བུ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་དང་། མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་པ་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། དེ་རྣམས་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ཞིག་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ན་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་ཐོག་མར་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་མཛད་ལ། དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བཀོད་པའི་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདི་ནི་ཆོས་བདག་འགོག་པ་ལ་བསྟུགས་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་དེ་གོ་བདེའི་སྒྱུར་བར་འགོད་ན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་སྟེ། མཐའ་བཞི་གང་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། "དེ་ལྟ་བས་ན་རང་དང་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་མ་ལུས་པ་དག་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས། རྡོ་རྗེའི་གཟེགས་མ་ཐོགས་པ་མེད་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་རབ་

ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལམ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འགལ་བར་མི་བྱ་བ་ཉིད་དེ།"[324]
ཞེས་གསུངས། །དཔེར་ན། རྡོ་རྗེ་ཕ་ལམ་གྱི་གཟེགས་མ་སྟེ་ཆ་ཤས་རེ་རེས་ཀྱང་
རིན་པོ་ཆེ་ཕལ་བ་སོགས་འཇོམས་ནུས་པ་ལྟར། གཏན་ཚིགས་འདིའི་རྟགས་ཟུར་
བཞི་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་རེ་རེ་ནས་
འགོག་ནུས་པས་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

མཐའ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོ་སོར་འགོད་པ་ལ། ༡
ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སླར་ཡང་སྐྱེ་
བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་
རིགས་པ་དང་། ༢ ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་
གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་
ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། ༣ ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་བདག་
གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་
ལས་སྐྱེ་བ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་
པའི་རིགས་པ་དང་། ༤ ཡང་དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་དུས་དང་གྲུབ་པའི་
མཐའ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
འབྲས་བུའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའོ། །

324 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༠༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༢༨༢

## བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་སོ་སོ་ནས་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་འཆད་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་བདག་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ནི་གཞན་སྡེ་གྲངས་ཅན་པ་ཡིན་ལ། དེས་བདག་སྐྱེ་འདོད་ཚུལ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་ཕན་ཚུན་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་གཙོ་བོ་གཅིག་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ན་མི་རུང་བས། རྒྱུ་ནས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཡང་། རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མྱུ་གུའི་རང་བཞིན་དང་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་ཕར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་འགྱུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་མྱུག་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པས་མྱུ་གུ་མྱུ་གུ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཀྱང་། མྱུ་གུ་ནི་ས་བོན་དང་དེའི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་བ་ན། རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པས་རང་གི་རང་བཞིན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་མྱུ་གུ་མི་གསལ་བ་རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་གྲངས་ཅན་པའི་གཞུང་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་།

ཞོ་གང་ཡིན་པ་དེ་འོ་མ། །འོ་མ་གང་ཡིན་དེ་ཞོ་ཞེས།།
དྲག་པོ་ལེན་གྱིས་བསྟན་པ་སྟེ། །དེ་བཞིན་འཇིགས་བྱེད་གནས་པའང་འཆད།།[325]

ཅེས་བྱུང་།

དེ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱི། །ཚོགས་ལ་འབྲས་བུ་ཡོད་ན་ནི།།

325 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༤༠༡

ཚོགས་ལ་གཟུང་དུ་ཡོད་རིགས་ན། །ཚོགས་པ་ཉིད་ལ་གཟུང་དུ་མེད།།[326]

ཅེས་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་ལ་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་ནི། གཟུང་དུ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པས་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་པའི་ཚོགས་པ་ལ་སྣམ་བུ་གཟུང་དུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་འགོག་པར་མཛད་དོ།།

གོང་དུ་བཀོད་པའི་རྩ་ཤེའི་གཞུང་ཚིག་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚིགས་བཅད་དེའི་དོན་འགྲེལ་སྐབས། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས།

> དེ་ལ་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་དངོས་པོ་བདག་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ཀྱང་ཡང་སྐྱེ་ན་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་འདོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་རེ་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ།།"[327]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ལས་སྐྱེ་ན་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ནི། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདག་ལས་ཏེ་རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་ན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བ་ནི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ན་དེ་ཐོབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་སྐྱེ་ན་དགོས་པ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐོབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་སྐྱེ་དགོས་པ་མི་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་

326 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༧

327 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༥༡

བས་འགོག་ཚུལ་ནི། དེ་ལྟར་ན་སྨྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་དེ་ནམ་ཡང་སླར་མི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཕ་རོལ་གྲངས་ཅན་པས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུས་སུ་ནུས་པའི་ངོ་བོར་མི་གསལ་བར་ཡོད་པ་གསལ་བར་སྐྱེད་དགོས་པ་དང་། གསལ་ཟིན་ནས་སྐྱེ་མི་དགོས་པས་ཐལ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས་ཏེ། གསལ་བ་སྔར་ནས་ཡོད་ན་དེར་བསྐྱེད་མི་དགོས་ལ་སྔར་ནས་ཡོད་ཀྱང་སྐྱེ་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སོ་ན་གནས་ཤིང་གསལ་བ་སྔར་མེད་ན་འབྲས་བུ་སྔར་ཡོད་པ་ཕོ་ན་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་འགལ་ལོ།།

སྦྱོར་བ་ནི། རང་རྒྱུའི་དུས་སུ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་སྨྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མངོན་པར་གསལ་ཟིན་གྱི་སྨྱུ་གུ་བཞིན་ཞེས་པའོ། །ཐལ་འགྱུར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།
སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད།།
སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི།།
སྨྱུ་གུ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདིར་རྙེད་མི་འགྱུར་ཞིང་།།
ས་བོན་སྲིད་མཐར་ཐུག་པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།།[328]

328 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་ མ། ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡-༩ ཤོག ༣༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༣

ཞེས་འབྲས་བུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་གཉིས་བསྟན་ནས་རིགས་པ་དང་འགལ་བར་བརྗོད་པ་གོང་དུ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏར་བྱུང་བའི་རིགས་པ་དང་ཚུལ་གཅིག་གོ།

སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། གང་ཞིག་བྱ་བའི་ལས་དང་། གང་གིས་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྐྱོན་དང་པོ་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན། །བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར། །[329]

ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་ཕ་དང་བུ་དག་གམ། མིག་དང་དེའི་རྣམ་ཤེས་དག་ཀུང་གཅིག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་དུ་མ་གསུངས་སོ། །སྐྱོན་གཉིས་པ་ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

བུད་ཤིང་གང་དེ་མེ་ཡིན་ན། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འགྱུར། །[330]

ཞེས་གསུངས།

དེ་ལ་ཕྱོགས་སྔས་པ་དང་བུ་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཉིས་སྤྱི་ར་གཅིག་ཏུ་མི་འདོད་ཀུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་དོན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པས་རིགས་པའི་གནོད་པ་སྤོང་མི་ནུས་སོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀུང་།

བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་།།
ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འགྱུར་ན་དེ་དག་ནི།།

329 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༡༩ ཤོག ༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༩
330 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་པ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༣

གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར།།
བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཕྱིར་རོ།།[331]

ཞེས་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་རྟོག་གེ་འབར་བར་ཡང་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དུ་མ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

> དེ་ལ་གྲངས་ཅན་དག་ནི་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲས་པ། དེ་དག་གི་ཕྱིར་བཤད་པ། དེ་ལ་རེ་ཞིག་བདག་སྐྱེ་བ། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། །བདག་ཉིད་ཡོད་ཕྱིར་དཔེར་བྱ་ན། །ཞོ་ནི་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་གྱུར་ན། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་མེད་པར་ཡང་སྐྱེ་བའི་རིགས་ན། དེ་ལྟ་བུ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་མ་མཐོང་ན། དོན་དམ་པར་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། །བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བཅས་པ་སྟེ། །བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་དོན་ནི་བདག་གོ །དེའི་དངོས་པོ་ནི་བདག་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །གལ་ཏེ་དེ་སྐྱེ་བ་ན་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། དེ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། དཔེར་བྱ་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འོ་མ་ལས་ཞོ་སྐྱེ་བར་འདོད་ཀྱི། ཞོ་ཉིད་ཞོའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ཡང་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་

331 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༧

སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།[332]

ཞེས་སྐྱེ་བཞིན་པའི་དུས་སུ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་ཟིན་ན་ཡང་བསྐྱར་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་ལ། དཔེར་ན། ཞོ་ནི་འོ་མ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཞོ་རང་གི་བདག་ཉིད་ལས་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག་གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་འདི་ནི་རྒྱུའོ། །འདི་ནི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་གཞག་ཏུ་རུང་གི་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་རུང་སྟེ། ས་བོན་ཡང་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[333]ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་བདག་ཉིད་གཞན་ཡིན་པ་ལ་འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་འབྲས་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པས་ས་བོན་ཡང་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

## གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གཉིས་པ་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ནི། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། དེ་དག་གིས་གཞན་སྐྱེ་འདོད་ཚུལ་ནི་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་རིགས་ཤིང་། དེ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཏུ་ཐ་ཚད་པས་མེད་པར་རིགས་

332 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༣༨

333 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༣༩

ན། གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་དགོས་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འདོད་པ་ནི་གཞན་སྐྱེའི་འདོད་ཚུལ་ལོ།།

དེ་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། གོང་དུ་བཀོད་པའི་རྩ་ཤེའི་གཞུང་ཚིག་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཚིགས་བཅད་དེའི་དོན་འགྲེལ་སྐབས། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། “གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །”[334] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ལྟོས་པའི་འབྲེལ་པ་འགོག་ནུས་ལ། འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་སོང་ན་འབྲས་བུ་གཅིག་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་ན་རྒྱུ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུ་གཅིག་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་འགྱུར་བས། རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དཔེར་ན། ས་སྨྱུག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་སྨྱུ་གུ་ས་བོན་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བས་སྨྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་མི་འབྱུང་བའམ། ཡང་ན་སྨྱུ་གུ་ས་བོན་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་སོལ་བྱེད་མེ་ལྕེ་རབ་ཏུ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་བསིལ་བྱ་སྨན་པ་འཐུག་པོ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཡིན་ན་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་སྟེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

334 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༥༡

གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་གལ་ཏེ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི།།
འོ་ན་མེ་ལྕེ་ལས་ཀྱང་མུན་པ་མཐུག་པོ་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་།།
ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར།།
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་མ་ལུས་ལའང་གཞན་ཉིད་མཚུངས།།[335] ཞེས་གསུངས།

ཡང་ཇི་ལྟར་ས་ལུའི་ས་བོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་མེ་སོལ་སོགས་ལས་ཀྱང་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ཇི་ལྟར་ས་ལུའི་མྱུ་གུ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། བུམ་སྣམ་སོགས་ཀྱང་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་མགོ་མཚུངས་ཀྱིས་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་ན།།རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར།།[336] ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་སྟེ། འབྲས་བུ་རང་རང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པའི་རྒྱུའི་རྐྱེན་དང་། དམིགས་པ་གང་གིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། རང་འབྲས་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་བདག་པོའི་རྐྱེན་བཅས་རྐྱེན་བཞི་གསུངས་པའི་ལུང་དང་འགལ་བར་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་སྤོང་སྐབས། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

335 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༩ ཤོག ༢༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༦༣
336 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༢༠ ཤོག ༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༩

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་པར་ཡོད་མ་ཡིན།།
བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། །གཞན་དངོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[337]

ཞེས་གསུངས་ལ། ཚིགས་བཅད་འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྔ་མ་ལྟར་ན།[338] མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་རང་རང་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་དུས་སུ་རང་གི་རྐྱེན་ས་བོན་སོགས་ལ་སྟོད་ལ་ཤིང་ཧོག་བརྟེན་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་དམིགས་དགོས་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་ན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རང་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ས་བོན་སོགས་རྐྱེན་གཞན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དགོས་སོ། །ཞེས་སྟོན་པར་བཞེད་དོ། །འོ་ན། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་རང་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ལ་ཐུག་ཅེ་ན། སྤྱིར་སྐྱེ་བ་འདོད་ཕྱིན་ཆད་རྒྱུ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཙམ་མམ་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་རུང་བ་མེད་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་ན། རྒྱུ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་ན་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀྱང་དུས་མཉམ་ཡིན་དགོས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐྱེ་ཞེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོའི་

337 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣
338 རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། འ། ཤོག ༢༨-ན།

མྱུ་གུ་སོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་མྱུ་གུ་དང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་གཉིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་ཞིང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་ལ། དེ་ལྟར་མིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དོན་མ་ཚང་བས། མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་དུས་ནམ་ཡང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་ཡོད་དགོས་པས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་ཡང་སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་མྱུ་གུ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་འབྲས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གོང་དུ་བཀོད་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་གནོད་ཀྱང་། སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ནི་ལན་གཅིག་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་སོང་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པས་མི་མཚུངས་སོ།།

ཡང་གོང་གི་ཚིགས་བཅད་དེའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཕྱི་མ་ལྟར་ན།[339] མྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རྣམས་ས་བོན་སོགས་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམ་པར་མ་འགྱུར་བའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་ཡོད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་དུས་ན་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གང་ལ་ལྟོས་ནས་གཞན་དུ་འཇོག་པའི་ལྟོས་ས་མེད་དགོས་པས། ས་བོན་སོགས་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་པའོ། །འདི་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྨྲ་བའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ལྟོས་སའི་འབྲས་བུ་དེ་དུས་ནམ་ཡང་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་ལྟོས་ས་ཡིན་དགོས་པས་རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུའང་ཡོད་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། །རིགས་པའི་གནད་

339 རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢༨-བ།

འགོག་འདི་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་གོང་འོག་གི་རིགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྦྱར་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་བར་མཛད་ཅིང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞན་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་རོས་འཛིན་པའི་ཚེ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

མདོ་སྡེ་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དག་གིས་ས་བོན་དང་ས་དང་། ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་ལས་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། སྲེད་པ་དང་། ལས་ཞེས་བྱ་བ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་ལས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བར་འདོད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་དག་ཀྱང་ས་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་ལས་ས་ལ་སོགས་པའི་རྫས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་འདོད་དོ།།[340]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ས་བོན་སོགས་ཕྱི་དང་། མ་རིག་པ་སོགས་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་རང་རང་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཕྱོགས་སྔར་མཛད་ལ། དེ་འགོག་ཚུལ་ཡང་། རྟོག་གེ་འབར་བར།

མིག་ལ་སོགས་པ་རྐྱེན་གཞན་རྣམས། །དོན་དམ་དུ་ནི་མིག་སོགས་ཀྱི།།
རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་མ་ཡིན། །གཞན་ཕྱིར་རྩི་རྐྱང་[341]ལ་སོགས་བཞིན།།

340 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༤༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༨ ཤོག ༢༣༡

341 སྡེ་བསྟན་དུ་སྐྱང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།

ཞེས་བྱ་བ་ནི་གལ་ཏེ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་སྐྱེད་པའི་མཐུ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་གཞན་ཡིན་པ་འདྲ་བ་བཞིན་པ་ལས། མིག་ལ་སོགས་པས་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཉི་ཚེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། །སབ་མ་དང་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། ཙི་རྐྱང་[342]དང་རྒྱུ་སྤུན་དང་འཛིམ་པ་ལ་སོགས་པས་ནི་སབ་མ་དང་སྣམ་བུ་དང་། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉི་ཚེ་དག་མངོན་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཀྱི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་སྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་སོ་སོར་ངེས་པ་དེ་དག་ཅི་ལས་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ།།[343]

ཞེས་མིག་སོགས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་རང་ལས་གཞན་པའི་རང་གི་འབྲས་བུ་མིག་ཤེས་སོགས་སྐྱེད་ན། རྒྱུ་འབྲས་རྣམས་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་གཞན་དུ་འགྱུར་བས། གཞན་ཡིན་པ་འདྲ་བ་ལ་མིག་གིས་མིག་ཤེས་སོགས་སྐྱེད་ལ་སབ་མ་སྣེ་ཙི་ཤིང་བྲ་མོ་བསྒྲིགས་པའི་ར་བ་སོགས་མི་སྐྱེད་ལ། ཙི་རྐྱང་སྣེ་ཙི་ཤིང་བྲ་མོ་རེ་རེ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སབ་མ་སོགས་སྐྱེད་ལ་མིག་ཤེས་སོགས་མི་སྐྱེད་པར་རྒྱུ་རྐྱེན་སོ་སོར་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དང་མ་སྦྱར་བའི་ཁྱད་པར་ལས། གོང་དུ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་དང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་བྱུང་བ་ལྟར། གལ་ཏེ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་བཀོད་པ་དང་ཕྱོགས་འདྲའོ།།

342 སྡེ་བསྟན་དུ་སྐྱུང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་ལྟར་བཅོས།

343 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༨- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༨ ཤོག ༢༣༢

## གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་མཁན་ནི་གྲངས་ཅན་ཁ་ཅིག་དང་གཅེར་བུ་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་གིས་བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ཚུལ་ནི། གྲངས་ཅན་ལྟར་བཅས་པས་འབྲས་བུ་རྣམས་དབང་ཕྱུག་དང་གཙོ་བོ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ། གཅེར་བུ་པས་འཇིམ་པའི་གོང་བུ་དང་དབྱུ་གུ་དང་འཁོར་ལོ་དང་སྐུད་པ་དང་ཆུ་དང་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་བུམ་པ་སྐྱེ་བ་ན། རྫ་བུམ་འཇིམ་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ལས་སྐྱེ་བས་བདག་ལས་སྐྱེ་ལ། རྫ་མཁན་གྱི་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལས་སྐྱེ་བས་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། བདག་གཞན་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་ཚུལ་འཆད་སྐབས། རྟོག་གེ་འབར་བར།

གྲངས་ཅན་དག་ལས་ཁ་ཅིག་ས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་། ས་བོན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་མ་ཕྱེ་བའི་བྱེད་རྒྱུ་དག་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་སྨྲ་ལ། གཅེར་བུ་པ་དག་ཀྱང་གསེར་དང་མེ་ལ་སོགས་པ་ལས་གསེར་གྱི་སོར་གདུབ་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་སེམས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་འབྲས་བུ་སྔོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་སྨྲ་སྟེ། འདི་ལྟར་སོར་གདུབ་ཅེས་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ནི་སྔོན་ཡོད་པ་ཡིན་ལ་རང་གི་བདག་ཉིད་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ནི་སྔོན་མེད་པ་ཡིན་པར་སྨྲའོ།།[344]

344 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༥༢

ཞེས་གྲངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྨྲ་གུ་ལྟ་བུ་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུའམ་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་རྒྱུ་ས་ལ་སོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུའམ་རྣམ་པར་མ་བྱེ་བའི་རྒྱུ་རང་གི་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་བས་ན་བདག་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ། གཅེར་བུ་པ་དག་གིས་ཀྱང་གསེར་གྱི་སོར་གདུབ་ལྟ་བུ་གསེར་ལས་སྐྱེ་བས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། མེ་ལས་སྐྱེ་བས་ན་གཞན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འདོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་འགོག་པ་ལ་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔར་རེ་རེ་བ་ལ་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫ་བུམ་འཛིམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ནི། སྔར་བཤད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་ལ། རྫ་མཁན་སོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ནི། ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་དགག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གཉི་གའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[345]ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་།

གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའང་རིགས་པའི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར།།

བཤད་ཟིན་ཉེས་པ་དེ་དག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །[346] ཞེས་གསུངས་སོ།།

དབུ་མའི་སྙིང་པོ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་ཚུལ་

345 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨༥༡

346 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཀློག ༩༥ ཤོག ༢༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༡

འབྱུང་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། །བདག་ཉིད་ཡོད་དང་མེད་མི་འདོད། །གཉི་གར་སྨྲ་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །རིགས་པས་གོང་དུ་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉི་གར་སྨྲ་བ་དག་ཀྱང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་བདག་ལས་ན་ནི་ཇི་ལྟར་གཞན་ལས་ཡིན། འོན་ཏེ་གཞན་ལས་ན་ནི་འོ་ན་དེ་ལྟ་ན་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དང་འགལ་ལོ། །སོ་སོར་ཡང་བདག་ལས་དང་གཞན་ལས་བྱ་བའི་ཚ་ཇི་ལྟར་སྔར་བཀག་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།[347]

ཞེས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་ནའང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་སྔར་སྐྱོན་སོ་སོར་བརྗོད་པས་ཀྱང་གནོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

## རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ།

བཞི་པ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་མཁན་ནི་རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེས་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འདོད་ཚུལ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ལས་ཡིན་ན་བདག་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་ཡང་ན་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླང་དགོས་པས་སྔར་བཤད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་བདག་གིས་ནི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་མ་བླངས་པས་ཕྱོགས་གསུམ་ག་ལ་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་པདྨའི་ཡུ་བ་དང་དེའི་འདབ་མ་རྣམས་ཀྱི་རྩུབ་པ་དང་འཇམ་པ་དག་འགའ་ཞིག་གིས་

347 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༥༣

བྱེད་པར་མ་མཐོང་ལ། དེའི་འདབ་མ་དང་ཟེ་ཏུ་འབྲུ་དང་ལྟེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ་དག་ཀྱང་བྱེད་པར་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་བཞིན་དུ་རྨ་བྱ་དང་བྱ་གག་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་དག་ལ་ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འབད་པས་བཟུང་ནས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་འགོད་པ་མ་མཐོང་བས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་ལ། འདོད་ཚུལ་འདི་དག་སྔར་རྒྱང་འཕེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུའང་བཤད་ཟིན།

དེ་འགོག་པ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བར།

དེ་དག་གི་ཕྱིར་འདི་སྐད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཡང་། །བློ་བུར་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དེ། །སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ནི་དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ནང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་གང་ལ་རྒྱུ་མི་སྣང་བ་དེ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། །རེ་ཞིག་པདྨ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཆུ་དང་རྫས་དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་དག་དང་ལྡན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ནི་སེམས་ཀྱིས་བྲིས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པས་རྨ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སེམས་པས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པས་སྣ་ཚོགས་སུ་བཀྲའོ། །ཚེར་མ་ལ་སོགས་པ་རྣོ་བ་དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་འཇམ་པ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་ཉིད་ལས་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་ཀྱང་ཁུ་ཆུ་དང་ཁྲག་དང་མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་དག་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཡང་བློ་བུར་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དེ། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དང་། མིག་ལ་སོགས་པ་ནི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་གཟུགས་

དང་ལྡན་པའི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཏེ། བུམ་པ་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་དང་། གསུས་པ་ཆེ་བ་དང་། ཁ་ཡངས་པ་དང་། དབྱིབས་ཟླུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་ཡང་གློ་བུར་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ།།[348]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་ལའང་རྒྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་ཅིང་། མེ་ཏོག་པདྨ་སོགས་ཀྱང་ཆུ་དང་ས་བོན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དང་ལྡན་པར་གྲུབ་ལ། ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྟོ་བ་ཆེ་བ་སོགས་ལྡན་པས་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུའང་རྒྱུ་མེད་གློ་བུར་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མི་རུང་བར་བསྒྲུབས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

འབྲས་བུ་ཡིན་ཕྱིར་རིམ་སྐྱེའི་ཕྱིར།།
འཇིག་པའི་ཕྱིར་དང་ཡོངས་འགྱུར་ཕྱིར།།
རྒྱུ་རྐྱེན་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་ནི།།
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ།།[349]

ཞེས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རིམ་ཅན་དུ་འབྱུང་བ་དང་། མཐར་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པ་དང་། གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གང་ཡིན་ལས་མི་འབྱུང་བར་རྒྱུ་

348 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༧༠༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༥༩
349 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༧༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༩

རྐྱེན་སོ་སོར་ངེས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་དང་། གསར་དུ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་གློ་བུར་དུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་།།

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་མིན་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་མིན་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་བྱ་རོག་ལ་ཡང་རྨ་བྱའི་མདོངས་ཡོད་པ་དང་། རྨ་བྱ་ལ་ཡང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ནའང་ནེ་ཙོའི་སྒྲ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྟོན་ཏོག་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་སྟེ། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[350] ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་།

གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བར་ལྟ་ཞིག་འགྱུར་ན་ནི།།
དེ་ཚེ་མཐའ་དག་རྟག་ཏུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་འགྱུར་ཞིང་།།
འབྲས་འབྱུང་ཆེད་དུ་འཇིག་རྟེན་འདི་ཡིས་ས་བོན་ལ་སོགས་ནི།།
བརྒྱ་ཕྲག་དག་གི་སྒོ་ནས་སྡུད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར། །[351] ཞེས་

གསུངས།

350 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༥༡
351 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༩༩ ཤོག ༢༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༢

གཞན་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་སྐྱེ་ན་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བའམ་ཡང་ན་གཏན་ནས་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་ཚུལ་གཞུང་མང་པོར་འབྱུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་དང་གཞན་སོགས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཁས་ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དག་གིས་གནོད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས།

> གལ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉི་ག་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་གསུངས། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་སྨྲ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།[352]

ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་ལ། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས་ཀྱང་།

352 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༦༠ ཤོག ༥༢

"དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་པས་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཡིན་ནོ། །"[353] ཞེས་འབྱུང་བའང་གནད་ཆེའོ།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་འདིས་ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཕལ་ཆེ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་དངོས་སུ་བཀག་ཅིང་། བརྒྱུད་ནས་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་བདེ་བླག་ཏུ་སྐྱེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

## ག རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་སྨོས་པའི་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་ཟད། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སུ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཤིན་ཏུ་མང་བར་གསུངས་ཤིང་། འདིར་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་གསུམ་དང་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་ལ་དཔྱད་དེ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་མཚོན་ཙམ་རེ་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གོང་དུ་བཀོད་ཟིན་པའི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་རྩ་ཤེའི་

[353] སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཅ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤོག ༡༦༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༥༡

རྐྱེན་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་དུ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་བཅས་ལ་བརྟགས་ཏེ། དེ་དག་ཐུན་མོང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། སོ་སོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པའང་འགོད་པར་མཛད། ཐོག་མར་རྐྱེན་རྣམས་ཐུན་མོང་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་སྐབས། ཁ་ཅིག་གིས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ནི་འབྲས་བུ་རྣམས་རྐྱེན་ལས་དངོས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་པས་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ནི་མིག་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་དངོས་སུ་སྐྱེད་པ་མིན་པར། མིག་སོགས་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། བྱ་བ་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པར་ཁས་བླངས་པས་ཚོག་གོ་སྙམ་པ་ལ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་སྟོན་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

བྱ་བ་རྐྱེན་དང་ལྡན་མ་ཡིན། །རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་བྱ་བ་མེད།།
བྱ་བ་མི་ལྡན་རྐྱེན་མ་ཡིན། །བྱ་བ་ལྡན་ཡོད་འོན་ཏེ་ན།།[354]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མིག་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་དང་ལྡན་པའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ཤེས་སྔར་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་མེད་བརྟགས་པ་ན། རྣམ་ཤེས་སྐྱེས་ཟིན་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་མི་དགོས་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་

354 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༤ ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

ན་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ཡོད་པའི་ཚེ་བྱ་བ་དེའི་བྱེད་པ་པོ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡོད་དགོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །གལ་ཏེ་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ལའང་བྱ་བ་དེ་མེད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བཞིན་པ་ལ་བྱ་བ་དེ་ཡོད་པར་འདོད་ནའང་མི་འཐད་དེ། སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ཡང་མིན་པའི་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་གལ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་འགོ་བརྩམས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་རྫོགས་པ་ནི་སྐྱེས་ཟིན་པའང་མ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་མ་བརྩམས་པའི་མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མིན་པས་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་བྱ་བ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་ཤེས་དེའི་ཆ་འགའ་ཞིག་སྐྱེས་ལ་འགའ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བས་ཕྱེད་ཀ་སྐྱེས་ལ་ཕྱེད་ཀ་མ་སྐྱེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་མེད་དོ། །སྐྱེས་མ་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་བྱ་བ་ཡོད་པར་འདོད་ན་འདས་མ་འོངས་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བཞིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུས་གསུམ་ཀའང་སྐྱེ་བཞིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།

ཡང་རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བ་ཡང་མེད་དེ། དེ་ཡོད་ན་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་རྐྱེན་མིག་སོགས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། མིག་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་དུ་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པ་མི་འཐད་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་མིག་སོགས་རྐྱེན་གསུམ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་དང་མི་ལྡན་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་འོན་ཏེ་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་ལྡན་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་འགོག་སྟེ། མདོར་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་

དོན་དམ་པར་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་རྐང་པ་བཞི་པ་དང་དང་པོས་བཀག་ལ། བྱ་བ་རྐྱེན་ལྡན་མེད་ཀྱང་རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་པའི་བྱ་བ་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་སྙམ་པ་རྐང་པ་གཉིས་པས་བཀག བྱ་བ་དང་མི་ལྡན་ཡང་དོན་དམ་པར་རྐྱེན་དུ་འཇོག་གོ་སྙམ་པ་རྐང་པ་གསུམ་པས་འགོག་པས་བྱ་བ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གྱི་རྐྱེན་གང་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པས་རྐྱེན་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་རིགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་དོན་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་དངོས་པོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་སོ་སོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ཡང་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ལས། རྒྱུའི་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་རྒྱུའི་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་འདོད་པ་ལ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་ཚུལ་ནི།

གང་ཚེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་དང་ཡོད་མེད་མི་འགྲུབ་པ།།

ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱ། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ།།[355]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་གི་ཚེ་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྒྱུ་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་དཔྱད་ན་རྒྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ན་རྒྱུའི་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱུའི་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་དོ། །རིགས་པ་འདིའི་གནད་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པའི་སྨྲ་གུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི་རྒྱུ་དུས་སུ་

355 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༩ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨

མེད་པར་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པ་ལ་སྨྱུ་གུ་སྐྱེད་ལ་རི་བོང་རྭ་མི་སྐྱེད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་དུས་གཅིག་ལ་མེད་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དགོས་པས། འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་མི་ནུས་ཏེ། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་གཉིས་ཀྱི་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གོང་དུ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དམིགས་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་ཡང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ཡོད་པའི་ཆོས་འདི་དམིགས་པ་ནི། །མེད་པ་ཁོ་ན་ཉེ་བར་བསྟན།།

ཅི་སྟེ་ཆོས་ནི་དམིགས་མེད་ན། །དམིགས་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར།།[356]

ཞེས་བྱུང་། དེ་ནི་གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་གིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དམིགས་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པོ་ཟེར་བ་ལ། དམིགས་བྱ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་ཟེར་རམ། དམིགས་བྱ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏུ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་རྣམ་ཤེས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་པས་དམིགས་རྐྱེན་བཞག་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པའི་ཆོས་རྣམ་ཤེས་འདི་ནི་དམིགས་རྐྱེན་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་དམིགས་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པའོ་ཞེས་རང་འདོད་ཀྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཙམ་མོ། །ཅི་སྟེ་དམིགས་བྱ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏུ་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས་རྐྱེན་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཤེས་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དང་འབྲེལ་པ་མེད་དེ། དམིགས་བྱ་

356 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༠ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨

ཡོད་པའི་དུས་སུ་དམིགས་བྱེད་མེད་ལ། དམིགས་བྱེད་ཡོད་པའི་དུས་སུ་དམིགས་བྱ་མེད་པས་སོ། །ཞེས་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པ་འདིའི་གནད་ནི། དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་འགོག་མི་དགོས་ཀྱང་། འདིར་དམིགས་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་ཆོས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། གནས་ལུགས་ནི་རང་ཉིད་གང་ལ་ལྡན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་ནམ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བས་ཡུལ་དུས་ཀུན་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ན། །འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།
དེ་ཕྱིར་དེ་མ་ཐག་མི་རིགས། །འགགས་ན་རྐྱེན་ཡང་གང་ཞིག་ཡིན།།[357]

ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུ་འགགས་མ་ཐག་པ་འབྲས་བུའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བོ་ཞེས་པ་ལ། མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་སྐྱེས་པའི་སྔ་ལོགས་སུ་ས་བོན་འགགས་པ་མི་འཐད་པས་ས་བོན་འགགས་མ་ཐག་པ་མྱུ་གུའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དོ། །གལ་ཏེ་མྱུ་གུའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ས་བོན་འགགས་ན་མྱུ་གུའི་དངོས་རྒྱུ་ས་བོན་དང་མྱུ་གུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་མྱུ་གུ་འགགས་པས་ཆོད་པས་ས་བོན་དེ་ཉིད་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བའི་དངོས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འགོག་ལ། རང་གི་ལུགས་ནི་རྣམ་ཤེས་འགག་ཁ་མ་ལྟ་བུ་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་ཡང་། རྣམ་ཤེས་འགགས་ཟིན་པ་དེའི་རྒྱུར་མི་འདོད་དོ།།

357 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༤

བདག་རྐྱེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།
དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་རྣམས་ཀྱི། །ཡོད་པ་གང་ཕྱིར་ཡོད་མིན་ན།།
འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་འཐད་མ་ཡིན།།[358]

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུ་གང་ཞིག་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་འབྲས་བུ་དེའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་བོ་ཞེས་པ་ལ། རྒྱུ་འདི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པས་ན་འབྲས་བུ་འདི་རང་དབང་དུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འགོག་པར་མཛད།

གཞན་ཡང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས་རྐྱེན་རྣམས་སོ་སོ་བ་དང་འདུས་པ་གང་ལའང་འབྲས་བུ་དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྐྱེན་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐུན་མོང་དུ་འགོག་པའི་རིགས་པའང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་།།
གང་ཕྱིར་དངོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི།།
རང་བཞིན་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་འམ།།
སོ་སོ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ།།
ཡོད་མིན་དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཡིན།།[359]

ཞེས་པ་ལྟར། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ།

358 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩

359 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༥

རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པའམ། རྒྱུ་རྐྱེན་སོ་སོ་བ་གང་ལའང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་སོ་སོ་བས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་ན། འབྲས་ཀྱི་སྨྱུ་གུ་དེ་ཆུ་ལུད་སོགས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གཅིག་པུས་སྐྱེད་ནུས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་རེ་རེ་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པས་ཚོགས་པ་ལའང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པ་དེའི་གནད་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པས་རྒྱུ་རྐྱེན་སོ་སོ་བས་རང་ངོས་ནས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་ལ། རྒྱུ་རྐྱེན་སོ་སོ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ན་ཚོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའང་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་བརྟགས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་འགོག་པ་ནི་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཛད་ལ། དེ་ཡང་གོ་བདེའི་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དུ་འགོད་ན། སྨྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོས་སམ་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་སྟེ། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་ཡོད་པའང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། རང་རྒྱུའི་དུས་ན་མེད་པའང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །རིགས་པ་འདིའི་གནད་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་གང་ཡིན་རང་གི་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི། སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པའི་སྨྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་རྒྱུས་སྐྱེད་ན་ནི། རྒྱུ་དུས་སུ་མེད་པར་མཚུངས་པས་སྨྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་མི་སྐྱེ་བའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པས་དེ་ལ་འདི་ནི་འདིའི་རྒྱུའོ། །འདི་ནི་

འདིའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་སོ། །འབྲས་བུ་གང་ཡིན་རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡང་རྒྱུས་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་དུས་སུ་ཡོད་མེད་གཉིས་པན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་གོང་གི་སྐྱོན་གཉིས་ཀྱང་འཇུག་པས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་འགོག་སྟེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གང་ཚེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་།[360]

ཞེས་སོགས་གོང་དུ་འང་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་།

ཡོད་ཕྱིར་ཡོད་པ་སྐྱེ་མིན་ཏེ།།
མེད་ཕྱིར་མེད་པ་སྐྱེ་མ་ཡིན།།
ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱིར་ཡོད་མེད་མིན།།
སྐྱེ་བ་མེད་པས་གནས་འགག་མེད།།[361]

ཅེས་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པས་རང་བཞིན་གྱིས་གནས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་འགག་པའང་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མང་དུ་འབྱུང་ངོ་།།

ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་གཙོ་བོར་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མཛད་པས། རིགས་པའི་ཚུལ་དེ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པས་རྒྱས་པར་གཤམ་དུ་འཆད་པར་འདོད་ལ། འདིར་མདོ་ཙམ་སྨོས་ན། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་གོང་འོག་དུ་མར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་བརྟག་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་གཉིས་རང་གི་

360 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤློཀ ༧ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩
361 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༢༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༥

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་།[362] ལྷག་པར་རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ།

གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་བདག་ཡིན་ན།།
སྐྱེ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།།
གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་གཞན།།
ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར།།[363]

ཞེས་བདག་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་བཞིན་དུ་བདག་ཀྱང་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཅི་སྟེ་བདག་ཕུང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་དོན་གཞན་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པ་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བས། བདག་ཅེས་པ་དེ་ཕུང་པོ་དང་གཅིག་དང་དོན་གཞན་གང་དུའང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྒྲུབས། སྦྱོར་བ་ནི། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རིགས་པ་འདིས་ནི་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་དེ་གནོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། བརྒྱད་ནས་བདག་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་

362 རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་དེ་རབ་བྱེད་གཞན། ༢/༡༤ དང་། ༨/༣ དང་། ༡༠/༡-༢ དང་། ༢༡/༡༠ དང་། ༢༢/༢ དང་། ༢༧/༡༥-༡༨ བཅས་པར་བྱུང་།

363 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༨

མེད་པ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེར་བར་བྱེད་དོ།།

མདོར་ན་རིགས་པ་འདིས་གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཅན་ཡིན་པ་ལྟར་བདག་དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ངོ་སྐམ་པ་གང་ལ་སྐྱེ་བའི་གཞི་བདག་དེ་ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོ་དང་ཡང་ལྡོག་ཆ་སོ་སོར་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པའི་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ཚུལ་གསུངས་ལ། གལ་ཏེ་བདག་དེ་སྐད་ཅིག་སོ་སོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་འཇིག་སོ་སོར་བྱེད་ན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་བདག་རྣམས་འབྲེལ་མེད་སོ་སོ་བར་འགྱུར་བས་ངས་སྔོན་འདི་དང་འདི་བྱས་སོ་ཞེས་དྲན་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། གལ་ཏེ་བདག་དེ་ཕུང་པོ་དང་ལྡོག་པ་གཅིག་ཡིན་ན་བདག་དེ་སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་མེད་པར་ཚེ་འདིར་གསར་དུ་བྱུང་བ་དང་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་དང་། ཕུང་པོ་མང་པོ་ཡོད་པ་ལྟར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན། རྟ་ལ་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ནོག་དང་སྐོག་ཤལ་མེད་པ་ལྟར། བདག་དེ་ལ་ཡང་ཕུང་པོ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟ་ན་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པར་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་នོ།།

གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པའི་ཚུལ་འདི་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པར་ཡང་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དངོས་པོ་གང་གང་ཡོངས་བརྟགས་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མེད།།

གང་གིས་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་མིན་པ། །དེས་ན་དུ་མ་དག་ཀྱང་མེད།།[364]

ཅེས་བུམ་སྣམ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་དང་གང་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ན། དངོས་པོ་དེ་དང་དེ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཉིད་མེད་དེ། ཆ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དུ་མ་དག་ཀྱང་མེད་དེ། དུ་མ་ནི་གཅིག་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པའོ།།

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་སྟེང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་གཉིས་པར་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བྱེད་ལ་བརྟགས་ནས་གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རབ་བྱེད་བརྒྱད་པར་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་བརྟགས་ནས་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། ཐོག་མར་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་སོ་སོ་ལ་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་། དེ་རྗེས་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་འགྲོ་འོང་བརྟག་པ་དཔེར་བཀོད་དེ་བཤད་ན། སྤྱིར་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ན་བྱེད་པ་པོ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་པོ་གཅིག་དང་། དེ་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་གཅིག་དང་། དེ་གང་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་བཅས་གསུམ་ལས། ལམ་ལ་ནི་སོང་ཟིན་པའི་ལམ་དང་། འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་དང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མ་བརྩམས་པའི་མ་སོང་བའི་ལམ་བཅས་གསུམ་ཡོད་ལ། ལམ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་འགྲོ་བཞིན་

364 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ། ཤློ་ཀ ༡༩ ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༡༥

པའི་བྱ་བ་རིགས་པས་འགོག་པ་ན། སོང་ཟིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། མ་སོང་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པས་མེད་ལ། དེས་ན་ད་ལྟ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འཛོག་དགོས་པས་ན། སོང་མ་སོང་གི་ལམ་གཉིས་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་འགོག་ལ། འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མི་འགོག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ།

རེ་ཞིག་སོང་ལ་མི་འགྲོ་སྟེ། །མ་སོང་བ་ལའང་འགྲོ་བ་མིན།།
སོང་དང་མ་སོང་མ་གཏོགས་པར། །བགོམ་པ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།[365]

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ནི་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པས། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འགགས་པའི་སོང་བའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མེད་ཅིང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་མ་སོང་བའི་ལམ་ལའང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ནའང་མི་འཐད་དེ། བགོམ་བཞིན་པའམ་འགྲོ་བཞིན་པའི་ལམ་རང་དབང་བ་ཞིག་བཙལ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྐང་པས་སོང་ཟིན་པའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གི་བྱ་བ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། དེས་མ་སོང་བའི་ཆ་འགའ་ཞིག་གི་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པ་ལས་གཞན་པའི་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་ཞིག་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ཚད་མས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྐང་པ་ལ་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པའི་རྐང་པའི་སོར་མོའི་རྒྱབ་ཀྱིས་མནན་པའི་ཆ་རྣམས་སོང་བའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་ལ། རྟིང་པས་མནན་པའི་མདུན་གྱི་ཕྱོགས་ནི་མ་སོང་བའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་རྐང་པའི་སོར་མོ་དང་རྟིང་པས་ནོན་པའི་ལམ་དེ་རྐང་པའི་སོར་མོ་དང་རྟིང་པ་རང་རང་ལ་ལྟོས་ནས་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་རང་དབང་བ་

365 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥

ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྐང་པའི་སོར་མོ་དང་རྟིང་པའི་རྡུལ་ལའང་མདུན་རྒྱབ་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པས་དེ་ལའང་རྐང་པ་ལ་དཔྱད་པ་བཞིན་དུ་དཔྱད་ན་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་རང་དབང་བ་ཞིག་མི་རྙེད་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་འདི་དག་གིས་སོང་མ་སོང་གང་ཡང་མིན་པའི་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་བཀག་ནས་དེ་ལ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་བགོམ་བཞིན་པའི་ལམ་འགོག་པ་མིན་ལ། ཡང་རྐང་པའི་ཆ་རྣམས་རྐང་པ་མིན་ལ་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་ནའང་རྐང་པ་མེད་པར་བསྒྲུབས་པའི་རིགས་པས་ནི་རྐང་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རྐང་པ་ཡོད་པ་འགོག་པ་མིན་ནོ།།

ཡང་འགྲོ་བ་པོ་དང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

འགྲོ་བ་དེ་དང་འགྲོ་བ་པོ། །དེ་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་།།
འགྲོ་བ་དང་ནི་འགྲོ་བ་པོ། །གཞན་ཉིད་ཅེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་།།
གལ་ཏེ་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་འགྲོ་པོ་ཡིན་གྱུར་ན།།
བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་ཉིད་ཀྱང་། །གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར།།
གལ་ཏེ་འགྲོ་དང་འགྲོ་བ་པོ། །གཞན་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་བརྟག་ན།།
འགྲོ་པོ་མེད་པའི་འགྲོ་བ་དང་། །འགྲོ་བ་མེད་པའི་འགྲོ་པོར་འགྱུར།།
གང་དག་དངོས་པོ་གཅིག་པ་དང་། །དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ནི།།
གྲུབ་པར་གྱུར་པ་ཡོད་མིན་ན། །དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད།།[366]

ཅེས་ཁ་ཅིག་གིས་གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་ལྷ་ཁང་དུ་གོམ་པ་སྤོ་བ་མཐོང་བས་དེ་འགྲོ་བ་པོ་

366 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡༨-༢༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦

ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་འགྲོ་བ་པོ་དང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་ལ། ལྟོས་བྱེད་གོམ་པ་སྤོ་བའི་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་གོམ་པ་སྤོ་མཁན་གྱི་ལྟོས་བྱེད་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་དུ་གྲུབ་དགོས་ཀྱང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དེ་དང་འགྲོ་བ་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་ཞེས་ཀྱང་བྱར་མི་རུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་ཡིན་པར་གྱུར་ན་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། འདི་ནི་བྱ་བ་དང་འདི་ནི་བྱེད་པོའོ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། གལ་ཏེ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་འགྲོ་བ་པོ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ན་འགྲོ་བ་པོ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་། འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་འགྲོ་བ་པོ་ལོགས་སུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་གང་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གཅིག་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ན་དེ་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་དེ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུས་འགོག་གོ།

# ༣ དབུ་མ་པའི་བདེན་དངོས་འགོག་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གཞན་བཤད་པ།

## ཀ སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་ རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་ཆེན་དུ་མར་བྱུང་བའི་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་ཚུལ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་རགས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ནས། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་འབྲང་དབུ་མ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་གཞན་འགོད་པ་ལ། སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་སོགས་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་སུ་བྱུང་བའི་རིགས་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་སོགས་ཀུང་རང་ལུགས་སུ་བཞེད་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་སོ་སོས་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་མཛད་མ་མཛད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མགོ་སྙོམས་ཀྱི་རིགས་པ་རྒྱལ་འདོན་མཛད་དེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

ས་ནི་སྲ་བའི་ངོ་བོ་མིན། །འབྱུང་བ་ཉིད་ཕྱིར་རླུང་བཞིན་ནོ། །[367] ཞེས་དང་།

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དེའི་དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་

367 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༧ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༠

ལས་ཀྱང་། "དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཉེ་བར་གཞག་པས་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མིག་གི་དབང་པོ་ནི་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པ་ཉིད་དེ། རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ལྟ་བར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །"[368] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་སྦྱོར་ངག་ཏུ་བཀོད་ན། ས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཆུ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་མི་ལྟ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྣ་བའི་དབང་པོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ས་སོགས་འབྱུང་བཞི་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་ས་སྲ་བ་དང་ཆུ་སོགས་མི་སྲ་བའི་ཁྱད་པར་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ས་སྲ་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ས་སྲ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་ཡང་སྲ་བ་ཡིན་དགོས་པ་མགོ་སྙོམས་བྱས་ཏེ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་དབང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་གཞན་སུ་ལ་ཡང་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དཔེར་ན། དུ་བ་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱེ་ན་ཡང་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་། ཡང་ན་མེ་ལ་ཡང་མ་ལྟོས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་དང་འདྲའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་གིས་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ལ་ལྟ་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་བལྟ་དགོས། དེ་ལྟར་ན་རང་ལའང་ལྟ་དགོས་ལ། རྣ་བས་ཀྱང་གཟུགས་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

རིགས་པ་དེ་ལ་གཞན་དག་གིས་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་

368 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ། ཤོག ༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༥༩

ས་ལ་སོགས་པ་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་ཁས་བླངས་དང་འགལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་དང་། གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པའི་ལུང་ལས་འདི་སྐད་ཅེས། ཀྱེ་བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གོ །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བའོ། །ཞེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་གསུངས་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལུང་དེ་ཚད་མར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཆོས་དེ་དག་འགོག་པ་ནང་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པ་ལ་དབང་པོའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་མ་གཞན་མེད་ལ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་དབྱིབས་དང་གཟུགས་སོགས་མཐོང་ཞིང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་ཡང་བྱེད་བཞིན་དུ་དེ་འགོག་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་དག་གི་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐུན་མོང་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤོང་བར་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

འདིར་གཞན་དག་གིས་བརྒལ་བ། ཁྱེད་ཅག་གི་སྟོན་པའི་ཚིག་ལས་འདི་སྐད་ཅེས། ཀྱེ་བྲམ་ཟེ་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་ལ། །ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཁས་བླངས་ནས་དེ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་ན་ཁས་བླངས་པས་གནོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ནི་

དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་གྲགས་ཏེ། མཐོང་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་མ་གཞན་མེད་ལ། ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་གིས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་དབྱིབས་དང་། གཟུགས་དག་མཐོང་ཞིང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རེག་པ་རྩུབ་པ་དག་ཀྱང་ཚོལ་ལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཉེ་བར་གཟུང་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་དེ་དག་འགོག་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གནོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་དག་དང་། དེ་དག་གི་སྲ་བ་དང་གཤེར་བ་དང་ཚ་བ་དང་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དག་ནི་རི་ཁྲོད་པ་དང་གདོལ་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཡང་གྲགས་ཏེ། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པས་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་དོ་ཞེ་ན།[369]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་སྐྱོན་གསུམ་པོའི་གང་ཡང་མེད་དེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ས་སྲ་བ་ཡིན་པ་ཙམ་འགོག་པ་མིན་པས། དོན་དམ་པར་སྲ་བ་འགོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁྱེད་ཅག་གིས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དང་པོ་མི་འཇུག་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པར་ནི་ངོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ཤེས་རབ་ཁྲི་པ་ལས། "རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འདོད་པར་བྱེད་པ་སུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[370] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱོན་གཉིས་

369 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༨༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༠

370 སྡེ་དགེ བཀའ། ཤེས་རབ་ཁྲི་པ། ལེའུ་ང་གཉིས་པ། ཤོག ༣༧༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༢ ཤོག ༨༧༨

པ་ཡང་མེད་དེ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་མཐོང་བའི་ནུས་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་སྣང་བ་ཡོད་པས་དབང་པོའི་ཤེས་པས་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་བྱེད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

སྐྱོན་གསུམ་པ་ཡང་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པལ་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་ཞྫོངས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པས་གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་ནུས་པ་མེད་ལ། སྐབས་འདིར་ནི་དོན་དམ་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "བཤད་པར་བྱ་སྟེ་དོན་དམ་པར་ཞེས་སམ་བཅས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཁས་བླངས་པ་དང་མངོན་སུམ་དང་གྲགས་པའི་གནོད་པ་མེད་དོ། །"[371] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་། ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡན་གར་བར་གནས་པར་འདོད་དགོས་ཀྱང་། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་ནི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡན་གར་བར་གནས་པ་མེད་པ་དང་། སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གཅིག་མེད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡན་གར་བར་གནས་མི་ནུས་ལ། དངོས་པོ་ཀུན་རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དང་བྲལ་ན་སྐྱེ་བ་གཏན་ནས་མི་རུང་བས། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ་།།

371 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༨༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༥༡

## ཁ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་རགས་ཙམ་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྟག་པ་ན་གཅིག་དང་དུ་མར་བརྟགས་ཏེ་དཔྱད་པ་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུའང་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་གཞུང་དང་།[372] སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་གཞུང་དང་། གཞན་ཡང་ནང་པའི་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་དུའང་བྱུང་མོད།[373] སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དང་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་གཉིས་སུ་རིགས་པ་འདི་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་རྒྱས་པར་བཀོད་པས། འདིར་རིགས་པའི་ཚུལ་འདི་དབུ་མའི་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་རིགས་པ་འདི་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས།

མེ་ལོང་ལ་ནི་ཇི་ལྟར་གཟུགས། །གཅིག་དང་ཐ་དད་ཉིད་སྤངས་པ།།
སྣང་སྟེ་དེ་ནི་མེད་པའང་མིན། །སྐྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ་བཞིན་ནོ།།[374]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་ཏེ། རིགས་པ་གཅིག་ནི་དཔེར་ན་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་བདག་གི་ངོ་བོ་

372 དཔེར་ན་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། (སྡེ་དགེ དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༡༥) དངོས་པོ་གང་གང་ཡོངས་བརྟགས་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མེད། །གང་གིས་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་མིན་པ། །དེས་ན་དུ་མ་དག་ཀྱང་མེད། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

373 དཔེར་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༢-ན།) གང་གིས་དངོས་པོ་རྣམ་དཔྱད་ན། །དེ་ཉིད་དུ་ན་དེ་དངོས་མེད། །གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་དག་ལ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད། །ཅེས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

374 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༤༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ༦༥༣

ལ་བརྟགས་པ་ན་གང་ཟག་དེ་ཉིད་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟགས་ནས་འགོག་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ།

བདག་དང་གཞན་སྨྲའི་དངོས་འདི་དག།
ཡང་དག་ཏུ་ན་གཅིག་པ་དང་།།
དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་ཕྱིར།།
རང་བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན།།[375]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་བཏགས་པའི་བདག་དང་ཤེས་རིག་དང་རྡུལ་ཆ་མེད་སོགས་རྟག་དངོས་འགོག་པ་ན། ཆོས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་བཀག་ཅིང་། གཅིག་མི་དམིགས་པས་དེ་བསགས་པའི་བདེན་པའི་དུ་མ་མི་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱིས་འགོག་པའི་ཚུལ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ཤེས་པ་གནད་ཆེ། ཚུལ་དང་པོ་ནི་གཤམ་དུ་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་དེར་འཆད་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་ནི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་རིགས་པའི་ཚུལ་ཕྱི་མ་དེ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གོ་བདེའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བ་འགོད་ན། རང་དང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་སྨྲས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཀྱང་དབུ་མ་སྣང་བར། "རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་གྲུབ་ན་དུ་མ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་

375 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༩༥

ནི་དེའི་ཚོགས་འདི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཅིག་དང་དུ་མ་ཉིད་དག་གིས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[376] ཞེས་གསུངས། གཏན་ཚིགས་འདི་ལ། ༡ དགག་བྱ་ངེས་པའི་གནད། ༢ ཁྱབ་པ་ངེས་པའི་གནད། ༣ བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་ངེས་པའི་གནད། ༤ བདེན་པའི་དུ་བྲལ་ངེས་པའི་གནད་དེ་གནད་བཞི་ཚང་བར་གསུངས།

རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་བདེན་པའི་གཅིག་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདུས་བྱས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་དང་བཅས་ཤིང་། འདུས་མ་བྱས་ལའང་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དེས་ཡོར་བའི་ནམ་མཁའ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆ་དང་བཅས་པས་གཞི་གྲུབ་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་བོ། །ཆོས་གཅིག་ཆ་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་དོན་ལ་མི་འགལ་མོད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་ཆ་ཅན་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཆ་ཤས་རྣམས་དུ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཆ་ཅན་ཡང་དུ་མར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་ཚུལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་སྣང་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་བསྙོན་དུ་མེད་པས་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པ་རྫུན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ལ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་། བདེན་གྲུབ་ལ་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མི་སྲིད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཟུར་གཉིས་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་

376 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༣༢༣

ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དུ་མར་མེད་དེ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དུ་མ་ནི་གཅིག་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ལས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་མིན་པའི་རྟགས་ལས་བདེན་གྲུབ་འགོག་པ་ཡིན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་ན་བདེན་གྲུབ་མིན་དགོས་པ་ཡང་སྤྱིར་གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤྲངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མིན་པའི་ཤེས་བྱ་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་དང་། མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་བཅས་རིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཞིང་། དང་པོ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་ལའང་ནང་གསེས་རྟག་དངོས་གཅིག་བདེན་དང་། གང་ཟག་གཅིག་བདེན་དགག་པ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་ལའང་། ཕྱི་དོན་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་གཉིས་དགག་པ་དང་། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་དང་ཕྱི་རོལ་བ་དང་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དགག་པ་བཅས་སོ་སོར་མཛད་ཅིང་། བདེན་པའི་དུ་བྲལ་སྒྲུབ་པ་ནི་བདེན་པའི་གཅིག་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ་བསྒྲུབས། རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མ་ཕན་ཚུན་སྤྲངས་འགལ་གྱི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ།།

དེ་དག་ལས་ཐོག་མར་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་དགག་པའི་ནང་ཚན་གཞན་སྡེས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

འབྲས་བུ་རིམ་ཅན་ཉེར་སྦྱོར་བས།།
རྟག་རྣམས་གཅིག་པུའི་བདག་ཉིད་མིན།།
འབྲས་བུ་རེ་རེ་ཐ་དད་ན།།
དེ་དག་རྟག་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར།།[377]

ཞེས་རྟག་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པའི་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུའི་བདག་ཉིད་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་ལ་ཕན་པ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་མ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་ལ་ཕན་པ་སྔ་ཕྱི་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ཟེར་ན། རྟག་པའི་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་དང་གཅིག་པུ་བའི་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱི་རེ་རེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འགོག་གོ།

རང་སྡེས་བཏགས་པའི་རྟག་དངོས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

བསྒོམས་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཡིས།།
ཤེས་བྱ་འདུས་མ་བྱས་སྣང་བའི།།

377 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཀློག ༢ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༤༥

ལུགས་ལའང་གཅིག་མིན་དེ་དག་ནི།།
རིམ་ཅན་ཤེས་དང་འབྲེལ་ཕྱིར་རོ།།[378]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཉམ་བཞག་གི་ཤེས་བྱར་འདོད་པའི་འདུས་མ་བྱས་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ལྟ་བུ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ལ། སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དུ་མ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ།

རང་སྡེ་གནས་མ་བུ་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། གནས་མ་བུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་ནི་རྟག་མི་རྟག་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པར།།
གང་ཟག་བསྟན་དུ་མི་རུང་བས།།
གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་།།
བྲལ་བར་གསལ་བར་རབ་ཏུ་ཤེས།།[379]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་དུ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་རྟག་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐད་

378 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༣ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༩༥
379 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༩ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༩༨

ཅིག་མ་ཡིན་ན་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལ་རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བའི་ཆ་དུ་མ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པས་དུ་མའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་ན་ནི། སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ལ་རང་བཞིན་གཞན་དང་གཞན་འབྱུང་བའི་ཆ་དུ་མ་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པས་གཅིག་པུའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་མིན་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་ན་ནི། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དང་བྲལ་བར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

གཞན་སྡེས་བཏགས་པའི་ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

ཐ་དད་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་ཕྱིར་ན། །

ཁྱབ་རྣམས་གཅིག་པུར་ག་ལ་འགྱུར།།[380]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའ་དང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་ཅན་ཤིང་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲེལ་འདུས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ།།

མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལ། ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་དང་། ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལ་བྱེ་སྨྲ་སོགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱི་དོན་རགས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི།

བསྒྲིབས་དང་མ་བསྒྲིབས་དངོས་སོགས་ཕྱིར།།

380 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཀློག ༧༠ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༥༨

རགས་པ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་པུ་མིན།།[381]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། གཅིག་པུར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བསྒྲིབས་པ་དང་མ་བསྒྲིབས་པ་ལྟ་བུའི་རྫས་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་དང་། གཡོ་བ་དང་མི་གཡོ་བ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ། ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བ་དང་མ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ།།

ཕྱི་རོལ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལས་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

འབྱར་བ་དང་ནི་བསྐོར་བའམ། །
བར་མེད་རྣམ་པར་གནས་ཀྱང་རུང་།།
དབུས་གནས་རྡུལ་ཕྲན་རྡུལ་གཅིག་ལ།།
བལྟས་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ།།
རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བ་ཡང་། །དེ་ཉིད་གལ་ཏེ་ཡིན་བརྗོད་ན།།
དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུ། །ས་ཆུ་ལ་སོགས་རྒྱས་འགྱུར་རམ།།
རྡུལ་ཕྲན་གཞན་ལ་ལྟ་བའི་ངོས། །གལ་ཏེ་གཞན་དུ་འདོད་ན་ནི།།
རབ་ཏུ་ཕྲ་རྡུལ་ཇི་ལྟ་བུར། །གཅིག་པུ་ཆ་ཤས་མེད་པར་འགྱུར།།[382]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། གཞན་སྡེ་གཟེགས་ཟན་པ་དག་ཕྱི་དོན་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྱར་བར་འདོད་པ་དང་། རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱང་དང་རྫས་ཀྱི་མཐུས་བཟུང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་ཕན་ཚུན་མ་འབྱར་ལ་བར་དང་

381 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༩ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༥༩༦
382 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༥༩༦

བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒྲོར་བར་འདོད་པའམ། རང་སྡེ་མདོ་སྡེ་པ་དག་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རྣམས་བར་མེད་པར་གནས་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་ན་ཡང་། ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་དབུས་ན་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་ལ་གོ་ས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཤར་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་དང་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྡུལ་ཕྲན་བསགས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་རགས་པ་རྒྱས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁས་ལེན་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ནུབ་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་ལྟ་བའི་ངོས་དེ་ཤར་ལ་ལྟ་བའི་ངོས་དང་ཐ་དད་ཡིན་པར་འདོད་ན། ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་གྱི་དབུས་ན་གནས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན། རང་དང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྲ་བའི་རྡུལ་ཆ་མེད་ལྟར་གཅིག་པུ་ཆ་ཤས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ནུབ་སོགས་ཕྱོགས་གཞན་དགུའི་རྡུལ་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དེ་དཔེར་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་ངོས་དང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

མ་ཁྱབ་པའི་གཅིག་བདེན་འགོག་པའི་ནང་ཚན་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་པ་ལ། ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་དགག་པ་དང་། ཕྱི་དོན་མི་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དགག་པ་གཉིས་ལས། རྣམ་མེད་འདོད་པའི་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། ཐོག་མར་རང་རིག་བསྒྲུབས་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་ཆ་གཉིས་དང་ལྡན་པར་

འགྲུབ་ལ། དེ་གྲུབ་ན་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་འགྲོ་བས། དེའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

རྣམ་ཤེས་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས། །བཟློག་པ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ།།

བེམ་མིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན།།[383]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རིག་འཐད་པར་ཐལ། ཤིང་རྡ་སོགས་བེམ་པོ་རྣམས་མི་གསལ་བ་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་སོགས་སུ་དགོས་ཀྱང་། དཔེར་ན། མར་མེ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་གསལ་བ་ལྟར། ཁྱོད་ཀྱང་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས་བཟློག་པ་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བེམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན། གསལ་བྱེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་འདིའི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ།

རྣམ་བཅས་འདོད་པའི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པ་ལ་རྣམ་པའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་འགོག་ཚུལ་ནི། ལུགས་འདིར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

ཤེས་གཅིག་ཐ་དད་མ་ཡིན་པས། །རྣམ་པ་མང་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ།།

དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་མཐུ་ཡིས་ན། །དོན་ཤེས་འགྱུར་བར་གཞག་པ་མེད།།

རྣམ་པ་རྣམས་དང་མ་བྲལ་བས། །རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་མི་འགྱུར་རོ།།

383 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༧༨ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༩༨

དེ་ལྟ་མིན་ན་འདི་གཉིས་ལ། །གཅིག་ཅེས་ཇི་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ།།[384]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཚེ་རྣམ་པ་མང་པོར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་དེ་རྣམས་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་པོ་དེ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དོན་རྫས་ཐ་དད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་གཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བའི་ཚེ་རྣམ་པ་དུ་མར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྲ་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྲ་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྣམས་རྫས་དུ་མར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པས་འགོག་གོ །མདོར་ན་ཆ་ཅན་ཤེས་པ་གཅིག་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་རྣམ་པ་དུ་མ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ལུགས་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

སྒོང་ཕྱེད་ཚལ་པའམ་སྣ་ཚོགས་རིམ་འབྱུང་བའི་ལུགས་འགོག་ཚུལ་ནི། སྒོང་ཕྱེད་ཚལ་པ་ན་རེ། ཁ་བོ་ཅག་ལ་གོང་དུ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཇུག་སྟེ། ཚོན་མདོག་སྣ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་

384 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༢༢-༢༣ ཤོག ༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༡༩༦

དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་ནི་དུས་ཅིག་ཅར་མ་ཡིན་པར་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ལ། འོན་ཀྱང་དཔེར་ན། མགལ་མེ་མྱུར་དུ་བསྐོར་བའི་ཚེ་སྐད་ཅིག་སྟ་ཕྱི་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཡང་མགྱོགས་པོར་འཁོར་བའི་དབང་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་ངོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བ་ལྟར། ཤེས་པ་དེ་དག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མགྱོགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་བླུན་པོ་དག་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེའོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་བཏབ་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

དཀར་པོ་དག་ལ་སོགས་པ་ལ། །ཤེས་པ་དེ་ནི་རིམ་འབྱུང་སྟེ།།

མགྱོགས་པར་འབྱུང་ཕྱིར་བླུན་པོ་དག །ཅིག་ཅར་སྙམ་དུ་ཤེས་པ་ཡིན།།[385]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་འགོག་པ་ལ། འཇུག་པ་མྱུར་བ་ཅིག་ཅར་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་མ་ངེས་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

ལྕུག་མའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་བློ། །རབ་ཏུ་མགྱོགས་པར་འབྱུང་ཡིན་ན།།

དེ་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་ཡི། །འདིར་ཡང་ཅི་ཕྱིར་འབྱུང་མི་འགྱུར།།[386]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལ་ཏ་ཞེས་པ་ལྕུག་མའི་སྐད་དོད་དང་། ཏ་ལ་ཞེས་པ་ཤིང་ཏ་ལའི་མིང་གཉིས་མགྱོགས་པར་བརྗོད་པའི་ཚེ་དེ་དག་ཐོས་པའི་བློ་ཉན་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བར་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་དག་ཐོས་པའི་བློ་ཉན་ཤེས་རྣམས་རབ་ཏུ་མགྱོགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲ་འདི་དག་གིས་དོན་སོ་སོར་མི་གོ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་ཡང་། ཡིད་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པ་

385 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སа། ཤློཀ ༢༤ ཤོག ༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༥༧

386 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སа། ཤློཀ ༢༥ ཤོག ༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༥༧

ཆེས་མྱུར་བས་ན། ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག་གོ།

རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། ལུགས་འདིར་ཡུལ་ཁྲ་བོས་ཀྱང་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་གྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་པ་གཏད་ལ་ཤེས་པའང་ཡུལ་དེ་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དཀར་ལ་སོགས།།
རྣམ་པ་སྣ་གཅིག་ཤེས་པ་ཡང་།།
ཐོག་མ་དབུས་མཐའ་ཐ་དད་པས།།
དམིགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཉིད་དུ་འགྱུར།།[387]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་ན། ཁྲ་བོའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའམ་ཁྱད་པར་སྣ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དམིགས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་ལྟ་བུའི་ཁ་དོག་གཅིག་ལའང་ཐོག་མ་དང་དབུས་དང་མཐའ་སོགས་ཐ་དད་པའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་པ་གཅིག་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

ཕྱི་གཞུང་རྣམས་ལའང་རྣམ་ཤེས་ནི།།

387 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༣༢ ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༥༡

གཅིག་ཏུ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །[388]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་པའི་ལུགས་ལྟར་ནའང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ན་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོ་ཐམས་ཅད་དུ་མའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་གོ།

རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་འགོག་ཚུལ་ནི། རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ལས་རྣམ་བདེན་པ་ལའང་རྣམ་པའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་གསུམ་ཡོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲ། འོན་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པས་རྣམ་པ་དེ་དག་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་སེམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་འདོད་པ་ཙམ་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ལ་རྣམ་བདེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་ཚུལ་བཞི་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

གལ་ཏེ་ཡང་དག་རྣམ་པར་ཤེས།།
དུ་མར་འགྱུར་རོ་ཡང་ན་ནི།།
དེ་དག་གཅིག་འགྱུར་འགལ་ལྡན་པས།།
གདོན་མི་ཟ་བར་སོ་སོར་འགྱུར།།[389]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་ཤེས་དང་རྫས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་དང་རྣམ་ཤེས་

388 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སa། ཤློ་ཀ ༣༩ ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༥༡
389 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༩༦ ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༥༥

གཉིས་རྫས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ། རྣམ་པ་རྣམས་དུ་མར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འགོག་གོ།

རྣམ་ཤེས་གྲངས་མཉམ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

ཇི་སྙེ་རྣམ་པའི་གྲངས་བཞིན་དུ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་ན།།

དེ་ཚེ་རྡུལ་ཕྲན་འདྲར་འགྱུར་བ། །དཔྱད་པ་འདི་ལས་བཟློག་པར་དཀའ།།[390]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཁྲ་བོ་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རྣམ་ཤེས་རིགས་མཐུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། སྔར་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཆ་མེད་ལ་གནོད་པ་དང་འདྲ་བར་འདི་ལའང་གནོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པས་འདི་ལའང་གནོད་པའི་ཚུལ་ནི། དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བཅུས་བསྐོར་བའི་ཚེ་དབུས་རྡུལ་དེ་ཆ་མེད་ཡིན་ནམ། ཆ་བཅས་ཡིན། ཆ་མེད་ཡིན་ན་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་དང་དབུས་རྡུལ་བཅས་བཅུ་གཅིག་པོ་རྣམས་གོ་ས་འདྲེས་པས་རྣམ་པ་གཅིག་མ་གཏོགས་འཆར་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་རྡུལ་ཙི་ཙམ་སྤུངས་ཀྱང་ཆ་ཙན་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཆ་བཅས་ཡིན་ནའང་དབུས་རྡུལ་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ཕྱོགས་བཅུའི་རྡུལ་ལ་བལྟན་པའི་ངོས་བཅུ་ཡོད་དགོས་པ་བཞིན་དེ་དག་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་བཅུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་ལོ།།

སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་འགོག་པ་ལ། ལུགས་འདིར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཤེས་

པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

གལ་ཏེ་སྣ་ཚོགས་དེ་གཅིག་ན།།
ནམ་མཁའི་གོས་ཅན་ལུགས་སམ་ཅི།།
སྣ་ཚོགས་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་མིན།།
རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་ལ་སོགས་འདྲ།།
སྣ་ཚོགས་གཅིག་པོའི་རང་བཞིན་ན།།
སྣ་ཚོགས་ངོ་བོར་སྣང་བ་དང་།།
བསྒྲིབས་དང་མ་བསྒྲིབས་ལ་སོགས་པ།།
ཐ་དད་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།[391]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་ནམ་མཁའི་གོས་ཅན་ཏེ་གཅེར་བུ་པ་དང་རིག་བྱེད་གསང་བའི་མཐར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལྟར་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཕུང་པོ་བཞིན། རྣམ་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འདོད་ན། སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་། བསྒྲིབས་པ་དང་མ་བསྒྲིབས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་སྣང་བ་འདི་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་འགོག་གོ །འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འཆར་བ་ཙམ་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་པས་འགོག་པ་མིན་ཡང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

391 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༩-༥༧ ཤོག ༥༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༩༩

རྣམ་རྫུན་པའི་ལུགས་དགག་པ་ལ། རྣམ་རྫུན་པ་ན་རེ། རྣམ་པ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་དང་དོན་དམ་པར་རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་རྣམས་ཁོ་བོ་ལ་མེད་དེ། ཡང་དག་པར་རམ་དོན་དམ་པར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དང་པོ་ནས་ཤེལ་སྒོང་དག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྣམ་ཤེས་དེའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་འདི་དག་དངོས་པོར་མེད་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་བག་ཆགས་སད་པའི་དབང་གིས་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན། འཁྲུལ་བའི་དབང་གིས་མིག་ནད་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

ཇི་སྟེ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དེའི། །རྣམ་པ་འདི་དག་མེད་པ་སྟེ།།
ཡང་དག་ཏུ་རྣམ[392]མེད་པ་ཡི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནོར་བས་སྣང་།།[393]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

རྣམ་རྫུན་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་འགོག་པའི་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

གལ་ཏེ་མེད་ན་ཇི་ལྟ་བུར། །དེ་དག་འདི་ལྟར་གསལ་བར་ཚོར།།
དེ་ཡི་དངོས་ལས་ཐ་དད་པའི། །ཤེས་པ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་ནོ།།[394]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་ནི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་དངོས་པོར་མེད་ན། འོ་ན། རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ད་ལྟའི་རང་ཅག་གི་ཉམས་མྱོང་འདི་ལྟར་མངོན་སུམ་

392 ཕྱི་བསྟན་དུ་རྣམས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
393 ཕྱི་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༥༢ ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༠༠
394 ཕྱི་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༥༣ ཤོག ༥༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༠༠

དུ་གསལ་བར་ཚོར་ཞིང་མྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རི་བོང་རྭའི་དབྱིབས་མིག་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཤེས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀག་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་རིགས་པ་དུ་མས་བཀག་གོ།

རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་བདེན་པའི་དུ་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་དཔྱད་པ། །དེ་དང་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མེད།།
གང་ལ་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་དུ་མ་ཉིད་ཀྱང་མེད།།[395]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དུ་མར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དུ་མ་ནི་གཅིག་བསགས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཤིང་མེད་ན་ནགས་ཚལ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པའོ།།

གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས།

གཅིག་དང་དུ་མ་མ་གཏོགས་པར། །རྣམ་པ་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཡི།།
དངོས་པོ་མི་རུང་འདི་གཉིས་ནི། །ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་ཕྱིར་རོ།།[396]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གྲུབ་ན། བདེན་པར་མེད་དགོས་པར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཅིག་དང་དུ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་

395 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༦༧ ཤོག ༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༠༠
396 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློཀ ༦༢ ཤོག ༥༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༩༠༠

འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

མདོར་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་པ་འདིའི་གནད་འགག་མཐར་ཐུག་པ་ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པས་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་ཁས་བླངས་པ་ལའང་དུས་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པའམ། རགས་པ་དང་ཕྲ་བའམ། ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སོགས་ཆ་དུ་མ་མེད་པའི་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ནས། ཆ་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་གྲུབ་ན། ཆོས་གཅིག་ཆ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་དོན་ལ་མི་འགལ་མོད། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་ལ། ངོ་བོ་གཅིག་ན་ཆ་ཅན་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ཆ་ཤས་རྣམས་དུ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཆ་ཅན་ཡང་དུ་མར་འགྱུར་བའི་གནོད་པ་བསྟན་ནས་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ལྔའི་གྲངས་འདྲེན་མཛད་པ་གྲགས་ཆེ་བས། དེ་དག་གི་ངོས་འཛིན་ཙམ་ནི། དང་པོ་ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པ་གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་གོང་དུ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལྟར། སྦྱོར་བ་ནི། སྨྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུའང་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་རྒྱུ་ལ་དཔྱོད་པ་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མའི་གཏན་ཚིགས་ནི། གོང་དུ་ཙ་ཤེའི་གཞུང་བཀོད་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐོ་ནས་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བཀོད་པ་དེའོ། །སྦྱོར་བ་ནི། སྨྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་གཞན་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། དོན་དམ་པར་བདག་དང་གཞན་

གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་ཡང་མི་སྐྱེ། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་པདྨོ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།

> གང་ཡང་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་བར་དགག་པར་བྱ་བ་ལ། ཁྱེད་ལ་གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཅི་ཞེས་བྱ། ཆ་ཤས་མེད་པ་ལ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གང་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་ཡིན་གྲང་ན། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཞན་དག་གིས་སྔོན་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བྱར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་གཞན་དག་གིས་སྔོན་མེད་པའི་ཁྱད་པར་བྱར་མེད་པ་དེ་ནི་ནམ་ཡང་གང་གིས་ཀྱང་མི་སྐྱེད་དེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་པདྨ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།[397]

ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་རྒྱུས་བསྐྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་དུས་གཅིག་ཏུ་མེད་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མི་རུང་བས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་གཏན་ནས་མེད་པ་

397 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༠༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༢༤༣

གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

བཞི་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ལ་དཔྱོད་པ་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དོན་དམ་པར་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ལས།

དུ་མས་གཅིག་གི་དངོས་མི་བྱེད།།
དུ་མས་དུ་མ་བྱེད་མ་ཡིན།།
གཅིག་གིས་དུ་མའི་དངོས་མི་བྱེད།།
གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་པ་ཡང་མིན།།[398]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དུ་མས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་ཀྱང་། གཞན་གསུམ་ལ་རྒྱུ་གཅིག་པོ་ན་ཞེས་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་ཞེས་པོ་ནའི་སྒྲ་སྦྱར་བས་ཆོག་པས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་སྐྱེད་པ་ཡང་མེད། འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པ་ན་ཡང་དེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆའམ་དུས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ས་བོན་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དང་གཅིག་སྐྱེ་བའང་ཡོད་ལ། རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དང་གཅིག་སྐྱེད་པའང་ཡོད་དེ། ས་བོན་ནས་འབྲུ་གཅིག་གིས་མྱུ་གུ་དང་ལོ་མ་དང་སྡོང་མ་སོགས་དུ་མ་དང་།

398 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༡༩ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༢༥༦

ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་ས་བོན་དང་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་གཅིག་སྐྱེད་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དུ་མས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྐྱེད་པ་ཐ་སྙད་དུ་རུང་ཡང་། དོན་དམ་པར་དུ་མས་དུ་མ་སྐྱེད་པ་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། རྐྱེན་གསུམ་གྱིས་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྐྱེད་པའི་ཚེ་མིག་ཤེས་ལ་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ལག་རྗེས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་དང་ལྡན་ལ། ཆོས་གཅིག་ཆ་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་དོན་ལ་མི་འགལ་ཡང་། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྡོ་པ་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། "གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །"[399] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་ལ། རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་འདི་ཉིད་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

### ག སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ནི། རང་རྐང་གི་དབུ་མའི་གཞུང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དུ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་རྩ་ཤེ་ལས་བྱུང་བའི་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི་རྩ་ཤེའི་རབ་བྱེད་བཅུ་པ་དང་ཉེར་གཉིས་པར་བྱུང་བའི་རྣམ་ལྔའི་རིགས་པ་སྟེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

399 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༣༠༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༣༥༠

ཕུང་མིན་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་མིན།།
དེ་ལ་ཕུང་མེད་དེ་དེར་མེད།།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕུང་ལྡན་མིན།།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་ཞིག་ཡིན།།[400]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ། ༡ གཅིག་དང་། ༢ ཐ་དད། ༣ ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕུང་པོའི་རྟེན་དུ་དང་། ༥ ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཅས་ཀྱི་སྟེང་། ༦ ཕུང་པོའི་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་དང་། ༧ ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་གཉིས་བསྣན་པའི་ཚུལ་བདུན་པོ་འགོག་པའི་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་རྒྱལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་ཅིང་། རིགས་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་དང་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་བདེ་བླག་ཏུ་རྙེད་པའི་ཐབས་སུ་ཡང་གསུངས་ཏེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

རྣམ་བདུན་གྱིས་མེད་གང་དེ་ཇི་ལྟ་བུར།།
ཡོད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་པས་འདིའི་ཡོད་མི་རྙེད།།
དེས་དེ་ཉིད་ལའང་བདེ་བླག་འཇུག་འགྱུར་བས།།
འདིར་དེའི་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་འདོད་པར་བྱ།།[401]

ཞེས་ཤིང་རྟ་བཏགས་དོན་འཚོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པས་བཙལ་བ་ན་མི་རྙེད་པ་དེ་ལྟར་ན། ཤིང་རྟ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་རྣལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་ཤིང་རྟ་འདིའི་ཡོད་པ་མི་རྙེད་ལ། ཚུལ་དེས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཉམས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལའང་བདེ་བླག་ཏུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་

400 སྡེ་དགེ་ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༧ ཤོག ༣༡
401 སྡེ་དགེ་ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༦༠ ཤོག ༢༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༧

དབུ་མ་པའི་སྐབས་འདིར་ཤིང་རྟ་དེའི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པར་བྱ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་རྣམ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པར་བཀོད་ན། གང་ཟག་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་དང་། ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་ཕུང་པོའི་རྟེན་དུ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་གང་དུའང་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་དང་། ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཀྱང་ཁྱོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤིང་རྟ་རང་གི་ཡན་ལག་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་ལྡན་པ་དང་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གཉིས་དང་ཚོགས་ཙམ་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཏེ་བདུན་དུ་བཙལ་ན་མི་རྙེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བདག་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ཕུང་པོའི་རྟེན་དུ་དང་། བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་འགོག་པ་ན་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་འགོག་ཅིང་། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་དང་ཕུང་པོ་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པ་ན། དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་སྤྱིར་འགོག་པ་ཡིན་នོ།།

མཐའ་བདུན་རེ་རེ་ནས་འགོག་པ་ལ། བདག་ཕུང་པོ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན། ཕུང་པོ་ལ་ལྔ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་བདག་ལ་ཡང་ལྔ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ན་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད། གལ་ཏེ་སེམས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ནའང་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཏུ་ཡོད་

པའམ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་རྣམ་ཤེས་དུ་མ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་དབྱེ་ན་རྣམ་ཤེས་མང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

> དེ་ལ་ཕུང་པོ་རྣམས་བདག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་གང་གི་ཡིན་པ་དེའི་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་རྣམས་མང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྟར་ན་སེམས་བདག་ཡིན་པ་དེའི་ལྟར་ན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དབྱེ་བས་སམ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པས་མང་བའི་ཕྱིར་བདག་ཀྱང་མང་པོར་འགྱུར་རོ།།[402]

ཞེས་སོགས་སོ། །འདི་ནི་མང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཙམ་ལ་འཕེན་དུ་མི་རུང་བས་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་འཕེན་པའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་པས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ཙམ་ཡིན་པ་རྫུན་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཀྱང་། བདག་ཕུང་གཉིས་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ན་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་རིགས་པས་འཕུལ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་བདག་མང་པོ་དང་ཕུང་པོ་ལྟ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་འཕེན་ནོ།།

བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་འགོག་པ་ནི། བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་ཐ་དད་དུ་སོང་བས་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་དགོས་ལ། ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་ན་ཕུང་པོ་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་ང་ལ་མི་གནོད་པ་དང་ང་ལ་གནོད་པ་བྱུང་བའི་ཚེ་ཕུང་པོ་ལ་མི་གནོད་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་ཅིང་། གནོད་བྱེད་གཞན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་

402 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༢༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༤༣

བདག་འགོག་ཚུལ་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།།

ཕུང་པོ་ལ་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། བདག་ལ་ཡང་ཕུང་པོ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མིང་གིས་ཕར་བཏགས་ཙམ་ལ་རྟེན་བརྟེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་ཚུགས་ཐུབ་ལ་ཆུ་སྣོད་ཆུའི་གདགས་གཞིར་མི་རུང་བ་བཞིན་ཕུང་པོ་ཡང་བདག་གི་གདགས་གཞིར་མི་རུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་བདག་དང་ཕུང་པོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་དུ་སོང་བས་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མི་རུང་ཞིང་། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་ན་འཕར་གཞོང་དང་དེའི་ནང་གི་ཞོ་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མཐོང་བ་ལྟར་ཕུང་པོ་དང་བདག་གཉིས་ལ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

> གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་འཕར་གཞོང་ན་ཞོ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །འཕར་གཞོང་དང་ཞོ་གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་གཞན་ཉིད་ཡིན་པ་ན་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་མཐོང་ངོ་། །ཕུང་པོ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བདག་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ལ་བདག་ཀྱང་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[403]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པ་ནི། འདི་ལྟར་གང་ཟག་ལྷ་སྦྱིན་བ་ལང་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ལ་སྦྱོར་ལ། ལྷ་

403 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༠༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩༧

སྤྲིན་རྣ་བ་དང་ལྡན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱིན་ངོ་བོ་ཐ་དད་མིན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། བདག་ནི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མེད་པས་བདག་ཕུང་པོ་དང་ལྡན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ལ་ཕུང་པོ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་ན་ལྷ་སྦྱིན་བ་ལང་དང་ལྡན་པ་བཞིན་བ་ལང་གཞན་དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་ལྷ་སྦྱིན་འཛོག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཛོག་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བདག་ལ་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས་པས་དེ་ལྟ་ན་བདག་ཕུང་དབྱེར་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ལྡན་བྱ་ལྡན་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།

བདག་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས[404]དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་སྔར་བཀག་ཟིན་ལ། ལྡན་པའི་སྐྱོན་ཡང་ལྷ་སྦྱིན་གཟུགས་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ལ། བ་ལང་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དེ་དག་ནི་གཟུགས་དང[405]བདག་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་བདག་གཟུགས་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །[406]

ཞེས་གསུངས།

ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་མི་འཐད་པ་ནི། ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པ་ཡིན་པས་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་གང་ཟག་གི་

404 སྡེ་བསྟན་དུ་ལས་སྣྲ་མེད་ཀྱང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

405 སྡེ་བསྟན་དུ་དང་སྣྲ་མེད་ཀྱང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

406 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༨

གདགས་གཞི་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་ཏེ། གཞི་གཅིག་གི་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་འགལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་ནས་འབྱུང་གྱུར་སྔོན་པོ་དང་མིག་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པས་རྒྱུ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་བདག་ཡིན་པ་འགོག་པ་འདི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་གོང་དུ་བདག་བཀག་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་།

> གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གང་བཏགས་པ་དེ་ནི་བཏགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་དག་རྒྱུར་བྱས་ནས་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་མིག་ལ་སོགས་པ་བཏགས་མོད་ཀྱི། དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་འདུས་པ་ཙམ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདག་ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་ཕུང་པོ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་མི་རུང་ངོ་།།[407]

ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ཚོགས་ཙམ་བདག་ཡིན་ན་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་བས་ཤིང་རྟ་བཤིག་པའི་ཡན་ལག་སིལ་བུར་གནས་པའི་ཚོགས་ལ་ཡང་ཤིང་རྟ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གལ་ཏེ་ཚོགས་ཙམ་ཤིང་རྟར་འགྱུར་ན་ནི།།

407 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༠༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༣

སེལ་བྱུར་གནས་ལ་ཤིང་རྟ་ཉིད་ཡོད་འགྱུར།།[408]

ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཕུང་སོགས་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་བདག་ཏུ་འཛོག་པ་མི་འཐད་དེ། དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབྱིབས་ཁྱད་པར་བ་བདག་ཏུ་འདོད་པ་ཁྱོད་ལྟར་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཁོ་ན་བདག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཚོགས་ནི་བདག་ཏུ་འཛོག་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཚོགས་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགོག་པར་བྱེད་དེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

དབྱིབས་ཤེ་ན་དེ་གཟུགས་ཅན་ལ་ཡོད་ཕྱིར།།
ཁྱོད་ལ་དེ་དག་ཉིད་བདག་ཅེས་འགྱུར་གྱི།།
སེམས་སོགས་ཚོགས་ནི་བདག་ཉིད་འགྱུར་མིན་ཏེ།།
གང་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མ་ཡིན།།[409]

ཞེས་གསུངས།

ཡང་ཕུང་པོའི་དབྱིབས་ཙམ་གང་ཟག་ཏུ་འདོད་ན་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བའི་དབྱིབས་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྟགས་ན་ཤིང་རྟའི་དབྱིབས་ཙམ་ཤིང་རྟར་མི་འཐད་པ་ལྟར། ཕུང་པོ་རེ་རེ་བའི་དབྱིབས་དང་ཚོགས་པའི་དབྱིབས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་བརྟགས་ཀྱང་ཕུང་པོའི་དབྱིབས་ཙམ་གང་ཟག་ཏུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

ཁྱོད་དབྱིབས་ཡན་ལག་རེ་རེ་སྔར་ཡོད་གྱུར།།

408 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༥༣ ཤོག ༢༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༨

409 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༨ ཤོག ༢༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༢༢

ཇི་བཞིན་ཤིང་རྟར་གདོགས་ལའང་དེ་བཞིན་ནོ།།
བྱེ་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ཇི་ལྟར།།
ད་ལྟར་ཡང་ནི་ཤིང་རྟ་ཡོད་མ་ཡིན།།[410]

ཞེས་གསུངས་སོ།།

མདོར་ན་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་མིང་གིས་ཐར་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྟེན་གྲུ་ཞིག་ཡོད་ན། ཤིང་རྟའི་གདགས་གཞིའི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་ན་ཤིང་རྟ་ཡོད་དགོས་ལ། དེར་མ་ཟད་ཤིང་རྟའི་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་རེ་རེའི་སྟེང་ནའང་ཤིང་རྟ་རྟེན་གྲུ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པར་འདོད་ན་ཡན་ལག་གི་རྒྱལ་རེའི་སྟེང་ན་ཤིང་རྟ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་དགོས་ཀྱང་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་དོ། །ཡང་ཡན་ལག་རེ་རེ་ཚོགས་པ་ན་ཤིང་རྟ་ཆ་ཚང་རེ་ཡོད་པར་འདོད་ན། མ་བསྒྲིགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལའང་ཤིང་རྟ་ཡོད་དགོས་ཏེ། བསྒྲིགས་པ་དང་མ་བསྒྲིགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྟེན་གྲུ་ཡོད་ན། ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོའི་སྟེང་དུ་རྟེན་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཁོར་ལོ་དང་ཆེ་ཆུང་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན་ནམ། འཁོར་ལོ་ལས་ཆེ་བ་ཡིན་པར་འདོད། གལ་ཏེ་འཁོར་ལོ་དང་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པར་འདོད་ན། ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་དང་དེའི་ཡན་ལག་འཁོར་ལོ་གཉིས་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་འདོད་དགོས་པས་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་འཁོར་ལོའི་སྟེང་ནས་རྟེན་པའི་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་འཁོར་ལོ་དང་ཚད་མི་མཚུངས་པར་དེ་ལས་ཆེ་བར་འདོད་

410 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༥༣ ཤོག ༢༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༩

ན། གདགས་གཞིའི་ཚ་ཤས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཤིང་རྟ་རྟེན་ཟེར་བ་དེ་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་ལ། གདགས་གཞི་འཁོར་ལོའི་སྟེང་དུ་ཤིང་རྟ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ན། འཁོར་ལོ་ཀྲུང་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཤིང་རྟ་རྫོགས་པར་མཐོང་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་ཤིང་རྟའི་ཆ་ཤས་དང་ཚོགས་པ་རྣམས་ཤིང་རྟའི་ཉེ་བར་ལྷན་བྱ་དང་ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་དེ་དག་ལེན་པ་པོ་ཡིན་པས་ལྷན་བྱ་དང་ལེན་པ་པོ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལྷངས་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། བདག་ཀྱང་རང་གི་གདགས་གཞིའི་སྟེང་དུ་བཙལ་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་ན་ཤིང་རྟ་ལ་དཔྱད་པ་ལྟར་གྱི་སྐྱོན་དེ་དག་འབྱུང་བས། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་នོ།།

## ང རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས།

ཕྱི་ནང་གི་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་དང་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་རང་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་ན་མི་རྙེད་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་དབུ་མའི་གཞུང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་ཉིད་ལ་གཏུགས་ནས་འགོག་པས་རིགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། འདི་ལ་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སེལ་བའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པའི་རྟེན་པའི་དོན་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བས་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་རྟག་མཐའ་དང་། འབྱུང་བའི་དོན་བློ་ཡུལ་དུ་སོང་བས་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཆད་མཐའ་དངོས་སུ་སེལ་བ་ནི་གཏན་

ཚིགས་འདིའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱུང་བས།།
རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟག་པར་མི་ནུས་པ།།
དེ་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི།།
ལྟ་ངན་དྲ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད།།[411] ཅེས་གསུངས།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་སྦྱོར་ནི། མྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཟུགས་བརྙན་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་འགལ་བ་ཡང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

འདི་ན་གང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་དང་རང་དབང་དང་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་རང་ལས་མ་གྲུབ་པས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་དེ་ནི་རང་དབང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཀུན་རང་དབང་མེད་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་གང་ལ་ཡང་བདག་སྟེ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །[412] ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ཆོས་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།།
ཆོས་ནི་རྒྱུ་བཅས་རྐྱེན་བཅས་རབ་ཏུ་ཤེས།།

411 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༡༥ ཤོག ༢༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢
412 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༩༥༢

རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་དེ་མ་སྐྱེས།།
དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད།།
རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་ཡིན་སྟོང་པར་གསུངས།།
སྟོང་ཉིད་གང་ཤེས་དེ་ནི་བག་ཡོད་པའོ།།[413]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་འཇོག་ནུས་པས་མེད་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཤེས་དགོས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐོར་ཞིབ་པར་གཤམ་དུ་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པར་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

## ༣ སྟོང་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གང་ཡིན་བརྟག་པ།

དེ་ལ་གོང་དུ་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཙོ་བོ་རྣམས་བརྗོད་ཟིན་ནས། ད་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་འགོག་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་གང་ཡིན། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་དེ་ཡོད་ན་སྐྱོན་གང་དག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་རྣམས་ཞེས་པ་དབུ་མ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་རིགས་པས་གང་འགོག་མི་འགོག་གི་དགག་བྱའི་ས་མཚམས་ངེས་པའམ་དགག་བྱ་ངོས་ཟིན་པ་

413 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། པ། ཤོག ༢༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༤༨

ལ་རག་ལས་པས། ཐོག་མར་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་གྱི་ཚུལ་དེ་ཙུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། གནས་དེར་ཆུ་མི་འདུག་སྙམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་མེད་རྒྱུའི་ཆུ་དེ་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྐུན་མ་འཛིན་པ་ལ་རྐུན་མ་ཇི་འདྲ་ཡིན་མིན་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་ལྟར། ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པ་ལའང་སྔོན་དུ་མེད་རྒྱུའི་བདག་དང་རང་བཞིན་དེ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་དགོས་ཏེ། དགག་པར་བྱ་བའི་དོན་སྤྱི་ལེགས་པར་མ་ཤར་ན་དེ་བཀག་པའང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །[414]

ཞེས་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་དགག་བྱའི་སྤྱི་བློ་ལ་ལེགས་པར་མ་ཤར་བར་དགག་བྱ་དེ་བཀག་པ་བློས་ལེགས་པར་འཛིན་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དགག་བྱའི་ཁྱད་པར་ནི་མཐའ་ཡས་ཀྱང་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྩ་བ་ནས་ངོས་བཟུང་སྟེ་འགོག་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དགག་བྱའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ། དགག་བྱའི་གནད་ཐྲ་མོ་ཚུན་ཆད་ནས་མ་ལུས་པར་མ་ཁེགས་པར་དགག་བྱའི་ལྷག་མ་ལུས་ན་ཡོད་པའི་མཐར་ལྟུང་ཞིང་། ཡང་དགག་པར་བྱ་བའི་ཚོད་མ་ཟིན་པར་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པར་བཀག་ན་ནི། རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རིམ་པ་འཇོག་མི་ནུས་པས་ཆད་པའི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དགག་བྱའི་མཚམས་འཛིན་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། འདི་ངོས་མ་ཟིན་ན། ཡང་ན་རྟག་མཐའ་དང་ཡང་ན་ཆད་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ།།

414 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༡༣༤ ཤོག ༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༣༩

དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། །མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ།།[415]

ཞེས་ཡོད་པར་ལྟ་བའམ་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། མེད་པར་ལྟ་བའམ་ཆད་པར་ལྟ་བ་གང་རུང་ལ་གནས་པ་ནི་ཉེས་པ་དུ་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པས་མཁས་པ་རྣམས་དེ་གཉིས་གང་ལའང་གནས་མི་རུང་བར་གསུངས་སོ།།

འོ་ན་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་བཟུང་ན་སྐབས་འདིའི་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཙ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས།

ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་ན་ཇི་ལྟར་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར། བཤད་པ། གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག །སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །འདི་ལྟར་གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཕྱིས་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། རང་བཞིན་ནི་མི་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ལས་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་དེ་སྔོན་དུ་བྱུང་བ་ལ་ད་ལྟར་མེད་དོ་ཞེས་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་འཇིག་པར་ལྟ་བ་དེས་ན་ཆད་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་སྐྱོན་དུ་མར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་སྟེ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་នོ།།[416]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། དངོས་པོ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ན་ནི་རང་བཞིན་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མིན་པར་འགྱུར་བས། དངོས་པོ་

415 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤློ་ཀ ༡༠ ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༡
416 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༡༡

རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པས་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེས་པར་སྔོན་ལ་ཁས་བླངས་ནས་ད་ལྟར་ཏེ་དུས་ཕྱིས་སུ་དངོས་པོ་དེ་ཞིག་ནས་མེད་ཅེས་ཁས་བླངས་པས་ཆད་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ལ། རང་ལུགས་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་པའི་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས། འདི་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཞིག་ཕྱིས་སུ་ཞིག་པར་ཁས་བླངས་ན་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བར་འདོད་པ་ཡིན་གྱི། དུས་སྔ་མར་ཡོད་པ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་པས་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བར་འདོད་པ་ནི་མིན་ནོ།།

དེས་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་ལེགས་པར་འཇོག་མ་ཤེས་པར་དེ་དག་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་མེད་པར་བཟུང་ནས། ཚིག་གི་སྐྱོན་སྤང་བ་ཙམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ཙམ་གྱིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སྤོང་བ་ལ་མི་ཕན་པའི་ཚུལ་ཡང་། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "ཁོ་བོ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་ལ། ཚིག་གི་སྐྱོན་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་སྨྲའི།"[417] ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་གཏན་ནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའང་ཆད་པའི་ལྟ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རེ་ཞིག གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟོག་ན་དེའི་ཚེ་འདི་ལོག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ།"[418] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

417 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༥༣
418 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༣༥༥

སྤྱིར་དགག་བྱ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འཛིན་པ་ལ་དགག་བྱར་བྱས་པ་དང་། དེས་བཟུང་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ལ་དགག་བྱར་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང་། གཉིས་པ་ནི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ལ། བཞི་བརྒྱ་པར།

ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི།།
སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར།།[419]

ཞེས་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་སྲིད་པའི་ས་བོན་བདེན་འཛིན་མ་རིག་པ་འགག་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལྡོག་པ་ལ་དེས་བཟུང་བའི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐོག་མར་དགག་དགོས་པས། ལམ་གྱི་དགག་བྱ་དང་རིགས་པའི་དགག་བྱ་གཉིས་ལས། དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དགག་རྒྱུའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཡོད་ན་རྟགས་ཀྱིས་དགག་མི་ནུས་པས་དགག་བྱ་འདི་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པ་ཞིག་དགོས་སོ།།

མེད་ན་དགག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དཔེར་ན་གཞི་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་མེད་པ་ཡིན་ནའང་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེ་བས་དགག་དགོས་པ་ལ། འགོག་ཚུལ་ཡང་ཐོ་བས་བུམ་པ་བཤིག་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར། རིགས་པའི་སྒོ་ནས་མེད་པ་ལ་མེད་པར་ངོ་ཤེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཞི་དེ་མེད་པར་ངེས་པ་སྐྱེས་ན་དེ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་ཤེས་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པའང་ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པ་ལྟར་སྔར་མེད་པ་ཞིག་གསར་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་མིན་གྱི། རིགས་པའི་

419 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ལེའུ་བཅུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༢༥ ཤོག ༡༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༡༥

སྒོ་ནས་ཆོས་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ངོ་ཤེས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤྱིར་བདེན་པ་དང་རང་བཞིན་མཐར་ཐུག་ཅེས་པ་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱ་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་འགོག་རྒྱུའི་དགག་བྱ་ལ་འཇོག་པས། བདེན་པ་དང་རང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས། འོ་ན་འདིར་འགོག་རྒྱུའི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ཡོད་ན་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་ཤེ་ན། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན།།[420]

ཞེས་དང་།

རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།[421]

ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་གཞན་གྱིས་བཅོས་པ་མིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོ་འཇོག་པ་དེ་གཞན་གང་ལའང་མི་ལྟོས་པ་དང་། ངོ་བོ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་དགོས་པར་གསུངས། དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་།

གང་ཞིག་གང་གི་བདག་གི་བ་ཡིན་ཞེ་ན། །གང་གིས་གང་མ་བཅོས་པའོ། ། གང་ཞིག་བཅོས་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་བདག་གི་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཆུའི་ཚ་བ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །གང་ཞིག་གང་ལ་རག་མ་ལས་པ་དེ་ཡང་དེའི་བདག་གི་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རང་གི་ཁོལ་པོ་དང་རང་གི་ནོར་དག་བཞིན་ནོ། །གང་

420 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༡
421 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༤ ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༡

ཞིག་གི་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་བདག་གི་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
དཔེར་ན། རེ་ཞིག་པའི་བརྙན་པོར་རང་དབང་མེད་པ་ལྟ་བུའོ།།[422]

ཞེས་ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་ནམ་གཤིས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པའི་བདག་གི་བ་དེ་ལ་བཅོས་མ་མིན་པ་དང་། གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་གཡོག་པོ་དང་ཅ་ལག་གཡར་པོ་ལྟ་བུ་མིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །ཡང་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་ནི། །འབྱུང་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།
རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར།།[423]

ཞེས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཕྱིན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཅི་སྟེ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དེ་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ནི་བཅོས་པར་འགྱུར་བས་མ་བཅོས་པའི་རང་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་བཅོས་པ་དང་མ་བཅོས་པ་གཉིས་ནི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་དགོས་ལ། བྱས་པ་ལ་བཅོས་པས་ཁྱབ་ཅིང་རང་བཞིན་ལ་མ་བཅོས་པ་ཞིག་དགོས་པས། བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་རང་བཞིན་ཡིན་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བ་མི་རུང་བས་འགལ་བ་ཁོ་ནའོ།།

དེ་ལ་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་འཛིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དྲིས་པའི་མདོ་ལས། "ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས་ཅིའང་མེད་པ་སྟེ། ཁུ་ཚུར་སྟོང་པའམ། ཁ་དོག་སྔུག་གུ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བྲིས་པ་ཆུང་དུ་བྲིད་པ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་བརྟགས་

422 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༢༧༨
423 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༧ ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༠

པ་ལས་བྱུང་བ་ལྟོས་པ་ལས་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས།"[424] ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་ལྟོས་གྲུབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པས་ན། ནང་གི་བློ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་བདག་ཏུ་གྲུབ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་ལ། དེ་ཉིད་ཁྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། གང་ཟག་མ་ཡིན་པ་མིག་རྣ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[425] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "འདི་ན་གང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་དང་རང་དབང་དང་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་རང་ལས་མ་གྲུབ་པས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །"[426] ཞེས་གོང་དུ་འང་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་དབང་གིས་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་གྲུབ་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའམ་བློའི་དབང་གིས་བཞག་

424 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༣

425 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༥༡

426 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༩༥༢

ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དང་། བློས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་ཡོད་མེད་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་དང་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ནི་ལུགས་འདིའི་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་དགག་བྱའི་གྲུབ་ཚད་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་སུ་རང་མཚན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཁོ་ན་ལ་རང་མཚན་དང་། མངོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་དང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ་གནད་ཆེ།[427]

ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

སྣ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །
གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། །
འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །
དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་གཞག་པ་ཡིན། །
རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་རྣམ་བརྟགས་ཏེ། །[428]

427 དཔེར་ན་རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོར་( རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༨-ན། )གསལ་བ་ལྟ་བུ།

428 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཅ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༣༥༡

ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “དེའི་ཕྱིར་གང་དག་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྒྲོགས་པ་ལ་བརྟགས་པའི་སྦྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །”[429] ཞེས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡུལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྟེན་པ་དང་། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་ཡུལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་མི་རྟེན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་སྔོན་ནས་གོམས་པའི་དབང་གིས་འདི་ནི་སྔོན་པོའོ། །འདི་ནི་སེར་པོའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ལྟན་སྐྱེས་རང་དགའ་བ་འདི་ཡིན་ལ། དེས་བཏགས་པའི་ཚུལ་ནི། ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟའོ་སྙམ་པའི་བློ་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ། བློ་དེའི་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྟ་ནི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་གི་སྟེང་དུ་སྣང་བ་ཙམ་མམ་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་གཞི་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་སོགས་གང་ཡང་ཤིང་རྟ་མིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་ལོགས་སུ་འང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི་ཐག་པའི་སྦྲུལ་དང་འདྲ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་ཡང་། དེ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་བྱེད་མི་བྱེད་སོགས་གཏན་ནས་མི་འདྲ་སྟེ། འཛོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་དོན་མཐུན་ཡིན་མིན་མི་མཚུངས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གཞི་དེ་ཉིད་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ཡིན་མིན་

429 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༥༩

ཡང་མི་མཚུངས་ལ། ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་བརྡ་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་མིང་བརྡ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གཞན་ཡོད་པ་མི་གཅོད་ཅིང་། ཡོད་ཀྱང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའང་མ་ཡིན་གྱི་དོན་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་གཅོད་དོ།།

### ༤ དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ།

དེ་ལ་གོང་དུ་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་གི་རིགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མཐའ་བདུན་གྱི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནན་གྱིས་འགོག་པར་མཛད་པ་ལ། འོ་ན་དབུ་མ་པས་གཞན་ཕྱོགས་འགོག་པ་ཙམ་ལས་རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དམ་ཞེ་ན། དོགས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་ཅིག་ཡིན་ལ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུའང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བསྒྲུབས་པ་ལ་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་དེ་ལྟར་ན་བདེན་བཞི་དང་སྐྱབས་གསུམ་སོགས་མི་འཐད་པས་དབུ་མའི་ལུགས་དེ་ཆད་མཐར་འགྱུར་བའི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་དག་འཐད་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་བྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་གྱིས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །ཅེས་སོགས་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།

ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེ་དག །རྣམས་ལ་ཕྱོགས་མེད་རྩོད་པ་མེད།།

གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད།།[430]

ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྩོད་བཟློག་ལས།

གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད།།
ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན།།[431] ཞེས་དང་།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་།

ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་ཕྱོགས་ནི་ཡོད་མིན་པ།།
དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། །ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན།།[432] ཞེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་།

ངེས་པར་ཕྱོགས་ཡོད་དེ་ལ་འགྱུར་གྱི་བདག་ལ་ཕྱོགས་འདི་ནི།།
ཡོད་པ་མིན་པས་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་འདི་ནི་སྲིད་མ་ཡིན།།[433]

ཞེས་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཚིག་ཟིན་ལ་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་པའང་ཡོད་ལ། གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་པ་འགས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་ལ་གཞན་གྱིས་སླུས་པའི་བདེན་དངོས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མ་ཟད། རང་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། གལ་ཏེ་རང་ཕྱོགས་ཡོད་ན། དབུ་མ་པ་དེ་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཇི་ལྟར་དམ་བཅས་པའི་དོན་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་

430 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༥༡ ཤོག ༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༩༥
431 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༣༩ ཤོག ༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧
432 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༢༥ ཤོག ༡༨- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༨༣༠
433 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༧༡ ཤོག ༢༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨༢

སྟོན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འགོག་པ་ཙམ་ཡིན་པས། དེའི་ལུགས་ལ་སྒྲུབ་ངག་གམ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱང་འགོད་རྒྱུ་མེད་དོ། །ཞེས་སྨྲའོ།།

དབུ་མ་པ་ལ་ཕྱོགས་སམ་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱད་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་ལས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། " གལ་ཏེ་རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པའི་ཚིག་འབྲི་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།"[434] ཞེས་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་བཀོད་དེ་ལན་དུའང་དེ་ཉིད་ལས། "ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་ཚིག་འབྲི་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། རེ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །"[435] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

འོན་ཀྱང་དོན་འདི་ལ་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་གི་བཞེད་ཚུལ་ནི། གོང་གི་ལུང་དེ་དག་ལས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་དེས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་ཕྱིས་དེ་ཞིག་པར་ཁས་བླངས་ན་ཆད་ལྟར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཙམ་རྟག་ཆད་དུ་ལྟ་བར་གསུངས་པ་མིན་ནོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་གཞུང་དེས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སམ་དམ་བཅའ་མེད་པས། དེ་ཁས་བླངས་ནས་ཕྱོགས་གཞན་ལ་རྩོད་པ་མེད་ལ། གང་ལ་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་རང་ཕྱོགས་མེད་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ག

434 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༥༣

435 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༡༥༣

ལ་ཡོད་ཅེས་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པ་ལ་སྤྱིར་ཕྱོགས་སམ་ཁས་ལེན་མེད་པར་བསྟན་པ་མིན་ནོ།།

སྟོད་བཟློག་གི་གཞུང་དེས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་ལ་སྤྱིར་ཁས་ལེན་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་གྱི། དངོས་སྨྲ་བས་དབུ་མ་པ་ལ། གལ་ཏེ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའི་ཚིག་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་དམ་མེད། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་ལ། གལ་ཏེ་ཚིག་དེ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་འདོད་ན་རང་བཞིན་འགོག་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྩད་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ་དབུ་མ་པས། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཞག་པའི་དམ་བཅའ་ཞིག་ཡོད་ན་སྐྱོན་དེ་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་དམ་བཅའ་བ་མེད་པས་ན་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྐབས་ཀྱི་དོན་དང་སྦྱར་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

བཞི་བརྒྱ་པའི་གཞུང་གོང་དུ་དྲངས་པ་དེ་འདྲ། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་དང་། དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཕྱོགས་དང་། དངོས་པོ་ཞིག་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་པའི་ཉེས་པ་མེད་པ་དེ་ལ་ནམ་ཡང་ཀླན་ཀ་བརྗོད་མི་ནུས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པ་ལ་སྤྱིར་ཕྱོགས་སམ་ཁས་ལེན་མེད་པའི་དོན་མིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་གཞུང་ཚིག་དེས་ཀྱང་། སུན་འབྱིན་གྱིས་སུན་དབྱུང་བྱ་ཐད་མ་ཐད་གང་གི་སྒོ་ནས་སུན་འབྱིན་པ་ཡིན་ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་འདི་ནི། གང་ལ་ཕྱོགས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འཆའ་བ་དེ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་གྱི། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་སུན་དབྱུང་བྱ་དང་སུན་འབྱིན་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས།

བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཐད་མ་ཐད་སོགས་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱས་ཏེ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ་དག་མི་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པ་གོང་འོག་བསྡུར་ན་ཤེས་ནུས་པར་གསུངས་སོ།།[436]

གཞན་ཡང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་སླུ་བའི་ཕྱིར་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ན་དངོས་པོ་ལ་ཆགས་པ་ལྡོག་གོ །"[437] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གང་གི་ཚེ་ཕྱོགས་ཡེ་མེད་པ་དེའི་ཚེ། གང་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་ཕྱོགས་ག་ལ་ཡོད། །གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་མེད་པས་བདག་དང་། གཞན་གྱི་ཕྱོགས་མེད་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ངེས་པར་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །"[438] ཞེས་པ་གཉིས་བསྒྲིགས་ན། དབུ་མ་པ་ལ་རང་ཕྱོགས་དང་གཞན་ཕྱོགས་གང་ཡང་གཏན་ནས་མེད་པ་གོང་གི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ལུང་དེའི་དོན་མིན་པར་དབུ་མ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་མེད་པའམ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་རྟོད་བཟློག་རང་འགྲེལ་ལས། "གཞན་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་

436 རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ལུགས་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། སྔོན་གྱི་བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་རྨ་བྱ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་གཞན་ཕྱོགས་དགག་པ་ཁོ་ནར་བྱ་བ་མི་འཐད་པར་གསུངས་ཏེ། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་འཐད་པའི་རྒྱན་ལས། (བཀའ་གདམས་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། པོད་༣༨ ཤོག ༧༣-བ།) "གཞན་ཡང་ཕྱོགས་འགོག་པར་ཁས་བླངས་པས་ཀྱང་དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་འགོག་པ་གསུམ་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་བས་རང་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་རང་ཕྱོགས་ཅི་ཡང་མེད་པར་གཞན་ཕྱོགས་དགག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བབ་ཅོལ་ཡིན་ཞིང་། གཞུང་ནས་ཀྱང་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ཞེས་པ་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་སྨད་པ་ཡིན་ནོ། །" ཞེས་སོ།།

437 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༩༩༥

438 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ཤོག ༢༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༩༩༨

པ་ཁས་མ་བླངས་ཤིང་མ་བརྟེན་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའོ་ཞེས་མི་འཆད་དོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ཁས་མ་བླངས་པར་ནི་ཆོས་བསྟན་པར་མི་ནུས་ཏེ།"[439] ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

> གལ་ཏེ་དམ་བཅས་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་བཞིན་དུ། ང་ལ་དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁས་བླངས་པ་སྐྱོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་ཞིག་ན་ང་ལ་དམ་བཅས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་གཏན་དུ་ཉེ་བར་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་དག་ལ་དམ་བཅས་པ་ག་ལ་ཡོད། དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད། དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡང་ག་ལ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཁྱོད་ལ་དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མེད་དོ།།[440]

ཞེས་པ་གཉིས་གོང་འོག་བསྒྲིགས་ནའང་། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་གཏན་ནས་མེད་པ་རྩོད་བཟློག་གི་ལུང་དེའི་དོན་མིན་པར་དབུ་མ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པར་གསལ་ལོ།།

གཞན་ཡང་། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "དབུ་མ་པ་ནི་མེད་པ་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་རྒོལ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་དག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་འདི་དང་། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་

439 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༩༨
440 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༩༩

བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །"[441]ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་གིས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རེ་ཤིག་ལྟ་བ་འདིའི་སྒོ་ནས་མཚུངས་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མེད་དེ་དབུ་མ་པ་དག་གིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་དག་གིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་མི་མཚུངས་པ་ཉིད་དོ། །"[442] ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མ་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཆ་ནས་ཆད་ལྟ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ལན་དུ། མེད་པ་བ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པས་སྐྱོན་ཡོད་ལ། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེ་མེད་དོ། །ཞེས་ལན་མ་བཏབ་ལ། ཡང་མེད་པ་བས་མེད་པར་སྨྲས་ལ། དབུ་མ་པས་མེད་ཅེས་མི་སྨྲ་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བས་སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་ལན་མ་བཏབ་པར། དབུ་མ་པས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པས་ཆད་ལྟ་བ་དང་མི་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་འདིས་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་གསལ་བར་བཤད་ལ། །འདིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུའང་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེས་ཡོད་པའི་གོ་མི་ཆོད་པར་འདོད་ནའང་ཆད་ལྟ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །

དེས་ན་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རིགས་པ་མང་པོས་འགོག་ཀྱང་། རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་

441 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༡༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༩༧

442 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༩༨

ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་བཏགས་དོན་མ་བཙལ་བར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ནས་རང་ལུགས་ལའང་ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས།

འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས།།འཇིག་རྟེན་ཚུལ་འདི་མི་འགོག་ཅིང་།།[443]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཡོད་པ་ཙམ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན།།
འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད།།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས།།
ཁྱོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།།[444]

ཞེས་གལ་ཏེ་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་དག་ཀུན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་འདོད་ན། དེ་དག་ཀུན་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བར་འདོད་དགོས་པས། དངོས་པོ་འགའ་ཡང་འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

དེ་ལ་བཤད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །སྟོང་ཉིད་དགོས་དང་སྟོང་ཉིད་དང་།།
སྟོང་ཉིད་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པས། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གནོད་པ་ཡིན།།[445]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མ་པས་རྩོད་པ་དེ་ལ་ལན་བཤད་པ་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་

443 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༢༠ ལོག ༣༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༡

444 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༡ ལོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༥

445 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤོག ༢ ལོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༣༦

ཁྱེད་ཅག་གིས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་མེད་པའི་དོན་ཅན་དུ་བཟུང་བས། ཆགས་སོགས་སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་བློའི་ངོར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒྲའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་ལ་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པས། འདུས་བྱས་ཀྱི་འབྱུང་འཇིག་སོགས་འཇོག་མི་བདེ་བའི་གནོད་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལན་བཏབ་པ་ཡིན་ལ། ལན་འདེབས་ཚུལ་འདིས་ནི། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་གཉིས་དང་། གཏན་ནས་མེད་པ་དང་རང་གཞན་གྱིས་མེད་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་འགྲུབ་བོ།།

ཡང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་ལས། །ཡོད་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་བྱེད་ན།།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རྣམས། །རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་པར་ཁྱོད་ལྟ་འོ།།[446]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། དེ་ལ་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཡང་བྱར་མེད་པས། ཡང་ན་བུམ་པ་གཏན་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ན་གཏན་ནས་མེད་པ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་གཏན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ན། རྟག་པར་འགྱུར་བས་ཚུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་པ་འགལ་ལ། གལ་ཏེ་གཏན་ནས་མེད་པར་འདོད་ན། བུམ་པ་བྱེད་

446 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤློཀ ༡༨ ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༨

པ་པོ་རྫ་མཁན་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པ་འདིས་ཀྱང་། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཁས་ལེན་དང་། གཏན་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ།།

གཞན་ཡང་། དབུ་མ་པས་ཚད་མ་ཁས་ལེན་ནམ་མི་ལེན། ཚད་མ་ཁས་ལེན་ན། ཚད་མ་དེའི་རྟོགས་བྱའི་གཞལ་བྱ་འཇོག་དགོས་པས། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་ན། གཞན་ཕྱོགས་དགག་པ་དང་རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་ངེས་པའི་བློ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པས་གཞན་ལུགས་འགོག་པ་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡང་ཡོད་དོ།།

ཡང་། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་ལ་ནང་འགལ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འགོག་ཅིང་། དེའི་ཚེ་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་མི་འཐད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྡོག་པས། དེ་ལས་ལྷག་པའི་དགོས་པ་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་ནའང་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པ་ནི་རང་ཕྱོགས་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་། གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་སུན་འབྱིན་པ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ཡིན་པར་འགྱུར་དགོས་ནའང་། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

ཁྱོད་ལ་རང་ཕྱོགས་མེད་པས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བའང་ཡིན།།[447]

ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས། རང་གི་ཕྱོགས་བཞག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གཞན་ཕྱོགས་སེལ་བ་ཙམ་ལ་ཞུགས་པའི་རྒོལ་བ་ནི་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་པ་ཞེས་བྱ་ན། དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ཀྱང་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་རྒོལ་བ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ། སྐྱོན་དེ་མི་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལན་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ།།

447 སྡེ་དགེ དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༢༣ ཤོག ༢༡༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༤༡

གཞན་ཡང་། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་འགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་གདན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་བར་དོགས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལྟར། གལ་ཏེ་དབུ་མ་པས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཁས་མི་ལེན་ན། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་མེད་དོ། །ཚུལ་དེ་ནི་རྩོད་བཟློག་ལས།

རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལོག་ན། །རང་བཞིན་ཉིད་དུ་རབ་གྲུབ་འགྱུར།།[448]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་། ཚིག་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་བྱ་བ་རང་ལུགས་ལ་འཐད་པ་ནི། དཔེར་ན་སྤྲུ་མའི་སྐྱེ་བུས་སྤྲུ་མའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གྱི་འགྲོ་འོང་གི་བྱ་བ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཡང་། རྩོད་བཟློག་རང་འགྲེལ་ལས།

ཇི་ལྟར་སྤྲུལ་པའི་སྐྱེས་བུས་སྤྲུལ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་དོན་འགའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་འོང་བར་བྱེད་པ་ལ་འགོག་པར་བྱེད་པ་དང་། སྤྲུ་མ་མཁན་གྱིས་ཕྱུང་བའི་སྤྲུ་མའི་སྐྱེས་བུས་སྤྲུ་མའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་ཞིག་དོན་འགའ་ཞིག་གི་ཕྱིར་འོང་བར་བྱེད་པ་ལ་འགོག་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཏེ་དེ་ལ་སྤྲུལ་པའི་སྐྱེས་བུ་དགག་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཡིན། འགོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཡིན་སྤྲུ་མའི་སྐྱེས་བུ་དགག་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཡིན་འགོག་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ངའི་ཚིག་

448 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༣༨ ཤོག ༣༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༨

སྟོང་པས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་འགོག་པ་འཐད་པ་ན་དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་འགོག་པ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།[449]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གལ་ཏེ་དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ན། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། "བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །"[450] ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་དེ། དབུ་མ་པའི་དམ་བཅའ་མིན་པར་འགྱུར་བས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གང་གི་ཡང་དམ་བཅའ་མིན་པར་འགྱུར་རོ།།

ཡང་། གལ་ཏེ་དབུ་མ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་དགག་པའི་དམ་བཅའ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་མེད་ཟེར་ནའང་། དབུ་མ་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་མེད་ན། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་དབུ་མ་པས་དམ་བཅའ་བ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཏུ་མེད་པས། རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་དབུ་མ་པ་ལ་རྣམ་བཅད་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་། ཡོངས་གཅོད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟ་བུ་སྟེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "དེའི་

449 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ༡༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༩༥

450 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤླཽཀ ༣ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

ཕྱིར་བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །"[451] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་དག་པ་བུམ་པ་དང་། ཀ་བ། རི། ཁང་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ཤེས་ངོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོག་པ་སྨིག་རྒྱུ་དང་། སྒྲ་བརྙན། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་དམ་བཅའ་ལྟ་བུ་སྟེ། འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས།

འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་གང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་དེ་ང་ཡང་ཡོད་པར་སྨྲའོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ལ་མེད་པར་གྲགས་པ་དེ་ང་ཡང་མེད་པར་སྨྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པས། དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་བ་དེའི་ཚེ་ན་གང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་གྲགས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་དག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །[452] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་། གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་དམ་བཅའ་བ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་མཐུན་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། རང་ལུགས་སུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་གསུམ་ཡང་འཇོག་དགོས་ཏེ། དང་པོ་གཞན་ངོ་ཁོ་ནར་དམ་བཅའ་བ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས།།

451 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༡

452 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཅ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༦༥༣

འཇིག་རྟེན་ངོར་བྱས་བདག་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད།།[453]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགོས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་འདི་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གཞན་ངོར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་རེ་ཞིག་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་མཐུན་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། རྩོད་བཟློག་ལས།

ཐ་སྙད་ཁས་ནི་མ་བླངས་པར། །དེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ།།[454]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ལ། བུམ་པ་ཞེས་དང་། གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ། ཀ་བ་ཞེས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་མཐུན་པར་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་རང་ལུགས་སུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་དམ་བཅའ་བ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

འདི་ལས་གཞན་ན་ཆོས་འདི་ནི།།
ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ།།
འདིར་འབྱུང་ལུགས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི།།
མེད་ཅེས་མཁས་རྣམས་ངེས་པར་མཛོད།།[455]

453 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུག་པ། གློག ༡༧ ཤོག ༢༠༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༨
454 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། གློག ༢༨ ཤོག ༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༧
455 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། འབྲས་བུའི་ས། གློག ༥༣ ཤོག ༢༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༩༥

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་དང་གཞན་ལས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མི་སྟོན་ལ། བཀལ་ལན་དང་བཅས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དབུ་མ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་འདི་ཡང་། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སུ་མེད་པར་དམ་བཅའ་བ་ལྟ་བུའོ།།

## ༥ སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་འགྲེལ་བྱེད་དབུ་མ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་གནས་ཚུལ།

དེ་ཡང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆར་དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྐབས་ཙུང་ཟད་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མཛད་སྐབས་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་རེ་རེ་ནས་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཀག་པས་མཚོན་ཐལ་འགྱུར་མང་པོ་བཀོད་ནས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐབས་ལ་སོགས་པའི་ཐལ་བ་རྣམས་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བརྗོད་པར། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ་དག་མི་འཇུག་པར་བསྒྲུབས་པའི་སྒོ་ནས་ལེགས་ལྡན་གྱི་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སུན་ཕྱུང་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ལེགས་ལྡན་སོགས་དང་དངོས་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་དབུ་མའི་བཤད་སྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ། ལེགས་ལྡན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ལུགས་བཅས་བྱུང་བ་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་དང་ཐལ་འགྱུར་བའི་

གྲུབ་མཐའ་ཞེས་འབོད་པའི་སྲོལ་བྱུང་།

དེ་ལ་འདིར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་ཚུལ་དང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དེ་ལ་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་རེ་འགོད་པ་ལ། དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "འདི་ལས་གཞན་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་གི་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་མ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དང་།"[456] ཞེས་སོགས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཕྱོགས་སྔར་བྱས་ཏེ། དེས་བདག་སྐྱེ་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རྟགས་དང་དཔེ་ཡང་དག་གང་ཡང་མ་བརྗོད་པས་དམ་བཅས་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གྲངས་ཅན་པས་བདག་ལས་ཞེས་པའི་དོན་འབྲས་བུ་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པ་དང་། རྒྱུ་མི་གསལ་བ་ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་ཡིན་ན་ནི་སྐྱེ་ལྡན་ཐམས་ཅད་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་བཅའ་ལ་བརྟགས་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་བསལ་དགོས་པ་ལ་མ་བསལ་བ་སོགས་ཀྱི་དགག་པ་དུ་མ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་རང་ལུགས་ནི། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "དེ་ལ་འདིར་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་དོན་ནི་ཕ་རོལ་པོས་སྨྲས་པའི་སྲུན་འབྱིན་པའི་ལན་བཏབ་པ་དང་། རང་དབང་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་བསྟན་པའི་མཐུས་འདུ་བྱེད་རྣམས། རྣམ་པ་ལས་ངོ་

456 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༩༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༡༩

བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།"[457] ཞེས་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ། ཙ་ཤེའི་རབ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་ནས་འདུས་བྱས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་སྐབས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་པར་མཐའ། རང་རྒྱུད་ཁས་ལེན་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པར་འདོད་དོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་ཙ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "སྐྱོན་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མཐོང་ངོ་།།"[458] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་རྣམས་རེ་རེ་ནས་མི་འཇུག་པར་བསྒྲུབས་ཤིང་། ལེགས་ལྡན་གྱིས་འདོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་པ་རྣམས་རྒྱས་པར་ཚིག་གསལ་གྱི་གཞུང་ལས་ཤེས་དགོས་ལ། འདིར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་འགོག་པའི་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་འཆད་དོ།།

དེ་ལ་ལུགས་འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པས། ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་གཏན་ནས་མི་འཇོག་པ་དང་། དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་ལེན་མི་རུང་བར་བཞེད་དེ། ཚུལ་དེ་ནི་ཙ་

457 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༡༡༨༠
458 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣

ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[459] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ།"[460] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཡང་བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྩོད་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་དཔེའི་ཆོས་ཅན་གཉིས་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་། རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཛོག མདོར་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ཤིག་ཡོད་ན་དེ་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་དང་། རང་དབང་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་དགག་བྱའི་གནད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་གོང་དུ་འང་ཅུང་ཟད་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས་གྲངས་ཅན་གྱིས་འདོད་པའི་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ན་རེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་ལ་སྐྱོན་དུ་མ་འདུག་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་མི་ནུས་ལ། ལེགས་ལྡན་རང་ལུགས་ལ་རང་

459 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣

460 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༩

རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་བདག་སྐྱེ་འགོག་དགོས་པས། མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བདག་སྐྱེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་པ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པས།"[461] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཞབས་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མིག་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཡིན་ནམ། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་གང་ཡིན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་སྦྱོར་དགོས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་དབུ་མ་པ་རང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་ཏེ། དབུ་མ་པའི་རང་ལུགས་ལ་མིག་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས། དེ་དག་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ན་བདག་དང་། གཞན་དང་། གཉི་ག་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་བ་དང་། ཕྱིར་རྒྱུ་ས་བོན་ཡོད་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱུ་ས་བོན་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་། འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ས་བོན་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་མ་ཡིན་ཞིང་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་ས་བོན་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་པས་ས་མྱུག་གཉིས་རྟག་པའང་མ་ཡིན་ལ། ཡང་རྒྱུ་ས་བོན་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ཡང་

461 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩

མ་ཡིན་ལ་སྨྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཆད་པའང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དང་། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་རང་གི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་དོན་དམ་པར་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་པས། རིམ་བཞིན་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཆད་པ་དང་རྟག་པ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ་ཞེས་འགོག་པར་བྱེད་དེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

> འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ། མདོ་ལས། ས་བོན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་སྨྱུ་གུ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་ན། བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། གཉི་གས་མ་བྱས། དབང་ཕྱུག་གིས་མ་བྱས། དུས་ཀྱིས་མ་བསྒྱུར། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་མ་བྱུང་། རང་བཞིན་ལས་མ་བྱུང་། ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མ་སྐྱེས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ས་བོན་ཡོད་ན་སྨྱུ་གུ་ཇི་བཞིན་ཏེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་སྨྱུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། །ཞེས་འཆད་དོ།།[462]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་ཕྱི་རྒོལ་སུ་སྟེགས་པ་གཞན་ལ་ལྟོས་ཏེའང་བསྟན་བྱའི་ཆོས་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་ཏེ། མིག་སོགས་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་ཚེ་བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྨྲ་

462 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༩

སྡེགས་པའི་ལུགས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་འགོག་དགོས་པ་ཡིན་པས། ཕྱི་རོལ་སྨྲ་སྡེགས་པ་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྟོས་ཏེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྨྲ་ར་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་འགོག་སྟེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྨྲ་སྡེགས་པ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་གཉི་གའི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།"[463] ཞེས་གསུངས་སོ།།

འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྨྲ་ར་བ་དགོས་པ་དང་བཅས་སོ་ཟེར་ནའང་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དཔེར་ན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པ་མ་བྱས་པར་རྒྱུ་ས་བོན་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

གང་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་རྟོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ནས། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་

463 བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༩

ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ།།"[464]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་མིག་སོགས་སྐྱེ་བ་དགག་འདོད་ནས་ཡིན་ན་ནི། གཞི་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིག་སོགས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པས་དེའི་ཁྱད་པར་རོ་ཞེ་ན་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྨྲ་ན་ས་མ་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་དང་སྨྲས་ནའང་གཞན་ལ་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་འདོད་ནས་ཁྱད་པར་འདི་འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ། རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པའམ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[465] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

ཡང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སོགས་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་མི་དགོས་པའི་དཔེ་བཀོད་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ན་རེ། དཔེར་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ན་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་དང་། བྱས་པ་དང་སྔར་ཡོད་རྐྱེན་གྱིས་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་གཉིས་པོ་དང་། འཇིག་པ་རྒྱུ་དོན་གཞན་དང་བཅས་པ་དང་འཇིག་པ་རྒྱུ་དོན་གཞན་མེད་པ་གཉིས་པོ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་

464 བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༠
465 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༢༠

དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་སུ་གཟུང་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སོགས་སུ་བཟུང་ན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྐྱེ་རྟགས་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་སྐྱེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀུང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་པས་སྒྲ་སྐྱེགས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ན་ཕ་རོལ་པོ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ན་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པས་གྲངས་ཅན་པའི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་བྱས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་ན་གཞན་གྲངས་ཅན་པ་ལ་མ་གྲུབ་ཅིང་། སྔར་ཡོད་རྐྱེན་གྱིས་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་ན་བྱེ་བྲག་པ་རང་ཉིད་ལ་མ་གྲུབ། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟ་བུའི་ངོར་འཇིག་པ་རྒྱུ་དང་བཅས་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་འཇིག་པ་རྒྱུ་དོན་གཞན་དང་བཅས་པར་དམ་བཅས་ན་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ལ་མ་གྲུབ་ལ། འཇིག་པ་རྒྱུ་དོན་གཞན་མེད་པར་དམ་བཅས་ན་ཕ་རོལ་པོ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མ་གྲུབ་པས། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་འདིར། འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་ཆོས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་སུ་བཟུང་ན་ཆོག་པ་བཞིན་དུ། སྐབས་འདིར་ཡང་དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཆོག་པས། སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་ཁྱེད་ཀྱིས། གོང་དུ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་དབུ་མ་པ་རང་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྦྱར་མི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་

བརྗོད་པ་རྣམས་ངེད་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་སྐྱོན་སྤོང་བར་བྱེད་དེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྤྱི་ཉིད་གཟུང་བ་ཡིན་གྱི། ཁྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་ནི་དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་བོ། ། འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་། བྱས་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་នོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཅི་རིགས་པར་འཇིག་པ་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་ནི། །དེ་སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་རྒྱུ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་འདིར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་ཁྱད་པར་དོར་བའི་ཆོས་ཅན་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།[466]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་དོགས་པ་ཁོང་སློང་གི་ཚུལ་གྱིས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པ་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་མིག་སོགས་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཆོག་པ་ནི། དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་

466 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༢༧

ཆོས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སོགས་སུ་བཟུང་ཆོག་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་བྱས་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བའི་ཞབས་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཁྱེད་ཀྱིས་ལན་བཏབ་པ་དེ་ནི་དོན་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར། མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྒྲུབ་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ནི། དེ་ཁོ་ནར་རམ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བས། རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ནི། རང་རང་གི་རྙེད་དོན་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཐ་དད་ལ་འཇུག་པའི་བློ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། མིག་ནད་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་འཛག་པར་སྣང་བ་ལྟར་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་ཤེས་དེ་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་ཡོད་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་བདེན་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ལ། མིག་ནད་རབ་རིབ་མེད་པའི་དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་འཛག་པར་མི་སྣང་བ་ལྟར་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་

ལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་སྟེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་མི་སྣང་བ་དེའི་ཕྱིར། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཆ་ཙམ་ཡང་སྣང་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ།།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ། དཔེས་ཉེ་བར་འཇལ་བའི་ཚད་མ། ལུང་གི་ཚད་མ་བཞིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་རྟོགས་ན་ནི། ཀླུ་སྒྲུབ་ཁྱེད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་དགོས་པའམ་ཁྱེད་ཀྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བཟློག་པར་བྱ་དགོས་ནའང་། ཚད་མ་བཞིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་འགའ་ཞིག་རྟོགས་པ་དུས་ནམ་ཡང་མེད་པས། ཁྱེད་ལ་རང་མཚན་གྱི་དོན་བསྒྲུབ་པར་ཡང་བྱ་མི་དགོས། ཁྱེད་ཀྱིས་དེའི་དོན་བཟློག་པར་ཡང་བྱ་མི་དགོས་ཤིང་། ཁྱེད་ཀྱིས་རང་མཚན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དག་གིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དོན་རང་མཚན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་ཀླན་ཀ་མཁས་པས་བརྟགས་ན་རང་ཉིད་ལ་མི་འབྱུང་བར་རྩོད་བཟློག་ལས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟ་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་འཁྲུལ་ཤེས་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་རང་རང་གི་རྟེན་དོན་ཕན་ཚུན་སྤྱངས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་རྟེན་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞིག་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཅན་

གྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་། རྟགས་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཕྱོག་པར་བྱ་ཐབས་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྐྱོན་མེད་དང་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་འདི་ལན་དོན་མཐུན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ།།

དེས་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་དཔེ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་དེར་ནི་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་ཕྱི་རྒོལ་སངས་རྒྱས་པ་དང་ཕྱི་རྒོལ་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ལ་བཞག་ཆོག་ཀྱང་། བདེན་རྫུན་གཉིས་པོ་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྤྱི་ཙམ་པ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བ་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ངེད་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་ཁྱེད་ལེགས་ལྡན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གང་དུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པས་སོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཚེ་འདིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སུ་འདོད་པའི་དེའི་ཚེ་དེ་ཁོ་ནར་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྙེད་པ་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་བར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་ཡིན་នོ། །དེའི་ཕྱིར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་

སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཚེ་ནི་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྒྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་མི་འདོགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཡང་གང་གིས་ན་དེའི་ཚེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །བསྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། གང་ཞིག་ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་མིག་ཀུན་རྫོབ་པ་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཕྱོག་པ་མེད་པ་ཉིད་པས་འདི་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་ནི་སྒྲའི་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་པར་མི་འདོད་པ་གཉི་ག་ལ་ཡང་ཡོད་ན། དེ་བཞིན་དུ་མིག་གི་སྤྱི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་ལ་དོན་དམ་པར་ཡང་མ་ཡིན་པས་དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །[467] ཞེས་གསུངས་སོ།།

གོང་དུ་དྲངས་མ་ཐག་པའི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་གྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ་གོ་སླ་བར་བརྗོད་ན། གཟུགས་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་

467 སྡེ་དགེ། བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༡

པ་དང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ན་ཆོས་ཅན་གཟུགས་སོགས་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་རྙེད་པ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་བདེན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་བར་གྱུར་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་རྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ཟེར་བ་མི་འཐད་ཅིང་། ཡང་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྫུན་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་དངོས་འགལ་ཡིན་པས། སྣང་གནས་མི་མཐུན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་རྫུན་པ་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་དོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འཇོག་པ་མི་འཐད་ཅིང་། རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་མེད་པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་གཟུགས་དང་མིག་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཁྱོད་ལ་མི་རུང་ཞིང་། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འབྱུང་གྱུར་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་གཉིས་པོ་གང་གིའང་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་མི་འདྲའོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་ལ། ཆོས་ཅན་གཟུགས་ལྟ་བུ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་དེ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་ཁྱད་པར

དུ་བྱས་ནས་གྲུབ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པས། གཟུགས་ལྟ་བུ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱོད་པ་ན། བདེན་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མི་རིགས་པའི་སྐྱོན་ག་ལ་འཇུག་སྙམ་དུ་དགོངས་ལ།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་དང་། རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། བདེན་པར་ཡོད་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་པས། གལ་ཏེ་གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་ན་གཟུགས་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ་གཟུགས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པ་དང་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལའང་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་སོང་ན་ཆོས་ཅན་གཟུགས་དེ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བས། བདེན་རྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་ཚུལ་མེད་ཅེས་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་དོར་བའི་སྤྱི་ཙམ་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་རྒོལ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་ཕྱི་རྒོལ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ལ་ཡུལ་སྟེང་ནས་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ལུགས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་མེད་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཁས་མི་ལེན་ཡང་། སྤྱིར་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པ་ཁས་ལེན་པས། ཁས་ལེན་པ་དང་མི་ལེན་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་དགོས་ཤིང་། ཁས་ལེན་པའི་ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སམ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ཕ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ལ་བརྟེན་ནས་བཀོད་པའི་ཕ་རོལ་པོ་རང་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས

ཡིན་པས་ན་རང་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། སྔ་རྒོལ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟོག་གེའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པ་ནི་དགོས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལ་ཇི་ལྟར་གྲགས་པའི་འཐད་པས་དེ་ཁོ་ན་མི་ཤེས་པའི་གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ལ་ཕན་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[468] ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་བོད་ཀྱི་དབུ་མའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁག་ཅིག་གིས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཞེད་ལ།[469] དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་མེད་པར་གཙོ་བོར་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་གཞན་ལུགས་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཏད་ས་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ལུགས་དེ་གཉིས་ལ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་མི་བཞེད་ཀྱི་གནད་དེ་ལ་ཐུག་པར་མངོན། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་གཞུང་དུ་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། དཔེར་ན་

468 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༣༠

469 བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པར་སྣང་ལ། ས་སྐྱའི་མཁས་པ་གོ་ཤཱཀ་རྣམ་གཉིས་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་སྔ་འགྱུར་རྙིང་མ་པའི་མཁས་པ་འཇུ་མི་ཕམ་པ་སོགས་ཀྱིས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མི་བཞེད་མོད། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞེད་མི་བཞེད་དང་། ཚད་མ་བཞེད་མི་བཞེད་དང་། རང་ལུགས་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པར་སྣང་།

འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས།

དེ་ལ་འདིར་གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པའི་ཀུན་བརྟགས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི་དངོས་པོ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་། ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"ཞེས་པ་ནས། "ངོ་བོ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།[470]

ཞེས་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲས་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་དབང་ལའང་སྐུར་བ་འདེབས་པར་འགྱུར་བའི་ཐལ་བ་འཕེན་པས། ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པར་བཞེད་པར་གསལ། དེ་བཞིན་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བར་འབྱུང་བ་ས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་སྲ་བ་དང་གཤེར་བ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མེད་པར་འདོད་ན་མངོན་སུམ་དང་གྲགས་པ་གཉིས་ཀས་གནོད་པར་དངོས་སྨྲ་བས་རྩོད་པ་ལ། དེ་དག་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འདོད་པས་མངོན་སུམ་དང་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་གནོད་པ་མི་འཇུག་པའི་ལན་མཛད་པ་ལས་ཀྱང་། ས་ཆུ་སོགས་དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་པར་འགྲུབ།

གཞན་ཡང་མདོ་ལས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་སློབ་དཔོན་འདིས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པར་བྱེད་ན་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་སྦྱོར་བས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་

470 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ། ཤོག ༣༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༨༡༠

ཡིན་ན། དེ་དག་སྤྱི་ར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འཇོག་མི་ནུས་པར་འདོད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཅན་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "ཅི་སྟེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རིགས་མཐུན་པ་བསགས་པའི་གཟུགས་ཕྱོགས་སུ་བྱས་ནས་དེ་ལ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་ན་ནི། དེ་ལྟ་ན་གཏན་ཚིགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།" ཞེས་པ་ནས། "དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་རྫས་ཉིད་ཡིན་ཏེ།"[471] ཞེས་པའི་བར་གྱིས་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་བློ་མངོན་སུམ་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པ་དངོས་པོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བས།"[472] ཞེས་མངོན་སུམ་ལ་དངོས་པོའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྣང་བར་གསུངས་ལ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྲུབ་ལ། གོང་དུ་སློབ་དཔོན་འདིས་གང་ཟག་འཇོག་སྐབས་བཏགས་དོན་བཙལ་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཀྱང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའམ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཞེད་པར་འགྲུབ་བོ།།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་ཀྱང་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས།

དངོས་པོ་ཙམ་གང་ཡིན་པ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་

471 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༠༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༧༠

472 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༠༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༠༨

ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་དང་རྐྱེན་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མཐུན་པར་དོན་དེ་སྟེད་རྒྱུ་ལས་སྣང་བ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་སྣང་སྟེ། ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་རུང་བའམ། གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ།།[473]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་། དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་དེ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། དངོས་པོ་རྣམས་བློས་བཞག་པ་ཙམ་ནའི་དབང་གིས་དོན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་ཀུང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པར་བཞེད་པས་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གསལ་ལོ།།

དེར་མ་ཟད་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རང་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཐལ་ཆེ་བ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པར་དེ་ཙོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་། དབུ་མ་སྣང་བ་སོགས་ལས་བཤད་པས་ཀུང་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་བཞེད་པར་གྲུབ་བོ།།

དེ་ལྟར་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ལྟ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་། རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་གནོད་མེད་ཅིག་ལ་བྱེད། ཐལ་

473 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། སа། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༢༦༢

འགྱུར་བས་དེ་འདྲའི་བློ་གནོད་མེད་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཇྲུལ་ཡང་ཡུལ་དེ་འཇོག་ནུས་པར་འདོད་པས་ཆོས་རྣམས་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་མི་དགོས་པར་སྤྱི་ར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློ་ཙམ་ལ་བྱེད། དེས་ན་མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློས་གང་བཞག་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མི་བཞེད་དོ།།[474] དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་གཟུགས་དང་སྒྲ་སོགས་པ་འཇོག་མི་ནུས་ལ། གནོད་མེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་སོགས་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འཇོག་ནུས་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དཔྱད་མཚམས་ཀྱང་མི་འདྲ་སྟེ། སྨྱུ་གུ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ལས་སྐྱེའམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་འཚོལ་བ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འཇོག་ལ། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གང་ནས་འོངས་གང་དུ་འགྲོ་ཞེས་པ་དང་། ཕྱི་དང་ནང་གང་ན་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པ་རྣམས་དང་གཏན་མི་འདྲའོ། །རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཙམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་མི་འཇོག་གི བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྡོད་ལུགས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོས་

474 བྲང་དེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོར་(རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་དཔར་མ། ཤོག ༤༣-བ།) གསལ།

ནས་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་མི་འགལ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་བའི་དགག་བྱ་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ལས་ཆོས་རྣམས་མིང་དང་བརྡ་དང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་གང་གཅོད་པ་ལའང་ལུགས་དེ་གཉིས་མི་མཐུན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་ཆོས་རྣམས་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅོད་པར་འདོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་གོང་དུ་འང་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་གཅོད་པར་བཞེད་དོ།།

འོན་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་བློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན། སྔོ་ཡོར་གྱི་མི་དང་མི་དངོས་གནས་པ་གཉིས་རང་ངོས་ནས་མི་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ཚུལ་མཚུངས་པས། དེ་གཉིས་ལ་མི་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྔོ་ཡོར་གྱི་མི་དང་མི་དངོས་གཉིས་རྟོག་པས་མིའོ་སྙམ་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་མཚུངས་པ་དང་། གདགས་གཞི་ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་མིར་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་ཀྱང་། མི་ཡིན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོན་ནི། སྔ་མ་སྔོ་ཡོར་གྱི་མི་དེ་མི་ཡིན་པ་ལ་ནི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གནོད་ལ། གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་མི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བས་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་ཅིང་། མི་དངོས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་མི་འཇུག་པས་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་བཞེད་དོ།།

# ༦ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པར་གྲུབ་པ།

## ཀ སྤྱི་བཤད།

དེ་ལ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདི་དང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་དང་འདི་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་འཐད་ལ། དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མི་འཐད་པར་རིགས་པ་མང་པོས་བསྒྲུབས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྲེལ་བར་མཛད་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཟབ་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱིར་རྟེན་འབྱུང་དེ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད་པའི་གནད་ཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས།

ཆོས་གང་རྒྱུས་བྱུང་དེ་དག་གི།
རྒྱུ་དང་དེ་འགོག་གང་ཡིན་པ།།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཀའ་སྩལ་ཏེ།།
དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་གསུངས།།[475]

ཞེས་ཕྱར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སུའང་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་

475 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ན། ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༨༡ དང་ཡང་། སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། ཤོག ༡༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༣༡༣ ལས་ཀྱང་འབྱུང་།

རྣམས་ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་བཅུད་རྣམས་འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་ཞིག་གིས་བྱས་པ་མིན་པར་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རྩ་བའི་བཞེད་ཚུལ་དུ་མཐུན་མོད། མཁས་པ་དབུ་མ་པ་རྣམས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་ལ་རིམ་པ་ཕྲ་རགས་སུ་ཕྱེ་ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་དོན་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ། སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་པའམ་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བར་འཇོག་གོ །དེ་ལྟ་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་དེ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བས་འདིར་དེའི་གོ་དོན་རགས་རིམ་ནས་ཕྲ་མོའི་བར་གྱི་བཤད་པ་དང་། མཐར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་སོགས་ཙམ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ།།

## ཁ རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དང་གོ་དོན།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྐད་དོད་ནི་པྲ་ཏྀི་ཏྱ་ས་མུཏྤཱ་ཏ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་པྲ་ཏྀི་ཏྱ་ནི་ཕྲད་པ་དང་ལྟོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་ཀ་ལ་འཇུག་ཅིང་། ས་མུཏྤཱ་ད་འབྱུང་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་ཡོད་པའམ་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཚིག་གསལ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "དེ་ལ་པྲ་ཏི་ནི་ཕྲད་པའི་དོན་ཏོ། །ཨི་ཏི་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་ཏོ། །ལྱུབ་ཀྱི་མཐའ་ཅན་པྲ་ཏི་ཏྱའི་སྒྲ་ནི་ཕྲད་པ་སྟེ་ལྟོས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ།" ཞེས་དང་། "ས་མུད་གོང་ན་ཡོད་པའི་པཱ་ཏ་ནི་འབྱུང་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་ས་མུད་པཱ་ཏའི་སྒྲ་ནི་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་གོ །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ། །"ཞེས་དང་། "རྟེན་ཅིང་ནི་ཕྲད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་། འབྲེལ་བར་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་ལ་ཚོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ནི་ཕྲད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་འཆད་

པར་བྱེད་དོ།།"[476]ཞེས་སོ།།

རྟེན་ཅིང་ཞེས་པས་དངོས་པོ་འདི་དག་ལ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཡོད་ལ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དེ་ལས་ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདུས་པ་དང་ཕྲད་པ་དང་ཚོགས་པ་ལས་ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་གཞི་འདི་ལས་ཞེས་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཞེས་བཤད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལས། "རྟེན་ཅིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྐྱེན་དེ་ལས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བུད་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་རྟེན་དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་ནོ།། སྦྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆར་འབབ་བོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྦྲིན་འདུས་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་ནོ། །གངས་རི་ལ་བརྟེན་ནས་སྨན་སྐྱེའོ། །ཞེས་བྱ་བ་གཞི་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་པ་ཡིན་གྱི།"[477] ཞེས་དང་། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཕྲང་དུ་དང་ཕྲད་ཅིང་ཕྲང་དུ་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཕྲང་དུ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དེ་ཉིད་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་རོ། །"[478] ཞེས་གསུངས།

འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་ནི། ཕྲད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཕྲད་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ས་བོན་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་དང་། ས་བོན་འགག་བཞིན་པའི་བྱ་བ་དང་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བཞིན་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་ཕྲད་པ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་མ་ཡིན་པ་ལ་རང་རང་གི་གདགས་གཞི

476 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ། ལ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥
477 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཚི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༦ ཤོག ༢༡༨
478 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ། ལ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡

དང་ཐྲད་ནས་གྲུབ་པ་ལ་འཇོག ། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་བློ་གྲོས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། "རྐྱེན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡན་ལག་སྔ་མ་འཇིག་པའི་བར་དུ་མ་ཆོད་པ་སྟེ། རྒྱུ་འཇིག་པ་དང་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དུས་གཉིས་དུས་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[479] ཞེས་དང་། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐྲད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།"[480] ཞེས་གསུངས།

འབྱུང་བ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྐྱེ་བ་སོགས་འདུས་བྱས་ལ་སྦྱར་བ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་ཐུན་མོང་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་པ་ཡང་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བ་དབུ་མ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པའོ། ། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། "འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའོ། །"[481] ཞེས་དང་། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "བྱེད་པ་པོ་ནི་ལས་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལས་ལ་གནས། ལས་ལ་ལྟོས་ནས་བྱེད་པ་པོ་ཞེས་གདགས་ཤིང་བརྗོད་དོ། །"[482] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་པོ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཀྱང་ལས་བྱེད་པོའི་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་དང་། རིགས་པ་དེ་ཆོས་གཞན་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་གསུངས་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཀྱང་དེ་དག་ཕན་ཚུན་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མི་རུང་ངོ་།།

ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

479 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཆི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༨
480 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༨
481 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཆི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༧༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༨ ཤོག ༡༠༨
482 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༠༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༩༢

བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ།།
བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་པ། །འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །
དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ། །ལས་དང་བྱེད་པོ་བསལ་ཕྱིར་རོ།།
བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་པོ་ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ།།[483]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བའི་ལས་སམ་ཡུལ་ཏེ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཇོག་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱུ་དེ་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་ཞིག་མེད་ན་རང་ཉིད་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པ་མི་རུང་ཞིང་། འབྲས་བུ་ཡང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ནི་རང་གི་བསྲེག་བྱའི་བུད་ཤིང་དེའི་བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རང་དབང་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ཐ་སྙད་ཙམ་མ་ཟད་དོན་ཡང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པར་མ་ཟད་རྒྱུ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་འདི་པའི་ལུགས་ལ་འཇོག་ཅིང་། རྒྱུ་དེ་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་པ་ལ་རྒྱུ་དེའི་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དེ་ཡོད་མི་དགོས་ཤིང་འབྱུང་འགྱུར་ལ་བསམས་ནས་རྒྱུར་བཏགས་པས་དེ་ལ་ལྟོས་པར་འཇོག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས། "ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །"[484] ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན།

483  སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༢-༡༣ ཤོག ༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༩
484 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣༠༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༡༥

མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་སོགས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་མང་དུ་ཡོད་དེ། བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས།

ཇི་ལྟར་བྱེད་པ་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ལ། ལས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ལ། རྒྱུ་ཡང་འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་སོ། །ཡན་ལག་ཅན་ཡང་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ལ་ཡན་ལག་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་སོ། །མེ་ཡང་བུད་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ལ། བུད་ཤིང་ཡང་མེ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་སོ། །ཡོན་ཏན་ཅན་ཡང་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ལ། ཡོན་ཏན་ཡང་ཡོན་ཏན་ཅན་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་སོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ཡང་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་ལ། མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་སོ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཏགས་པ་མ་གཏོགས་པར་རྣམ་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་དེ་དག་འགྲུབ་པར་མི་འཐད་དོ། །[485] ཞེས་དང་།

དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་དེ་དག་ལས་དང་བྱེད་པ་པོའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་བཀག་ཏེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་གྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །"[486] ཞེས་གསུངས་སོ།།

རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡལ་ཆེ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ། སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་

485 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༠༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༥༠
486 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༦༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༥

ཀྱི་ལུགས་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་དོན་ཐད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང། ཐད་པའི་དོན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་ཐད་པ་དང། འབྱུང་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་བྱས་ནས་རྟེན་འབྱུང་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། །"[487] ཞེས་དང། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་བལྟའོ། །ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །"[488] ཞེས་གསུངས།

## ག རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་རིམ་པ་དང་པོ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ནི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་ཞིང། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ། འདུས་བྱས་རྣམས་རང་ཉིད་འབྱུང་བ་རང་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པས་རྒྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན། རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་རང་རང་གི་དུས་སུ་རང་གི་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་འབྲས་བུ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་མེད་ལ། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འགྱུར་བ་མེད་པ་རྟག་པ་ཞིག་གིས་འབྲས་བུ་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་སྐྱེད་མི་ནུས་པས་རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་

487 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡༠
488 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༦༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༦༧

པ་ལས་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་གཅིག་པོ་ནས་འབྲས་བུ་གཅིག་པོ་ན་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་པ་སོགས། མདོར་ན་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་དོ།།

སྤྱིར་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་པ་འདི་དབུ་མ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྡ་ཆད་ཅིག་མིན་ཞིང་། ཙམ་སྨྲས་ནང་པ་སྤྱིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱེད་པ་པོ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་གཅོད་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བའམ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་གཅོད་པ་ཡིན།[489] དེ་ཡང་སྤྱིར་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དང་ཙམ་གྱི་སྒྲ་ནི་པོ་ནའི་སྒྲ་དང་འདྲ་བར་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདིའི་རྐྱེན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲ་ནི་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ལ་བྱ་དགོས། ནང་པ་སྤྱིའི་ལུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བྱས་ཏེ། ཕྱི་ནང་གི་འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་འབྱུང་གི་དེ་ལས་གཞན་བྱེད་པོ་གཞན་གྱི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་འབྱུང་བ་མིན་པའི་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་པར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་དང་པོའི་ནང་བཤད་ཟིན།

489 རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཚིག་གསལ་དང་འཇུག་འགྲེལ་སོགས་སུ་བྱུང་བ་མ་ཟད། གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་གཞུང་དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་སེ་ངྒེ་བཟང་པོའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་དང་། སློབ་དཔོན་གསེར་གླིང་པའི་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སོགས་སུའང་འབྱུང་།

## ང བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ།

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་གཞན་ཞིག་ནི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་དོན་དུ་བྱ་ལ། དེ་ལའང་ནང་གསེས་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཅས་གཉིས་སུ་འབྱེད་དགོས། དེ་ལས་དང་པོ་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དེར་གོ་དགོས། ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ལྟ་བུའི་ཕན་ཚུན་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད། གོ་དོན་འདི་ལྟར་ན་འདུས་བྱས་ཙམ་མིན་པར་གཞི་གྲུབ་པ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཁྱབ་པར་འཇོག་ནུས་ཏེ། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཆོད་ཅིང་། དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་སོའི་གདགས་གཞི་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆ་དང་བཅས་པ་དགོས་པས་དངོས་པོ་ལ་ཆ་བཅས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ལའང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཤར་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དང་ཕྱོགས་གཞན་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་ཁས་བླང་དགོས་ཤིང་། འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་། ཆ་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཅན་དང་། ཆ་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན། ཆ་དང་ཆ་ཅན། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གང་ལ་ལྟོས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་མ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་མི་སྲིད་དོ།།

མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་པ་ནི། མིང་དང་རྟོག་པས་

བཞག་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ལ་བྱ་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་ཤུལ་ན་ཐ་སྙད་དུ་མིང་ཙམ་དང་། བརྡ་ཙམ་སྟེ་རྟེན་འབྲེལ་ཕྲ་མོའི་སྟེང་ནས་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་དུ་འཛོག་ནུས་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། འདི་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་པོ་ནས་འདོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན། དེ་ཡང་རྟེན་འབྱུང་གི་རྣམ་གཞག་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཤེས་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་དང་། ཇི་ལྟར་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་མི་རྙེད་པ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བྱ་བྱེད་འཐད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས།

བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་རྙེད་ཚུལ་དཔྱད་པ་ལ། བཏགས་དོན་བཙལ་ཅེས་པའི་བཏགས་དོན་གང་ཡིན། དེ་འཚོལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བཏགས་དོན་ཞེས་པ་ནི། མིང་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དོན་ལ་བྱ་ཞིང་། མིང་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སམ་ཡིན་ལུགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་དཔྱད་ཙམ་ཉིད་ནས་བཏགས་དོན་འཚོལ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན། དཔེར་ན། གང་ཟག་དེ་རང་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་ཅེས་པའི་མིང་དང་གང་ཟག་གོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བཏགས་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། བཏགས་དོན་འཚོལ་རྒྱུ་ནི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ཡང་དེ་འཚོལ་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་དེ་ཡོད་མེད་འཚོལ་བ་མིན་གྱི་གང་ཟག་དེ་བློས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་དོན་སྟེང་ནས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེས་འཚོལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་བཙལ་བའི་རིགས་པས་ཕུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་ཡིན་པར་མི་རྙེད་ལ། དེ་ལས་དོན་གཞན་དུའང་གང་ཟག་མི་རྙེད་དོ། །གང་མ་རྙེད་པ་དེ་

ནི་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་དུ་སོང་གི་གདན་ནས་མེད་པའི་དོན་དུ་མ་སོང་ངོ་། །དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་བཅལ་ཚེ་རྙེད་དགོས་ཀྱང་། ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། འདི་ནི་དཔེར་མཚོན་ན། གལ་ཏེ་སྨིག་རྒྱུ་ཆུ་ཡིན་ན་ཉེ་བར་སོང་ཚེ་དམིགས་དགོས་ཀྱང་། སྨིག་རྒྱུ་སྨིག་རྒྱུར་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དེ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

ཐག་རིང་ནས་ནི་མཐོང་བའི་གཟུགས།།
ཉེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསལ་བར་མཐོང་།།
སྨིག་རྒྱུ་གལ་ཏེ་ཆུ་ཡིན་ན།།
ཉེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཅིས་མི་མཐོང་། །[490] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ལོ་དང་། ཟླ་བ། ཞག ཆུ་ཚོད། སྐར་མ། སྐར་ཆ་བཅས་བརྩིས་པ་ན། འདི་ཕན་ཆད་འདས་པ་དང་། འདི་ཚུན་ཆད་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསལ་བའི་ཞུལ་ན་ད་ལྟ་བ་ཟེར་བ་ཞིག་འཇོག་དཀའ་བས། དུས་གསུམ་པོ་ཡང་ལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། འཇོག་ཚུལ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཚིམ་དགོས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་བཏགས་པའི་དོན་བཅལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་འདི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པ་དེས་ཚིམས་ནས་བཏགས་དོན་གང་ཡིན་མ་དཔྱད་ན་བུམ་པ་འཇོག་ནུས་ཀྱང་། དེས་མ་ཚིམས་པར་བཏགས་སའི་དོན་བུམ་པ་དེ། རང་གི་མཆུ་དང་ལྟོ་བ་དང་མགྲིན་པ་དང་ཞབས་སོགས་ཆ་གང་ཡིན་བཅལ་བ་ན་བུམ་པ་མི་རྙེད་པས་བུམ་པ་འཇོག་མི་ནུས།

དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་འཇོག་ལུགས་འདིས་

490 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ གདམ་གྱི་ཚོགས། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༥༧ ཤོག ༡༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༨ ཤོག ༢༩༣

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ཚུལ་གནད་བསྡུས་ཤིག་འགོད་ན། ཤེས་བྱ་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་འདུས་བྱས་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་ཀྱང་བསྡུ་ན་གཟུགས་དང་ཤེས་པ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་འདི་ཉིད་ལ་མཚོན་ན། ཡན་ལག་ལྔ་ཚང་གི་ལུས་སྐྱི་ཙམ་འདི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན། མགོ་དང་ལག་པ་གཉིས་རྐང་པ་གཉིས་ཏེ་ཡན་ལག་ལྔ་པོ་འདི་རྣམས་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་བཙལ་ན་གཏན་ནས་མི་རྙེད་པས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྟེང་དུ་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་སྟེ་ལག་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་དཔྱད་པ་ནས་སོར་རྩེའི་བར་ཆ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་སྟེང་ནས་བཙལ་ན་མི་རྙེད། ལག་པ་ལྟ་བུ་ཡང་སོར་མོ་ལྔ། སོར་མོ་དག་ཀྱང་རང་གི་ཚིགས་གསུམ། ཚིགས་གཅིག་ཀྱང་རང་གི་སྟེང་འོག་གཉིས་དང་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ་དྲུག ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ལྟ་བུ་ཡང་། རང་གི་ཕྱོགས་དྲུག་ལ་དཔྱད་པའི་མཐར་གང་ཡང་རྙེད་རྒྱུ་མེད་པས་རང་གི་གཟུགས་ཕུང་ཡོངས་རྫོགས་འདི་དང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་བ་སྤུའི་བུ་ག་ཚུན་ཆད་གང་ཡང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ཚུལ་མེད་དོ།།

རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་རི་ར་བ་ཁང་ཁྱིམ་རྩེ་ཤིང་ནགས་ཚལ་སོགས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁང་པའི་རྒྱབ་མདུན་ལྟ་བུ་འདི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ན་ཁོ་རང་གི་ཆ་ཤས་ས་རྡོ་རྣམས་འདུས་པའི་སྟེང་དུ་ཕར་བཏགས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པ་ལིང་ལིང་བ་ཞིག་སྣང་ཞིང་དེ་ལྟར་དུ་རྟོག་པས་ཀྱང་བཟུང་བ་ནི་དགག་བྱའི་འཆར་ཚུལ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་ཆ་ཅན་གྱི་ཁང་པ་དེ་ཉིད་ཆ་ཤས་ས་རྡོ་རེ་རེ་བ

རྣམས་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྔར་དགག་བྱར་བཟུང་བའི་ཁང་པ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་ན། ས་རྡོ་རེ་རེ་བ་རྣམས་དང་གཅིག་ཐ་དད་གང་དུ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྔར་བཞིན་དཔྱད་པའི་མཐར་ཡང་ཁང་པ་ཙམ་ཞིག་ལས་མི་འདུག་སྙམ་དུ་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ས་རྡོ་འདུས་པ་དེའི་སྟེང་ན་ཁང་པ་རང་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པ་ཞིག་མི་འདུག་སྙམ་དུ་ལྟང་གིས་ངེས་ནུས་སོ།།

གཞན་ཡང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་གདགས་གཞི་ཤིང་རྟེང་རྟེང་པོ་འདི་ལ་ཀ་བ་ཞེས་ཕར་མིང་གིས་བཏགས་པ་མ་གཏོགས་གདགས་གཞི་ཁོ་རང་གི་ངོས་ནས་ཀ་བ་ཡིན་པར་ཚུར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན། གདགས་གཞི་ཤིང་འདི་ལ་སྔར་ར་བའི་ནང་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ལྡན་པའི་དུས་ནས་ཀྱང་། ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་བཅད་དེ་ར་བ་ན་ཡོད་པའི་ཚེ་ཡང་འདི་སྡོང་དུམ་མོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མ་གཏོགས་ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གདུང་འདེགས་པའི་ཚེ་ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བས། གདུང་བཏེགས་ཕྱིན་ཆད་ཀ་བར་འཛོག་སྙམ་ན་དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། སྔར་ཡང་དེ་བཙོས་ཏེ་ཤིང་རྟེང་རྟེང་གཞན་གྱིས་བཏེགས་པ་ན་གདུང་མའོ་སྙམ་པ་མ་གཏོགས་ཀ་བའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ། ཡང་དེ་གདུང་མའི་སྟེང་དུ་བཞག་སྟེ་ལྟེམ་བྱས་པ་ན་ལྟེམ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་མ་གཏོགས་ཀ་གདུང་གང་གི་ཡང་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་ཀྱང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འདི་ལ་ཉིན་གཅིག་གི་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྔ་དྲོ་ཉིན་གུང་ཕྱི་དྲོའི་ཚ་གསུམ་དང་། སྔ་དྲོའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚ་ལ་ཡང་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དང་། བར་གྱི་ཤེས་པ་ལའང་སྐྱེ་གནས་འཇིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་གྱི་ཚ་ལ་

དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་དང་། རྒྱུན་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དཔྱད་པའི་མཐར། ཤེས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ་ལ་མིང་གིས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་ཚུར་གྲུབ་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གང་ཡིན་ཡང་ཡུལ་ཞིག་སྣང་བའི་ཆ་ནས་ཤེས་པའོ། །ཞེས་ཡུལ་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ཤེས་པར་འཇོག་པ་མ་གཏོགས་ཡུལ་གང་ཡང་མི་སྣང་ན་ཤེས་པར་འཇོག་མི་ཐུབ་པས། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རྣམས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།།

གསུམ་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལ། དུས་ལྟ་བུ་ལ་དཔྱད་ན། བསྐལ་པ་ལྟ་བུ་ཡུན་རིང་བ་རྣམས་རང་གི་ཆ་ཤས་ལོ་གྲངས་དུ་མ་རྒྱུན་མཐུད་པ་དང་། ལོ་ཟླ་བ་དང་། ཟླ་བ་ཞག་གྲངས་དང་། ཞག་ཆུ་ཚོད་དང་། ཆུ་ཚོད་སྐར་ཆ་སོགས་རང་རང་གི་ཆ་ལ་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ལོ་ཞེས་པ་ཟླ་བ་དང་ཞག་རྣམས་ཚོགས་པ་ལ་ཕར་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་དེ་དག་དང་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པས། གཅིག་ཡིན་ན་གདགས་གཞི་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་བཏགས་ཆོས་ལོ་ཡང་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་། ཡང་ན་ལོ་གཅིག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་གདགས་གཞི་དེ་དག་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཞག་དང་ཟླ་བ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་འོག་ཏུ་ལོ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་རྟག་པ་དང་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་གང་སྐྱེ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དང་འཇིག་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་དེའི་སྐྱེ་བ་དང་དེའི་འཇིག་པ་ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།།

གཉིས་པ་འདུས་མ་བྱས་ལ་དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་རེག

བཀག་ཙམ་ལ་ནམ་མཁའ་ཞེས་པར་མིང་གིས་བཏགས་ཙམ་མ་གཏོགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དེ་གྲུབ་ན་ཐོགས་པ་དང་རེག་པ་བཀག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ནམ་མཁའ་འཛོག་དགོས་པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁང་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཁང་པའི་ཕྱོགས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ལ་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་རྡུལ་རྫས་བརྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་སྟེང་དུ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱིའི་ཆ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ་སོའི་གདགས་གཞི་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཆ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཕྱོག་པ་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ལ་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཆ་ཡེ་ནས་མེད་པའི་ཆོས་ནི་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས་གཞི་གྲུབ་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་པས་ཁྱབ། ཆ་ཅན་ཡིན་ན་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་པར་བཏགས་ཙམ་ཡིན་དགོས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་མིང་གི་ཐ་སྙད་དང་རྟོག་པས་པར་བཏགས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་མིང་གང་ལ་བཏགས་པའི་དོན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་དོ།།

མདོར་བསྡུས་ན་མིང་རྐྱང་བཏགས་ཡོད་ཙམ་བཞེད་པའི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་འདིར་ཆོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་ཐམས་ཅད་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་ངང་ནས་བཞག་ན་འགྲིག་ཀྱང་། བརྟགས་ཤིང་བཙལ་ན་རྙེད་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། གང་མ་རྙེད་པ་དེ་མེད་པའི་དོན་མིན་ལ། ཡོད་པར་ནི་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱང་། ཡོད་ལུགས་དེ་ཡང་ལྟོས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པའམ་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་པ་ལས། དོན་སྟེང་ནས་མ་གྲུབ་པར་སོང་བ་ཡིན། དེས་ན་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། “ཐ་སྙད་བདེན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་མི་བྱ། །”[491] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

491 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༣༥ ཤོག ༢༠༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༧

ཆོས་རྣམས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདགས་གཞིའི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་འདོགས་བྱེད་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའམ་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ནི། དཔེར་ན། མདོག་ཁྲ་བོར་མཚུངས་པ་དང་། འཁྱིལ་ལུགས་ཀྱང་སྦྲུལ་དང་འདྲ་ཞིང་། མུན་པའི་དབང་གིས་མི་གསལ་བར་སྣང་བ་ན་ཐག་པ་ལ་འདི་སྦྲུལ་ལོ་སྙམ་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་ཐག་པའི་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་སྦྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་སྦྲུལ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཚེ། ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་ངའི་མཚན་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་མེད་པས། ང་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་ཐག་ཁྲའི་སྦྲུལ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་དང་མིང་གིས་བཞག་པ་དོན་འདྲ་བས་མིང་གིས་བཞག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། བཀོད་དབྱིབས་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པའི་ཁང་མིག་གསུམ་ཅན་གྱི་ཁང་པ་ཞིག་བརྒྱབ་རྗེས། ཁང་མིག་གསུམ་ནས་གཅིག་ལ་སྒོམ་ཁང་དང་། གཅིག་ལ་ཉལ་ཁང་། གཅིག་ལ་ཐུང་ཁང་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ན་སྒོམ་ཁང་སོགས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་མིང་མ་བཏགས་གོང་ནས་དེར་མ་གྲུབ་ལ། ཡང་དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་དང་འཕྲད་པར་འདོད་པ་ཞིག་གིས་ཁང་མིག་གསུམ་པ་དེར་ལྷས་སྦྱིན་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་མིང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁང་པ་དེའི་ནང་དུ་སོང་ན་ལྷས་སྦྱིན་དང་འཕྲད་ནུས་ཀྱི། དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་ལྷས་སྦྱིན་ཞེས་པའི་མིང་གང་ལ་བཏགས་པའི་གཞི་དེ་རང་གི་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་

དད་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་སོགས་སུ་བཅལ་ནས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ཅེས་རྟེན་ནས་དེ་དང་འཕྲད་དགོས་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟས་སྒྱི་ན་དང་འཕྲད་པ་མི་སྲིད་པ་ལྟར་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་རྟོག་བློས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།

གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། །ནམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ།།
འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན།།[492]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

## ཅ སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ།

ཡང་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པའི་རྟེན་ནི་ལྟོས་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། འབྱུང་བ་ནི་འདུས་བྱས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གོ་དོན་ལྟར་ན་རྟེན་འབྱུང་ཞེས་པ་སྒྲ་རྟོག་དང་ཆ་ཤས་དང་གདགས་གཞི་ལ་ལྟོས་པའམ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཞེས་པ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་དུ་སོང་བ་ནི་སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་སོང་བ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ལས་རང་དབང་གིས་གྲུབ་པ་མིན་དགོས་པས་ཆོས་དེ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་ཅེས་པ་རང་དབང་གིས་སྟོང་ཞེས་པའི་དོན་དུ་སོང་བ་ནི་རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནོ།།

ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེས། བློ་གཞན་

492 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ གཏམ་ཚོགས། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༩༤ ཤོག ༡༡༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༢༩༧

ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པ་ནི། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་དུ་ཤར་བའི་དོན་དང་། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་འབྲེལ་དུ་ངེས་པའི་བློ་དེས་བློ་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པ་ནི། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་ཤར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་གང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ངང་ནས། དུས་ཕྱིས་ཆོས་གང་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པར་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དྲན་པ་ན། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལ་ཤུགས་ཀྱིས་ངེས་པ་སྐྱེད་ནུས་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་བ་ལང་གི་ཆོས་སུ་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་གང་ཟག་གིས་དུས་ཕྱིས་ཁྱད་ཆོས་དེ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་མཐོང་བ་ན་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་ལས། "ཁོ་བོ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཆད་དེ། དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །"[493] ཞེས་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་སྟོང་པའི་དོན་དུ་བསྟན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་དུ་འང་བསྟན་པ་དང་། དབུ་མ་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་།

སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་
བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་

493 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣༢༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༣༩

པ་ཞིང་རྟའི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིང་རྟར་འདོགས་ལ། དེའི་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ། གང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ།[494]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་གདགས་གཞི་སོགས་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། གང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་གྲུབ་དགོས། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པར་འགལ་བས་ན། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཁེགས་པ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་ནི་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་དོན་མིན་པར་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འགྲོ་བར་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོས་བསྒྲུབས་སོ།།

ཡང་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པས་དེ་དག་ལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ལ། གང་དག་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བའི་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པས། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའང་མིན་ལ། དེ་ལས་ལོག་པ་གཏན་ནས་མེད་པའང་མིན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་

494 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༤༠༦

ལྟའི་གཞན་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཡང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།

གང་དག་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་གྲུབ་འདོད་པ།།

དེ་དག་ལ་ཡང་རྟག་སོགས་སྐྱོན། །དེ་དག་ཇི་ལྟར་འབྱུང་མི་འགྱུར།།

གང་དག་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས། །ཆུ་ཡི་ཟླ་བ་ལྟ་བུར་ནི།།

ཡང་དག་མ་ཡིན་ལོག་མིན་པར། །འདོད་པ་དེ་དག་ལྟས་མི་འཕྲོགས།།[495]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས།

སྡུག་བསྔལ་རང་གིས་བྱས་པ་དང་།།
གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉིས་ཀས་བྱས།།
རྒྱུ་མེད་པར་ནི་རྟོག་གེ་འདོད།།
ཁྱོད་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས།།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གང་བྱུང་བ།།
དེ་ཉིད་ཁྱོད་ནི་སྟོང་པར་བཞེད།།
དངོས་པོ་རང་དབང་ཡོད་མིན་ཞེས།།
མཉམ་མེད་ཁྱོད་ཀྱི་སེང་གེའི་སྒྲས།།[496]

ཞེས་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་བར་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་ཅིང་། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཏན་ནས་མེད་པའང་མིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་དོན་དུ་

495 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཀློག ༩༩ ཤོག ༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༥༥
496 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཀློག ༢༣ ཤོག ༨༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༩༢

བཞེད་པས་ན། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ལྟོས་མེད་རང་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་འདི་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ་སེང་གེའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས་ཀྱང་། "སུས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ངོ་། །ཆོས་མཐོང་བས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་ངོ་།།"[497] ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བས་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་དང་། ཆོས་ཉིད་མཐོང་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཐོང་བར་གསུངས།

གཞན་ཡང་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ནམ་ཤར་བ་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་ལྡང་གིས་འཆར་བ་ནི་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་དང་། ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཤར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གང་སྣང་རྟོག་བཏགས་ཙམ་དུ་ལམ་མེར་འཆར་བ་ནི་སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །སྣང་བས་མེད་མཐའ་དང་སྟོང་པས་ཡོད་མཐའ་སེལ་བ་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་མོད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྣང་བས་ཡོད་མཐའ་དང་སྟོང་པས་མེད་མཐའ་སེལ་ཚུལ་འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འཆར་ཞེས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྒྱུར་བྱས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་དེ་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་མིན་གྱི། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འཐད་པའི་ཤེས་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྟེན་འབྱུང་གི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྲོ་བ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཏུ།

གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར།།

---

497 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ག ནམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༩༤

གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར།།[498]

ཞེས་སྟོང་ཉིད་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པར་གསུངས་སོ།།

མདོར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཙམ་ལ་སྐྱོལ་མི་དགོས་པར་རང་ལུགས་ལ་ཡང་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་མ་ཟད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་པ་དྲངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེར་འགྲོ་བས་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འགྲོ་བ་དང་། སྟོང་པ་ཡིན་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཞིག་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ། ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ལ། དེས་ན་སྟོང་པས་སྣང་ཙམ་གྲུབ། སྣང་ཙམ་ཡིན་པ་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་པས་སྣང་སྟོང་འགལ་མེད་དང་། ཆོས་རྣམས་རང་དབང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་དང་། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ཚད་མས་གྲུབ་ལུགས་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་དུའང་རང་མཚན་མི་བཞེད་པའི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་སོ།། །།

498 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་ཉེར་བཞི་པ། ཤློ་ཀ ༢༩ ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༦

# སྐབས་བརྒྱད་པ། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག

## ༡ འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད།

ཚད་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ་ཞེས་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་ཞིག་ཡིན་ལ། མིང་གཞན་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། དེ་ནི་གཞལ་བྱ་ཡུལ་དང་། འཇལ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་དང་། དེ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་དང་། བློས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འཇལ་བའི་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཞིབ་མོར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་རིག་པའི་གནས་ཤིག་ལ་ཟེར། ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས་དར་བའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་ལ། སྤྱིར་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ངེས་པའི་བློ་ཚད་མ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ཚད་མ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཁྱད་ཆོས་གང་དག་ཚང་དགོས་པ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བར་འབྲེལ་བ་གང་ཡོད། ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག བློས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཤེས་པའི་ཚུལ། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ། ཡུལ་རིག་པའི་བློ་ལའང་ནང་གསེས་ཅི་ཡོད་སོགས་ཚད་མ་རིག་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་མང་པོས་དཔྱད་པ་མཛད་དེ་སོ་སོའི་རང་ལུགས་གཏན་ལ་ཕབ།

དེང་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྨྲ་བ་ཁག་ཅིག་གི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་ན་འཕགས་ཡུལ་དུ་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཐོག་མ་མཁས་པ་ཙ་ར་ཀ་ཟེར་བས་བརྩམས་པའི་སྨན་གཞུང་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལེ་ཨུ་གསུམ་པའི་ནང་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་ཞེ་

བཞི་བཀོད་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། དེའི་ནང་བྱེ་བྲག་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འབྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱིར་ཕྱི་རོལ་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རང་གཞུང་དམ་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ཐོག་མ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྲོང་གོའུ་ཏམ་གྱིས་བརྩམས་པའི་རིགས་པའི་མདོ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། རིགས་པའི་མདོ་ལས། ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ། ཐེ་ཚོམ། དགོས་པ། དཔེ། གྲུབ་པའི་མཐའ། ཆ་ཤས། རྟོག་གེ གཏན་ལ་དབབ་པ། རྩོད་པ། བརྗོད་པ། སུན་འབྱིན་དུ་རྒོལ་བ། རྒྱུ་ལྟར་སྣང་བ། ཚིག་དོར་བ། ལྟག་ཆོད། ཚད་པའི་གནས་བཅས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་།[499] ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་དག་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ཏུ་རེ་རེ་ནས་བཀག་ཡོད་པས། རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་དར་ཡོད་པར་དཔོག་ནུས། རིགས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་ཅན་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག ལུང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་བཅས་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འཇོག་ཚུལ་སོགས་བྱུང་།

ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་པ་ནི། དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་དྲུག་ཅུ་པ། གསེར་བདུན་ཅུ་པ། གཞུང་ལུགས་སུམ་ཅུ་པ། མཚན་ཉིད་ལྔ་བཅུ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས།[500] དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དམ་གྲངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མཐོང་དང་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་ཚིག།
ཚད་མ་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ཉིད་ཕྱིར།།

499 ཚིག་དོན་བཅུ་དྲུག་གི་གོ་དོན་ལྟ་གྲུབ་སྟོད་ཆའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་གསལ།
500 ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། ཐེ་ཕན་དཔར་མ། ཤོག ༢༦

ཚད་མ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད།།
གཞལ་བྱ་ཚད་མ་ཉིད་ལས་གྲུབ།།[501]

ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་དང་། ཚད་མ་སོ་སོའི་གཞལ་བྱ་གང་ཡིན་དང་། རང་ཡུལ་ཚད་མས་འགྲུབ་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་བསྟན། ཡང་གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ་ལས། "རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དོན་སྐྱེས་བུས་གོ་བ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[502] ཞེས་པས་ཚད་མའི་རྟེན་སྒྲུབ་ངག་དང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཚུལ་འགྲུབ་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་བསྟན།

བྱེ་བྲག་པ་ནི། བྱེ་བྲག་པའི་མདོ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ནང་རྒྱུ་དང་། འབྲས་བུ། འབྲེལ་པ་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བ་དང་། འགལ་བ་རྣམས་རྟགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ། སྒྲ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམས་རྒྱས་པར་བཤད། རིགས་མདོ་དང་བྱེ་མདོ་གཉིས་བརྩམས་པའི་དུས་ལ་བཤད་ཚུལ་མང་ཡང་། སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་ཡོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་ཞིག་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཡིན་པས། བསྟན་བཅོས་དེ་གཉིས་ཀྱང་དེ་དུས་ཡི་གེར་བཀོད་པ་ཡིན་པར་སྣང་།

དཔྱོད་པ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་ཛེ་མི་ནཻ་ས་བརྩམས་པའི་དཔྱོད་པ་བའི་མདོ་ཞེས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ལ། ཁྱད་པར་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷཊྚ་སྟེ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་(དུས་རབས་བདུན་པ་)ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་

501 དེབ། ཤོག ༡ ཀློག ༨
502 གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ། ༡/ ༡༠༠/

འགྲེལ་བྱ་བ་བརྩམས་ཏེ། དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱས་སོ། །གཅེར་བུ་པའམ་དེང་སང་ཇཻན་དུ་གྲགས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་བཟང་ལག་གིས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི་རྣམ་པར་དུས་སྲུང་བ་བཅུའི་མདོ་དང་། ཁྱད་པར་སློབ་དཔོན་གྲུབ་སྡེ་ཉིན་མོས་(དུས་རབས་བརྒྱད་པ) བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་སིདྡྷ་སེ་ན་སྟེ་གྲུབ་པའི་སྡེ་ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་པར་སྣང་།

ནང་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་གྲགས་ཅན་ཕྱོགས་གླང་གི་དུས་ནས་དར་བར་འཛོག་མོད། དེའི་སྔོན་དུའང་ཚད་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་པ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩོད་བཟློག་རྩ་འགྲེལ་དང་། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་སོགས་ལས་ཤེས་ནུས། གཞན་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་དུ་མར་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བྱུང་ཞིང་། ལྷག་པར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་རིགས་པ་བཞི་དང་ཁྱད་པར་དུ་འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པའི་དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་སྐུ་དུས་བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་པ་མཛད་པའི་སྐབས་བསྒྲིགས་ཤིང་། དེང་སང་པ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀ་ཐཱ་བཏྠུ་སྟེ་གཏམ་གྱི་གཞི་དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོགས་སུའང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་གནད་མང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སའི་དངོས་གཞིར་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་རྣམ་དབྱེ་དང་། དེ་རྣམས་མཚོན་པའི་དཔེ་དང་། ཉན་སར་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་དང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འབེལ་གཏམ་བརྟག་པའི་ལེ་ཚན་ནང་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་

གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་དང་། ལུང་གི་ཚད་མ་བཅས་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད། ལྷག་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ནི་ཚད་མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆེད་དུ་མཛད་སྣང་སྟེ། དེས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩོད་པ་སྒྲུབ་པ་དང་། རྩོད་པའི་སྙིང་པོ་སོགས་ཡོད་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

ནང་པའི་ཕྱོགས་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ནི་རིགས་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་རྣམས་ལ་ཞིབ་མོར་བརྟགས་ནས། རང་ལུགས་ལ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་དུ་མཛད་དེ། ༡ རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་མངོན་སུམ་ཡང་དག་དང་། ༢ རྗེས་དཔག་ཡང་དག་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ༣ མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དང་། ༤ རྗེས་དཔག་ལྟར་སྣང་གཉིས་བཅས་བཞི་དང་། རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར། ༥ གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་སྟེ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། ༦ སུན་འབྱིན་ཡང་དག་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་གོལ་ས། ༧ སྒྲུབ་ངག་ལྟར་སྣང་དང་། ༨ སུན་འབྱིན་ལྟར་སྣང་བཅས་བཞི་སྟེ་བརྗོད་བྱའི་དོན་བརྒྱད་གཏན་ལ་ཕབ། དེ་ལྟ་བུའི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་སྤྱི་བརྟག་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་བརྟག་པ། བྱེ་བྲག་པ་བརྟག་པ། གྲངས་ཅན་པ་བརྟག་པ། དམིགས་པ་བརྟག་པ། དུས་གསུམ་བརྟག་པ། ཚད་མ་རིགས་པའི་སྒོ། རླུང་གི་རབ་དབྱེ། ཧེ་ཏུ་ཙུ་ཁ་སྟེ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ། ཚད་མ་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་དབབ་པ་བཅས་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀུན་གྱི་ཕྱི་མོ་ཚད་མ་མདོ་འམ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་

ལེ་ཨུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་རྩ་འགྲེལ་སོགས་བརྩམས་ཏེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།[503]

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་རྗེས་སུ་ལུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་བྲ་ཧྨ་སྤྲད་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྨད་ཅམ་)དང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུདྱོ་ཏ་ཀ་ར་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དྲུག་པ་)དང་། དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ་ཡས་མས)དང་། གཅེར་བུ་བའི་སློབ་དཔོན་མ་ལ་བ་དིན་བཅས་ཕྱི་རོལ་པའི་ཚད་མ་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་གས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་སྐོར་གྱི་བཞེད་པའི་གནད་མང་པོ་ཆེད་དུ་བཀག་ཅིང་། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཏེ། འཕགས་ཡུལ་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཚུ་ཚད་མཐོ་རུ་བཏང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་དངོས་སློབ་དབང་ཕྱུག་སྡེས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལ་འགྲེལ་བཤད་མཛད་པར་སྣང་ནའང་དེང་དུས་དཔེ་མཇལ་དུ་མེད།

སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེའི་སློབ་མ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པ།)ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཁྲིད་མཛད་རྗེས་ཆེས་ཆེ་བའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། སློབ་དཔོན་འདིས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་མཛད་དེ། རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དང་། འབྲིང་དུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་རྣམ་ངེས། ཤིན་ཏུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་རིགས་

503 སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་དེང་དུས་གང་དང་གང་གི་དཔེ་མཇལ་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་གཞུང་ཕྱོགས་བཏུས་ཞེས་པའི་སྔོན་གླེང་( རྒྱ་གཞུང་གནད་ཆེ་བདམས་བསྒྲིགས། ཚད་མ། པོད་ཕྲེང་། ༧ )དུ་གསལ།

ཐེགས་བཅས་གསུམ་ནི་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཚང་བར་སྟོན་པས་ན་ལུས་ལྷ་བུའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་སྟོན་པ་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་ལ་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་བཅས་བརྩམས། དེ་དག་ལས་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས་ནི་རྟོགས་དཀའ་བ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པས་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུ་ལས་འཕྲོས་ལ། འབྲེལ་པ་བརྟག་པ་རྩ་འགྲེལ་ནི། རང་དོན་ལེའུར་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་པ་ཉིད་ལས་འཕྲོས་ཤིང་། གཞུང་དེས་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད། རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར་གཟུགས་སོགས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ། གྲོལ་བ་རང་ཉིད་ལ་སྣང་བ་རང་གི་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན། སྒྲུབ་ངག་འགོད་ཡུལ་གྱི་རྒྱུད་གཞན་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེས་སྨྲ་བའི་ཀླན་ཀ་བསལ་ཏེ། སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུར་པའི་གཟུགས་སོགས་མེད་ཀྱང་གྲོལ་བ་རང་ཉིད་ལས་རྒྱུད་གཞན་དུ་གྲུར་པའི་གང་ཟག་འཐད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །རྩོད་པའི་རིགས་པ་ནི། གཞན་དོན་ལེའུ་ལས་འཕྲོས་ཤིང་། སྒྲུབ་ངག་དང་། སྒྲུབ་ངག་གི་ལམ་སྦྱོར་ཚུལ་སྟོན་པའི་སུན་གྲོལ་དང་ཕྱི་གྲོལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་དག་གིས་རྩོད་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། རྩོད་པའི་ངོ་བོ་སུན་འབྱིན་དང་། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་། དེའི་གོལ་ས་ལྟག་ཆོད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་སོགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།

གང་ལྟར་ཡང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དུ་གཞུང་ལུགས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། སློབ་དཔོན་

ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་ལམ་སྲོལ་རྣམས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གསལ་བར་མ་གསུངས་པ་དང་། གསུངས་ཀྱང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པ་དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་ནའང་། དེའི་མཚན་གཞི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་མ་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་དགོས་པར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་ནའང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་པ་དེར་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། རྟགས་ཡང་དག་ལའང་ནང་གསེས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཚུལ་སོགས་ཚད་མ་རིག་པའི་དཀའ་གནད་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མའི་སྐོར་གྱི་བཞེད་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་གཞན་སེལ་སྨྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ་སྨྲ་སྐྱེགས་པའི་སློབ་དཔོན་བྲ་ཤཱཀྟ་ལྷད་དང་། ཨུདྡྱོ་ཏ་ཀ་ར། གཞོན་ནུ་མ་ལེན། མ་ལ་བ་དིན་རྣམས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་ལན་མཛད་དེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་པ་སོགས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་པར་མཛད།

སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་ (ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད།)ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ཚན་ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་མཛད་ཅིང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་ (ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད།)རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ་དང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཞེས་རབ་

འབྱུང་གནས་སྦས་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག བྲམ་ཟེ་ཆེན་མོ། སློབ་དཔོན་ཛ་མ་རི། སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་ཅི་རིགས་ལ་འགྲེལ་པ་མཛད། ལྷག་པར་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་སྟེ་ཚད་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་དང་། དེའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་བཅས་མཛད་ཅིང་། གཞུང་དེ་གཉིས་སུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དུ་མ་ཟད་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་བཞེད་ཚུལ་ཁ་ཤས་ལ་མུ་སྟེགས་པའི་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་འགའ་ཞིག་གིས་དགག་པ་བྱས་པ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ནས་ལན་འདེབས་དང་། ཁྱད་པར་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་ལེ་ཚན་སོགས་སུ་བྱས་ཏེ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཀྲལ་ལན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ། གཞན་ཡང་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་དགའ་བས་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ།)རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ཚན་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་། འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ། སེལ་བ་གྲུབ་པ་བཅས་བརྩམས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིས་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྟོད།)ཁྱིས་པ་འཇུག་པའི་རྟོག་གེ་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གཞུང་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཏན་ལ་དབབ་པ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་དབབ་པ་སོགས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མཛད་པ་རང་རེའི་བསྟན་འགྱུར་ཚད་མའི་སྡེ་ཚན་དུ་བཞུགས་པ་ལས་ཤེས་ཐུབ།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་སློབ་དཔོན་རིམ་བྱོན་གྱིས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་མངོན་འདོད་འགྲུབ་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དེ་ཡང་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་

དེ་དག་ནི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ཞིང་། ཚད་མ་ཡང་དག་པ་ཞིག་རྙེད་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བླང་དོར་གྱི་གནས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་འདོད་པའི་དོན་རྣམས་འགྲུབ་པར་གཟིགས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་སྣང་། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་དབུར། "ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤོང་བ་ནི་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན། དེ་མི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་པའི་དོན་དུ་འདི་བརྩམ་མོ། །"[504] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ལས། "ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་དོན་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན་དེ་བསྟན་ཏོ། །"[505] ཞེས་གསུངས་སོ།།

## ༣ ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་པ།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྱི་བཤད་རགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་ནས། ད་ནི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། འཕགས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་གཞུང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་དང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལྟ་བུའི་གཞུང་དོན་འགྲེལ་བ་ན། སྤྱི་འགྲོའི་ཚུལ་དུ། ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་དང་། གཞལ་བྱ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་རྣམས་སུ་བསྡུས་པ་ནི་སྔོམ་ཆེན་པོར་སྣང་བས། འདིར་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་འཆད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་

504 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༡༨

505 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༡༢

འགྲེལ་ལས། "ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་བསལ་བས་མ་ནོར་བར་ཤེས་པར་བྱེད་དོ། །ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་གྲངས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པའོ། །"[506] ཞེས་ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ། སྤྱོད་ཡུལ། འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཞི་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞད་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་དཔྱད་པ་ལ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞན་སྡེའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་ཚད་མ་ལ་གྲངས་གཅིག་ཁོ་ན་འདོད་པ་དང་། གསུམ་དང་། བཞི་དང་། ལྔ་དང་། དྲུག་སོགས་སུ་འདོད་པ་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

> རྣམ་པ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་གཅིག་དང་། གསུམ་དང་། བཞི་དང་། ལྔ་དང་། དྲུག་ཅེས་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་བསལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ནི་མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ཚད་མའོ་ཞེས་ཙརྦཱ་ཀའོ། །མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའོ་ཞེས་གྲངས་ཅན་པའོ། །མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཉེ་བར་འཇལ་ལོ་ཞེས་རིགས་པ་ཅན་པའོ། །མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཉེ་བར་འཇལ་བ་དང་དོན་གྱིས་གོ་བའོ་ཞེས་འོད་བྱེད་པའོ། །མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་དང་ཉེ་བར་འཇལ་བ་དང་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའོ་ཞེས་དཔྱོད་པ་པའོ།།[507]ཞེས་སོ།།

---

506 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཕེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢

507 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༤༣༢

དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱི་རོལ་རྒྱང་འཕེན་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་འདོད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ད་ལྟ་མངོན་སུམ་དུ་མ་མཐོང་བས་སོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ཡང་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་ཟད་ཀྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་བ་དགོས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་ཚུལ་དེ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "གང་གིས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པ་གཞན་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །"[508] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །ཕྱི་རོལ་གྲངས་ཅན་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་བསྣན་པ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པས་དེ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང་། འོད་བྱེད་པས་དེ་བཞིའི་སྟེང་དུ་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དཔྱོད་བ་བས་དེ་ལྔའི་སྟེང་དུ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་བསྣན་ལ། ཙ་ར་ཀ་པས་དེ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་རིགས་པའི་ཚད་མ། མི་དམིགས་པའི་ཚད་མ། སྲིད་པའི་ཚད་མ། ཞེས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ། སྣམ་སེམས་པའི་ཚད་མ་བཅས་བསྣན་ནས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་ཚད་མར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་སྟོད་ཆའི་ནང་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་བཤད་པའི་ཐད་དུ་སྨྲས་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་དགོས།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་གྲངས་ལ་འདོད་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྒྲོལ་འབྱེད་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ནི། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། དེ་དག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལའང་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་

508 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། འེ། བརྟག་པ་ཉེར་བདུན་པ། ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༣༠༩

སུ་གྲངས་ངེས་པར་སྒྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རང་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལ། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ཚད་མ་གཉིས་པོ་ནའོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དག་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་གཞལ་བར་བྱ་བ་གཞན་ནི་མེད་དོ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་མངོན་སུམ་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་ཤེས་པའོ།།[509]

ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

> གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས།།[510]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་ཕུང་སུམ་པ་མེད་པར་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་ལའང་མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་སུམ་པ་མེད་པར་སློབ་དཔོན་འདིས་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས། དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་ལས།

> མངོན་སུམ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས།།
> གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།།
> དེ་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས།།
> ཚད་མ་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་དང་།།

509 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡

510 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༨

གཞལ་བྱ་གཉིས་ནི་མཐོང་བའི་ཕྱིར།།
གསུམ་གཅིག་གྲངས་ནི་བསལ་བ་ཡིན།།[511]

ཞེས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱར་མངོན་སུམ་གྱིས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཞལ་བར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་གནས་པས། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་ལའང་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན་པ་དང་། གཞལ་བྱའི་དབྱེ་བ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ལས་གཞན་ཕུང་སུམ་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཚད་མ་ལའང་མངོན་རྗེས་གཉིས་གང་རུང་ལས་གཞན་པའི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པ་ཚད་མས་བསལ་བས། གཞན་སྡེ་རྒྱང་འཕེན་པ་ལྟ་བུ་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་གིས་སྒྲ་བྱུང་དང་། དཔེ་ཉེར་མཇལ། དོན་གྱིས་གོ་བ་སོགས་ཚད་མ་ཕུང་སུམ་པ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཚད་མས་ཁེགས་པར་གསུངས་སོ།།

ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པ་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྒྱུ་མཚན་བཞི་བཀོད་དེ།

དོན་བྱེད་ནུས་དང་མི་ནུས་ཕྱིར།།

ཞེས་དང་།

འདྲ་དང་མི་འདྲ་ཉིད་ཕྱིར་དང་། །སྒྲ་ཡི་ཡུལ་དང་ཡུལ་མིན་ཕྱིར།།
རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་ཡོད་པ་ན། །བློ་ནི་ཡོད་དང་མེད་ཕྱིར་རོ།།[512]

ཞེས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་མཚན་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་སྤྱི་མཚན་དང་། ཡུལ་གང་ཞིག་ཚད་མས་འཇལ་བ་ན་འདྲ་

511 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༡༢༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༩༧ ཤོག ༥༡༣
512 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༦

བ་སྟེ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་བར་སྣང་བ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་འདྲ་བ་སྟེ་རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཐུན་མོང་མིན་པར་སྣང་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་བློ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་པ་སྤྱི་མཚན་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པ་རང་མཚན་དང་། རྒྱུ་མཚན་གཞན་བརྟ་དང་རྩོལ་བ་སོགས་གྲོགས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་ཡོད་པ་སྤྱི་མཚན་དང་། དེ་ཙམ་ལ་ལྟོས་པ་མིན་པར་རང་ཉིད་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་མེད་ན་རང་འཛིན་གྱི་བློ་མེད་པ་རང་མཚན་བཅས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་བསྒྲུབས་པ་སྟོམ་ཆེན་པོར་སྣང་། དེའི་དོན་བསྡུས་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་དུ། "མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་དག་ཁོ་ན་དག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་གྱི། གཞན་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[513] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེར་མ་ཟད་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་ནི་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གནས་པ་དེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་བཤད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་ལས། "འདིར་བཤད་པ་ཡུལ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་རབ་ཏུ་གྲུབ་སྟེ། འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་ནི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །"[514] ཞེས་བྱུང་།

འོ་ན་ཚད་མའི་ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་པྲ་ཞེས་པ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་པྲ་ཞེས་པ་དང་པོ་དང་། མ་ཎ་ཞེས་པ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས། སྔར་

513 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༡༨༨
514 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༥༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༡༨༩

མ་རྟོགས་པའི་དོན་དང་པོར་ཏེ་གསར་དུ་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ཚད་མ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །" ཞེས་པ་དང་བསྟུན་པའི་བཤད་པའོ། །ཡང་ན་པྲ་ནི་པ་ར་མ་ཐ་སྟེ་མཆོག་གམ་རབ། མ་ཎ་འཇལ་བྱེད་དེ། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བའི་འཇལ་བྱེད་མཆོག་ཡིན་པས་ཚད་མ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །"[515] ཞེས་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་ངོ་བོའོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་ཞེས་སྨོས་པས་བཅད་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་། མི་བསླུ་བ་ཞེས་པས་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་ལོག་ཤེས་སོགས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། རིག་པ་ཞེས་པས་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་པར་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་གསུངས། མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན་ལས། "དེ་ལ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་སླུ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ། ཚད་མ་ནི་མི་སླུ་བ་ཅན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རམ། སླུ་བ་ཡིན་ན་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[516] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་མི་བསླུ་བ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་མི་སླུ་བའི་དོན་ངོས་འཛིན་པ་ན། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དངོས་སློབ་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལ་སྦྱར་ཏེ། དོན་གང་ལ་མི་སླུ་བ་དང་། གང་མི་སླུ་བ་ཞེས་སོ་སོར་བཀོལ་ཏེ་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་བས་དེ་བརྗོད་ན། སློབ་དཔོན་དེའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས།

515 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༠༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠

516 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། ལེའུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༢༢༠

ཚད་མ་སླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། སླུ་བར་བྱེད་པས་ན་སླུ་བའོ། །ཤེས་པ་གང་ལ་དེ་ཡོད་པ་དེ་ནི་སླུ་བ་ཅན་ནོ། །སླུ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཅན་ནི་སླུ་བ་མེད་པ་ཅན་ཏེ། གང་ལ་སླུ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །མི་སླུ་བ་དེ་ཡང་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་གྱི་རང་གི་ནུས་པ་གྲུབ་པས། ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་དོན་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོའི་མི་སླུ་བ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཆོས་དང་། དེའི་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་རྟོགས་པ་ན་ཤེས་པའི་མི་སླུ་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་སླུ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ།།[517]

ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་མི་སླུ་བའི་བློས་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་ཞུགས་པ་ལྟར་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་དེ། བློ་དེའི་ཡུལ་མི་སླུ་བ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་བསླུ།[518]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མངོན་སུམ་ཚད་མས་མེ་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་མཐོང་བ་ལྟར་དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ལ་མེ་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མི་བསླུ་བ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་།།[519]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྔར་མ་ཤེས་པའི་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བློ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པའི་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་མི་སླུ་བ་ལ། ཤེས་པ་མི་སླུ་བ་དང་། མི་སླུ་བའི་སྒྲ། མི་སླུ་བའི་སྐྱེས་

517 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༣
518 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠
519 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠

བྱ། མི་སླུ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་འཇོག་རྒྱུ་ངོ་།།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་གྱི་མི་བསླུ་བའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན། ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་གཟུང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་ཏེ་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། ཚད་མ་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་ཞེས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པར་ཚད་མ་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་རྒྱ་བར་བཞག་སྟེ། ཚད་མ་ནི་རང་གི་ཡུལ་ལ་བཅད་དོན་ཐོབ་པ་སྟེ་བློ་དེས་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེའི་ཕྱིར་ན་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རང་གི་གཟུང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ཡིན་མོད། རང་གི་ཞེན་པའི་ཡུལ་མེ་ཐོབ་པ་ལ་མི་བསླུ་བ་ནི། བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་དོན་དེ་ཐོབ་པའི་གནད་ཀྱིས་ཚད་མར་འཇོག་དགོས་ལ། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་གྱི་བློ་ནི། བློ་དེས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་འཁྲུལ་པ་འབའ་ཞིག་ལས་ཚད་མར་མི་འཐད་པས་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གསུངས། གང་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་འདིས་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་མི་སླུ་བ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་ཞིབ་ཏུ་བཀྲལ་ཅིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་བརྟག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་སུ་གསར་བཏོད་ཀྱི་བཤད་པ་གནད་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་དང་བཅས་དཔྱད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད་པས། འདིར་ཚད་མ་བརྟག་པ་ཆུང་བའི་གཞུང་ཚིག་རྒྱས་ཙམ་བཀོད་ན་ལེགས་པར་མཐོང་བས་དེ་ལྟར་འགོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་བརྟག་པ་ཆུང་བ་ལས།

ཚད་མ་ནི་མི་སླུ་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་པའོ། །མི་སླུ་བར་བྱེད་པ་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་
པའི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་

ནི་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་བྱ་བ་ནི། ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དེ། མཐོང་བ་ཉིད་དམ་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། མ་མཐོང་བ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ངེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།[520]

ཞེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་སླུ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོ་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་གསུངས་ཤིང་། ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡང་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ། དེ་ལྟར་འཇུག་ཡུལ་སྟོན་ཚུལ་ཡང་། མཐོང་བའི་བློ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསྟན་ཚུལ་དང་། མ་མཐོང་བའི་བློ་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་མི་སླུ་བའི་དོན་སྤྱིར་བཤད། གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་གཟུང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་ལམ་ངེས་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་ཚད་མ་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཚུལ་བརྒལ་བརྟག་གི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡོངས་སུ་བཅད་པ་ནི་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི་བཟུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བསམ་པ་ལ་ནི་སླུ་མེད་ཕྱིར། འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་གང་བཤད་པ་བསམ་པ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཞེན་པ་ཉིད་ལ་བརྗོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཞེན་པར་བྱས་པའི་ཐོབ་པ་ནི་མི་སླུ་བ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཞེན་པ་ཉིད་ཚད་མའི་བྱ་བ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གང་བྱས་པས་ཤེས་པ་ཚད་མར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་

520 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༠༡

གདོན་མི་ཟ་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་འབྲས་བུར་བརྗོད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚད་མ་ནི་ཞེན་པར་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཞེས་གང་བཤད་པ་ལ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྟེ་ཞེན་པ་ལ་བརྗོད་དོ། །འདི་ལ་ཞེན་པ་ནི་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་ལ་བརྗོད་དོ་ཞེས་འཇུག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བས་ན་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་གི་ཞེན་པ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །གང་གི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་ཞེན་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་ནི་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་གཞན་ཡིན་ན་ནི་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་པ་ལ་ཤེས་པ་གཞན་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཚད་མར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། གང་གི་ཕྱིར་ཞེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་གང་གི་དངོས་པོ་དེ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་བཙུག་ཅིང་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་གཉིས་པའམ་གསུམ་པ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་པའི་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ།།[521]

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཚད་མ་མི་བསླུ་བའི་དོན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་བཅད་དོན་ཐོབ་པར་འཛོག་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མེད་པས་དེ་ལ་འཇུག་ཡུལ་ཐོབ་པའི་བྱ་བ་འཛོག་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། ཚུལ་དེ་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་མཚུངས་པས་དེ་གཉིས་ཀ་ཚད་མར་འཇོག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་པ་ཡོང་ན་གནས་པ་བསུས་ནས་བརྟགས་པ་འདི་ལྟར་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

521 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༠༢

གལ་ཏེ་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་གི་ཞེན་པ་ཚད་མའི་བྱ་བ་ཡིན་ན། འོ་ན་ནི་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི་ཚད་མའི་བྱ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་མངོན་སུམ་ལས་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འབྱུང་བ་ནི་དེའི་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་ཚད་མ་ལས་བྱ་བ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་བྱ་བ་ཉིད་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པར་སྨྲ་བ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་མི་འདོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བར་སྨྲ་བ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཚད་མའི་བྱ་བ་ནི་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཞེན་[522]པ་ཡིན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་སྐད་ཅིག་ལས་ཕན་ཆད་དུ་མི་གནས་པས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཞེན་པ་ལྡོག་པ་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་ཐོབ་པའི་ཡན་ལག་གི་ཞེན་པ་སྲིད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཇི་སྟེ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་གཞན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ན་གང་གིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་ཐོབ་པའི་དེ་མ་ཐག་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ཚད་མར་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་ཐོབ་པའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་ཚད་མར་འགྱུར་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །འདིས་ནི་མངོན་སུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་འདིར་ནི་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་གནས་ཏེ། ཆོས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་ཤེས་པ་ན་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་བྱ་བ་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་གྱི་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །འདི་

522 སྡེ་བསྟན་དུ་ཞེས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

ལྟར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཐའ་དག་འགགས་པ་ན་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་དེའི་ཚེ་བདག་ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་ཀྱི་མཐོང་བའམ་ཆོས་ཅན་ལ་ཁྱབ་པར་བྱ་བ་མཐོང་བས་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཅན་ཆོས་གཞན་ལ་ངེས་པར་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བྱ་བ་ ནི་དཔྱོད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་སོ། །དེས་ན་འདི་དག་གི་རང་གི་བྱེད་པ་ལས་བློ་ལྷག་པར་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་དག་ལས་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །བདག་གིས་མཐོང་ངོ་ཞེས་མཐོང་བ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་བློ[523]ལྷག་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་ནི་དོན་དེ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་གྱི་འོན་ཀྱང་དཔྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་ནི་རང་གི་བྱ་བ་ལ་དཔྱོད་པ་ཡང་སྤངས་ནས་ལྟ་བའི་བྱ་བའི་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ནི་ཇི་སྲིད་མངོན་སུམ་གྱི་བྱ་བ་མཐོང་བ་ཉིད་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡུལ་རྣམ་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མངོན་སུམ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཇི་སྲིད་དུ་འབྲེལ་པ་གཞན་མཐོང་བ་ན་འབྲེལ་པ་ཅན་གཞན་རྟོག་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྲིད་དུ་འདི་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་པ་གཞན་མཐོང་བ་ལས་འཇུག་པའི་ཡུལ་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་གྱིས་བྱ་བར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལྟ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་གང་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་འདུ་བྱེད་མ་ཉམས་པ་ཅན་གྱི་མཐོང་བ་རབ་ཏུ་སྟོན་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ལ་ནི་འདུ་བྱེད་པ་ཉམས་པ་མེད་པ་ཅན་

523 སྡེ་བསྟན་དུ་བློ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་དཔེར་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རང་གི་བྱ་བ་ཐོབ་པ་དང་མཐུན་པའི་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་རྟོག་པ་གཞན་དང་གཞན་ལ་འཇོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་ཞེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་རིགས་[524]པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡང་གང་[525]འཇུག་པའི་ཡུལ་བསྟན་པར་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་བསྟན་པ་ནི་འཇུག་པའི་ཡིན་ཞིང་བསྟན་པ་ནི་གང་བསྟན་པར་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ།།[526]

ཞེས་སོ། །མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚད་མའི་ཡུལ་ལ་གཟུང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་ཚད་མའི་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་གཟུང་བའི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པར་ཡུལ་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་དུ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ཚད་མ་བརྟག་པ་ཆེ་བ་ལས།

ཞེས་པར་རབ་ཏུ་གཞག་པའི་འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་པས་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བར་འགྱུར་ན་སྐྱེས་བུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཞེས་པའི་དོན་ནི་མ་བཟུང་ཡང་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་པའི་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་གང་གང་གི་ཞེན་པ་དེ་ནི་

524 སྡེ་བསྟན་དུ་རིག་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

525 སྡེ་བསྟན་དུ་གང་ཡང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

526 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༠༧

དེའི་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེའི་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། མ་ངེས་ན་ནི་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཤེས་པ་ནི་དོན་བྱེད་པའི་ཐབས་སྐྱེད་པས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུ་རང་ཉིད་འགྲོ་མི་ནུས་པ་ལག་པ་ནས་ བཟུང་ནས་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་ཤེས་པར་འཇུག་པར་མི་ནུས་པ་ལ་ཡུལ་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱས་པས་སོ། །དོན་བསྟན་པ་ཡང་ལྷག་པར་ཞེན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་གང་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་དེ་ནི་ཤེས་པས་ངེས་པ་ཡིན་ལ། ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེའི་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་དུ་བརྗོད་དོ།།

འདིའི་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཚད་མར་བཤད་དེ། །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ངེས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས་པའི་དོན་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བཙུག་ནས་ཐོབ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་འགྱུར་རོ། །རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ནི་གང་གིས་དངོས་པོ་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་སྐྱེས་བུ་དེ་ཙམ་གྱིས་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་នོ། །གཞན་ལ་ནི་སྔར་ན་མེད་པའི་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ། །མ་ངེས་ན་ནི་ཐབས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན

མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་འཇུག་པའི་ཡུལ་ངེས་པར་བྱས་པའི་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་མེད་པའི་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་ཞེས་བཤད་དོ། །མ་ངེས་ན་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་དེ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བཟུང་དུ་ཟིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་རྣམ་པར་མི་གཞག་སྟེ། མ་ངེས་པ་ནི་འཇུག་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་འཛིན་པ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་ནི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚད་མའི་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཉིད་ཡིན་གྱི། གཟུང་བ་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།[527]

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་རྣམས་ཚད་མ་མི་བསླུ་བར་བཤད་པའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བའི་གསུང་དུ་སྣང་བས། འདིར་ཚད་མ་བརྟག་པའི་གཞུང་རྒྱས་པར་བཀོད་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་ཀར་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གསུངས་ལ།[528] སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚད་མ་མི་བསླུ་བའི་དོན་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ངེས་པའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བས་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་དེ་གཉིས་དང་ཇི་ལྟར་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་དཔྱད་དགོས་པར་མཐོང་ངོ།།

527 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༠༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༥༨

528 དཔེར་ན་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས། "མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།" ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། "འོན་ད་ནི་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ལས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་འགྱུར། །" ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

# ༣ མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག

## ཀ སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ལ་བརྟག་པ་རགས་ཙམ་བཤད་ཟིན་ནས། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོ་སོར་བཤད་པ་ལས། དང་པོ་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་འདོད་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དུ་གསལ་བ་ལྟར་འགོད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། "སེར་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་དོ། །རྣ་བ་དང་པགས་པ་དང་མིག་དང་ལྕེ་དང་སྣ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། སྒྲ་དང་རེག་བྱ་དང་གཟུགས་དང་རོ་དང་དྲི་ད་ལྟར་བ་རྣམས་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའོ་ཞེས་སོ། །"[529] ཞེས་གྲངས་ཅན་པས་མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་རྣམས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པར་བཤད། བྱེ་བྲག་པ་ནི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་རྫས་ཤིག་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་ལས་རེ་ཞིག་གང་འབྲེལ་པ་འབའ་ཞིག་ལས་གྲུབ་པ་དེ་རྫས་ལ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་སོ། །"[530] ཞེས་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་

529 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢༥

530 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༩

ནི་དེ་ཉིད་ལས། “རིགས་པ་ཅན་རྣམས་ནི་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཞེན་པའི་བདག་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །”[531] ཞེས་དབང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རང་ཡུལ་ལ་ཞེན་ཅིང་རྟོག་པའི་བློ་ཞིག་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་ནི་རང་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་དབང་པོ་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པར་བཤད་དེ། ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། “དཔྱོད་པ་པ་རྣམས་ནི་ཡོད་པ་དང་ཡང་དག་པར་ཕྲད་ནས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་བུའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་བློ་དེ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །”[532] ཞེས་སོ། །ཁྱད་པར་དུ་དཔྱོད་པ་བ་ནི་དང་པོར་དོན་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཁོ་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་ལ། མངོན་སུམ་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། སྒྲའི་ཚངས་པ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དག་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

སྒྲ་ཡི་རྗེས་འཇུག་མ་གཏོགས་གང་། །ཤེས་དེ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་མིན།།
ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དང་ནི། །ལྡན་པ་ཤིན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན།།[533]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ཤེས་པའི་རིགས་གང་ཡིན་ཡང་སྒྲའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་འདོད་པས་ན་མངོན་སུམ་ཡང་དེའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པས་རྟོག་བཅས་སུ་སྨྲ་བར་བཤད།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཉིད་ཀྱི་རང་ལུགས་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།
མིང་དང་རྣས་སོགས་སུ་སྦྱོར་བའི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ།།[534]

531 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༣
532 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣
533 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༨༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༨༣
534 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣

ཞེས་མིང་དང་རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་དང་རྫས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་བློ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་འཇོག་ཅིང་། དེའི་སྟེང་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མ་འཁྲུལ་བ་བསྣན་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། །རབ་རིབ་དང་། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པའི་འཁྲུགས་[535]པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་བ་མ་བསྐྱེད་ཅིང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །"[536] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་པ་དངོས་སུ་མ་སྨྲ་ར་ཡང་། དོན་ལ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་པར་བཞེད་དེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "རེ་ཞིག་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ནི་སྨིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆུ་ལ་སོགས་པར་རྟོག་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བའོ། །"[537] ཞེས་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་སོགས་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་རྣམས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཡང་དག་ལ་མ་འཁྲུལ་པ་དགོས་པར་དོན་གྱིས་བསྟན།

དེ་ལ་སྤྱིར་མ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་དང་བྲལ་དགོས་མོད་ཀྱང་། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། མ་འཁྲུལ་པ་ཞེས་གཉིས་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ལྷག་པོ་ཇི་ལྟར་ཡོད་སྙམ་ན། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། "ཅིའི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་

535 སྡེ་བསྟན་དུ་འཁྲུག་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

536 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༡༨

537 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༥༦

གཉིས་སྨྲས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ་མ་འཁྲུལ་པ་སྨོས་པ་ནི་རེ་ཞིག་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པ་རྣམ་པར་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་སྨོས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[538] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་ན་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བ་སྨོས་ལ། ཡང་རང་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ།།

## ཁ མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ།

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། དེ་ཡང་ཐོག་མར་མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་སྒྲ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་པ་རེ་རེ་ནས་རྒྱས་པར་བཀག་སྟེ་གྲུབ་དོན་དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་ལ། དེ་ནས་གཞན་གྱིས་དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བཅས་ཡིན་དགོས་པས་གཟུགས་འཛིན་ལ་སྦྱོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། དྲན་པ་ལ་སྦྱོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས་འདས་པ་དྲན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་མཚན་མཐོང་བའི་བློ་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བ་བཅས་ཀྱི་

538 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༣༥༨

སྐོ་ནས་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བཀོད་དེ་ལེགས་པར་བཀག་ཡོད་པས། དོན་གནད་དེ་དག་ཞིབ་པར་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་དག་ལས་ཤེས་དགོས། འདིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་གཉིས་ངོ་སྤྲོད་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མངོན་སུམ་རྟོག་དང་བྲལ་བར་ནི།།
མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར།།
ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མིང་རྟེན་ཅན།།
སོ་སོ་རང་གིས་རིག་བྱ་ཡིན།།[539]

ཞེས་སྤྱིར་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་རང་སྐྱོང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ཚུལ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ཀུན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་མིང་ངམ་བརྡ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྒྲ་དོན་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་དགོས་ལ། དབང་ཤེས་ལྔ་བུའི་མངོན་སུམ་ཀུན་གྱིས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་འཛིན་དགོས་པས། རྟོག་པ་དང་མངོན་སུམ་དེ་དག་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སོ་སོ་རང་གི་སྐྱོང་བྱེད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བསྒྲུབས། གཞན་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལྔ་བུའི་མངོན་སུམ་གྱི་བློ་དེ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པར་རང་གི་སྐྱོང་བས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཐམས་ཅད་ལས་ནི་སེམས་བསྡུས་ནས།།
ནང་གི་བདག་ཉིད་གཡོ་མེད་པར།།

539 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༢༣ ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠

གནས་ནའང་མིག་གིས་གཟུགས་དག་ནི།།
མཐོང་བའི་བློ་དེ་དབང་སྐྱེས་ཡིན།།
སླར་ཡང་ཅུང་ཟད་རྣམ་རྟོག་ན།།
ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག་འདི་འདྲར་གྱུར།།
ཅེས་རིག་ཕྱིར་བཤད་གནས་སྐབས་ཀྱི།།
དབང་པོའི་རྟོགས་པ་ལ་མེད་དོ།།[540]

ཞེས་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་རྟོག་པའི་སེམས་འགྲོ་བ་བསྡུས་ནས། ནང་གི་བདག་ཉིད་རྟོག་པའི་དབང་གིས་གཡོ་བ་མེད་པར་གནས་པའི་ཚེ་ནའང་། མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་སྔ་ཚོགས་པ་མཐོང་བའི་མིག་གི་བློ་དེ་ནི་གནས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་ཤེས་འབའ་ཞིག་ལས་རྟོག་པ་མིན་པ་དོན་གྱིས་གྲུབ་ལ། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་འགྲོ་བ་བསྡུས་པའི་ཚེ་རྟོག་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སླར་སེམས་བསྡུས་པ་དེ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་བསྡུས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ཕྱིར་རྟོག་པ་ཅི་ལྟར་གྱུར་སྙམ་དུ་ཅུང་ཟད་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ན། ཕྱིར་སེམས་བསྡུས་པའི་ཚེ་ཁོ་བོའི་རྣམ་རྟོག་འདི་འདྲར་གྱུར་ཅེས་རིག་དགོས་པ་ལ་རྗེས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་རིག་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན།

དབང་མངོན་རྟོག་བྲལ་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཅིག་ཏུ་མཐོང་བའི་ཁྱད་པར་ནི།།
གཞན་འགའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་མི་འགྱུར།།

540 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤླཽ་ཀ ༡༢༤-༡༢༥ ཤོག ༡༢༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༧

དེ་ལས་སྐྱི་གཞན་ཐ་དད་པ།།
ཡོད་མིན་ཐ་དད་བློ་མེད་ཕྱིར།།[541]

ཞེས་པ་ནས།

དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། །གཞན་དག[542]ཙམ་གྱིས་སྣང་མེད་ཕྱིར།།
འབྲེལ་བ་མ་བྱས་ཅན་མིན་ཏེ། །རང་ཉིད་ཤེས་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ།།[543]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དབང་ཤེས་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དང་བརྡ་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ནི་མི་འཐད་ཅིང་། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་རང་མཚན་རྣམས་ལ་ནི་སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་རིགས་པས་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

མངོན་སུམ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ་ནི་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འཇོག འཁྲུལ་ཚུལ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་སམ་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་མ་ཟད་འཇུག་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆ་ནས་སམ་བཟུང་བ་ལྟར་མི་གནས་པས་འཇུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་

541 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༢༨ ཤོག ༡༢༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༧
542 སྡེ་བསྟན་དུ་དག་ཅེས་འབྱུང་ཡང་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པ་ལྟར་བཅོས།
543 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༢༣ ཤོག ༡༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༧

པའི་ཤེས་པ་ལ་བློ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གཉིས་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་འཁྲུལ་ཤེས་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ཅི་རིགས་ལ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་ལ་ཕྱུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གཉིས་ལས། ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བློ་དང་དེའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཕྱུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེས་ནི་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་རྣམས་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་མི་གནས་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་བྱེད། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་རབ་རིབ་སོགས་ཀྱིས་ནི་དབང་ཤེས་དང་རྟོག་མེད་ཡིད་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་རིགས་ཐིགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། "རབ་རིབ་དང་། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་དང་། འཁྲུགས་[544]པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་པ་མ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རབ་རིབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མིག་གི་གནོད་པའོ། །མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མགལ་མེ་བསྐོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །གྲུར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲུས་འགྲོ་བའོ། །འཁྲུགས་[545]པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རླུང་དང་མཁྲིས་པ་འཁྲུགས་པས་ཁམས་མ་སྙོམས་པའོ། །"[546] ཞེས་སོགས་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྟེན་དང་། ཡུལ་དང་། གནས་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྣམས་གསུངས་ལ། འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གི་རྐྱེན་གྱིས་ནི་གཙོ་བོར་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "འདི་ལྟར་རབ་རིབ་ཀྱི་གནོད་པ་ནི་ཟླ་བ་ལ་གཉིས་སུ་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་ནི་མགལ་མེ་ལ་འཁོར་ལོའི་བློ་འབྱུང་ངོ། །གྲུར་ཞུགས་ཏེ་འགྲོ་བས་ནི་

544 སྡེ་བསྟན་དུ་འཁྲུལ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

545 སྡེ་བསྟན་དུ་འཁྲུལ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

546 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཕེ། ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༡

ཚུ་ངོགས་ཀྱི་ཤིང་འགྲོ་བར་མཐོང་ངོ་། །རླུང་དང་མཁྲིས་པ་ལ་སོགས་པ་འཁྲུགས་པས་ནི་དངོས་པོ་འབར་བ་ལ་སོགས་པར་མཐོང་ངོ་། །"[547] ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་མངོན་སུམ་རྣམས་འཁྲུལ་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་བཞི་ལྟ་བུས་མ་བསླད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་འཁྲུལ་བར་རང་ཡུལ་ཐོབ་པར་འཇོག་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་རྗེས་སུ་སློགས་པར་རྩོམ་པར་འདོད་ལ། གཉི་ག་ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་ཏོ། །"[548] ཞེས་དང་། དབང་ཤེས་རྣམས་གཙོ་བོར་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་དུ་འཇོག་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གང་ལ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པའོ། །འཁྲུལ་བ་སྐྱེད་པ་མེད་པ་དེ་ནི་འཁྲུལ་བ་མི་སྐྱེ་བ་སྟེ། རབ་རིབ་དང་མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་དང་། འཁྲུགས་[549]པ་དག་གིས་འཁྲུལ་བ་མི་སྐྱེད་པ་ནི་རབ་རིབ་དང་། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་དང་། འཁྲུལ་བ་དག་འཁྲུགས་[550]པ་དག་གིས་མི་སྐྱེད་པའོ། །"[551] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་སྐབས་འདིར་ནི་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་གོང་དུ་བཤད་པའི་འཁྲུལ་དང་ཕུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གང་གིས་ཀྱང་འཁྲུལ་བར་མ་བསྐྱེད་པ་

547 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༣

548 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༠

549 སྡེ་བསྟན་དུ་འཁྲུལ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

550 སྡེ་བསྟན་དུ་འཁྲུག་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

551 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༣

དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པ་རང་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པ་ཞིག་ལ་བློ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ལས། “དེ་ལ་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། །རྟོག་པ་ནི། ཤེས་པ་ལ་བརྗོད་པ་དང་འབྲེར་རུང་བ་སྣང་བ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའོ། །རབ་རིབ་དང་། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་དང་། འཁྲུགས་[552]པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །”[553] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། འཁྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་བློ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཇི་ལྟར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་གླེགས་བམ་གཉིས་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མངོན་སུམ་ནི་རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རིའི་བྱིས་པ་འཇུག་པའི་རྟོག་གེ་ལས། “དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །རྟོག་པ་དང་འཁྲུལ་པ་དག་ལ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །”[554] ཞེས་རང་གི་གཟུང་དོན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་རྟོག་མེད་དང་མ་འཁྲུལ་བར་གསུངས།

མདོར་ན་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བ་དང་། ཕྱུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྟག་འཛིན་སོགས་དང་། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་རྟེན་དང་། ཡུལ་

552 སྡེ་བསྟན་དུ་འཁྲུག་ཅེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

553 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༧༣

554 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༠༣

དང་། གནས་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསླད་པའི་བློ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའམ་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པ་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ནོ།།

ཚད་མའི་གཞུང་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་སྤྱི་ར་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་དབང་མངོན་སོགས་མངོན་སུམ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་མི་དགོས་ཀྱི། སྤྱི་ར་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བསྒྲུབས་པས་དེ་དག་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་འཁྲུལ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་ཅིང་། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བསྒྲུབས་པས། མངོན་སུམ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཙམ་ལས་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཟུར་དུ་མ་གསུངས་སོ།།

### ག མངོན་སུམ་གྱི་དབྱེ་བ།

### དབང་པོའི་མངོན་སུམ།

མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ དབང་པོའི་མངོན་སུམ། ༢ ཡིད་ཀྱི་མངོན། ༣ རང་རིག་མངོན་སུམ། ༤ རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞིར་འཇོག དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བའི་གནད་ནི་ཆོས་མཆོག་གིས་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་འདི་ལྟར།

དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ཞེས་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དབང་པོ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཡིད་དང་། རང་རིག་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་དང་རྣམ་པ་བཞིར་རིག་པར་བྱའོ། །ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་

བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་འདི་བསྟན་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི་དབང་པོ་ཉིད་མཐོང་བ་པོ་ཡིན་པར་འདོད་པས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ནི་དང་པོ་སྟེ། དབང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ཡིད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་སྐྱོན་འདོགས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱོན་དེ་ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་གཉིས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རིག་པ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་གསུམ་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་བཞི་པ་སྨོས་སོ།།[555]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན། མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བ་འདི་ནི་མདོ་སྡེ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་། དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་དང་། བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རང་གི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་བཅས་གསུམ་ལས་སྐྱེས་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་བདག་རྐྱེན་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས།།[556]

ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་དེའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུ་

555 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༡༣

556 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣

ཡིན་པས་ན་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ནས་ལས་བྱུང་བའི་སྨྱུ་གུ་ལ་ནས་སྨྱུག་དང་། ཛ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ལ་ཛ་སྒྲ་ཞེས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་བཞིན་នོ།།

དབང་མངོན་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྔ་འཇོག་གོ།

## ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ།

གཉིས་པ་ཡིད་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པའོ། །དབྱེ་ན་མདོ་ལས། "དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །"[557] ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་ཡིད་མངོན་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་མངོན་གཉིས། དཔེར་ན། ཐ་མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། སྤྱིར་རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ཡིད་མངོན་ཡིན་པས་ཡིད་མངོན་ལ་ཚད་མ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་ཐལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་

557 མདོ་ལུང་འདི་ཡོངས་སུ་གྲགས་མོད། མདོ་གང་ལས་ཡིན་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་མ་མཐོང་། ལང་ག་ཤེགས་འགྲེལ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མིང་དང་དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིད་དོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། ཞེས་འབྱུང་། སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཤེ༼ཙ༽་གཉིས་པའི་བཤད་པ། ཤོག ༦༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༥༥

ཅིང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ལའང་ཚད་མ་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས།

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ལ། ཡིད་མངོན་རང་གི་སྔ་ལོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ནི། ཡིད་མངོན་དེའི་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཉིས་ཀར་འཇོག་སྟེ། ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་བདག་རྐྱེན་དང་། མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འཇོག་པས། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཙམ་ཡིན། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དང་དུས་མཉམ་པའི་གཟུགས་ནི། ཡིད་མངོན་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་གོ །ཡིད་མངོན་གྱི་སྟེང་དུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའི་ཆ་དང་། མྱོང་བའི་ཆ་དང་། ཡུལ་འཛིན་ནུས་ཀྱི་ཆ་བཅས་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ལག་རྗེས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། བདག་པོའི་རྐྱེན་གྱིས་བཞག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།

ཡིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་བསྡུ་བའོ། །དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ནི་དེ་མ་ཐག་པ་ཡང་ཡིན་ལ། རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་པའོ། །འདིས་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་བསྟན་ཏོ། །དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེའི་དོན་དེ་མ་ཐག་པ་སྟེ། གང་ལས་བར་ཆད་མེད་པ་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འདིས་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཡིད་ནི་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་དོ།།[558]

558 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༤༨༣

ཞེས་གསུངས། སྐབས་འདིའི་རྒྱུ་ཞེས་པས་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཉིས་དང་། ཡུལ་ཞེས་པས་དམིགས་རྐྱེན་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་དབང་མངོན་ལྔ་དུས་གཅིག་ཏུ་འགགས་པའི་ཚེ་ཡིད་མངོན་ལྔ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེའམ། གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། འབྲས་བུའི་འཕེལ་འགྲིབ་རྒྱུའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དང་པོ་ཁས་མི་ལེན་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་སྣད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་ཡིད་གཅིག་ལས་མེད་པས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེའོ། །ཡིད་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་དེ་སེལ་ཚུལ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་སྟོད་ཆའི་ནང་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན།

## རང་རིག་མངོན་སུམ།

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ལ། ཕྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཁྲོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཞེད་པ་དང་མི་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། མི་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ། ཐལ་འགྱུར་བ་བཅས་ཀྱིས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད་ལ། བཞེད་པའི་ཕྱོགས་ནི་མདོ་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་པ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཡིན། དེ་ལ་རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་ཡང་། དབང་ཤེས་རྣམ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པས་གཟུང་རྣམ་དང་རང་རིག་མི་བཞེད། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་གཟུགས་དང་དེ་སྣང་བའི་མིག་

གི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པ་དེའི་བར་ན་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་བློ་ལ་འཆར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་གཏན་མི་འདོད་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན།

གཞན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་གྱི་རང་ཉིད་གཅོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་གཅད་བྱ་གཅོད་བྱེད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འདོད་དེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་དགེ་སྐྱོང་ས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས།

གང་གི་ཚེ་ན་རྣམ་ཤེས་དོན། །ཡོངས་གཅོད་ཙམ་དུ་འདོད་དེའི་ཚེ།།
ཤེས་པས་ཇི་ལྟར་རང་གི་ཡུལ། །རིག་པར་འགྱུར་ཞེས་སྨྲས་མ་འབྲེལ།།
རྣམ་ཤེས་དེ་ནི་བྱེད་པོ་མིན། །དམ་པའི་དོན་དུ་བྱ་བའང་མིན།།
རིག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་མོད་ཀྱི། །བྱེད་པ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་གསུངས།།[559]

ཞེས་དང་།

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ་ལས། "བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[560] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་ལྟ་བུ་ནི། སེམས་ལ་ཡུལ་སྣང་བ་ལས་གཞན་པའི་རང་ཉིད་ཡན་གར་དུ་སྣང་བའི་རང་རིག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ཡིད་ཇི་ཙམ་གཏད་ཀྱང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་

559 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཀློག ༩༨ ཤོག ༡༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༡༢
560 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༣༨༠

མེད་པས། མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་རང་རིག་ཅེས་པ་མི་འཐད་པར་སྒྲུབ་སྟེ། དབུ་མའི་སྙིང་པོ་ལས།

གལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད།།
སེམས་ཀྱི་དམིགས་པ་ཡིན་འདོད་ན།།
ཡུལ་དུ་སྣང་བ་མ་གཏོགས་པར།།
སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཞན་ཅི་ཡོད།།[561]ཅེས་དང་།

རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དུ་སྣང་བར་སྐྱེས་པ་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་མཐོང་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་མ་གཏོགས་པར་རང་དུ་སྣང་བ་གཞན་མ་མཐོང་ངོ་། །གལ་ཏེ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཉིད་ལས་གཞན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཉིས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་གང་ཡིན་སྟོན་ཅིག"[562] ཅེས་དང་། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་ལས་ཀྱང་།

རང་རིག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཕྱིར།།[563]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་གནད་ནི། སྔོ་འཛིན་ལྟ་བུའི་ཡུལ་སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཛིན་བྱེད་དུ་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་ལས་གཞན་པའི་སྔོན་པོ་འཛིན་བྱེད་འགྲུབ་ཚུལ་མི་དགོས་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཚད་མའི་གྲངས་

561 སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཀློག ༡༩ ཤོག ༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༩༨
562 སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༠༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༠༠
563 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཀློག ༦ ཤོག ༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༧༥༢

འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ།"[564] ཞེས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་དང་། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་སྟེ། མདོ་སེམས་གཉིས་ལྟར་གཞལ་བྱ་གྲུབ་ཚུལ་ལས་ཟུར་དུ་ཚད་མ་འགྲུབ་ཚུལ་མི་དགོས་པར་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས། དེ་ཉི་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩོད་བཟློག་ལས།

གལ་ཏེ་རང་ལས་ཚད་མ་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་ལྟོས་པར།།
ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་འགྱུར་འདི་ན། །རབ་གྲུབ་གཞན་ལ་ལྟོས་མ་ཡིན།།[565]

ཞེས་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཚད་མ་རང་ལས་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། གཞལ་བྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚད་མ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པས། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་ཚད་མ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་རང་གི་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་རང་རིག་མི་བཞེད་པ་རྣམས་མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།

ཇི་ལྟར་རལ་གྲི་རང་སོ་དང་། །ཇི་ལྟར་མཛུབ་མོ་རང་རྩེ་ལ།།
མི་གཅོད་རེག་པར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱིས་རང་བལྟ་ལའོ།།[566]

564 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཞ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨
565 སྡེ་དགེ བསྟན དབུ་མ། ཙ། ཤློཀ ༩༧ ཤོག ༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༨
566 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། བམ་པོ་དགུ་པ། ཤོག ༡༢༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༩༩༧

ཞེས་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་གཅོད་མི་ནུས་པ་དང་། སོར་མོའི་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ལ་རེག་མི་ནུས་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་ལུས་ཀྱི་རྩལ་ཅི་ཙམ་ལེགས་པར་བསླབས་ཀྱང་རང་གི་ཕྲག་པ་ལ་ཞོན་པར་མི་ནུས་པ་དང་། མེས་རང་གི་བདག་ཉིད་སྲེག་མི་ནུས་པ་དང་། མིག་གིས་རང་ཉིད་ལ་མི་ལྟ་བ་བཞིན། ཞེས་པས་ཀྱང་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མི་འཛིན་པར་གསུངས་པ་སོགས་ལ་འང་ཁུངས་གཏུགས།

དེ་ལ་རང་རིག་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མྱོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གཞན་མྱོང་བཀག་པ་ན། རང་གིས་རང་མྱོང་བ་འགྲུབ་བོ་ཞེས་སྨྲ་མོད་ཀྱང་། ཤེས་པས་རིག་པ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གསལ་བ་ཙམ་མི་ལྡོག་པ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་གིས་རང་མྱོང་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལ་མྱོང་བ་ཙམ་མི་ལྡོག་གོ །གལ་ཏེ་མར་མེས་རང་གིས་རང་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་མུན་པས་རང་གིས་རང་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་མུན་ཁུང་དུ་བུམ་པ་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། མུན་པ་ཡང་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་དེ། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

མར་མེ་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། །གལ་ཏེ་སྣང་བར་བྱེད་འགྱུར་ན།།
མུན་པའང་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས།།སྒྲིབ་པར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད།།[567]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འོ་ན་རང་རིག་མེད་ན་སྔར་མྱོང་བ་ཕྱིས་དྲན་པ་ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འདི་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་དྲན་པ་དང་། ངས་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཡིན་ལ། སྔར་ཡུལ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་

567 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློཀ ༡༢ ཤོག ༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡

ཤེས་པས་སྦྱོང་བ་དང་བཅད་པ་དེ། ཕྱིས་དྲན་པའི་ཤེས་པས་མ་སྦྱོང་བ་དང་མ་བཅད་པ་མིན་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱོང་དྲན་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་པའི་དབང་གིས་སྔར་གྱི་ཡུལ་སྦྱོང་བའི་ཤེས་པ་དེ་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་སྦྱོང་ཡང་། ཕྱིས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚོག་གོ་ཞེས་སྨྲའོ། །རང་རིག་མེད་ཀྱང་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

གལ་ཏེ་རང་རིག་ཡོད་མིན་ན། །རྣམ་ཤེས་དྲན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།

གཞན་སྦྱོང་བ་ན་འབྲེལ་པ་ལས། །དྲན་འགྱུར་བྱི་བའི་དུག་བཞིན་ནོ།།[568]

ཞེས་རང་རིག་མེད་ན་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། ཡུལ་སྦྱོང་བ་ལས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་ན། ཤེས་པ་སྤྱངས་ནས་དྲན་པ་མིན་གྱི། སྔར་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་ཞེས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་འབྲེལ་ནས་དྲན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན། དགུན་གྱི་དུས་སུ་བྱི་བས་ལུས་ལ་སོ་བཏབ་པ་ན། བྱི་དུག་ཞུགས་ཡོད་ཀྱང་སོ་བཏབ་པ་སྦྱོང་གི་དུག་མ་སྦྱོང་ངོ་། །དེ་ལས་དུས་ཕྱིས་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཐོས་ཏེ་དུག་གི་ནུས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་སྔར་བྱི་བས་སོ་བཏབ་པའི་ཚེ་དུག་ཞུགས་འདུག་སྙམ་དུ་དྲན་ཡང་། སྔར་གྱི་ཚེ་དུག་མ་སྦྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་བྱི་བས་སོ་བཏབ་པ་ནི་སྔོ་འཛིན་གྱིས་ཡུལ་སྦྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །སོ་བཏབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དུག་ཞུགས་པ་ནི་ཡུལ་བཟུང་བ་དང་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྦྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་སྦྱོང་བ་ནི། སོ་བཏབ་པའི་ཚེ་དུག་མ་སྦྱོང་བ་དང་འདྲའོ། །ཕྱིས་སོ་བཏབ་པ་དྲན་པ་ནི་ཡུལ་སྦྱོང་བ་དྲན་པ་དང་འདྲའོ། །ཡུལ་སྦྱོང་བ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་མ་སྦྱོང་ཡང་དྲན་པ་ནི། སོ་བཏབ་པ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱི་མཐུས་སྔར་ཞུགས་པའི་དུག་མ་སྦྱོང་ཡང་

568 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློཀ ༢༣ ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༩

དྲན་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས།

བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བས་ཀྱང་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་། གཅད་པར་བྱ་བའི་ཤིང་དང་། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་གཅིག་མིན་པས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་འཛིན་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་འདོད་དོ། །མདོར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡང་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པར་མ་ཟད། དོན་ཡང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

འོན་རང་ལུགས་ལ་བློ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་ནི་འདོད་དགོས་པས། བློ་འཛིན་དེ་རང་གིས་རང་ཡོད་པར་ཤེས་ན་རང་རིག་ཁས་བླང་དགོས་ལ། ཤེས་པ་དོན་གཞན་གྱིས་རིག་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་གནས་ཡིན་པས། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་ཚུལ་དཔེར་བླངས་ཏེ་བཤད་ན། དེ་ལ་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པས། ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཟུར་པ་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་བློ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུས་ཡུལ་སྔོན་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་འཇལ་བྱེད་འགྲུབ་ཀྱི། སྔོན་པོ་འགྲུབ་ཚུལ་ལས་གཞན་པའི་སྔོན་པོ་འཇལ་བྱེད་འགྲུབ་ཚུལ་མི་དགོས་ཏེ། བློ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་གཞལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚད་མ་གཞན་བརྒྱུད་མི་དགོས་པར་བློ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་བཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དངོས་སུ་འདྲེན་ལ། བློ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་བཟུང་བ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བློ་འཛིན་མིག་ཤེས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དྲན་ཤེས་དེས་སྔོན་པོ་དྲན་པ་ན་བློ་འཛིན་མིག་ཤེས་བློ་ཡུལ་དུ་སྣང་ནས་དྲན་པ

མ་ཡིན་གྱི། སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་དྲན་པ་ཡིན་པས། དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྔོན་པོ་དང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉི་ག་དྲན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་མ་རྟོགས་ཀྱང་། སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་རྗེས་ཀྱི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དེ་འདྲེན་པས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འགྲུབ་ཅེས་འདོད་དོ།།

གཉིས་པ་རང་རིག་བཞེད་པའི་ཕྱོགས་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ཚད་མ་འཇོག་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། ཚད་མ་འཇོག་པ་འཛིན་རྣམ་རང་རིག་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་འཁྱིལ་བ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ལ། དེ་འདྲའི་འཛིན་རྣམ་དེ་རང་གིས་རང་གྲུབ་ཅིང་དེ་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་བློ་གཞན་མི་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་བཤད་ནས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་མཛད་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། འོན་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་སྔོ་འཛིན་གྱིས་གྲུབ་ན། སྔོ་འཛིན་དེ་ཚད་མ་གང་གིས་གྲུབ་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། སྔོ་འཛིན་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གྲུབ་པ་མིན་ཞིང་། རང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གྲུབ་པ་མིན་པས། སྔོ་འཛིན་མྱོང་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་འགྲུབ་དགོས་པ་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་ཅིང་། རང་རིག་དེ་ནི་ཁ་ནང་ཕྱོགས་ཤིང་གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་མྱོང་གསལ་རིག་གི་ཆ་ནི་མྱོང་བྱེད་དང་། ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་གཟུང་རྣམ་ནི་མྱོང་བྱ་ཡིན་ལ། རང་མྱོང་གི་ཆ་དེ་ལ་རང་རིག་ཅེས་སྒྲ་བར་བྱེད་དོ།།

དེ་ཡང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་མཚོན་ན། ཕྱི་རོལ་སྔོན་པོའི་

རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ཞིག་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་སྐྱེ་བས། སྔ་མ་གཟུང་རྣམ་དང་། ཕྱི་མ་འཛིན་རྣམ་དང་རང་རིག་ཏུ་འདོད། དེ་ནི་དཔེར་ན། ཤེལ་གོང་གཡའ་དག་པ་ཞིག་རས་སྔོན་པོའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དེའི་ཚེ་ན། སྔོན་པོས་ཁ་བསྒྱུར་བའི་ཆ་གཅིག་དང་། ཤེལ་གོང་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དྭངས་པའི་ཆ་གཅིག་སྟེ། དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "ཤེས་པ་ནི་སྣང་བ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་ཏེ་རང་གི་སྣང་བ་དང་ཡུལ་གྱི་སྣང་བའོ། །"[569] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

སྒོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དང་། སྒོ་འཛིན་མིག་ཤེས། སྒོ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཁྱད་པར་མེད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པའི་དོན། རང་རྒྱུ་ལས་རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའི། རང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མིག་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ། མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད། རྣམ་པ་ཤར་བའི་དོན་དེ་ལྟར་འདོད་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཐུན་ཡང་། མདོ་སྡེ་པས་སྒོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་རང་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད།

རང་རིག་འདོད་པའི་རང་སྡེའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རིག་ཡོད་པར་

569 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣

སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ནི། ༡ བློ་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ༢ དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ། ༣ དམིགས་མྱོང་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རིགས་པ། ༤ གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་པ་བཅས་ཡོད།

དང་པོ་བློ་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ནི། ཡུལ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བའི་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ལས་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་སྟེ་བློ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལས་རང་རིག་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ནི། ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་མྱོང་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བདེ་སོགས་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཕྱིར་ཤེས་པ་ཞིག་སྐྱེ་བ་ན། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་ཞིག་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་སྐྱེ་བས། ཕྱི་མ་གཟུང་རྣམ་དང་། ཕྱི་མ་འཛིན་རྣམ་དུ་འདོད། དེ་ནི་དཔེར་ན། སྔོན་མེ་སྣང་བའི་ཚེ་རང་ཉིད་དང་གཞན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རིམ་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཅིག་ཅར་གསལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་ཟེར། རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་ནི། ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་གཟུང་རྣམ་དང་། དེ་ལ་མྱོང་བྱེད་ཀྱང་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་ཤིང་རང་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་བཀག་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་རྣམ་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་པ་ན་གཟུང་རྣམ་ཡོད་པ་ལ་མྱོང་བྱེད་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས།

ཡུལ་ཤེས་པ་དང་དེའི་ཤེས་པའོ། །དབྱེ་བས་བློ་ཡི་ཚུལ་གཉིས་ནི། །ཡུལ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྟེ་གང་གིས་དེ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དང་རང་སྣང་བའོ། །ཡུལ་

ཤེས་པ་ནི་གང་ཡུལ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་[570]སྣང་བ་དང་། རང་སྣང་བའོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཉིད་རང་ཤེས་པའམ་རང་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ནི་ཞེས་པ་ཡང་ཡུལ་ཤེས་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱིས་རྗེས་ལ་སྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་སྔར་རིང་དུ་འདས་པའི་ཡུལ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་བོ།།[571]

ཞེས་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ཤེས་པ་དང་དེ་དག་གི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པའི་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་བློ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློའི་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་། “ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ཚུལ་གསུམ་པ་ཉིད་དྲི་བར་བྱ་བ་ལ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཉིད་དྲིས་ཤེ་ན། ཚུལ་གཉིས་པ་ཉིད་གྲུབ་ན་རང་རིག་པ་ཡང་འགྲུབ་བོ་ཞེས་དགོངས་པ་ལས་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་པ་ཉིད་གྲུབ་ན་ནི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་འདྲ་བ་ནི་ཤེས་པས་ཡང་དག་པར་རིག་པར་བྱ་བས་སོ་ཞེས་དོན་གྱིས་བདག་ཉིད་རིག་པ་འགྲུབ་བོ། །”[572] ཞེས་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རིག་ཡོད་པ་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་། །རང་རིག་ཕལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན།།[573]

ཞེས་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་

570 སྡེ་བསྟན་དུ་སྟེ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྐར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

571 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣

572 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཡེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༤༨

573 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤླཽཀ ༤༢༥ ཤོག ༡༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༣

པའི་རིགས་པས་ཀྱང་རང་རིག་ཐལ་ཆེར་ཏེ་ཞར་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་སོགས་རྒྱས་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་དྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བློ་ཚུལ་གཉིས་དང་རང་རིག་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་ཆོས་ཅན། མྱོང་བྱེད་ཡོད་དེ། དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ངས་སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་ཚེ། དྲན་པ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་སྔོན་པོ་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཆ་དང་། ངས་མཐོང་སྙམ་པའི་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔར་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པར་ཕྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་སྙམ་དུ་དྲན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ། སྔར་སྔོ་འཛིན་མྱོང་བའི་བློ་མ་སྐྱེས་པར་ཕྱིས་ཡུལ་ཅན་སྔོ་འཛིན་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བས། ཡུལ་དྲན་པའི་ཚེ་ན་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྔར་ཡུལ་མྱོང་བའི་ཚེ། དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་མྱོང་བར་གྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར། འདིས་ནི་སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་དེ་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་ཕྱིས་དེ་དྲན་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྔར་གྱི་སྔོ་འཛིན་ལ་རང་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་དེ་ཞེས་སྒྲུབ་ན་ནི། གཞན་ལ་གྲུབ་པའི་དཔེ་མི་རྙེད་པས་དེ་ལྟར་མི་སྒྲུབ་ལ། སྔོ་འཛིན་ལ་མྱོང་བ་ཡོད་པར་གྲུབ་ན་ནི། དེའི་མྱོང་བ་ལ་རང་གིས་དང་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་ནས་དང་པོ་ཁྲིད་ལ་མི་རུང་ལ། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱིས་བཀག་པའི་ཚེ་མྱོང་བའི་ཁྱབ་བྱེད་ཁེགས་པ་ན། མྱོང་བ་ཙམ་ཡང་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རང་རིག་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལེགས་ཤོས་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

སྔོ་འཛིན་དེ་རང་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་ན་གནོད་བྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི། སྔོན་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་

ན། དེ་ལ་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་གཞན་མི་དགོས་ན་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ཡང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དགོས་ན་དེ་ལའང་གཞན་དགོས་པས་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐུག་མེད་དུ་སོང་ན་ནི་སྔོ་འཛིན་དང་པོ་ལ་སྐྱོང་བ་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད། གཉིས་པ་ཡུལ་གཞན་ཡོངས་སུ་མི་གཅོད་པར་ཐལ་བ་ནི། ཤེས་པ་སྔ་མ་ཕྱི་མས་གཅོད་ན་ནི་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གཞན་མི་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལ་མི་འཕོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ན། ཤེས་པ་སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་དེ་སྐྱེ་དགོས་པས། ནང་གི་ཉེ་བའི་གཟུང་དོན་བོར་ནས། རིང་བའི་ཕྱི་རོལ་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། །ཚུལ་གཉིས་དང་ནི་རང་རིག་གྲུབ།།[574]

ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

དུས་ཕྱིས་དྲན་པ་ལས་ཀྱང་སྟེ། ཚུལ་གཉིས་ཉིད་དོ་ཞེས་འབྲེལ་ཏོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཡུལ་བཞིན[575]དུ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དུས་ཕྱིས་སྐྱོང་བའི་དྲན་པ་སྐྱེ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རང་རིག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ངོ་། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིར་མ་སྐྱོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཉམས་སུ་མ་སྐྱོང་བར་དོན་མཐོང་བའི་དྲན་པ་ནི་མེད་དོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཡང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་སྐྱོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཕྱིར། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སྐྱོང་ན། །ཐུག་མེད། ཐུག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཤེས་པ

574 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༨

575 སྡེ་བསྟན་དུ་གཞན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

གཞན་[576]གྱིས་སྤྱོད་བར་བྱེད་དགོ །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལའང་དྲན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་ན། དེ་ལ་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་དྲན་པ་མཐོང་དགོས་པས་སོ། །དེས་ན་དེ་ལ་ཡང་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ན་ནི་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་ཡུལ་གཞན་ལ་འཕོ་བ། །མེད་འགྱུར་དེ་ཡང་མཐོང་བ་ཉིད། །དེའི་ཕྱིར་གདོན་མི་ཟ་བར་རང་རིག་པའི་ཤེས་པ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།[577]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གསུམ་པ་དམིགས་སྤྱོད་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དམིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་བྱའི་དོན་དེའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དོན་དེ་དང་འདྲ་བས་དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། རང་ཉིད་རང་གི་སྤྱོད་པའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་པར་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེས་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དམིགས་སྤྱོད་དག་ནི་ཐ་དད་ཡིན།།
དོན་དང་འདྲ་བ་དམིགས་པ་སྟེ། །རང་ཉིད་གསལ་བ་བདག་སྤྱོད་ཡིན།།[578]

ཞེས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི། དམིགས་བྱའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་དམིགས་བྱའི་དོན་དང་འདྲ་བས་དོན་དེ་དངོས་སུ་དམིགས་པ་དང་། སྤྱོད་བྱེད་རང་ཉིད་སྤྱོད་བྱའི་ངོ་བོར་གསལ་བར་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་སྤྱོད་བྱའི་བདག་ཉིད་སྤྱོད་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

576 སྡེ་བསྟན་དུ་བཞིན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།
577 སྡེ་དགེ ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣
578 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༤༥༩ ཤོག ༡༣༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༨

བཞི་པ་གསལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རིགས་པ་ནི། གསལ་བ་དབང་ཤེས་དེའང་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་གི་སྒྲོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མར་མེས་ཅིག་ཅར་རང་དང་གཞན་གཉིས་གསལ་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལ་གསལ་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་ལ། རིམ་གྱིས་གསལ་བའང་མིན་པ་ལྟར་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཅིག་ཅར་ཡུལ་དང་རང་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་བྱེད་ཀྱི་དེ་ལ་གསལ་བྱེད་གཞན་མི་དགོས་ལ། ནོར་བུ་ཤེལ་སྒོང་དེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་དང་ཕྲད་པའི་ཚེ་སྔོན་པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་རང་ཉིད་དྭངས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་རང་ཉིད་གསལ་ཙམ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དེའི་གནད་ནི། ཤེས་པ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན། ཤེས་པ་དེ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ངོ་བོ་མིན་ན། ཡུལ་མི་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་ཕྱིར་དོན། །དེ་ཡི་ངོ་བོས་རབ་གསལ་ཡིན།།[579]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

579 སྡེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ་ ༣༤༣ ཤོག ༡༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༩

## རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ།

ནང་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡོད་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས་ནི། སྐྱེས་བུ་ཐལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བརྩེ་བ་དང་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། གོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མ་བྲལ་བར་བསྒོམས་ན། རང་གི་བསྒོམ་བྱ་དེ་ཉིད་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་རྟོགས་པའི་བློའི་ངོ་བོར་འགྱུར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་བརྟན་ཅིང་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །གང་གང་ཤིན་ཏུ་བསྒོམས་གྱུར་པ།།
བསྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། །དེ་གསལ་མི་རྟོག་བློ་འབྲས་ཅན།།[580]

ཞེས་རང་ཡུལ་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གང་དང་གང་ཡིན་ནའང་། ཤིན་ཏུ་བསྒོམས་ཏེ་བསྒོམ་པའི་ཤུགས་མཐར་ཕྱིན་པའམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་ན་ནི་བསྒོམ་བྱའི་ཡུལ་དེ་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བློ་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

རྟེན་བརྟན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྟེན་བརྟན་པ་ཡིན་པ་ནི། དེ་དག་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྟེན་སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་ཡ་མཐའ་མ་མཐའ་ཐུག་མེད་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

བྱས་ཏེ་གལ་ཏེ་སླར་ཡང་ནི། །འབད་རྩོལ་ལ་ནི་ལྟོས་འགྱུར་རམ།།

580 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༢༨༥ ཤོག ༡༢༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡

རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཉིད་འགྱུར་ན། །ཁྱད་པར་དག་ནི་མི་འཕེལ་ན།།
རང་བཞིན་དེ་འདྲའང་མ་ཡིན་ཏེ།།[581]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ལས་སྐྱེས་ཏེ། །ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེས་ཡོན་ཏན་ཡིན།།[582]

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སེམས་ལ་བརྩེ་སོགས་གོམས་སྐྱེ་བ།།
རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་འགྱུར་ཏེ།།
མེ་ལ་སོགས་པས་ཤིང་དག་དང་།།
དངུལ་ཆུ་དང་ནི་གསེར་སོགས་བཞིན།།[583]

ཞེས་བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། སེམས་ལ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། གོམས་པར་བྱས་ན་བློའི་རིགས་འདྲ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྩོལ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་རྩོལ་བ་གཅིག་ལས་ཀྱང་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་དུ་མ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། བུད་ཤིང་ཐལ་བར་མ་སོང་གི་བར་དུ་མེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དངུལ་ཆུ་དང་གསེར་སོགས་འདུལ་སྦྱོང་ལེགས་པར་བྱས་ན་ཕྱི་མར་གཡའ་དང་བྲལ་བའི་རིགས་འདྲ་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།

581 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡༢༠-༡༢༡ ཤོག ༡༡༢ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༡
582 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡༢༣ ཤོག ༡༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༡
583 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡༢༨ ཤོག ༡༡༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༡

དེ་ལྟར་རྟེན་བརྟན་པ་དང་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆོས་གཉིས་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བརྩེ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་རུང་བར་སྒྲུབ་པ་ནི། བརྩེ་བ་ལ་སོགས་པའི་བློ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཀུས་སྦྱོར་དང་རྟག་སྦྱོར་གཉིས་ལྡན་གྱིས་གོམས་པར་གྱུར་ན་ཚད་ཅན་དུ་གནས་པ་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རིགས་མཐུན་སྔ་མའི་ས་བོན་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་ཕྱིར་རིགས་མཐུན་སྔ་མ་ཡི།།
ས་བོན་ལས་ནི་འཕེལ་བ་ཅན།།
བརྩེ་བ་ལ་སོགས་བློ་དེ་དག།
གོམས་པར་གྱུར་ན་གང་ལ་གནས།།[584]

ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཆོན་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

དཔེར་ན་སྣང་བ་ཇེ་གསལ་དུ་སོང་བ་ན་མུན་པ་ཇེ་སངས་སུ་འགྲོ་བ་བཞིན། བློ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་གོམས་འདྲིས་ཤུགས་ཆེར་སོང་ན་སྐྱོན་གྱི་ཕྱོགས་དེ་དག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་འགགས་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ། བརྩེ་སོགས་ཇི་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་གོམས་པའི་ནུས་ཤུགས་འཕེལ་བ་དེ་ཉིད་རྟེན་བརྟན་པའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས། དེ་གོམས་འདྲིས་ཀྱིས་འཕེལ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པ་བསྒྲིངས་ན། གོམས་པ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་འོང་ཞིང་། སྐྱོན་གྱི་རིགས་དེ་དག་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་མི་ལྡན་པས་རིམ་གྱིས་ནུས་

584 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༨ ཤོག ༡༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༥༡༡

པ་ཇི་ཙམ་ཇི་ཙམ་དུ་སོང་སྟེ་མཐར་གཏན་དུ་ཟད་ནུས་པ་ཞིག་འོང་བའི་ཚུལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ནོ།།

## ང ཞར་བྱུང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ།

མངོན་སུམ་ཡང་དག་རྣམས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་དེའི་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སམ་གོལ་སར་གྱུར་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འཁྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །"585 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་དང་། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཅིག་བཅས་བསྟན་པ་ལས། དང་པོ་དྲུག་ནི། སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ཚུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལྟ་བུ་འདུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་དང་། རགས་པ་དང་རྒྱུན་ལ་རྟོག་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང་། རྟགས་འཛིན་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་རྟོག་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་སྟེ་དྲུག་གོ །རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ནི་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་སོགས་ཀྱིས་རྟེན་དབང་པོ་བསླད་པའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། "མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་བཞི། །"586 ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ལ་རྟོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་བརྡ་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། སྒྲིག་རྒྱུ་ཚུར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་

585 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨

586 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༥༥ ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡

པའི་རྟོག་པ་དང་། རྟོག་པ་ཕྱི་མ་བཞི་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་རྟོག་པར་བསྡུས་ནས་རྟོག་པ་རིགས་གསུམ་དང་། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་བཅས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཞིར་བསྡུས་ནས་གསུངས། ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི། འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པས་དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དབང་སྐྱེས་མིན་པར་གྲུབ་དོན་དུ།།
གཉིས་བཤད་འཁྲུལ་པ་མཐོང་ཕྱིར་རོ།།[587]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་དེ་གཉིས་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་བརྡ་རྗེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། སློག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་། སློག་རྒྱུའི་ཁ་དོག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དག་དང་ཡུལ་དུས་ཉེ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཚེ་དེ་དག་དབང་ཤེས་སུ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

བརྡ་རྗེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ།།
སྒྲོ་འདོགས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག །

587 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༨༩ ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡

མངོན་སུམ་ཉེར་འཇུག་ཅན་ཉིད་ཕྱིར།།
འགའ་ཚེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་no།།[588]ཞེས་སོ།།

ཡང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་སོགས་ཕྱི་མ་བཞི་བསྟན་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གོང་དུ་བཤད་པའི་རིགས་པ་ཅན་པ་ལ་སོགས་པའི་གྲོལ་བས་རྟོག་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་དབང་ཤེས་མིན་པར་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་དབྱེ་བར་བརྗོད་པ་ནི། བརྡ་རྗེས་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས།

རྗེས་དཔག་སོགས་གྲུབ་བརྗོད་པ་ནི།།
སྔ་མ་གཉིས་ཉིད་བསྒྲུབ་ཕྱིར་རོ།།[589] ཞེས་གསུངས།

རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཅིག་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། དེ་ཡང་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་སྨོས་པས་མིག་ནད་རབ་རིབ་ཏུ་མ་ཟད་མིག་སེར་ལ་སོགས་པས་དབང་པོ་ལ་ཉེ་བར་གནོད་པ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་རབ་རིབ་ཅན་གཅིག་པུ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ།།

འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་སོགས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དྲུག་པོ་དེ་དག་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལས། དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། མཐུན་དཔེ་སྟེ་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་བསྡུས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་གཞི་

588 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༩༠ ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣
589 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༨༩ ཤོག ༡༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣

དང་། ལྷག་མ་བཞི་དེའི་མཐུན་དཔེར་རིགས་གཅིག་པས་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཅིག་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ།།

ཡང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དེ་དག་ཡུལ་གང་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་མཚམས་ཇི་ལྟར་འཛིན་ཚུལ་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པས་དེ་མདོ་ཙམ་བཤད་ན། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས།

> གང་འདི་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ནི་གང་གི་ཡང་དག་པར་འདོད་པ་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ་སླུ་བ་མེད་ཅིང་དེ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་མོད། གང་འདི་མིག་སེར་གྱིས་ཉེ་བར་བསླད་པའི་མིག་ཅན་གྱིས་དུང་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པ་དུང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དང་། གང་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་རབ་རིབ་ཀྱིས་མིག་བསྒྲིབས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རམ་ཐག་རིང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་གསལ་བའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་མི་གསལ་བའི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དང་། གང་ཡང་གྲུ་དང་བཞོན་པ་བསྐྱོད་པས་བྱས་པའི་འཁྲུལ་པ་ཤིང་སྡོང་ལ་སོགས་པ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྐང་འཐུང་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་དང་འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་གཞན་ཡང་། དེ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་པ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་པ་ལས་འདོད་པའི་དོན་ལ་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་འགའ་ཞིག་ལ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་དྲང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ནི་དེ་ལས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་གེགས་མེད་ན་ངེས་པར་དུང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལས་འོངས་པའི་

དོན་བྱ་བ་ནུས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །འོན་ཏེ་འདི་རྣམས་སླུ་བ་མེད་ཀྱང་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་ན། དེ་ལྟ་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འདོད་པར་བྱས་ན། མི་འདོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་རྣམས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འདོད་པའི་དོན་བྱ་བ་ནུས་པ་དུང་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ་གང་དུ་མི་བསླུ་བ་དེ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མི་འགལ་བར་མཐོང་ཞིང་། སྔ་བར་ཡང་ནུས་ཏེ། ཤེས་པ་གང་ལ་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྐྱེས་བུས་གེགས་མེད་ན་ངེས་པར་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པ་དེ་དེ་ལ་དེའི་ཚད་མ་སྟེ། དཔེར་ན་མངོན་པར་འདོད་པའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཞིན།[590]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཙེ་ཅིང་བསླུ་བ་མེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འཇོག་ཅིང་། དེས་ན་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མི་བསླུ་བ་མ་ཚང་བས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཡང་། མིག་བསྣད་པའི་དུང་སེར་པོར་སྣང་བ་དང་། བཞོན་པའི་དབང་གིས་ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོགས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་མེད་ཡིན་པས་རྗེས་དཔག་མིན་ལ། འདོད་དོན་དུང་དང་ལྗོན་ཤིང་སོགས་ལ་མི་བསླུ་བས་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། གཞན་དུ་ན་འཁྲུལ་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་མ་ཡིན་དགོས་ན་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེས་བཞེད་དོ།།

འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་རབ་རིབ་བཅས་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་ཤེས་པ་ཀུན་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་མཚོན་ནས་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྣད་པའི་དབང་གིས་

590 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཡེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༢༡

གང་ལ་བསླུ་བ་དེ་ལ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པས། དབང་ཤེས་དེ་གཉིས་ཁ་དོག་སེར་པོ་དང་། ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་དུང་དང་། ལྗོན་ཤིང་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པས། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ནའང་གང་ལ་བསླུ་བའི་ཆ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་མཚོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་ནི་གོང་གི་བཞེད་ཚུལ་དེ་དང་མི་མཐུན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་པ་ལས།

རྣམ་པར་བསླད་པ་འདི་སྣང་བ་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་སྣང་བ་དངོས་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བ་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པར་སྣང་བ་མ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བསླད་པའི་ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། སླུ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་པ་དེ། དཔེར་ན་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་ན་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་དང་འགྲོ་བ་ལྗོན་ཤིང་ཕྱི་རོལ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་བསླད་པའི་སྣང་བ་སླུ་ཞིང་འཇིད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བའོ།།[591]

591 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༠༥༢

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། སློབ་དཔོན་འདིས་རྟེན་བསྟན་པའི་དབང་ཤེས་གང་ཡིན་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་དང་། དུས་དང་། རྣམ་པའི་ཆ་ཀུན་ལ་འཁྲུལ་བས་ན་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་བར་བཞེད་དེ། དུང་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དེ་ཉིད་དུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་མིན་ལ་ཚད་མའང་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་དེར་དངོས་རྟོགས་མེད་པའི་ཤུགས་རྟོགས་མི་རུང་བས། སེར་པོ་སྣང་བ་མ་གཏོགས་དུང་གི་ཆ་གང་གི་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། ཁ་དོག་དཀར་པོ་མི་སྣང་ཡང་དུང་གི་དབྱིབས་སྣང་བས་སོ་ཞེ་ན། དུང་གི་དབྱིབས་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་སྣང་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། སེར་པོ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པས། དེའི་ཁ་དོག་མི་སྣང་བར་དབྱིབས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བ་རིགས་པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་នོ། །དུང་ཐོབ་པ་ཡང་དུང་གི་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། སྔ་མ་དོན་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལྫོན་ཤིང་འགྲོ་སྣང་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བཞེད་དོ།།

མངོན་སུམ་ཡང་དག་གི་གོལ་ས་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

## ༩ རྗེས་དཔག་ཚད་མ་བཤད་པ།

དེ་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེ་བས་རྗེས་དཔག་ཁས་ལེན་ཡང་། དེའི་ངོ་བོ་དང་རྟེན་གཏན་ཚིགས་སོགས་འདོད་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཕྲ་མོ་མང་ཙམ་ཞིག་ཡོད། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཐོག་མར་རྗེས་དཔག་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་དེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི།།
ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་བའོ།།[592]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་ལ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱུང་བ་ལྟར། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་མཐོང་བའི་ཤེན་རིག་གོ །དེ་ལྟ་བུའི་ཤེན་རིག་ལ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རང་གི་དོན་ཞེས་བྱ་ལ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་མཐོང་ཞིང་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་སྐབས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་དཔོག་པའི་བློ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཉིད་ངེས་པའི་རྟགས་འཛིན་པའི་སེམས་སུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་དང་བཅད་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་དཔྱད་པའི་སྟོབས་ལས་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་སམ། དེ་རྟོགས་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཐོག་མར་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་ཡང་ཐོག་མར་གཞི་ཆོས་ཅན་མཐའ་བའི་མངོན་སུམ་ཞིག་ལ་ཐུག་ཅིང་། མཐའ་མ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་རིགས་ཤིག་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་པར་འདོད། དེ་ལྟན་རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་གམ་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་གནས་སྐབས་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེན་རིག་ལྟ་བུ་དེ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡིན།

592 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༥༥༣

རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་འདྲ་བ་དང་། གང་དུ་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱའི་གནས་སམ་རྟོགས་དཀའ་སླའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་གསུམ་ཡོད།

དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། རང་གི་རྟེན་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཁྱད་གཞི་སྒྲ་དེ་ཉིད། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་ལས། འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་པ་ལས། "ཚུལ་གསུམ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་རྟགས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་ལ་ནི་གཞན་འགའ་ཡང་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལུང་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་ལུང་དང་འགལ་བ་ཡང་དེས་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གནོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[593] ཞེས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དེ་དག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་ལུང་གི་གནོད་བྱེད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནས་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། རང་གི་རྟེན་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་

593 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༤༧

རིག་དེ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལྟ་བུའོ། །སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་མཛད་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས།

> གྲགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྗེས་དཔོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་གྲགས་པ་འདོད་པ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་འདོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལས་འདོད་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ནི་འདིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་དེ་ཉིད་བརྒྱུད་པས་གྲགས་པས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བརྒྱུད་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།[594]

ཞེས་ཚད་མ་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཚིགས་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་ལའང་རིམ་བཞིན་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅེས་བརྒྱུད་པའི་མིང་གིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་གསུངས།

ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི། རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས། གང་

594 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཉེ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༢༦༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༩ ཤོག ༦༧༥

ཟག་རང་ཉིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལྟ་བུ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་མཛད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "འོན་ཀྱང་གང་འདི་ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བ་སྤྱི་ལས་ཏེ་གང་དང་གང་ཉེས་པ་ཟད་པའི་ཚིག་དེ་དང་དེ་ནི་མི་སླུ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ལ་ཉེས་པར་ཟད་པའི་ཚིག་འདི་ཡང་ཡིན་ནོ། །"[595] ཞེས་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་སོགས་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་གཙོ་བོ་རྣམས་སྟོན་པའི་སྐྱེས་བུའི་ཚིག་རྣམས་དོན་དེ་དག་ལ་མི་སླུ་བར་ངེས་པ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཤེས་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་སྐྱེས་བུ་དེའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་ལྐོག་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ།།

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ནི་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་འདི་གཉིས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་མི་ནུས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་གཅིག་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ནི་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །"[596] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེས་ན་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་ངེས་

595 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཧེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༡༥༣༣
596 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༡༨༨

པའི་དོན་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཚུལ་གསུམ་ལྷག་ཆད་མེད་པའི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེའི་སྒྲ་དོན་ནི། སྦྱོར་ངག་སྒྲུབ་པོ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་པས་གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་སྨོས་ལ། རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་སྟེ། འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན། འབྲས་བུའི་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པའོ། བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི་སྦྱོར་ངག་འདི་ལ་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུའོ། །དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། “ཇི་ལྟར་རང་གི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་ལས་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ།རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།”[597] ཞེས་སོགས་དང་། ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ལས་ཀྱང་། “གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པ་སྟེ། རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱོར་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་པ་ཉིད་ཅན་ནོ། །”[598] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞུང་ཟད་རྒྱས་པར་ནི་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྐད་ཆར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

597 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༢༡
598 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༡༨

## ༥ ཚད་མའི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་ཚད་མའི་གྲངས་དང་། ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བ་རགས་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་ནས། དའི་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ཏེ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པ་རྣམས་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་གྲུབ་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། ཚད་མ་ཞེས་པའང་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བ་བདེན་པའི་དོན་སྟོན་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་རྣམ་གཞག་བྱ་དགོས་པར་བཞེད་པ་མཐུན་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ཚད་མའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སྟེ། ལས་སམ་བྱ་བའི་ཡུལ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་དང་། བྱེད་པ་པོ་ཚད་མ། བྱ་བའམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཇི་ལྟར་འཛོག་མིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ལ། ཁྱད་པར་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་འཇོག་མིན་དེ་ཡིན། གཞན་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་། རང་སྡེའི་ཚད་མ་པ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད། དེ་ཡང་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དགོངས་པའི་གཏད་སོ་ནི། ཚད་མ་ཞེས་པ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་ཡིན་པར་བསམས་ཏེ་དེས་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བས་ཚད་མ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་སྙམ་པ་འདི་ལ་ཐུག་པར་སྣང་།

གཞན་སྡེ་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི། ཤེས་པ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་ཅིང་དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ཚད་མ་དང་། དེ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་འདོད་དེ།

རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་ལས། “དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་འཕྲོད་པ་འདུ་བ་ཅན་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །”[599] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་བཤད། བྱེ་བྲག་པ་ནི། ཤེས་བྱའི་ཚིག་དོན་དྲུག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འཛིན་པ་ཚད་མ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྫས་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བཤད་པས། རིགས་པ་ཅན་པ་བཞིན་དུ་ཚད་འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འདོད། ཞུ་སྤྱོགས་དཔྱོད་པ་བ་ནི། དང་པོར་དོན་ལ་ལྟ་ཞིང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྤྱ་མ་རྟོག་མེད་ནི་ཚད་མ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བློ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པར་ཞེན་པ་ནི་འབྲས་བུར་བཤད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཞེན་པའི་བློ་ནི་ཚད་མ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་འབྲས་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཚད་མ་དང་། ཡུལ་ཐོབ་པ་འབྲས་བུ་དང་། ཡང་ཡུལ་ཐོབ་པ་ཚད་མ་དང་། འདོད་བྱ་གྲུབ་པ་འབྲས་བུར་ཡང་བཤད། གང་ལྟར་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ལའང་སྒྲུབ་བྱེད་དང་གང་བསྒྲུབས་པ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་གྲགས་པས་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཡང་ཚད་མ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནར་འཇོག་དགོས་ཞེས་སྨྲའོ། །དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལས།

དང་པོ་ཡོད་པའི་ལྟ་བ་པོ། །
ཤེས་པ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཅན། །
བྱིས་དང་ལྐུག་སོགས་བློ་འདྲ་བ། །
དག་པའི་དངོས་ལས་སྐྱེས་པ་འོ། །
དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡང་། །

599 གཞུང་ཚིག་འདི་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་དུ་ (ས་སྐྱའི་གསུང་རབ། པོད་བཅུ་དྲུག་པ། ཚད་མ། ཤོག ༣༨༩) དྲངས་འདུག

རིགས་ཀྱི་ཆོས་སོགས་གང་དང་གང་།།
བློ་ནི་ཞེན་པར་བྱེད་པ་དེ།།
མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན།།[600]

ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་ཀྱང་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པར་དཔྱོད་པ་བ་སྐྱེ་སྒུ་སྟེགས་རྒྱལ་དཔོག་པས་ཚད་འབྲས་འཛོག་ཚུལ་ངོས་འཛིན་པ་ན། འདི་ལྟར།

རྒྱལ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པ་དག་ནི་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ནི་ཚད་མ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཀོ་ན་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། དགྲ་སྟ་ཉིད་ཚད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་དེ་ཀོ་ན་ཉིད་འདི་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འཇལ་བར་བྱེད་པ་དང་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་དང་རྟོགས་པའོ། །འདི་ལ་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་ནོ། །གཞལ་བྱ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཚད་མ་ནི་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ། །རྟོགས་པ་ནི་དོན་ཡོངས་སུ་ཆོད་པ་ཡིན་ནོ།།[601]

ཞེས་གསལ་བར་བཀོད་པ་ལྟར་རོ། །རང་སྡེའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་དབང་ཤེས་རྣམ་མེད་དུ་བཞེད་ལ། མཛོད་ལས།

མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་རྟེན་བཅས།།

600 འདི་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་རྣམ་ངེས་འགྲེལ་བཤད་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༩༦༩) དྲངས།
601 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཝེ། ཤོག ༤༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༣༦༠

དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མིན།།[602]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་ཚད་མ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་འབྲས་བུར་འདོད་པས། ཚད་འབྲས་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བའི་དོན་གཞན་དུ་འཇོག་པ་གོང་དུ་བཀོད་པའི་གཞན་སྡེ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་སྣང་།

འོན་ཀྱང་སྤྱིར་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རྣམས་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཚད་འབྲས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་མཛད་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་སྟེ། དུས་ཕྱིས་སུ་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་གཉིས་པ་གསུམ་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་ལས་ཤེས་ནུས་སོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་རང་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་གྱིས་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་དང་། ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་གསུངས་ལ། ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པའང་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས། འཇུག་ལྡོག་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པས་འབྲལ་དང་ཐུགས་ཀྱི་འདོད་དོན་རྣམས་ཐོབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་ནི་ཚད་མའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཚད་མ་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་བརྒྱུད་དགོས་པས་ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་ལ། ཚད་མའི་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་དེ་དག་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡང་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

602 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ། གནས་དང་པོ། ཤློཀ ༩༣ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག༧

སྣང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང་།།[603]

ཞེས་གསུངས།

དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཚོང་ལས་ལྟ་བུར་འཇུག་པ་ལ། བྱ་བ་དེར་མ་ཞུགས་པའི་སྔོན་དུ་ཚོང་ཟོག་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་ཚོང་ལས་གཉེར་ན། ཡོང་འབབ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོང་མིན་བརྟག་དཔྱད་བྱས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་བྱུང་ན། དེ་ནས་ཚོང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་གྱི་བླང་དོར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། དེ་ནས་ཕྱིས་སུ་ཡོང་འབབ་སོགས་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་བདེ་སྐྱིད་སོགས་སྒྲུབ་པ་ནི། མ་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་ཚད་མའི་རྒྱུན་གོམས་པའི་བློ་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཚད་མའི་མ་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ལའང་ཚད་མ་རང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཚད་མས་དངོས་སུ་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་མིག་གིས་མཐོང་བ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་འདི་ནི་མེ་ཏོག་གོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་མ་ཚོད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་ཚད་མ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ལམ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་རང་ཉིད་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཡང་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཚད་མའི་མ་ཚོད་

603 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོ་ག ༣ ཤོག ༡༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠

པའི་འབྲས་བུར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པ་དང་། ཚད་མས་རྣམ་པར་གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་སོ།།

འདི་ནི་རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད་ལ་རྒྱུ་དང་རྣམ་པར་བཞག་བྱ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ལས་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་དངོས་གནས་པ་མིན། འདི་རྣམ་པར་གཞག་འཇོག་གི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་། ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་སེར་པོ་རྟོགས་པ་དང་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆ་ཐ་དད་དུ་གྱུར་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ནི་རང་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེས་ན་འདིར་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་མཚོན་པར་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཚད་མ་ནི་མཚོན་པར་བྱེད་པ་པོ་མཚན་ཉིད་དང་། གཞལ་བྱ་ནི་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱ་བ་དང་། བྱེད་པ་དང་། ལས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་నོ།།

དེ་ལྟར་ཚད་མའི་སློབ་དཔོན་དག་གིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དཔྱད་ནས་བཀག་སྟེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཇོག་སྐབས་ཚད་མའི་མ་ཆོད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པས། ༡ རེ་ཞིག་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་བཞག་པའི་ཚད་འབྲས་དང་། ༢ ཡང་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དང་། ༣ ཡང་དོན་སྨྲ་བས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱེད་ནའང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་ཁས་བླང་དགོས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚད་འབྲས་

ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་གསུམ་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད།[604]

དེ་ལ་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་པོ་སྟོན་པར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

བྱ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འདྲལ་བྱེད་ལ།།

ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་སྟེ། །བྱ་བ་[605]མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ།།[606]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ།

བྱ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་འདོད། །འདི་ལ་ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱི་བཞིན་དུ་ཚད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མེད་ཀྱི། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། བྱ་བ་དང་བཅས་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཉེ་བར་བླངས་ནས། ཚད་མ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་སྟེ། །བྱ་བ་མེད་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ལ་རྒྱུའི་གཟུགས་འཛིན་ཅེས་བརྗོད་དོ། །བྱ་བ་མེད་པར་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཡིན་ནོ། །[607]ཞེས་གསུངས།

604 སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པར་ཚད་འབྲས་དང་པོ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མ་སྨྲར་མོད། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ལ་རྟོག་པ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བུའི་རྟོག་པ་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་དོ།།

605 ཆ་བར་དབྱེ་བ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་རང་འགྲེལ་དང་བསྟུན་ན་བྱ་བ་ཞེས་པ་དག་པར་སྣང་།

606 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨ (འདིར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱིས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་དང་། དེ་དག་གི་དོན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་མཚམས་གཅོད་ཚུལ་བཀོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་རྟོག་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་དང་གསལ་བཤད་བཀོད་པ་རྣམས་ནི། རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱི་ཀ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་གཉིས་ལ་ཁུངས་གཏུགས།)

607 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༡

དེ་ཡང་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུར་འཇོག་ལ། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་དེས་རང་གི་རྒྱུའི་གཟུགས་འཛིན་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན། ཚད་འབྲས་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བྱ་བ་མེད་མོད། རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་བྱ་བ་འཇོག་རུང་བར་གསུངས་ཏེ། རང་ལུགས་ནི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡུལ་དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མར་འཇོག་པར་གསུངས། རྣམ་གཞག་འདིའི་དོན་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར།

དེ་ལ་ཉམས་མྱོང་ཅམ་དུ་ནི། །འདྲ་བའི་བདག་ཅན་ཤེས་པ་ནི།།

ཞེས་པ་ནས།

ཐ་དད་འདོད་པའི་དངོས་རྣམས་ལ། །བློ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ།།[608]

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་མཛད།

དེ་ཡང་དཔེར་ན། སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ནི་སྔོན་པོ་དང་། དེ་ལ་ཚད་མས་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ནི་སྔོན་པོ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ནི་ཡུལ་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའོ།།

འབྲས་རྟོག་དང་པོ་འདི་ནི་གཙོ་བོར་མདོ་སྡེ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་

608 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༠༢ ཤོག ༡༣༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༣

པ་ཚད་མ། ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ནོ།།

ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།
ཡང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་སྟེ། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས།།
ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་ཉིད་དེ་འདིའི། །ཚད་མ་དེ་ཡི་འཇལ་བར་བྱེད།།[609]

ཅེས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཅིང་། དེའི་དོན་ནི་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །[610]

ཞེས་པ་ནས།

དོན་རིག་པར་ནི་འགྱུར་བ་མིན།།[611]

ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བརྒལ་བརྟག་དང་བཅས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།

དེ་ཡང་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་ཚད་འབྲས་ལ། གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ལས།[612] གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །རང་ཡུལ་གྱི་

---

609 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨

610 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༢༠ ཤོག ༡༣༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨

611 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༩༠ ཤོག ༡༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༦

612 སྤྱིར་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་འཇོག་ཚུལ་ལ་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མང་མོད། འདིར་འབྲས་རྟོག་གཉིས་པ་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་ནང་གསེས་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་ཚུལ་གཞིར་བཞག་བྱས།

རྣམ་པ་ཤར་ནས་གཟུགས་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ནི། དོན་རྟོགས་པར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ལ། ཆོས་གསུམ་ནི་དཔེར་ན་སྔ་རེས་ཤིང་གཙོད་པའི་ཆེ་སྐྱེས་བུའི་ལག་པས་བཟུང་བ་ལ་རག་ལས་པ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྔ་རེ་སྟེང་དུ་འཕར་ཞིང་འོག་ཏུ་འབབ་པ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཤིང་དུམ་བུར་ཆད་པ་ལྟ་བུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འདི་ལའང་རང་ཉིད་སྒྲོང་བྱེད་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་གྱིས་རང་ཉིད་སྒྲོང་བ་ལ་རག་ལས་པས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཚང་ལ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་རྟོགས་པས་རང་ཉིད་བྱ་བའི་ལས་དང་ལྡན་པའི་དོན་ཚང་བ་དང་། རང་ཡུལ་ལ་དེ་མ་ཡིན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་པས་ན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བའི་དོན་ཡང་ཚང་ངོ་།།

འབྲས་རྟོག་གཉིས་པའི་ནང་གསེས་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ནི། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། དེ་ལ་ངེས་པ་གསར་དུ་འདྲེན་ནུས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། དེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །འདིའི་ཐད་དུ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་གཟུང་འཛིན་སྒྲོང་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་དེ། གཟུང་བ་གཞལ་བྱ་དང་། འཛིན་པ་ཚད་མ་དང་། སྒྲོང་བ་རང་རིག་འབྲས་བུར་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས།

རང་རིག་ལ་ཡང་འདིར་འབྲས་བུ། །ཤེས་པ་ནི་སྣང་བ་གཉིས་ལས་སྐྱེས་
ཏེ་རང་གི་སྣང་བ་དང་ཡུལ་གྱི་སྣང་བའོ། །སྣང་བ་དེ་གཉིས་ལས་གང་རང་

[613]རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། གང་གི་ཚེ་ཤེས་པ་དོན་གྱི་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་དེའི་ཚེ། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རང་རིག་པ་འདོད་པའམ་མི་འདོད་པའི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ།།[614] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་པ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཚད་མ་དང་ནི་དེའི་འབྲས་བུ།།

འཛིན་དང་རྣམ་རིག་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས།།[615]

ཞེས་པ་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན། འདིའི་ཐད་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་རྣམས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །[616] ཞེས་པ་ནས།

རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད།།[617]

ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བརྒྱལ་བརྟག་དང་བཅས་པར་རྒྱས་པར་བཀྲལ་ལོ།།

དེ་ཡང་དཔེར་ན། མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་གཞལ་བྱ། རང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ནས་གཟུགས་ལ་གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པས་ན། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་

613 སྡེ་བསྟན་དུ་དང་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

614 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༣

615 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩

616 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༩༡ ཤོག ༡༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༨

617 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༣༨༨ ཤོག ༡༣༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༥

ལ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་འཇོག་པ་ནི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཀུན་གྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཚད་མ་དེ་ལ་ཅི་འདྲ་ཞིག་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་མི་འདོད་མི་མཐུན་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ལས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གཞན་གྱི་ཚད་འབྲས་འཇོག་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཀག་ནས་རང་ལུགས་འཇོག་སྐབས། རེ་ཞིག་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་མདོ་སྡེ་པ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་དེ་དང་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་འབྲས་རྟོག་དང་པོ་བསྟན་ལ། འབྲས་རྟོག་གཉིས་པས་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་བཞེད་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གཏན་ལ་ཕབ་པས་ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལྟ་བ་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་། འབྲས་རྟོག་གསུམ་པས་ནི་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་རང་ལྡོག་ནས་མ་བསྟན་པར་གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པས་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པའི་གཟུགས་སོགས་གཞལ་བྱར་འཇོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་རིག་པ་འབྲས་བུར་གཞག་དགོས་སོ་ཞེས་རྣམ་རིག་པས་བཞེད་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་འཐད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་མི་འཇོག་པར་ངོ་བོ་གཅིག་སྟེ། ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་ཞེས་པ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་རྒྱུ་ལ་མི་བྱ་བར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་བློ་ཉིད་ཚད་མ་དང་། དེས་ཡུལ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུར་བཞག་པས། ཚད་མའི་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་དོན་ལ་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བའི་སྟེང་ནས་འཇོག་པས་དོན་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། ལྷག

པར་ཕྱི་དོན་མི་བཞེད་པ་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལྟར་ན་ནི། ཚད་འབྲས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འཇོག་དགོས་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པའི་ཐད་དུ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་འཇོག་པ་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་གཞལ་བྱར་གྱུར་པ་ལས། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རང་གི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་དོན་གཞན་རྣམས་ནི་གཞལ་བྱར་མི་འཐད་པར་བསྒྲུབས་པས། མཐར་གཏུགས་ན་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་དགོངས་སོ།།

## ༨ ཞར་བྱུང་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་བཤད་པ།

### ཀ སྤྱི་བཤད།

དེ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ནི། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་། ལུང་གི་གནོད་སྒྲུབ་ལ་ལྟོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སོགས་ཕྲ་བའི་ཆོས་རྣམས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བས། སྔར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་སོགས་རགས་པ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ལ། འདིར་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ་སོགས་འགག་ཞིག་ཆེ་ལོང་ཙམ་བརྗོད་པར་འདོད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་ཚུལ་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་། ཚུལ་དྲུག་པ་ཅན་རྣམས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རང་ལུགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་

གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཙམ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲུབ་པར་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་དང་། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་དང་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་བརྗོད་པ་ན་སྒྲུབ་ངག་རེ་རེས་ཁྱབ་པ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་པར་གཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཅིག་ཤོས་ཤུགས་ལ་བརྗོད་ནུས་ཤིང་། ཚད་མས་ཀྱང་ཁྱབ་པ་དེ་གཉིས་ངེས་པ་ན་རེ་རེ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་མི་དགོས་པར་ཚད་མ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་སུ་རྟོགས་ཐུབ་ལ། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་མེ་དང་དུ་བའི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུའི་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པའི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། དེའི་གནད་ཀྱིས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་དུ་ངེས་པར་རིགས་པ་དུ་མས་བསྒྲུབས་སོ།།

ཁ ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ།

དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཐུན་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ཉིད་ལ་མེད་པའོ།།[618]

ཞེས་སྦྱིར་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན། ཚིག་རྐང་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་རྣམ་པར་གཅད་བྱའི་ཕྱོགས་ཆོས་གཅིག་པུ་ཙན་སོགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

618 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡

ཚུལ་རེ་རེ་དང་གཉིས་གཉིས་པ། །རྟགས་དོན་མིན་པར་དོན་གྱིས་བྱས།།
སྒྲ་རྟག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཅན། །ཕྱིར་དང་གཞལ་བྱ་མིན་ཕྱིར་རོ།།
ལུས་ཅན་མིན་ཕྱིར་མཉན་བྱའི་ཕྱིར། །མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཕྱིར་མི་རྟག།[619]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། རྟུལ་ཕྲན་རྟག་པར་འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་ཞེ་འདོད་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་འགྲོ་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་ཞེ་འདོད་གཞིར་བྱས་པ་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་ཅན་དང་། ཡང་བྱེ་བྲག་པའི་ཁས་ལེན་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། ལུས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་། ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ལྡོག་པ་ཅན་ཏེ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་། ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པས་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན།

དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ནི་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པར། "གཞན་དག་ནི་གཏན་ཚིགས་མཚན་ཉིད་དྲུག་པོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། གསུམ་པོ་དེ་དག་དང་། གནོད་པར་མ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དང་། གྲངས་གཅིག་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཅན་ཉིད་དང་། ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །"[620] ཞེས་ཁ་ཅིག་ཕྱོགས་ཆོས་དང་

619 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦
620 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༢༥༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༦༢༢

རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྙིང་དུ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། ལྡོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཏེ། ཚུལ་དྲུག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་བཀོད་དེ། དེ་དག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་འགོག་པ་ནི་གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་གི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་པས། འདིས་ཡོངས་གཅོད་ལ་ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་པའང་གྲུབ་བོ།།

ཚུལ་དྲུག་འདོད་པ་རྣམས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཞེས་སྨྲས་པ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་འཛིག་ཟེར་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ལ་དམ་བཅའ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཡུལ་ཅན་སྐྱེས་ཟིན་པར་འདོད་དགོས་པས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་རང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། ཡང་དེ་འདྲའི་ཡུལ་ཅན་དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་འཛིག་ན། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས། དམ་བཅའ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་ཡང་མ་མཐོང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡོད་པར་ཡང་མ་མཐོང་ལ། དེ་བས་ན་ཕྱི་རྒོལ་དེས་སྒྲ་རང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ནམ་གྲུབ་པ་ན། སྒྲ་རང་བ་དེ་སྐོར་གྱི་དམ་བཅའ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཕྱི་རྒོལ་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་

ཟིན་པས་ཕྱོགས་ཆོས་ལས་ལོགས་སུ་ཚུལ་དེ་སྨོས་པ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས། "བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེད་པས་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་འཇུག་པར་ངེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་གནོད་པ་མེད་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་འགྲུབ་པས་གཏན་ཚིགས་དོན་མེད་དོ། །གནོད་པ་ཡོད་ན་ཡང་སྒྲུབ་པ་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ངེས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། གནོད་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེད་པ་ཡང་སྲིད་པས་གནོད་པ་མེད་པ་ལ་ནུས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[621] ཞེས་གསུངས།

ཡང་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ཡང་། ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་གྲངས་གཅིག་པ་ལ་འཇོག་ན། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་འཐད་དཀའ་བ་དང་། ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་གྲངས་གཅིག་པ་དེ་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བས་ངེས་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་ལ་འཇོག་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གི་རྒྱུད་ལ་ལྟོག་ཕྱོགས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པར་ངེས་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་སྐྱེས་ཟིན་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་སྤོང་མི་ནུས། དེ་ལྟར་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས། "འདིས་ནི་གྲངས་གཅིག

621 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཤོག ༢༥༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༨༨

བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཅན་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །"[622]ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཐིགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལྟར་གནོད་པར་མ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་བསལ་བས། མཚན་ཉིད་གཞན་བསལ་བའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་གྲངས་གཅིག་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཅན་ཡང་བསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། གནོད་པར་མ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་བསལ་བ་ཁོ་ནས་གྲངས་གཅིག་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཅན་ཡང་བསལ་བ་རིག་པར་བྱའོ། །"[623] ཞེས་སོ།།

ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་པ་ཡང་། སྐབས་ཀྱི་རྒོལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འཇོག་ན། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་ཐག་ནས་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་སྐྱེས་ཟིན་ལ། ཕྱི་ར་ཡང་ཚུལ་གསུམ་ནི་ལྐོག་གྱུར་ཤེས་བྱེད་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལས་རྒྱུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཚུལ་དེ་དག་ངེས་པའམ་ཤེས་པའང་དོན་གྱིས་ཐོབ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཞེས་དངོས་སུ་སྨོས་མི་དགོས་ཏེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

འདི་རུ་ཤེས་པའང་ཐོབ་པ་ཉིད། །ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་དབང་བྱས་ཕྱིར། །[624]

622 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༢༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༦༤

623 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༡༧༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ཤོག ༨༦༤

624 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤

ཞེས་དང་། གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས། "ཤེས་པ་ནི་དེ་ལྟར་གཞན་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པ་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །"[625] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཚུལ་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། ལྡོག་ཕྱོགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པའི་གྲངས་གཅིག་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ལྷག་མ་གསུམ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

## ག རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ།

རྟགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པར་གོང་དུ་སྨྲས་པ་ལྟར། དེ་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཞིབ་པར་འཆད་པ་ལ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པ་ལ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ན། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "གཟུགས་མཚུངས་པ་ཙམ་གྱིས་རོ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[626] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན་རང་གིས་སྔར་ཟོས་པའི་ཤིང་ཏོག་རོ་མངར་པོ་ཅན་འདི་དང་ཤིང་ཏོག་གི་སྡོང་པོ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་དང་གཟུགས་སོགས་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས། ཤིང་ཏོག་གི་སྡོང་པོ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པར་འདྲ་ན་ཡང་རང་གིས་སྔར་ཟ་མ་མྱོང་

625 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༢༥༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣

626 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༣༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠༣

བའི་ཤིང་ཏོག་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་རོ་མངར་དང་ལྡན་པར་རྟོགས་དགོས་པར་འགྱུར་སོང་དེ་ལྟར་རྟོགས་མི་ནུས་ལ། ཡང་དཔེར་ན་རང་གིས་སྐྱུ་རུ་ར་གཅིག་ལ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་དང་མངར་སྐྱུར་ལ་སོགས་པའི་རོའི་བྲོ་བ་དང་ནུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མཐོང་བ་ན། རང་གིས་མཐོང་བའི་སྐྱུ་རུ་ར་དེ་དང་སྐྱུ་རུ་ར་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་རྟགས་ལས། རང་གིས་དེ་ལྟར་དུ་མ་མཐོང་བའི་སྐྱུ་རུ་ར་གཞན་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་ལྡན་པར་རྟོགས་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་ཞིང་ས་དང་ཆུ་ལུད་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་ཕྱུན་སུམ་ཚོགས་པ་འཛོམས་མ་འཛོམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་དབང་གིས། རྫས་སྐྱུ་རུ་རའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་སྨིན་པ་དང་རོ་དང་ནུས་པ་མི་འདྲ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོང་བས་གྲུབ་པས། ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་སྐྱུ་རུ་རའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་གཅིག་མཚུངས་སུ་ཡོད་པའི་ངེས་པ་ཡང་མེད་ཅིང་དེ་ལྟར་ལྡན་པར་རྟོགས་མི་ཐུབ་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལས། །རྫས་ལ་ནུས་པ་ཐ་དད་སྣང་། །
དེ་ལ་གཅིག་མཐོང་གཞན་ལ་དེ། །ཡོད་པར་ངེས་པ་རིགས་མ་ཡིན། །[627]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་ཅིང་། རྟགས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་དགོས་ལ། དེ་ནི་དཔེར་ན། དུ་བ་མེ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐའ་དག་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ནི། དུ་ཡོད་དང་མེ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པར་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་ནུས་པས། མེ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐའ་དག་རེ་རེ་ནས་ངེས་མི་དགོས། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་རྟགས་དུ་

627 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༥༢༧

བ་ལྟ་བུ་མེ་མེད་མཐའ་དག་ལ་མེད་པ་སྒྲིའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་ནུས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། "རྟགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱི་རྣམས་གཟུང་ན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པ་བརྗོད་པར་འདོད་ན་ནི་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་མི་འདོད་དོ། །"[628] ཞེས་དུ་བ་སྐྱ་བོ་དང་སྔོན་པོ་སོགས་ཁྱད་པར་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་སྤྱི་མེ་ཙམ་དཔོག་ནུས་ཀྱི། སྤྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་ཁྱད་པར་ཙནྡན་དང་ཤུག་པའི་མེ་ལ་སོགས་པ་དཔོག་མི་ནུས་པར་གསུངས་པ་ཡང་རིགས་པའི་འགྲོས་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་ནི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་དེས་ན། སྐབས་ཀྱི་རྟགས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྟགས་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུ་མེ་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལྟ་བུ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད།།

ལྡོག་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུ་ཡིས་ནི། །འབྲས་བུ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།།[629]

ཞེས་གསུངས།

མདོར་ན་འདིས་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་དང་། རང་བཞིན་དང་རང་བཞིན་

628 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༤༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧·ཤོག ༩༠༣
629 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༡

ཅན་གཉིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་འཁྲུལ་བས། འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པར་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ན། ཆོས་མི་རྟག་པའམ་མེ་ལྟ་བུ་ལོག་པས་གཞན་རྟགས་བྱས་པའམ་དུ་བ་ལྟ་བུ་ལྡོག་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ནི། དཔེར་ན་མི་ཕ་རོལ་པོ་ལ་རྟ་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལ་གནག་ཕྱུགས་འབྲི་གཡག་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་བྱས་པའམ་དུ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའམ་ཡོད་པས། གཞན་ཆོས་མི་རྟག་པའམ་མེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའམ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན་མི་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལ་གནག་ཕྱུགས་འབྲི་གཡག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཕ་རོལ་པོ་དེ་ལ་རྟ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས།

> དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེད་ན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་ཁས་མི་ལེན་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་གཅིག་ལོག་པས་ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལྡོག་པར་འགྱུར། གལ་ཏེ་འགྱུར་ན་ནི་དེའི་ཚེ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་རྟ་དང་ལྡན་པ་ལོག་ན། ཕྱུགས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ་རྟ་ལོག་ན་གཞན་ཉིད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཕྱུགས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲེལ་པ་མེད་པ་ལོག་ན་ལྡོག་པར་འདོད་པས་དེ་དེ་ལྟར་ཅི་སྟེ་མི་འདོད་ཅེས་འདྲི་བའི་སྒོ་ནས་དེ་སྟོན་པ་ནི་མི་ལ་རྟ་མི་

བདོག་ཅེས་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པར་བསྟན་ནས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡང་མེད་པར་བརྗོད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཅིག་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གཅིག་ཉེ་བས་གཞན་ཉེ་བ་ནི་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ཧ་ཅེ་ན་ཡང་བ་ལང་ཉེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཅན་གཅིག་གམ་དུ་མས་འགའ་ཞིག་ཇི་ལྟར་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་གཞན་དུ་ཡང་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།[630]

ཞེས་སོ། །མདོར་ན་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་གཞུང་འདི་དང་འདིའི་ཐད་ཀའི་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པར་དཔེའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་འབྲས་རང་གི་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། རྒྱུ་མེད་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤིང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་དུ་བ་མེད་པ་དང་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་སོགས་ཀྱང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

གང་གི་ཕྱིར་དེ་མེད་ན་ནི་མི་སྲིད་པས་གཅིག་ཡོད་ན་གཞན་རབ་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དཔེས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་འདི་ཁོ་ན་རབ་ཏུ་སྟོན་པ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་དག །མེད་པས་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ

630 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཕེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༠༦-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༡ ཤོག ༡༠༤༧

པའི་ཡང་། །གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཁོ་ན་ལྡོག་པ་ན་རང་གི་འབྲེལ་པ་ལྡོག་པར་བྱེད་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་གཞན་འགའ་ཞིག་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པར་འདོད་པས། རྒྱུ་འམ་རང་བཞིན་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ལྡོག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །མ་འབྲེལ་ན་ནི་ཇི་ལྟར་གཅིག་ལོག་པས་གཞན་ལྡོག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད།[631] ཅེས་སོ།།

མདོར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཐ་དད་མི་རྟག་པ་བཀག་ན་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པའི་དོན་ལྡོག་ཡིན་ཞིང་། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ཐ་དད་ཡིན་པ་ནི། བྱས་མི་རྟག་གི་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་ཤར་བའི་རྟོག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་ལ། མི་རྟག་པ་བཀག་ན་བྱས་པ་ཁེགས་པ་ནི། རྟག་པ་བྱས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པས། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

## ང རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཚུལ་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་བུམ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཤ་པ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཤར་

631 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༧༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༩༢༣

ཕྱོགས་ཀྱི་ཤ་པ་ཤིང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལར་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་པོ་ནར་ངེས་པར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས།

མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པ་པའི། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་མི་དམིགས་དང་། །བདག་དང་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་གསུམ། །པོ་ནའོ། །རྟགས་ནི་གསུམ་སྟེ། མི་དམིགས་པ་དང་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའོ། །དཔེར་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ན་བུམ་པ་མེད་དེ། དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གྱུར་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ན་དམིགས་པའི་ཡོད་པ་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱིས་གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཤིང་ཤ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤིང་ངོ་། །དུ་བ་ལས་ནི་འདི་ན་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ།།[632]

ཞེས་དང་། །གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས། "མཚན་ཉིད་དེ་ལྟ་བུ་ཅན་དེ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ན་སྟེ། རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བུ་དང་། མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འགའ་ཞིག་མི་རྟག་པ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། མེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ལ་དུ་བ་ལྟ་བུ་དང་། མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་མི་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །"[633] ཞེས་སོ།།

གཞན་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་དུ་བ་མེ་དང་ཐ་དད། མེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལྡོག་དགོས་པས་དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་བར་ནི་འགྲུབ་ལ། དེ་ཡང་སྔར་མེ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དུ་བ་ལྡོག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ན་ཡང་། གཞི་མེ་མེད་

632 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༧༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༥༤
633 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཤོག ༢༥༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣༧

མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུར་དུ་བ་ལོག་མ་ལོག་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ཏེ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་བྱུང་བའི་ཚེ། རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས་པ་དང་། ཡང་མེ་དུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་མོད། འོན་ཀྱང་གཞི་དུ་ལྡན་ལ་ལྟ་བུར་མེ་ཡོད་མེད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ནས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་བྱུང་བ་ན། འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས། ཡང་དཔེར་ན་ཤ་པ་ཤིང་དང་ཐ་དད། ཤིང་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤ་པ་ལྡོག་དགོས་པས་ཤ་པ་ཤིང་དང་འབྲེལ་བར་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ཡང་གཞི་ཤིང་གིས་དབེན་པའི་བྲག་རྫོང་དུ་ཤ་པ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པའི་དབང་གིས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ན། ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འགོད་དགོས་ཤིང་། ཡང་གཞི་ཤ་པ་དང་ལྡན་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་ཤིང་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་ཚེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་འགོད་དགོས། དེས་ན་རྟགས་དེ་དག་ལས་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་གཉིས་དགག་རྟགས་སུ་འདུ་བས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་ཚུལ་དེས་མཚོན་ནུས་སོ།།

ཡང་གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ་ལས། "རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཁོ་ནར། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱབ་པ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ནི། མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་མེད་པས་འདི་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[634] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལར་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ནི། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པས་རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཡང་བྱས་

634 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༢༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༣༧

པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་དངོས་པོ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི། རྟགས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པས། རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། ཡང་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ནོན་པའི་ཤར་གྱི་གཞིར་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱུ་གྲང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་འབྲས་བུ་ཆོས་ལོག་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པས། རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཡང་ཤིང་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཤིང་གིས་དབེན་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི། རྟགས་ལོག་ཤིང་དང་ཆོས་ལོག་ཤ་པ་གཉིས་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་ཅིང་། རྟགས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གང་སོང་བའི་སྒྲུབ་པ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཞིག་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པས། རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདིས་ཀྱང་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་བོ།།

དེ་ལྟར་སྤྱི་ར་སྤྲོ་ར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རྟགས་ཡང་དག་འཇོག་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་དངོས་བརྒྱུད་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་

གསུམ་དུ་ངེས་པའི་རིགས་པའི་གནད་འདི་ལ་དགོངས་ནས། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་སྦྱོར་སྦྱོར་བ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ན་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། གོ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་དགོས་པ་དང་། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཡང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ཅི་རིགས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་འཇོག་པར་དངོས་སུ་གསུངས་ནས། བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པའི་དབང་གིས་དགག་རྟགས་ཡང་དག་འཇོག་པར་དོན་གྱིས་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "མི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མེད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཅིག་ལོག་པས་གཞན་ལྡོག་པར་འདོད་པས་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཏན་ཚིགས་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །"[635]ཞེས་དང་། ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ལས།

> རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་ཡོད་ན། དོན་གྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་དེ། དེ་དང་མ་འབྲེལ་ན་དེར་མི་འཁྲུལ་བར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་རྟགས་འབྲེལ་པ་དེ་ཡང་། དངོས་སུ་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཀྱང་། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཁོ་ནས་དངོས་པོ་གྲུབ་བོ།།[636]

635 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨༣- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༨༧
636 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣༢- ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༥ ཤོག ༢༨

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཕྱི་ར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་སོགས་དབྱེ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། ནང་གསེས་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་སོགས་ལ་དབྱེ་བ་ཅི་ཡོད་རྒྱབ་རྟེན་ལུང་ཁུངས་དང་བཅས་ཞིབ་པར་ཚན་རིག་ཀུན་བཏུས་སྨད་ཆར་བཤད་ཟིན་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།།

# ༦ ཞར་བྱུང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐོར།

## ཀ སྤྱི་བཤད།

ཕྱི་ར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཚད་མར་འདོད་པའི་བློ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་དོན་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་འཇུག་ན་སྔར་ཚད་མར་འདོད་པ་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ལ་ཞལ་མཐུན་པར་སྣང་། གནད་འདི་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་འགྱུར།།[637]

ཞེས་དང་།

ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་།

637 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༩༩ ཤོག ༡༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༣

ཚད་མས་གནོད་ན་ཚད་མའི་བདག །ཡིད་བརྟན་དུ་ནི་མི་རུང་འགྱུར།།[638]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལས་ཤེས། དེ་ལྟ་ནའང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་རང་ལུགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས། གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མའི་འཇོག་ཚུལ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐད་ཆེག་གསལ་དུ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་ཚད་མའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དམིགས་ཕྱུག་པའི་དགག་པ་མཛད་པ་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པར་ཡང་། "རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །" ཞེས་བྱུང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། འགྲེལ་བྱེད་ཁག་ཅིག་གིས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཆོད་ཀྱི་དབང་ལས་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་མི་འཇོག་པར་འདོད། འོན་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ལྟ་བུའི་མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རང་མཚན་ཐ་སྙད་དུའང་མི་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས། འདིར་ནི་ལུགས་ཕྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཚད་མའི་སྐོར་ལ་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་རགས་ཙམ་ཞིག་སྨྲོ།།

དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། "ཚད་མའི་གྲངས་འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།" ཞེས་སོགས་དང་། "དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་

638 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༣༨ ཤོག ༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༢༥༢

པ་མ་ཡིན་ནོ། །[639] ཞེས་པ་ལྟར། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་ལྟར་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱིས་འཇོག་དགོས་པ་དང་། ཚད་མ་དེ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། གཞལ་བྱ་ཡོད་ནའང་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ནི། ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་མ་ཎ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས་འཇལ་བྱེད་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཚད་མའི་དོན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པར་གྲགས་པ་ལྟར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་དང་། ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་རང་མཚན་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་མི་དགོས་པར་འདོད།

དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དང་བསྟུན་ཏེ་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་བདེན་པ་འཛིན་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་མ་འཁྲུལ་བ་དགོས་ནའང་། ཡུལ་རྫུན་པ་འཛིན་པ་ལ་ཡུལ་ཅན་འཁྲུལ་པས་འཛིན་ནུས་པ་དང་། ཕྱིས་ཡུལ་ཅན་གྱི་དྲན་པ་སྐྱེ་བའང་སྔར་ཡུལ་རིག་པའི་སྐབས་སུ་ཡུལ་ཅན་རིག་པའི་བློ་འཛིན་རྣམ་ཞེས་པ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་ཕྱོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་མིན་པར། ཕྱིས་ཡུལ་དྲན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་འདྲེས་ནས་དྲན་པ་སོགས་དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཅད་ཤེས་ཀྱང་ཚད་མར་འཇོག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་པ་དང་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་བའི་གྲུབ་མཐའ་རང་མཚན་མི་བཞེད་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་འབྱུང་ངོ༎

639 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༨

## ཁ ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

ལུགས་འདིར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་ངོ་བོར་འཛོག རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཞེས་པས་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའི་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་དེ། དེ་དག་གིས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་རྟོགས་པས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཡང་། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་རྟོགས་པས་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་མིན་པ་དངོས་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་ནོ།།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྩོད་བཟློག་ལས།
མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན།།
རྗེས་དཔག་ལུང་དང་དཔེར་འཇལ་དང་།།
རྗེས་དཔག་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་དང་།།
དཔེས་བསྒྲུབ་བྱ་བའི་དོན་གང་ཡིན།།[640]

ཞེས་དང་། དེའི་རང་གྲི་འགྲེལ་པ་དང་བསྟུན་ན།[641] ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། ཡུལ་མངོན་གྱུར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་དང་། རྟོགས་ཟིན་པའི་དཔེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་དེ་དཔེ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པའི་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དང་བཞི་ཡོད་ཅིང་། ཚད་མ་ཕྱི་མ་གཉིས་ནི་

640 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤློ་ཀ ༥-༦ ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༧༨
641 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། ཤོག ༡༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༩༤

རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བས། སྤྱིར་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་ཅིང་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གཉིས། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་འཁྲུལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ། དབང་མངོན་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་ཚད་མ་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ཚད་མའི་བར་ལྔ་ཡོད། རྟགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཡིད་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིས་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀ་འཛོག་པས་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སྤྱི་དང་མི་འདྲ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཡོད། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ནི། ཚིག་གསལ་ལས་ལུང་གི་ཚད་མ་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་ཞེས་བཤད་པ་ཡང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཅི་རིགས་སུ་འདུ། དེ་དག་཈ང་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

> འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཀློག་ཏུ་མ་གྲུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་

སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཕོ་ནའོ། །ཀློག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཚིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུང་ངོ་། །འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་མེན་ནི་བ་ལང་དང་འདྲའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།[642]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིས་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

## ག ཡིད་མངོན་ཚད་མ་འཇོག་ཚུལ།

ལུགས་འདིས་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་འདོད་ཀྱང་ཚད་མ་པ་ལྟར་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་མི་འདོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་ལ་ནང་གསེས་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་ལྔ་སོ་སོས་དྲངས་པའི་ཡུལ་ལྔ་སོ་སོའི་རྣམ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན། ནང་གི་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན། དུས་རིང་བ་འདས་པ་དྲན་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མངོན་སོགས་ཡོད། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་། དང་པོ་ནི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་དྲངས་པའི་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

642 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༨༠

གང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ད་ལྟར་བའི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་སྐྱེ་ལ་ཡུལ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་སྐད་ཅིག་མར་འཇིག་པས་འགགས་པ་ཡིན་དང་། ཕྱི་ནས་གང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་སྟེ། ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་ཅིང་འབྱུང་བ་ན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་སྟེ།[643] ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་རྣམས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་གཅད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །"[644] ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་ནི། སད་པའི་སྐབས་སུ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "སད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །"[645] ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་དུས་རིང་བ་འདས་པ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ནི། དུས་རིང་པོར་སོང་བའི་སྐྱེ་བ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་རང་དུས་ན་འགགས་ནས་མེད་ལ་

643 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༨༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༥༨

644 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༢༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༣༨

645 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱ་གཅིག་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག༡༣༦༩

དུས་རིང་པོར་སོང་བའི་སྐྱེ་བ་ཡང་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། ལུས་ལ་རྨ་བཏོད་དེ་ཤི་ནས་བསྐལ་པ་མང་དུ་ལོན་པ་ཁ་སང་གི་བྱ་བ་ལྟར་དྲན་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཤད་དེ། དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།

འདི་ན་ཚེ་རབས་གཞན་དག་ཏུ་མཚོན་ལ་སོགས་པས་བསྣུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྨའི་སྒྲོལ་རྣམས་དེ་ལྟ་བུས་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་ལུས་ཅན་ལ་ལ་དག་རྣམ་པར་མི་འཇིག་ཅིང་། དེ་ལྟར་མངོན་པར་མཚོན་པའི་ལུས་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ན་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལྟར་ཚེ་རབས་གཞན་གྱི་བྱུང་མཐའ་སྟོན་པ་ལྟར་བྱེད་པ་དམིགས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་དྲན་པ་ཡོད་པས།[646]

ཞེས་གསུངས་སོ།།

## ང ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར།

དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྤྱིར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས། ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམས་པར་ཇི་ལྟར་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པར་འདོད། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་རང་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་བའི་ཚེ་ན་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་དེའི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་པ་དང་དེ་ཉིད་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་

646 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༦༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༡༦

མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཞེན་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འབྲེལ་བ་དང་། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན་སྣང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་མ་ཟད། རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འབྲེལ་བར་སོང་ན་དེས་རང་གི་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པར་འཛོག་མི་ནུས་པར་འདོད། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། "ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[647] ཞེས་དབང་ཤེས་ལ་རང་མཚན་སྣང་བ་བསྙོན་དུ་མེད་པར་དོན་ལ་གནས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་མི་བཞེད་པས་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མཐུན་པར་འདི་ནི་བུམ་པའོ། །འདི་ནི་ཀ་བའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་པ་ཞིག་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་དང་། སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་གཏན་ནས་མི་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "རྟོག་གེ་པ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དག་ལ་གཏན་མ་བྱང་བའི་ཕྱིར།" ཞེས་པ་ནས། "གང་ཞིག་བརྟེན་པ་བསླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་བསླུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་བརྟག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད་

647 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༢༦༢

དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[648] ཞེས་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་བསླུ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་གནས་མཐུན་པའི་ཡུལ་བདེན་པ་འཛོག་མི་ནུས་ལ། གལ་ཏེ་ནུས་ན་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་བསླུ་ཡང་དེ་ལ་ཚད་མར་འདོད་པས་རྣམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཀག་པ་ལ། དངོས་པོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་ན་དེ་དག་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་མེད་དུ་འགྱུར་བར་འདོད་པས་ཡུལ་ལྔའི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་ན་ཡུལ་ལྔ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་ས་མེད་ལ། ཡུལ་ལྔ་ལ་ཚད་མར་སོང་ནའང་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་དགོས་པར་འདོད་དོ།།

གཞན་ཡང་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་བློ་ཀྱང་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །"[649] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གང་རུང་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྣང་བ་ངེས་པར་འཆར་དགོས་ཤིང་། གང་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པས། ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་སུ

[648] སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༩༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༣༩༥

[649] སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༨༠

འཇུག་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཏགས་ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན་དཀར་པོ་དེ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་མངོན་སུམ་དངོས་གནས་པ་ཡིན་ལ། དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་དཀར་པོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དངོས་གནས་པ་ཡིན།

དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་ན་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་ལ། རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མངོན་གྱུར་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཡང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་བ་དེ་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པས་སྣང་བ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་དགོས། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྣང་བ་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚད་མ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་དང་། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྣང་བ་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འདྲེན་པས། དེ་གཉིས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡང་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་བདག་འཛིན་གཉིས་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་སོགས་ལོག་ཤེས་རྣམས་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་སྤྱིར་ཚད་མ་མ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱིས་འཇོག་པ་ལས། རང་གི་སྣང་བ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིར་ཚད་མ་ཡིན་པར་མི་འཇོག དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ལོག་ཤེས་སུ་མི་འཇོག་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པས་ལོག་ཤེས་སུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ།།

རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་བྱེད་ཀྱང་རང་གི་སྣང་བ་ཙམ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་སྣང་བ་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་སྣང་ཡུལ་ཁོ་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན་དཀར་པོར་སྣང་བ་ཙམ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་དཀར་པོར་སྣང་བ་དེའི་སྣང་གཞིར་གྱུར་པའི་དཀར་པོ་དེ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་དེའི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རང་གི་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཚད་མར་བཞག་ན། སྒྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ཀྱང་སྒྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཚད་མར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད། ཚུལ་འདིས་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ཙམ་དང་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་གང་ལ་ཚད་མར་སོང་མ་སོང་ལ་ལྟོས་ཏེ་སྒྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་དང་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་གཉིས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་སོ།།

མདོར་ན་ལུགས་འདི་ལ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཇོག་ལ། ཚད་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་དགོས་པར་མི་བཞེད་ཅིང་། གལ་ཏེ་ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་དགོས་པར་འདོད་ན་དོན་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་བརྟགས་དོན་བཅལ་ནས་རྙེད་པའི་དོན་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་དུ་འགྱུར་བར་བཞེད་དོ།།

གཞན་ཡང་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས།

གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་གྱི་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བུམ་པ་དང་སྔོན་

པོ་ལ་སོགས་པ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྒྱ་དང་སོག་མའི་མེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ།།[650]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱ་རྒྱ་དང་སོག་མ་ལ་ལྟོས་པའི་མེ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱའི་མེ་དང་སོག་མའི་མེ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར། འདི་པའི་ལུགས་ལ་དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་དཀར་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ནི། རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དཀར་པོ་མངོན་སུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཤིང་དེ་ལ་སྦྱོར་སྟོབས་ཀྱིས་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞེད་ཅིང་། བཅད་ཤེས་དང་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་རྟོག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡང་ཡོད་དོ།།

གཞན་ཡང་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་བཤད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མར་རྟོག་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །"[651] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "ལུང་ལས་ཀྱང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །"[652] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་ཚད་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་དགོས་པར་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་འདི་པའི་ལུགས་ལ་འཇིག་རྟེན་རང་ག

650 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༣༤-ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༧
651 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༩
652 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢༥-ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༩

པ་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་ཅིང་། མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་དགོས་པར་ཁས་བླངས་ཕྱིན་ཆད་མངོན་སུམ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་བཞག་པར་སོང་བར་བཞེད་པས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་བཞེད་ལ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། "མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྔོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །" ཞེས་པའི་ལུང་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རྟོག་བྲལ་སྨོས་དགོས་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་དགོས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་གསུངས།

དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

སྔོན་བྱས་པ་ཡི་རྒྱུ་མཐོང་ནས། །ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་ཀོ་ཅིས་མི་རྟག།[653]

ཅེས་ཚེ་རབས་སྔ་མ་ཞིག་ཏུ་ལུས་ལ་རྒྱ་བརྟོད་དེ་ཤི་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ད་ལྟའི་སྐྱེ་བ་འདིའི་ལུས་ལ་ཡང་རྒྱ་སྲོལ་དེ་བྱུང་བ་ན། ད་ལྟའི་སྐྱེ་བ་འདིའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་མཐོང་བས་རྐྱེན་བྱས་ཇི་སྔར་གྱི་བག་ཆགས་སད་སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་སང་གི་བྱ་བ་དྲན་པ་ལྟར། སྔར་གྱི་སྐྱེ་བ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ཞིག་ལུགས་འདིས་ཡོད་པར་བཞེད་པས་ཀྱང་འདི་པའི་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་ལ་རྟོག་བྲལ་ཡིན་མི་དགོས་པར་འགྲུབ་བོ། །

དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་དཔེར་ན་དཀར་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ཡང་དཀར་པོ་མངོན་སུམ་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་། དཀར་པོ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཇོག་དགོས་པས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་གི་ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། དཀར་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་དེས་དྲངས་པའི་དཀར་པོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དཀར་པོ་

653 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་པ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༠༥

གསལ་བར་མཐོང་མ་མཐོང་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།

དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཚད་མ་འགོག་ཚུལ་མཚོན་ཙམ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ཡུལ་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་འཐད་ཟེར་བ་ལ། ལུགས་དེ་དག་གིས་རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གྱི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པ་ལྟར་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་འདིར་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་གི་ལུགས་བཞིན་འཇོག་ན་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་ནམ་མཚན་གཞི་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མེད་ན་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱང་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་ཅིང་། རྟོག་གེ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ཚད་མ་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་མེད་ལ། དོན་དམ་པར་དེ་བས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སྨྲ་ན་ནི།" ཞེས་པ་ནས། "འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་མཚན་གཞི་མེད་པས་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱང་མེད་པས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་ག་ལ་འགྱུར།''[654] ཞེས་གསུངས།

ཡང་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་སོ་སོར་འཇོག་མི་ཐུབ་སྟེ། ལུགས་འདིར་ཡིད་མངོན་རྟོག་བཅས་འདོད་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ཡིད་མངོན་དེ་དག་སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྗེས་དཔག་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མངོན་སུམ་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལུགས་འདིར་ཚད་མ་མངོན་

654 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧

རྗེས་གཉིས་སུ་སྡུད་ནའང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཞལ་བྱ་མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གནས་པ་མི་འཐད་པས། ཚད་མའི་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་འོག་མས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་ནར་དབྱེ་བ་མི་འཐད་པར་གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཏེ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དང་། དཔེ་དོན་འདྲེས་པའི་ལྐོག་གྱུར་ཏེ་གཞལ་བྱའི་ཁྱད་པར་བཞིའི་དབང་གིས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག ལུང་གི་ཚད་མ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་སྟེ་དབྱེ་བ་བཞི་བྱས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས། "གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས་གནས་པ་མེད་པ་དེའི་ཚེ་ལུང་ལ་སོགས་པ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །''[655] ཞེས་སོགས་འབྱུང་ངོ་།།

མདོར་ན་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་འཇོག་མི་འཇོག་གི་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་གང་བཟུང་ཡང་། དོན་ལ་ནི་ལུགས་འདིས་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སྤྱི་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྲོལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་བཞེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དེ་དག་གི་བཞེད་སྲོལ་བཀག་པ་ནི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་གྱི་ཚད་འགོག་གི་གཞུང་ལས་ཤེས་ནུས། དེ་ལྟ་ནའང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ལྟ་བུས་ནི། གཞིའི་ལྟ་བ་དཔལ་མགོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་ལུགས་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པའི་ཚུལ་

655 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༢༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག

དེ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་འཆད་ལྷན་དུ་བསྒྲུབས་མོད། འཛམ་གླིང་ཚད་མའི་སྐོར་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པ་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་བས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྲིད་དུའང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་སྤྲོལ་ཕྱེ་བའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྤྲོལ་འཛིན་ཅིང་ཆེས་ཆེར་སྤེལ་བའང་བྱུང་ཡོད་པ་ཤེས་ནུས་སོ།། །།

# སྐབས་དགུ་པ། སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

## ༡ སྤྱི་བཤད།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ཁྲོད་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་དེ་གང་ཡིན་མིན་གྱི་སྐོར་ལ་བརྟག་པ་མཛད་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་ཅིག་ཆགས་ཡོད། སྤྱིར་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་གྲུབ་ནང་སྒྲ་དོན་སྐོར་ལ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། གཅིག་ནས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སློབ་དྲུག་སྟེ། གྲངས་ཅན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ། བྱེ་བྲག་པ། རིགས་པ་ཅན་པ། དཔྱོད་པ་བ། རིག་བྱེད་མཐར་སྨྲ་བ་རྣམས་རིག་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དེ་དག་གིས་རང་གི་བརྗོད་དོན་ཇི་ལྟར་སྟོན་ཚུལ་ལ་ཆེས་སྤྱ་མོ་ནས་རྟོག་དཔྱོད་བྱས་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ནས་སྒྲ་པླ་ཊི་ནི་སོགས་ལེགས་སྦྱར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་དུ་ངག་དང་བརྗོད་པའི་ཆ་ཤས་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་སྐོར་དང་། དེ་བཞིན་ཐད་དང་རྣམ་དབྱེ་དང་རྐྱེན་སོགས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་དང་། དེ་དག་མིང་ཚིག་དང་སྦྱར་ནས་དོན་སྟོན་ཚུལ་སོགས་ལ་བརྡ་སྤྲོད་དང་སྒྲ་རིག་པའི་བཤད་པ་མི་རབས་མང་པོའི་རིང་སྤེལ་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཡིན་པར་སྣང་། དེ་ཡང་ལེགས་སྦྱར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་གྲགས་ཅན་པླ་ཎི་ནི་ཞེས་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བར་གྲགས་ལ། གཞུང་དེར་སྔོན་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་པ་བྱཱ་དི་ཞེས་བྱ་བས། དཔེར་ན་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བ་ལང་ཞེས་པས་བ་ལང་གི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བ་ལང་གི་གསལ་བའམ་བ་ལང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་སྟོན་

པར་བཤད་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་བརྡ་སྦྱོད་པ་བླ་ཛ་ཕླ་ན་ཞེས་བྱ་བས་ནི། བ་ལང་ཞེས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་བ་ལང་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་མི་བརྗོད་ཀྱི་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་བ་ལང་གི་རིགས་བརྗོད་པར་བཤད་པའི་འདོད་པ་བཀོད་དེ་བརྟག་པ་མཛད་ཡོད་པར་བཤད།[656]

གཞན་ཡང་བརྡ་སྦྱོད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་རང་གི་དོན་གོ་བའི་ཚུལ་ལ། ཐྲ་ཏྲི་ཧ་རིས་(ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པ)དཔེར་ན། བ་ལང་དཀར་པོས་ཆུ་འཐུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་དོན་སྟོན་ཚུལ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་དེའི་ཆ་ཤས་མིང་ཚིག་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་དོན་སྟོན་ནུས་མེད། དངོས་སུ་ནི་བརྗོད་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཚོགས་པས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བརྗོད་དོན་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཆ་ཤས་ཡན་གར་བ་སོ་སོས་སྟོན་མི་ནུས་པར་བཤད།[657] དེ་ལྟར་ངག་གི་དོན་བརྗོད་པའི་སྐྱེང་ནས་ཆབས་གཅིག་ཏུ་གོ་ཚུལ་དེ་ལ་ནི་སྤོབས་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མཛད། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡང་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

སྤོབས་པ་ངག་དོན་བཤད་གང་ཡིན།།
དེས་ནི་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།།
ངག་ལས་ཚིག་འདི་དམིགས་ཀྱིས་ནི།།

656 རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༥ ཤོག ༤

657 འདིར་ཐྲཏྲི་ཧ་རིའི་འདོད་ཚུལ་སྙིང་བསྡུས་སྨོས་པ་འདི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད། པོད། ༥ ཤོག ༡༢༣ ཐད། བསྟན་བཅོས་བཀྲ་པ་དི་ཡ། ལེའུ་དང་པོ། ཚན་པ། ༡༣ པའི་སྙིང་དོན་བཀོད་པ་གཞིར་བྱས།

བཀར་ནས་དོན་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས།།[658]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "ཚིག་གི་དོན་མེད་ཀྱང་ངག་ལས་བཀར་ནས་ལུང་ཇི་ལྟ་བར་ཉེ་བར་དཔྱད་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་སྟེ། རང་བཞིན་དང་རྐྱེན་བཞིན་དུ་འབའ་ཞིག་ནི་མི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །" ཞེས་པ་ནས། "ངག་ཉིད་དང་དོན་དག་ནི་སྒྲ་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་དེའི་ནང་གཞན་གང་ཞིག་སྒྲ་དོན་འཛིན་པར་རློམ་པ་དེ་ནི་ཉེ་བར་དཔྱོད་པས་ཡིན་ཏེ་ལྟུགས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[659] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

འདོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ལྟ་བུའི་དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་གནས་པའི་གཞི་ནི་བརྗོད་པའི་སྟེང་ནས་མི་འཇོག་པར། མིང་ཚིག་དང་ཐྲད་སོགས་འབྲེལ་བའི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་པར་བཤད། དེ་དག་གི་ལྟར་ན། དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བ་ལང་ཁྲིད་དེ་འོངས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷས་སྦྱིན་དང་། བ་ལང་། ཁྲིད་དེ་འོངས་ཞེས་པ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རང་གི་དོན་མི་འདྲ་བ་རེ་སྟོན་ནུས་མོད། མིང་ཚིག་དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་ཐྲད་རྣམས་གོ་རིམ་སྒྲིག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གི་དབང་གིས། བརྗོད་པ་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་པ་ལྷས་སྦྱིན་གྱིས་བ་ལང་ཁྲིད་དེ་འོངས་པ་སྟོན་ནུས་པར་བཤད།

658 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤློཀ་༨༦ ཤོག་༡༡-བ། (ན་མའི་འགྱུར། གང་ཞིག་ཚིག་གི་བརྗོད་པ་འདི། །ངག་ལས་དོན་དུ་རྣམ་པར་བརྟགས། །ངག་དོན་སོ་སོར་སྣང་བརྗོད་གང་། །དེ་ཡིས་དང་པོ་ཉེ་བར་བསྐྱེད།།)

659 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག་༡༢༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག་༨༠༨

ཡང་འདོད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི་པྲ་བྷ་ཀཱ་ར་སྟེ་གསལ་བྱེད་པའི་ལུགས་ཏེ། དེས་ནི་ལུགས་དང་པོ་གཉིས་བཀག་སྟེ། རང་ལུགས་ལ་བརྗོད་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་བྱུང་བའི་མིང་ཚིག་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་བརྗོད་པ་དེའི་ནང་གི་མིང་ཚིག་གཞན་རྣམས་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིན་དགོས་པས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་གནས་པའི་གཞི་ནི། བརྗོད་པའི་ནང་གི་མིང་ཚིག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་རིམ་པ་དེའི་སྟེང་དུ་འཛིན། དེས་ན་ལུགས་འདིར་བརྗོད་པ་ངག་གི་དོན་ནི་དེ་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཚིག་སོ་སོའི་དོན་རྣམས་བསྡོམས་པའི་སྟེང་ནས་འཛིན་དགོས་མོད། རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཚིག་བྱེ་བྲག་པ་སོ་སོས་བརྗོད་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གནས་ཏེ་དོན་སྟོན་པ་ལས་རང་རྐྱ་བར་དོན་མི་སྟོན་པར་བཤད།[660]

སྤྱིར་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་བརྟག་པ་ནི་རྒྱ་གར་དུ་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་དར་ཏེ་དུས་རབས་མང་པོར་དཔྱད་པའི་ཚུལ་དེ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད་ལ། དུས་རབས་དེ་དག་གི་ནང་མཛད་རྗེས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཡང་བརྡ་སྤྲོད་པ་པཱ་ཎི་ནི་རྩོམ་པ་པོ་དང་། སྔོན་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་པ་བྱཱ་ཌི། གཞན་ཡང་ཝཱར་ཏྟི་ཀ་ཀཱ་ར་རྩོམ་པ་པོ་ཀཱ་ཏྱཱ་ཡ་ན་དང་། ལྷག་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་དུས་རབས་གཅིག་པའི་སློབ་དཔོན་བྷརྟྲི་ཧ་རི་ཞེས་པ་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་གྲགས་ཆེན་བཱཀྱ་པ་དཱི་ཡ་ཞེས་བྱ་བ་རྩོམ་པ་པོ་དེ་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲ་ཙཱནྡྲ་པ་མཛད་པ་པོ་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཙནྡྲ་གོ་མི་དང་། གཅེར་བུ་པའི་སྒྲ་ལ་མཁས་པ་པཱུ་ཛྱ་པཱ་ད་དང་ཨ་བྷི་ན་བ་ཤ་ཀ་ཊཱ་ཡ་ན་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་བརྩམས་ཏེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པར་བྱས་ཡོད། འདིར་

660 འདོད་ཚུལ་དེ་གསུམ་གྱི་བཤད་པ་རྣམས་ཕྱི་གླིང་པ་མཀྱ་སི་དེ་རིས་ཀྱི་དཔྱད་དེབ་རྗོད་བྱེད་སྒྲའི་སྐོར་གྱི་རྒྱ་གར་ལྟ་གྲུབ་རིག་པ། ཤོག ༣༥-༣༧ བར་བྱུང་བ་ལྟར་བཀོད།

སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ཡིན་ལ། བརྡ་སྤྲོད་དང་སྒྲ་རིག་པའི་སྐོར་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཤེས་པ་ལ་གལ་ཆེ་བས་མགོ་སློས་ཙམ་ཞིག་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

## ༢ སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དགོད་པ།

དེ་ཡང་གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིག་བྱེད་ཚད་མར་འདོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་གསེས་ལ་སྒྲའི་དོན་གང་ཡིན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་མོད། སྤྱིའི་ཆ་ནས་དེ་ཐམས་ཅད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། སྒྲུབ་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་ན། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པར། "སྒྲུབ་པ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་སྒྲའི་གཟུང་བར་བྱ་བ་སྟེ། དེས་ན་སྒྲ་དག་གིས་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དག་གིས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་ཉིད་སྒྲ་དོན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །"[661] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་མངོན་རྗེས་ལས་ལོགས་སུ་ཚད་མ་རང་མཚན་པ་འཛོག་པའང་། གཅིག་ནས་རིག་བྱེད་ཚད་མར་སྨྲ་བ་དང་། གཉིས་ནས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རང་གི་དོན་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པ་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིན་ངེས།

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་འམ་རང་བཞིན་སྒྲའི་དོན་དུ་

661 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༥༠༥

འདོད་ཅིང་། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པས། བ་ལང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་དེས་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཙོ་བོ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དེས་བརྗོད་པར་འདོད་ཅིང་། ཐོག་མར་བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་གཅིག་བརྡ་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་ནས་འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བ་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་རྟག་དངོས་དེ་ལ་བ་ལང་གི་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡིན་ཞིང་། བརྡ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཆ་མེད་དེས་བ་ལང་དཀར་ཟལ་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་ནག་སྒྲུར་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་། བ་ལང་ནག་སྒྲུར་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཉིད་དཀར་ཟལ་གྱི་རང་བཞིན་སྤྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བ་ལང་གི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་པས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་སྒྲུར་མཐོང་བ་ན་ཡང་བ་ལང་གི་བརྡ་གསར་དུ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་འདི་ཡང་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་གོ་བ་ཡིན་ཟེར་རོ།།

དཔྱོད་པ་བ་རྣམས་ནི་རིགས་སམ་སྤྱི་དོན་གཞན་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་ཅིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དེ་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་མིང་སོགས་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་བརྟན་ཅིང་རྟག་པ་ཡིན་ལ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རང་གི་དོན་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པར་རམ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། གཞན་ཡང་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་འདིར་ནི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་ཚད་མར་འདོད་པས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བ་ལ་ལྟོས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཡང་འདོད།

བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་གཉིས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་ལྟ་བ་མཐུན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་སྟེ། རྫས་དང་། ཡོན་ཏན། ལས། སྤྱི། བྱེ་བྲག འདུ་བ་རྣམས་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་རྩ་བའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་ཚིག་གི་དོན

ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་དྲང་སྲོང་རྐང་མིག་པའི་རིགས་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས། གསལ་བ་དང་། རྣམ་པ་དང་། རིགས་རྣམས་ཚིག་གི་དོན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་ལ། དེ་དག་ལས་གསལ་བའི་སྒྲས་རྫས་དང་། ཡོན་ཏན་ཏེ་ཁྱད་པར་དང་། ལས་རྣམས་བརྗོད་པར་བཤད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། “དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་རྟེན་གྱི་ལུས་ཅན་ནི་གསལ་བའོ། །”[662] ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །རིགས་ཀྱི་སྒྲས་ནི་སྤྱི་བརྗོད་པར་དེའི་མདོ་ལས་བཤད་དེ། མདོ་དེ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལས། “དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། མཚུངས་པ་སྐྱེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་རིགས་ཡིན་ནོ། །”[663] ཞེས་མཚུངས་པའམ་འདྲ་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལ་རིགས་སུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ནི་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་བརྗོད་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་ནས་བ་ལང་གི་བརྗོད་སྦྱོར་བ་ན། བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྐྱུར་ལ་སོགས་པའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་ཐ་དད་པའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ལ་བ་ལང་གི་བརྗོད་སྦྱོར་བར་འདོད་ལ། བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལ་ཡོད་པའི་བ་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ནག་སྐྱུར་ལའང་ཡོད་ལ། བ་ལང་ནག་སྐྱུར་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་ཀྱང་དཀར་ཟལ་ལ་ཡོད་ཅིང་། བ་ལང་གི་སྤྱི་དོན་གཞན་དེ་གཉིས་

662 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། ལེའུ་གཉིས་པ། དུམ་བུ་གཉིས་པ། མདོ་གྲངས། ༦༩ མདོ་ཚིག་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༡༠༧ ཤོག ༨༣༠) དྲངས་པ་ལྟར་བཀོད།

663 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། ལེའུ་གཉིས་པ། དུམ་བུ་གཉིས་པ། མདོ་གྲངས། ༦༨ མདོ་ཚིག་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༡༠༧ ཤོག ༨༣༣) དྲངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། སྔར་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་གཅིག་བརྗ་སྒྱུར་བའི་གཞིར་བཟུང་སྟེ་བ་ལང་གི་བརྗ་སྒྱུར་བས། ཕྱིས་ནག་སྐྱུར་ལྟ་བུའི་རིགས་མཐུན་གཞན་མཐོང་བ་ནའང་བ་ལང་གི་བརྗ་གསར་དུ་སྦྱར་མི་དགོས་པར་བ་ལང་དུ་གོ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ལུགས་འདིས་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི། གོང་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་དྲངས་པ་བཞིན། རང་ཉིད་གང་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་ལ་ཐུན་མོང་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ལ་འདོད་ཅིང་། སྤྱི་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དང་། ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་གི་གསལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད། གཉིས་པ་ནི་བ་ལང་ཉིད་དང་ཤིང་ཉིད་ལྟ་བུ་སྟེ། རིམ་བཞིན་རང་གི་གསལ་བ་བ་ལང་རྣམས་ལ་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དང་། རང་གི་གསལ་བ་ཤིང་རྣམས་ལ་ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་འདོད་ཅིང་། བ་ལང་ཉིད་ནི་བ་ལང་ཁོ་ནའི་སྤྱི་ཡིན་ལ། ཤིང་ཉིད་ནི་ཤིང་ཁོ་ནའི་སྤྱི་ཡིན་པས་ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་བ་ལང་གི་ཉེ་ཚེ་བའི་སྤྱི་བ་ལང་ཉིད་ནི། བ་ལང་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་པས་བ་ལང་མ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་དང་། དཀར་ཟལ་ལ་སོགས་པའི་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་ཅིང་། གསལ་བ་རྣམས་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་གསལ་བ་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་ལའང་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་གྲངས་ཅན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་དོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཤད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། “དེ་

སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། རྣམ་པ་ནི་རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་བརྗོད་ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །”[664] ཞེས་བྱུང་། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ལ་རིགས་ཀྱི་རྟགས་ནི་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི་མགོ་བོ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རིགས་མཚོན་ནོ། །རྣམ་པ་ནི་རེས་འགའ་དངོས་སུ་རིགས་གསལ་བར་བྱེད་དེ། གང་གི་ཚེ་མགོ་བོ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ལུགས་མཐོང་བ་ལས་བ་ལང་ཉིད་གསལ་བ་ནའོ། །རེས་འགའ་ནི་རིགས་ཀྱི་རྟགས་ཏེ། གང་གི་ཚེ་རྭ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་སོ་སོ་བའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཀྱི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བ་ལང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གསལ་བ་ཁོ་ནའོ། །དེས་ན་རྣམ་པ་ནི་རིགས་དང་རྟགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །[665] ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ལྟར་ན། ཅི་སྟེ་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་རྫས་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཚིག་དོན་དྲུག་དངོས་དབང་གིས་བརྗོད་པར་མི་བྱེད་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཉིན་རེའི་བྱ་བའི་ཁྲོད་རྒྱུན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འཇོག་པར་དཀའ་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་པ་ནི་རྫས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་ལ། དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཁ་དོག་སྟེ་ཡོན་ཏན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་སྐོར་རོ་ཞེས་པ་ནི་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང་།

664 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། ལེའུ་གཉིས་པ། དུམ་བུ་གཉིས་པ། མདོ་གྲངས། ༨༥མདོ་ཚིག་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག (༣༡) དྲངས་པ་ལྟར་བཀོད།

665 རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ། ལེའུ་གཉིས་པ། དུམ་བུ་གཉིས་པ། མདོ་གྲངས། ༨༥ མདོ་ཚིག་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག (༣༡)དྲངས་པ་ལྟར་བཀོད།

ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང་། བ་ལང་དང་། རྟ་དང་། གླང་པོ་ཞེས་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དང་། སྣལ་མ་འདི་དག་ལ་སྣམ་བུ་ཞེས་པ་འདུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རྫས་ལ་སོགས་པ་མེད་ན་དབྱུག་པ་ཅན་དང་རྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་རིགས་མཐུན་པའི་སྒྲ་བློའི་ཡུལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲའོ། །[666] རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པའི་གནད་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་འདི་ལྟར།

> སྦྱོར་བ་ནི། གང་དང་གང་ཕན་ཚུན་མ་འཚོལ་བར་འཇུག་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དབྱུག་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་དང་ཤེས་པ་དག་ཀྱང་འཚོལ་བ་མེད་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོ། །རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འཇུག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མའོ། །[667] ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།།

མདོར་བསྡུས་ན་རིགས་པ་ཅན་པ་རྣམས་ནི་གསལ་བ་དང་རྣམ་པ་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པས། ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། རིགས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་དང་། འདུ་བ་བཅས་སྒྲའི་དོན་དུ་སྨྲས་པས་རིགས་དང་ལྡན་པའང་སྒྲའི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

666 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལྟར་བཀོད། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༡༠༧ཤོག ༦༠༩

667 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ༡༠༧ ཤོག ༦༡༠

# ༣ སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ།

## ཀ གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་སྒྲའི་དོན་རྣམས་དགག་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ནི། གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། རིགས་སམ་སྤྱི་རྟག་དངོས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའམ་འདུ་བ་དང་། སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱེ་བྲག་རྣམས་རེ་རེ་ནས་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གཞན་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཀག་སྟེ། རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་སེལ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བའི་སྲོལ་བཏོད། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤྱི་བཏག་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་པ་ཞིག་བརྩམས་ཏེ་སྒྲ་རྣམས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བ་སྟེ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པའི་ཚུལ་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པར་སྣང་མོད། གཞུང་དེ་ཆེས་སྔ་མོ་ཞིག་ནས་ནུབ་པས་ཕྱིས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་དྲངས་པའི་ཚིགས་བཅད་རེ་གཉིས་ལས་དེང་དུས་མཐའ་དུ་མེད། གཞུང་དེར་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པར། ཇི་སྐད་དུ།

དོན་དང་སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་ནི། །བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཉིད་མི་འདོད།།
དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་མ་མཐོང་ཕྱིར། །སྤྱི་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཡིན།།[668]

ཞེས་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། གང་ལྟར་ཡང་དེང་དུས་མཐའ་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞུང་རྒྱས་ཤོས་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་

668 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༤༥༤ ཐད་དྲངས།

ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་སུ་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་ལེའུ་ལོགས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་ལས་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་རྟོགས་ནུས།

དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་བརྟག་པ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ། གཞན་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་པ་མངོན་རྗེས་གང་དུའང་མ་འདུས་པའི་ཚད་མ་རང་མཚན་པར་བཞག་པ་བཀག་སྟེ། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་དེ་ཉིད་རྗེས་དཔག་གི་ཁོངས་སུ་འདུ་བར་བསྒྲུབས་པ་ལས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཕྲོས་པ་ཡིན་ལ། འཕྲོས་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

བྱས་སོགས་བཞིན་དུ་རང་དོན་ལ། །གཞན་སེལ་བས་ནི་རྗོད་པར་བྱེད།།[669]

ཅེས་དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ན། རྟགས་བྱས་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལས་ལྡོག་པའི་དོན་གཞན་རྟག་པ་ལ་མེད་པར་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་བཞིན་དུ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་གཞན་ཏེ་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པས། ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་ཚུལ་དང་། སྒྲས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་མཚུངས་པས། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ནི་རྗེས་དཔག་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པར་བསྒྲུབས་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་དོན་སྟོན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་ཁྱད་པར་ཅན་དེའི་སྲོལ་བཏོད། འདིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་སྲོལ་བཏོད་པའི་སེལ་བ་སྟེ་ཨ་པོ་ཏ་ཞེས་པ་དང་།

669 སྡེར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༤-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༥༢

གཞན་སེལ་ཏེ་ཨཏྱ་པོ་ཧ་ཞེས་པའི་ལྟ་བ་དེ་རགས་བསྡུས་ཤིག་ངོས་འཛིན་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་སྐབ་དོན་བརྟག་པའི་དབུས།

སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི། དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྣམས་ཀྱི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མི་དད་པའི་དོན་དག་ལ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་ཞེན་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་གང་དུ་བརྒྱུད་པས་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་པ་དེར་དོན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློས་དོན་ཐ་མི་དད་པ་དག་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་དངོས་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་ལས་ལྡོག་པར་བརྗོད་པའི་འཁྲུལ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གཅིག་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞན་སེལ་བའི་དངོས་པོ་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་སེལ་བ་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་བོ། །[670] ཞེས་གསལ་བར་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གོང་དུ་བཀོད་པའི་ལེ་ཚན་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་གཞུང་། བྱས་སོགས་བཞིན་དུ་རང་དོན་ལ། །ཞེས་པ་དེའི་རྗེས་སུ། གཞུང་དངོས་གཞི་ལ་ཚིགས་བཅད་ ༥༡ མཛད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་འགྲེལ་གཉིས་ཀའི་དོན་ཤིན་ཏུ་བསྡིང་བར་མ་ཟད་ལེགས་སྦྱར་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་པའང་མང་བ་སོགས་ཀྱིས་གོ་དཀའ་མོད། འདིར་ཀུན་བཏུས་རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་ལེ་ཚ་གལ་ཆེ་

670 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༠༤

བ་དེ་ལས། གཞན་སྡེ་སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྨྲས་པའི་སྒྲ་དོན་རྣམས་འགོག་པའི་གཞུང་ཚིགས་བཅད་ ༢ ནས་ ༡༡ རྐང་པ་གསུམ་པའི་བར་དང་། དེ་རྗེས་རང་ལུགས་སྒྲ་སེལ་བས་འཇུག་པར་གྲུབ་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚིགས་བཅད་ ༡༡ རྐང་པ་བཞི་པ་ནས་ ༡༣ བར་དང་། ཚིགས་བཅད་ ༣༣-༣༧ བར་བཅས་ཀྱི་དོན་རྣམས་རགས་བསྡུས་ཤིག་བརྗོད་ན་སློབ་དཔོན་འདིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་གནད་གལ་འགངས་ཅན་རྣམས་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་པར་མཐོང་བས་དེ་ལྟར་དུ་བཀོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་སློབ་དཔོན་འདིས་གཞན་སྡེ་སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྒྲའི་དོན་རྣམས་འགོག་པ་ན། རིམ་པ་བཞིན། ༡ གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། ༢ སྤྱི་རྐྱང་པ་དང་། ༣ སྤྱི་གསལ་གྱི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་དང་། ༤ སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་སྒྲ་དོན་དུ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་བཀོད་པ་ལས། དང་པོ་གསལ་བ་རང་མཚན་སྒྲའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རིགས་སྒྲ་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་མིན།།
མཐའ་ཡས་ཕྱིར་དང་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར།།[671]

ཞེས་པས་རིགས་པ་གཉིས་བཀོད་དེ། དང་པོ་ནི། གསལ་བ་རང་མཚན་རྣམས་རིགས་དོན་གཞན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཡུལ་དུ་མི་རིགས་ཏེ། གསལ་བ་རང་མཚན་རྣམས་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། དོན་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་ནི་དོན་དེ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་

671 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོ་ཏྣ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཀློག ༢ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༤༧

པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དཔེར་ན་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི། རྫས་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་ལ་འང་འཇུག་པར་ཁས་བླངས་པས། སྒྲ་དེ་རྫས་ལ་འཇུག་པ་འཁྲུལ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་དེས་རྫས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སློབ་དཔོན་གྱི་རིགས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རིགས་པ་གཞན་ཡང་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡར་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས།།
དེ་ཚེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྡ་མ་ཡིན།།[672]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྗོད་བྱ་གང་ལ་བརྡར་བཏགས་པའི་དོན་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། ཅི་སྟེ་དེ་ལྟ་བུའི་བརྡ་དེ་གསལ་བ་རང་མཚན་ཞིག་ལ་སྦྱར་བ་ཡིན་ན། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་བརྡ་དེའི་དོན་གོ་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྔར་བརྡ་དུས་ཀྱི་གསལ་བ་རང་མཚན་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་འགགས་ནས་མེད་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འགོག་གོ།

གཉིས་པ་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་སྤྱི་རྐྱང་པ་བརྗོད་པ་དགག་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རྗོད་བྱེད་ལྡན་ནམ་རིགས་ཐ་དད། །དོན་དང་ཐ་དད་མེད་ཐོས་ཕྱིར།།[673]

ཞེས་པ་ལྟར། རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་སྤྱི་རྐྱང་པ་བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།

672 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༣ ཤོག ༡༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༥༧༨
673 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙྪ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤློ་ཀ ༢ ཤོག ༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༥༧

འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པའི་རྫས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་དོན་མཐུན་ཡོད་ཅིང་། གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་དོན་མཐུན་ལ་ནི་ཚ་ཤས་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་ཀ་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟ་ན་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་དེའི་ཚ་ཤས་ཡོད་པ་ཞེས་པ་དེ་བྱེ་བྲག་བུམ་པ་ལའང་འཇུག་པར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། རིགས་སྒྲ་དེས་སྤྱི་རྒྱང་པ་བརྗོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གནོད་པ་སྟོན་ནོ། །དེ་ཡང་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལྟར་ན་ཡོད་པའི་རྫས་དང་། ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ཡོད་པའི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ཐ་དད་པའི་དོན་དང་། རྫས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་གཞི་མཐུན་པར་མི་འགྱུར་ན། དེ་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །"[674] ཞེས་གསུངས། ཅི་སྟེ་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡོད་པའི་རྫས་ཞེས་པའི་ཚ་ཤས་ཀྱི་སྤྱི་སྒྲ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་དེས་ཡོད་པ་བརྗོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡོད་པ་ནི་གཞི་རྫས་ལ་ལྡན་པས་དེའི་དབང་གིས་ཡོད་པའི་རྫས་ཞེས་པའི་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲ་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་དེས་ཡོད་པ་དང་རྫས་གཉིས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་བརྗོད་པར་འགྱུར་བས། ཡོད་པ་དང་རྫས་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཉིས་པོ་ལ་རྣམ་དབྱེའི་མཐའ་ཅན་ཐ་དད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འགོག་གོ །འདིའི་ཐད་དུ་ཀུན་བཏུས་ལས།

674 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༥༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༧༩ འདིའི་ཐད་དུ་ཞམ་དང་དད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ་ཞིང་། རིགས་པའི་གནད་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་ལེགས་སྦྱར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་སྒོལ་དང་འབྲེལ་བས་གཞུང་དོན་གོ་དཀའ་བར་སྣང་ཡང་། བོད་སྐད་དུ་འདིར་ཡོད་པ་དང་རྫས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པ་ན། "ཡོད་པའི་རྫས"ཞེས། ཡོད་པའི་སྒྲ་ལ་འབྲེལ་སྒྲ་སྦྱོར་མོད། ལེགས་སྦྱར་ལ་ནི། "ས་ད་དྲ་བྱམ"ཞེས་ཡོད་པ་དང་རྫས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་མཐའ་ཅན་གཅིག་མཚུངས་སུ་དགོས་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ། "རྫས་ཀྱི་ཡོད་པ"ཞེས་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཚེ། "དྲ་བྱ་སྱ་ས་ཏྟཱ"ཞེས་རྫས་ཀྱི་སྒྲ་ལ་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་ཡོད་པའི་སྒྲ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོ་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས།

ཡང་བརྗོད་པ། ཡོན་ཏན་དང་ནི་ཡོན་ཏན་ཅན། །ཡང་། བརྗོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་དུ།།

ངེས་ཕྱིར་གཞི་དང་མཐུན་པ་ཡི། །རྫས་དང་སྒྲ་དག་རབ་ཏུ་གྲུབ།།[675]

ཅེས་བྱུང་བ་གནད་ཆེ། ལེགས་སྦྱར་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་སྲོལ་ལྟར་ན། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་བའི་ཚིག་དཔེར་ན། རྫས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་སོ་སོའི་ཚིག་གཉིས་ལ་མཐའི་རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། རྫས་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་རྫས་ཀྱི་(དྲ་བྱ་སྱ་)ཞེས་རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་། ཡོད་པ་ཞེས་པ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོ་སྦྱར་དགོས་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཤུཀླ་སྔོན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རས་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ནི་གཞི་མཐུན་རྒྱུའི་དོན་གཉིས་སྟོན་པའི་ཚིག་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་དབྱེ་དང་པོའི་མཐའ་ཅན་གཅིག་མཚུངས་སུ་དགོས་པར་ཚིགས་བཅད་འདིས་སྟོན་ནོ། །དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་སྤྱི་རྐྱང་པ་སྒྲ་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་སྟོན་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཅི་ནས་སྐྱེས་བུ་དོན་བྱེད་པར།།
ནུས་པ་ཤེས་ནས་དེ་བསྒྲུབ་ཕྱིར།།
འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་དོན་རྣམས་ལ།།
བརྗོད་པར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད།།[676]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱེས་བུས་བ་གླང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་

675 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༢༡ འདི་ཛྙཱ་ཏ་རིའི་བསྟན་བཅོས་བརྒྱ་པ་དེ་ཡའི་གཞུང་ཚིག་ཡིན་འདུག

676 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༡༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༦༧༥

ནི་རང་གི་འདོད་དོན་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། སྤྱི་འམ་རིགས་དོན་གཞན་གྱིས་ནི་བཞོན་པ་དང་འོ་མ་བཞོ་བ་ལ་སོགས་པའི་འདོད་དོན་གང་ཡང་བྱེད་མི་ནུས་པས། རིགས་དོན་གཞན་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་བ་གླང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོག་པར་མཛད།

གསུམ་པ་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་དགག་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

འདི་ནི་འབྲེལ་པའང་འབྲེལ་པ་ཅན།།
ཆོས་ཀྱིས་བཤད་པར་བརྗོད་པར་བྱེད།།
དེ་ལྟར་དངོས་པོ་བྱས་པས་བརྗོད།།
དངོས་པོའང་གཞན་གྱིས་འབྲེལ་བ་ཡིན།།[677]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཡང་གལ་ཏེ་རིགས་སམ་སྤྱི་བརྗོད་པའི་སྒྲས་སྤྱི་དེ་ཉིད་གསལ་བ་ལ་འབྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་པ་རང་དབང་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲེལ་པ་ནི་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་ནས་བརྗོད་དགོས་ཀྱི། རང་དབང་དུ་བརྗོད་མི་ནུས་ལ། འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་གཞན་དང་ཡང་འབྲེལ་བས་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་སྒྲས་སྤྱི་གསལ་གྱི་འབྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། “འབྲེལ་པར་བྱེད་པས་འབྲེལ་བ་སྟེ། དེ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱིས་འབྲེལ་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རང་གི་ཆོས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བརྗོད་པར་

677 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༩-བ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧

བྱེད་པའི་སྒྲ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡང་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །”[678] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

བཞི་པ་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དོན་དུ་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དཔེར་ན། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཡོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་ནི། རིགས་དང་ལྡན་པ་སྟེ་རིགས་དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གསལ་བ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་དེ། རིགས་ཡོད་པ་དང་གསལ་བ་བུམ་པ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དེ་རིགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བར་སླ་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཀྱི་སྒྲས་ནི་རིགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །དེ་འགོག་པ་ལ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རང་དབང་མེད་ཕྱིར་དེ་ལྡན་མིན། །བརྟགས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་སྲིད་ཕྱིར།།[679]

ཞེས་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་བཀོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི་རང་དབང་མེད་ཕྱིར་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་ལྡན་ཡང་ཡོད་པའི་སྒྲ་རིགས་དང་རང་གི་ངོ་བོ་ཙམ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྗེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །”[680] ཞེས་བྱུང་། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བརྗོད་པར་མི་

678 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། དད་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༧༩ (འབྲེལ་བ་ནི་འབྲེལ་བྱའི་ཆོས་གཞན་དང་སྦྱར་ཏེ་བརྗོད་དགོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རང་རྐྱ་བར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་མི་སྲིད་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་བཙ་སྤྲོད་པའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་ཧྲི་ཏ་རིས་ཀྱང་བཀྲལ་བ་དེ་ཡ་ལས་བཤད།)

679 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤློག ༧ ཤོག ༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧

680 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༧༩

རིགས་ཏེ། ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་རང་གི་དོན་རིགས་ཡོད་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད་པའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནའང་། རང་དབང་གིས་མིན་པར་སྒྲ་གཞན་བུམ་པ་ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་བའམ་ལྟོས་ནས་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྤྱིར་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཉན་པ་པོའི་བློ་ངོར་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་མི་འཆར་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་དགོངས།

རྒྱུ་མཚན་གཉིས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "ཡོད་པའི་སྒྲ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ན་རང་གི་ངོ་བོའམ་རིགས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ལ་འཇུག་པས་དེ་དང་ལྡན་པར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་གང་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[681] ཞེས་བྱུང་། དེའི་དོན་ནི། ཅི་སྟེ་ཕ་རོལ་པོས་རང་དབང་མེད་ཕྱིར་ཞེས་པའི་གནོད་བྱེད་དེ་མི་འཇུག་སྟེ། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་ཚ་ཤས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་རང་གི་དོན་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་བརྗོད་ཅིང་། དེ་བརྒྱུད་ནས་ཡོད་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་བུམ་པ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའོ།།

རྒྱུ་མཚན་གསུམ་པ་ནི་མི་སྲིད་ཕྱིར་ཞེས་པས་སྟོན་ལ། རིགས་པ་འདི་སྟོན་པ་ལ་རང་འགྲེལ་ལས། "འདྲ་བ་ཡང་། མི་སྲིད་ཕྱིར། དེ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱིས་འདྲ་བ་ལ་ཡང་ཤེས་པ་འཛིན་བའི་འདྲ་བ་ཡང་མི་སྲིད་ལ། ཡོན་ཏན་

681 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༥༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༧༩

གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་འདྲ་བ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །" 682 ཞེས་བྱུང་། དེའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཅི་སྟེ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡོད་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་ན། དེ་ལྟ་ན་བྲན་ལ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བཏགས་པ་བཞིན། ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཡོད་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་བཏགས་ནས་འཇུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་བ་དེ་རྟོགས་པ་འཕོ་བས་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཡོན་ཏན་གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་འདྲ་བ་གང་ཡིན། དེ་གཉིས་ཀ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་རྟོགས་པ་འཕོ་བས་འདྲ་བ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དཔེར་ན་ཀུ་སུ་ཏ་དང་དུང་དཀར་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཁ་དོག་དཀར་པོའི་བློ་དེ་ཀུ་སུ་ཏ་དང་དུང་ལ་རིམ་གྱིས་འཕོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ལ། ཡོད་པ་དང་བུམ་པ་གཉིས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟོགས་པ་འཕོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་ཡོན་ཏན་གཞན་གྱིས་ཕན་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཚོན་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་ཤེལ་དམར་པོ་རྟོགས་པ་ན་ཤེལ་དེའི་མདོག་སྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཚོན་དེ་སྔོན་ནས་བློ་ལ་མ་ཤར་ནའང་ཤེལ་དམར་པོ་དེ་བློ་ལ་འཆར་ཤུས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཁྱེད་ལྟར་ན་སྔོན་ལ་ཡོད་པའི་དོན་མ་གོ་ན་ཡང་ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ཉིད་ལས་ཡོད་པའི་བུམ་པ་གོ་ཤུས་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ལ། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ཡོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་པས། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ན་སྔོན་དུ་ཡོད་པ་གོ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་དེ་གང་ལ་ལྡན་པའི་བུམ་པ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའོ།།

ཡོད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡོད་པའི་གསལ་བ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཏགས་ནས་

682 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༨༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༡༤༢

འཇུག་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་གཞན་ཡང་། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

འབྲེལ་པའི་ངོ་བོ་ཕྱིར་ཀུན་ལ། །ཡོག་པའི་ཤེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།།[683]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར། སྤྱི་རྗོད་པའི་སྒྲ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བཏགས་ནས་འཇུག་ན། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི། རང་གི་དོན་ལ་བཏགས་ནས་སམ་དོན་གཞན་གྱིས་བར་དུ་ཆོད་ནས་གོ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཚོན་གྱིས་ཁ་དོག་བསྒྱུར་བའི་ཤེལ་སྔོན་པོའི་སྣམ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་བཞིན་རང་གིས་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་བཀག དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞན་སེལ་བརྟག་པར་གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། སྤྱི་རྐྱང་པ། སྤྱི་དང་གསལ་བའི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་དང་། སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བཅས་གཞན་གྱིས་སྒྲའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་བཀག་སྟེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

## ཁ རང་ལུགས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པ།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་རང་གི་ལུགས་ལ་ནི། གཞན་སེལ་ཏེ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་རྣམ་གཅོད་སྒྲའི་དོན་དུ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

དེས་ན་སྒྲ་ནི་གཞན་སེལ་ཡིན། །ཞེས་དང་།

683 སྡར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤློཀ ༦ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༩༧

ཡང་དེ་ཉིད་ལས་དོན་བསྡུའི་ཚིགས་བཅད།

བརྗོད་པར་བྱ་བ་མང་པོའི་ཡང་། །སྒྲ་ལས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་མ་ཡིན།།

རང་དང་འབྲེལ་པ་རྗེས་མཐུན་ལས། །འདི་ནི་དོན་ལ་རྣམ་གཅོད་[684]བྱེད།།

སྒྲ་ཡང་དུ་མའི་ཆོས་ལྡན་པ། །གང་གི་དོན་ནི་འདའ་མིན་པ།།

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི། །སྒྲ་ཡི་ཡོན་ཏན་སོགས་ཀྱིས་མིན། །[685]

ཞེས་བྱུང་།

དེ་དག་གི་གོ་དོན་ནི། སྤྱིར་ཤིང་ཤ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟེ་དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་མེ་ཏོག་ཅན་དང་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་ཤ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གཅིག་ལས་རྟོགས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དེ་ལས་ནི་རང་གི་དོན་ཤ་པ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་དཔེར་ན་ཤ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཤ་པ་སྤྱི་ཙམ་གོ་བ་ཡིན་གྱི་ཤ་པའི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་གོ་བ་མ་ཡིན་នོ། །ཞེས་པའོ། །ཤློ་ཀ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར་བྱུང་བ་བཀོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

ཅི་སྟེ་སྒྲ་ཡིས་ཆ་ཅི་ཞིག་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེ་ན་གསུངས་པ། སྒྲ་ཡང་དུ་མའི་ཆོས་ལྡན་པ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། རང་དང་སྤྱིའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དུ་མའོ། །གང་གི་དོན་ནི་འདའ་མིན་པ། །ཞེས་པ་སྤྱིའི་ཆོས་ཤིང་དང་སྒྲ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་གིས་འཁྲུལ་བར་བྱེད་པ་མིན་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་

684 དད་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་དཔྱད་ཅེས་འབྱུང་ཡང་ཞ་མའི་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

685 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ལེ་ཙུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤློ་ཀ ༡༡-༡༣ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩༤༥ སྒྲ་ཡང་དུ་མའི་ཆོས་ལྡན་པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཤློ་ཀ་དེ་རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར་བྱུང་བའི་ཚིག་ལྟར་བཀོད།

ཀྱིས་ཞེས་པ་འདིས་ཆོས་དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །ཉིད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་བསྟན་ཏོ། །སྒྲ་ཡི་ཡོན་ཏན་སོགས་ཀྱིས་མིན། །ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲས་སྒྲའི་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བཟུང་ངོ་། །རྟོགས་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ནི་དེ་རྣམས་ལ་འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ནི་དེ་རྣམས་ནི་ཤིང་གི་དོན་མེད་ཀྱང་རོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་མཐོང་གི་ཤིང་གི་སྒྲ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།[686]

ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །མདོར་ན་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས། དཔེར་ན་ཤ་པ་ཞིག་གཞིར་བྱས་ཏེ། འདི་ཤིང་ངོ་ཞེས་སྒྲ་སྦྱར་བ་ན། སྒྲ་དེས་ཤིང་གི་གསལ་བ་ཤ་པ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་རྫས་དང་བྱས་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ཤིང་མ་ཡིན་འབའ་ཞིག་བཅད་དེ་ཤ་པ་དེའི་ཁྱད་པར་ཤིང་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ཀྱི། ཁྱད་ཆོས་གཞན་རྣམས་མ་བརྗོད་པ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བློས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་དངོས་ཡུལ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་བཟུང་སྟེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་བཞེད། འདི་ནི་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་བསལ་ཕྱིར་ན་ངེས་པ་དང་།།
སྒྲ་ཡང་དེ་སྙེད་ཁོ་ན་དེས། །དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན།།[687]

ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་ཡང་གནད་གཅིག་གོ།

686 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཡེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༢༨
687 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༥༠ ཤོག ༩༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༩༧ ཤོག ༤༧༤

ཏོ་ན་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ན། བསལ་བྱའི་གཞན་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་བྱ། སྒྲས་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་དེ་སེལ་བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

ཤིང་ཉིད་ས་ལས་འགྱུར་རྫས་ཡོད།།
ཤེས་བྱ་གོ་རིམ་བཟློག་པ་ལས།།
བཞི་[688]གསུམ་གཉིས་དང་གཅིག་ཐེ་ཚོམ།།
གཞན་དུ་ངེས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡིན།།[689]

ཞེས་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བའི་ཤློཀ་གཅིག་པོ་འདི་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་ཡིན་པས། འདི་ལ་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མ་བྱུང་མོད། རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར་འདི་ལྟར་བཀྲལ་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

ལྡོག་པའི་སྒོ་ཁོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་པ་འདི་གཞུང་གཟུགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུངས་པ། ཤེས་བྱའི་སྒྲ་ནི་ཡོད་པ་དང་རྫས་དང་ས་ལས་གྱུར་པ་དང་ཤིང་ཉིད་དེ། བཞི་[690]རྣམས་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་མེད་ན་ཡང་མཐོང་བས་སོ། ། འདི་ལྟར་དུ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཡོད་པའི་སྒྲ་ནི་རྫས་དང་ས་ལས་གྱུར་པ་དང་ཤིང་ཉིད་དེ་གསུམ་རྣམས་ལའོ། །རྫས་ཀྱི་སྒྲ་ནི་ས་ལས་གྱུར་པ་དང་ཤིང་ཉིད་དེ་གཉིས་དག་ལའོ། །ས་ལས་གྱུར་པ་ནི་ཤིང་ཉིད་གཅིག་པུ་ལའོ། །དེ་ས་ལ་གཞན་དུ་ཞེས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ནོ་ཞེས་འཇུག་གོ །གཞན་དུ་

688 དད་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར་ལ་གཞི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་ཞ་མའི་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

689 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཞོ་ཏྣ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤློཀ ༣༥ ཤོག ༡༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠

690 འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལ་གཞི་ཞེས་ལན་ཁ་ཤས་འབྱུང་ཡང་ཞ་མ་སེང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་བའི་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

ཞེས་པ་ལུགས་དང་མཐུན་པས་ཏེ། ཤིང་གི་སྒྲ་ནི་ས་ལས་གྱུར་པ་དང་། རྫས་
དང་། ཡོད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་སྟེ་བཞི་རྣམས་ལ་ངེས་པའི་རྒྱུའོ། །དེ་ལྟར་ནི་དེ་
ནི་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་མཐོང་ཞིང་དེ་རྣམས་ལོག་པ་ལ་ཡང་མ་མཐོང་བས་སོ། །
དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ས་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་རེ་རེས་དམན་པས་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་
ལ་ངེས་པའི་རྒྱུར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་ཡང་མཐོང་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་པས་
རྟོགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ན། རིམ་པ་ཇི་ལྟ་བས་བཞི་དང་གསུམ་དང་གཉིས་
དང་གཅིག་གི་དོན་ལ་ངེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ལུགས་ལས་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཤེས་བྱའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་མཐོང་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་མེད་ན་ཡང་མཐོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཐེ་ཚོམ་སྟེ།
དེའི་ཕྱིར་ལྡོག་པའི་སྒོ་ཁོ་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པའོ།།[691]
ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ལྟར་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རང་མ
ཡིན་སེལ་བའི་ལྡོག་པ་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པ་དང་། རང་མ་ཡིན་སེལ་
བའི་ཚེའང་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་།
ཡོད་པ་སྟེ་དངོས་པོ་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ
རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དངོས་པོ་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཤིང་
སྟེ་དོན་བཞི་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་དང་། ཤིང་སྟེ་དོན་གསུམ་དང་། ས་
ལས་གྱུར་པ་དང་། ཤིང་སྟེ་གཉིས་དང་། ཤིང་གཅིག་པུ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་
བ་དང་། དེ་ལས་གོ་རིམ་ལྡོག་སྟེ་སྒྲ་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཤིང་ངོ་ཞེས་པའི་
སྒྲ་ནི་ཤེས་བྱ་དང་། དངོས་པོ་དང་། རྫས་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་སྟེ་དོན་བཞི་ལ་

691 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཡེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༧༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༤༧༩

ངེས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་དང་། ས་ལས་གྱུར་པ་ཞེས་པ་དོན་གསུམ་དང་། རྫས་ཞེས་པ་དོན་གཉིས་དང་། དངོས་པོ་ཞེས་པ་དོན་ཤེས་བྱ་གཅིག་པུ་ལ་ངེས་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བར་གསུངས།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་དགོངས་པ་ལྟར་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་རྗོད་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། སྒྲ་རྣམས་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ཡང་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་རང་མ་ཡིན་པ་གཞན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་སྟོན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་བཞེད། གཞན་སེལ་ཞེས་པའི་བསལ་བྱའི་གཞན་ཡང་། གོང་དུ་ཀུན་བཏུས་རྩ་ཚིག་དང་རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པ་དྲངས་པ་བཞིན། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ཁྱབ་ཆེ་ཆུང་གི་གོ་རིམ་གྱིས་བསལ་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་རིགས་སྒྲ་ཁྱབ་ཆུང་བ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་རིགས་སྒྲ་ཁྱབ་ཆེ་བ་ཤེས་བྱ་དང་དངོས་པོ་དང་རྫས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་མི་སེལ་བར་མ་ཟད། ཤིང་ནི་སྒྲ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ཤེས་བྱ་དང་དངོས་པོ་སོགས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་དག་ངེས་ནུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཁྱབ་ཆེ་བའི་རིགས་སྒྲ་དཔེར་ན་དངོས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུས་ནི། དེ་ལས་ཁྱབ་ཆུང་བའི་སྒྲ་རྫས་དང་ཤིང་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སེལ་བར་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དེ་རྣམས་ངེས་པར་ཡང་མི་ནུས་པར་བཞེད་དོ།།

དེ་ལྟ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི། གོང་དུ་དྲངས་

པའི་གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་ལེའུར། "བྱས་སོགས་བཞིན་དུ་རང་དོན་ལ། །"[692] ཞེས་དང་། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། "ཇི་ལྟར་བྱས་པ་ཉིད་མ་བྱས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྒྲ་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་སྒྲ་ལ་སྦྱོར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[693] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

འོན་ཁྱེད་ཅག་སེལ་བ་སྒྲུབ་ལྟར་ན། སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དངོས་པོར་གནས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཅིང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པས། དེ་ལྟ་ན་སྒྲུབ་པོས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་གིས་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་སྨྲས་པའི་ཚེ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དེས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་མ་འབྲུལ་བར་ཇི་ལྟར་སྟོན་ནུས་ཤེ་ན། དོགས་པ་དེ་ནི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་འདི་དག་གིས་སེལ་བར་མཐོང་བས་དེ་དག་འགོད་པ་ལ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

སྒྲ་གཞན་དོན་ལ་མ་མཐོང་ཕྱིར། །རང་དོན་ཆ་ཤས་ལ་མཐོང་ཕྱིར།།
སྒྲ་ཡི་འབྲེལ་པ་སླ་བ་དང་། །འཁྲུལ་པ་ཉིད་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།།[694]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས།

སྒྲའི་དོན་གཞན་བརྗོད་པ་ལ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ཡང་ཐབས་ཡིན་

692 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙྪ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཀློག ༡ ཤོག ༩-ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༧

693 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙྪ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༦༦-བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༩༧

694 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙྪ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཀློག ༣༨ ཤོག ༡༡-ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠ ཞ་མའི་འགྱུར་ལས་ནི། སྒྲ་ཡིས་དོན་གཞན་མ་མཐོང་ཡང་། །རང་དོན་ཆ་ཤས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། །སྒྲ་ཡི་འབྲེལ་པ་ཉིད་དུ་སླ། །འཁྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱང་བརྗོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱུང་།

ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བ་དག་ལ་འཇུག་པ་དང་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདྲ་བ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པར་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འགའ་ཞིག་ལ་ཡིན་ཏེ། དོན་མཐའ་ཡས་པའི་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་འདྲ་བ་ལ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་འཇུག་པ་མེད་པར་བསྟན་པས་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་དང་འབྲེལ་པ་རྣམས་ལས་གཞན་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རང་གི་དོན་ལ་རྣམ་པར་བཅད་པ་བརྗོད་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ན་ནི། ཤིང་གི་སྒྲ་ལས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཤིང་ཤ་པ་ལ་སོགས་པར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་མི་འགྱུར་བའམ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་བཞིན་དུ་ས་ལས་སྐྱུར་པ་ཉིད་དང་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་ལ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཤིང་གི་སྒྲ་ལས་སྐྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་མ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་ལྡོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ།།[695]

ཞེས་དང་། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་སྐབས་གཞན་དུའང་རང་འགྲེལ་ལས། "འབྲེལ་པའི་སྒྲ་མ་གཏོགས་པར་སྒྲའམ་རྟགས་ནི་རང་གི་དོན་བརྗོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཆོས་དུ་མ་ཉིད་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་དད་པ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་དོན་ལ་འཁྲུལ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །"[696] ཞེས་སོགས་བྱུང་།

695 སྡེར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༨༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༥༧

696 སྡེར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༨༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣༥༦

རྒྱ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་མདོར་བསྡུས་ན། སྤྱི་ར་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་དོན་བརྗོད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་དང་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པ་ལ་འདྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བ་སྟེ་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ལས། མི་འདྲ་བའམ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྒྲ་དེས་མི་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འདྲ་བ་རིགས་མཐུན་པ་ལའང་ནང་གསེས་ཐམས་ཅད་མི་བརྗོད་དེ། མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་སྒྲས་བརྗོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་མཐུན་ཕྱོགས་བཞིན་མཐའ་ཡས་མོད། སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲ་དེ་མི་འདྲ་བའམ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པ་སྟེ་དེ་དག་ལ་མི་འཇུག་པར་ངེས་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་སྤྱིར་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་མོད། ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་རང་དང་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་འཇུག་པས། བརྗོད་བྱ་ཤིང་དེ་ཉིད་རང་གི་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལ་མེད་པར་གོ་ནུས་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་དེས་རང་གི་དོན་ཤིང་ལྟ་བུ་ཤིང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་གྲུབ་བོ། །དེའི་ཕྱིར་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་རང་གི་དོན་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་གོ་ནུས་པར་བཞེད་དོ།།

གང་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་ལུགས་ཀྱི་སེལ་བའི་སྤྱི་ཉིད་སྒྲའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་མཛེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། གསལ་བ་རང་མཚན་དང་། སྤྱི་དོན་གཞན་དང་། སྤྱི་གསལ་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། སྤྱི་ལྡན་གསལ་བ་སོགས་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་མི་འཇུག་ཅིང་། སྤྱིའི་ཁྱད་ཆོས་རང་ཉིད་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་པ་དང་། མི་འགྱུར་བའི་རྟག་

པ་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་གསལ་བ་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲ་དོན་དེ་ལ་ཚང་བར་གསུངས། དེ་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས།

རིགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་རྣམ་གནས་ཕྱིར། །རིགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་དང་། རྟག་པ་ཉིད་དང་། རེ་རེ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་རྫོགས་པ་འདི་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟེན་མི་ཆད་པའི་ཕྱིར་དང་། མཐའ་དག་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོན་ཏན་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་ནི་དོན་རྣམས་ལ་དོན་གཞན་ལྡོག་པ་ཉིད་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ།།[697]

ཞེས་སོ།།

རྒྱལ་དབང་བློའི་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་ལྟར་ན། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཚིག་ཐ་མ་དེའི་འགྱུར་ལ། "སྒྲ་ནི་དོན་གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་རྣམས་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །"[698] ཞེས་བྱུང་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ལུགས་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་རང་གི་དོན་བརྗོད་ཚུལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་བུམ་པ་དེ་བརྗོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེའི་ཚུལ་ནི་རྒྱལ་དབང་བློས།

རང་གི་དོན་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཞིང་འདི་ནི་ལྡོག་པ་

697 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༨༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༩༩ ཞ་མའི་འགྱུར་ལས། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིས་དོན་གཞན་བཟློག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་དབང་བློའི་འགྲེལ་བཤད་ལྟར་ན། སྒྲ་ནི་དོན་གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱུང་།

698 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཡེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༨༣༡

མེད་པར་སྒྲིད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རང་གི་དོན་ལས་དོན་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ནི་ལྡོག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པར་བརྟགས་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒྲ་ལས་དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་། གང་གི་དོན་བརྗོད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ནི་མེད་དེ། རང་གི་དོན་ནི་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། དེ་བརྗོད་པ་པོ་ན་ལས་དེ་ལས་གཞན་པ་བཟློག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།[699]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེའི་དཔེར་སྤུན་མཆེ་མ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་གཅིག་ལ་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ཏེ། འདི་དེའི་སྤུན་མཆེ་མའོ། །ཞེས་བརྗོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་སྤུན་མཆེ་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་ཀྱི། དེ་གཉིས་སོ་སོ་ལ་རེ་རེ་ནས་སྤུན་མཆེ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་རིམ་ཅན་གཉིས་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།[700]

ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ལྟར་ན་སྒྲ་རྣམས་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་གོམས་བག་ཆགས་ལ་ལྟོས་ནས། རང་གི་རྒྱུན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དག་ལས་བརྟགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་དོན་རྟོགས་པའི་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །"[701] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་སྐྱེ་བ་ཡང་གང་ཟག་སོ་སོས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

---

699 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཡེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༢༢

700 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༢༡

701 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། ཤོག ༡༧༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༠༥

གང་ཞིག་ངག་ལས་རྟོགས་པ་ནི། །སྔ་ཚོགས་རྟོགས་པ་སྐྱེ་འགྱུར་བ།།
རང་རིག་ཡིན་ཕྱིར་དེ་ཡང་ནི།།མངོན་སུམ་ལས་ནི་འདས་[702]མ་ཡིན།།[703]

ཞེས་སོ།།

མདོར་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ལུགས་ལ་ནི། བ་ལང་དཀར་ཟལ་ལྟ་བུ་མདུན་ན་ཡོད་པ་བརྗོད་སྦྱོར་བའི་གཞིར་བཟུང་སྟེ། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་དེར། འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་བྱས་པས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་སྒྲུར་མཐོང་བའི་ཚེ། འདི་ཡང་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པ་ལྟར་དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒྲུར་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་ཅིང་དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་པའི་དབང་གིས་མིན་པ་དང་། དཔྱོད་པ་བས་སྨྲས་པ་བཞིན་དུ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་བ་ལང་གཉིས་ལ་དངོས་དབང་གིས་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་མིན་པར། ཕྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་སྔར་བརྗོད་བྱས་པའི་སྐབས་བཞིན་དུ་ནག་སྒྲུར་གྱི་སྟེང་དུ་དོན་གཞན་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་སེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་བཞེད། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་སྔར་དཀར་ཟལ་ལ་བརྗོད་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་མོད། རྟོག་པའི་སྣང་ངོར་སྣང་བ་བ་ལང་རང་མཚན་པ་དང་། བཏགས་པ་བ་ལང་གི་སྒྲ་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ནས་སྣང་ཞིང་། སྒྲ་དོན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་པ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དབང་གིས་

702 རྒྱ་བའི་འགྱུར་ལ་འདུས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྲེལ་པའི་འགྱུར་ལྟར་བཅོས།

703 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། གློག ༩༥ ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༥༡

ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །[704] དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐོག་མར་དཀར་ཟླ་ལ་བ་ལང་གི་བརྗ་སྦྱར་བ་ན། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ལག་བརྡ་ལྟ་བུ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་འབྲེལ་བར་བྱས་པ་ལས་སྒྲ་དེ་ལས་དོན་བ་ལང་ངེས་ཀྱི། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཁོ་ན་ལས་དོན་དེ་རྟོགས་པ་མིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་པ་ཡང་། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཕྱིར་འབྲེལ་མ་ཡིན། །"[705] ཞེས་རྣམ་རྟོག་སྒྲོ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་གསུངས།

འདིར་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་བཞེད་པ་ཙུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཀོད་པ་ནི། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ནི་དེང་དུས་བོད་འགྱུར་འབའ་ཞིག་ལས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ་མི་བཞུགས་པས། སློབ་དཔོན་འདིའི་ཚད་མ་རིག་པའི་དཀའ་གནད་རྣམས་ཞིབ་པར་ཤེས་འདོད་ན་བོད་དཔེ་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་དང་། ཕྱིས་ཀྱི་ཚད་མའི་འགྲེལ་བྱེད་མང་ཆེ་བས་སློབ་དཔོན་དེའི་ཚད་མའི་སྐོར་གྱི་བཞེད་པ་རྣམས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་གཙོ་བོར་མཛད་པར་བརྟེན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཉིད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་པ་གནད་འགག་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཕྱི་རབས་པ་རྣམས་ལ་ཆ་རྒྱུས་དེ་ཙམ་མེད་པར་གྱུར་ཡོད་པ་དང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་བཞེད་པ་འགངས་ཆེ་བ་རྣམས་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་རྩ་བར་བྱས་ཏེ་བཀོད་ན། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་གཞན་སེལ་

704 ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༦༣༩

705 སྣར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར། གློག ༥༣ ཤོག ༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༥༣ འདིའི་གོང་དུ་རང་འགྲེལ་དུ། དད་ཤེས་འགྱུར། (དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༠༨) "འདིས་ནི་སྒྲ་དང་ལག་བརྡའི་འབྲེལ་པ་བསྟན་པས་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །" ཞེས་བྱུང་།

དང་སྒྲ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་འཕེལ་རིམ་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་རགས་ཙམ་དཔོག་ནུས་པས། འདིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསལ་བཤད་ཅི་ཐུབ་ཞུས་ཡོད།

## ༩ དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྒྲ་རྟོག་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསར་གཏོད་གནང་བའི་རྗེས་སུ། རྣམ་གཞག་འདི་ལ་མཛད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྟོད་དུ་ཕེབས་པའི་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡིན་པར་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་ལ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་དུ་གཞན་སེལ་གྱི་དཔྱད་པ་རྣམས་གང་ལས་འཕྲོས་ཚུལ་ནི། བྱས་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་བཤད་པ་ལ། གཞན་གྱིས་དེ་ལྟ་ན་བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མེད་པས། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དེ་ཉིད་རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ལྟར་སྣང་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མཛད་པ་ལས་འཕྲོས་ལ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ་གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཚད་མ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པས། གཞན་གྱིས་འདོད་པའི་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ཡང་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལས་འཕྲོས་སོ།།

དེ་ལ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་དང་པོ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་

ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ་དེང་སང་མཇལ་དུ་ཡོད་ལ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལ་འཕགས་བོད་གཉིས་ཀར་འགྲེལ་པ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། སློབ་དཔོན་འདིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་ཚུལ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པས་འདིར་རྒྱས་པར་མ་སྨོས་ལ། སློབ་དཔོན་འདིས་ཀུང་སྦྱོར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་པ་དང་། སྒྲ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་མ་གཏོགས་གསལ་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཞིག་གི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པ་དང་། རིགས་སྒྲས་གཞན་སེལ་དང་མ་འབྲེལ་བར་གསལ་བ་རང་མཚན་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་མི་རིགས་པ་སོགས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཉིད་རང་ལུགས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་གཙོ་བོར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་གཞིར་བཟུང་ལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ནི་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་ཀ་དང་ཁྱད་པར་དུ་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་དཔྱད་པ་མཛད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྣང་། དེས་ན་འདིར་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྐོར་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པ་མཛད་པ་རྣམས་ལས་གནད་ཆེ་བ་རེ་གཉིས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུར་རང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་པའི་གཞུང་ཤློ་ཀ་གསུམ་བྱུང་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བས་འདིར་འགོད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར།།
མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།།
དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི།།
རིགས་དབྱེ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད།།
དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཆོས། །གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ།།
དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ནུས་མ་ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས།།[706]

ཞེས་སོ།།

དེ་ལ་ཚིགས་བཅད་དང་པོས་ནི། སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་དང་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་པར་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཞི་སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་མཐུན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། རིགས་མི་མཐུན་མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་སྟེ་དེ་དག་ལས་ལྡོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། སྒྲ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་དུའང་མ་བྱས་པ་ལས་ལྡོག་པའི་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་ལྡོག་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་གཉིས་པས་ནི། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་སྒྲའི་སྟེང་དུ་ལྡོག་གཞི་ཐ་དད་པ་ལས་ལྡོག་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ལྡོག་ཆོས་ཐ་དད་པ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བློས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དག་འཇོག་རིགས་པར་བསྟན། ཚིགས་བཅད་གསུམ་པས་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ལྡོག་གཞི་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་ལྡོག་

706 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༥༠-༥༢ ཤོག ༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༣

ཆོས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནི། རང་རང་གོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐ་དད་ཀྱིས་གོ་བར་ནུས་ཀྱི། བྱས་པ་ལྟ་བུ་གོ་བའི་སྒྲས་ཅིག་ཤོས་མི་རྟག་པ་གོ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་རྟོག་བློའི་ངོར་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་བསྟན།[707]

དེ་ལྟར་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྟོམ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་པོ་འདིའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ། "དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །"ཅེས་པ་ནས། "རྣམ་གཅོད་བརྗོད་པར་བྱེད་པར་གྲུབ། །" ཅེས་པའི་བར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱ་དང་ཞེ་གསུམ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་བྱུང་བ་ལས་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། "དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །"ཅེས་པ་ནས། "རྐྱེན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །"[708] ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་བཅད་བཅུ་དྲུག་གིས་སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་རྒྱས་པར་བཀག་ཅིང་། དེ་ནས། "དེ་ལའང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་། །"ཞེས་པ་ནས། "དེ་བྱེད་བརྟེན་པའི་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །"[709] ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་བཅད་ང་བཞི་དང་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲ་རྟོག་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་ལ། དེ་རྗེས། "ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས། །"ཞེས་པ་ནས། "དེ་མེད་ཕྱིར་ན་མི་སྲིད་འགྱུར། །"[710] ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་བཅད་དོན་གཅིག་དང་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་བསྟན་ཅིང་། མཐའ་མར། "དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། །"[711]

707 འདིར་རྣམ་རྩའི་གཞུང་ཤློ་ཀ་གསུམ་གྱི་སྙིང་པོ་བཀོད་པ་རྣམས་ནི་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཊཱི་ཀ་ཆེན་གཞིར་བྱས་པས་དེའི་ཤོག་གྲངས་ ༡༡༧-༡༡༩ བར་ལ་གཟིགས།

708 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༤༣-༥༥ ཤོག ༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༣

709 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༥༩-༡༡༣ ཤོག ༩༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༥

710 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༡༣-༡༥༤ ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༧༩

711 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༥༥ ཤོག ༡༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༥༨

ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གིས་དགག་པའི་སྒྲ་རྟོག་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་གཞུང་མཇུག་རྫོགས་པར་མཛད་པ་ནི་སྤྱིའི་སྒྲོམ་གཞི་ལྟར་བྱུར་སྣང་ངོ་།།[712]

དེ་ལ་གཞན་སེལ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་འགྲེལ་ལས། "ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།"[713] ཞེས་བྱུང་བ་འདིས་སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བུམ་པ་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་བུམ་པའི་ཆོས་ཀུན་མི་སྟོན་པ་དང་མི་རྟོགས་པ་ནི། བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཕྱིས་དེ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་དེ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལྟར་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པར་སྟོན་པ་ན། སློབ་དཔོན་འདིས་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བར། གལ་ཏེ་སྒྲ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་མངོན་སུམ་བཞིན་དུ་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་ན། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲ་དང་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་པའི་ཆོས་མ་མཐོང་བ་མེད་པ་བཞིན་དུ། སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པས་མ་བཟུང་བ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའང་གང་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། འོན་མངོན་སུམ་ལའང་མཚུངས་པར་མི་འགྱུར་

712 འདིར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞན་སེལ་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ས་བཅད་ནི་རྒྱལ་ཚབ་རྗེའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལ་བརྟེན།

713 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༧༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༣༢

རམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་མ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ལ། རྟོག་པ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པས་རྟོག་པས་སྒྲའི་སྟེང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་བཟུང་ན་ངེས་དགོས་ལ། མངོན་སུམ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་ལའང་ཡུལ་གང་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་རྐྱེན་ཡོད་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་ནུས་ཞེས། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་དང་ངེས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བསྒྲུབས། དེ་ལྟར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས།

> མངོན་སུམ་ནི་གང་གི་ཡང་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ངེས་གང་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་ཡང་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་នོ། །འོན་ཅི་ཞེ་ན། དེར་སྣང་བས་སོ། །དེ་བས་ན་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པའི་དབང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པ་དག་མ་ཡིན་ནོ། །ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འགའ་ཞིག་ངེས་ཀྱང་གཞན་ལ་མ་ངེས་པས་འཇུག་པ་ཐ་དད་པས་འཛིན་པ་དང་མི་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།[714]

ཞེས་དང་། ཡུལ་གང་ལ་གོམས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ངེས་པའི་རྐྱེན་ཚང་བ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་དཔེར་ཡང་། བྲམ་ཟེ་ཞིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དང་སློག་སློབ་པའི་དགེ་རྒན་གཉིས་ཀ་ཡིན་མོད། དེ་འོང་བར་མཐོང་བ་ན་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཕ་འོང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཀྱི་དགེ་རྒན་འོང་ངོ་སྙམ་དུ་མི་བསམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས།[715]

714 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༢༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༩༠
715 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༢༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༩༡

འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དེ་ཇི་ལྟར་སྤྱི་ར་འཇོག་ཅེ་ན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ལན་བཏབ་ཅིང་། སྤྱི་ཞེས་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྒྲའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བློ་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུས་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་དག་ཀྱང་བསྲེ་ཞིང་དེ་དག་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བར་གསུངས།[716] དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ཡང་དཔེར་ན་ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་ལྟ་བུ་ཤིང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་དུ་གནས་མོད། རང་ཉིད་ཤིང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དེ་མི་སྣང་ཞིང་། དེ་དག་ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་བུར་བསྲེས་ནས་སྣང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤ་ཤུག་གཉིས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ནི་རྟོག་པའི་དབང་གིས་སྤྱི་ར་འཇོག་གི ཤ་ཤུག་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་རང་མཚན་པ་མིན་པར་བཞེད།

སྐབས་འདིར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོར་ལ་བཞེད་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བསྟན་པ་ནི། དཔེར་ན། འདི་ཤིང་ངོ་། །འདི་ཡང་ཤིང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤིང་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ན། བློ་དེས་ཤིང་དང་ཤིང་མ་ཡིན་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་ཤ་ཤུག་ལྟ་བུ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་ངེས་པ་དང་། ཤ་ཤུག་གཉིས་ཀྱི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རྣམས་སྐབས་དེར་བསྒྲིབས་པའི་དབང་གིས་མ་མཐོང་ཡང་། དེ་གཉིས་ཤིང་དུ་འདྲ་བར་ངེས་ལ། དེ་ལྟར་ཤིང་གསལ་དེ་རྣམས་ཤིང་དུ་འདྲ་བའམ་གཅིག་པར་འཛིན་པའི་བློས་བཅོས་པའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བསམ་ངོ་ལ་ལྟོས་ནས་ཤ་པའི་སྤྱི་དང་ཤུག་པའི་སྤྱི་ར་བཞག་པ་ཡིན་པར་བཞེད།

འདིར་ངེས་དགོས་པའི་གནད་ཅིག་ནི། ཤིང་གི་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཤིང་དུ་འདྲ་བར་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི། དེ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པའི་དབང་གིས

716 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༨༨

ཡིན་ལ། རིགས་མཐུན་པའི་དོན་ཡང་འབྲས་བུ་འདྲར་འཛིན་གྱི་བློ་དོན་མཐུན་མཚུངས་པར་སྐྱེད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། ཤིང་གི་གསལ་བ་མཐའ་དག་གིས་ཤིང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པར་གཅིག་མཚུངས་སུ་གནས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིང་འཛིན་མངོན་སུམ་དང་། འདི་ཤིང་ངོ་སྙམ་པའི་ཤིང་འཛིན་གྱི་བློ་མཚུངས་པར་སྐྱེད་ནུས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། དཔེར་ན། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དང་། དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་དང་། བར་གྱི་སྣང་བ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཞིག་མེད་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ཚོས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འབྲས་བུ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་སྐྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས། ཚུལ་འདི་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཅིག་རྟོགས་དོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ།།
དོན་གཅིག་སྒྲུབ་ལ་འགའ་ཞིག་ནི།།
ཐ་དད་ཡིན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས།།
ངེས་ཏེ་དབང་པོ་ལ་སོགས་བཞིན།།[717]

ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་དུ།

ཤིང་ཤ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་ཡང་། རང་བཞིན་གྱིས་ནས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་མངོན་པར་ཤེས་པའམ། གཞན་མེ་དང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པ་ཤིང་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་བྱ་བ་རྐྱེན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཐ་དད་པ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་

717 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༢༣ ཤོག ༡༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༢ ཤོག ༥༢༨

ཏེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།[718]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་རྒྱུ་དུ་མ་ནང་ཕན་ཚུན་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཅིག་སྐྱེད་པའི་དཔེ་གཞན་ཞིག་ནི། དཔེར་ན་སྨན་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་ཁ་ཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ཞིག་མེད་ཀྱང་དེ་རྣམས་སོ་སོ་བའམ་ཐུན་མོང་གིས་ཚ་བའི་ནད་འཇོམས་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས།[719] དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་དུ། "གཞན་དག་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་དག་ཁོ་ནས་ཤེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ན། དེ་ལ་སྤྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ།"[720] ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། "དེ་ལ་བསྒྲེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་འབྲུལ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་རིམ་གྱིས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་དོ། །ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །"[721] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ནི་དཔེར་ན། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཤིང་གསལ་རྫས་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་ཅིང་། ཤིང་གསལ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཤིང་དུ་རིགས་གཅིག་པར་འཛིན་པ་དང་། རང་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་དུ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཤིང་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ནི། རང་གི་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་ལྟ་བུར་འཁྲུལ་པའི་བློ་ཡིན་ཡང་། སྤྱི་དང་

718 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༥༣

719 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༥༣

720 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༡༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༦༧

721 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༧༨

གཞི་མཐུན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་མི་འགལ་ལ། རྟོག་པ་དེ་དག་སླེབ་རྒྱུ་ལ་ཚུར་འཁྲུལ་བའི་བློ་དང་མི་འདྲ་སྟེ། ཞེན་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་སྒོ་ནས་འཁྲུལ་བར་འཇོག་མོད་ཀྱི། ཞེན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པས་ན་རང་གི་ཡུལ་ཐོབ་པར་བྱེད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས། "ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཡུལ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། སྣང་བ་ལ་ལྟོས་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[722] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ཤིག་ལ་ཐུག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཞེན་འཛིན་རྟོག་པ་དེ་རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཞེན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པས་དེ་དང་འབྲེལ་ཅིང་། ཞེན་འཛིན་མངོན་སུམ་ནི་ཞིང་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེས་པས་ཞིང་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། འདིས་ནི་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པའང་ཞེས་ནུས་སོ། །ཚུལ་འདི་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མངོན་སུམ་ལེའུར་ཡང་ཞིན་ཏུ་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

གལ་ཏེ་དངོས་ཆོས་ཉིད་ཉམས་ན།།
དངོས་པོར་འཛིན་པ་སྤྱོད་འགྲོ་ཅན།།
དེ་ཞེས་ཡིན་ཕྱིར་ཉེས་འདི་མེད།།[723]

ཅེས་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་བྱེད་མི་དགོས་པར་བཤད་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དེ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོགས་པ་བཀོད་པའི་ལན་དུ།

722 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༡༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༨༥
723 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༥༣ ཤོག ༡༢༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠

བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་སྣང་ཡུལ་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མི་བྱེད་མོད། དེ་ནི་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པའི་གསུང་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

> གལ་ཏེ་དངོས་ཆོས་ཉིད་ཉམས་འགྱུར། །གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མེད་པར་སྤྱི་འཛིན་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པ་དམ་བཅས་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་སྐྱོན་འདི་མེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དངོས་པོ་འཛིན་པ་སྔོན་འགྲོ་ཅན། །སྤྱི་དེའི་ཤེས་པའམ་སྤྱིའི་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱི་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བས་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་འདུག་པ་དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོའི་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ།།[724]

ཞེས་སོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས་གཟུགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དེ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་དེ་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བཞག་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། བློ་

724 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༤ ཤོག ༣༩༢

དེས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་བའམ་བློས་བཅོས་པའི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུར།

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ནི།།
དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་རྣམས་དང་འབྲེལ།།
དེས་ན་གཞན་སེལ་མཐར་ཐུག་ཕྱིར།།
མཚན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད་པར་བརྗོད།།
ལོག་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དག་ལས།།
ཤེས་ལ་གཞན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་།།
གང་དེ་འང་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མིན།།
དེ་འཁྲུལ་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་ཡིན།།[725]

ཞེས་སོགས་བྱུང་བའང་གནད་ཆེའོ།།

དེ་ལྟ་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་གི་ཚིག་ཟིན་ལྟར་ན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་བློའི་སྣང་བ་འབའ་ཞིག་ལ་བཞག་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་དེ་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ནི་རྟོག་པའི་འཁྲུལ་ངོ་ཙམ་ལ་ཡིན་གྱི། གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྗེས་འགྲོའི་ཆོས་གཅིག་པུ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མེད་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་ནའང་སྐབས་འགར་རང་ལུགས་ཀྱིས་སྤྱིར་འདོད་པའི་གཞན་སེལ་དེ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སྤྱི་བློའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་འགལ་བ་མེད་པ་དང་། རྗོད་

725 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༡༨༤-༡༨༥ ཤོག ༡༣༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༤༠

བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་སྣང་བ་སྟེ།[726] གཞན་སེལ་སྤྱི་བློའི་རྟེན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གསུངས་པའི་ཐད་དུ་གཞན་སེལ་དེ་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་གསུངས་པས། དོན་དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་སྣང་། སྤྱིར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྤྱི་དེ་ལ། ༡ བུམ་པའི་སྒྲ་དོན་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ༢ རི་བོང་རྭ་མེད་པའི་སྒྲ་དོན་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ༣ ཤེས་བྱའི་སྒྲ་དོན་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་སྟེ་རིགས་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མཐོང་བ་དང་དངོས་པོར་མེད་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་དེ་གཉིས་ཀར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྐྱེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྟོག་བློ་ལ་སྣང་བར་གསུངས།[727]

སྒྲས་རང་གི་དོན་བརྗོད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འདིས་སྤྱིར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་བཞེད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་པ་མིན་པ་དང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་གཞན་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་ཀྱི། སྒྲུབ་པའམ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་བརྗོད་མི་ནུས་པས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ལ་མི་འཇུག་པ་སོགས་རང་ལུགས་སུ་མཛད། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ན་བརྡ་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པ་དང་མི་འདོད་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་

726 ཕྱི་དཔེ། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༩༥༡ རྒྱུ་མཚན་དེ་གསུམ་གྱི་བཤད་པ་ཞིབ་པར་ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་(དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༡༡༦༥ ) གསལ།

727 ཕྱི་དཔེ། བསྟན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༢༠༥ ཤོག ༡༠༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༦ ཤོག ༧༨༦ རྣམ་ངེས་གཞན་དོན་ལེའུར་ཡང་གསལ།

བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཡོད་པའི་རང་མཚན་གྱི་བ་ལང་ཞིག་དངོས་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་མོད། བ་ལང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བ་ལང་ལྟ་བུར་སྣང་བ་དེ་བརྒྱུད་ནས་བ་ལང་དངོས་ཐོབ་སྟེ་རང་གི་འདོད་དོན་འོ་མ་བཞོ་བ་སོགས་སྒྲུབ་ནུས་པར་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས།

འཇིག་རྟེན་ལ་ནི་འདི་བརྡ་མི་བྱེད་པའམ། སྒྲ་མི་སྦྱོར་བས་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་བའི་ཉམ་ང་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འདིའི་རྩོམ་པ་འབྲས་བུའི་དོན་ཅན་རིལ་མགོ་བ་ཁོ་ནར་བརྩེ་སྟེ། རྩོམ་པ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ནི་ཡལ་བར་དོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འགའ་ཞིག་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ་འདིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འགའ་ཁོ་ན་ལ་བལྟ་བའི་རིགས་སོ། །དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་དག་འདོར་བ་དང་ཐོབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་དག་གི་བསྒྲུབ་པ་དང་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པ་དག་བྱ་བའམ། བྱེད་དུ་གཞུག་པའམ། སྦྱོར་བ་ལ་གུས་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲ་རྣམས་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཡལ་བར་དོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།[728]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཅན་གྱི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོ་སོར་སྣང་བའི་ངང་ཅན་གྱི་དོན་ཡུལ་དུ་བདག་གིར་བྱེད་དོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཆད་པ་པོ་དང་ཉན་པ་པོ་ནི། དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་པར་འདོད་པས་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རྣམ་པ་ཅན་

728 སྡེ་དགེ་ བསྟན། ཚད་མ། ཚེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༡༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༨༠

གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[729] ཞེས་བྱུང་།

མདོར་ན་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་བློས་བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། མདུན་ན་ཡོད་པའི་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་དེ་ཉིད་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པར་གོ་ཐུབ་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་གཉིས་ལ་སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ནའང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བ་ལང་གི་དོན་བྱེད་པར་མཚུངས་པས། བ་ལང་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུའི་བློ་ངོར་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་མཚུངས་པར་སྐྱེད་ནུས་ལ། བློ་དེས་མདུན་ན་ཡོད་པ་དེ་གཞན་རིགས་མི་མཐུན་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པར་བཞེད་པས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་མི་འདྲ་བར་སློབ་དཔོན་འདིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་གཞན་ནམ་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་ཚུལ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བཤད་པ་གཙོར་འདོན་མཛད་པའི་སྟེང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྣང་།

དེ་ལྟར་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་སྐྱེད་པས་ན། རྟོག་པས་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས། དོན་ལ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བཞེད་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་བཤད་པ་དེ། སློབ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱོན་པའི་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གཙོ་བོར་མཛད་པར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་དུས་

729 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༠༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༠༥༣

རབས་བརྒྱུད་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་དགེ་སྡུངས་ཀྱི་གཞན་སེལ་བརྟག་པའི་ཚིག་ལེ་ཨུར་བྱས་པར།

དེ་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཐ་དད་ལ།།
འབྲས་སོགས་མཚུངས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།།
བློ་ཡིས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས།།
ཐ་སྙད་རྣམས་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག།[730]

ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པར་ཡང་། "བྱེ་བྲག་རྣམས་སོ་སོར་ཐ་དད་པ་ལ་མཐོང་བ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་བའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ངེས་པར་བྱེད་པས་ནི་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ཞེན་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་གཅིག་བྱེད་པའི་གསལ་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་དེ་མི་བྱེད་པ་དག་ལས་ལྡོག་པ་རང་བཞིན་མཚུངས་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །"[731] ཞེས་དང་། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་ལས་ཀྱང་།

འབྲས་བུ་དེ་བྱེད་གཅིག་ཉིད་ལ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་།།
བློ་འགྱུར་ཕྱིར་ན་སྐྱོང་བ་ལས། །ཐ་དད་མེད་མིན་ངེས་བརྟེན་ཡིན།།[732]

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

730 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༡༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༥༣༣
731 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༨༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༦༥༢
732 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༤༡༡

# ༥ སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གཞན་གྱིས་གནོད་བྱེད་བཀོད་པ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

## ཀ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ།

གོང་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་སྨད་དམ་དྲུག་པའི་སྟོད་ཙམ་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྤེལ་བར་མཛད་དེ། བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པས་འདོད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་མི་དགོས་པར། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་རྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་བློའི་འཇུག་ཚུལ་ཆ་ཚང་བ་འཇོག་ནུས་པར་བསྒྲུབས་པ་ནི། བྱེ་རིགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་རྩ་བ་ཤེས་བྱ་ཚིག་གི་དོན་དྲུག་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་ཚབས་ཆེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་མེད་ཅིང་། སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་འདིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས་ཐུབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་བརྗོད་ཅིང་རང་གི་དོན་འཁྲུལ་མེད་དུ་བརྗོད་ནུས་པར་བསྒྲུབས་པ་སོགས་ནི། དཔྱོད་པ་བས་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཚད་མ་དང་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་སྒྲར་འདོད་ཅིང་། སྤྱི་ར་སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ལ་དོན་དམ་པའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་སོང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན། དུས་རབས་དྲུག་པ་དང་བདུན་པར་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ནང་ནས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་མཁན་བྱུང་བ་ལས། གྲགས་ཆེ་

ཤོས་ནི་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུདྱོ་ཏ་ཀ་ར་སྟེ་འོད་བྱེད་པ་(དུས་རབས་དྲུག་པ།)དང་། དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ཏེ་ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷཊྚ་(དུས་རབས་བདུན་པ།)གཉིས་ཡིན། འདིར་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་བཀོད་པའི་གནོད་བྱེད་གཙོ་བོ་རྣམས་མདོ་ཙམ་རེ་དང་། དེ་དག་ལ་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་དང་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པར་སྒྲོན་སྤྱོང་མཛད་ཚུལ་རྣམས་རགས་ཙམ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་འོད་བྱེད་པས་ནྱཱ་ཡ་བརྟིཀ་སྟེ་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་བཀོད་པའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི།

༡ སྒྲས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་བརྗོད་ན། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱིར་བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་དངོས་འགལ་དུ་བྱས་ནས། སྒྲ་དེས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་སེལ་བར་འཇོག་ནུས་མོད། ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཕུང་སུམ་སེལ་བའི་རང་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་མིན་པ་ཞེས་པ་ཞིག་འཇོག་ཏུ་མེད་པས། སྒྲ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འཇུག་ལ། རིགས་པ་འདིས་གཉིས་ཞེས་པ་དང་། གསུམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལའང་སྐྱོན་མཚུངས་པར་འཇུག་པར་འགྱུར་སྟེ། གཅིག་ལ་སོགས་པའི་དོན་བཀག་པས་གཉིས་ཀྱི་ཚོགས་པའི་དོན་

ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད།[733] རིགས་པ་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་སྒྲ་འདི་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་མིན་པ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དོ་ཞེས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་སྒྲ་རྐྱང་པ་མིན་པར་གཞི་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ཕྱིའི་བུམ་སོགས་ཁོ་ན་བདག་ཏུ་མེད་ཀྱང་གཞན་བདག་ཏུ་གྲུབ་པོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བ་སྲིད་པས་དེ་དག་སེལ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་གཞན་གྱིས་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་མེད་པའི་ཚུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་སྒྲ་ལ་ཡང་། །" ཞེས་པ་ནས། "ཐལ་བར་མི་ཤེས་པས་སྨྲས་ཡིན། །" [734] ཞེས་པའི་བར་གྱི་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཏོ།།

༢ གཞན་ཡང་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་པའི་གཞན་སེལ་དེ་བ་ལང་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ་དངོས་མེད་ཡིན། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་བ་ལང་ཉིད་དམ་བ་ལང་ལས་གཞན་ཡིན། གལ་ཏེ་བ་ལང་ཡིན་ན་གཞན་སེལ་སྒྲ་བ་རྣམས་ནི་མིང་ལ་རྩོད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །བ་ལང་མ་ཡིན་ན་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་ཡ་མཚན་པར་འགྱུར་ལ། གལ་ཏེ་དེ་དངོས་མེད་ཡིན་ན། སྤྱོད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་བུའི་ཉམས་སྤྱོད་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་མེད་འབའ་ཞིག་གི་དོན་བློ་ལ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྩོད།[735] གནོད་བྱེད་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། བ་ལང་གི་སྤྱི་གཞན་སེལ་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བ་ལང་དུ་ཞེན་ཡང་བ་ལང་དུ་མ་གྲུབ་པས་དངོས་པོ་མིན་ལ།

733 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༡༡༧-༡༢༠ ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༡ གནོད་བྱེད་དེ་འོད་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་ཡ་བརྟེན་ཤློཀ ༣༡༨ ནང་བྱུང་།

734 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༣༢༠-༣༢༣ ཤོག ༨༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༤

735 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༡༢༡ ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༡ དེ་ནི་འོད་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་ཡ་བརྟེན་ཤློཀ ༣༡༨ལྟར་རོ།།

སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཞན་སེལ་དེ་ལ་ཞེན་ནས་བ་ལང་ངེས་པར་འགྱུར་བ་དང༌། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ནི་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བ་ལང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དངོས་མེད་མེད་དགག་ཙམ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པའི་ཚུལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "སེལ་བ་དངོས་སུ་ཡོད་མེད་མིན། །" 736 ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་གསལ།

༣ གཞན་ཡང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་སེལ་བ་དེ་བ་ལང་དང་གཅིག་གམ་ཐ་དད། གལ་ཏེ་ཐ་དད་ན་དེ་བ་ལང་གི་སྟེང་དུ་གནས་སམ་མི་གནས། ཅི་སྟེ་བ་ལང་གི་སྟེང་དུ་གནས་ན་ནི་སེལ་བ་དེ་བ་ལང་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བ་ལང་འདི་ཡོད་པའོ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བ་ལང་ཡོད་པར་མི་བརྗོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་བ་ལང་གི་ཁྱད་ཆོས་སེལ་བ་བརྗོད་པ་ལས་གཞི་བ་ལང་དེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་སེལ་བ་དེ་བ་ལང་གི་སྟེང་དུ་མེད་ན་ནི། བ་ལང་གི་སེལ་བ་ཞེས་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་འབྲེལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་སེལ་བ་དེ་བ་ལང་ལས་ཐ་དད་མིན་ན་ནི། ཕྱོགས་གླང་གིས་སེལ་བ་སྒྲ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད།737 རིགས་པ་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། གལ་ཏེ་བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཉིད་དངོས་སུ་གཙོ་བོར་སྟོན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་རྣམས་འབྱུང་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ནི་བ་ལང་གི་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་བ་ལང་གི་སྒྲ་དོན་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་ཤུགས་ལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ

736 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༣༢༩-༣༣༥ ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༨

737 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༡༢༨ ཤོག ༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༢ དེ་ནི་འོད་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆུ་ཡ་བརྟེག ཤློཀ ༣༡༥ ལྟར་རོ།།

ལས་ལོག་པ་བརྗོད་ལ། ཉན་པ་པོས་ཀྱང་བ་ལང་གི་སྒྲ་དོན་དངོས་སུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་རིང་ཅག་གི་གྲུབ་མཐའི་གནད་མ་ཤེས་པས་ཉེས་པ་དེ་དག་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "སྒྲ་ནི་དངོས་སུ་དོན་གཞན་ལས། །"[738] ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་གསལ།

༩ ཡང་བ་ལང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་རང་གི་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་སེལ་བ་དེ་གཅིག་ཡིན་ནམ་སོ་སོ་བ་ཡིན། ཅི་སྟེ་གཅིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སེལ་བ་དེ་ཕྱོགས་དང་དུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བ་ལང་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་རྣམས་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སེལ་བ་དེ་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བ་ལང་གི་སེལ་བ་དེ་བ་ལང་གི་གསལ་བ་སོ་སོར་ཐ་དད་པ་རེ་ཡོད་ན་ནི། བ་ལང་གི་གསལ་བ་མཐའ་ཡས་པ་བཞིན་དུ་བ་ལང་གི་གཞན་སེལ་ཡང་མཐའ་ཡས་པར་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་གླང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་རིགས་ཀྱི་སྒྲས་གསལ་བ་རང་མཚན་མི་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། གསལ་བ་རྣམས་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རྟོད།[739] གནོད་བྱེད་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་ནི། བ་ལང་གི་སེལ་བ་དེ་དག་ནི་བ་ལང་གི་སྟེང་དུ་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆོས་ཡིན་པས། དེ་དག་དོན་དམ་པར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་ན་ཉེས་པ་དེ་དག་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་སོགས་ཀུན། །"[740]

738 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༣༢༧-༣༢༨ ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༩

739 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༠-༡༣༡ ཤོག ༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༣ དེ་ནི་འོད་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་ཡ་བརྟེན་ ཤློ་ཀ ༣༡༥ལྟར་རོ།།

740 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༣༢༦ ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༩

ཞེས་སོགས་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་གསལ་ལོ།།

༥ གཞན་ཡང་གཞན་སེལ་དེ་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན། སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བའམ། དགག་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན། གལ་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། ཅི་སྟེ་དགག་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟ་ན་གཞན་སེལ་དེའང་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གཞན་ཞིག་རྣམ་པར་བཅད་ནས་བརྗོད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་གཅོད་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད་དོ། །[741] རིགས་པ་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་དེ་དག་གི་གཟུགས་བརྙན་ནམ་སྒྲ་དོན་སྣང་བའི་རྟོག་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་དངོས་སུ་ངེས་པའི་ཤུགས་ལ་དེ་དག་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་ལས་ལོག་པ་དེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་མིན་པས་ན་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། སྒྲ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པའི་ཚུལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། “སྒྲ་དོན་སེལ་བ་ཡིན་ནམ་ཅི། །”[742] ཞེས་སོགས་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་གསལ།

ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་ཤོས་ནི་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་ཀུ་མཱ་རི་ལ་བྷཊྚ་སྟེ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་གཞུང་དུ་བྱུང་བར་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལ། དེས་བསྟན་བཅོས་ཤློ་ཀ་ཝཱར་ཏི་ཀ་སྟེ་དཔྱོད་པ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་

741 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༡༣༣-༡༣༥ ཤོག ༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༣ དེ་ནི་འོད་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣ་ཡ་བཏྟི་ཀ ཤློཀ ༣༡༥ལྟར་རོ།།

742 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༣༣༡-༣༣༨ ཤོག ༨༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༩

འགྲེལ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཤིང་གཞུང་དེར་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་ལེ་ཚན་ལོགས་སུ་བྱས། དེར་བཀོད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཀུང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བསལ་བྱའི་གཞན་མེད་པས་སྒྲ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། ཡང་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ཞིབ་མོར་མཛད་ཡོད་ལ། ཁྱད་པར་དུ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ནི་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་ཤློ་ཀ་བརྗེ་ཀའི་གཞན་སེལ་འགོག་པའི་ཐད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱས་པར་དངོས་སུ་བཀོད་ཡོད་པས།[743] འདིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་གསལ་བའི་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་འགོག་པའི་གནོད་བྱེད་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་དང་དེ་ལ་རྩོད་ལན་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་དགོད་པར་བྱའོ།།

## ཁ སེལ་བ་མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གང་ཡིན་བརྟགས་ནས་དགག་པ།

གཞན་སེལ་སྨྲ་བ་རྣམས་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་སེལ་བ་དེ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ལ། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ན་རེ། དེ་ལྟ་བུའི་སེལ་བ་དེ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནམ་མེད་དགག་ཡིན། གལ་ཏེ་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་འདོད་ན། ངེད་ཅག་གིས་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དེ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་འདོད་ལ། ཁྱེད་ཅག་གིས་ཀྱང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་

743 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༨༩-༡༡༠ ཤོག ༣༨-བ། ༨༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༥- ༩༠ བར་ཚིགས་བཅད་རེ་ལྟ་ཤློ་ཀ་བརྗེ་ཀའི་གཞུང་དངོས་སུ་དྲངས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱི་དེ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་མིང་ཙམ་ལ་རྩོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་ཅག་གིས་སྤྱི་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་འདོད་ལ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་གཞི་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇོག་དགོས་པས། བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པའི་སེལ་བ་དེའི་རྟེན་གཞི་གང་ཡིན། གལ་ཏེ་སྤྱི་དེ་བ་ལང་ལྟ་བུའི་རང་མཚན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་ན་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཁྱེད་རང་གིས་འདོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཉིད་བ་ལང་ཁྲ་བོ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་ནའང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བ་ལང་ནག་སྒྲུར་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་དུ་མ་འཇུག་པས་ན་བ་ལང་གི་སྤྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་པ་དེ་ནི། མིང་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་བ་ལང་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཁྱེད་ཅག་གིས་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་སྤྱི་དེ་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བ་ལང་མ་ཡིན་པ་བཀག་ཙམ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་སྒྲ་དེས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བ་ལང་གོ་མི་ནུས་པའི་སྐྱོན་སོགས་ཡོད་དོ་ཞེས་རྩོད།[744] རིགས་པ་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། ཁྱེད་ཅག་གིས་འདོད་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཞིག་སྒྲའི་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་། སྒྲ་དོན་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་འཁྲུལ་བའི་བློ་དེ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བ་ལང་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། བློ་དེ་ནི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བ་

744 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༤༨-༥༨ ཤོག ༣༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༨༥ གཞུང་ཚིག་དེ་རྣམས་ཤློཀ་བརྩེག སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ཤློཀ ༡-༡༠ ལྟར་རོ།།

ལང་ལྷ་བུ་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཐོབ་པ་ནི། དཔེར་ན་ནོར་བུའི་འོད་ལ་ནོར་བུར་འཛིན་པའི་བློ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་ནོར་བུ་ཐོབ་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་ཁྱེད་ཅག་གིས་བཏགས་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་མི་འདྲ་བས་གྲུབ་ཟིན་བསྒྲུབས་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། ངེད་ཅག་གིས་སྤྱི་དེ་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པས་མེད་དགག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་སོགས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "སྤྱི་དེ་བ་ལང་ཉིད་དུ་འདོད། །" [745] ཅེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་དུ་གསལ་ལོ།།

## ག རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བ།

གལ་ཏེ་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལྟར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "གང་དག་བ་ལང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པའི་སྤྱི་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་གང་དག་ཁྲ་བོ་ལ་སོགས་པ་བྱེ་བྲག་བརྗོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཁྱེད་ལ་རྣམ་གྲངས་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤིང་ལྗོན་པ་དང་རྩ་བས་འཐུང་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །"[746] ཞེས་སོགས་ལྟར། རྣམ་གཅོད་དམ་དགག་པ་ནི་དོན་གཞན་བཀག་པ་ལས་གཞན་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་རྣམས་ལ་བརྗོད་བྱ་ཐ་དད་འབྱེད་དུ་མེད་པས་སྒྲ་ཐམས་ཅད་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད། འདིའི་རྩ་བའི་བསམ་བློ་གཏོང་སའི་གཞི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ། "སྒྲོ་ར་བ་

745 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༨
746 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༨༣

ནི། གང་དག་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་དེ་དག་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་བཞིན་នོ། །གཞན་སེལ་བ་ཡང་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོ། །"[747] ཞེས་སྒྲོར་བ་བཀོད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པ་པོ་ན་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ལ། སྒྲ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པར་སྨྲ་བ་ལ་ནི་སྒྲ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་འདི་མེད་དེ། དེའི་ལུགས་ལ་ནི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་དོན་ཐ་དད་པར་བརྗོད་པར་འཇོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ།།[748]

དེ་ལ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་པས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

བསལ་བྱའི་ཁྱད་པར་ལས་ཐ་དད།།[749]

ཅེས་སོགས་ལྟར། ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་གཞི་མཐུན་གྱི་སྒྲའི་ཆ་ཤས་སོ་སོའི་བསལ་བྱ་ཐ་དད་ཡོད་པས་སྒྲ་རྣམ་གྲངས་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ལན་སྨྲས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་མཛད་ལ། གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་གནོད་བྱེད་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། ཁྱེད་ཅག་གི་ལྟར་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་དོན་དམ་པར་འཇུག་ན་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་གཞན་འཇུག་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ལ། སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་སོགས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་བློ་རྣམས་ཡུལ་དང་དགོས་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྒྲ་བློ་ཐ་དད་ཙམ་དུ་འགྱུར་བས་རྣམ་གྲངས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། རང་ལུགས་ལ་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐབས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བུམ་པ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ

747 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༢༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༩༢

748 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༥༩-༦༣ ཤོག ༣༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༦ གཞུང་དེ་རྣམས་ནི་ཤློ་ཀ་བརྒྱ་ཀ སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༩༢-༩༦ ལྟར་རོ།།

749 སྔར་ཐང་། བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་ལྔ་པ། དང་ཤེས་ཀྱི་འགྱུར། ཤློ་ཀ ༡༩ ཤོག ༡༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༤

འདོགས་གཅིག་པུ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པས། བུམ་པའི་བྱས་པ་སོགས་ཆ་མ་ལུས་པ་བརྗོད་བྱ་དང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་བུམ་པ་བྱས་པ་སོགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་སོར་གཅོད་དགོས་པས་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲ་བློ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་པར་སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་སློབ་ལ་གཞི་མཐུན་སོགས་མི་འཐད་པའི་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་རྣམས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "འདྲེས་པའི་དོན་གཅིག་གཅོད་པ་ན། །" ཞེས་པ་ནས། "རྣམ་གཅོད་རྗོད་པར་བྱེད་པར་གྲུབ། །"[750] ཅེས་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད། །"[751] ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཅུ་དྲུག་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན།

## ང རྟགས་དང་། གྲངས་དང་། བྱ་ཚིག སྐུལ་ཚིག
## ཉེར་བསྒྱུར་སོགས་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ།

གཞན་ཡང་སྒྲ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། མིང་གི་ཆ་ཤས་སུ་སྦྱར་བའི་ཕོ་མོ་མ་ནིང་སོགས་ཀྱི་རྟགས་དང་། གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་གཞན་སེལ་དང་འབྲེལ་མི་རུང་སྟེ། གཞན་སེལ་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་པས་རྟགས་ལ་སོགས་པས་དབེན་པའི་

750 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༣༩-༡༨༦ ཤོག ༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༦༨༡
751 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༧༥-༡༨༠ ཤོག ༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༩༥

ཕྱིར་སྒྲས་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །[752]ཞེས་དང་། ཡང་ཧེའི་མཐའ་ཅན་གྱི་བྱ་ཚིག དཔེར་ན། པཙྪ་ཧེ་སྟེ་འཚེད་དོ། །ཞེས་པ་དང་། གཙྪ་ཧེ་སྟེ་འགྲོའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཚིག་རྣམས་ལ་གཞན་སེལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་མི་འདྲ་བར་སྒྲ་དེའི་བསལ་བྱ་འཛོག་དཀའ་སྟེ། འཚེད་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་དེའི་བསལ་བྱ་ནི་མི་འཚེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་མ་ཡིན་དགག་གི་ཚུལ་ནི་འཛོག་ཏུ་མེད་ལ། འོན་ཏེ་མེད་དགག་གི་ཚུལ་དུ་འཛོག་ན་ནི། མིན་པ་མིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་སྟོན་པས། དོན་ལ་འཚེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་འཚེད་པ་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ལ་ཅུང་ཟད་འཚེད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འཚེད་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་སྔ་ཕྱིའི་ཁྱད་པར་འཛོག་དགོས་ལ། དངོས་མེད་མེད་དགག་ནི་རོ་གཅིག་པས་དེ་ལྟ་བུའི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་འགོག་ལ། རིགས་པ་འདིས་སྐྱུལ་ཚིག་དང་། དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཕྲད་དང་། རབ་ཏུ། ཀུན་ཏུ། རྣམ་པར། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེར་བསྒྱུར་གྱི་སྒྲ་ལའང་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་འཛོག་མི་ནུས་པར་མཚུངས་སོ། །ཞེས་སྟོད།[753] འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། མིང་གི་ཆ་ཤས་སུ་སྦྱར་བའི་ཕོ་མོ་མ་ནིང་གི་རྟགས་དང་། གཅིག་དང་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་གྲངས་དང་། བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་ནི་སྨྲ་བ་པོའི་འདོད་པས་སྦྱར་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ན་དངོས་པོ་གཅིག་

752 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༠༨ ཤོག ༤༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༣ འདི་ནི་ཤློ་ཀ་བརྒྱ་ཀ སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡༣༥ ལྟར་རོ།།

753 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༠༩-༡༡༣ ཤོག ༤༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༥ གཞུང་དེ་རྣམས་ཤློ་ཀ་བརྒྱ་ཀ སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡༣༩-༡༤༣ ལྟར་རོ།།

ལ་རྟགས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་སྒྲ་འཇུག་པ་སྲིད་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་རང་བཞིན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གྲངས་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་འདོད་པས་སྦྱར་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་ན་བུད་མེད་གཅིག་ལ་བཙུན་མོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གྲངས་མང་པོའི་ཚིག་འཇུག་པས་གཅིག་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་། ནགས་ཚལ་དུ་མ་ལ་ནགས་ཀྱི་ཐྲེང་བ་གཅིག་ཅེས་དོན་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་ནའང་གཅིག་གི་གྲངས་སྟོན་པའི་ཚིག་འཇུག་པ་ཡོད་པས་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཚེད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འདི་འང་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་འདིས་བྱ་བ་མེད་པར་བཏང་སྙོམས་སུ་འདུག་པ་དང་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་གཞན་སེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་སོགས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་རྒྱས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "རྟགས་དང་གྲངས་སོགས་སྦྱོར་བ་འདི། །ཞེས་པ་ནས། མིན་ལས་ལྡོག་ཉིད་གྲུབ་པ་ཡིན། །"[754] ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་བཅད་ཉེར་གསུམ་རྒྱ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་ཏོ།།

## ཅ གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རང་ལྡོག་ལ་སེལ་འཇུག་གིས་མ་ཁྱབ་པ།

ཡང་གཞན་སེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་རང་ལྡོག་དེ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བས་སྒྲ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཞན་སེལ་ཞེས་པའི་སྒྲ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ན་དེས་གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པ་སེལ་དགོས་ལ། གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པ་བསལ་ན་ནི། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་སྟོན་པས་གཞན་སེལ་དེ་དོན་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་

754 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༣༥༤-༣༤༩ ཤོག ༩༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༤ ཤོག ༡༠༣

རྟོད།[755] རིགས་པ་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ནི། གཞན་སེལ་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ནའང་དེ་མིན་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་སྦྱོར་གྱི། སྤྱི་དོན་གཞན་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་མི་སྦྱོར་ལ། གཞན་སེལ་ལ་དེ་མིན་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བརྡ་སྦྱོར་ཡང་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་སྟེ། གཞན་སེལ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ན་གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་སྒྲ་སྦྱོར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ན་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་སྒྲ་གཅིག་ཟུར་དུ་སྦྱར་དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ནའང་། དེ་ལྟར་སྒྲ་སོ་སོར་སྦྱར་མི་དགོས་ཀྱི། གཞན་སེལ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་སྒྲས་གཞན་སེལ་གོ་བར་བྱེད་ནུས་ཤིང་། གཞན་སེལ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཡིན་བཅད་པ་ཡང་གོ་བར་བྱེད་ནུས་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཞན་སེལ་དང་དེ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་ཅིང་། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཡིན་པས་གཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་ཅིག་ཤོས་བཅད་པའང་གོ་བར་ནུས་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་སྐྱོན་སྤོང་རྒྱས་པར་མཛད་ཚུལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "གང་ཞིག་གང་ལས་ཐ་དད་པ། །"ཞེས་པ་ནས། "ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་ཕྱིར་རོ། །"[756] ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་བཅད་ལྔ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "གཞན་སེལ་མིན་པའི་སྒྲ་སོགས་ཀྱིས། །" ཞེས་པ་ནས། "འོན་ཏེ་བུམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡིན། །"[757] ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་བཅད་སོ་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་རྣམས་ལས་འབྱུང་ངོ་། །གོང་གི་རིགས་པ་དེའི་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་གྱི་འཐོས་དོན་དུ་རྣམ་འགྲེལ་རང་

755 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤོག ༡༡༩ ཤོག ༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༠ གཞུང་འདི་ཤོག་བརྟེག སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ཤོག ༡༩༩ལྟར་རོ།།

756 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༢༩-༡༢༥ ཤོག ༤༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༩༥༠

757 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤོག ༢༤༥-༢༣༠ ཤོག ༩༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༠

འགྲེལ་བ་དུ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་ནི་རང་གི་དོན་བརྗོད་པ་ན། གཞན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས། སྒྲ་དེ་ལ་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་རང་གི་དོན་བརྗོད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་སོ་སོར་མེད་པར་བྱ་བ་གཅིག་གིས་དེ་གཉིས་བྱེད་པར་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་ཞིང་།[758] འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ཡང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲས་རང་གི་དོན་བུམ་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལྡོག་པའི་མེད་དགག་ཞུགས་ལ་སྟོན་པར་གསུངས།[759]

## ཆ ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བསལ་བྱའི་གཞན་མེད་པས་སྒྲ་ལ་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པ།

རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་དཔེ་གཞན་ཡང་ཤེས་བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་དང་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པ་འཛོག་ཏུ་མེད་པས། སྒྲ་དེ་དག་ལ་བསལ་བྱའི་གཞན་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པ་ནི་རྣམ་པར་གཅོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དེ་དག་ལ་བསལ་བྱ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་བསལ་བྱར་ངོས་བཟུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གཞལ་བྱར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་སྒྲའི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་འཐད་དོ། །ཞེས་ཏོད་དོ། །[760] གནོད་བྱེད་འདིའི་སྐྱོན་སྤོང་

758 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༩༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༦༩

759 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། གློག ༡༥༦ ཤོག ༣༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༨

760 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། གློག ༡༡༨-༡༡༦ ཤོག ༣༦-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༠ གཞུང་དེ་རྣམས་གློག་བརྗེག སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། གློག ༡༨༨-༡༨༦ལྟར་རོ།།

གི་ལན་ནི། སྤྱིར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་དགོས་པ་ནི། ཉན་པ་པོའི་བློ་ཐེ་ཚོམ་ལས་བཟློག་ནས་ཡང་དག་པའི་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཉན་པ་པོ་དོན་གང་ལའང་ཐེ་ཚོམ་མེད་ན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དོགས་པའི་གནས་སེལ་བར་བྱེད་པས་གཞལ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ལ་བསལ་བར་བྱ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཚུལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "བློ་དོན་འགའ་ལས་རྣམ་བཟློག་ནས། །"[761] ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་རྩ་འགྲེལ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "དེ་ཡང་དགག་ཕྱིར་ཕྱི་མ་ནི། །" ཞེས་པ་ནས། "ཀུན་གྱི་བརྗོད་འདོད་མ་ཡིན་ནོ། །"[762] ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་བཅད་ཉེར་ལྔ་རྩ་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

## ཛ རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཐལ་བ།

སེལ་བ་སྒྲུབ་ལྟར་ན་བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལས་ཉན་པ་པོས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་བ་ལང་གོ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་བསལ་བྱའི་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་གོ་དགོས། བ་ལང་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་བ་ལང་བཀག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་གོ་བ་ལ་ནི་སྔོན་དུ་བ་ལང་གོ་དགོས་ཏེ། འགོག་རྒྱུའི་བ་ལང་ངོས་མ་བཟུང་བར་དེ་བཀག་པའི་དགག་པ་ངེས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་མི་ཤེས་པ་ནི་དགག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བ་ལང་དང་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ

761 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༢༢-༡༢༣ ཤོག ༩༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༩༠
762 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློཀ ༢༩༡-༣༡༥ ཤོག ༨༣-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༠༨

ལ་བརྟེན་ནས་བ་ལང་གོ་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་བ་ལང་ལྟ་བུ་སྒྲའི་དོན་དུ་གནས་པར་ཁས་མི་ལེན་ན་གོང་དུ་བརྗོད་པའི་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་དེ་བཟློག་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོད།[763] རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཐལ་བ་འདི་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་འོད་བྱེད་པས་ཀྱང་བཀོད་པར་གྲགས་ལ། སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལྟར་ན་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་བྷཱ་མ་ཧས་ཀྱང་བཀོད་ཡོད་པར་སྣང་།[764] རྩོད་པ་འདི་ལ་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་ཚུལ་ལ། མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཤིང་གི་བརྡ་འདོགས་པའི་ཚེ། ཤིང་མ་ཡིན་པ་གཅོད་དམ་མི་གཅོད། གལ་ཏེ་གཅོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཤིང་མ་ཡིན་པ་མ་བཟུང་བར་ཤིང་འཛིན་མི་ནུས་ལ། ཤིང་མ་བཟུང་བར་ཡང་ཤིང་མ་ཡིན་པ་མི་ཤེས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལའང་ཤིང་དང་ཤིང་མིན་གཉིས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤིང་གི་བརྡ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་མ་ཡིན་པ་མི་གཅོད་ན། དཔེར་ན་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ཙན་དན་སོགས་སྤངས་ནས་ཤུག་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟར། ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱར་བའི་ཚེ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་སྤངས་ནས་ཤིང་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་སོགས་མགོ་མཚུངས་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ལ། སྐྱོན་སྤོང་དངོས་ནི། ཤིང་གི་བརྡ་སྦྱོར་བའི་སྔ་རོལ་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་མི་ལྡན་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པས་རང་

763 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༢༡-༡༠ ཤོག ༣༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༢ གཞུང་དེ་རྣམས་ཤློ་ཀ་བརྟེན་ སེལ་བ་སྒྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡༣-༡༨ ལྟར་རོ།།

764 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༩༡ ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༡༥

ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཟུགས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོར་སྣང་བའི་བློ་ནས་ཡུལ་གཟུགས་ཡོད་པ་ལ་བཀག་ནས་དེ་ལྟ་བུར་སྣང་བས། ཡུལ་གཟུགས་ཡོད་པ་ཙམ་བཀག་ནས་མི་ལྡན་པ་རྣམས་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་རང་ལ་སྣང་བ་ཡུལ་གཟུགས་ཡོད་པ་ཙམ་མི་ལྡན་པ་ལས་ཐ་དད་པར་སྣང་བའི་གཞན་སེལ་དེ་སྒྲ་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཞེན་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཞིང་། བརྗོད་བྱའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་པས་རང་ལ་སྣང་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཞེན་དང་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ནས་ཞུགས་པས་ཞེན་རང་མཚན་ཐོབ་ནུས་པས་ན། གཞན་སེལ་ལ་བརྗོད་སྒྲོ་བ་ལ་རྟོགས་པ་ཐད་ཚུན་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་དེ་མེད་པའི་ཚུལ་སོགས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "ཞེན་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས། །"ཞེས་པ་ནས། "འབྲེལ་པས་དངོས་པོ་རྗེ་ལྟར་རྟོགས། །"[765] ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཚིགས་བཅད་བརྒྱད་ཅུ་འགྲེལ་རྣམས་སུ་གསལ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ལས། "དེ་ལྟ་བུ་ཡི་བསྒྲེ་བ་ཡང་། །"ཞེས་པ་ནས། "སེལ་བས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན། །"[766] ཞེས་པའི་བར་ཚིགས་བཅད་ལྔ་ཅུ་འགྲེལ་དུ་འང་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་དོ།།

གཞན་སེལ་བཀག་པའི་གྲུབ་དོན་དུ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་འདི་ལྟར་སྨྲས་ཏེ།

དེ་ཕྱིར་སྒྲ་གང་ཁོ་ན་ལ། །དགག་སྒྲོ་དེ་ལ་གཞན་ལས་ནི།།
ལྡོག་པའི་ཆ་ནི་འབའ་ཞིག་འགྱུར། །རང་ཉིད་གཞན་དུ་གོ་བྱེད་ཡིན།།[767]

ཞེས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ལས་དགག་པའི་ཚིག་དངོས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འཐད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་དགག་ཚིག་དངོས་སུ་མེད་

765 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༡༨-༡༢༣ ཤོག ༩༩ -ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༧༩
766 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༩༥-༢༠༢ ཤོག ༣༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༥
767 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༦ ཤོག ༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༩༢ གཞུང་འདི་ཤློ་ཀ་བརྟེན་ སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡༦༨ ལྟར་རོ།།

པ་རྣམས་ནི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དོན་གོ་བྱེད་ཡིན་པར་སྨྲོ།།

དེ་ཡང་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་དང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་བྱུང་ཚུལ་རགས་པ་ཙམ་ནི། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་ལས་གཞན་སེལ་སྒྲའི་དོན་དུ་བསྒྲུབས་པ་ལ། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དྲུག་པའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་འོད་བྱེད་པས་ཤླཽ་ཡ་བརྟི་ཀ་སྟེ་རིགས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཏེ་འགོག་པར་མཛད། དེའི་རྗེས་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱིས་ཤློ་ཀླམ་སླ་ཝཱཪྟིཀ་བརྟིཀ་སྟེ་དཔྱོད་པ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད། དེ་གཉིས་ལ་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མཛད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་དེ་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཅིང་། བྱེ་རིགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཀོད་དེ། སེལ་བ་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པར་མཛད། དེའི་རྗེས་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད་དུ་བྱེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་ཝླ་མ་ཏ་སྟེ་ཤེས་ཆེན་གྱིས་ཀྱང་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད། དེ་ནས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་

དེ་མཛད་ཅིང་།[768] བསྟན་བཅོས་དེའི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པའི་ལེའུར་གོང་གི་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་གསུམ་གྱིས་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་སློབ་དཔོན་དེ་གསུམ་སོ་སོའི་གཞུང་དངོས་སུ་བཀོད་དེ་རེ་རེ་ནས་བརྒལ་བརྟག་གི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ཞིབ་མོར་མཛད།

དེ་ལ་སྤྱིར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་འགྲེལ་བརྩམས་ཏེ་འོད་བྱེད་པ་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་རྩོད་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ལ་དགག་ལན་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་། སྒྲ་དང་དོན་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འབྲེལ་པ་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་དཔྱོད་པ་བའི་ལུགས་ལ་གནོད་བྱེད་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་། ལྷག་པར་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུའི་སྐབས་སུ་སྐྱེས་བུས་མ་བྱས་པའི་རིག་བྱེད་རྟག་པ་ཚད་མར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཛ་ཡནྟ་བྷཊྚས་བསྟན་བཅོས་ནྱཱ་ཡ་མཉྫ་རི་སྟེ་རིགས་པའི་སྙེ་མ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ། འོད་བྱེད་པ་དང་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་སྔར་གི་གཞན་སེལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང་། དེ་དག་ལ་ནང་པའི་ཚད་མ་པས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་ཇི་ལྟར་བཏབ་ཚུལ་དང་། ཁྱད་པར་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་མང་པོར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་བཞེད་པ་རྩ་བར་བཟུང་སྟེ་དཔྱད་པ་བྱས། དེ་

768 ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དེའི་དཀའ་འགྲེལ་གཉིས་ཀར་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པའི་བཤད་ཚུལ་བཀོད་པའི་ཐད། ཛ་ཡནྟ་བྷཊྚ་དང་། མིག་གསུམ་པ། ངག་གི་བདག་པོ་སོགས་ཀྱི་མཚན་མི་འབྱུང་བས། སློབ་དཔོན་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཞི་འཚོའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བར་དཔོག་ནུས། དཀའ་འགྲེལ་དེར་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་འོད་བྱེད་པ་དང་། གཞོན་ནུ་མ་ལེན། ཤཾ་ཀར་སྭ་མིན་ཏེ་བདེ་བྱེད་བདག་པོ། ཨ་བིདྡྷ་ཀརྞ་སྟེ་རྣ་མ་ཕུག་པ། ཝྀ་མ་ཏ་སྟེ་ཤེས་ཆེན། པྲ་ཛྙ་ཀ་ར་སྟེ་གསལ་བྱེད་པ། གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་སུ་མ་ཏི་སྟེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆེ་ཁག་འགའ་ཞིག་གི་རྩ་བའི་མདོ་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གསལ་ལོ།།

རྗེས་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཉི་ལོ་ཙ་ན་སྟེ་མིག་གསུམ་པ་ཞེས་པས་རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་བླ་ཚ་ཡ་ནའི་རིགས་པའི་མདོའི་བཤད་པ་ཞེས་པའི་གཞུང་དེའི་འགྲེལ་པ་བརྩམས་ཏེ། རིགས་པ་ཅན་པའི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་ནས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་རྣམས་ལ་ལན་མཛད་པར་གྲགས། དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་དེའི་སློབ་མ་བ་ཙཱ་སྤ་ཏི་མི་ཤྲ་སྟེ་ངག་གི་བདག་པོས་སློབ་དཔོན་མིག་གསུམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་སྔར་ཡང་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་དགག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པའི་རང་ལུགས་ལ་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་མཛད། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲས་དགག་པ་མཛད་ཅིང་།[769] སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱིའི་འདོད་པ་རྣམས་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་རཏྣ་ཀཱིརྟི་སྟེ་རིན་ཆེན་གྲགས་པས་སྤྱེལ་བར་མཛད་ཅིང་། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུ་ད་ཡ་ནས་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀ་འགོག་པར་མཛད།[770] ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་པཱརྠ་སཱ་ར་ཐི་མི་ཤྲ་ཞེས་པ་དང་། བྷཊྚ་པུ་ཏྲ་ཛ་ཡ་མི་ཤྲ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ནས་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་གྱི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བསྒྲུབས་ཏེ་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལུགས་བཀག གཞན་ཡང་གཅེར་བུ་པའི་སློབ་དཔོན་མ་ལླ་བ་དིན་ (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) གྱིས་ཀྱང་གཞན་སེལ་སྨྲ་བ་ལ་དགག་པ་མཛད་པར་གྲགས་པ་སོགས་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཕེབས་ནས་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་ཙམ་གྱི་རིང་ལ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྒྲ་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་

769 ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲའི་བསྟན་བཅོས་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་ནང་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་མིག་གསུམ་པ་དང་ངག་གི་བདག་པོ་གཉིས་ཀའི་མཚན་དངོས་སུ་སྨོས་ཏེ་དགག་པ་མཛད།

770 ནང་པའི་ཚད་མ་པ་ཛྙཱན་ཤྲཱི་མི་ཏྲ་དང་། རིན་ཆེན་གྲགས་པ་གཉིས་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་གཞུང་བོད་སྐད་དུ་མ་བསྒྱུར་མོད། དེང་དུས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ་མཇལ་དུ་ཡོད།

གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་ལེན་རེས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་ཞིབ་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་སྲོལ་ངོ་མཚར་ཅན་བྱུང་།

## ༦ ཕྱིས་ཀྱི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་སེལ་འཇོག་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་བར་གཞན་གྱིས་གནོད་བྱེད་བརྗོད་པ་ལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་ཅིང་། གཞན་སེལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་དེའི་རིགས་པའི་གནད་ཆེས་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ཀྱང་དེ་ཡོན་ཉིད་བསྡུས་པར་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་ཚུལ་སོགས་རགས་ཙམ་སྨྲས་ཟིན་ལ། ད་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་གསལ་བཤད་སྔོན་མ་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་བཤད་པ་མཛད་པ་ལས་གལ་ཆེ་བ་རེ་གཉིས་ཙམ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། ཐོག་མར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དངོས་སློབ་ལྷ་དབང་བློའི་སློབ་མ་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་གླངས་ཏེ། གཞན་སེལ་གྱི་རིགས་གསུམ་ངོས་འཛིན་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས་འདི་ལྟར།

> འདིར་ནི་གཞན་སེལ་བ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། རེ་ཞིག་གཅིག་ནི་འདི་ལས་གཞན་དང་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་བཟློག་པ་ཡོན་ཡིན་ནོ། །གང་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས། མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལ། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ། །འདི་ཡང་སྒྲ་དང་

རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟེན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་གཞན་གཅོད་པའི་ཕྱིར་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། གང་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་དག་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་དགག་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་འདིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་སྒྲའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ནོ།།[771]

ཞེས་གཞན་སེལ་ལ། ༡ གཞན་སེལ་བའི་གཞི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་དང་། ༢ གཞན་བསལ་བའི་ཆའམ་རང་མ་ཡིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ༣ གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ལྟ་བུ་བཅས་གསུམ་དུ་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྟེན་དུ་འཇོག་མོད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་རང་མ་ཡིན་བསལ་བའམ་བཀག་པ་ཙམ་ཡིན་པས་མེད་དགག་དང་། གསུམ་པ་ནི་རྟོག་པའི་བློའི་སྣང་བའི་སྟེང་ནས་འཇོག་ལ་དེ་ཉིད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བཞེད་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་ནའང་འགྲེལ་བཤད་རང་དུ་གཞན་སེལ་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། བློའི་གཞན་སེལ་

771 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། ཤོག ༢༠༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༡༠༢༥

ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་མཛད།

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཚོས་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་གཞན་སེལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་པའི་སྐོར་ལ་དཔྱད་པ་ཞིབ་ཏུ་མཛད་མཁན་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཤཱནྟ་རཀྵི་ཏ་སྟེ་ཆོས་མཆོག་ཡིན་པ་ལ་རྟོད་པ་མེད་ལ། སློབ་དཔོན་དེས་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་དང་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་མཛད་པར་མ་ཟད། རང་རྐང་གི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་གཞན་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་བརྩམས་ཏེ། གཞན་སེལ་གྱི་དཀའ་བའི་གནད་མང་དག་ཅིག་ལ་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་མཛད། གཞུང་དེའི་མཆོད་བརྗོད་དུ་གཞན་སེལ་གྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་སེལ་བ་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཆེ་བསྟོད་མཛད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

རྟོག་བཅས་བློ་ཡི་གང་གི་རང་བཞིན་གཞན་གྱིས་དབེན་པར་རབ་བསྟན་པ།།
བློ་མིན་ཕྱི་མིན་དེ་ཉིད་མ་ཡིན་སྒྲོ་བཏགས་གང་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིས།།
འགྲོ་ལ་དེ་ཉིད་གསུངས་པ་རྣམ་རྒྱལ་མདའ་བ་མ་ལུས་སྐྱོན་བྲལ་བ།།
གསུང་མཛད་གང་ཡིན་དེ་ལ་མགོས་ཕྱག་འཚལ་ནས་སེལ་བ་དེ་འདིར་བཤད།།[772]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞུང་དངོས་གཞིའི་སྐབས་ཐོག་མར་སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པའི་ལན་ལ། དེ་ཉིད་ལས། "རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ཉིད་བརྗོད་པའི་དོན་དུ་སྨྲ་སྒྲོ་ར་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཉེ་བར་བཟུང་བ་ནི་སྒྲའི་

772 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༣༤-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༥༠

དོན་ཡིན་ནོ། །"[773] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "འོ་ན་རང་གི་སྣང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་འདིའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲོ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ཡིན་ནོ།།"[774] ཞེས་སོགས་ཀྱིས། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་རང་ལུགས་ལ་གོང་དུ་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་དུ་གསུངས་པ་བཞིན། སྒྲ་དོན་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་དང་། དེ་ཡང་རྟོག་པའི་སྣང་བ་སྒྲོ་བཏགས་པ་དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་དོན་རང་མཚན་གྱི་སེལ་བ་དེ་དང་སོ་སོར་མ་ཕྱེད་པར་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པའི་བློའི་སྣང་བ་དེར་འཇོག་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་སྒྲའི་དོན་དུ་འགའ་ཞིག་གིས་འདོད་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

ཤེས་ལས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ། །ཇི་ལྟར་དོན་གཞན་འགྱུར་བར་འགྱུར།།[775]

ཞེས་རྟོག་པའི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དོན་ཡིན་པ་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བཀག་པར་བཞེད་ཅིང་།[776] རང་ལུགས་ལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྟོག་པའི་གཟུང་ཡུལ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཉིད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་དངོས་འཛིན་མཛད། རྟོག་པ་ལ་མེད་པའི་དོན་སྣང་བའང་སྤྱོད་བས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་མ་རིག་

773 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༩༠ ཤོག ༨༩༠

774 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༣༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༩༠ ཤོག ༨༩༩

775 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཀློག ༢༡ ཤོག ༤༢-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༩༨༢

776 དེ་ཁོ་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༩༠-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༥༥༣

པས་བསྟན་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། "ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ལས་ནི་མེད་པར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[777] ཞེས་གསུངས། འདིའི་ཐད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་རིགས་བཞིའི་ངོས་འཛིན་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། "འདི་ལྟར་ཡོད་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། མེད་པ་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཅན་དང་། ཡོད་པ་སྔོན་པོ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། མེད་པ་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉེ་བར་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[778] ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟར། ཡོད་པའི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རིགས་བཞིས་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ལ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་ཀའང་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་མཐོང་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པར་མཚུངས་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

> གང་གི་ཚེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་ལས་ལྡོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཞན་ལས་བཟློག་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ། དངོས་པོ་གཞན་མེད་པར་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་ལ་རེག་པས་དངོས་པོ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་དགག་པ་ལ་ཕྱོགས་པ་ཡིན་གྱི། མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མེད་པ་དགག་པ་སྒྲོ་འདོགས་པར་རྟོགས་པ་ན་ཐ་མི་དད་པར་ཞེན་པས་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་རྣམ་པར་

777 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༦༡
778 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༦༦༢

རྟོག་པས་ངེས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ནི་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡང་མེད་པར་དགག་པ་ཉིད་བཞེད་པར་གདོན་མི་ཟའོ།།[779]

ཞེས་གཞན་སེལ་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་སེལ་བའི་དགག་པ་དེ་མེད་དགག་ཉིད་ལ་བྱ་དགོས་པ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་པར་ཡང་གསུངས།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་གཞན་སེལ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེའི་མཇུག་ཏུ་རང་གི་སེལ་བའི་འདོད་ཚུལ་གྱི་གནད་རྣམས་དོན་བསྡུའི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྒྲའི་དོན་ཡིན་នོ། །དེས་ན་སྒྲའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཉིད་དེ། སྒྲ་དོན་དེ་དང་གཞི་མཐུན་ཉིད། །ཡོད་པ་མིན་ཡང་ཇི་ལྟ་བུར། །གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་སྟེ། །དངོས་ལ་འདི་ནི་མི་སྲིད་དོ།། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྒྲོ་བཏགས་དེ་རྟོགས་པ་ན་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱི་རོལ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེས་ན་ཕྱི་རོལ་ཡང་སྒྲའི་དོན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཡི་ངོ་བོར་སྒྲོ་བཏགས་པ། །རྟོགས་པས་གཞན་བཟློག་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད། །ཅེས་བཤད་དོ། །སྒྲ་སྦྱོར་བའི་དུས་ན་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་གཞན་སེལ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དུ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཞན་སེལ་བ་གཅིག་ཉིད་བརྗོད་བྱར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། དེས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི་གཞན་སེལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་བྱར་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག

779 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༨༡

གིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སེལ་བ་གཉིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ལོ། །ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལས་གཞན་པ་ཡོངས་སྤངས་ནས། །འཇུག་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་སྒྲ་བརྗོད་དེ། །དེ་ཡིས་དེ་དག་རྣམས་ལས་འདི། །རྣམ་མི་གཅོད་ན་དེ་ཇི་ལྟར། །ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །[780] ཞེས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་ཁྲིད་ནས་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་དཔྱད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པ་པོ་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ཤཱནྟི་བློས་གཞན་སེལ་ལ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར།

འདི་ལྟར་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་པ་འོ།།

མ་ཡིན་དགག་པའང་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །བློ་དང་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་སོ།།[781]

ཞེས་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་བརྗོད་པའི་གནོད་བྱེད་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་པས་ལན་པར་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ། རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་

780 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༢༩༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༨༨༥ འདིར། "དེའི་ཕྱིར་སེལ་བ་གཉིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་རང་བཞིན་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ལོ། །" ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པས་(སྡེ་བདུན་རབ་གསལ།ཤོག ༥༢ བ ༨ དང་ ༥༩ བ ༣)ཆོས་མཆོག་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་གཉིས་ཏེ། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། བློའི་གཞན་སེལ་གཉིས་བཞེད་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་མཆོག་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལྟར་ན་ནི། སྒྲ་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཏེ་བློའི་གཞན་སེལ་ནི་གཞན་སེལ་བྱེད་དང་། དེས་གཞན་ནམ་རང་མ་ཡིན་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པས། སེལ་བ་གཉིས་ཏེ་ངེས་པའི་རང་བཞིན་མེད་དགག་དང་། རྣམ་རྟོག་གི་ཡུལ་བློའི་གཞན་སེལ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ་མོད། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་སྒྲའི་དོན་དུ་བཏགས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པར་བཞེད་པར་སྣང་།

781 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉི་ཤུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༣༩ ཤོག ༣༢-བ། ཤོག ༡༩༢-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༩༥

ལ་སྦྱིར་མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་དང་། དང་པོ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ་འང་ནང་གསེས་ལ་བློའི་གཞན་སེལ་དང་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་བཅས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་གསལ་བར་གསུངས་ལ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ།

བློ་དང་དོན་བདག་དབྱེ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བློའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལ་བློའི་བདག་ཉིད་ནི་བློ་ལ་སྣང་བའི་དོན་དག་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ངེས་པའོ། ། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་ཏེ་རིགས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ།།[782]

ཞེས་བློའི་གཞན་སེལ་དང་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པར་ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ལ་ཤིང་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་བཏགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཞི་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ༡ ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་ཆོས་གཞན་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དང་མ་འདྲེས་པར་སྣང་བ་དང་། ༢ ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་གསལ་རང་མཚན་པ་ཐོབ་པ་དང་། ༣ ཤིང་གསལ་མ་འདྲེས་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་སྦྱོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་སྣང་བའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བ་དང་། ༤ ཤིང་གི་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་པོས་ཤིང་

782 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༧༨

དུ་འཐྲུལ་ཅིང་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པར་གསུངས་སོ།།[783]

དེ་ལྟར་གཞན་སེལ་དེ་གསུམ་ལས་བློའི་གཞན་སེལ་དེ་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གྱིས་གོ་བས་དེ་གཉིས་ལའང་སྒྲའི་དོན་ཞེས་བཏགས་ནས་འཇོག་རུང་བ་དང་།[784] ཡང་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་དོན་དམ་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་མོད། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་སྒྲ་དེ་ལྟ་བུས་རང་གི་དོན་བུམ་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་དེ་གཞན་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ལ་སྔ་ཕྱིའི་རིམ་པའང་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

གང་གི་ཕྱིར་སྒྲ་ལས་དོན་ངེས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སྒྲའི་དོན་དུ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ནི་སྒྲ་རྣམས་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་འགོག་པ་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སྒྲའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། །ཀུན་རྫོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རང་དོན་བརྗོད་ན་སྔེ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལྡོག་པ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །"[785] ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

783 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྒྱུད་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༡༡-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༨༠༨ ཡང་། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྒྱུད་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༨༧༥

784 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྒྱུད་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༨༧༧

785 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྒྱུད་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༩༥-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༦༠༩

གཞན་སེལ་དེ་གསུམ་བློས་རྟོགས་ཚུལ་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས།

> དེ་ལ་རེ་ཞིག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སེལ་བ་ནི་དབང་པོས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །གང་ཡང་དོན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སེལ་བ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་བློའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་བོ། །ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་མ་བཤད་པའི་དོན་སྡུད་པ་སྟེ། དེས་ན་མེད་པར་དགག་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་ནི་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།[786]

ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་སྨྱོ་བ་དང་གཉིད་ལོག་པ་དང་གོམས་པ་དང་རྗེས་ཧློས་དང་ནོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངག་སྟེ་གནས་སྐབས་ལྔ་བྲལ་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འདི་བུམ་པའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མཐར་ཐུག་དོན་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཡང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

> དེ་ལ་འབྲེལ་པ་ནི་སྒྲ་དངོས་པོ་ལ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་། །དེ་ལས་བརྗོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ནས་རྐན་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་འགུལ་ལོ། །དེ་ལས་སྒྲའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་པ་གང་གི་ཚེ་སྒྲ་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་འབྲེལ་པ་དེ་ཡོད་ན་རིགས་མི་མཐུན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དོན་གྱིས་གོ་བས་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མེད་པར་དགག་པ་དང་གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སེལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ནོ་

786 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༥༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༩༣

ཞེས་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།།[787]

ཞེས་གསལ་བར་གསུངས། འདིའི་ཐད་ཀྱི་གྲུབ་དོན་དུའང་། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ཀྱི་གཞུང་ཚིག "སྒྲ་སྒྲའི་དོན་གཞན་སེལ་བ་ན་རང་གི་དོན་བྱེད་པ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །"[788] ཞེས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་བསྐྱེད་པ་ལ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་ཕྱི་རོལ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བྱ་བ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཞེན་[789]པས་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི་སྒྲ་རང་གི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།[790]

ཞེས་སོ། །གང་ལྟར་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་དེའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་གཞན་སེལ་དང་སྒྲ་དོན་གྱི་སྐོར་ལ་གཞན་སྡེས་བརྗོད་པའི་གནོད་བྱེད་ལ་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་ལུགས་ཀྱི་བཤད་པ་སྐྱོན་མེད་པའང་མང་ཙམ་སྣང་ངོ་།།

ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་ཁྲིད་

787 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༧༤

788 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་ (སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༧༤) དྲངས། འདི་ནི་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་དུ། (ཞ་མའི་འགྱུར། ཤོག ༢༨༤) སྒྲས་དོན་གཞན་བཟློག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཉིད་བརྗོད་དོ། །ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ངེས།

789 སྡེ་བསྟན་དུ་ཞེས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ལྟར་བཅོས།

790 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བརྟག་པ་ཉེར་གཅིག་པ། ཤོག ༣༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༧༩

གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་བརྟག་པ་མཛད་པའི་གཞུང་གྲགས་ཆེ་བ་དེང་དུས་མཇལ་དུ་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་སྟོད་དུ་ཕེབས་པའི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཤཾ་ཀར་སྭ་མིན་གྱིས་བརྩམས་པའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་དམ་སྨད་དུ་ཕེབས་པའི་སློབ་དཔོན་རྣྻ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲའི་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། དེའི་སློབ་མ་རཏྣ་ཀཱིརྟི་སྟེ་རིན་ཆེན་གྲགས་པའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་གསུམ་ཡིན་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་སེལ་བ་གྲུབ་པར་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་བཤད་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཆོས་མཆོག་གིས་བཀྲལ་བ་ཇི་བཞིན་དུ་སྣང་ལ། སྐབས་ལ་ལར་དཔེར་ན་ཆོས་མཆོག་གི་གཞུང་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དང་གཞན་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀར་བྱུང་བའི་ཚིག “རང་གི་སྣང་བ་དོན་མེད་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར།”[791] ཞེས་སོགས་དངོས་སུ་དྲངས་པའང་ཡོད། རྣྻ་ན་ཤྲཱི་དང་རཏྣ་ཀཱིརྟིའི་གཞན་སེལ་གྱི་གཞུང་གཉིས་ནི། གོང་དུ་སྨོས་པ་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་མ་བསྒྱུར་མོད་ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ་བཞུགས་པར་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་པ་བྱས་པའི་བཤད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་རྣྻ་ན་ཤྲཱིའི་གཞན་སེལ་བཤད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་གཞི་གཙོ་བོར་ཆོས་མཆོག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་མོད། རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མི་བཞེད་པའི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་སུ་བཀྲལ་བས་མདོར་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་འཛིན་ཚུལ་ཆོས་མཆོག་དང་མི་འདྲ་ཞིང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ལ་མེད་དགག་གཙོ་བོར་མཛད་པར་ཆོས་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་དངོས་སུ་བཀག་སྟེ་རང་ལུགས་ལ་གཞན་སེལ་བའི་

791 རྣམ་ངེས་འགྲེལ་པ་འཐད་ལྡན་དུ་ (མདོན་སུམ་ལེའུ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༡༣༥ འདི་སེལ་བ་གྲུབ་པ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༤༠༡)དྲངས།

ཚེ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་ཅི་རིགས་དགོས་པའི་བཤད་ཚུལ་ཡང་བྱུང་།[792] སློབ་དཔོན་རཏྣ་ཀཱིརྟིའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ་ནི་རང་གི་སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱིའི་སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་གཞི་མཛད་ཅིང་། སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་སློབ་དཔོན་སྤྱི་ཕྱི་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་འགོག་ཚུལ་གསལ་བར་བྱུང་སྣང་། སློབ་དཔོན་འདིས་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་པ་ནི། གཞན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉིད་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཉིད་སྒྲའི་དོན་དུ་བཤད། དེ་ཡང་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ལ་གཙོ་ཕལ་ལམ་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལས་དོན་གོ་བའི་ཚེ་ན། དངོས་སུ་སྒྲ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་ལང་གོ་ཤུས་ལ་དེ་ཡང་དོན་བ་ལང་དེ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་སེལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་གོ་བས། ཤུགས་ལ་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའང་གོ་བར་འདོད། འདོད་ཚུལ་འདི་ཞི་བ་འཚོ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། ཞི་བ་འཚོས་ནི་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་དོན་བ་ལང་གི་སྣང་བ་དངོས་སུ་གོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པའང་གོ་བས། དུས་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གསུངས་ལ། རིན་ཆེན་གྲགས་པས་ནི་དོན་གཙོ་ཕལ་གཉིས་ཀ་དུས་གཅིག་ལ་གོ་བ་ལས་སྔ་ཕྱིའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་བཤད།[793]

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པར་ནང་པའི་ཚད་མ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིར་གཞན་སེལ་འདོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས་རགས་ཙམ་དཔོག་ནུས་པས། འདིར་གཞུང་དེའི་གཞན་

792 སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ལེགས་སྦྱར་དཔེ། ཤོག ༣༠༥ ཡིག་ཕྲེང་། ༡༨ ལ་གསལ། སློབ་དཔོན་འདིའི་ཚད་མའི་གཞུང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་བྱ་བ་བསྟན་འགྱུར་དུ་བཞུགས།

793 སེལ་བ་གྲུབ་པ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་དཔེ། ཤློ་ཀ ༡-༩ གཞུང་འདི་པེ་ཊྲིཀ་མཁ་ཨཱལླིསྟེར་གྱི་«རཏྣ་ཀཱིརྟིའི་སེལ་བ་གྲུབ་པ། ལེགས་སྦྱར་དང་ཨིན་འགྱུར་དང་དཔྱད་པ་བཅས་»ཞེས་པའི་དེབ་ནང་བཞུགས།

སེལ་སྐོར་གྱི་ཚན་པ་ཞིག་རྒྱས་པར་འགོད་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས།

འོ་ན་སེལ་བ་ཞེས་པ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་པོ་ནའི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ནི་སེལ་བ་ཞེས་མངོན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལས་རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞན་བསལ་བར་བྱ་བའོ་ཞེས་བྱས་ནས་སོ། །ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་བློའི་རྣམ་པ་ཡང་སེལ་བ་སྟེ། བློའི་རྣམ་པ་འདིར་མི་མཐུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་ཐ་དད་དུ་བྱེད་ཅེས་བྱས་ནས་སོ། །ཇི་ལྟ་བའི་དེ་པོ་ན་ཉིད་ཕྱོག་པ་ཙམ་མེད་པར་དགག་པའི་ངོ་བོ་ནི་སེལ་བ་སྟེ། སེལ་བ་ཉིད་ནི་སེལ་བའོ་ཞེས་བྱས་ནས་སོ།།

འོ་ན་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་ནི་སྒྲུབ་པ་པོ་ན་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སེལ་བ་འབའ་ཞིག་གོ་ཞེས་པ་འོངས་སོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་པ་ནི་སེལ་བའི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་དགོངས་ཏེ། གང་བ་ལང་རྟོགས་པ་ན། བ་མེན་མ་ཡིན་ནོ། །བ་མེན་མིན་ནོ་ཞེས་ཤུགས་ཀྱིས་སེལ་བ་ཕྱིས་ངེས་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་སྒྲུབ་པ་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའོ། །གཞན་སེལ་བ་རྟོགས་པ་ན་ཡང་ཤུགས་ལས་སེལ་བ་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྟོགས་སོ་ཞེས་པ་ཕྱོག་པའི་སེལ་བ་སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའོ། །དེ་མི་རིགས་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་དང་པོར་འཇུག་པའི་སོ་སོའི་རིམ་པ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབ་པ་རྟོགས་ནས་འགའ་ཞིག་གིས་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལས་ཕྱིས་སེལ་བ་རྟོགས་པའམ། སེལ་བ་རྟོགས་ནས་ཕྱིས་སེལ་བ་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་བ་ལང་རྟོགས་པ་པོ་ན་གཞན་སེལ་བ་རྟོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

གལ་ཏེ་ཡང་བ་ལང་གི་སྒྲ་བརྗོད་པ་ལས་གཞན་སེལ་བའི་སྒྲ་ལ་མ་རེག་པ་བརྗོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་སེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པ་མ་

ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ། བ་ལང་གི་སྒྲ་ནི་བ་ལང་མ་ཡིན་པ་བསལ་བར་བྱས་པ་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་ལ་བརྟར་བྱས་པའི་ཨིན་དི་ཝ་རའི་སྒྲ་ལས་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་རྟོགས་པ་ན་དེའི་དུས་ཁོ་ནར་སྔོན་པོའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུས་པ་མ་བཟློག་པ་དེ་བཞིན་དུ། བ་ལང་མ་ཡིན་པ་བསལ་བར་བྱས་པ་ལ་བརྟར་བྱས་པའི་བ་ལང་གི་སྒྲ་ལས་ཀྱང་བ་ལང་རྟོགས་པ་ན་དུས་མཚུངས་པ་ཁོ་ནར་སེལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། སེལ་བ་རྒྱུས་པ་ཁོ་ན་མི་བཟློག་པ་ཁོ་ནའོ།།

ཛེ་ལྟར་མངོན་སུམ་མེད་པར་དགག་པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་འཛིན་པ་ནི་མེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་ནུས་པ་ཁོ་ནའི་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་འབྱིན་པར་ནུས་པ་ཁོ་ན་ལ་མེད་པ་འཛིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ན། གལ་ཏེ་བ་ལང་གི་སྒྲ་ལས་དོན་རྟོགས་པའི་དུས་ན་ཕ་རོལ་སེལ་བ་མ་རྟོགས་ན་དེའི་ཚེ། རྟོག་པ་པོས་གཞན་ཡོངས་སུ་སྤངས་ནས་བ་ལང་ལ་འཇུག་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན། དེ་ལས་བ་ལང་ཐོགས་ཤིག་ཅེས་བསྐུལ་བ་ན། རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་ནི་གནས་པ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་ལྷག་པར་ཞེན་པ་ཁོ་ན་ལས་སྒྲའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རྣམ་པར་གཞག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་བསལ་བས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་སུམ་བཞིན་དུ་ཡུལ་དང་། དུས་དང་། རྣམ་པ་དང་། གནས་སྐབས་ངེས་པར་འཇུག་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བསལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་དམ་པས་གང་གསུངས་པ། དབང་པོའི་བྱ་བ་མེད་པ་ལ། །སྒྲ་ཡི་དོན་ནི་མཐོང་བ་བཞིན། །བློ་ལ་སྣང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོ།།

གཞན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པ་དང་དགག་པ་དག་མི་རུང་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་དོན་མེད་ཅིང་མེད་དོ་ཞེས་པ་མི་ནུས་ལ། མེད་པར་འགྱུར་ན་ནི་མེད་དོ་ཞེས་པ་དོན་མེད་ཅིང་ཡོད་ཅེས་པ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་སྦྱོར་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གནས་སོ།།[794]

ཞེས་སོགས་སོ། །འདིར་དྲངས་པའི་གཞུང་གི་ཚིག་རྣམས་ལ་བརྟགས་ན། སྐབས་དེའི་ནང་པའི་ཚད་མ་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཤཱཀྱ་བློས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་བླངས་ཏེ་གཞན་སེལ་ལ། གཞན་སེལ་བའི་གཞི་དང་། སེལ་བྱེད་དང་། བསལ་བའི་ཆ་བཅས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་དེ་རང་ལུགས་འཐད་ལྡན་དུ་བྱེད་ཅིང་། སེལ་བ་སྒྲུབ་ལ་ཐོག་མར་གཞི་དེ་བ་ལང་དུ་གོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་མིན་ལས་ལྡོག་པར་ཕྱིས་གོ་བར་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པ་གཙོ་བོར་སྨྲ་བ་དང་། ཡང་ཐོག་མར་གཞི་དེ་བ་མིན་ལས་ལྡོག་པར་གོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་བ་ལང་དུ་ཕྱིས་གོ་བར་འདོད་པའི་ལྡོག་པ་གཙོ་བོར་སྨྲ་བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་རང་ཉིད་ལྟར་ན་འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་བ་ལང་གོ་བ་ན་དེ་ཉིད་བ་མིན་བསལ་བའི་སྒོ་ནས་གོ་བ་ཡིན་པས་ན། གོང་གི་འདོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པར་བ་ལང་རྟོགས་པ་ཉིད་སེལ་བ་རྟོགས་པར་འཇོག་གོ།

གཞན་ཡང་རྟོག་གེའི་སྐད་མདོན་སུམ་ལེ་ཚུར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་བཞིན་མངོན་སུམ་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཀར་གཟུང་ཡུལ་དང་ངེས་ཡུལ་བཞག་སྟེ།

794 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༨༠-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༩༡-༩༩༣

གཟུང་ཡུལ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ངེས་ཡུལ་ནི་རྒྱུན་གྱི་སྟེང་ནས་འཛོག་དགོས་པ་དང་། སྤྱི་ཡང་འདྲ་བློ་སྐྱེས་པའི་སྟེང་ནས་འཛོག་པ་སོགས་གསལ། ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་སུ་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་རང་མཚན་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ནི། མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་གྱི་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་མིན་ཏེ། སྤྱི་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་ལ་རང་གི་གཟུང་དོན་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མ་དེ་དེའི་གཟུང་ཡུལ་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཅན་གྱི་བུམ་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་དེ་མངོན་སུམ་དེའི་ངེས་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཛོག་ཅིང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་རྟོག་པའམ་རྗེས་དཔག་གི་གཟུང་ཡུལ་ནི་སྤྱི་ཁོ་ན་དང་། དེའི་ངེས་ཡུལ་ལམ་ཞེན་པར་བྱ་བ་ནི་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་སྨྲ་ན་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སོགས་གསུངས་ཏེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

འོན་གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་མ་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་དུ་བ་དང་མེའི་སྤྱི་དག་གི་ཁྱབ་པ་ཇི་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྐྱོན་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་མི་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཡུལ་ཁོ་ནའོ། །གཞན་དང་ལྡན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་དེའི་ཡུལ་ཞེས་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཅི་ཞེ་ན། སྤྱི་ཡང་དེའི་ཡུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ནི་ཚད་མའི་ཡུལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཟུང་བར་བྱ་བ་དང་། ཞེན་པར་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་བྱ་ནི་སྣང་བཞིན་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གོ །མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྟོག

པས་ཞེན་པར་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་ཡོ་ནའོ། །སྤྱི་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གོང་མ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། ཐད་ཀ་བའོ། །དེ་ལ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གསལ་བ་རིགས་མཐུན་པ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་ཡོ་ན་ལ་སྣང་ཅིག་མ་དུ་མ་ཚོགས་པའི་སྤྱི་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལོ། །རིགས་མི་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པའི་གསལ་བ་དུ་མ་རྣམས་ནི་ཐད་ཀ་བའི་སྤྱི་སྟེ། ཁྱབ་པ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ལོ། །རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གཟུང་བར་བྱ་བ་ནི་སྤྱི་ཡོ། །ཞེན་པར་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོ་ནའོ།།[795]

ཞེས་སོགས་བྱུང་། སྐབས་འདིར་སྤྱི་ལ་ནང་གསེས་རིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། ཆོས་གཅིག་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གོང་མའི་སྤྱི་དང་། གསལ་བ་ཐ་དད་ནང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་ཁྱབ་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་སྟེ་ཐད་ཀའི་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། དང་པོ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངེས་ཡུལ་ལམ་འཇུག་ཡུལ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཁྱབ་པ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བཞག །ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་འདིར་གོང་མའི་སྤྱི་དང་ཐད་ཀའི་སྤྱི་ཞེས་པ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཚོགས་སྤྱི་དང་རིགས་སྤྱི་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་དེ་ཉིད་དུ་སྣང་ངོ་།།

བོད་ཀྱི་ཚད་མ་པ་ལ་རགས་བཤད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལུགས་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་དབྱེ་རུང་སྟེ། སྔ་མ་རྔོག་ལོ་ཙྪ་བ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་དང་ཕྱྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེངྒེ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་དང་། བར་པ་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་ཀུན་

795 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ༣༩༥-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༢ ཤོག ༩༩༡-༩༩༣ རྟོག་གེའི་སྐད་དུ་བྱུང་བའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྐོར་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་རྣམས་ལ་བརྟགས་ན། བོད་ཀྱི་ཚད་མ་པའི་ལུགས་གསུམ་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་། མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་ཚད་མ་པའི་རང་ལུགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་།

དགའ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རིགས་གཏེར་གྱི་ལུགས་དང་།[796] ཕྱི་མ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དང་རྒྱལ་ཚབ་རྗེ་དང་མཁས་གྲུབ་རྗེ་སོགས་དགེ་ལྡན་པའི་ལུགས་བཅས་བྱུང་ལ། དེ་རྣམས་གཞན་སེལ་གྱི་སྐོར་ལ་ནང་པན་ཚུན་བཞེད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བར་སྣང་མོད། འདིར་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ཚུལ་གཙོ་བོར་འགོད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གསུང་ཚུལ་རྣམས་མཁས་པ་སོ་སོས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཆེན་པོ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མདོར་ན་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་དང་། སྒྲ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་གཞན་སེལ་ལ་གནོད་བྱེད་བརྗོད་ཚུལ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་རྗེས་ཀྱི་སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་ནས་སྐྱོན་སྤོང་གི་ལན་བཏབ་སྟེ་གཞན་སེལ་གྱི་རིགས་པ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་ཇི་ཟབ་ཏུ་བཏང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་ནང་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་། སྒྲའི་དོན་ནམ་བརྗོད་བྱ་གང་ཡིན་ཚུལ། སྒྲ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་དོན་ཇི་ལྟར་གོ་བའི་ཚུལ། སྤྱི་བློ་འཇུག་པའི་རྟེན། སྤྱི་བློའི་བྱེད་ལས། ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་ཚུལ། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར། ལྷག་པར་དེ་གཉིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡོད། དབང་ཤེས་དང་རྟོག་པ་གཉིས་ཆེས་མི་འདྲ

796 འཇམ་མགོན་ས་པཎ་གྱི་རིགས་གཏེར་རང་ལུགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི། གཞུང་དེའི་རབ་བྱེད་བཞི་པ་སྒྲུབ་པ་དང་སེལ་བ་བརྟག་པ་དང་། རབ་བྱེད་ལྔ་པ་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྟག་པ། རབ་བྱེད་གསུམ་པ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྟག་པ་བཅས་པ་ལས་ཤེས་ནུས། རིགས་གཏེར་ལྟར་ན་གཞན་སེལ་གསུམ་ལས་བློའི་གཞན་སེལ་ཁོ་ན་གཞན་སེལ་དངོས་དང་། སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པས་དངོས་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་བཞེད་ལ། རིགས་གཏེར་གྱི་རང་ལུགས་མང་པོ་ཞིག་རྣམ་འགྲེལ་རྩ་བ་དང་རང་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལ་གཙོ་བོར་བསྟུན་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་པ་ཆོས་མཆོག་དང་། ཞི་བ་འཚོ། ཁྱད་པར་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི་མི་ཏྲ། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པར་སྣང་།

ནའང་དེ་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་ཡོད་ཚུལ། རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྦྲའང་མཐར་དོན་བྱེད་ཐུས་པའི་རང་མཚན་ཞིག་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་ཚུལ་སོགས། ཚད་མ་རིག་པའི་དཀའ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་དུས་རབས་མང་པོར་རིགས་ལམ་ཕྲ་མོས་དཔྱད་པ་མཛད་དེ་ཕན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་སྤེར་རེས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་ཚད་མ་རིག་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་བྱས་ཡོད་པ་མཁས་པ་སོ་སོའི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་དཔོག་ཐུས་སོ།།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་ཁྱད་པར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་གི་བརྗོད་བྱ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་གོ་རིམ་དམིགས་བསལ་ཅན་དུ་བསྒྲིགས་པ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སྨད་ཆ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐོར་རེ་ཞིག་རྫོགས་སོ།། །།

# ༧ སྤྱིའི་མཇུག་བསྡུ་བ།

དེ་ཡང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ལ་སྔ་བ་སློབ་དཔོན་ཐོན་མི་སཾ་བྷོ་ཊ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་རྒྱུ་བ་ནམ་མཁའ་སྙིང་གི་བར་ཞལ་གྲངས་ ༥༥ དང་། བསྟན་པ་ཕྱི་དར་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ནས་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བར་ཞལ་གྲངས་ ༡༣༧ བཅས་ཁྲིན་བསྡོམས་ལོ་རྒྱུ་བ་ ༡༤༣ ཀྱི་མཚན་བྱང་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དུ་དངོས་སུ་སྨོས་ཤིང་། དེར་མི་གསལ་བ་ལྡང་ཆོས་འབྱུང་དང་། ཀློང་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། སྔེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་དཀར་ཆག དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱི་བསྟན་རྩིས་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་སོགས་ཅི་རིགས་པར་མཚན་སྨོས་པ་ ༡༩༠ ལྷག་བཅས་བསྟན་པ་སྔ་དར་དང་ཕྱི་དར་གྱི་སྐད་གཉིས་སྨྲ་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཁྲིན་བསྡོམས་ཞལ་གྲངས་སུམ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་བརྒལ་བ་སྔ་ཕྱིར་བྱོན་པར་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་གྲུ་དུ་མ་ནས་བོད་གངས་ཅན་པའི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་བཀའ་དྲིན་ལས། དེང་དུས་བོད་ཡིག་ཐོག་རང་རེས་མཇལ་དུ་ཡོད་པའི་བཀའ་འགྱུར་གཞུང་ཚན་ ༡༥༠༠ ལྷག་དང་། བསྟན་འགྱུར་གཞུང་ཚན་ ༣༥༠༠ ལྷག་ཙམ་བཅས་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚན་ལྔ་སྟོང་ལྷག་བཞུགས་པ་རྣམས་ནི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཁུངས་བཙོལ་སའི་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཆེན་དེ་དག་ནི་དེང་གི་དུས་སུའང་ས་སྟེང་གི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་བླང་དོར་འབྱེད་པའི་མིག་ལྟ་བུར་བཞུགས་པས། མི་ལོ་

སྟོང་ཕྲག་གི་རིང་སྔ་ཕྱིར་བྱོན་པའི་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ནི་ནམ་ཡང་གཞལ་ཐབས་བྲལ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད།

དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚོགས་རྒྱ་ཆེ་བ་དེ་དག་གི་ཉིང་བཅུད་དུ་གྱུར་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་འདི་ཉིད་ནི། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཉམས་ལེན་བཅས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་གསར་དུ་ཕྱེ་བ་ལས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་ཁག་དེང་དུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་སྐྱེ་བོ་དོན་གཉེར་ཅན་ཐུན་མོང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ནང་གི་བློའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཅིང་ཕྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེང་དུས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྟོང་ཆ་སྐོང་བ་སོགས་༸མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་དུས་རབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་པའི་དགོངས་བཞེད་དང་ལམ་སྟོན་བཞིན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ། བརྗོད་བྱ་རེ་རེ་བཞིན་གང་ལས་འབྱུང་བའི་བཀའ་བསྟན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཁུངས་དང་བཅས་གལ་གནད་རྣམས་འདུས་ཤིང་བློ་ལ་འཇུག་བདེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོར་འདོན་གྱིས་ཐུང་ཟད་ཞིབ་ཚགས་པའི་བཤད་པ་བཀྲིས་ཐོག་གི་རིམ་དང་ལྡན་པར་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ཡང་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་དང་རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་ལས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཤེས་བྱེད་བློའི་

རྣམ་གཞག བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས། ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེན་པོ་ལྔར་ཕྱེ་སྟེ། ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཚན་རིག་གམ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པའི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་སྟེང་དུ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་རེ་དང་། དེ་རྗེས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། བདག་དང་བདག་མེད་བརྟག་པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལས་འཕྲོས་པའི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བའི་སྐོར། འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་རིག་པའི་རྣམ་གཞག དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་སྒྲ་དོན་བརྟག་པ་སོགས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་འགག་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ལས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པའི་གླེགས་བམ་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། དེང་དུས་ལ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ཁ་དང་འཚམ་པར་ཚིག་སྦྱོར་གྱི་ཤོམ་ར་དང་། ས་བཅད་འགྲེམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་རྣམས་བསྒྲུངས་ཏེ་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ཟིན། སྔ་ཕྱིར་གདན་ས་ཁག་གི་མཁས་པ་མང་པོ་དང་ཡང་ཡང་གོ་བསྡུར་བགྱིས་ཤིང་། ཁྱད་པར་དུ་༸གོང་ས་༸མཆོག་གི་སྐུའི་གསུང་སྒྲུར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པ་མཆོག་ནས་གླེགས་བམ་འདི་དག་གི་སྒྲོམ་གཞི་དག་སྒྲིག་དང་། དོན་ཚན་སོ་སོའི་ཐད་སྣོན་འཕྲི་སྤོ་གསུམ་གང་དགོས་གནང་བར་མ་ཟད། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐད་ཆའི་ནང་གི་སྒྲ་དོན་དང་གཞན་སེལ་སྐོར་གྱི་ས་བོན་དགེ་བཤེས་ཉིད་ནས་སྒྲིག་པར་མཛད་པས་མཚོན་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་སློབ་སྟོན་དཔེ་མེད་གནང་ཞིང་། མཇུག་མཐར་ཇ་ས་

བཞུགས་སྣར་རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་དུ་“གོང་ས་”སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྤྱན་སྔར་མཐའ་མའི་རགས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་སྔ་རྗེས་སུ་སྙན་སྒྲོན་ཞུས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཞིབ་རྒྱས་གཞིར་བཟུང་ཐོག ཅེ་ནུས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་ཐུབ་པ་བྱུང་།

གཞུང་འདི་ཉིད་གཙོ་བོར་དེང་དུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གི་དོན་གཉེར་ཅན་ཐུན་མོང་གི་སྐལ་བར་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རྩོད་གྲྭའི་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་གི་འཕྲི་བ་གཅོད་པའི་ཞིབ་ཆ་ལྟ་བུས་མཚོན་ཏ་ཅང་ཞིབ་ཚགས་པོའི་རིགས་དུ་མ་ཞིག་མི་དགོས་པར་བྱས་ཤིང་། ལྷག་པར་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་གནས་དུ་མ་ཞིག་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་སོ་སོའི་གཞུང་དུ་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་འདྲ་བའང་མང་དག་ཅིག་འབྱུང་ཡང་གཙོ་བོར་གོ་བདེ་བ་དང་ཐུན་མོང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ། དོན་གཉེར་ཅན་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་ནས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པ་པོད་བཞི་དང་། འབྲིང་བ་པོད་གཉིས། བསྡུས་པ་པོད་གཅིག་བཅས་བསྒྲོམས་པས་པོད་བདུན་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ་ལས་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ཁྲུངས་དང་བཅས་པར་ཞིབ་ཏུ་སྦྱང་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པ་པོད་བཞི་ག་སློབ་དེབ་ཏུ་བྱེད་པའམ། དེ་ཙམ་རྒྱས་པར་མི་ལྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲིང་བ་པོད་གཉིས་དང་། བསྡུས་པ་པོད་གཅིག་བཅས་ཅི་རིགས་པ་དང་། ཡང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལྟ་བུའི་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདིའི་ནང་གི་སྡེ་ཚན་ནམ་སྐབས་རེ་རེ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཆོག

གུས་པ་ཅག་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱད་ལྷག་གི་རིང་འདི་ལྟ་བུའི་སློབ་དེབ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གསར་སྒྲུན་བགྱིད་པའི་ལས་རིམ་ཁྲིད་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐུགས་རེ་ཆེན་པོས་གླེགས་བམ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་རྩོམ་སྒྲིག་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་སློབ་ཟབ་མོ་ཕེབས་པ་ནས་མཇུག་མ་བསྒྲིལ་བའི་བར་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཡང་ཡང་ཕེབས་པ་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ལས་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་གནང་བ་དང་། ཚོགས་མི་སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྙིང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་ལགས། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་སློབ་སྤྱི་ ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ལགས་བཅས་ནས་ཀུང་གྲུ་ནང་བསམ་པ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ལྷོད་མེད་གནང་བ་དང་། གོང་སློས་ལྷར་སྐྱུའི་གསུང་སྒྲུར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྨིན་པ་མཆོག་ནས་གང་ཅིའི་སློབ་སྟོན་མི་དམན་པ་དུས་ནས་དུས་སུ་གནང་བ་དང་། གདན་ས་གསུམ་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གསེར་གྱི་རི་བོ་དང་འདྲ་བ་དུ་མས་གླེགས་བམ་འདི་དག་གི་ཐོག་མའི་ལུང་ཁུངས་ས་བོན་འཚོལ་སྡུད་དང་རགས་ཟིན་སྔ་ཕྱི་ཁག་ལ་ ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོས་དཔྱད་ཞིབ་མཐིལ་ཕྱིན་དང་འབྲེལ་བགྲོ་གླེང་རིམ་པ་དུ་མར་མཉམ་ཞུགས་གནང་བ་དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱིའི་འགྲོ་གྲོན་གང་དགོས་ཕངས་མེད་དུ་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་དང་། སྐུ་བཅར་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གྲྭ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལོ་དུ་མའི་རིང་དེད་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡོད་ཤག་དང་ལས་ཁུངས་འཚོ་ཆས་སོགས་མཐུན་རྐྱེན་གང་ལེགས་སྦྱོར་བར་མཛད་པ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམ་པས་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་མི་དམན་པ་གནང་བ་ནི་གླེགས་བམ་འདི་ཉིད་

ཕྱོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོང་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཉག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས། རྣམ་པར་དཀར་བའི་ལས་རིམ་འདིར་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཡོངས་ལ་བཀའ་དྲིན་དང་ཐུགས་རྗེ་ཟླ་ལྷག་ཏུ་ཆེ་ཞེས་ཞུ་བ་དང་། གླེགས་བམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་དོན་གྱི་ཆ་ལ་ལྷག་ཆད་ནོར་གསུམ་གྱི་ཉེས་པའི་རིགས་མཆིས་ཚེ་གྲུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་ནུས་པས་མ་ལྟོགས་པ་ལས་བྱུང་བར་གདོན་མི་ཟ་བས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ལ་ནོངས་པ་བཟོད་པར་གསོལ་ཞིང་། བློ་གྲོས་དང་ལྷག་བསམ་གྱི་ནོར་ཅན་དུ་མའི་རམ་འདེགས་འོག་འབད་པས་བསྒྲུབས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བགྱི་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ ༄གོང་ས་༄སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་འཛམ་གླིང་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་དམིགས་པའི་ལྷབས་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་གེགས་མེད་དུ་འགྲུབ་པ་དང་། གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་མེས་པོ་དམ་པ་རིམ་པར་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གནང་བའི་རིག་གཞུང་ཟབ་མོ་འདི་ཉིད་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཉེར་འཚོའི་གསོས་སུ་ཕྱོགས་དང་དུས་ཀྱིས་གཏུགས་པ་མེད་པར་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་བྱམས་བརྩེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཟབ་མོས་ཕྱུག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བའི་སྨོན་འདུན་ཤུགས་དྲག་དང་བཅས། གྲུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་བྱང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ། འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག་བཅས་ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཚན་ས་མོ་ཕག་གི་ལོའི་བོད་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༥ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༩ ལ་མཇུག་སྒྲུབ་པར་བགྱིས་པའོ།། །།

# ལུང་འདྲེན་ཐུག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།

## ༡ བཀའ་འགྱུར།[797]

འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཀཽ་ཤི་ཀ སྡེ་དགེ ༡༩ ཤེར་ཕྱིན་སྣ་ཚོགས། ཀ
ཤེས་རབ་སྙིང་པོ། སྡེ་དགེ ༣༨ ཤེར་ཕྱིན་སྣ་ཚོགས། ཀ
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ཅེས་བྱ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༦ དཀོན་བརྩེགས། ག
ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༦༠ དཀོན་བརྩེགས། ང་།
འཕགས་པ་དེས་པས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༧༡ དཀོན་བརྩེགས། ཅ།
ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༦༨ དཀོན་བརྩེགས། ཅ།
ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠༧ མདོ་སྡེ། ཅ།
དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠༦ མདོ་སྡེ། ཅ།
འཕགས་པ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༥༤ མདོ་སྡེ། ཕ།
ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༥༦ མདོ་སྡེ། ཕ།
འཕགས་པ་བདག་མེད་པ་དྲིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༧༣ མདོ་སྡེ། མ།
འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་འཛིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དྲིས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༧༤ མདོ་སྡེ། མ།
བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༧༥ མདོ་སྡེ། མ།
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༡༩ མདོ་སྡེ། ཏ།
ཚེ་འཕོ་བ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བ་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༣༠༨ མདོ་སྡེ། ས།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༣༠ རྒྱུད། ན།

797 འདིར་བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ། སྡེ་དགེའི་ཨང་གྲངས་བཏབ་པ་ནི། ཉེ་རྟིང་ཐོ་ཧོ་ཀུ་མཐོ་སློབ་ནས་པར་དུ་བཏབ་པའི་སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་དཀར་ཆག་ཏུ་ཆོས་ཚན་རེ་རེ་ནས་ཨང་གྲངས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་གཞིར་བཟུང་ཡིན།

# ༢ བསྟན་འགྱུར།

སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) དབུ་མ་སྣང་བ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༧ དབུ་མ། སa།

---------རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༣༢ ཚད་མ། ཞེ།

---------དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༨ ཚད་མ། ཟེ། འེ།

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ། (སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སུ་བྱོན་པའམ། ཡང་ན་དུས་རབས་གཉིས་པར་བྱོན་ཟེར་བ་གཉིས་སྣང་།)

---------ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ། སྡེ་དགེ ༡༡༡༨ བསྟོད་ཚོགས། ཀ

---------འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ། སྡེ་དགེ ༡༡༢༡ བསྟོད་ཚོགས། ཀ

---------བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༡༨༠༠ རྒྱུད། ངི་།

---------རྩ་བ་ཤེས་རབ། སྡེ་དགེ ༣༨༢༤ དབུ་མ། ཙ།

---------རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༢༥ དབུ་མ། ཙ།

---------སྟོང་ཉིད་བདུན་བཅུ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༢༧ དབུ་མ། ཙ།

---------རྩོད་བཟློག སྡེ་དགེ ༣༨༢༨ དབུ་མ། ཙ།

---------རྩོད་བཟློག་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༣༢ དབུ་མ། ཙ། ཤོག

---------རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ ༤༡༥༨ སྐྱེས་རབས། གཏམ་ཚོགས། གེ

སློབ་དཔོན་གང་བ་སྤེལ་བ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་། སྡེ་དགེ ༤༠༩༣ མངོན་པ། ཅུ།

སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུངས། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༤༤ ཚད་མ། ཞེ།

སློབ་དཔོན་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན། བྱང་སའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༤༧ སེམས་ཙམ། ཡི།

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན།(དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།)
---------མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ། སྡེ་དགེ ༤༠༩༣ མངོན་པ། གུ།
---------ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༤སེམས་ཙམ། ལི།
སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློ།(དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༤༡༦༡ ཚད་མ། ཡེ།
---------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བཤད། སྣར་ཐང་། ཚད་མ། ཡེ།
སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༡༠ ཚད་མ། ཅེ།
---------ཚད་མ་རྣམ་ངེས། སྡེ་དགེ ༤༢༡༡ ཚད་མ། ཅེ།
---------ཚད་མ་རིགས་ཐིགས། སྡེ་དགེ ༤༢༡༢ ཚད་མ། ཅེ།
---------གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༡༣ ཚད་མ། ཅེ།
---------ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༡༦ ཚད་མ། ཅེ།
---------རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༡༩ ཚད་མ། ཆེ།
སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་འཐད་ལྡན། སྡེ་དགེ ༤༢༢༨ ཚད་མ། ཚེ། ཛེ།
---------རིགས་ཐིགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༣༡ ཚད་མ། ཝེ།
---------ཚད་མ་བརྟག་པ་ཆེ་བ། སྡེ་དགེ ༤༢༤༨ ཚད་མ། ཞེ།
---------ཚད་མ་བརྟག་པ་ཆུང་བ། སྡེ་དགེ ༤༢༤༩ ཚད་མ། ཞེ།
---------གཞན་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༥༠ ཚད་མ། ཞེ།
---------འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༥༡ ཚད་མ། ཞེ།
སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། (དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའམ་བཅུ་གཉིས་པ།) རྟོག་གེའི་སྐད། སྡེ་དགེ ༤༢༦༤ ཚད་མ། ཞེ།
སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད། (དུས་རབས་བཞི་པ།) ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། སྡེ་དགེ ༤༠༣༦ སེམས་ཙམ། ཛི།

---------བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། སྡེ་དགེ ༤༠༣༧ སེམས་ཙམ། ཝི།
---------རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༤༠༣༨ སེམས་ཙམ། ཞི། ཟི།
---------ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༤༨ སེམས་ཙམ། རི།
---------མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས། སྡེ་དགེ ༤༠༤༩ སེམས་ཙམ། རི།
སློབ་དཔོན་མགོ་བཙུན་གྲུབ་རྗེ།(དུས་རབས་གསུམ་པའི་སྨད་དམ་བཞི་པའི་སྟོད།) ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད། སྡེ་དགེ ༡༡༠༩ བསྟོད་ཚོགས། ཀ
སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ།(དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༨༥ སེམས་ཙམ། ཤི
---------སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༤༠༧༠ སེམས་ཙམ། ཧི།
---------རིགས་ཐིགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༣༠ ཚད་མ། ཝེ།
---------གཏན་ཚིགས་ཐིགས་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༣༤ ཚད་མ། ཝེ།
---------དམིགས་པ་བརྟག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༤༡ ཚད་མ། ཞེ།
སློབ་དཔོན་འདུན་བཟང་། (དུས་རབས་བཞི་པ།)མཛོད་འགྲེལ་མངོན་དང་མཐུན་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༩༠ མངོན་པ། ཁུ།
སློབ་དཔོན་དཔའ་བོ། (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༤༡༥༠ སྐྱེས་རབས། ཧུ།
སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ། (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༤༨ དབུ་མ། ཚ།
སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) ཤེས་ཕྱིན་བསྡུས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༠༩ ཤར་ཕྱིན། པ།
---------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས། སྡེ་དགེ ༤༢༠༣ ཚད་མ། ཅེ།
---------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༠༤ ཚད་མ། ཅེ།
---------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས། སྣར་ཐང་། ཚད་མ། ཅེ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར།

---------ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ། སྣར་ཐང་། ཚད་མ། ཅེ། ལོ་ཙཱ་བ་དད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྱུར།

---------དམིགས་བརྟག་རྩ་བ། སྡེ་དགེ ༤༢༠༥ ཚད་མ། ཅེ།

---------དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༢༠༦ ཚད་མ། ཅེ།

བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོར་གྲགས་པ་སློབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་དགའ་བ། (དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ།) སེལ་བ་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༥༦ ཚད་མ། ཞེ།

སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྦྱར། སྡེ་དགེ ༣༨༥༢ དབུ་མ། ཚ།

འཕགས་པ་བྱམས་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༤༠༢༠ སེམས་ཙམ། ཕི།

---------དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། སྡེ་དགེ ༤༠༢༡ སེམས་ཙམ། ཕི།

---------ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད། སྡེ་དགེ ༤༠༢༣ སེམས་ཙམ། ཕི།

སློབ་དཔོན་དབུ་མའི་སེང་གེ ལྟ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་མདོར་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༩༨ དབུ་མ། ཨ།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། (དུས་རབས་བཞི་པ།) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༣༩༩༥ མདོ་འགྲེལ། ཆི།

---------མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༢༦ སེམས་ཙམ། ཕི།

---------དབུས་དང་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༢༧ སེམས་ཙམ། བི།

---------ཉི་ཤུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༦ སེམས་ཙམ། ཤི

---------ཉི་ཤུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༧ སེམས་ཙམ། ཤི

---------སུམ་ཅུ་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༥༥ སེམས་ཙམ། ཤི

---------རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༦༠ སེམས་ཙམ། ཤི

---------ཆོས་མངོན་པ་མཛོད། སྡེ་དགེ ༤༠༨༩ མངོན་པ། ཀུ།

---------ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༤༠༩༠ མངོན་པ། ཀུ། ཁུ།

སློབ་དཔོན་བློ་གྲོས་བརྟན་པ། (དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས།) སུམ་ཅུ་པའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༦༤ སེམས་ཙམ། ཤི

བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༤༠༣༨ སེམས་ཙམ། བི།

སློབ་དཔོན་ཛེ་ཏཱ་རི། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) བྱིས་པ་འཇུག་པའི་རྟོག་གེ སྡེ་དགེ ༤༢༦༣ ཚད་མ། ཞེ།

རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༧༡ དབུ་མ། ལ།

མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༦༦ ཚད་མ། ཟེ།

---------དབུ་མ་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༣༨༨༤ དབུ་མ། ས།

---------དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༥ དབུ་མ། ས།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༠ དབུ་མ། འ།

---------དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྡེ་དགེ ༡༨༦༡ དབུ་མ། འ།

---------དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༢ དབུ་མ། འ།

---------རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༤ དབུ་མ། ཡ།

---------བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༦༥ དབུ་མ། ཡ།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༡ དབུ་མ། ས།

---------བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༣༨༨༢ དབུ་མ། ས།

སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོ། རྣམ་ངེས་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༤༢༢༨ ཚད་མ། ཚེ།

སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་བློ་གྲོས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༣༩༩༦ མདོ་སྡེ། ཚི།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༣ དབུ་མ། ཚ།

---------དབུ་མ་སྙིང་པོ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༥ དབུ་མ། ཛ།

---------འགྲེལ་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༦ དབུ་མ། ཛ།

---------དབུ་མའི་དོན་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༣༨༥༧ དབུ་མ། ཛ།

སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་གོ་ཆ། (ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༡༡༡༠ བསྟོད་ཚོགས། ཀ།

---------ལྷ་ལས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོད་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༡༡༡༣བསྟོད་ཚོགས། ཀ

སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ།(དུས་རབས་བཅུ་པ།)ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༤༢༢༡ ཚད་མ། ཏེ།

---------ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༥༥ཚད་མ། ཞེ།

སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ། (དུས་རབས་བདུན་པའི་སྨད་དམ་བརྒྱད་པའི་སྟོད།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༤༢༢༦ ཚད་མ། ཇེ།

སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ། སྡེ་དགེ  དབུ་མ། ཙ།

སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོ། (དུས་རབས་དགུ་པ།) བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༣༧༩༡ ཤེར་ཕྱིན། ཆ།

---------འགྲེལ་པ་དོན་གསལ། སྡེ་དགེ ༣༧༩༣ ཤེར་ཕྱིན། ཇ།

སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༤༢༡༧ ཚད་མ། ཆེ།

## ༣ དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞུང་།

སློབ་དཔོན་རཏྣ་ཀཱིརྟི། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) སེལ་བ་གྲུབ་པ། ལེགས་སྦྱར་སྐད།

སློབ་དཔོན་ཛྙཱ་ན་ཤྲཱི། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) སེལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ལེགས་སྦྱར་སྐད།

རྨ་བྱ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས། (དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ།) དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་འཐད་པའི་རྒྱན། བཀའ་གདམས་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། པོད། ༣༨

འཇམ་མགོན་ས་པཎ། (༡༡༨༢-༡༢༥༡) ཚད་མ་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ། ས་སྐྱའི་གསུང་རབ་དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧

སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ། (དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་སྟོད།) གྲུབ་མཐའ་ཀུན་ཤེས།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ། (༡༣༥༧-༡༤༡༩) རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ། སྐུ་འབུམ་པར་མ། རྗེའི་གསུང་འབུམ། བ།

---------དྲང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ། སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། རྗེའི་གསུང་འབུམ། ཕ།

---------ལམ་རིམ་ཆུང་བ། སྐུ་འབུམ་དཔར་མ། རྗེའི་གསུང་འབུམ། ཕ།

རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། (༡༣༦༤-༡༤༣༢) ཚད་མ་མདོའི་རྣམ་བཤད། རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ། སྐུ་འབུམ་པར་མ། ང་།

---------རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད། སྐུ་འབུམ་པར་མ། རྒྱལ་ཚབ་གསུང་འབུམ། ཆ།

མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། (༡༣༨༥-༡༤༣༨) ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ། སྐུ་འབུམ་པར་མ། མཁས་གྲུབ་གསུང་འབུམ། ང་། ཅ།

ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ། (༡༦༤༨-༡༧༢༡) གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ། གསུང་འབུམ། ཕ།

སོག་པོ་ཆོས་རྗེ་ངག་དབང་དཔལ་ལྡན། (༡༧༩༧-༡༨༦༤) བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག གསུམ་འབུམ། ཀ

རྗེ་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ། (༡༨༩༨-༡༩༤༦) དྲང་ངེས་འཇུག་ངོགས། དེབ། སེར་སྨད་པར་མ།

གངས་ཅན་གྱི་སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་ནག་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) དབང་ཕྱུག་ནག་པོའི་རྒྱུད་དམ་གངས་ཅན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཤར་ཊ་དེབ་གཟུགས། གཞུང་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ལོར་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་གྲུབ་ལགས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར།

བྲེ་བྲག་པའི་མདོ།

བྲེ་བྲག་པའི་སློབ་དཔོན་པྲ་ཤསྟ་པཱད། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) བྲེ་བྲག་པའི་མདོ་འགྲེལ་ཚིག་དོན་ཆོས་བསྡུས་པ།

དཔྱོད་པ་བའི་སློབ་དཔོན་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ནམ་གཞོན་ནུ་རོལ་བ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་རྣམ་འགྲེལ།

རིག་བྱེད་མཐའ་པའི་སློབ་དཔོན་གཽ་ཌ་པཱ་ད། (དུས་རབས་དྲུག་པའི་སྨད་ཙམ།) གཽ་ཌ་པཱ་དའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།

གཅེར་བུ་པའི་མཁས་པ་ཐུབ་དབང་ཚད་མའི་ཆུ་གཏེར། རྫས་བསྡུས་པ།

གཅེར་བུ་པའི་གཞུང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་མདོ།

མདོ་དང་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག

དྲང་སྲོང་སེར་སྐྱ། (གནའ་རབས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་མ་ཚུགས་གོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཙམ་དུ་བྱོན་པར་བཤད།) གྲངས་ཅན་གྱི་མདོ།

རིགས་པ་ཅན་པའི་མདོ།

རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་སྣེ་མང་ཚིག་མཛོད།

སློབ་དཔོན་ཛྙ་ཊི་ཏ་རི། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) བསྟན་བཅོས་བཀླ་པ་དི་ཡ།

རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུདྱོ་ཏ་ཀ་ར་སྐྱེ་འོད་བྱེད་པ། (དུས་རབས་དྲུག་པ) བསྟན་བཅོས་ནྱཱ་ཡ་བརྟིཀ

ཕྱི་གླིང་པ་མཀ་སི་དེ་རིས་ཀྱི་དཔྱད་དེབ་མཛོད་བྱེད་སྤྱིའི་སྐོར་གྱི་རྒྱ་གར་ལྷ་གྲུབ་རིག་པ།

# པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་འབབ་ཀླུང་།།
ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་མགྲིན་ཡངས་པའི་ཁྲོན་ལ་འཆི་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་པར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

༄༅། །ནམཿསམནྟབུདྡྷཱནཱཾ། ཨཙིནྟྱཱདྦྷུཏརཱུཔིཎཱཾ། ཨོཾདྷཱརེསྭཱཧཱ། །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཚེ་འགོམ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་
མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ།
རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་སེར་བྲེས་ཁྲིམས་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

རྩོམ་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་སློབ་སྟོན་པ།
སླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པ།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།
སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྙིང་རིན་པོ་ཆེ།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།
རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པ།
ཤར་རྩེ་མཁན་པོ་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས།
བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲུང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ།
སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག

དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།